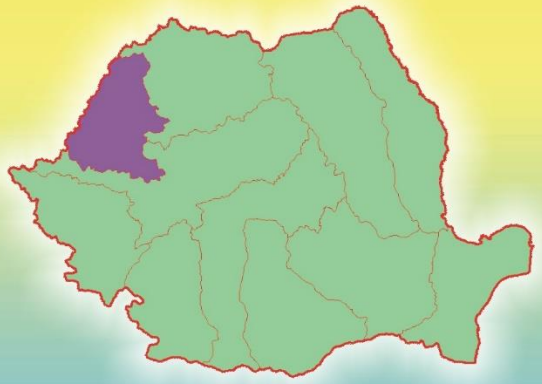
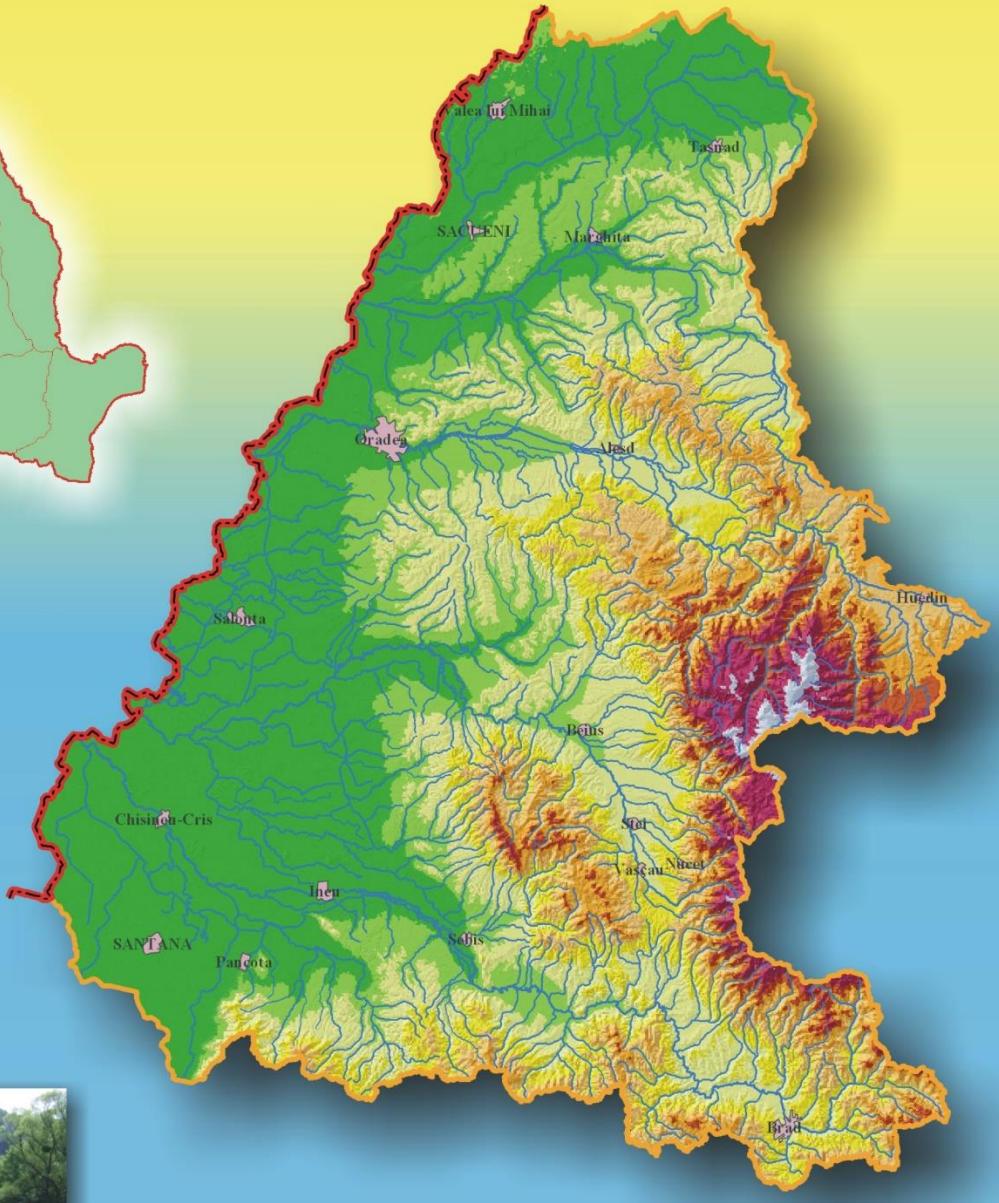
MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ŞI PĂDURILOR

ADMINISTRAŢIA NAŢIONALĂ APELE ROMÂNE
ADMINISTRAŢIA BAZINALĂ DE APĂ CRIŞURI

PROIECTUL PLANULUI DE MANAGEMENT ACTUALIZAT (2021) AL SPAŢIULUI HIDROGRAFIC CRIŞURI

al III-lea ciclu de planificare
2022 - 2027

Elaborat în conformitate cu art. 13 al Directivei Cadru Apă 2000/60/CE

30 iunie 2021

PROIECTUL

PLANULUI DE MANAGEMENT ACTUALIZAT (2021)

AL SPAȚIULUI HIDROGRAFIC CRIȘURI

30 iunie 2021

CUPRINS

1. INTRODUCERE 1

2. PREZENTAREA GENERALĂ A SPAȚIULUI HIDROGRAFIC CRIȘURI 6

3. CARACTERIZAREA APELOR DE SUPRAFAŢĂ 12

3.1. Categorii de apă de suprafaţă 12

3.2 Ecoregiuni, tipologia și condițiile de referință 12
3.2.1. Tipologia apelor de suprafaţă 12
3.2.2. Condiţiile de referinţă biologice specifice tipului și condiții fizico-chimice și hidromorfologice specifice tipului aferente apelor de suprafaţă 21

3.3. Delimitarea corpurilor de apă 23

3.4. Presiunile semnificative 27
3.4.1. Surse punctiforme de poluare semnificative 28
3.4.2. Surse difuze de poluare semnificative, inclusiv modul de utilizare a terenului 35
3.4.2.1. Modul de utilizare a terenului 35
3.4.2.2. Surse difuze de poluare 35
3.4.2.3. Surse de poluare cu nutrienți și scenarii pentru reducerea acestora 38
3.4.2.4. Surse de poluare cu substanțe periculoase 38
3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative 39
3.4.4.Viitoare proiecte potenţiale de infrastructură 45
3.4.5.Alte tipuri de presiuni antropice 50

3.5.Inventarul privind emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri 56

3.6. Evaluarea impactului antropic şi riscul neatingerii obiectivelor de mediu 62

4. CARACTERIZAREA corpurilor de apă subterană 66

4.1. Aspecte generale 66
4.1.1 Identificarea, delimitarea şi caracterizarea corpurilor de apă subterană 66
4.1.2 Interdependenţa corpurilor de apă subterană cu ecosistemele acvatice şi ecosistemele terestre 69

4.2. Evaluarea presiunilor antropice 149
4.2.1. Surse de poluare 150
4.2.2. Prelevări de apă și reîncărcarea corpurilor de apă subterană 150

4.3. Evaluarea impactului antropic asupra stării corpurilor de apă subterană şi riscul neatingerii obiectivelor de mediu 153

4.4. Progrese înregistrate în caracterizarea corpurilor de apă subterană 155

5. IDENTIFICAREA ŞI CARTAREA ZONELOR PROTEJATE 157

5.1. Zone de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării 157

5.2. Zone pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic 160

5.3. Zone protejate pentru habitate şi specii unde apa este un factor important 163

5.4. Zone sensibile la nutrienți. Zone vulnerabile la nitrați 166

5.5 Zone pentru îmbăiere 166

6. MONITORIZAREA ŞI CARACTERIZAREA STĂRII APELOR 168

6.1. Reţelele şi programele de monitorizare 168
6.1.1. Ape de suprafaţă 168

6.1.2. Ape subterane 175
6.1.2.1. Monitorizarea cantitativă 176
6.1.2.2. Monitorizarea chimică a apelor subterane are în vedere stabilirea programelor de supraveghere şi operaţional. 178
6.1.3. Zone protejate 180
6.1.4. Progrese înregistrate în procesul de monitorizare a corpurilor de apă 185

6.2. Caracterizarea stării corpurilor de apă 187
6.2.1. Ape de suprafaţă 187
6.2.1.1. Definiţii normative şi principii aplicate în evaluarea stării corpurilor de apă 187
6.2.1.2 Sistemul de clasificare a stării corpurilor de apă 188
6.2.1.3. Caracterizarea și evaluarea stării corpurilor de apă de suprafaţă 190
6.2.1.3.1. Caracterizarea şi evaluarea stării ecologice şi a potenţialului ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă 191
6.2.1.3.2. Confidenţa evaluării stării ecologice/ potenţialului ecologic şi a stării chimice 202
6.2.1.4.2. Caracterizarea şi evaluarea stării chimice a corpurilor de apă 203
6.2.1.5. Evaluarea tendințelor concentrațiilor de substanțe prioritare din sedimente 214
6.2.1.6.2. Confidența evaluării stării chimice 214
6.2.2. Ape subterane 215
6.2.2.1. Starea cantitativă 215
6.2.2.2. Starea chimică a corpurilor de apă subterană 218
6.2.2.3. Evaluarea nivelului de confidenţă 225
6.2.2.4. Evaluarea tendinţelor 225
6.2.2.5. Progrese înregistrate în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană 228

6.3. Desemnarea corpurilor de apă puternic modificate şi artificiale 228

7. OBIECTIVE DE MEDIU 233

7.1. Ape de suprafaţă 236

7.2. Ape subterane 237

7.3. Zone protejate 238

8. ANALIZA ECONOMICĂ A UTILIZĂRII APEI 241

8.1. Cadrul General 241

8.2. Indicatori socio-economici generali 241

8.3. Aspecte privind utilizarea apei 242
8.3.1. Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață 242
8.3.2. Situația prelevărilor de apă din resurse subterane 242
8.3.3. Prelevări de apă în sistem individual pentru populație 243
8.3.4. Situația volumelor de apă uzată evacuate 243

8.4. Ponderea activităților de management a resurselor de apă 244

8.5 Servicii de apă, activități de management a resurselor de apă și recuperarea costurilor 245
8.5.1. Introducere 245
8.5.2. Servicii de apă 245
8.5.2.1 Recuperarea costurilor pentru serviciile de apă 246
8.5.3 Activități de management cantitativ și calitativ a resurselor de apă 249
8.5.3.1. Definirea activităților de management al resurselor de apă 249

8.5.3.2 Recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă 250

8.6. Tendințe în evoluția cerințelor de apă 259

9. PROGRAME DE MĂSURI 261

9.1. Măsuri pentru implementarea legislaţiei europene pentru protecţia apelor ... 273

9.2. Măsuri privind recuperarea costurilor activităţilor specifice de gospodărire a apelor şi a serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare 314

9.2.1. Recuperarea Costurilor pentru activităţile de gestionare a resurselor de apă . 314

9.2.2. Măsuri pentru recuperarea costurilor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare şi epurare 315

9.3 Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman 316

9.4. Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosinţe 319

9.5..Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme şi pentru alte activităţi cu impact asupra stării apelor 322

9.6 Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate 327

9.7. Măsuri pentru reducerea poluării cu substanţe periculoase 328

9.8. Măsuri pentru prevenirea şi reducerea impactului poluărilor accidentale 330

9.9. Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost – eficienţă 332

9.9.1 Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă de suprafață 332

10. EXCEPŢII DE LA OBIECTIVELE DE MEDIU 344

10.1. Analiza Cost-Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate 344

10.2. Stabilirea excepţiilor de la obiectivele de mediu 345

10.2.1. Principii generale privind excepţiile de la obiectivele de mediu 345

10.2.2. Aplicarea excepţiilor la nivelul corpurilor de apă 346

10.2.2.1. Excepţii de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafaţă 346

10.2.2.2. Excepţii de la obiectivele de mediu pentru starea chimică – ape de suprafaţă 350

10.2.2.3. Excepţii de la obiectivele de mediu – ape subterane 352

11. ASPECTE CANTITATIVE ŞI SCHIMBĂRI CLIMATICE 353

11.1. Aspecte cantitative 355

11.2. Schimbări climatice 364

12. INFORMAREA, CONSULTAREA ŞI PARTICIPAREA PUBLICULUI 376

12.1. Cadrul operaţional de informare şi consultare a publicului 376

12.2. Prezentarea rezultatelor şi evidenţierea activităţii de informare şi consultare a publicului 377

BIBLIOGRAFIE 381

ANEXE

LISTĂ TABELE

Tabel 3.1.	Tipologia cursurilor de apă – râuri, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 3.2.	Tipologia lacurilor de acumulare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 3.3.	Corpurile de apă delimitate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 3.4.	Situaţia aglomerărilor umane, sistemelor de colectare și staţiilor de epurare, precum şi a încărcărilor organice totale, în spațiul hidrografic Crișuri
Tabel 3.5.	Evacuări de substanţe organice, nutrienţi și poluanți specifici din surse punctiforme (anul 2020), în resursele de apă din spațiul hidrografic Crișuri
Tabel 3.6.	Criterii abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice
Tabel 3.7.	Substanțele relevante/posibil relevante pentru râuri, incluzând lacurile de acumulare, identificate la nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri
Tabel 3.8.	Informații privind adecvanța metodelor de analiză a substanțelor prioritare monitorizate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 3.9.	Surse semnificative de poluare cu substanțe prioritare și impactul produs asupra corpurilor de apă
Tabel 3.10	Încărcarea anuală a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau evacuate în mediul acvatic în anul 2019 pentru metale și restul de substanțe prioritare
Tabel 4.1	Caracteristicile corpurilor de apă subterană
Tabel 4.2.	Interdependenţa corpurilor de apă subterană cu ecosistemele asociate (terestre şi acvatice)
Tabel 4.3.	Indicatorii care ar putea influenţa starea de conservare a ecosistemelor terestre
Tabel 4.4.	Situaţia corpurilor de apă subterană de pe teritoriul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri care au habitate aflate în relaţie de potenţială dependenţă
Tabel 4.5.	Tipuri de habitate din catalogul Natura 2000 localizate pe siturile de importanţă comunitară (SCI) aflate în relaţie de posibilă dependenţă cu corpurile de apă subterană freatică de pe teritoriul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri
Tabel 4.6.	Concluzii privind evaluarea relaţiei ecosistem terestru - apă subterană pe baza variaţiei în timp şi spaţiu a regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană - ABA Crișuri
Tabel 4.7.	Situația punctelor de monitorizare a chimismului pentru perioada 2014-2017 în cazul ABA Crişuri
Tabel 4.8.	Starea de conservare a habitatelor identificate potențial dependente de apa subterană
Tabel 4.9.	Tipurile de utilizări ale terenului CLC și relația de dependență de apa subterană
Tabel 4.10.	Situația corpurilor de apă subterană de pe teritoriul A.B.A. Crișuri în relație cu suprafețele ariilor de protecție specială avifaunistică
Tabel 4.11	Identificarea gradului de dependenţă a ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) de corpurile de apă subterană în cazul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri prin intermediul tipurilor de utilizări ale terenului (CLC) aferente
Tabel 4.12.	Volumele de apă captate din corpurile de apă subterană aferente ABA Crişuri în funcţie de tipul de utilizare
Tabel 4.13.	Exploatări semnificative de ape subterane din spațiul hidrografic Crişuri
Tabel 6.1.	Elemente de calitate, parametri şi frecvenţe de monitorizare în programul de supraveghere şi operaţional - râuri

Tabel 6.2.	Elemente de calitate, parametri şi frecvenţe de monitorizare în programul de supraveghere şi operaţional – lacuri de acumulare
Tabel 6.3.	Elemente, parametri şi frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere şi operațional - ape subterane
Tabel 6.4.	Rezultatele evaluării stării ecologice/potenţialului ecologic la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 6.5.	Rezultatele evaluării stării/potențialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri
Tabel 6.6.	Rezultatele evaluării stării chimice la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 6.7.	Starea corpurilor de apă subterană aferente ABA Crişuri
Tabel 6.8	Identificarea tendinţelor semnificative şi a inversării tendinţei pentru corpurile de apă subterană aferente ABA Crişuri
Tabel 6.9.	Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 8.1.	Indicatori socio-economici generali
Tabel 8.2.1.	Volume prelevate din resurse de suprafață (populație, industrie, agricultură)
Tabel 8.2.2.	Volume prelevate din resurse de suprafață (hidroenergie, termoenergie)
Tabel 8.3.	Volume prelevate din resurse subterane
Tabel 8.4.	Situația prelevărilor de apă în sistem individual
Tabel 8.5.	Volume de apă uzată evacuate pe activități economice
Tabel 8.6.	Ponderea activităților de management al resurselor de apă în cadrul principalelor activități economice
Tabel 8.7.	Gradul de racordare al populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare
Tabel 8.8.	Situația prețurilor și tarifelor medii la nivel național pentru serviciile de apă și canalizare / epurare
Tabel 8.9.	Centralizator privind cerința de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru orizontul de timp 2030
Tabel 9.1.a.	Evaluarea la nivelul spațiului hidrografic Crișuri a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) – situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni
Tabel 9.1.b.	Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) - situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)
Tabel 9.2.	Utilizarea la nivel național a nămolului de la staţiile de epurare urbane în perioada 2013 – 2019
Tabel 9.3.	Cantitățile de nămol tratat care se vor utiliza în agricultură la nivel naţional și condițiile de utilizare
Tabel 9.4.	Estimarea costurilor pentru implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Tabel 9.5.	Cheltuielile de investiţii necesare implementării măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potenţial semnificative – efluenţii proveniţi din aglomerările umane din spațiul hidrografic Crișuri, în perioada 2022 – 2027
Tabel 9.6.1.	Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027.Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni

Tabel 9.6.2. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Tabel 9.7. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri după anul 2027.

Tabel 11.1. Principii pentru integrarea schimbărilor climatice în procesul de planificare

Observație - Numerotarea tabelelor din cadrul acestui proiect al *Planului de Management actualizat* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră reprezintă numărul de ordine a tabelului în cadrul capitolului respectiv.

LISTĂ FIGURI

Figura 1.1.	Structura organizatorică pentru implementarea Directivei Cadru în domeniul Apei în România
Figura 1.2.	Districtul Hidrografic al Fluviului Dunărea
Figura 2.1.	Spaţiul hidrografice Crișuri
Figura 2.2.	Principalele unități de relief din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 2.3.	Principalele unități geologice în spațiul hidrografic Crișuri
Figura 2.4.	Utilizarea terenului în spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.1.	Categorii de ape de suprafaţă
Figura 3.2.	Ecoregiuni
Figura 3.3.	Tipologia cursurilor de apă
Figura 3.4.	Tipologia lacurilor de acumulare
Figura 3.5	Corpurile de apă de suprafaţă
Figura 3.6.	Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu sisteme de colectare, din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.7.	Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu staţii de epurare, din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.8.	Surse punctiforme potențial semnificative de poluare - industriale şi agricole, din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.9.	Utilizarea terenului
Figura 3.10.	Lucrări hidrotehnice potențial semnificative (lucrări existente - diguri, regularizări și derivații) din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.11.	Prelevările de apă de suprafață potențial semnificative din spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.12.	Ponderea presiunilor potențial semnificative, în spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.13.	Ponderea presiunilor semnificative în spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.14.	Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative în spațiul hidrografic Crișuri
Figura 3.15.	Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Plumbul a fost identificat ca substanță posibil relevantă
Figura 3.16.	Numărul corpurilor de apă la risc datorită presiunilor semnificative
Figura 4.1.	Delimitarea corpurilor de apă atribuite Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri
Figura 4.2.	Corpurile de apă subterană freatice aferente A.B.A. Crișuri şi tipurile de habitate situate în arealul acestora
Figura 4.3	Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01
Figura 4.4	Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01 care necesită o adâncime a nivelului hidrostatic mai mică de 2 m
Figura 4.5	Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01 care necesită o adâncime a nivelului hidrostatic mai mică de 10 m
Figura 4.6	Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului în perioada 2000-2017 în forajul F3 Tarcea
Figura 4.7	Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021
Figura 4.8	Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021

Figura 4.9 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0021

Figura 4.10 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1A Ateas ord. II

Figura 4.11 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

Figura 4.12 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

Figura 4.13 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

Figura 4.14 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1 Alesd

Figura 4.15 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

Figura 4.16 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

Figura 4.17 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

Figura 4.18 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1 Valea lui Mihai ord. II

Figura 4.19 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

Figura 4.20 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

Figura 4.21 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

Figura 4.22 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

Figura 4.23 Variaţia adâncimii mainime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

Figura 4.24 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

Figura 4.25 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

Figura 4.26 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

Figura 4.27 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

Figura 4.28 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F2 Vânători Sud

Figura 4.29 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

Figura 4.30 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

Figura 4.31 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

Figura 4.32 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

Figura 4.33 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

Figura 4.34 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

Figura 4.35 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

Figura 4.36 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

Figura 4.37 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

Figura 4.38 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

Figura 4.39 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

Figura 4.40 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

Figura 4.41 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

Figura 4.42 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

Figura 4.43 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

Figura 4.44 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0061

Figura 4.45 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0062

Figura 4.46 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0068

Figura 4.47 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0068

Figura 4.48 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0068
Figura 4.49 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0070
Figura 4.50 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0098
Figura 4.51 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0104
Figura 4.52 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0104
Figura 4.53 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155
Figura 4.54 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155
Figura 4.55 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI00155
Figura 4.56 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220
Figura 4.57 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220
Figura 4.58 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0220
Figura 4.59 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0289
Figura 4.60 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0298
Figura 4.61 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0322
Figura 4.62 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0347
Figura 4.63 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0061
Figura 4.64 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR02
Figura 4.65 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR02
Figura 4.66 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR03
Figura 4.67 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR03
Figura 4.68 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR04
Figura 4.69 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR05
Figura 4.70 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR09
Figura 4.71 Habitatele și relaţia acestora cu apa subterană în arealul Administraţiei Bazinale de Crișuri

Figura 4.72 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic cadmiu în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.73 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic mercur în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.74 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Nichel în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.75 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Plumb în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.76 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Cupru în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.77 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Zinc în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.78 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Crom în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.79 Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Arsen în arealul habitatelor dependente de subterană

Figura 4.80 Corpurile de apă subterană freatică şi ariile SPA din cadrul ABA Crișuri

Figura 4.81 Zonarea adâncimii maxime multianuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0014

Figura 4.82 Zonarea adâncimii minime multianuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0014

Figura 4.83 Captările de apă subterană aferente ABA Crişuri

Figura 4.84 Distribuţia procentuală pe corpuri de apă subterană a volumelor captate

Figura 4.85 Distribuţia pe tipuri de utilizări a volumelor captate din corpurile de apă subterană - ABA Crişuri

Figura 4.86 Diagrama de evaluare a gradului de protecţie globală a unui corp de apă subterană

Figura 5.1. Captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane din spațiul hidrografic Crișuri

Figura 5.2. Zone pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic din spațiul hidrografic Crișuri

Figura 5.3. Zone destinate pentru protecţia habitatelor şi speciilor unde apa este un factor important din spațiul hidrografic Crișuri

Figura 6.1. Reţeaua de monitorizare a apelor de suprafaţă din spațiul hidrografic Crișuri

Figura 6.2. Rețeaua de monitorizare cantitativă a corpurilor de apă subterane la nivelul spațiul hidrografic Crișuri

Figura 6.3. Reţeaua de monitorizare chimică a corpurilor de apă subterane, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 6.4. Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață și localizarea acestora în relație cu ariile naturale protejate, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 6.5. Secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu ariile naturale protejate și rezultatele evaluării stării acestor corpuri de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 6.6. Starea ecologică şi potenţialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 6.6.a. Evoluţia stării ecologice/potenţialului ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă – proiectului Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2021 comparativ cu Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016

Figura 6.6.b. Starea ecologică/potenţialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă și starea ecologică/potenţialul ecologic pentru elementele biologice de calitate și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel s.h. Crișuri
Figura 6.7. Starea ecologică a corpurilor de apă (naturale) de suprafaţă și starea ecologică pentru elementele biologice și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel s.h.Crișuri
Figura 6.8. Starea ecologică a corpurilor de apă – râuri, la nivel național și în spațiu hidrografic Crișuri
Figura 6.9. Figura 6.9. Starea ecologică a corpurilor de apă nepermanente - râuri, la nivel naţional şi pe spaţiul hidrografic Crișuri
Figura 6.10. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă, al elementelor biologice de calitate și al elementelor fizico-chimice și poluanți specifici la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.11. Potenţialul ecologic al corpurilor de apă puternic modificate şi corpurilor de apă artificiale (râuri CAPM, râuri CAA, lacuri de acumulare, lac artificial)
Figura 6.12. Stare / potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri (conform WISE 2022)
Figura 6.13. Starea chimică globală și gradul de confidență în evaluarea corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.14. Starea chimică parțială (nu include substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.15. Starea chimică parțială (conține doar substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.16. Starea chimică parțială (conține doar substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte), a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.17. Starea chimică globală a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.18. Evoluția stării chimice globale, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.19. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă de la primul Plan de management până în prezent
Figura 6.20. Starea chimică a corpurilor de apă naturale, la nivelul bazinului hidrografic Crișuri
Figura 6.21. Starea chimică a corpurilor de apă naturale (râuri), la nivelul bazinului hidrografic Crișuri
Figura 6.22. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate și acumulări, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.23. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate (râuri), la nivelul spațiului hidrografic Crișuri
Figura 6.24. Analiza evoluţiei nivelurilor hidrostatice în forajele de monitorizare cantitativă - ABA Crişuri
Figura 6.25. Evoluţia nivelurilor hidrostatice pentru corpul de apă subterană ROCR01
Figura 6.26. Evoluţia nivelurilor hidrostatice pentru corpul de apă subterană ROCR09
Figura 6.27. Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană atribuite ABA Crişuri
Figura 6.28. Schema de determinare a valorilor prag, funcţie de valoarea fondului natural şi a concentraţiei maxim admisibile.
Figura 6.29. Starea chimică a corpurilor de apă subterană atribuite Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri
Figura 6.30. Evoluția stării chimice la nivelul corpurilor de apă subterană în cadrul s.h. Crișuri

Figura 6.31. Identificarea tendinţelor crescătoare semnificative în concentraţiile principalilor indicatori de poluare - A.B.A. Crişuri

Figura 6.32. Situația corpurilor de apă de suprafaţă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 7.1. Atingerea obiectivului stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare chimică bună la nivelul spațiului hidrografic Crișuri - corpuri de apă de suprafaţă

Figura 7.2. Obiectivele de mediu pentru corpurile de apă subterană la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 8.1. Structura politicii financiare și economice în domeniul apei, autorități competente, de reglementare și baza legislativă

Figura 8.2. Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă

Figura 8.3. Tarife Operatori servicii de apă și canalizare

Figura 8.4. Alocare costuri management cantitativ

Figura 8.5. Alocare costuri management calititativ

Figura 8.6. Contribuții pentru utilizarea resurselor de suprafață

Figura 8.7. Contribuții pentru utilizarea resurselor de apă din subteran

Figura 8.8. Contribuții pentru potenţialul asigurat în scop hidroenergetic prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administrației Naționale “Apele Române”

Figura 8.9. Costuri de mediu și resursă în cadrul serviciilor de apă

Figura 8.10. Costuri de mediu în cadrul serviciului de apă și canalizare

Figura 8.11. Cerința de apă și disponibilul în sursă, în perioada 2014-2019 - ABA Crișuri

Figura 8.12. Resursa/ Stocul mediu și cerința de apă (2018 – 2030), la nivel de spațiu hidrografic Crișuri

Figura 8.13. Cerința de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru orizontul de timp 2030

Figura 9.1. Progrese înregistrate în implementarea Programului de măsuri 2016-2021 (situația la nivelul anului 2020) la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 9.2. Progresul anual înregistrat pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Figura 9.3. Tendințe la nivel național pentru valorificarea/eliminarea nămolului–producția previzionată de nămol pe opțiuni de utilizare/eliminare (tone s.u./an)

Figura 9.4. Opțiuni de valorificare a nămolului

Figura 9.5. Repartizarea cheltuielilor de investiţii pentru implementarea măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potenţial semnificative - efluenţii de la aglomerări umane din spațiul hidrografic Crișuri

Figura 10.1. Excepţíi de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafaţă

Figura 10.2. Corpuri de apă în stare ecologică bună/potențial ecologic bun (2021) și excepțiile (sub Art. 4(4), Art.4(4)c și Art. 4(7)) de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă de suprafață

Figura 10.3. Excepţii de la obiectivele de mediu (starea chimică) pentru corpurile de apă de suprafaţă

Figura 10.4. Obiectivele de mediu (starea chimică) atinse şi excepţii pentru corpurile de apă de suprafaţă

Figura 11.1. Distribuţia staţiilor hidrometrice selectate la nivel bazinal și naţional pentru stabilirea disponibilității resurselor de apă

Figura 11.2. Delimitarea corpurilor de ape subterane freatice şi evidenţierea zonelor cu resurse acvifere freatice reduse
Figura 11.3. Evoluția WEI+ în România în perioada 1990-2017
Figura 11.4. Prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil la nivel european
Figura 11.5. Prognoze privind intensitatea fenomenului de secetă pedologică (2010 -2080)
Figura 11.6. Schimbarea precipitațiilor medii anuale în bazinul Dunării pentru perioadele 2021-2050 și 2071-2100 conform RCP4.5 și RCP8.5 (EURO-CORDEX, septembrie 2018)
Figura 11.7. Integrarea schimbărilor climatice în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinelor hidrografice

Observație - Numerotarea figurilor din cadrul acestui proiect al *Planului de Management actualizat* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră (plus literă, după caz) reprezintă numărul de ordine al figurii în cadrul capitolului respectiv.

LISTĂ ANEXE

Anexa 1.1.	Lista autorităților competente pentru implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE în România și principalele atribuții
Anexa 1.1.A.	Lista principalelor autorităţi administraţii publice centrale, autorităţi administrative sau alte autorităţi publice cu rol secundar în implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE
Anexa 1.2.	Lista persoanelor de contact
Anexa 1.3.	Lista persoanelor de contact pentru obţinerea informaţiilor utilizate în elaborarea Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri
Anexa 4.1	Descrierea caracteristicilor corpurilor de apă subterană
Anexa 4.2	Interdependenţa corpurilor de apă subterană cu ecosistemele terestre și ecosistemele acvatice (după Metodologia A.H.R. – 2015)
Anexa 6.1.A	Starea ecologică/potenţialul ecologic a corpurilor de apă de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri
Anexa 6.2	Rezultatele evaluării și clasificării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri
Anexa 7.1	Obiectivele de mediu ale corpurilor de apă de suprafaţă și excepţiile de la obiectivele de mediu pentru corpurile de apă din spaţiul hidrografic Crișuri
Anexa 7.2	Obiectivele de mediu ale corpurilor de apă subterană şi excepții de la obiectivele de mediu pentru corpurile de apă subterană
Anexa 8.1.	Prognoza cerinţelor de apă la nivelul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri. Evaluarea cerinţelor folosinţelor de apă (an de referinţă 2011) la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru orizontul de timp 2020 şi 2030
Anexa 9.1.	Situația transpunerii și implementării în legislația românească a Directivelor Europene din domeniul mediului, apei și a altor Directive Europene asociate
Anexa 9.2	Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă în spaţiul hidrografic Crişuri
Anexa 9.3	Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă uzată din spaţiul hidrografic Crişuri
Anexa 9.4	Măsuri de bază pentru implementarea cerințelor Directivelor Europene în domeniul agriculturii
Anexa 9.5	Proiecte privind implementarea Directivei Habitate 92/43/CEE și Directivei Păsări 79/409/CEE
Anexa 9.6	Folosințe de apă care intră sub incidenţa Directivei IED din spaţiul hidrografic Crișuri
Anexa 9.7	Stadiul implementării măsurilor pentru unităţile IED raportate E-PRTR din spaţiul hidrografic Crișuri
Anexa 9.8	Inventarul în anul 2018 a amplasamentelor care se încadrează sub incidenta Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (Seveso III) din spațiul hidrografic Crișuri
Anexa 9.9	Măsuri de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de activităţile industriale din spaţiul hidrografic Crișuri
Anexa 9.10	Măsuri de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de activităţile agricole din spaţiul hidrografic Crișuri
Anexa 9.11	Măsuri de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de alterările hidromorfologice din spaţiul hidrografic Crișuri;
Anexa 9.12	Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea efectelor presiunilor semnificative în vederea în vederea atingerii stării bune a apelor din spațiul hidrografic Crișuri;
Anexa 10.1	Condiții de aplicare ale excepțiilor de la obiectivele de mediu

Anexa 10.2 Aplicarea articolelor 4.4 și 4.7. al DCA privind excepțiile de la obiectivele de mediu, la nivelul corpurilor de apă de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri

Anexa 12.1 Rezultatele procesului de consultare a documentului Probleme Importante de Gospodărire a Apelor la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Observația 1 - Numerotarea anexelor din cadrul acestui proiect al *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră (plus literă, după caz) reprezintă numărul de ordine al anexei în cadrul capitolului respectiv.

Observația 2 - Menționăm că anexele 3.1 (Metodologia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic,în conformitate cu cerințele Directivei 2008/105/CE, respectiv H.G. nr. 570/2016 (Revizuire 2020)), precum și Anexa 6.1. (Sistemul de clasificare şi evaluare a stării corpurilor de apă de suprafaţă în conformitate cu Directiva Cadru Apă), Anexa 6.1.1.A – K, Anexa 6.1.2.A. – F, Anexa 6.1.3.A. – D; Anexa 6.1.4.A. – H, Anexa 6.1.4.H.a, Anexa 6.1.5.A. – B, Anexa 6.1.6., care sunt citate în cadrul acestui proiect al *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri*, se regăsesc în forma detaliată doar în anexele proiectului *Planului Național de Management actualizat (2021) aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea.*

ABREVIERI

ABA	Administrații Bazinale de Apă
ACE	Analiza cost-eficienţă
ADP	Administraţia Domeniului Public
AEWS	Sistemul de Avertizare în caz de Accidente (Accident Emergency Warning System)
AHE	Acumulare hidroelectrică
AHR	Asociația Hidrogeologilor din România
AIPROM	Asociația Industriei de Protecția Plantelor din România
ANAR	Administraţia Naţională "Apele Române"
ANIF	Agenția Naţională de Îmbunătăţiri Funciare
ANF	Autoritatea Națională Fitosanitară
ANPA	Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură
ANPM	Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului
ANRSC	Autoritatea Naţională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ANSVSA	Autoritatea Naţională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranţa Alimentelor
APM	Agenţia pentru Protecţia Mediului
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
BAT	Cele mai bune tehnici disponibile *(Best* Available Techniques)
B.H., b.h.	Bazin Hidrografic
CAA	Corp de apă artificial
CAP	Politica Agricolă Comună (Common Agricultural Policy)
CAPM	Corp de apă puternic modificat
CBO_5	Consum Biochimic de Oxigen în 5 zile la 20°C
CBPA	Codul de bune practici agricole
CCO-Cr	Consum Chimic de Oxigen
CE, EC	Consiliul European (European Council), Comisia Europeană, Comunitatea Europeană
CEE, EEC	*Comunitatea Economică Europeană*
CHE	*Centrală hidroelectrică*
CIPA-ROM (PIAC)	Centru Internaţional de Alarmare în Caz de Poluări Accidentale (Principal International Alarm Centres)
CI	Convenții Internaționale
CIA	Consiliul Interministerial al Apelor
CIS	Strategia de Implemetare Comună a Directivei Cadru Apă (Common Implementation Strategy for the Water framework Directive)
CLC	Corine Land Cover
CMA	Concentraţii maxim admise
CMA-SCM	Standardul de calitate a mediului – concentrația maximă admisibilă
CMN	Convenția Mării Negre
DADR	Direcţii pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală
DCA	Directiva Cadru în domeniul Apei
DCSMM	Directiva Cadru Strategia pentru mediul marin
DPSIR	Activitate antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns (Driver-Pressure-State-Impact-Response)

DSP	Direcția de Sănătate Publică
DTP	Program Transnațional al Dunării (Danube Transnational Program)
ECOSTAT	Grupul European privind starea ecologică (Ecological Status)
EEA	Agenția Europeană de Mediu
EFI+	Noul Index European pentru Faună Piscicolă (New European Fish Index)
EIA	Evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment)
EPER	Registrul European al Poluanţilor Emişi (European Pollutant Release Register)
E-PRTR	Registrul European al Poluanţilor Emişi şi Transferaţi (European Pollutant Release and Transfer Register)
EQR	Raport de calitate ecologică (Ecological Quality Ratio)
EQS	Standarde de calitate pentru mediu (Environment Quality Standards)
EU, UE	Uniunea Europeană (European Union)
EUSDR	Strategia Europeană pentru regiunea Dunării (European Strategy for the Danube Region)
EUROSTAT	Portal online pentru Statistică Europeană
FD	Directiva Inundații (Flood Directive)
FEADR	Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală
FEDR	Fonduri Europene de Dezvoltare Regională
H.G., HG	Hotărâre de Guvern
GA	Gospodărirea apei
GAEC	Codul pentru bune condiţii agricole şi de mediu (Good Agricultural and Environmental Conditions)
GEP	Potențial ecologic bun (good ecological potential)
GES	Gaze cu efect de seră
GES	Stare Ecologică Bună (good ecological status)
GIG	Grup Geografic de Intercalibrare
GIS	Sistemul Informaţional Geografic (Geographic Information System)
GNM	Garda Naţională de Mediu
GW	Ape Subterane (Groundwater)
GWD	Directiva Apelor Subterane 2006/118/EC (Groundwater Directive)
IBB	Institutul de Biologie București (al Academiei Române)
ICPA	Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie şi Protecţia Mediului – Bucureşti
ICPDR	Comisia Internaţională pentru Protecţia Fluviului Dunărea (International Commission forIPPC the Protection of the Danube River)
IED	Directiva privind Emisiile Industriale (Industrial Emissions Directive)
IM	Indice multimetric
INCDDD	Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare „Delta Dunării”
INHGA	Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor
INS	Institutul Național de Statistică
INSP	Institutul Național de Sănătate Publică
IPPC	Prevenirea şi Controlul Integrat al Poluării (Integrated Prevention and Pollution Control)
INCDM	Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”
IS	Index saprob

l.e.	Locuitor(i) echivalenţ(i)
loc.	Locuitor(i)
MADR	Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Administraţiei şi Internelor
MA-SCM	Standardul de calitate a mediului – media aritmetică
mc/s	m^3/s (unitate de măsură pentru debite)
meq/l	Unitate de măsură pentru alcalinitate
MEP	Potențial Ecologic Maxim (Maximum Ecological Potential)
mil.	Milion(e)
mld.	Miliard(e)
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MONERIS	Modelarea Emisiilor de Nutrienţi în Sistemele de Râu (Modelling Nutrient Emissions în River Systems)
MS	Ministerul Sănătaţii
NA	Date nedisponibile (Not available)
NBL	Valoarea fondului natural (natural background level)
NNR	Nivel Normal de Retenţie
NTPA, STAS	Normative tehnice de aplicare a legislaţiei
NWRM	Măsuri de retenție/stocare naturală a apei (Natural Water Retention Measures)
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
OG	Ordonanţă a Guvernului
OM	Ordin al Ministrului
O.N.G.	Organizaţii Non-Guvernamentale
OP	Obiective operaționale
OUG	Ordonanţă de Urgenţă a Guvernului
OSPA	Oficii de Studii Pedologice şi Agrochimice
PABH	Planul de Amenajare al Bazinului Hidrografic
PAC	Politica Agricolă Comună
PBT	Persistent, Bioacumulabil și Toxic
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
PEB	Potenţial ecologic bun
PEM	Potenţial ecologic maxim
PEMo	Potenţial ecologic moderat
PIGA	Probleme Importante de Gospodărire a Apelor
PFOS	Acid Perfluoroctan Sulfonic și derivații săi
PIB, GNP	Produs Intern Brut (Gross National Product)
PJGD	Planurile Judeţene de Gestionare a Deşeurilor
PM	Plan de Management (Plan Național de Management)
PM1	Planul Naţional de Management apobat prin H.G. 80/2011
PM2	Planul Naţional de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016
PM3	Proiectului Planului de Management actualizat
PMBH	Planul de Management al Bazinului Hidrografic
PMDHD	Planul de Management al Districtului Hidrografic al Dunării
PMRI	Planul de Management al Riscului la Inundații
PMB	Plan de Management Bazinal

PMSM	Plan de Management Social și de Mediu
PNDL	Programul Naţional de Dezvoltare Locală
PNDR	Programul Naţional de Dezvoltare Rurală
PNGD	Planul Naţional de Gestionare a Deşeurilor
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență al României 2021-2026
PNS	Planul Naţional Strategic PAC post 2020
POCA	Program Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020
POM	Programul de Măsuri (Programme of Measures)
POP	Programul Operaţional pentru Pescuit în perioada 2007-2013 și 2021-2027
POPAM	Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020
POS Mediu	Programul Operaţional Sectorial pentru Mediu în perioada 2007-2013
PPP	Produse de protecție a plantelor
Q_{ec}	Debit ecologic
Q_{sal}	Debit salubru
RAMSAR	Convenţia asupra zonelor umede, de importanţă internaţională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Convention on Wetlands of International Importance)
R-E1; R-E2	Tipuri de râuri est continentale – intercalibrare (Rivers Eastern Continental)
rm	Risc minor
RM	Risc major
ROMSILVA, RNP	Regia Naţională a Pădurilor
SCI	Situri de importanţă comunitară (Sites of Community Importance)
SCM	Standarde de calitate a mediului
SEA	Evaluare strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment)
SEICA	Studiu de Evaluare a Impactului Asupra Corpurilor de Apă
SEB	Stare ecologică bună
SER	Strategia Energetică a României 2020 - 2030, cu perspectiva anului 2050
SEVESO	Directiva privind controlul asupra riscului de accidente majore
S.H., s.h.	Spaţiu hidrografic
SMR	Cerințe legale în materie de gestionare
SNMRI	Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații
SPA	Arii de protecţie specială avifaunistică (Special Protected Areas)
SRE	Sursele regenerabile de energie
TNMN	Rețeaua de Monitoring Transnațională (TransNational Monitoring Network)
TV	Valorile prag (threshold values)
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
UNDP-GEF	Programul de Dezvoltare al Naţiunilor Unite – Facilitatea Globală de Mediu (United Nations Development Program - Global Environment Facility)
UE	Uniunea Europeană
WEI+	Indicele de Exploatare al Apei (Water Exploitation Index)
WISE	Sistemul Informatic European în domeniul apei (Water Information System for Europe)
WWF	Fondul Mondial pentru Natură (World Wide Fund)

1. INTRODUCERE

Cadrul legal european în domeniul apelor are la bază **Directiva Cadru Apă (2000/60/CE) şi Directiva privind evaluarea şi gestionarea riscului de inundații (2007/60/CE).**

Directiva Cadru Apă (Directiva 2000/60/CE - DCA) reprezintă directiva europeană fundamentală pentru domeniul apelor, care promovează conceptul gestionării la nivel de bazin hidrografic, stabilind un cadru pentru protejarea apelor în principal prin prevenirea deteriorării, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice, promovarea utilizării durabile a resurselor de apă pe termen lung, precum și asigurarea reducerii treptate a poluării apelor subterane și prevenirea poluării acestora.

DCA introduce o serie de principii cheie pentru gestionarea și protecția resurselor de apă: (1) Procesul de planificare la scara bazinelor hidrografice, de la caracterizare la stabilirea măsurilor pentru atingerea obiectivelor de mediu aferente corpurilor de apă.

(2) O evaluare cuprinzătoare a presiunilor antropice, a impactului acestora și a stării mediului acvatic, inclusiv din perspectivă ecologică.

(3) Analiza economică a măsurilor stabilite și utilizarea instrumentelor economice.

(4) Implementarea măsurilor ce vizează atât atingerea obiectivelor de mediu, cât și obiectivele domeniilor conexe.

(5) Participarea și implicarea activă a publicului în gestionarea resurselor de apă.

Directiva Cadru Apă stabilește un program și un calendar în funcție de care statele membre elaborează planuri de management ale bazinelor hidrografice (PMBH) până în 2009 (primul ciclu de planificare), care apoi sunt actualizate la fiecare 6 ani (2015 și 2021). Planurile de Management trebuie să identifice toate acțiunile care trebuie întreprinse în districtele hidrografice pentru îndeplinirea obiectivului principal și anume atingerea unei stări bune pentru toate corpurile de apă până în 2015, iar prin aplicarea excepțiilor, până în anul 2021, respectiv 2027. Procesul de planificare a început cu transpunerea și cu demersurile administrative (identificarea districtelor, respectiv a bazinelor hidrografice și a autorităților competente), această etapă fiind urmată de caracterizarea districtelor hidrografice (articolul 5), monitorizarea apelor (articolul 8), evaluarea stării, stabilirea obiectivelor, precum și de stabilirea programului de măsuri și implementarea acestora. Monitorizarea și evaluarea eficienței măsurilor furnizează informații vitale care fac legătura între un ciclu de planificare și următorul.

La nivel național, DCA a fost transpusă în legislația națională prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu completările şi modificările ulterioare. Potrivit Legii Apelor, *Schema Directoare de Amenajare și Management* este instrumentul principal de planificare, dezvoltare şi gestionare a resurselor de apă la nivelul districtului de bazin hidrografic şi este alcătuită din *Planul de amenajare a bazinului hidrografic* (PABH) - componentă de gospodărire cantitativă şi *Planul de management al bazinului hidrografic* (PMBH) - componenta de gospodărire calitativă. Din punct de vedere legal, Ordinul ministrului mediului şi gospodăririi apelor nr. 1.258/2006 aprobă *Metodologia şi Instrucțiunile tehnice de elaborare a Schemelor Directoare de Amenajare și Management ale Bazinelor Hidrografice*.

Primul Plan Național de Management – Sinteza Planurilor de management la nivel de bazine/spații hidrografice a devenit instrument legal (Hotărârea de Guvern nr. 80/2011 pentru aprobarea Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României) și a fost implementat până în anul 2016, când actualizarea acestuia (Hotărârea de Guvern nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României) a intrat în vigoare și este încă în curs de implementare până aprobarea Plan național de management actualizat 2021.

Directiva 2007/60/CE privind evaluarea şi gestionarea riscului de inundații este al doilea pilon de bază al legislației europene în domeniul apelor și are ca obiectiv reducerea riscurilor şi a consecințelor negative pe care le au inundațiile în Statele Membre. Instrumentul de implementare al Directivei Inundații, reglementat prin articolul 7 este reprezentat de *Planul de Management al Riscului la Inundații* (PMRI) și constituie una din componentele de gestionare

cantitativă a resurselor de apă. El are ca scop fundamentarea măsurilor, acțiunilor, soluțiilor şi lucrărilor pentru diminuarea efectelor potențiale negative ale inundațiilor privind sănătatea umană, mediu, patrimoniul cultural și activitatea economică, prin măsuri structurale și nestructurale.

La nivel național prevederile Directivei Inundații au fost transpuse în legislația națională prin modificarea și completarea Legii Apelor. Primul Plan de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și fluviului Dunărea de pe teritoriul României a fost aprobat prin H.G. nr. 972/2016.

Deși în conformitate cu prevederile legislative naționale *Planurile de Management al Riscului la Inundații* sunt elaborate și aprobate ca documente separate, sunt realizate corelări între cele 2 tipuri de planuri (PMBH, PMRI).

Din punct de vedere instituțional, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, împreună cu Administrația Națională „Apele Române" au fost desemnate autorități competente pentru implementarea Directivei Cadru Apă în România (*Figura 1.1*). În Anexele 1.1 și 1.2 se prezintă lista autorităților competente pentru elaborarea *Planurilor de management actualizate 2021*, precum şi lista persoanelor de contact pentru obținerea informațiilor utilizate în elaborarea acestui plan.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, în conformitate cu Legea Apelor cu completările și modificările ulterioare şi H.G. nr. 270/2012, funcționează un Comitet de Bazin pentru colaborarea eficientă a organismelor teritoriale de gestionare a resurselor de apă cu instituțiile administrației publice centrale și locale, utilizatorii din bazinul respectiv, beneficiarii serviciilor publice de gestionare a resurselor de apă şi organizațiile neguvernamentale locale cu profil de protecție a mediului. Acest comitet are în vedere respectarea şi aplicarea principiilor gestionării durabile a resurselor de apă şi menținerea echilibrului între conservarea şi dezvoltarea durabilă a resurselor de apă.

Conform art. 13 al Directivei Cadru Apă, statele membre trebuie să realizeze un *Plan de Management pentru fiecare district hidrografic*, iar dacă sunt localizate într-un district internațional, trebuie să asigure coordonarea pentru producerea unui singur *Plan de Management*. România, fiind localizată în bazinul Dunării (*Figura 1.2*), similar ciclurilor de planificare anterioare, contribuie la elaborarea *Planului de Management al Districtului Hidrografic al Fluviului Dunărea* – actualizarea 2021 ce se realizează sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR). În acest scop statele semnatare ale Convenției Internaţionale pentru Protecția Fluviului Dunărea au stabilit că *Planul de Management al Districtului Hidrografic al Dunării* să fie format din trei părți (partea A, partea B și partea C). Informații privind părțile Planului de Management al Districtului Hidrografic al Fluviului Dunărea 2015 au fost prezentate detaliat în Planul Național de management actualizat, aprobat prin *Hotărârea de Guvern nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*.

Similar ciclurilor de planificare anterioare, se menţionează că principalele probleme de gospodărire a apelor, obiectivele de management, precum şi măsurile aferente stabilite la nivelul Districtului Hidrografic Internaţional al Dunării ce sunt prezentate în proiectul *Planului de Management actualizat -2021 al Districtului Hidrografic Internaţional al Dunării (partea A)* sunt preluate la nivel naţional.

Pentru cel de-al treilea ciclu de planificare, în acord cu cerințele Articolului 14 al Directivei Cadru Apă, Statele Membre trebuie să asigure informarea şi consultarea publicului.

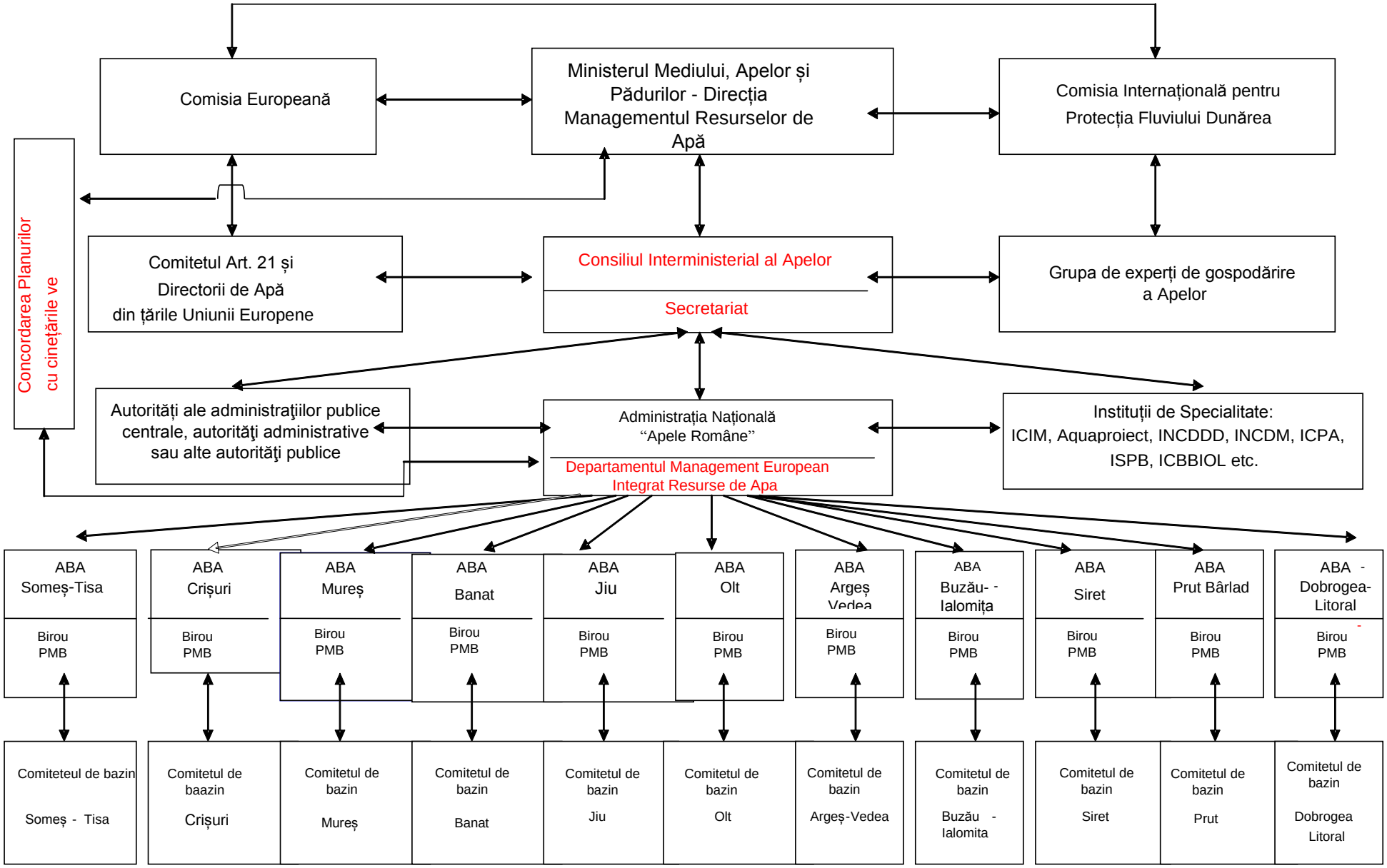

Figura 1.1. Structura organizatorică pentru implementarea Directivei Cadru în domeniul Apei în România

Figura 1.2. Districtul Hidrografic al Fluviului Dunărea

În acest context, la nivel național au fost parcurse următoarele etape:

- la 22 decembrie 2018 - **Calendarul şi programul de lucru privind activităţile de participare a publicului în scopul realizării *Planului de Management actualizat la nivelul fiecărui bazin/spaţiu hidrografic 2021***, precum **şi la nivel naţional** au fost publicate pe website-urile Administraţiei Naţionale „Apele Române" şi ale sub-unităților sale (Administraţiile Bazinale de Apă - ABA); Documentul a fost revizuit iar forma actualizată a fost publicată pe aceleași locații menționate mai sus, în data de 22 decembrie 2020;
- la 22 decembrie 2019 - **Documentele privind problemele importante de gospodărirea apelor** realizate la nivel bazinal şi naţional au fost publicate pe paginile de internet mai sus menţionate pentru asigurarea procesului de informare şi consultare a publicului;
- la 30 iunie 2021 - **publicarea proiectului (draftului) *Planului Național de Management actualizat* 2021 și ale proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice -2021*.**

Proiectul Planului Național de Management actualizat* 2021 *aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României (denumit în continuare Proiectul Planului Național de Management actualizat 2021) este realizat în conformitate cu prevederile legale europene și naționale. Ca și în cazul primului și celui de-al doilea ciclu de planificare, în elaborarea proiectelor *Planurilor de Management actualizate* 2021 la nivel bazinal și național s-au luat în considerare recomandările ghidurilor și documentelor dezvoltate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă și de recomandările Comisiei Europene din raportul privind evaluarea celui de-al doilea plan de management. De asemenea, s-a ținut cont inclusiv de cerințele formulate în Ghidul de raportare a Directivei Cadru Apă 2022, elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.

Se menționează faptul că în conținutul proiectelor Planurilor de Management actualizate, atât la nivel de bazine/spații hidrografice, cât și la nivel național, s-au folosit și denumiri cu referire la proiectele Planurilor de management pentru al treilea ciclu de planificare sau proiectele Planurilor de Management elaborate pentru perioada 2022-2027. Aceste referințe reprezintă de fapt proiectele Planurilor de Management actualizate 2021.

Datele şi informaţiile care au fost utilizate în elaborarea proiectului *Planului de Management* actualizat 2021 sunt, în general date din anul 2019 sau aferente perioadei 2018-2020. În cazurile în care s-au utilizat date pe o perioadă mai îndelungată de timp, pentru analiza evoluţiei în timp a unor parametri caracteristici, acest lucru este menţionat specific în capitolul respectiv. Aceste date au fost furnizate, în principal, de Administrația Națională "Apele Române", prin sub-unitățile sale - Administrațiile Bazinale de Ape, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor şi alte ministere, Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor Institutul Naţional de Statistică, utilizatorii de apă, autorităţile locale şi judeţene, Agenţiile de Protecția Mediului și alte instituții publice la nivel central și local.

În comparație cu planurile precedente, proiectul *Planului de Management actualizat 2021* conține date și informații actualizate, precum și dezvoltări/îmbunătățiri ale metodologiilor utilizate și ale rezultatelor obținute și care sunt prezentate în cadrul capitolelor respective.

În conformitate cu *Calendarul şi programul de lucru privind activităţile de participare a publicului în scopul realizării celui de-al 3-lea plan de management al bazinului/spaţiului hidrografic și celui de-al 2-lea plan de management al riscului la inundații (*Actualizat decembrie 2020), consultarea publicului cu privire la proiectele Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice şi a proiectului Planului Naţional de Management actualizat se face în perioada 30 iunie - 30 decembrie 2021).

Proiectul Planului de Management actualizat 2021 al spațiului hidrografic Crișuri (publicat pe website-ul Crișuri) va fi avizat de către Comitetul de Bazin al ABA Crișuri.

Revizuirea proiectelor Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice şi a proiectului Planului Naţional de Management actualizat se va realiza în perioada ianuarie - 22 martie 2022, urmând ca aceste Planuri de management actualizate să parcurgă procedura de aprobare și publicare. Ca și în cazul planurilor de management precedente și al treilea Plan de Management va fi supus procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA) şi de obţinere a avizului de mediu în vederea aprobării acestuia prin Hotărâre de Guvern.

2. PREZENTAREA GENERALĂ A SPAȚIULUI HIDROGRAFIC CRIȘURI

Delimitarea spațiului hidrografic

Spațiul hidrografic Crișuri, reprezentat în figura 2.1., este situat în partea de nord-vest a țării, învecinându-se la nord şi nord-est cu spațiul hidrografic Someş, la sud şi est cu spațiul hidrografic Mureş, iar la vest cu Republica Ungară.

Din punct de vedere administrativ, spațiul hidrografic Crișuri cuprinde părți din teritoriul a 6 județe, respectiv: integral teritoriul judeţului Bihor, precum şi părţi din teritoriile judeţelor: Arad, Hunedoara, Cluj, Sălaj şi Satu Mare.

Populația totală este de circa 821443 locuitori, densitatea populației fiind de 55 loc./km2. Principalele aglomerări urbane sunt: Oradea, Salonta, Marghita, Beiuș, Aleșd, Brad, Sântana, Ineu, Huedin, Tășnad.

Hidrografie

Suprafaţa totală a bazinului hidrografic Crişuri este de 25537 km^2, din care **14939 km^2** pe teritoriul României, reprezentând o pondere de 6,27 % din suprafața țării. Rețeaua hidrografică cuprinde un număr de **365 cursuri de apă cadastrate**, cu o lungime totală de **5785 km** și o densitate medie de 0,39 km/km^2. Pe teritoriul României, spațiul hidrografic Crişuri cuprinde sub-bazinele Crişul Alb 4263 km^2, Crişul Negru 4260 km^2, Crişul Repede 3001 km^2, Barcău 2015 km^2, Ier 1400 km^2.

Relief

Relieful spaţiului hidrografic Crişuri este caracterizat de 3 forme geomorfologice: munţi (în proporţie de 22,4%), dealuri (29,3%) și câmpii (48,3%), eşalonate în ordine de la est la vest şi prezentând altitudini între 1849 m (vârful Bihor, din Munţii Bihor) şi 85 m (în câmpia joasă a Crişului Alb).

Relieful spaţiului hidrografic Crişuri este constituit din Munţii Apuseni şi părţi din Dealurile de Vest şi Câmpia de Vest sau a Tisei. Sectorul montan situat în jumătatea estică şi sudică, (cu înălţimi începând de la 500 m) este reprezentat de: munţii înalţi (Bihorului, Vlădeasa şi Găina), mijlocii (Metaliferi), joşi (Zărandului, Codru Moma, Pădurea Craiului şi Plopiş), precum şi depresiuni (Gurahonţ, Hălmagiu, Brad, Beiuş, Holod, Vad-Borod, Huedin, Şimleu, Ierului) ce pătrund în sectorul montan în lungul cursurilor de apă principale. Dealurile Tăutului, Cuiedului, Codrului, Pădurii Craiului, Oradei, Ghepişului, Dernei etc., cu înălţimi între 200 - 500 m formează o treaptă mai joasă şi îngustă, cu lăţime variabilă la poalele munţilor în care râurile principale şi-au format văi şi terase. Câmpia (cu altitudine <200 m) face parte din marea unitate a Câmpiei de Vest, prezentând în câmpia joasă o arie aluvionară intensă, străbătută de ape curgătoare ce au o direcţie generală est-vest. Principalele unități de relief sunt reprezentate în **figura 2.2.**

Geologie

Formaţiunile geologice din spațiul hidrografic Crișuri sunt foarte variate din punct de vedere petrografic în funcție de relief. Munţii Apuseni aparţin zonei cristalino-mezozoice şi sunt compuşi dominant din şisturi cristaline şi granite, la care se adaugă subordonat sedimentarul permo-mezozoic (Munţii Bihor, Pădurea Craiului şi Codru Moma). Sectorul este fragmentat în blocuri care au condus la formarea de horsturi şi grabene răsfirate digital faţă de masivul central. Peste Autohtonul de Bihor a avut loc formarea unei pânze de sariaj (Pânza de Codru) de o amploare foarte redusă, ce cuprinde o fâşie din munţii Pădurea Craiului, Codru Moma şi Bihor.

În zona deluroasă se găsesc depozite sedimentare de vârstă neogenă (marne, nisipuri) și în mai mică măsură, formațiuni permiene și mezozoice, prezente doar insular. Sedimentarul, aşezat foarte discordant peste cristalin, s-a depus în zone largi, de vârste şi amplitudini diferite, care s-a format peste unităţile hercinice începând din permian, păstrate în special în munţii Codru Moma, Pădurea Craiului şi Munții Bihor.

Zona de câmpie din vestul spaţiului hidrografic Crişuri are un fundament cristalin mai puţin scufundat şi s-a format prin aluvionarea Depresiunii Panonice în miocen (marne şi argile) şi în

pliocen (marne, nisipuri, argile, pietrişuri). În albiile râurilor principale, ce străbat relieful câmpiei apar aluviuni de vârstă holocenă, reprezentate prin pietrişuri şi mai ales prin nisipuri.

Nivelele mai înalte ale câmpiei sunt alcătuite din depozite loessoidale şi aluviuni vechi care au în cea mai mare parte substrat silicios. Substratul calcaros este prezent izolat în sectoare ale munţilor Pădurea Craiului, Codru Moma, Munții Bihor, Găina şi în Depresiunea Huedin, iar substratul organic se regăsește cu totul izolat în câmpia joasă a Ierului. Harta cu structura geologică este prezentată în **figura 2.3.**

Utilizarea terenului

Modul de utilizare a terenului spațiului hidrografic Crișuri este influențat atât de condițiile fizico-geografice, cât și de factorii antropici, și prezintă următoarea distribuție: 33,4% păduri, 61,6% terenuri agricole (din care 41,4% culturi perene, 20,2% terenuri arabile), 4,7% zone urbane și industriale, 0,3% luciu de apă (**figura 2.4).**

Clima

Având în vedere așezarea țării noaste în arealul climatului temperat continental, spațiul hidrografic Crișuri este caracterizat de acest climat cu influențe vestice (oceanice) şi mediteraneene.

Sub aspectul regimului termic și al precipitațiilor se evidențiază temperatura medie multianuală, care variază între 10-11°C în sectorul de câmpie din vest (la staţiile meteorologice Săcueni, Oradea, Salonta, Chişineu-Criş), 6-8°C în sectorul dealurilor şi depresiunilor (Borod, Stei, Gurahonţ), 4°C în zona montană la Stâna de Vale (1108 m) şi 0°C la Vlădeasa la altitudinea de 1836 m.

Cantităţile medii multianuale de precipitaţii variază în funcţie de altitudinea reliefului şi variază între 500-600 mm în câmpie, 700-900 mm în dealuri şi depresiuni, iar în sectoarele montane putând atinge 1400-1500 mm, izolat mai bogate pe versanţii cu expoziţie general vestică, depăşind 1600 mm la Stâna de Vale.

Regimul vântului este determinat atât de particularităţile generale ale atmosferei, cât şi de particularităţile suprafeţei active, evident fiind rolul de baraj orografic al Munţilor Apuseni, care determină prin orientare şi altitudine particularităţile regionale ale vântului. Vitezele medii multianuale ale vântului sunt cuprinse între 1-3 m/s, în câmpie şi în dealurile joase şi ating 6-7 m/s la cele mai mari altitudini.

Resurse de apă

Resursele totale de apă de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri însumează cca. 2937,4 mil.m^3/an, din care resursele utilizabile sunt cca. 394,734 mil.m^3/an. Acestea reprezintă cca. 13% din totalul resurselor teoretice de suprafață și sunt formate în principal de râurile Crişul Alb, Crişul Negru, Crişul Repede, Barcău, Ier și afluenții acestora.

În spațiul hidrografic Crișuri există 9 lacuri de acumulare importante (cu suprafața mai mare de 0,5 km^2), care au folosință complexă și însumează un volum util de 156,86 mil.m^3.

Resursa specifică utilizabilă, raportată la populația bazinului, este de 481 m^3/loc/an, iar resursa specifică calculată la stocul disponibil teoretic (stocul mediu multianual) se cifrează la 3576 m^3/loc/an. Resursele de apă cantonate în arealul hidrografic Crișuri pot fi considerate suficiente, însă neuniform distribuite în timp şi spaţiu. Repartiția scurgerii în timpul anului este neuniformă, volumul maxim scurs pe întreg spațiul înregistrându-se în general în lunile martie - mai, iar cel minim în lunile septembrie - noiembrie.

Debite medii multianuale pentru principalele râuri din spațiul hidrografic sunt de 23,1m^3/s Crișul Alb în secţiunea Chişineu Criş, 30,3 m^3/s Crișul Negru în secţiunea de frontieră Zerind, 25,0 m^3/s Crișul Repede în secţiunea Oradea, 6,39 m^3/s Barcău în secţiunea Sălard.

Din lungimea totală a cursurilor de apă cadastrate din spațiul hidrografic Crișuri, cursurile de apă nepermanente reprezintă circa 40 %.

În spațiul hidrografic Crișuri resursele subterane teoretice sunt estimate la 788,4 mil.m^3, din care 473,04 mil.m^3 provin din surse freatice și 315,36 mil.m^3 din surse de adâncime. Resursele de apă subterană utilizabile sunt estimate la cca. 350,0 mil.m^3/an. (reprezentând 44 % din resursele teoretice).

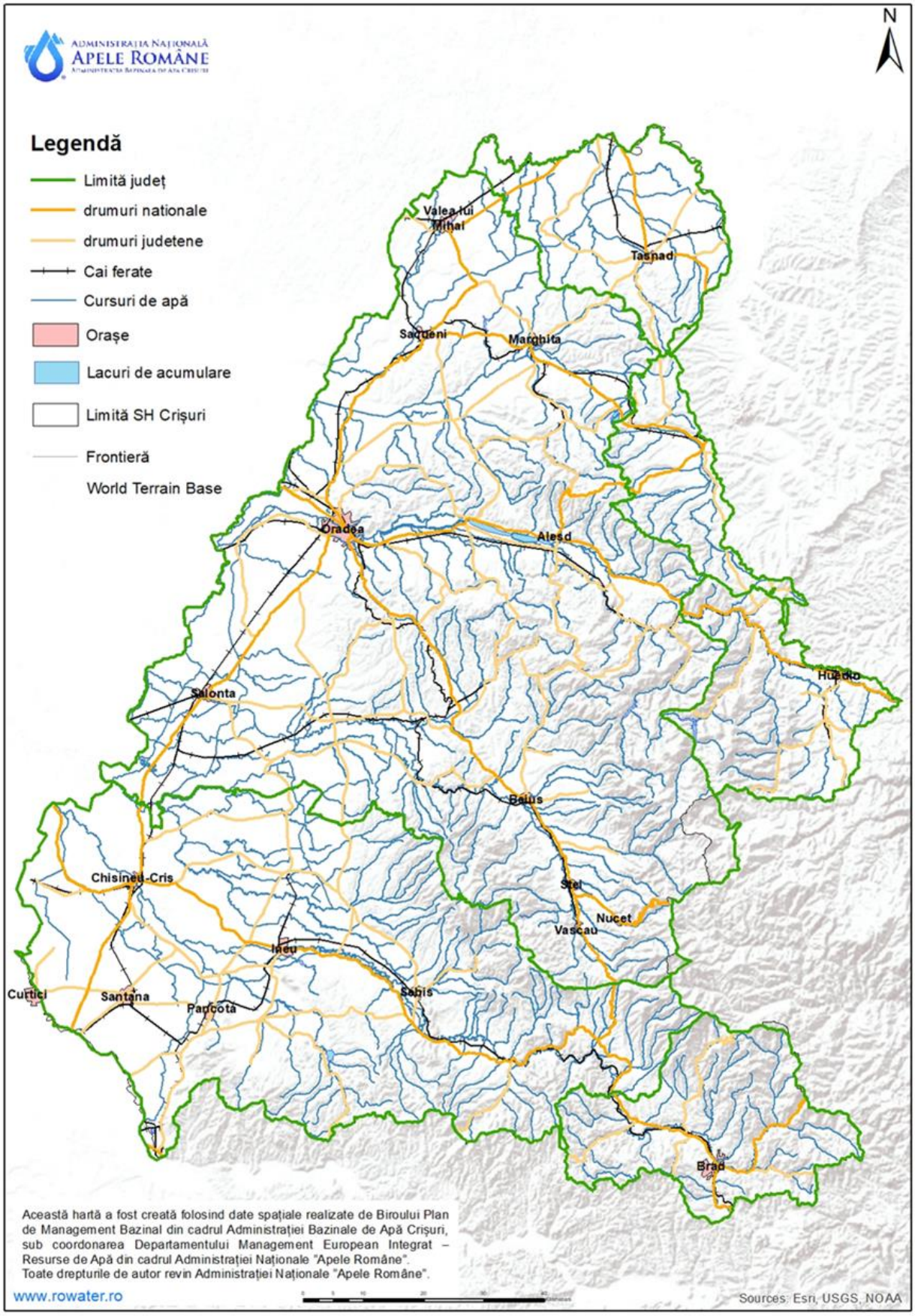

Figura 2.1 Spațiul hidrografic Crişuri

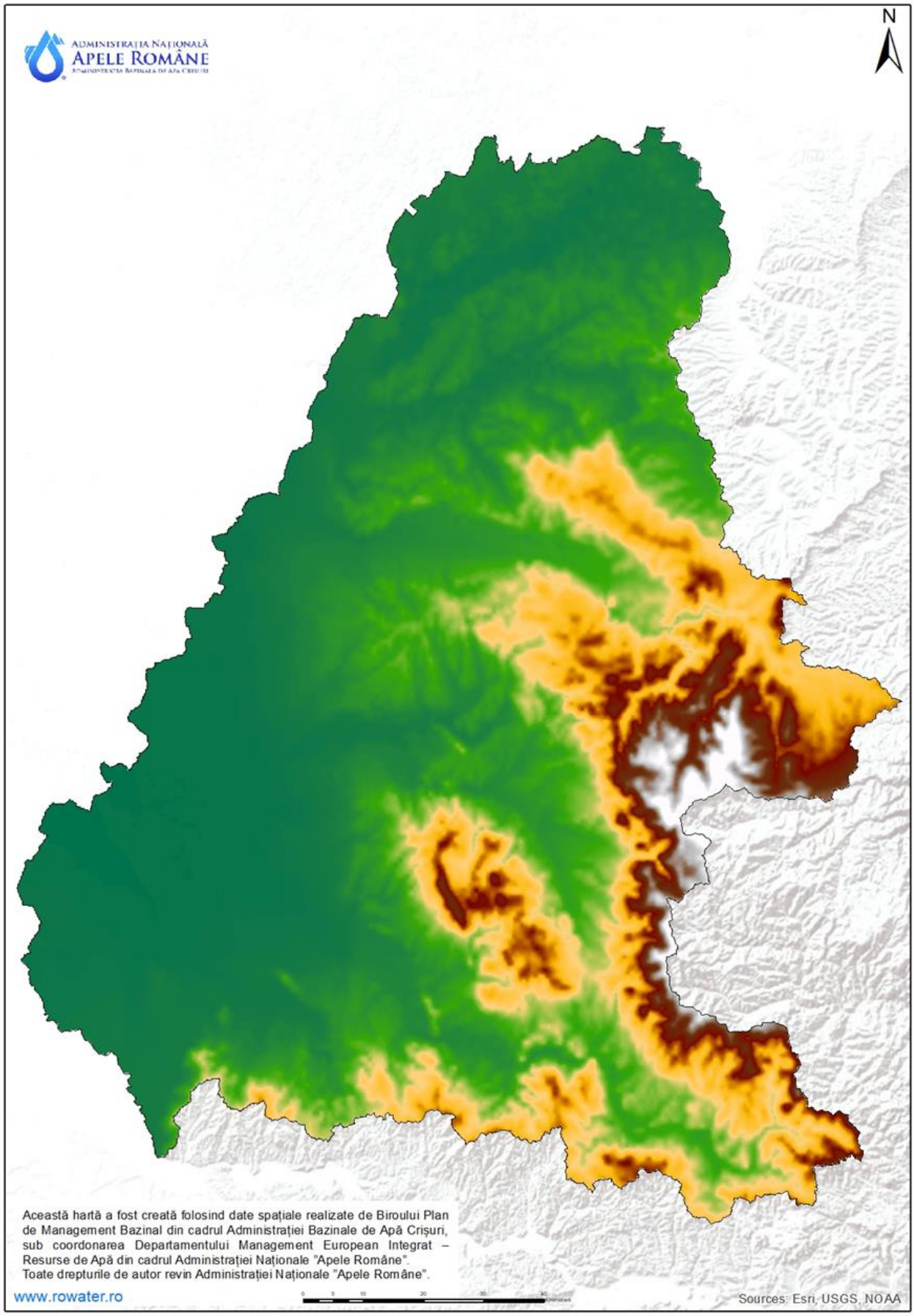

Figura 2.2 Principalele unități de relief din spațiul hidrografic Crișuri

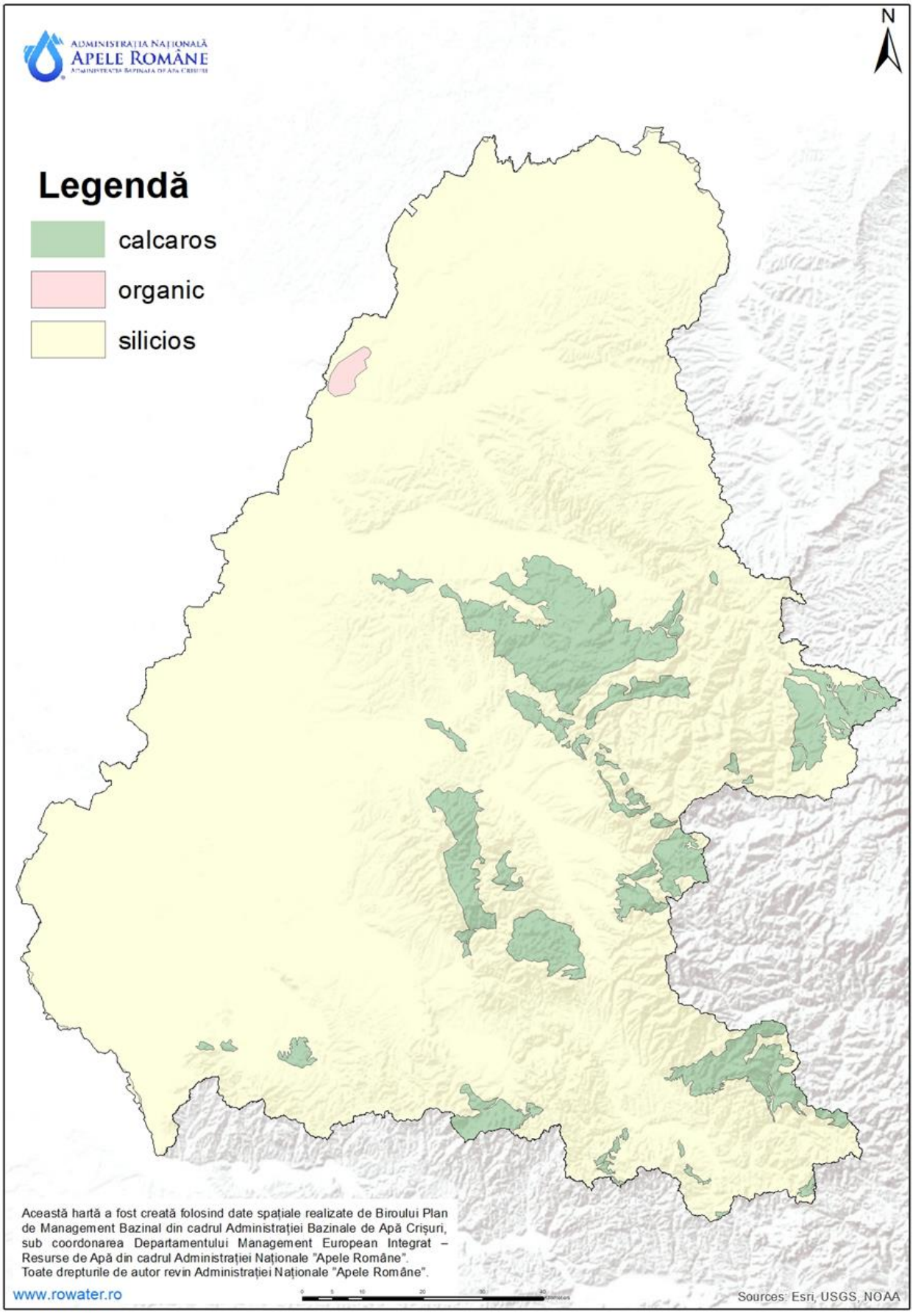

Figura 2.3 Principalele unități geologice în spațiul hidrografic Crișuri

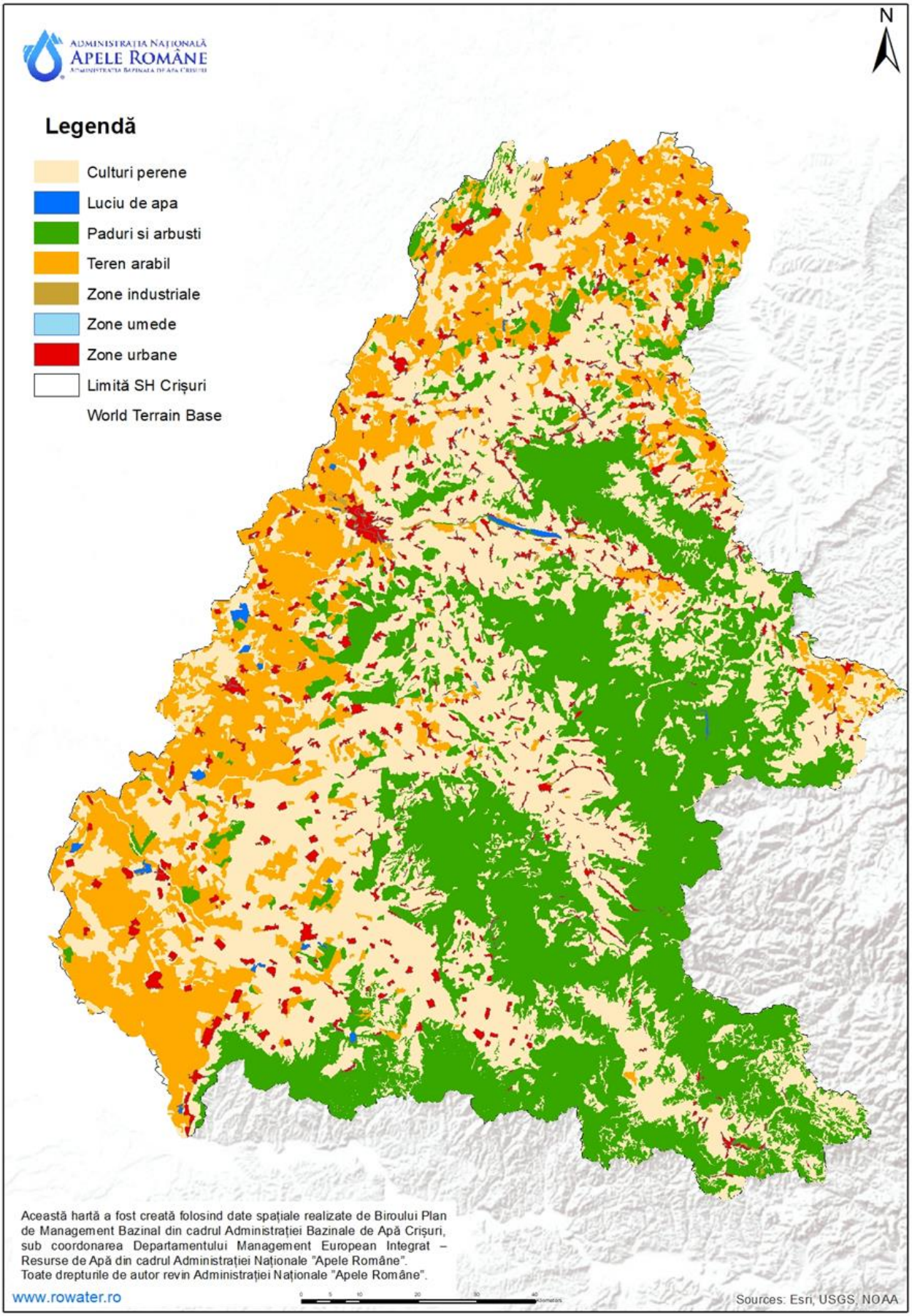

Figura 2.4 Utilizarea terenului în spațiul hidrografic Crișuri

3. CARACTERIZAREA APELOR DE SUPRAFAŢĂ

3.1. Categorii de apă de suprafaţă

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri există următoarele categorii de ape de suprafaţă:

- râuri (naturale, puternic modificate şi artificiale) 5785 km (râuri cadastrate);
- lacuri de acumulare – 20.5 kmp;

Categoriile de apă de suprafaţă sunt ilustrate în **figura 3.1**.

3.2 Ecoregiuni, tipologia și condițiile de referință

Din cele 25 de ecoregiuni definite pentru Europa în Anexa XI a Directivei Cadru în domeniul Apei (Illieş, 1978), pe baza caracteristicilor ecologice şi a distribuţiei geografice a faunei acvatice, aşa cum a fost indicat în cadrul *Planului de Management Bazinal al spațiului hidrografic Crișuri - 2009 aprobat prin H.G. nr. 80/2011* și a *Planului de Management Bazinal actualizat al spațiului hidrografic Crișuri - 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost definite 2 ecoregiuni, respectiv: Ecoregiunea Munţii Carpaţi - 10, Ecoregiunea Câmpia Panonică - 11.

3.2.1. Tipologia apelor de suprafaţă

Clasificarea tipologică a apelor de suprafaţă este bazată pe aceleaşi principii enunţate în cadrul *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011 și Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, respectiv abordarea top-down (parametri descriptivi abiotici: ecoregiunea, altitudinea bazinului, caracteristicile geologice, suprafața bazinului de recepție, structura litologică a patului albiei, debitul specific mediu multianual, debitul specific mediu lunar minim anual cu probabilitate de 95%, panta medie a cursului de apă, caracteristicile climatice: precipitaţiile medii multianuale şi temperatura medie multianuală) şi abordarea bottom-up (măsurători directe ale variabilităţii comunităţilor biologice). Menționăm că suprapunerea celor două abordări a condus la definirea tipologiilor semnificative din punct de vedere al comunităților biologice, luându-se în considerare reprezentativitatea anumitor elemente biologice pentru categoriile de apă respective.

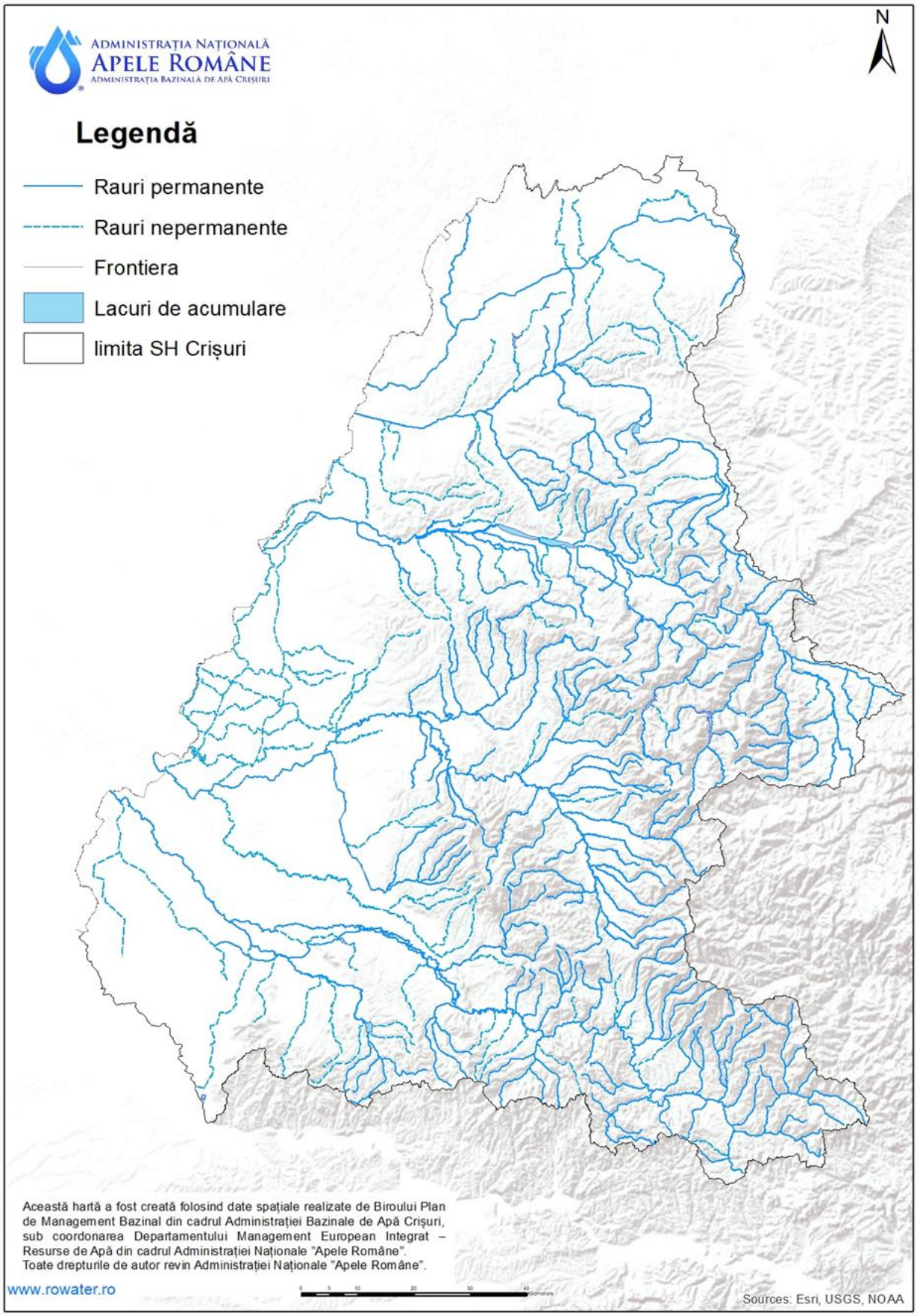

Figura 3.1. Categorii de ape de suprafaţă

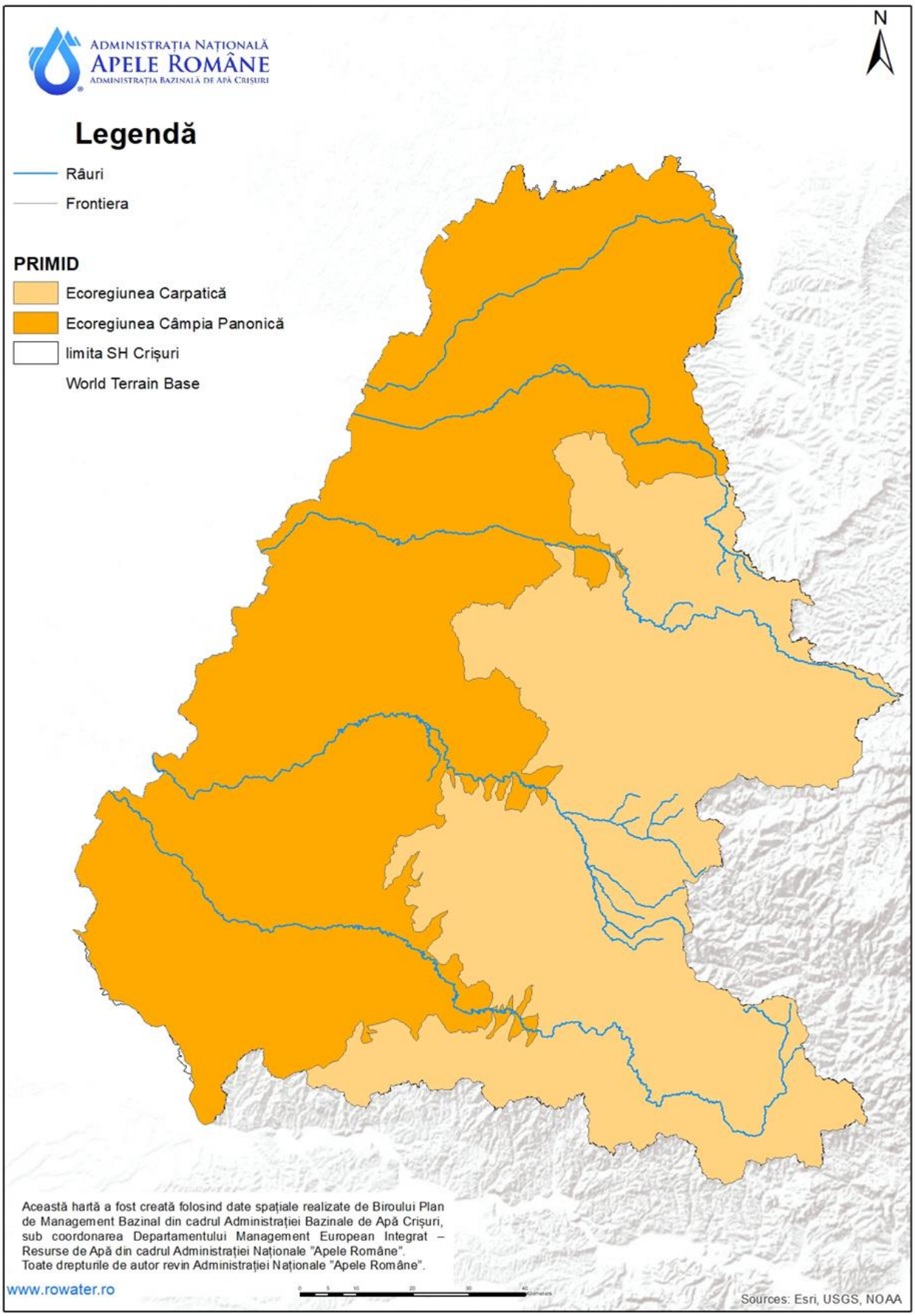

Figura 3.2. Ecoregiuni

Tipologia cursurilor de apă

În România caracterizarea **tipologică abiotică** a cursurilor de apă s-a realizat pe baza sistemului B de clasificare (Anexa II a Directivei Cadru Apă), luându-se în considerare aceiași parametri utilizați în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011 și Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016.*

Menționăm că, în definirea tipologiei cursurilor de apă nepermanente (reprezentate de acele cursuri de apă caracterizate prin debitul specific mediu lunar minim anual cu asigurare de 95% egal cu zero) se consideră și fenomenul secării ca fenomen natural. În cadrul acestui proces, un rol important revine datelor şi informaţiilor din *Atlasul Secării Râurilor din România* (actualizat în 2019), care constituie documentul suport pentru îmbunătățirea încadrării/cunoașterii cursurilor de apă cu regim de scurgere nepermanentă.

În cazul cursurilor de apă, în privința **caracterizării biotice s-a menținut abordarea** din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011 și Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, prin măsurători directe ale variabilității comunităților biotice (avându-se în vedere și relevanța acestora în funcție de categorie și tipologie). De asemenea, suplimentar față de Planul de Management actualizat - 2015, analiza datelor/informațiilor privind elementul biologic macrofite, a indicat menținerea clasificări tipologice definite în ciclul de planificare anterior.

În consecință, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri a fost definit un număr de 10 tipuri de cursuri de apă a căror prezentare sintetică (tipuri şi sub-tipuri) este cuprinsă în *Tabelul 3.1.,*distribuţia acestora fiind redată în *Figura 3.3*.

Dintre acestea, pentru tipurile RO01-RO19 au fost identificate corpuri de apă naturale și puternic modificate, pentru tipologia RO16, fiind identificate doar corpuri de apă puternic modificate[1].

Tipologia RO16 reprezentată de cursurile de apă influenţate din punct de vedere calitativ de cauze naturale a fost detaliată în 4 sub-tipuri, având la bază în principal prezența unor caracteristici abiotice particulare ale acestor cursurilor de apă, însoțită de o variabilitate ridicată a elementelor biologice de calitate și de reflectarea acestora într-o anumită măsură în planul elementelor biologice. Cele 4 subtipuri sunt reprezentate de sub-tipul RO16CLS (cloro-sodic), sub-tipul RO16S (sulfați), sub-tipul RO16M (zone metalogenetice), dintre acestea in S.H: Crișuri a fost identificat subtipul RO16Th (ape mezotermale). Subtipul RO16Th este definit de existența unor izvoare mezotermale[2].

[1] In scopul raportării in sistemul WISE au fost create coduri tipologice distincte pentru corpurile de apă puternic modificate şi artificiale, pornind de la tipologia cursurilor de apă din care acestea derivă. Pentru corpurile de apă puternic modificate s-au creat 9 tipuri iar pentru corpurile artificiale, 3 tipuri. In cadrul proiectului Planului de Management 2021 se mențin codurile tipologice definite anterior.

[2] subtipul este prezent în s.h. Crișuri

Tabel 3.1. Tipologia cursurilor de apă – râuri, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametri									
			Suprafaţa km^2	Geologia	Structura litologică	Panta ‰	Altitudinea mdMN	Precipitaţii mm/an	Temperatura	q l / s / km^2	$q_{95\%}$ l / s / km^2	Tipul biocenotic potenţial – fauna piscicolă
Curs de apă situat în zona montană, piemontană sau de podişuri înalte	RO01	10	10-1.000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	blocuri, bolovăniş, pietriş	20-200	>500	600-1.400	-2+9	>5	>0,5	Păstrav Lipan Clean
Curs de apă situat în zona de dealuri sau de podişuri	RO04	10, 11,	10-1.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, pietriş	1-30	200-500	500-700	8-10	1-5	0.01-0.5	Clean
Sector de curs de apă situat în zona de dealuri şi de podişuri	RO05	10,10	1.000-10.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, pietriş	0.5-20	200-500	500-700	8-10	3-15	0.2-2	Scobar Mreană
Curs de apă situat în zona de câmpie	RO06	11	10-2.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, argilă mâloasă, mâl	<8	<200	400-600	9-11	<3	<0.3	Clean Biban Crap
Sector de curs de apă situat în zona de câmpie	RO07	11	1.000-3.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, mâl, argilă	<1	<200	400-500	9-11	1-3	0.2-0.4	Clean
Sector de curs de apă cu zone umede situat în zona de câmpie F>3000 km^2 - ECO 11	RO11	11	>3.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, mâl, argilă	<1	<200	400-600	9-11	2-10	0.1-1	Mreană, Crap
Cursuri de apă influenţate calitativ de cauze naturale şi cursuri de apă temporare												

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametri									
			Suprafaţa km^2	Geologia	Structura litologică	Panta ‰	Altitudinea mdMN	Precipitaţii mm/an	Temperatura	q l / s / km^2	$q_{95\%}$ l / s / km^2	Tipul biocenotic potenţial – fauna piscicolă
Cursuri de apă influenţate din punct de vedere calitativ de cauze naturale	RO16th		10-1.000									
Curs de apă nepermanent situat în zona montană, piemontană sau de podișuri înalte	RO17		10-1.000	a-silicioasă b-calcaroasă	blocuri, bolovăniș, pietriș	20-150	>500	600-1.100	-2 - +9	2-17	0	
Curs de apă nepermanent situat în zona de dealuri și podișuri	RO18		10-1.000	a-silicioasă b-calcaroasă	pietriș, nisip, mâl	5-30	200-500	450-550	8-10	1.5-7	0	
Curs de apă nepermanent situat în zona de câmpie	RO19		10-2.000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, mâl	<8	<200	400-500	9-11	<2	0	

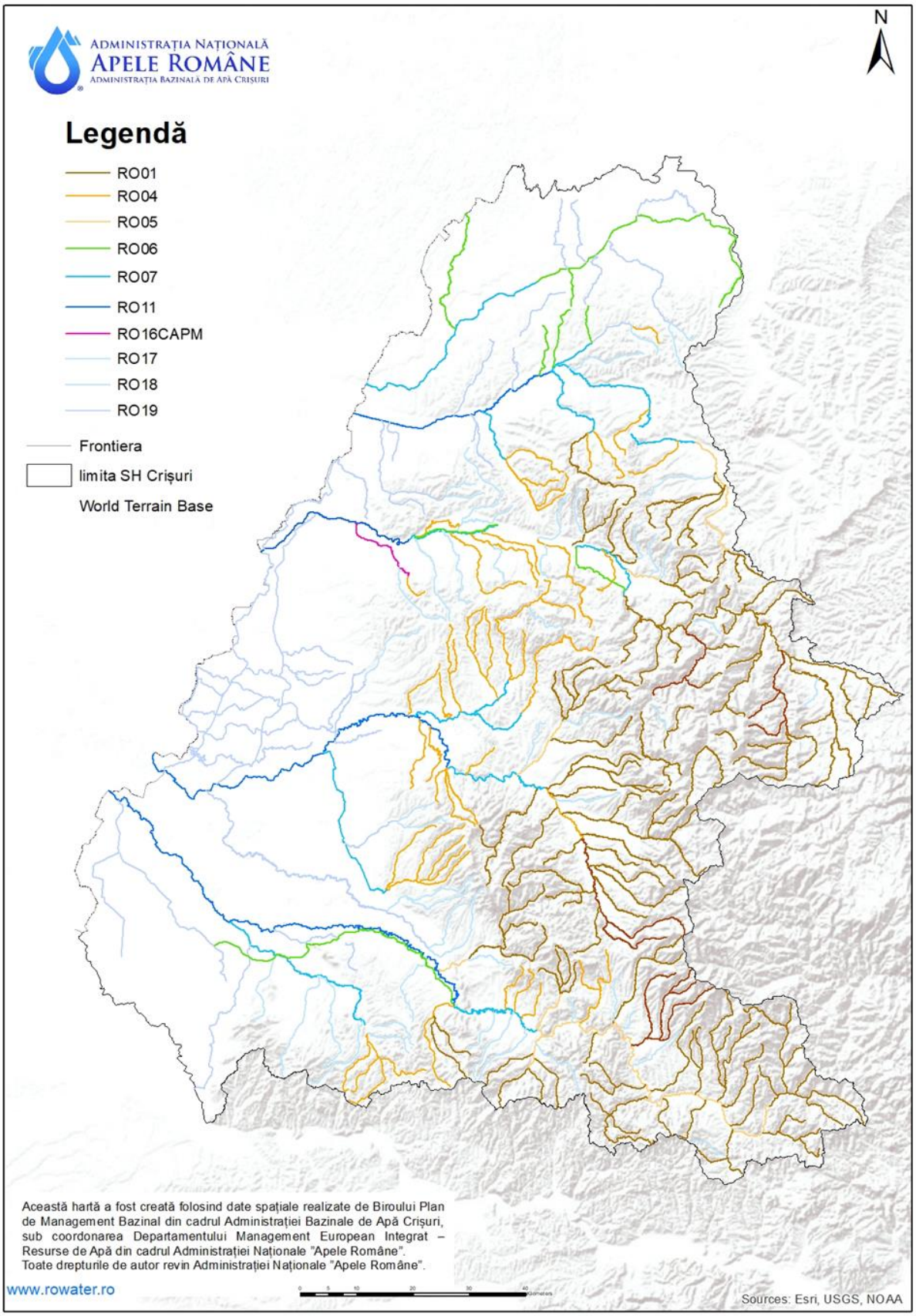

Figura 3.3. Tipologia cursurilor de apă

Tipologia lacurilor de acumulare

Tipologia abiotică a lacurilor de acumulare a luat în considerare aceiași parametri utilizați în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011* și în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016,* respectiv: altitudinea la care este situat lacul, geologia bazinului de recepţie a lacului, adâncimea medie a lacului și timpul de retenţie, coroborați cu informaţii rezultate din măsurători directe ale elementelor biologice reprezentative.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri s-au menținut cele 6 tipuri de lacuri de acumulare definite în cadrul ciclului de planificare anterior. Acestea sunt prezentate în *Tabelul 3.2 Tipologia lacurilor de acumulare la nivel bazinal*[3] și în *Figura 3.4 Tipologia lacurilor*.

Tabel 3.2. Tipologia lacurilor de acumulare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Nume tip	Caracterizare lac	Ecoregiune	Altitudine (m)	Adânci-me medie (m)	Geol. – alcal. (meq/l)	Timp de retenție/ subtip[4]
ROLA01	Zonă de câmpie, adâncime mică, calcar/siliciu	11, 12, 16	< 200	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA01a
						mediu ROLA01b
						mic ROLA01c
ROLA02	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, calcar/siliciu	11, 12, 16	<200	<3	siliciu/ calcar	mare ROLA02a
						mediu ROLA02b
						mic ROLA02c
ROLA04	Zonă de deal și podiș, adâncime mare, calcar/ siliciu	10, 16	200-800	>15	siliciu/ calcar	mare ROLA04a
						mediu ROLA04b
ROLA05	Zonă de deal și podiș, adâncime mică, calcar/ siliciu	10, 11, 12, 16	200-800	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA05a
						mediu ROLA05b
						mic ROLA05c
ROLA07	Zonă montană, adâncime mică și mare, calcar/siliciu	10	>800	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA07a
				>15		mediu ROLA07b

[3] Menționăm că la nivel bazinal s-a identificat și un corp de apă – lac artificial (tipologia ROLA01CAA).

[4] Subtipurile lacurilor de acumulare sunt definite pe baza timpului de retenție cu următoarele intervale: a-timp de retenție mare, (>30 zile), b-timp de retenție mediu (3-30 zile,) c-timp de retenție mic (<3 zile).

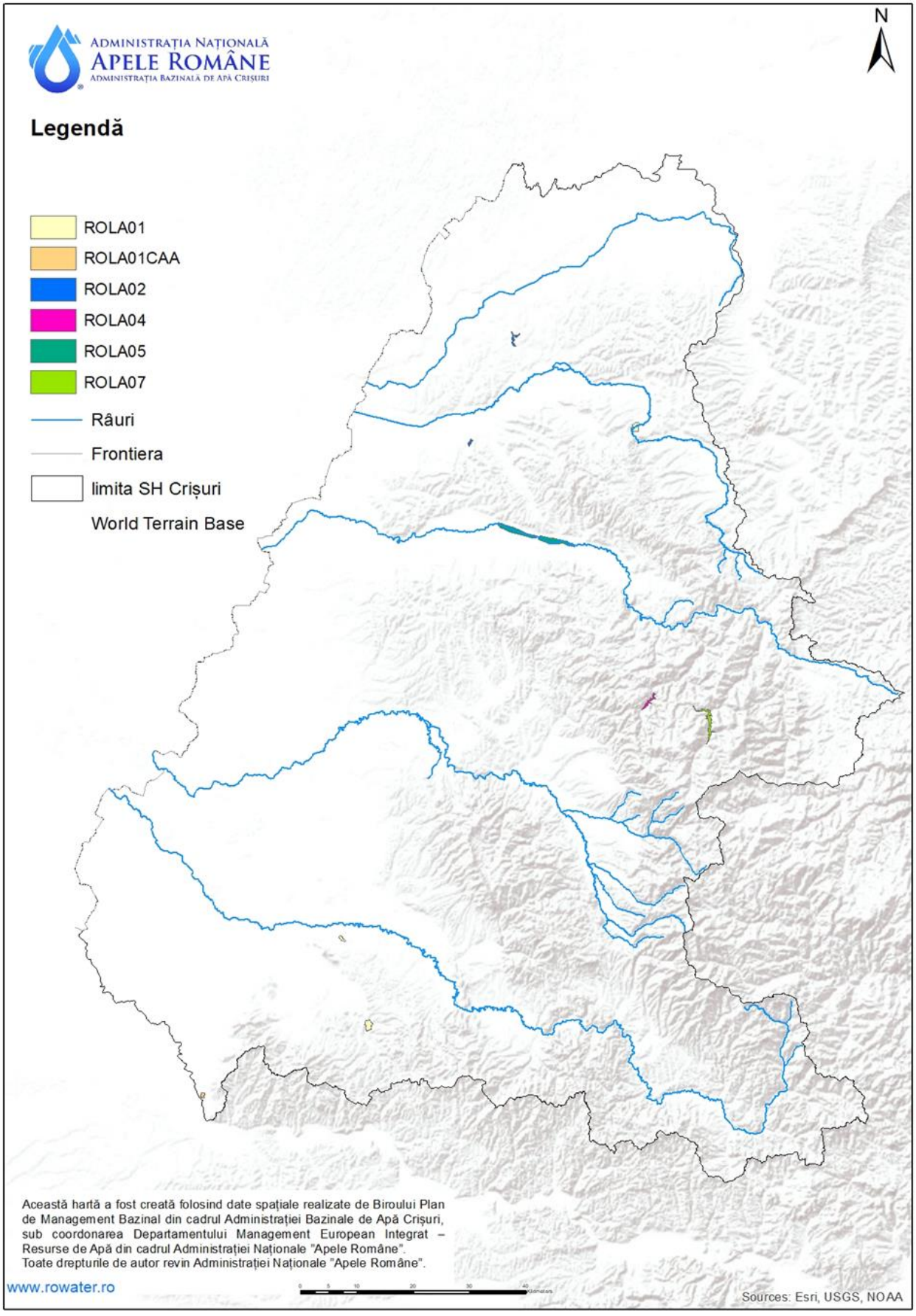

Figura 3.4. Tipologia lacurilor de acumulare

Aspecte privind coordonarea elementelor metodologice privind tipologia corpurilor de apă cu statele vecine

În privința tipologiei fluviului Dunărea și a tipologiilor cursurilor de apă care formează sau întretaie frontiera de stat (altele decât fluviul Dunărea), s-au menținut tipurile definite anterior, nefiind necesare actualizări ulterioare *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*. Menționăm că tipologia fluviului Dunărea a fost elaborată în mod coordonat la nivelul întregului bazin hidrografic intenaţional al Dunării, pe baza unui sistem armonizat (în cadrul proiectului GEF/UNDP Danube Regional Project – *Tipologia şi condițiile de referință pentru fluviul Dunărea),* pe baza contribuţiilor naţionale ale țărilor dunărene. Referitor la tipologiile cursurilor de apă care formează sau întretaie frontiera de stat (altele decât fluviul Dunărea), pe parcursul primului ciclu de planificare au avut loc şedinţe/workshop-uri tematice în scopul prezentării sau armonizării abordărilor metodologice.

Pentru cursurile de apă cu bazine mai mari de 4.000 km^2, respectiv 1.000 km^2 (din b.h. Tisa) informații privind tipologiile corpurilor de apă se regăsesc în (draft-ul) Planului de Management al Districtului Dunării - 2021, respectiv Planul de Management Integrat al b.h. Tisa - 2019, care sunt elaborate sub coordonarea Comisiei Internaţionale pentru Protecţia Fluviului Dunărea (ICPDR).

3.2.2. Condiţiile de referinţă biologice specifice tipului și condiții fizico-chimice și hidromorfologice specifice tipului aferente apelor de suprafaţă

Consideraţii generale

Directiva Cadru Apă (Anexa II 1.3 (i)) prevede stabilirea condiţiilor de referinţă pe baza elementelor biologice specifice tipului de corpuri de apă și a condițiilor specfice tipurilor de corpuri de apă pentru elementele hidromorfologice şi fizico-chimice.

Condiţiile de referinţă sau starea foarte bună reprezintă o situație din prezent sau din trecut fără presiuni antropice sau cu presiuni antropice foarte reduse, care nu determină efecte ecologice sau care are efectele ecologice foarte reduse. Aceasta înseamnă că pot fi considerate ca fiind secțiuni de referință inclusiv acele secțiuni care prezintă perturbări foarte reduse față de starea naturală, nealterată.

În definirea condițiilor (valorilor) de referință pentru elementele biologice s-a menținut aceeași abordare prezentată în cadrul *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011* și *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016.*

Condițiile de referință biologice specifice fiecărui tip

Condițiile de referință biologice specifice fiecărui tip au fost definite având în vedere și categoria corpului de apă.

Astfel, în cazul **râurilor și lacurilor**, condițiile de referință biologice specifice tipului **au fost stabilite/definite pentru toate elementele biologice prevăzute de Directiva Cadru Apă,** cu excepția faunei piscicole din lacuri.

În cazul macrofitelor – râuri, lacuri, precizăm că ulterior Planului de Management actualizat - 2015, au fost stabilite implicit și condițiile de referință specifice tipurilor corpurilor de apă, în cadrul procesului de elaborare a metodelor de evaluare a stării ecologice, metode ce au fost intercalibrate și incluse în Decizia (UE) 2018/229 a Comisiei[5].

În ce privește fauna piscicolă din lacuri,ulterior Planului de Management actualizat 2015, într-o primă etapă de dezvoltare a metodei, s-a preluat metoda de evaluare aparținând unei alte țări din cadrul aceluiași GIG (Grup Geografic de Intercalibrare), respectiv Bulgaria, care a fost adaptată

[5] DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale Statelor Membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei

și aplicată pentru lacurile din România, însă nu a putut fi validată. Ulterior a fost dezvoltată o metodă națională de evaluare care include și condițiile de referință și care se află într-un stadiu avansat de elaborare/ finalizare. În acest sens se are în vedere realizarea unui studiu pentru finalizarea metodei.

Condițiile (valorile) de referință pentru elementele biologice sunt prezentate în anexele[6] proiectului Planului de Management actualizat 2021, fiind stabilite pentru indicii componenți ai indicelui multimetric, având în vedere reprezentativitatea elementului biologic pentru categoria și tipul de corp de apă.

Informații suplimentare privind reprezentativitatea/relevanţa elementelor biologice pentru anumite categorii și tipologii de corpuri de apă sunt prezentate în *Anexa 6.1* a proiectului Planului Național de Management actualizat 2021.

Referitor la elementele de calitate hidromorfologice

Condiții de referință râuri

Sistemul de evaluare și clasificare a stării cursurilor de apă din punct de vedere a caracteristicilor hidrologice și morfologice se bazează pe un sistem de notare cu scoruri și un sistem de clasificare în 5 clase.

Astfel, pentru fiecare indicator, se consideră că starea de referință/naturală sau o ușoară abatere de la aceasta este clasa I, pentru care scorurile caracteristice grupelor de indicatori (regimul hidrologic, continuitatea râului și condițiilei morfologice) sunt maxime. Pentru celelalte situaţii (clasele II-V), scorul este mai mic în funcție de severitatea presiunilor antropice. Abordarea privind stabilirea stării de referință consideră că stare de referință (condițiile naturale sau o ușoară abatere de la acestă stare) este reprezentata de regimul hidrologic natural și morfologia albiei naturale.

Condiții de referință lacuri

Sistemul de evaluare și clasificare a stării cursurilor de apă din punct de vedere a caracteristicilor hidrologice și morfologice se bazează pe un sistem de notare cu scoruri și un sistem de clasificare în 5 clase.

În ceea ce privește stabilirea condițiilor de referință, abordarea este diferită pentru corpurile de apă lacuri de acumulare.

Pentru lacurile de acumulare starea de referință pentru toate elementele ce caracterizează această categorie de corpuri de apă va corespunde parametrilor de proiectare în regim normal de exploatare la prima umplere a lacului la NNR (NNR proiectat, volumul la NNR proiectat). Prin urmare, valorile parametrilor hidrologici și morfologici ce corespund regimului normal de exploatare reprezintă valori de referință față de care se va analiza gradul de îndepărtare / alterare a caracteristicilor hidromorfologice pentru lacurile de acumulare.

Referitor la elementele de calitate fizico-chimice, au fost stabilite condiții specifice fiecărui tip și categorie de **corpuri de apă (râuri, lacuri)**. În baza analizei statistice a datelor din secțiunile pentru fiecare tipologie, au fost stabilite valori pentru starea ecologică foarte bună, aceasta fiind asociată absenței presiunilor antropice sau cu presiuni antropice foarte reduse.

Au fost definite condiții specifice fiecărui tip de corp de apă râuri pentru toate elementele fizico-chimice prevăzute de Directiva Cadru Apă.). Pentru lacuri s-au stabilit condiții specifice fiecărui tip de corp de apă pentru elementele fizico-chimice: pH, regim de oxigen (oxigen dizolvat, CBO5 și CCO-Cr) și forme de nutrienți (N-NH4, N-NO3, N-NO2, N total, P-PO4, P total), iar pentru transparență, temperatură și conductivitate /salinitate, în cadrul unui studiu din anul 2021, se va dezvolta o metodologie de evaluare și limite de stabilire a claselor în vederea clasificării stării/potențialului ecologic.

[6] Râuri: Anexa 6.1.1.A - Anexa 6.1.1.E, lacuri naturale: Anexa 6.1.1.F- Anexa 6.1.1.I, ape tranzitorii: Anexa 6.1.1.J și ape costiere: Anexa 6.1.1.K- ale proiectului Planului Național de Management actualizat 2021

Pentru **poluanții specifici nesintetici**, în definirea stării ecologice foarte bune, respectiv condițiile de referință,se utilizează valorile fondului natural, iar pentru **poluanții specifici sintetici**, pentru starea ecologică foarte bună/condiții de referință se utilizează valorile limitei de cuantificare, în conformitate cu prevederile Directivei 2009/90/CE și a H.G. nr. 570/2016.

Metodologia nu s-a aplicat concentrațiilor de **azot total, consum biochimic de oxigen și carbon organic total** din cauza datelor insuficiente. Astfel, în aceste cazuri s-a ales ca valoare de referință percentila 75 din totalul măsurătorilor. Valorile de referință pentru **transparență**, au fost stabilite pe baza percentilei 90 a valorilor din vară.

Pentru **poluanții specifici**, s-a avut în vedere următoarea abordare: valorile care caracterizează starea ecologică foarte bună, respectiv potențialul ecologic maxim în apă (valori de fond), au fost stabilite utilizând metoda analizei dispersiei a datelor disponibile pentru fiecare corp de apă. Pentru fiecare corp de apă s-au calculat medianele, excluzând valorile extreme din analizele ulterioare. Valoarea percentilei 25 a dispersiei valorilor a fost utilizată pentru descrierea valorilor prag de referință. Metoda este recomandată în situațiile în care nu există secțiuni de referință, neafectate de impact antropic, sau datele istorice disponibile nu sunt suficient de reprezentative pentru a fi utilizate pentru stabilirea valorilor de prag.

Condițiile specifice tipului pentru elementele fizico-chimice și poluanților specifici aferente categoriilor de corpuri de apă, respectiv valorile pentru starea foarte bună/potențialul maxim, se regăsesc în Anexele[7] proiectului Planului Național de Management actualizat 2022-2027.

3.3. Delimitarea corpurilor de apă

Conform cerințelor art. 2(10) al Directivei Cadru Apă a fost definită și stabilită noțiunea de „corp de apă de suprafață” ca fiind un element discret și semnificativ al apelor de suprafață, respectiv: râu, lac, canal, sector de râu, sector de canal, ape tranzitorii și ape costiere.

Corpul de apă este unitatea care se utilizează pentru stabilirea, raportarea și verificarea modului de atingere al obiectivelor țintă ale Directivei Cadru a Apei, astfel că delimitarea corectă a acestor corpuri de apă stă la baza elaborării şi implementării tuturor cerinţelor directivei.

Delimitarea corpurilor de apă s-a realizat pe baza *Instrucţiunilor metodologice pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafaţă - râuri şi lacuri*, elaborate de Administraţia Naţională „Apele Române” având la bază recomandările *Ghidului Comisiei Europene Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă* (2000/60/CE) - *Ghidul nr. 2 privind identificarea corpurilor de apă*[8]*.*

În perioada 2019-2020, s-a reanalizat și actualizat delimitarea corpurilor de apă, aplicându-se aceleași criterii de bază și adiționale utilizate în primul și al doilea *Plan de Management al spațiului hidrografic Crișuri*. Pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafață s-a ținut cont de următoarele criterii de bază:

- categoria de apă de suprafață;
- tipologia apelor de suprafaţă;
- caracteristicile fizice (geografice sau hidromorfologice) ale apelor de suprafaţă.

În contextul necesității revizuirii delimitării corpurilor de apă, pentru o delimitare mai precisă a corpurilor de apă de suprafaţă s-au reanalizat următoarele criterii:

- starea apelor, care ia în considerare și presiunile și impactul acestora. Un element discret de apă de suprafață nu trebuie să conțină elemente semnificative ale unor stări diferite. Un “corp de apă” trebuie să aparțină unei singure clase de stare;
- zonele protejate - în procesul de sub-divizare progresivă a apelor în unități din ce în ce mai mici, s-a ţinut cont de păstrarea unui echilibru între limitele zonelor protejate şi

[7] Râuri naturale: Anexa 6.1.3.A și Anexa 6.1.3.B; lacuri naturale: Anexa 6.1.3.C și Anexa 6.1.3.B; râuri și lacuri puternic modificate: Anexa 6.1.5.A și Anexa 6.1.3.B; ape tranzitorii și costiere: Anexa 6.1.5.B. ale proiectului Planului Național de Management actualizat 2021

[8] *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 02 - Horizontal Guidance on the identification of surface water bodies,* European Commission

descrierea corectă a stării apelor, precum și de necesitatea evitării fragmentării apelor de suprafață într-un număr prea mare de corpuri de apă;

- alterările hidromorfologice, luând în considerare desemnarea corpurilor de apă puternic modificate (CAPM) și a corpurilor de apă artificiale (CAA) în *Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*;
- reanalizarea aprofundată a presiunilor hidromorfologice prin actualizarea bazei de date privind presiunile hidromorfologice. Astfel a fost actualizat și uniformizat setul de date geospațiale referitoare la captări, evacuări, praguri, derivații, regularizări și diguri. În cursul anului 2019 și începutul anului 2020 s-au desfășurat campanii de teren pentru inventarierea, caracterizarea și localizarea acestor presiuni. Având în vedere întreruperea cauzată de situația pandemică, actualizarea bazei de date este în desfășurare. Presiunile hidromorfologice inventariate au fost reevaluate având în vedere criteriile abiotice (sub-capitolul 3.4.3), inclusiv acele presiuni hidromorfologice, care după parcurgerea testului de desemnare, au condus la schimbarea încadrării categoriei corpurilor de apă aferente, în funcție de cazul respectiv;
- validarea delimitării actuale a corpurilor de apă cu datele furnizate prin monitorizarea acestora.

La fel ca în primele două cicluri de planificare, pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafaţă au fost luate în considerare toate râurile al căror bazin hidrografic are o suprafaţă mai mare de 10 km^2 şi lacurile de acumulare cu suprafață la nivelul normal de retenție mai mare de 50 ha.

Deşi delimitarea corpurilor de apă mici (râuri cu bazine hidrografice mai mici de 10 km^2 şi a lacurilor cu o suprafaţă mai mică de 50 ha) nu este o cerinţă a DCA, a avut loc un proces de identificare şi delimitare a acestor categorii de corpuri de apă bazat pe stabilirea importanţei lor pe criterii de localizare în zone protejate, mod de formare etc. Această stare de fapt nu exclude aplicarea pentru aceste categorii de râuri şi lacuri a aceluiaşi nivel de protecţie ca şi pentru corpurile de apă delimitate. Astfel, s-a ţinut cont de abordarea prezentată mai sus şi, în anumite cazuri, bazinele de recepţie mici au fost integrate corpului de apă delimitat, în cazul în care întreg bazinul este omogen din punct de vedere al presiunilor şi impactului antropic.

În perioada 2019-2020, redelimitarea corpurilor de apă s-a realizat ca urmare a validării tipologiei corpurilor de apă, dar în principal în urma informațiilor privind regimul secării furnizate de *Atlasul Secării Râurilor din România* elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, versiunea finală decembrie 2019, precum și a datelor și informațiilor noi disponibile, obținute din teren, în perioada 2015-2020.

Introducerea acestor aspecte în analiza delimitării corpurilor de apă, a condus la:

- gruparea/agregarea și scindarea unor corpuri de apă în funcţie de categoria corpului de apă, tipologie, mărimea corpului de apă, presiunile antropice exercitate asupra corpurilor de apă, starea lor, etc.;
- validarea identificării și delimitării corpurilor de apă în conformitate cu criteriile stabilite în cadrul studiilor de cercetare mai sus menționate ce a avut drept rezultat eliminarea unor corpuri de apă nepermanente care prezentau secare anuală. Acest proces a avut la bază actualizarea *Atlasului Secării* în vederea cunoașterii cursurilor de apă cu regim de scurgere nepermanent. În acest sens, în perioada 2013-2017 s-au desfășurat, pe de o parte, campanii de colectare a datelor și, pe de altă parte, activități de centralizare și prelucrare a datelor și informațiilor. În perioada 2018-2019 a avut loc validarea setului de date și a informațiilor prin colaborare cu experții din cadrul Administrației Naționale „Apele Române”. Actualizarea și validarea datelor privind regimul de curgere a condus la identificarea unor sectoare de cursuri de apă ce prezintă fenomenul de secare permanentă. Acest aspect coroborat cu analiza influențelor sectorului în cauză la scara corpului de apă a condus la un număr redus de situații ce au vizat eliminarea unor corpuri de apă. În același timp au fost identificate sectoare care prezintă regim de curgere cu secare rară, sau o dată la mai puțin de 5 ani ceea ce a condus la necesitatea delimitării ca și corp de apă, sau agregării cu un corp de apă, sau separării acestora dintr-un corp de apă.
- schimbarea denumirii și/sau codului corpului de apă.

Având în vedere cele menționate mai sus, la nivelul celui de-al treilea *Plan de Management al spațiului hidrografic Crișuri*, s-a identificat un număr total de 241corpuri de apă de suprafaţă, din care:

- 232 corpuri de apă râuri – 73 corpuri de apă sunt reprezentate de corpuri de apă nepermanente, iar restul de 159 sunt corpuri de apă permanente;
- 9 corpuri de apă de tip lac (lacuri de acumulare și un lac artificial);

La nivelul *spațiului hidrografic Crișuri*, cel mai lung corp de apă are 166 km (corpul de apă CPE2-Ant - prel. CPE1-Oradea - vars. in Crisul Negru + Afluenti), iar cel mai scurt are 2 km (corpul de apă Der. Culiser - capt. din Crisul Negru - rest. in Culiser).

La nivelul celui de-al treilea ciclu de planificare și coroborat cu aspectele din subcapitolul 6.3, s-a identificat un număr de 241 corpuri de apă de suprafaţă, prezentate în *Tabelul 3.3*, clasificate în următoarele categorii:

- 205 *corpuri de apă naturale*, toate corpuri de apă râu;
- 29 *corpuri de apă puternic modificate*, din care: 21 corpuri de apă râuri, 8 lacuri de acumulare;
- 7 *corpuri de apă artificiale* (6 corpuri de apă de tip râu - canale și derivații și 1 corp de apă de tip lac).

Din cele 241 corpuri de apă de suprafață, 73 corpuri de apă (cca 30%) sunt corpuri de apă nepermanente, toate fiind din categoria râuri. În *Figura 3.5* se prezintă corpurile de apă delimitate la nivelul *spațiului hidrografic Crișuri*.

Tabel 3.3. Corpurile de apă delimitate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Categorii de apă de suprafață	**Nr. corpuri de apă delimitate în *Planul de Management al* *spațiului hidrografic Crișuri* *actualizat 2021***
Corpuri de apă naturale, din care:	***205***
Râuri	205
Corpuri de apă puternic modificate, din care:	***29***
Râuri	21
Lacuri de acumulare	8
Corpuri de apă artificiale	***7***
Râuri (canale și derivații)	6
Lacuri	1
Număr total corpuri de apă de suprafaţă la nivelul *spațiului hidrografic Crișuri*	**241**

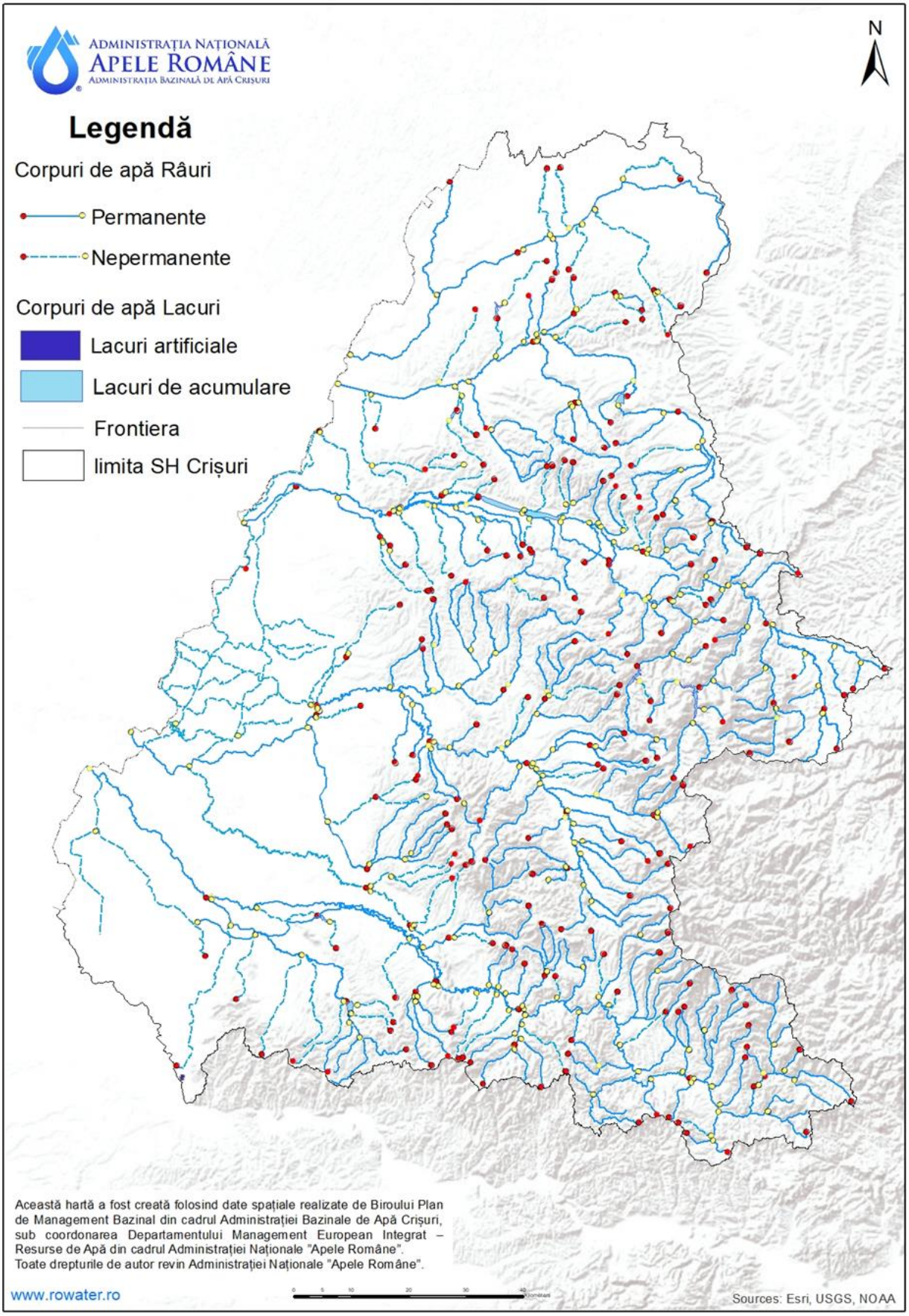

Figura 3.5. Corpurile de apă de suprafaţă

3.4. Presiunile semnificative

Elemente metodologice pentru evaluarea surselor de poluare semnificative

În conformitate cu cerinţele Directivei Cadru Apă, se consideră presiuni semnificative presiunile care au ca rezultat neatingerea obiectivelor de mediu pentru corpul de apă studiat. După modul în care funcţionează sistemul de recepţie al corpului de apă se poate cunoaşte dacă o presiune poate cauza un impact. Această abordare corelată cu lista tuturor presiunilor şi cu caracteristicile particulare ale bazinului de recepţie conduce la identificarea presiunilor semnificative.

O alternativă este aceea ca înţelegerea conceptuală să fie sintetizată într-un set simplu de reguli care indică dacă o presiune este potenţial semnificativă. O abordare de acest tip este de a compara magnitudinea presiunii cu un criteriu sau o valoare limită relevantă pentru corpul de apă. În acest sens, Directivele Europene prezintă limitele peste care presiunile pot fi potenţial semnificative şi substanţele şi grupele de substanţe care trebuie luate în considerare.

Având în vedere noile cerințe ale Ghidului de raportare a Planului de management, elaborat în cadrul CIS - DCA, s-a revizuit metodologia privind identificarea presiunilor semnificative şi evaluarea impactului asupra corpurilor de apă de suprafaţă pentru *Planul de Management actualizat al bazinelor/spaţiilor hidrografice* 2022-2027. În cadrul acestui proces, s-au utilizat date şi informaţii la nivelul anului 2019, respectiv perioada 2017-2020 (pentru situaţiile în care nu au existat suficiente date pentru anul 2019), în vederea corelării cu anul/perioada de referinţă pentru evaluarea stării corpurilor de apă.

Pentru proiectul Planului de Management actualizat – 2021încadrarea presiunilor s-a realizat pe baza tipurilor de presiuni recomandate de Ghidul EU de raportare a celui de-al treilea *Plan de Management*, respectiv: presiuni punctiforme, difuze, alterări hidromorfologice (inclusiv prelevări de apă), presiuni cantitative pentru apele subterane, alte presiuni antropice, presiuni necunoscute etc.

Etapele pentru reevaluarea presiunilor semnificative cuprind:

- ***Analiza şi evaluarea presiunilor potenţial semnificative***

Această analiză a avut ca punct de plecare lista presiunilor identificate la nivelul bazinelor/spaţiilor hidrografice. Astfel, identificarea tuturor tipurilor de presiuni s-a realizat având în vedere integrarea datelor şi informaţiilor disponibile, şi anume:

- informaţii din procesul de implementare și raportare a cerințelor Directivelor Europene;
- date cuprinse în avize şi autorizaţii de gospodărirea apelor;
- rezultatele aplicării instrumentelor de modelare pentru emisiile de nutrienți din sursele punctiforme și difuze;
- date statistice privind utilizarea terenului, aplicarea fertilizanţilor;
- lucrările hidromorfologice ce formează infrastructura națională de gospodărirea apelor, precum și ale altor utilizatori/folosințe de apă.

Analiza și evaluarea presiunilor potenţial semnificative s-a realizat pe baza criteriilor din documentul *Elemente metodologice privind actualizarea identificării presiunilor semnificative şi evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafaţă – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă*, criterii care urmează aceeași abordare prevăzută şi în cea din Planul Național de Management Actualizat, aprobat prin H.G. nr.859/2016.

- ***Validarea presiunilor potențial semnificative cu atingerea obiectivele de mediu ale corpurilor de apă pentru stabilirea presiunilor semnificative.***

“Presiunile semnificative” sunt acele presiuni care fie singure, fie în combinație cu alte presiuni, pot împiedica sau contribui la neatingerea obiectivelor de mediu în conformitate cu Articolul 4(1) al DCA. Obiectivele de mediu sunt reprezentate, în principal, de atingerea stării bune, nedeteriorarea stării, împiedicarea tendinței crescătoare semnificative și durabile a poluării apei subterane și atingerea obiectivelor DCA pentru zonele protejate.

Având în vedere rezultatele evaluării stării apelor din capitolul 6.2, stabilirea presiunilor semnificative s-a realizat astfel: dacă obiectivele de mediu ale corpului de apă au fost atinse,

presiunile potențial semnificative identificate nu au fost considerate presiuni semnificative; dacă obiectivele de mediu nu au fost atinse, atunci toate presiunile potențial semnificative au fost considerate presiuni semnificative.

Pe lângă criteriile prevăzute în metodologia privind actualizarea identificării presiunilor semnificative şi evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafaţă s-a aplicat abordarea la nivel de sub-bazin/bazin hidrografic, astfel încât în procesul de identificare a presiunilor semnificative punctiforme şi difuze s-a ţinut cont de presiunile din amonte şi care pot avea impact în aval, precum și de efectul lor cumulativ.

3.4.1. Surse punctiforme de poluare semnificative

În vederea stabilirii surselor punctiforme de poluare semnificativă s-a aplicat un set de criterii asupra **presiunilor potenţial semnificative punctiforme, având în vedere evacuările de ape epurate sau neepurate în resursele de apă de suprafaţă,** respectiv:

a. Aglomerările umane (identificate în conformitate cu cerinţele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane - Directiva 91/271/EEC), ce au peste 2.000 locuitori echivalenţi (l.e.) care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără staţii de epurare şi care evacuează în resursele de apă; de asemenea, aglomerările <2.000 l.e. sunt considerate surse semnificative punctiforme dacă au sistem de canalizare centralizat; de asemenea, sunt considerate surse semnificative de poluare, aglomerările umane cu sistem de canalizare unitar care nu au capacitatea de a colecta şi epura amestecul de ape uzate şi ape pluviale în perioadele cu ploi intense.

b. Industria:

i. Instalaţiile care intră sub incidenţa Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (Directiva IED), transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013 cu modificările și completările ulterioare - inclusiv unităţile care sunt inventariate în *Registrul Poluanţilor Emişi şi Transferaţi* (E-PRTR), care sunt relevante pentru factorul de mediu apă;

ii. Unităţile care evacuează substanţe prioritare/prioritar periculoase peste limitele legislaţiei în vigoare (în conformitate cu cerinţele Directivei 2008/105/CE modificată de Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi), în mediul acvatic al Comunităţii;

iii. Alte unităţi care evacuează în resursele de apă şi care nu se conformează legislaţiei în vigoare privind factorul de mediu apă.

c. Agricultura:

i. Fermele zootehnice care intră sub incidenţa Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (Directiva IED), transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013, cu modificările și completările ulterioare - inclusiv unităţile care sunt inventariate în *Registrul Poluanţilor Emişi şi Transferaţi* (E-PRTR), ce sunt relevante pentru factorul de mediu apă;

ii. Fermele care evacuează substanţe prioritare/prioritar periculoase peste limitele legislaţiei în vigoare (în conformitate cu cerinţele Directivei 2008/105/CE modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi) în mediul acvatic al Comunităţii.

iii. Alte unităţi agricole cu evacuare punctiformă şi care nu se conformează legislaţiei în vigoare privind factorul de mediu apă.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative cu obiectivele de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă) s-au stabilit presiunile semnificative punctiforme.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost inventariate un număr de 258 utilizatori de

apă care folosesc resursele de apă de suprafaţă ca receptor al apelor evacuate. În urma analizării surselor punctiforme de poluare potenţial semnificative, ţinând seama de criteriile menţionate mai sus, au rezultat un număr total de 196 surse punctiforme potențial semnificative (64 urbane, 70 industriale, acvacultură 26 și 36 alte presiuni).

În continuare este prezentată o caracterizare a principalelor surse de poluare punctiforme:

- **Surse de poluare urbane/aglomerări umane**

În general, în conformitate cu cerinţele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane (Directiva 91/271/CEE) apele uzate urbane ce pot conţine ape uzate menajere sau amestecuri de ape uzate menajere, industriale şi ape meteorice, sunt colectate de către sistemele de colectare/canalizare, conduse la staţia de epurare (unde sunt epurate corespunzător) şi apoi evacuate în resursele de apă, având în vedere respectarea concentraţiilor maxime admise de legislaţia în vigoare. România a obţinut perioada de tranziţie pentru implementarea acestei Directive de maximum 12 ani de la aderare (31 decembrie 2018), întrucât au fost aglomerări umane care nu erau conforme cu cerinţele, neavând sisteme de colectare şi/sau staţii de epurare cu dotare şi funcţionare corespunzătoare (cel puţin cu epurare mecanică şi biologică pentru aglomerările cuprinse între 2.000-10.000 l.e. şi în plus treapta terţiară – pentru îndepărtarea nutrienţilor – pentru aglomerările cu peste 10.000 l.e). Apele uzate urbane conţin, în special materii în suspensie, substanţe organice, nutrienţi, dar şi alţi poluanţi ca metale grele, detergenţi, hidrocarburi petroliere, micropoluanţi organici etc. depinzând de tipurile de industrie existente, cât şi de nivelul de pre-epurare al apelor industriale colectate.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri exista în anul 2019 un număr de 70 aglomerări umane (>2.000 l.e.), cu o încărcare organică totală de 538 167 l.e, considerate presiuni potențial semnificative.

În Tabelul 3.4 se prezintă atât numărul aglomerărilor (mai mari de 2.000 l.e.), cât şi situaţia dotării cu sisteme de colectare și staţii de epurare, având în vedere încărcarea organică biodegradabilă, exprimată în locuitori echivalenţi, la nivelul sfârşitului anului 2019.

Tabel 3.4. Situaţia aglomerărilor umane, sistemelor de colectare şi staţiilor de epurare, precum şi a încărcărilor organice totale în s.h. Crișuri

Dimensiune aglomerări umane	Număr de aglomerări umane	Nr. sisteme de colectare	Nr. staţii de epurare	Încărcare organică totală (l.e)
> 150.000 l.e.	1	1	1	212.175
15.000 – 150.000 l.e.	2	2	2	34.121
10.000 – 15.000 l.e.	4	4	4	45.645
2.000 – 10.000 l.e.	63	38	27	246.226
Total	**70**	**45**	**34**	**538.167**

Se menţionează că există un număr de 28 aglomerări umane (mai mari de 2.000 l.e.) care nu au încă dotare cu staţii de epurare și un număr de 25 aglomerări umane care nu au dotare cu sisteme de colectare. În *Figura 3.6* se prezintă aglomerările umane (mai mari de 2.000 l.e.) cu sisteme de colectare, iar în *Figura 3.7* se prezintă aglomerările umane (mai mari de 2.000 l.e.) şi tipul de staţii de epurare existente.

În spațiul hidrografic Crișuri există un număr de 27 aglomerări umane (cu mai putin de 2.000 l.e.), care sunt dotate cu sisteme de colectare în sistem centralizat şi un număr de 27 aglomerări umane (cu mai putin de 2.000 l.e.) cu staţii de epurare.

Se precizează că pe parcursul perioadelor cu ploi intense, s-au înregistrat evenimente de depăşire a capacităţii sistemelor de colectare a apelor uzate şi pluviale, în cazul a 7 rețele de canalizare.

Numărul şi tipul de aglomerări, precum şi măsurile privind colectarea şi epurarea apelor uzate au fost prevăzute iniţial în Anexa 3 a *Planului de Implementare* a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, situaţia reflectând starea de fapt din anul 2004. În perioada 2007-2020 această situaţie a fost reevaluată având în vedere dinamica apariţiei şi desfăşurării programelor de investiţii pentru măsurile de colectare şi epurare.

În vederea actualizării Planului de Implementare a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor împreună cu Administrația Națională „Apele Române” și cu asistența tehnică din partea consultanților Băncii Mondiale, contribuie la implementarea proiectului „Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”, finanțat din fonduri europene prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, în perioada 2019-2022. Activitățile specifice vizează în principal: reactualizarea Planului de Implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, pe baza unei noi metodologii de delimitare a aglomerărilor umane și de calcul al încărcării, elaborate în acest proiect; elaborarea Strategiei naționale privind alimentarea cu apa, colectarea si epurarea apelor uzate urbane; dezvoltarea si implementarea unui sistemului electronic de colectare, prelucrare si raportare a datelor; elaborarea și promovarea unui proiect de act normative pentru definirea obligațiilor și responsabilitățile legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane.

Informații privind derularea activităților de implementare a proiectului pot fi accesate pe website-ul Administrației Naționale „Apele Române”, la adresa:

https://rowater.ro/despre-noi/dezvoltare-si-investitii-achizitii/proiecte-implementate-in-curs-de-implementare/proiecte-in-curs-de-implementare/proiectul-sipoca-588/. Astfel, ca rezultat al proiectului se vor modifica numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și tipul și costul măsurilor neecsare pentru conformarea cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Prin Programul Operaţional Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020 se continuă implementarea măsurilor prin acţiuni de dezvoltare a sistemelor de colectare şi epurarea apelor uzate, în cadrul Axei prioritare 3 “Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiţii de management eficient al resurselor”, conform prioritizării din Master Planurile Judeţene, pentru conformarea cu prevederile directivei în ceea ce priveşte colectarea şi epurarea apelor uzate urbane pentru aglomerările cu peste 2.000 l.e. De asemenea, în vederea conformării vor fi continuate acţiunile de dezvoltare a sistemelor de colectare şi epurarea apelor uzate prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) în perioada 2021-2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență în perioada 2021-2026.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative punctiforme – aglomerări umane cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă), la nivel naţional s-a identificat un număr de 21 presiuni semnificative punctiforme urbane, din care 21 rețele de canalizare și stații de epurare a apelor uzate urbane (presiune semnificativă de tip 1.1_Punctiform – Ape uzate urbane).

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative punctiforme de la aglomerări umane este de 15 (15 corpuri apă râuri).

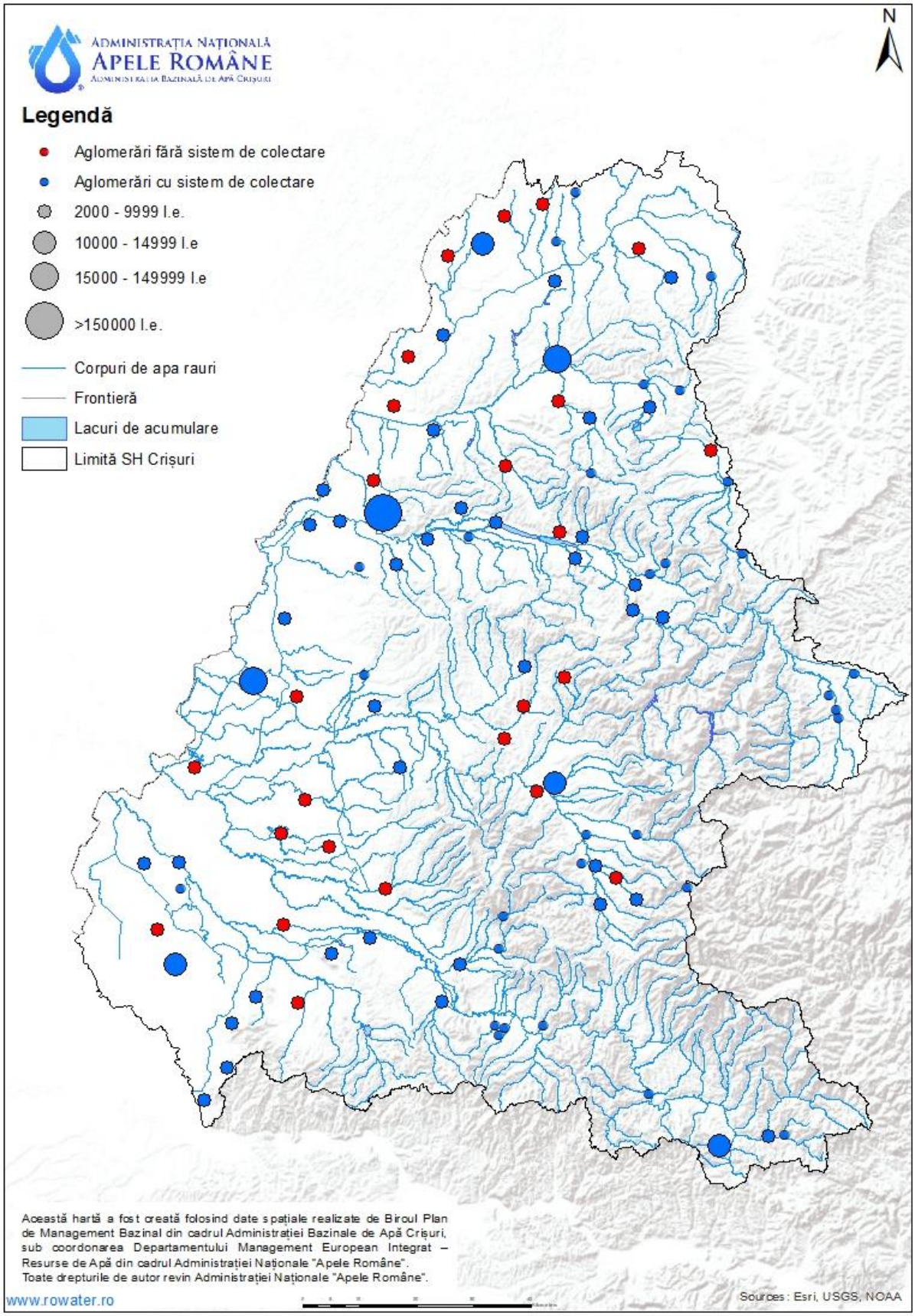

Figura 3.6. Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu sisteme de colectare, din spațiul hidrografic Crișuri

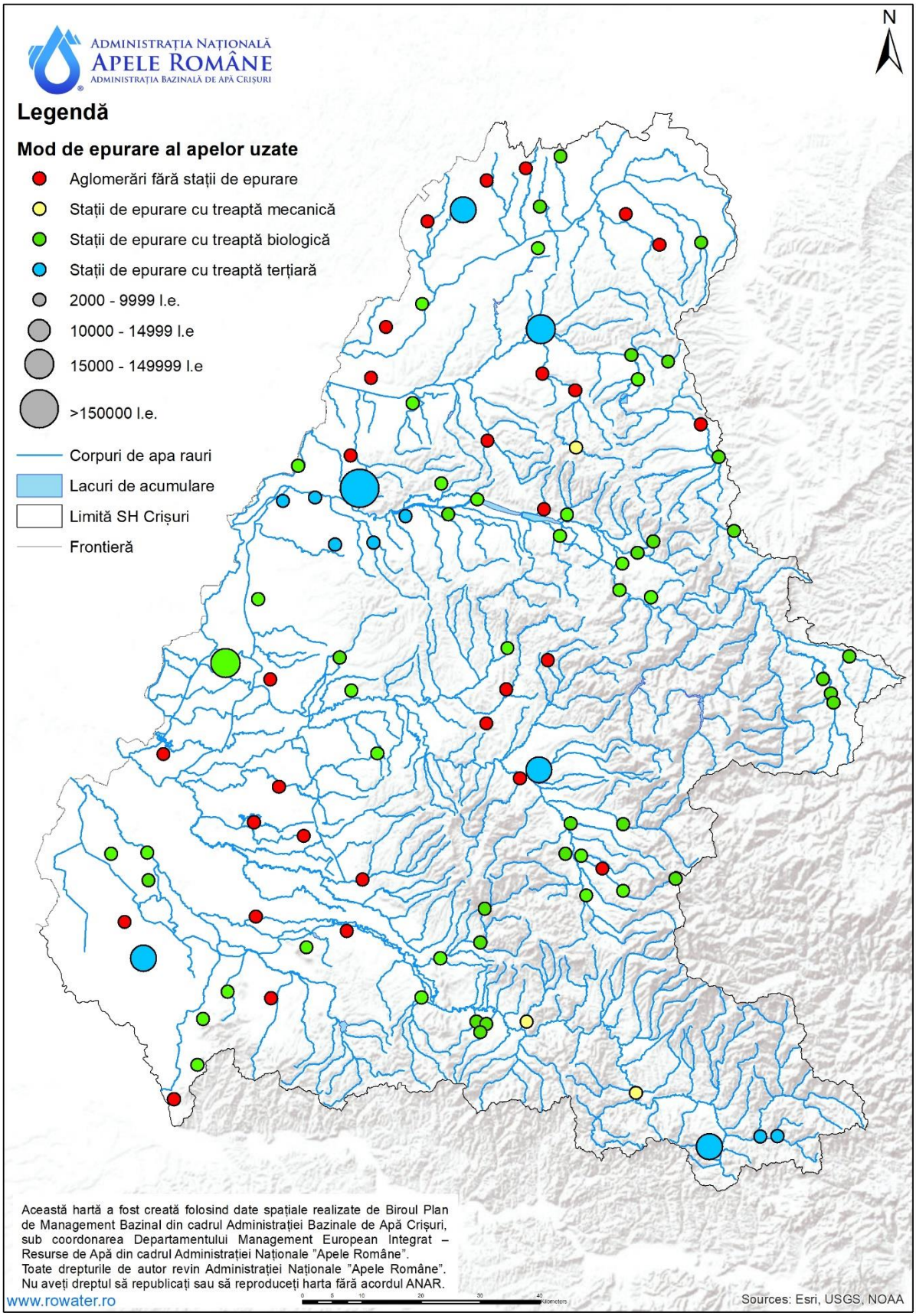

Figura 3.7. Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu staţii de epurare, din spațiul hidrografic Crișuri

- **Surse de poluare industriale şi agricole**

Sursele de poluare industriale şi agricole contribuie la poluarea resurselor de apă, prin evacuarea de poluanţi specifici tipului de activitate desfăşurată. Astfel, se pot evacua: substanţe organice, nutrienţi (industria alimentară, industria chimică, industria fertilizanţilor, celuloză şi hârtie, fermele zootehnice etc.), metale grele (industria extractivă şi prelucrătoare, industria chimică etc.), precum şi micropoluanţi organici periculoşi (industria chimică organică, industria petrolieră etc.). Sursele punctiforme de poluare industriale şi agricole trebuie să respecte cerinţele Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea şi controlul integrat al poluării), denumită generic Directiva IED, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare, ale Directivei 2008/105/CE, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi),în mediul acvatic al Comunităţii, Directivei privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole - 91/676/CEE, Directivei 2012/18/CE privind accidentele majore (Directiva SEVESO III), precum şi cerinţele legislaţiei naţionale (HG nr. 352/2005 privind modificarea şi completarea H.G. nr. 188/2002 privind aprobarea unor norme privind condiţiile de descărcare, cu modificările și completările ulterioare.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, în anul 2019, din cele 70 surse punctiforme industriale - potențial semnificative identificate, 7 au instalaţii care intră sub incidenţa Directivei IED și 63 sunt unităţi industriale, altele decât unităţile care intră sub incidenţa Directivei IED. În *Figura 3.8*. se prezintă sursele punctiforme potențial semnificative de poluare, industriale şi agricole.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative punctiforme – surse de poluare industriale și agricole cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă), la nivelul spațiului hidrografic Crișuri s-a identificat un număr de 3 presiuni semnificative punctiforme, reprezentate de 3 unități, presiuni semnificative de tip *1.4 Punctiform – Stații de epurare no-IED.* Astfel, numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative punctiforme de la activitățile industriale și agricole este de 4 corpuri apă râuri.

Din punct de vedere al evacuărilor de substanţe poluante în resursele de apă de suprafaţă, în *Tabelul 3.5* se prezintă cantităţile monitorizate de substanţe organice (exprimate ca CCO-Cr şi CBO_5), nutrienţi (azot total şi fosfor total) şi poluanți specifici, pe categorii de surse de poluare. Datele reprezintă inventarul la nivelul spațiului hidrografic Crișuri cu valori medii anuale ale emisiilor în anul 2020.

Tabel 3.5 Evacuări de substanţe organice, nutrienţi şi poluanți specifici din surse punctiforme (anul 2020), în resursele de apă din spațiul hidrografic Crișuri

Categorii surse de poluare / poluanţi evacuaţi	Substanțe organice (CCO-Cr) t/an	Substanțe organice (CBO5) t/an	Azot total (Nt) t/an	Fosfor total (Pt) t/an	Cupru și compuși (Cu) kg/an	Zinc și compuși (Zn) kg/an	Cianuri kg/an
Aglomerări umane	1.457,292	526,950	234,215	15,416	71,606	500,844	0
Activități industriale	241,155	18,990	9,078	1,385	9,249	74,666	0
Alte surse punctiforme (inclusiv activități agricole non-IED/IED)	52,652	27,155	6,545	0,225	0	1,812	0
Total	1751,098	573,096	249,838	17,027	80,855	577,322	0

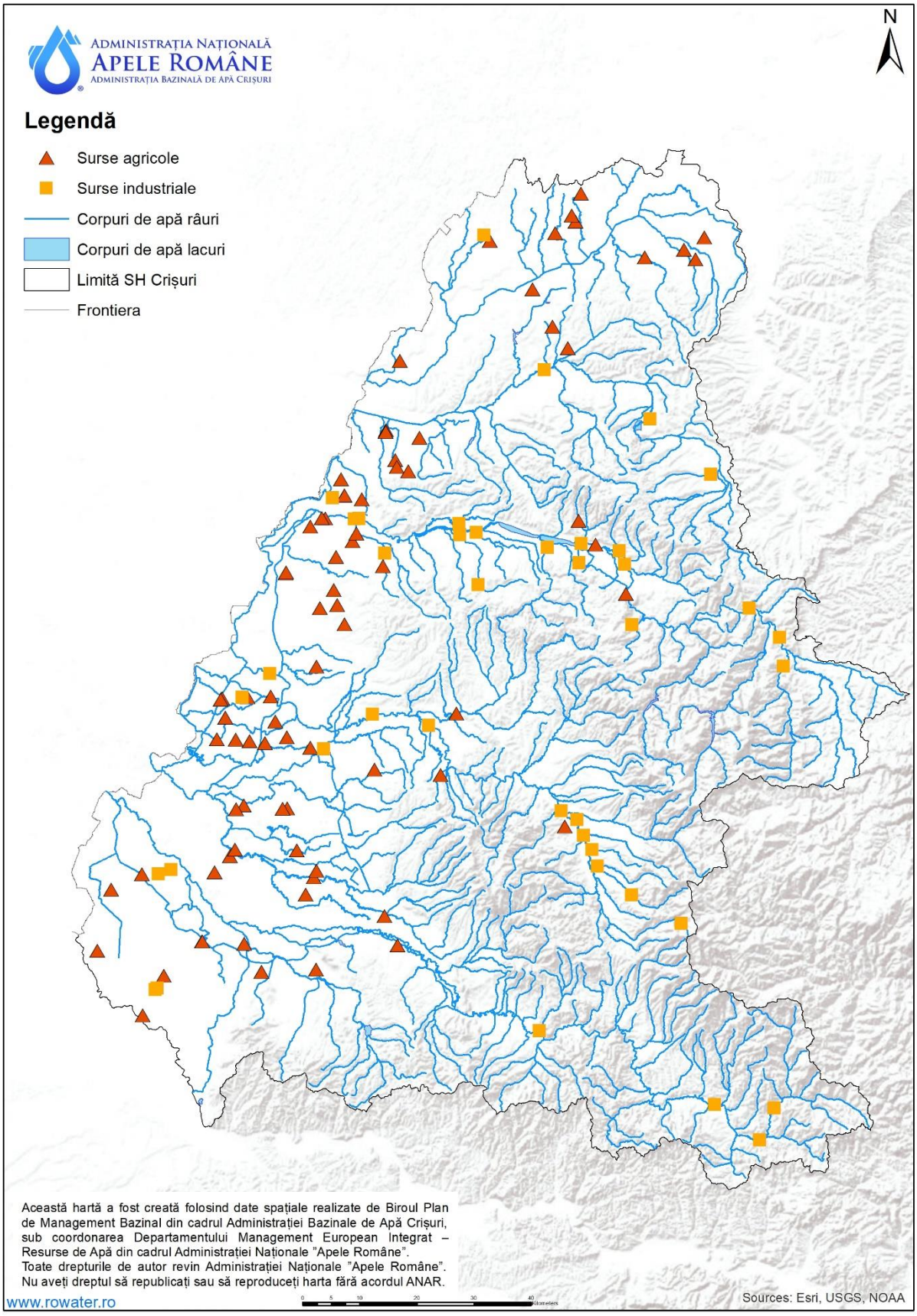

Figura 3.8. Surse punctiforme potențial semnificative de poluare - industriale şi agricole în spațiul hidrografic Crișuri

3.4.2. Surse difuze de poluare semnificative, inclusiv modul de utilizare a terenului

3.4.2.1. Modul de utilizare a terenului

Potrivit datelor furnizate de Institutul Naţional de Statistică, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri se observă o diferenţiere netă a utilizării terenurilor, în concordanţă cu relieful. Astfel, în anul 2019, suprafaţa agricolă ocupa cca. **61,6%** din suprafaţa totală a spațiului hidrografic Crișuri, urmată de suprafaţa acoperită de păduri cca. **33,4%** (inclusiv alte terenuri cu vegetaţie forestieră), suprafaţa ocupată de construcţii (inclusiv căi de comunicații și căi ferate, alte terenuri) cca. **4,7%** şi suprafaţa ocupată de ape și zone umede cca. **0,3%** (*Figura 3.9*).

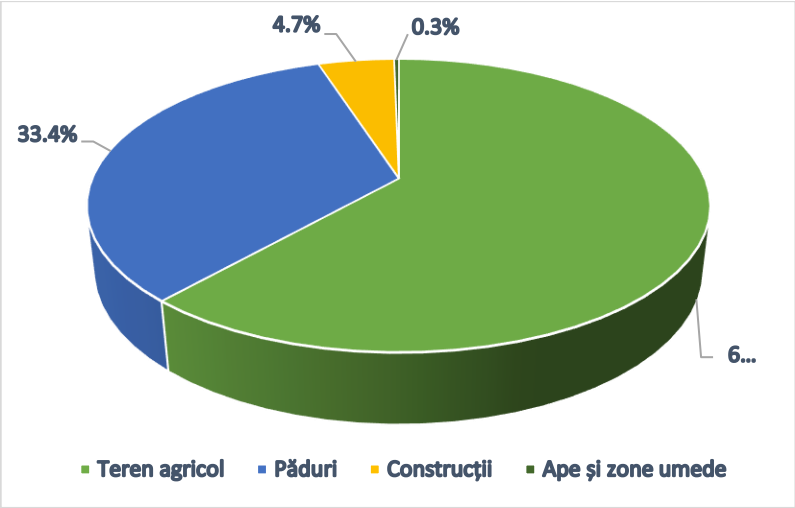

Figura 3.9. Utilizarea terenului

3.4.2.2. Surse difuze de poluare

La stabilirea presiunilor potențial semnificative difuze se au în vedere următoarele categorii principale de surse de poluare difuze:

- aglomerările umane/localităţile care nu au sisteme de colectare a apelor uzate sau sisteme corespunzătoare de colectare şi eliminare a nămolului din staţiile de epurare, precum şi localităţile care au depozite de deşeuri menajere neconforme;
- agricultura: ferme agro-zootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare/utilizare a dejecţiilor, localităţile care nu au sisteme de colectare centralizate/platforme individuale a gunoiului de grajd, unităţi care utilizează pesticide şi nu se conformează legislaţiei în vigoare, alte unităţi/activităţi agricole care pot conduce la emisii difuze semnificative;
- industria: depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deşeuri neconforme, unităţi ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate.

În continuare, se prezintă o caracterizare a principalelor categorii de surse de poluare difuze:

➢ **Surse de poluare urbane/aglomerări umane**

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, fenomenul de poluare difuză este accentuat datorită faptului că la sfârşitul anului 2019, numai un procent de 63,34% din populaţia echivalentă (a aglomerărilor mai mari de 2.000 l.e.) era racordată la sistemele centralizate de canalizare.

Din cele 70 aglomerări (>2.000 l.e.) identificate în anul 2019, un număr de 45 aglomerări erau dotate cu sisteme de canalizare. La poluarea difuză contribuie un număr de 25 aglomerări mai mari de 2.000 l.e. care nu beneficiază de sisteme de colectare a apelor uzate, precum şi un număr de 292 aglomerări mai mici de 2.000 l.e. fără sisteme de colectare, considerate presiuni potențial semnificative pentru corpurile de apă care nu ating obiectivele de mediu.

În perioada 2016-2019 s-a constatat îmbunătățirea situației privind dotarea cu sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate a aglomerărilor urbane, fapt care a condus la reducerea efectelor poluării difuze de la sursele de poluare urbane/aglomerări umane. Detalii

privind măsurile care au condus la această îmbunătățire se regăsesc la *Capitolul 9 Programe de măsuri - subcapitolul 9.1*, cu referire la măsurile pentru implementarea prevederilor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Managementul necorespunzător al deşeurilor menajere la nivelul localităţilor constituie o sursă de poluare difuză locală. De asemenea, modul de colectare/eliminare a nămolului provenit de la staţiile de epurare poate conduce la poluarea resurselor de apă. Dezvoltarea zonelor urbane necesită o mai mare atenţie din punct de vedere al colectării deşeurilor menajere prin construirea unor depozite de gunoi ecologice şi eliminarea depozitării necontrolate a deşeurilor, întâlnită deseori pe malurile râurilor şi ale lacurilor.

În urma analizei tuturor presiunilor generate de aglomerările umane fără sisteme de colectare și epurare, a fost stabilit un număr de 879 presiuni potențial semnificative de tip 2.6. Difuz – Evacuări neconectate la rețele de canalizare.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – aglomerări umane cu obiectivele de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă), la nivelul spațiului hidrografic Crișuri s-a identificat un număr de 303 presiuni semnificative difuze urbane aferente categoriei de presiuni 2.6 Difuz – Evacuări neconectate la rețele de canalizare**.**

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative difuze de la aglomerările umane este de 55 (51 corpuri apă râuri și 4 corpuri de apă lacuri).

- **Agricultura**

Pe lângă presiunile punctiforme exercitate, activităţile agricole pot conduce la poluarea difuză a resurselor de apă. Căile prin care poluanţii (în special, nutrienţii şi pesticidele, dar şi alţi poluanţi) ajung în corpurile de apă sunt diverse (scurgere la suprafaţă, percolare etc).

Sursele de poluare difuză sunt reprezentate în special de:

- stocarea şi utilizarea îngraşămintelor organice şi chimice;
- creşterea animalelor domestice;
- utilizarea pesticidelor pentru combaterea dăunătorilor.

Datele cu privire la cantităţile de îngrăşăminte şi numărul de animale domestice la nivel naţional sau judeţean au fost preluate din *Anuarul Statistic al României* 2020 (cu date la nivelul anului 2019).

La nivel național s-au utilizat în anul 2019 cantităţi medii specifice de îngrăşăminte chimice (exprimate în substanţă activă) de cca. 31,17 kg N/ha teren agricol/an, respectiv 13,76 kg P/ha teren agricol/an; comparativ cu anul 2015, cantităţile de îngrăşăminte naturale utilizate au rămas relativ constante (creștere foarte mică de cca. 0.8%). Comparând cantităţile specifice de îngrăşăminte utilizate în România cu cantităţile utilizate în statele membre ale UE, se observă că România încă se situează cu mult sub media europeană.

De asemenea, numărul **de animale echivalente** (unitate vită mare) a fost estimat în anul 2019 la cca. 9,764 milioane capete (reprezentând o densitate medie specifică de animale echivalente de 0,68/ha suprafaţă agricolă/an).

De asemenea, cantitatea totală de pesticide (insecticide, fungicide, erbicide, alte produse de protecția plantelor) utilizată în România în perioada 2015-2019 a fost relativ constantă, cu valori medii care se situează între 0,36 – 0,45 kg substanță activă/ha/an. Se observă faptul că în comparație cu perioada 2000-2014, cantitatea totală de pesticide utilizată a scăzut semnificativ, cu circa 40% - 50%.

Emisiile de nutrienţi din surse difuze

Presiunile difuze datorate activităţilor agricole sunt greu de cuantificat. Presiunile agricole difuze afectează atât calitatea apelor de suprafaţă, cât mai ales calitatea apelor subterane. Prin aplicarea modelelor matematice se pot estima cantităţile de poluanţi emise de sursele difuze de poluare.

Modelul MONERIS (**MO**delling **N**utrient **E**missions in **RI**ver **S**ystems) este folosit pentru estimarea emisiilor provenind de la sursele de poluare punctiforme şi difuze. Rezultatele aplicării modelului au fost integrate în *Planul Național de Management (H.G. nr. 80/2011)* și în actualizarea sa (H.G. nr. 859/2016) pentru evaluarea emisiilor de nutrienţi (azot şi fosfor) în mai

multe bazine/districte hidrografice din Europa, printre care şi bazinul/districtul Dunării. În ultimul timp, modelul MONERIS a fost dezvoltat pentru a fi aplicat atât la nivel naţional (al statelor din Districtul internaţional al Dunării), cât şi la nivel de sub-bazine internaţionale (Tisa).

În perioada ulterioară elaborării *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr. 80/2011* au fost realizate îmbunătăţiri şi actualizări ale modelului MONERIS. Pentru estimarea modurilor (căilor) de producere a poluării difuze cu nutrienți și a emisiilor de nutrienți de la surse, precum și aportul acestora la emisiile totale, modelul MONERIS (Venohr et al., 2011) a fost aplicat la nivelul întregului district internațional al Dunării și a avut în vedere condițiile hidrologice din perioada 2009 – 2012. MONERIS este utilizat la calcularea emisiilor de azot și fosfor în apele de suprafață, retenția nutrienților în râuri și încărcările rezultate, la nivel de district internațional al Dunării, național și local. De asemenea, modelul este pretabil pentru câțiva parametri cheie de management, la elaborarea scenariilor de management viitoare cu relevanță la nivel de bazine și evaluarea impactului acestora asupra calității apelor.

În cazul surselor de poluare difuze, estimarea încărcărilor cu poluanţi a apelor este mai dificilă decât în cazul surselor punctiforme având în vedere modul diferit de producere a poluării. Pe lângă emisiile punctiforme, modelul MONERIS ia în considerare următoarele moduri (căi) de producere a poluării difuze:

- depuneri din atmosferă;
- scurgerea de suprafaţă;
- scurgerea din reţelele de drenaje;
- eroziunea solului;
- scurgerea subterană;
- scurgerea din zone impermeabile orăşeneşti.

Rezultatele aplicării modelului îmbunătățit la nivelul districtului internaţional al Dunării, utilizând date actualizate pentru perioada 2015 - 2018, vor fi incluse în *Planul de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea (2021*). Rezultatele vor fi disponibile în toamna anului 2021 și vor fi incluse în Planul Național de Management actualizat 2022-2027.

Emisiile de substanțe periculoase

Potrivit Ghidului CIS nr. 28[9] este necesar să se realizeze o analiză mai detaliată axată pe screening-ul substanțelor prioritare/prioritare periculoase relevante. Scopul este dezvoltarea unui inventar detaliat pentru sursele de poluare, în special pentru cele difuze. În acest sens, la nivelul districtului internațional al Dunării se desfășoară proiectul **„Lupta împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării, prin măsurarea, gestionarea bazată pe modelare și consolidarea capacității" (Danube Hazard m3c),** care va realiza o modelare a emisiilor și transportului de substanțe periculoase și care va ajuta la o mai bună înțelegere a legăturilor dintre sursele de poluare și impactul poluării cu substanțe periculoase.

Rezultatele proiectului au în vedere: îmbunătățirea cunoștințelor și a înțelegerii comune a poluării corpurilor de apă cu substanțe periculoase din bazinul Dunării și prioritizarea coordonată a măsurilor de reducere/eliminare a emisiilor de substanțe periculoase. La sfârșitul proiectului (decembrie 2022), în bazinul Dunării va fi disponibilă o bază de date armonizată privind poluarea și emisiile de substanțe periculoase, precum și un concept de măsurare/monitorizarea acestor substanțe, instrumente de modelare adaptate și validate pentru nevoile bazinului Dunării, concept aplicabil la diferite scări, respectiv evaluarea scenariilor, prioritizarea coordonată a măsurilor și elaborarea recomandărilor pentru Planul de Management actualizat al Dunării. La toate aceste rezultate se adaugă și activitățile de instruire și întărire a capacității pentru managementul substanțelor periculoase.

Rezultatele proiectului vor îmbunătăți modul în care este abordată poluarea cu substanțe periculoase atât în Planul de management a districtului hidrografic al Dunări, cât și în cadrul Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice și vor consolida implementarea strategiilor planificate.

[9] Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă, Ghid nr. 28 privind pregătirea unui inventar al emisiilor, descărcărilor și pierderile de substanțe prioritare și prioritar

În urma analizei tuturor presiunilor generate de activitățile agricole difuze, a fost stabilit un număr de 321 presiuni potențial semnificative (din care 82 ferme agrozootehnice, iar dintre acestea 38 de ferme intră sub incidența Directivei IED) presiuni de tip 2.2. Difuz – Agricultură.

În urmă aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – activități agricole cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă), s-a identificat un număr de 39 presiuni semnificative difuze agricole, aferente tipului de presiune semnificativă 2.2. Difuz - Agricultură.

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative difuze de la activitățile agricole este de 35 (31 corpuri apă râuri și 4 corpuri de apă lacuri).

- **Industrie**

Principale presiuni potenţial semnificative - surse de poluare difuze activități industriale sunt reprezentate de amplasamente și depozite industriale: depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deşeuri neconforme, unităţi ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate, etc.

În anul 2020, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost identificate 58 unități industriale ca presiuni potențial semnificative difuze aparținând următoarelor sectoare de activitate: industrie chimică, industrie petrolieră, sector energetic non-hidro şi depuneri de deşeuri menajere, etc.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – activități industriale cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potenţialul ecologic şi starea chimică a corpurilor de apă), nu s-au identificat presiuni semnificative difuze.

3.4.2.3. Surse de poluare cu nutrienți și scenarii pentru reducerea acestora

Poluarea cu nutrienți este cauzată de emisii punctiforme și difuze de azot și fosfor în mediul acvatic. Dintre sursele punctiforme luate în considerare în modelul MONERIS se menționează stațiile de epurare urbane, evacuările de ape uzate neepurate sau epurate de la sistemele de colectare din aglomerările urbane și de la unitățile industriale și fermele zootehnice care sunt înregistrate în E-PRTR. În ceea ce privește sursele de emisii difuze, așezările umane, activitățile agricole, fondul natural și alte surse au fost considerate ca fiind importante în producerea poluării cu nutrienți.

Modelul MONERIS a fost utilizat pentru aplicarea scenariilor de bază pentru reducerea emisiilor de nutrienți din surse punctiforme și difuze pentru orizontul de timp 2027. Scenariul utilizat are la bază condițiile hidrologice din perioada 2015-2018, iar datele utilizate privind încărcările au ca an de referință anul 2018. La evaluarea situației de referință și pentru simularea scenariilor se utilizează o variantă a modelului MONERIS care, comparativ cu a doua evaluare cu date din anul 2012, a fost îmbunătățită tehnic în vederea creșterii senzitivității și aplicabilității, respectiv modelul a fost calibrat prin folosirea unor date statistice, date hidrologice și date de monitorizare a calității apelor complete pentru o perioadă mai mare timp.

În prezent, prin aplicarea modelului Moneris la nivelul Districtului Hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea se află în curs de evaluare scenariile pentru reducerea emisiilor de nutrienți în perioada 2022-2027. Rezultatele obținute vor evidenția evoluția emisiilor punctiforme și difuze de nutrienți comparativ cu emisiile totale (difuze și punctiforme) estimate în *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, datorate în principal implementării măsurilor de îmbunătățire a nivelurilor de colectare și epurare a apelor uzate urbane și reducerii surplusului de azot din activitățile agricole.

3.4.2.4. Surse de poluare cu substanțe periculoase

Substanțele periculoase reprezentate de substanțele prioritare prevăzute de Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu cu modificările ulterioare (Directiva 39/2013/UE), dar și de alți poluanți specifici identificați la nivel de bazin hidrografic sau la nivel național pot fi emise atât din surse punctiforme cât și difuze de poluare. Unitățile/instalațiile industriale care procesează, utilizează, produc sau depozitează substanțe periculoase le pot emite odată cu apele uzate evacuate, dar și prin alte căi. Gospodăriile și clădirile publice conectate la sistemele de canalizare pot contribui, de asemenea, la poluarea apei prin evacuare

de substanțe chimice utilizate în activitatea zilnică (de exemplu, produse de îngrijire personală, produse chimice de uz casnic, produse farmaceutice). Dintre sursele de poluare difuză care pot conduce la poluarea apelor cu substanțe periculoase, cele mai frecvente pot fi depunerile atmosferice, siturile contaminate (industriale, depozite de deșeuri, zone abandonate), situri miniere, activitățile agricole, fondul natural geochimic etc. În scopul identificării acestor surse de poluare, se elaborează Inventarul emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, în conformitate cu prevederile art. 5 al Directivei 2008/105/CE și ale Ghidului CIS nr. 28[10]. Primele rezultate ale inventarelor au fost incluse în Planul Național de Management actualizat 2016, aprobat prin H.G. nr. 859/2016, iar inventarul actualizat la nivelul perioadei 2017-2019 este inclus în proiectul Planului Național de Management actualizat – 2021. În cadrul acestui inventar sunt identificate într-o primă etapă substanțele relevante la nivel de sub-bazin hidrografic urmată de etapa de identificare a surselor de poluare punctiforme și difuze. Lipsa unor modele care să permită o aproximare mai corectă și reală a valorii concentrației poluanților proveniți din surse difuze ținând cont de căile de acces și de sursele de proveniență ale acestora a făcut ca această contribuție din surse difuze să fie estimată din calcul.

În prezent, Administrația Națională ”Apele Române” este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) ”Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității” alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice. Rezultate obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivel național.

3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative

Informațiile despre tipurile şi intensitatea presiunilor hidromorfologice la care sunt supuse corpurile de apă de suprafaţă sunt necesare a fi cunoscute și monitorizate în scopul identificării şi desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, precum şi pentru identificarea și implementarea măsurilor de renaturare și/sau atenuare a alterărilor hidromorfologice pentru atingerea obiectivelor de mediu.

Pentru analiza presiunilor și a impactului acestora asupra corpurilor de apă, s-a avut în vedere aplicarea instrucțiunilor metodologice din *“Elemente metodologice privind actualizarea identificării presiunilor semnificative și evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafață – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apa”*, metodologie actualizată în anul 2013 și revizuită în 2021, bazată pe conceptul DPSIR (Driver-Pressure-State-Impact-Response = Activitate antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns). Au fost identificate presiunile potențial semnificative și posibilele schimbări la nivelul stării corpului de apă, cât și răspunsul în relație cu fiecare tip de alterare hidromorfologică (măsurile luate pentru a îmbunătăți starea corpului de apă). Evaluarea impactului s-a realizat prin evaluarea stării corpurilor de apă, pentru care s-au utilizat, în principal, datele de monitoring din anul 2019. În acest fel, s-au validat presiunile semnificative având în vedere atingerea sau neatingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă.

Lucrările hidrotehnice (care constituie presiuni hidromorfologice), executate pe corpuri de apă pentru diverse scopuri (cum ar fi: reducerea riscului la inundații, producerea de energie prin hidrocentrale, asigurarea cerinţei de apă pentru populație și industrie, regularizarea debitelor naturale, etc), pot avea efecte funcţionale asupra comunităţilor umane.

Categoriile de presiuni hidromorfologice, aferente lucrărilor hidrotehnice sunt executate pe corpurile de apă în diverse scopuri: protejarea populației împotriva inundațiilor, asigurarea cerinţei

[10] Ghidul nr. 28 „Ghid Tehnic pentru pregătirea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare și a celor prioritar periculoase” (https://circabc.europa.eu/sd/a/6a3fb5a0-4dec-4fde-a69d-5ac93dfbbadd/Guidance%20document%20n28.pdf).

de apă, regularizarea debitelor naturale, producerea de energie prin hidrocentrale, etc), cu efecte funcţionale pentru comunităţile umane.

Criteriile pentru identificarea presiunilor hidromorfologice utilizate în cadrul Planului de management actualizat (definite în cadrul Proiectului Regional UNDP-GEF al Dunării), au fost utilizate și în cel de-al treilea Plan de management, ținând cont de tipul de presiune, intensitatea presiunii, stabilită pe baza unor parametrii abiotici, precum și efectul acestora asupra biotei.

Criteriile abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice potențial semnificative sunt prezentate în *Tabelul 3.6,* structurate având în vedere și recomandările ***Ghidului de raportare a DCA 2022*** *pentru cel de-al treilea Plan de Management.*

Tabel 3.6. Criterii abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice

Nr. crt	Construcții hidrotehnice (alterări hidromorfologice	Efecte	Parametrii ce reflectă presiunea	Pragul
1.	Lucrări de barare a) transversale – baraje, praguri de fund	Asupra regimului hidrologic, transportului sedimentelor și migrării biotei [1)]	Densitatea pragurilor (nr/km)	> 1
			Înălțimea obstacolului (cm)	≥20
	b) lacuri de acumulare-evacuare unde pulsatorii	Asupra curgerii minime și biotei	Debitul ecologic*) (Qec)	
		Asupra regimului hidrologic, stabilității albiei și florei	Gradientul (des)creșterii nivelului apei (cm)/ora	≥50
2.	Lucrări în lungul râului a) Diguri, amenajări agricole, piscicole, etc	Asupra conectivității laterale, vegetației din lunca inundabilă și zonelor de reproducere	Lungime diguri/Dublu lungimii corpului de apă (%)	≥30
			Suprafața afectată/suprafața luncii inundabile (%)	≥30
	b) Lucrări de regularizare și consolidare maluri, tăieri de meandre	Asupra profilului longitudinal al râului, structurii substratului și biotei	Lungime lucrare de regularizare/Dublu lungimii corpului de apă (%)	≥30
3.	Șenale navigabile	Asupra stabilității albiei și biotei	Lățimea șenalului (dragat)/Lățimea albiei (%)	≥30
4.	*Prize de apă, restituții folosințe (evacuări), derivații*	*Asupra curgerii minime, stabilității albiei și biotei*	*Debitul prelevat sau restituit/Debitul mediu multiannual (%)*	*≥10*
			Debitul ecologic) (Qec)*	

**) Qec calculat în baza H.G. nr. 148/2020 privind modul de determinare a debitului ecologic*
Având în vedere că determinarea valorilor aferente debitelor ecologice este în desfășurare au fost considerate următoarele situații:

1. *Qec calculat conform H.G. nr. 148/2020;*
2. *Aval de lucrarea de barare (baraj/captare) nu este prevăzut Qsal în autorizația de gospodărire a apelor;*
3. *Q evacuat aval de lucrarea de barare (baraj/captare) este <Qsal prevăzut în autorizația de gospodărire a apelor (în cazul în care se dispune de date din SH)*

Precizăm că **Debitul Ecologic**, în conformitate cu Legea Apelor 107/1996 actualizată, este definit ca fiind: *debitul necesar protecţiei ecosistemelor acvatice atât din punct de vedere cantitativ, cât şi al dinamicii acestuia pentru atingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafaţă prevăzute la art. 2^1*. O sinteză a modului de determinare a debitului ecologic se regăsește în *Cap.9 Măsuri necesare pentru reducerea efectului presiunilor hidromorfologice.*

Având în vedere rezultatele Proiectului Danube Sediment[11] (*Managementul sedimentelor din bazinul Dunării - Restaurarea balanței sedimentelor pe Dunăre; cofinanțat din fondurile FEDER și IPA ale Uniunii Europene în cadrul Programului transnațional pentru Dunăre 2017*) în cadrul actualizării 2021 a Planului de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării, alterarea balanței sedimentelor a fost identificată ca fiind o componenta importantă a alterărilor hidromorfologice considerate ca fiind problemă semnificativă de gospodărire a apelor. Urmând conceptul DPSIR, au fost astfel identificați factorii cauzatori și a presiunilor aferente alterării regimului sedimentelor, având în vedere atât cantitatea, dar și dinamica acestora. De asemenea, au fost elaborate recomandări pentru realizarea unui management durabil al sedimentelor la nivelul Fluviului Dunărea și a principalilor săi tributari.

Referitor la întreruperea conectivității laterale, proiectul Danube Floodplain (*Reducerea riscului la inundații prin restaurarea zonelor inundabile de-a lungul Dunării și afluenților, finanțat Programului transnațional pentru Dunăre 2017*)[12] are ca obiectiv îmbunătățirea managementului transfrontalier al resurselor de apă și reducerea riscului la inundații. Astfel soluții de restaurare și conservare a zonelor inundabile, evaluarea zonelor active inundabile dar și a celor potențiale fac subiectul analizelor din cadrul proiectului având în vedere presiunile existente ce conduc la întreruperea conectivității laterale.

Tipurile de presiuni hidromorfologice potențial semnificative identificate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri sunt datorate următoarelor categorii:

- **Lucrări de barare transversală situate pe corpul de apă** - de tip baraje, praguri de priză de alimentare cu apă, irigații, praguri de cădere sau rupere de panta, praguri pentru corecție sau stabilizare talveg, praguri de fund, cu efecte asupra regimului hidrologic, stabilității albiei, transportului sedimentelor și a migrării biotei și care întrerup conectivitatea longitudinală a corpului de apă;
- **Lucrări în lungul râului** - de tip diguri, amenajări agricole și piscicole, lucrări de regularizare și consolidare maluri, tăieri de meandre - cu efecte asupra morfologiei albiei, și a zonei ripariene, a luncii inundabile, a vegetației din lunca inundabilă și a zonelor de reproducere și asupra profilului longitudinal al râului, structurii substratului și biotei, care conduc la pierderea conectivității laterale; luncile inundabile, în starea lor naturală, reprezintă o componentă ecologică importantă a ecosistemului: filtrează și stochează apă, funcționează ca protecție împotriva inundațiilor, asigură o bună funcționare a râurilor și ajută la conservarea biodiversității.
- **Prelevări și restituții/derivații** - prize de apă, restituții folosințe (evacuări), derivații cu efecte asupra curgerii minime, stabilității albiei și biotei;

Astfel, au fost identificate următoarele presiuni hidromorfologice potențial semnificative:

- ***Lacuri de acumulare***

Au fost identificate 9 lacuri de acumulare a căror suprafaţă este mai mare de 0,5 km^2. Acumulările au fost construite cu scopuri multiple: apărare împotriva inundaţiilor, alimentare cu apă potabilă şi industrială, energetic, irigaţii, piscicultură. Cele mai importante acumulări la nivelul spațiului hidrografic Crișuri sunt reprezentate de: Lugașu, Tileagd, Drăgan, Iad, Tauț, Rovina, Crestur – Abrămuț și Fegernic.

[11] http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubesediment
[12] http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danube-floodplain

Au fost identificate un număr de 170 presiuni potențial semnificative (57 de baraje și 113 praguri și stavilare) pentru următoarele folosințe: producere de energie electrică, apărare împotriva inundațiilor, apa potabilă, irigații, recreere, industrie, navigație, etc

- ***Regularizări şi îndiguiri***

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, regularizările au o lungime totală de 836 km, iar îndiguirile au o lungime totală de 1208 km. Cele mai importante lucrări de regularizare şi îndiguiri sunt localizate pe râurile Crișul Alb, Crișul Negru, Teuz, Canal Colector, Crișul Repede, Barcău, Valea Ierului.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost identificate un număr de 113 de presiuni potențial semnificative de tipul alterări ale albiei, zonei ripariene pentru următoarele folosințe, apărare împotriva inundațiilor, agricultură, navigație, altele, precum și de tipul pierderi fizice ale unei părți din corpul de apă.

- ***Derivaţii şi canale***

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, numărul de derivații și canale este de 46, acestea având o lungime totală de 438 km, scopul lor fiind suplimentarea debitului afluent pentru anumite acumulări, precum şi asigurarea cerinţei de apă pentru localităţile aferente producând modificări semnificative ale debitelor cursurilor de apă pe care funcţionează. Derivaţiile cele mai importante sunt derivațiile din Sistemul Hidroenergetic Crișul Repede (cuprinzând mai multe captări secundare), canalul de fuga Tileagd-Săcădat-Fughiu și canalul Vad-Aștileu.

Derivațiile cu rol important în agricultură și piscicultură sunt: Canalul Colector, cu lungimea de 61 km (care derivă debite din Crișul Repede în Crișul Negru) și Canalul Morilor cu prelevare din Crișul Alb la Buteni.

În spațiul hidrografic Crișuri singura derivație care poate face transfer de apă din râul Mureș (Păuliș) cu restituție în bazinul Crișului Alb (râul Cigher) este Canalul Matca (41 km), construit în scopul asigurării apei pentru irigații. În ultima perioadă, în lipsa solicitărilor de apă pentru irigații, nu s-a realizat transfer de apă din Mureș în Crișul Alb.

- ***Prelevări de apă***

Prin aplicarea criteriilor din *Tabelul 3.10*, numărul prelevărilor de apă potențial semnificative, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri este de 81, pentru următoarele folosințe agricultură, alimentare cu apă pentru populație, apă de răcire, producere de energie electrică, ferme piscicole.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, prin aplicarea criteriilor din *Tabelul 3.10* s-au identificat 470 presiuni hidromorfologice potențial semnificative. Se precizează că toate aceste presiuni reprezintă presiuni punctuale de natură hidromorfologică, situate pe corpurile de apă, aproape în totalitatea lor caracterul potențial semnificativ fiind dat de cumulul aceluiași tip de presiune la nivelul corpului de apă. În *Figura 3.10.* se prezintă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, presiunile hidromorfologice potențial semnificative (lucrări existente). În *Figura 3.11.* se prezintă situația la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, a prelevărilor de apă de suprafață potențial semnificative.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative – alterări hidromorfologice cu atingerea obiectivelor de mediu de către corpurile de apă de suprafață, s-a identificat un număr de 47 presiuni hidromorfologice semnificative. Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni hidromorfologice semnificative este de 27 (23 corpuri apă râuri și 4 corpuri de apă lacuri).

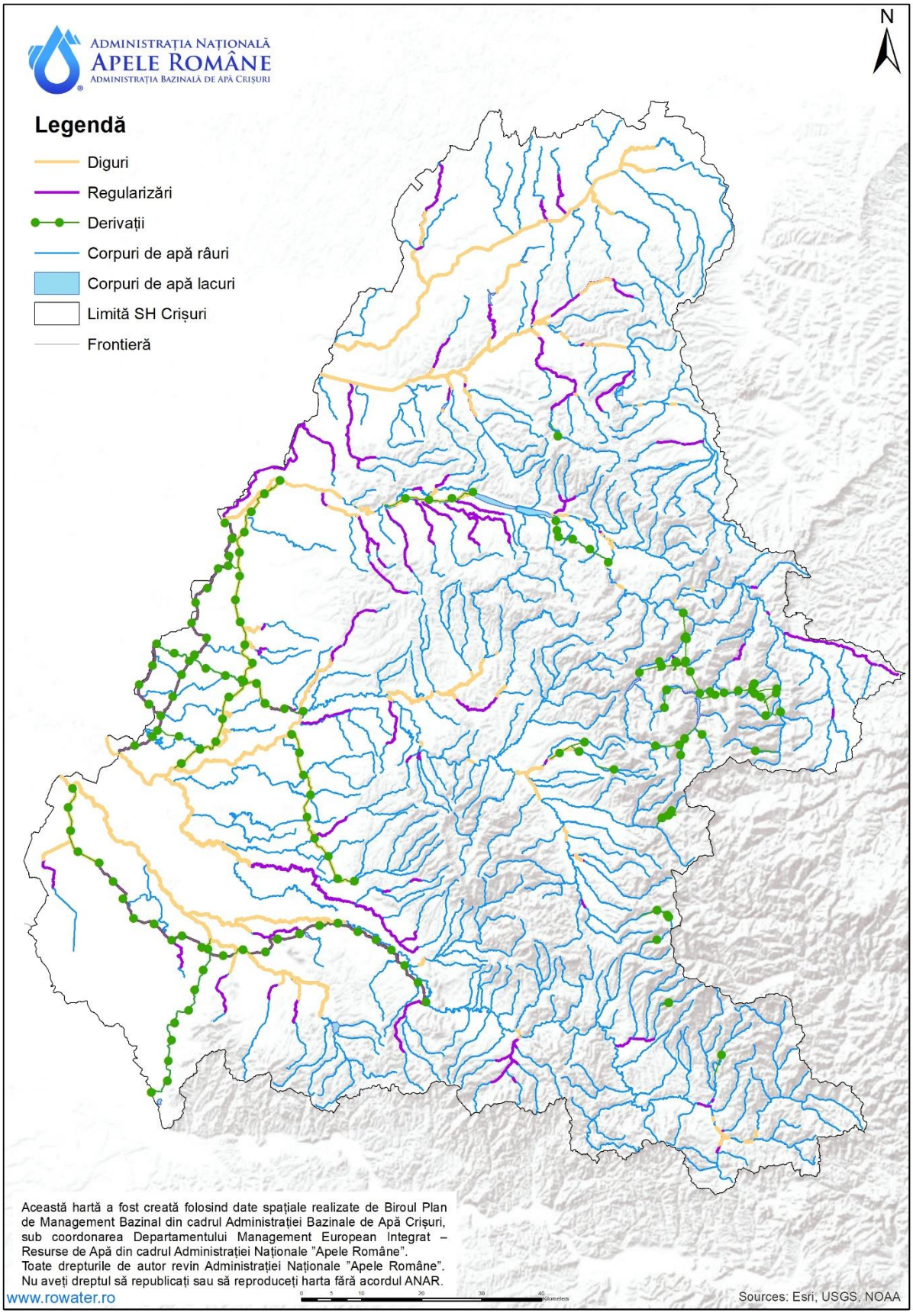

Figura 3.10. Lucrări hidrotehnice potențial semnificative (lucrări existente - diguri, regularizări și derivații) din spațiul hidrografic Crișuri

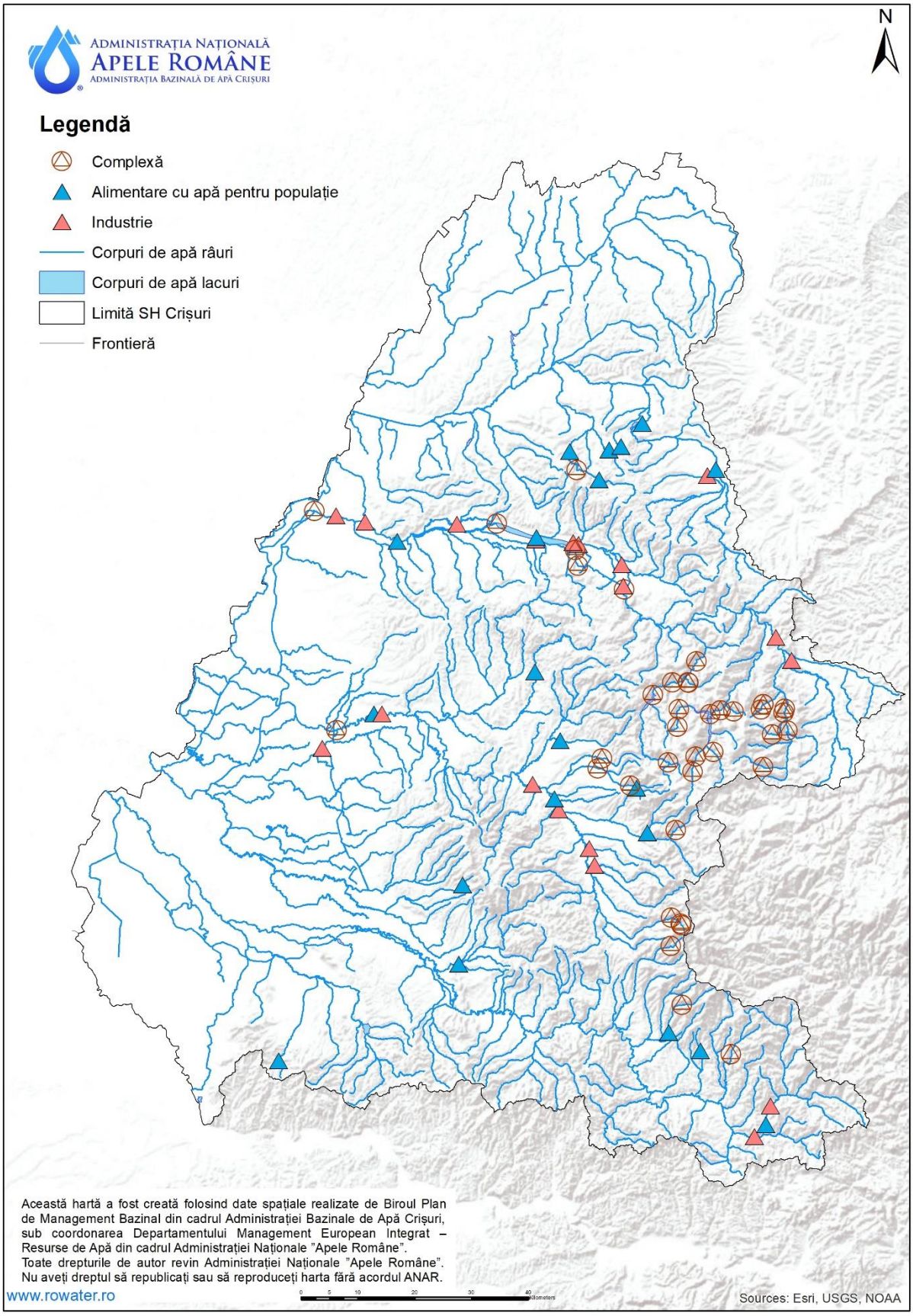

Figura 3.11. Prelevările de apă de suprafață potențial semnificative din spațiul hidrografic Crișuri

3.4.4.Viitoare proiecte potenţiale de infrastructură

Proiectele viitoare de infrastructură fac subiectul, în principal următoarelor tipuri de activități:

A. Managementul riscului la inundații
B. Producerea de energie prin centrale hidroelectrice
C. Asigurarea apei pentru irigații
D. Asigurarea condițiilor de transport rutier, feroviar și navigație
E. Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare

Prevederi legislative relevante

Lucrările care se construiesc pe ape sau au legătură cu apele fac subiectul prevederilor legislative, atât din punct de vedere al tipurilor de lucrări, dar și al reglementării acestora, astfel:

- Articolul 48 și 54 din Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare definesc lucrările care se construiesc pe ape sau care au legătura cu apele. *Promovarea și execuția* acestor lucrări se realizează pe baza avizului de gospodărire a apelor emis de Administraţia Naţională «Apele Române» şi unităţile aflate în subordine. *Punerea în funcţiune sau exploatarea* acestor lucrări se face numai în baza *autorizaţiei de gospodărire* a apelor emise de Administraţia Naţională «Apele Române» şi unităţile aflate în subordine (Art. 50 Legea Apelor).
- În conformitate cu prevederile Art. 52, Legea Apelor "p*rocedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor include evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă, pe baza studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, după caz".*
- Legea 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului
- *Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. 828/2019* privind aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

A. Managementul riscului la inundații

- **Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung**

Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung a fost aprobată prin H.G. nr. 846/2010, parcurgând procedura SEA, şi are ca obiectiv principal prevenirea şi reducerea consecinţelor inundaţiilor asupra vieţii şi sănătăţii oamenilor, activităţilor socio-economice şi a mediului. Strategia vizează o gestionare integrată a apei şi a resurselor adiacente: amenajarea teritoriului şi dezvoltarea urbană, protecţia naturii, dezvoltarea agricolă şi silvică, protecţia infrastructurii de transport, a construcţiilor şi a zonelor turistice, protecţia individuală etc.

Obiectivele Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații sunt:

- obiective sociale – cuprind prevenirea și minimizarea riscului la inundații a populației și a comunităților umane, prevenirea și minimizarea riscului la inundații al bunurilor publice/comunitare (spitale, policlinici, școli etc.) și a zonelor recreaționale, minimizarea deteriorării stării de sănătate a populației ca urmare a impactului fenomenului de inundații și a poluării asociate acestuia;
- obiective economice - cuprind prevenirea și minimizarea pierderilor economice prin reducerea riscului la inundaţii pentru zonele populate, obiectivele economice şi bunuri prin asigurarea protecţiei localităţilor pentru viituri cu probabilităţi de depăşire de 1% pentru zona urbană şi 10%, pentru zonele agricole, diferențiate pe diverse scenarii de timp;
- obiective de mediu ale strategiei: satisfacerea cerințelor Directivei Cadru Apă, evitarea alterării și a influenței antropice în geomorfologia bazinelor hidrografice, prevenirea poluării cursurilor de apă și a apelor subterane ca urmare a inundațiilor și a efectelor asociate lor asupra calității ecologice a cursurilor de apă; protecția și îmbunătățirea calității terenurilor, iar acolo unde este posibil încurajarea schimbărilor în practica agricolă pentru

a preveni sau minimiza scurgerea și inundațiile asociate ei ca urmare a unor lucrări agricole intensive; protecția și conservarea bunurilor istorice, a monumentelor, a ariilor protejate și a ecosistemelor; protecția și îmbunătățirea specificului mediului înconjurător și a aspectului său estetic; minimizarea sau prevenirea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații.

Având în vedere implementarea SNMRI, menționăm că se află în derulare proiectul *Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în scopul implementării Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung.* Obiectivul general al proiectului îl constituie fundamentarea și sprijinirea măsurilor de implementare ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a H.G. 846/2010 privind aprobarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, a H.G. 972/2016 privind aprobarea Planurilor de Management al Riscului la Inundații, precum și a cerințelor Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor și al managementului riscului la inundații

Rezultatele proiectului constituie fundamentul deciziilor strategice ce vizează reducerea riscurilor de dezastre și, implicit, creșterea siguranței cetățeanului și a mediului de afaceri. Totodată se urmărește optimizarea cadrului legal și instituțional, identificarea suprapunerilor legislative dar și a lipsurilor legislației din domeniul managementului riscurilor, stabilirea rolurilor și competențelor autorităților publice centrale și locale. Termenul de finalizare al proiectului este Februarie 2022.

- **Proiect RO-FLOODS**

Având în vedere obligațiile României ca stat membru de a implementa atât cerinţele Directivei Cadru a Apei 2000/60/CE, dar și Directiva privind Managementul Riscului la Inundaţii 2007/60/CE, măsurile de protejare a populației împotriva inundațiilor reprezintă o prioritate, iar lucrările aferente acestor tipuri de măsuri pot constitui obiectivele viitoarelor proiecte potenţiale de infrastructură.

Începând cu anul 2019, la nivelul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor în calitate de lider de proiect, și Administrația Națională „Apele Române", în calitate de partener, se derulează, proiectul „*Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a si a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS " cod SIPOCA 734 / cod MySMIS 130033*. Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, având o perioadă de implementare de 36 de luni.

Obiectivul general al proiectului îl reprezintă fundamentarea și sprijinirea măsurilor de implementare ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a H.G. 846/2010 privind aprobarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, precum și conformarea cu cerințele Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor și al managementului riscului la inundații.

În cadrul obiectivelor specifice, menționăm:

- elaborarea/revizuirea hărților de hazard și hărți de risc la inundații în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 2 a pentru ciclul II de implementare a Directivei Inundații;
- Elaborarea versiunii preliminare a Planurilor de Management al Riscului la Inundații la nivelul bazinelor hidrografice (11 PMRI+PMRI Fluviul Dunărea) actualizate în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 3- a pentru ciclul II de implementare al Directivei Inundații, care să *includă combinații de măsuri structurale/nestructurale, măsuri verzi și de punere în siguranță a infrastructurii bazate pe analize cost-beneficiu și prioritizate conform metodologiilor realizate în cadrul*

proiectului; identificarea activităților viitoare pentru ciclul III de implementare al Directivei Inundații și dezvoltarea de idei de proiecte/versiuni preliminare de fișe de proiect.

Referitor la rezultatele proiectelor menționăm:

- evaluarea ex ante a impactului, având în vedere rezultatele proiectului, respectiv: Rezultat 1- *hărți de hazard și hărți de risc la inundații*, Rezultat 2 - *Versiune preliminară a Planurilor de Management al Riscului la Inundații la nivelul bazinelor hidrografice și Fluviul Dunărea*, actualizate, elaborate în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 2-a, respectiv a 3-a pentru ciclul II de implementare a Directivei Inundații. Se menționează că vor fi avute în vedere combinații de măsuri structurale/nestructurale, măsuri verzi și de punere în siguranță a infrastructurii bazate pe analize cost beneficiu și prioritizate conform metodologiilor realizate în cadrul proiectului.

Având în vedere primul ciclu de planificare al Directivei Inundații au fost identificate la nivelul Administrației Bazinale de Apa Crișuri, un număr de 5 proiecte integrate majore. Un proiect dintre acestea se află în promovare spre finanțare POIM Axa prioritară 5: *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor*, OS 5.1 *Reducerea efectelor şi a pagubelor asupra populaţiei cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundaţii şi eroziune costieră*.

Proiectul integrat major aflat în promovare spre finanțare POIM Axa prioritară 5, la nivelul Administrații Bazinale de Apă Crișuri este ”Amenajarea complexă a Râului Crişul Negru în vederea apărării împotriva inundațiilor a localităţilor riverane pe cursul superior şi mijlociu”.

În conformitate cu prevederile legislative specificate, proiectele de investiții au urmat procedura de avizare din domeniul gospodăririi apelor, inclusiv realizarea Studiului de Impact asupra Corpurilor de Apă, pentru situațiile în care autoritatea de gospodărire competentă a decis că lucrările propuse pot conduce la un potențial impact asupra corpurilor de apă.

Proiectul ”Amenajarea complexă a Râului Crişul Negru în vederea apărării împotriva inundațiilor a localităţilor riverane pe cursul superior şi mijlociu” se află în procedură de realizare a studiului de impact asupra corpurilor de apă.

Menționăm totodată că, la nivel național sunt avute în vedere un număr de 21 obiective de investiții pe anul 2021 cu finanțare integrală sau parțială de la bugetul de stat repartizate ANAR. Tipurile de lucrări avute în vedere în cadrul obiectivelor de investiții sunt: punere în siguranță acumulări, acumulări nepermanente, indiguiri, supraînalțări diguri, consolidări diguri, regularizări. Proiectul de investiții ”Acumularea Mihăileni pe râul Crișul Alb, jud. Hunedoara” a fost demarat în anul 1986, fiind un obiectiv cu folosinţe multiple: asigurarea debitelor în aval pentru alimentari cu apă, apărarea împotriva inundaţiilor, producerea de energie electrică.

Menționăm că, în conformitate cu *Calendarul şi programul de lucru privind activităţile de participare a publicului în scopul realizării celui de-al 3-lea plan de management al bazinului/spaţiului hidrografic și celui de-al 2-lea plan de management al riscului la inundații (https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/),* Planul de management al Riscului la Inundații va fi finalizat în Septembrie 2022.

B. Producerea de energie prin centrale hidroelectrice

Strategia Energetică a României

Strategia Energetică a României 2020 - 2030, cu perspectiva anului 2050 (SER) este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic în viitorii zece ani, făcând totodată proiecţii până în 2050. Hidroenergia constituie principala sursă de energie curată, care împreună cu sursele regenerabile de energie (SRE), acoperă cca. 45% din consumul final de energie electrică al României.

Specificăm că în noiembrie 2020 Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a emis Avizul de Mediu[13] pentru Strategia Energetică. Menționăm că în prezent SER se află în avizare interministerială.

Se menționează că potențialul tehnic amenajabil al bazinelor hidrografice este diminuat la nivelul anului 2018 față de anul 1990 de la 40,5 TWh/an energie la 27,10 TWh, ca rezultat al aplicării reglementărilor pentru protecția mediului. În ceea ce privește sectorul hidroenergetic, pentru perioada 2021-2030 este previzionat a avea aceeași amprentă a armonizării cu reglementările și politicile europene privind protecția mediului.

Strategia Energetică prezintă o evaluare a potențialului hidroenergetic teoretic și amenajabil specificând că restul de potenţial hidroenergetic tehnic care ar mai putea fi amenajat în România este apreciat ca fiind de cca. 10,30 TWh/an.

Strategia Energetică menționează opt obiective strategice exprimate concret printr-un set de obiective operaționale (OP). Obiectivul operațional 1 (OP1) referitor la Mixul energetic diversificat și echilibrat menționează Dezvoltarea de capacități de producție a energiei electrice cu emisii reduse de GES – nuclear, SRE, hidroenergie.

În cadrul SER se menționează că *realizarea de noi proiecte de tip microhidrocentrale, cu centrale pe derivație, nu beneficiază de susținerea Guvernului/ Ministerul Energiei, Economiei și Mediului de Afaceri până în anul 2030.*

În spațiul hidrografic Crișuri nu au fost identificate proiecte semnificative de amenajări hidroenergetice planificate sau în promovare. O situație a proiectelor de amenajări hidroenergetice comunicată de S.P.E.E.H. HIDROELECTRICA S.A. este prezentată în Planul național de management actualizat.

C. Asigurarea apei pentru irigații

Strategia naţională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România

Strategia naţională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România, elaborată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, reprezintă documentul de susținere și completare a măsurilor necesare adaptării sectorului agricol la schimbările climatice și reducerea efectelor acestora, dar și măsurilor necesare creșterii eficienței energetice în aplicarea irigațiilor și o mai bună gestionare a resurselor de apă, așa cum se regăsesc în Programul național de reabilitare a infrastructurii principale din România, aprobat prin H.G. nr. 793/2016 cu modificările și completările ulterioare.

Unele dintre cele mai importante obiective ale Strategiei, pentru adaptarea sectorului agricol la schimbările climatice, le reprezintă reabilitarea și modernizarea infrastructurii de irigații, prin îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea pierderilor de apă, creșterea suprafețelor amenajate pentru irigații și realizarea de noi sisteme de irigații alimentate gravitațional din surse de apă alternative – lacuri hidroenergetice și acumulări (baraje), care vor conduce la creșterea eficienței utilizării apei și conservarea resurselor de apă, printr-un management durabil al acestora, adaptat la schimbările climatice.

Analiza amenajărilor de irigații cuprinse în Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii principale de Irigații

În anul 2017, Institutul Național de Gospodărire a Apelor la solicitarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale, a elaborat o "*Analiză privind potențialul impact al sistemelor de irigații asupra resurselor de apă din punct de vedere cantitativ*, ca rezultat al actualizării Strategiei investițiilor în sectorul irigații prin evaluarea indicatorilor aferenți regimului hidrologic (conform *Metodologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici*)". Analiza privind potențialul impact cantitativ a cuprins evaluarea indicatorului regim hidrologic conform "Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru cursurile de apă din România".

[13]http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Aviz%20de%20mediu_STRATEGIA%20ENERGETICA%20A%20ROMANIEI%20.pdf

Detalii privind analiza potențialului impact al sistemelor de irigații asupra resurselor de apă se regăsește în cadrul actualizării Planului de Management sinteza națională 2021.

Având în vedere Programul Național de Dezvoltare Rurală, Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România, în anul 2021 au fost solicitate Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, informații actualizate privind lista amenajărilor pentru irigații pentru care se prevăd lucrări de modernizare/reabilitare, dar și informații privind eventuale noi amenajări.

În urma răspunsului, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare a precizat că nu sunt luate în calcul noi amenajări sau suplimentare de volume, ci exclusiv amenajări care fac subiectul lucrărilor de reabilitare.

Trebuie precizat faptul că în urma analizei au fost constatate diferențe în ceea ce privește numărul amenajărilor luate în calcul în analiza datelor la nivelul anului 2017 de către Institutul Național de Gospodărire a Apelor și cele care se regăsesc în lista recentă a Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, dar și volumele prelevate, fiind astfel necesară o reanalizare a indicatorului regim hidrologic. Reanalizarea acestui indicator se va realiza în cadrul variantei finale a actualizării Planurilor de Management.

În cazul existenței unor situații care indică un posibil impact în planul regimului hidrologic în ceea ce privește volumele captate, autoritatea competentă în domeniul gospodăririi apelor va solicita conform prevederilor legale, efectuarea Studiului de Impact pentru Corpurile de Apă.

D. Asigurarea condițiilor de transport rutier și feroviar

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030[14], adoptată prin H.G. nr. 877/9.11.2018 stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD). Strategia prezintă domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru realizarea obiectivelor de convergență și apropierea semnificativă de media UE la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. Sunt identificate țintele naționale pentru fiecare dintre cele 17 ODD, precum și țintele 2030.

Ca și componentă a *ODD 9 Industrie, inovație și infrastructură*, "*domeniul transporturilor este considerat prioritar în contextul planurilor de dezvoltare ale României, date fiind relațiile sale de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei naționale, valoarea serviciilor oferite pentru populație și impactul considerabil asupra mediului", iar segmentele principale sunt rutier, feroviar, fluvial [15].*

Proiecte de infrastructură pentru transporturi:

Infrastructura de transport rutier

Menționăm că la nivel național un număr de 38 de proiecte (incluzând situațiile de proiecte cu mai multe loturi) au făcut/fac subiectul reglementării din punct de vedere al gospodăririi apelor. Pentru un număr de 4 proiecte (Autostrada Transilvania Brașov – Oradea Secțiunea 3B "Mihăiești - Suplacu de Barcău" și sector 3 Suplacu de Barcău-Oradea, Varianta de ocolire Stei, Varianta de ocolire Aleșd Sud și Nord), în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului apelor și pădurilor nr.828/2019 din punct de vedere al gospodăririi apelor se află in curs de elaborare Studiul de Impact pe corpurile de apă.

Infrastructura de transport feroviar

Menționăm că la nivel național, un număr de 8 proiecte au făcut/fac subiectul reglementării din punct de vedere al gospodăririi apelor. Pentru proiectul *Electrificarea şi reabilitarea liniei de cale ferată Cluj Napoca – Oradea – Episcopia Bihor* studiul de impact asupra corpurilor de apa a fost finalizat, analiza efectuată neindicând situații de

[14]http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/10/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Romaniei-2030_002.pdf

[15] Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

E. Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare

Se continuă realizarea infrastructurii de apă și canalizare – epurare pentru aglomerările umane. Pe de-o parte lucrările de alimentare cu apă, construire / extindere a rețelelor de canalizare și construire / modernizare a stațiilor de epurare răspund cerințelor de conformare ale aglomerărilor umane cu prevederile Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman și Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane (măsuri de bază), conform viitoarei Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane, iar pe de altă parte aceste lucrări sunt necesare pentru atingerea stării bune / potențialului ecologic bun al corpurilor de apă (măsuri suplimentare). Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare se finanțează prin programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026 și Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Informații detaliate privind măsurile aferente aglomerărilor umane pentru realizarea infrastructurii pentru alimentarea cu apă și colectare și epurarea apelor uzate se regăsesc în capitolele 9.1 și 9.9 și în Anexele 9.2, 9.3 și 9.13 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate.

3.4.5. Alte tipuri de presiuni antropice

În România, pe lângă presiunile potențial semnificative prezentate anterior, au fost identificate şi alte tipuri de activităţi/presiuni care pot afecta starea corpurilor de apă, respectiv: poluări accidentale, activităţile de pescuit şi acvacultură, extragerea balastului şi nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă, exploatările forestiere, presiuni neidentificate, etc.

- **Surse cu potenţial de producere a poluărilor accidentale**

Calitatea resurselor de apă este influenţată într-o anumită măsură şi de poluările accidentale, care reprezintă alterări bruşte de natură fizică, chimică, biologică sau bacteriologică a apei, peste limitele admise, cauzate de factori antropici sau naturali. În funcţie de tipul poluărilor accidentale, acestea pot avea magnitudini şi efecte diferite (locale, bazinale, transfrontaliere) asupra resurselor de apă de suprafață și subterane, cu posibile repercusiuni asupra stării de sănătate a populației din zonele afectate.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri s-a identificat un număr de 34 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale, utilizatori care şi-au *elaborat Planuri proprii de prevenire şi combatere a poluărilor accidentale*. În anul 2020, s-au înregistrat 14 poluări accidentale ale cursurilor de apă de suprafaţă cu ape de mină, substanţe chimice organice şi anorganice, materii în suspensie din aluviuni. Fenomenele au avut impact local/bazinal, iar datorită duratei reduse a naturii poluantului, a lungimii tronsonului afectat şi a inerţiei comunităţilor din structura biocenozelor acvatice, efectele fenomenelor în discuţie s-au redus doar la modificarea pe plan local a valorilor indicatorilor fizico-chimici, fără ca pe termen lung acestea să inducă o modificare semnificativă a biodiversităţii acvatice.

- **Activităţi de pescuit şi acvacultură**

O caracteristică importantă a României o reprezintă rețeaua hidrografică densă și uniform distribuită din punct de vedere geografic, ceea ce face că activitățile de acvacultură și pescuit să fie prezente în toate regiunile țării.

Din punct de vedere al activităților de pescuit, zonele în care se practică pescuitul comercial au fost identificate pe baza informațiilor privind capturile semnificative pentru speciile de pești importante din punct de vedere economic. Conform raportărilor realizate de către Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură (ANPA) pentru anul 2019, speciile de peşti de apă dulce pentru care se practică pescuitul comercial (total de 3778629 kg) sunt reprezentate de: plătică, scrumbie de Dunăre, avat, mreană, bâtcă, cosaș, novac, sânger, scobar, babușcă, morunaș, caras, crap, știucă, biban, roșioară, somn, șalău, lin, săbiță, oblete, ciprinide asiatice și alte specii. Zonele în care se practică pescuitul comercial pe cursurile interioare sunt : fluviul Dunărea (497175.9 kg), Prut confluență Dunăre-rîul Elan (15441.5 kg), Stânca-Costești (26882.5 kg), Lacul Călimănești (1813 kg), Lac Movileni (1504 kg), Lac Brești (2068 kg), Lac Răcăciuni (2672.5 kg), râul Olt (12604 kg), Administrația Biosferei Delta Dunării (3218467.5 kg).

În privința capturilor speciilor de apă marină (pești și moluște) din Marea Neagră, acestea cuprind în principal calcan, hamsie, scrumbie, stavrid, sprot, guvizi, zargan, barbun, hanus, bacaliar, chefal, midii și rapane (7149400 kg), fiind identificate 5 presiuni potențial semnificative în relație cu această activitate, pentru apele/corpurile de apă costiere și tranzitoriu marine.

În cadrul sectorului de acvacultură, este predominantă activitatea de piscicultură în apele interioare care se practică în amenajări piscicole. Majoritatea amenajărilor piscicole au un istoric relativ îndelungat, fiind reprezentate în principal de iazuri, helești, lacuri de acumulare.

Din punct de vedere tehnologic în România, piscicultura în ape dulci se practică utilizând ca tipuri de sisteme, creşterea intensivă (în special a salmonidelor) și creşterea extensivă şi semi-intensivă a ciprinidelor în policultură (heleşteie, iazuri, lacuri).

Activitățile de acvacultură au potențialul de a exercita presiuni și impacturi asupra ecosistemelor acvatice. Presiunile pot varia de la presiuni semnificative, ce pot fi cauzate în principal de acvacultura intensivă, la presiuni nesemnificative ce pot fi cauzate de piscicultura semi-intensivă și piscicultura extensivă (mai ales a ciprinidelor)[16]. Pentru crescătoriile în sistem intensiv trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului conform *Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului*, funcție de caracteristicile amenajării piscicole.

La nivelul anului 2019, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost inventariate un număr de 84 presiuni potențial semnificative în relație cu piscicultura, provenind din surse punctiforme și surse difuze, precum și din alterări hidrologice, aferente unui număr de 46 corpuri de apă (42 corpuri de apă râu și 4 corpuri de apă lacuri).

De asemenea practicarea activităţilor de piscicultură a reprezentat o presiune semnificativă în 3 cazuri, cu impact asupra stării / potențialului corpurilor de apă, aferente unui număr de 3 (1 corp de apă râu și 2 corpuri de apă lacuri), acestea provenind din surse difuze. Menționăm faptul că în marea majoritate a cazurilor, la nivelul corpurilor de apă există presiuni multiple (ce acționează la nivelul aceluiași corp de apă), în cazul a 3 corpuri de apă (a se indica nr. de corpuri de apă), existând un impact cumulat.

Modernizarea tehnologiilor de creştere poate sprijini practicile de acvacultură cu impact negativ redus asupra mediului acvatic. Măsuri pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură şi reducerea efectelor asupra resurselor de apă sunt menţionate detaliat la *Capitolul 9.1*.

În privința acvaculturii în zona marină, având în vedere caracteristicile favorabile dezvoltării moluștelor, au fost delimitate 3 zone marine pentru creșterea și exploatarea acestora (zona cuprinsă între Perişor şi Chituc, zona cuprinsă între Năvodari şi Portul Constanţa, zona cuprinsă între Agigea şi Mangalia).

Speciile care prezintă interes economic pentru consumul uman sunt reprezentate de *Mytilus sp* şi *Rapana sp,* care se exploatează din populaţiile naturale existente la litoralul românesc. În anul 2019 au fost raportate capturi semnificative pentru rapana și midii în Marea Neagră de 6973190 kg , dintre care Rapana reprezintă 6814690kg[17].

Totodată, în anul 2019 a fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării și Autoritatea Sanitar Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare fecală a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatate moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.

Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre* - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin A.N. Apele Române, are următoarele responsabilități:

[16] Strategia Națională a Sectorului Pescăresc 2014-2020

[17] Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură (ANPA)

- inventariază şi pune la dispoziţia părţilor interesate pentru realizarea studiului sanitar[18] în funcţie de datele deţinute la nivelul instituţiei, informaţii cantitative şi calitative privind potenţialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producţie şi relocare a moluştelor bivalve vii, după cum urmează:
- evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodăririi apelor;
- poluările accidentale produse în zona de producţie şi relocare a moluştelor bivalve vii;
- sprijină Institutul Naţional de Cercetare – Dezvoltare Marină ,,Grigore Antipa" în efectuarea studiului la ţărm, prin identificarea şi localizarea evacuărilor de apă uzată.

- **Alte presiuni**

Extragerea balastului şi nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă

O altă categorie de presiuni hidromorfologice care ar putea avea efecte asupra râurilor o constituie **balastierele**. Efectele lor se materializează, în general, prin modificarea formei profilului longitudinal, în variabilitatea depozitelor din albia râului şi în procesele de degradare, mai ales de eroziune.

Extragerea balastului şi nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă este necesară ţinând seama de efectele pozitive legate de realizarea secţiunilor optime de scurgere, regularizarea şi igienizarea râului în zona de exploatare şi păstrarea talvegului natural al râului, care conduc la prevenirea și reducerea riscului de inundații.

Având în vedere importanţa acestei activităţi, desfăşurată de regulă în albiile minore ale cursurilor de apă, precum şi implicaţiile unei exploatări neraţionale asupra râurilor, şi această presiune trebuie supusă inventarierii şi monitorizării.

Activităţile de extracţie a balastierelor trebuie să se conformeze autorizaţiilor şi avizelor emise, respectând cantităţile, termenele de exploatare, perioada de refacere a materialului aluvionar din albie.

În cazul extragerii balastului şi nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă, această presiune poate fi considerată importantă mai ales în cazul în care apar efecte negative, de natură:

- hidraulică, constând în modificarea regimului natural al curgerii apei şi implicit al transportului de aluviuni;
- morfologică, constând din declanşarea şi/sau amplificarea unor procese de eroziune şi/sau depunerea aluvionară în sectorul de influenţă al balastierei;
- hidrogeologică, constând din modificarea regimului natural al nivelurilor apelor subterane din zona adiacentă;
- poluantă, constând din alterarea calităţii apelor de suprafaţă ca urmare a deversărilor tehnologice poluante de la utilajele din cadrul balastierelor;
- afectarea lucrărilor de amenajare, de protecţie sau de traversare a albiei, cu influenţă asupra siguranţei şi eficienţei funcţionării acestora sau afectarea altor infrastructuri inginereşti destinate captării apei;
- afectarea peisajelor.

De asemenea, această presiune poate avea un impact semnificativ mai ales în cazurile în care condiţiile specifice impuse prin autorizaţia de gospodarire a apelor nu sunt respectate. Astfel este necesar să se respecte perimetrele de exploatare şi volumele de balast extrase să nu depăşească volumele depuse prin aport la viituri, etc.

Exploatările forestiere

Tot în aceeaşi categorie de alte presiuni se pot înscrie şi exploatările forestiere, în cazul în care acestea se fac haotic, nerespectând prevederile legale, efectul lor materializându-se asupra stabilităţii terenului (prin apariţia eroziunii, formarea de torenţi, alunecări de maluri, amplificarea viiturilor, scăderea ratei de realimentare a straturilor acvifere etc).

[18] Studiul sanitar implică identificarea surselor potenţiale de contaminare fecală a zonelor de recoltare a moluştelor bivalve şi o evaluare a impactului potenţial al surselor respective asupra calităţii microbiologice a acestor zone.

Astfel, conservarea şi dezvoltarea patrimoniului silvic constituie o problemă de interes naţional, mai ales astăzi, când schimbările climatice, ne conduc spre o stare naturală extrem de precară. România, de-a lungul timpului, şi-a redus considerabil suprafaţa împădurită, ajungând în anul 2018 la circa **6,43 milioane de hectare**. Totuși, în ultimii ani se constată că, față de *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr.859/2016* (6,52 milioane hectare), a crescut ușor suprafața împădurită datorită în principal unor reamenajări de păşuni împădurite şi introducerii în fondul forestier a unor terenuri degradate şi a altora neîmpădurite.

Specii invazive

S-a constatat că presiunile biologice generate de invazia sau introducerea unor specii vegetale și animale pot determina alterarea radicală a structurii biocenozelor din ecosistemele acvatice.

Tematica speciilor invazive este în curs de derulare la nivel european și la nivelul districtului internaţional al Dunării, precum și la nivel național.

La nivel european au fost adoptate *Regulamentul nr.1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor invazive* și *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1141 al Comisiei din 13 iulie 2016,* acesta din urmă prevăzând o listă a speciilor invazive de interes pentru Uniunea Europenă în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului. Comisia Europeană continuă abordarea acestei problematici, prin revizuirea aplicării *Regulamentului UE nr. 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor invazive,* data preconizată fiind 1 iunie 2021. Aceasta va include și revizuirea listei și a planurilor de acțiune, rezultatele fiind relevante și în contextul monitorizării și evaluării speciilor invazive în districtul Dunării și la nivel național.

La nivelul bazinului Dunării, în cadrul Planurilor de Management ale districtului Dunării (2009, 2015), s-a evidențiat faptul că bazinul Dunării este foarte vulnerabil la speciile invazive, fluviul Dunărea fiind expus unei colonizări intense de specii invazive. În acest sens s-a agreat o abordare comună cu privire la speciile invazive și s-a adoptat o poziție conform căreia speciile invazive nu ar trebui considerate în totalitate (”în bloc”) ca având un impact negativ asupra stării ecologice, cu excepția cazului în care o evaluare integrativă detaliată ar dovedi acest lucru. De asemenea în cadrul expedițiilor Joint Danube Survey (JDS 1, 2, 3 și 4), au fost analizate speciile invazive, constatându-se dominanța acestora în macrozoobentos și fauna piscicolă în multe secțiuni de investigare. De asemenea se estimează că speciile invazive vor deveni și mai semnificative în viitor, deoarece Dunărea este o cale navigabilă de importanță internațională.

Până în prezent, activitatea ICPDR asupra speciilor invazive s-a concentrat pe fluviul Dunăre, însă în viitor, monitorizarea și evaluarea speciilor străine invazive este necesar a fi extinsă la afluenții majori, implicit la corpurile de apă asociate. În acest sens, la nivelul ICPDR s-a propus actualizarea periodică a ”Listei Negre” (Black List) a speciilor invazive din bazinul Dunării, care include taxonii acvatici aflați pe lista speciilor invazive de interes pentru Uniunea Europeană, precum și cei specifici districtului Dunării. De asemenea la nivelul ICPDR, se colectează date despre distribuția speciilor non-indigene cu intenția de a evalua nivelului de invazivitate (evaluarea riscurilor) și în ecosistemele acvatice.

La nivel național, în perioada 2018-2022 se derulează proiectul[19] *„Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul UE 1143/2014 referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive”*[20]. Proiectul este co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Obiectivul general promovează acțiuni ce contribuie la conformarea cu prevederile *Regulamentului UE 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive,* la îndeplinirea obiectivelor *Strategiei UE pentru Biodiversitate 2020,*

[19] https://invazive.ccmesi.ro/

[20] proiectul este de implementat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și de Universitatea din București - Facultatea de Biologie

ale Cadrului de Acțiuni Prioritare pentru Natura 2000 și *ale Strategiei Naționale și Planului de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014 – 2020.*

Concret, proiectul contribuie la identificarea și prioritizarea speciilor alogene invazive în România și a căilor de introducere, controlul și eradicarea speciilor prioritare. Totodată, va contribui la managementul adecvat al siturilor Natura 2000 în România, obiectiv al Cadrului de Acțiuni Prioritare pentru Natura 2000, prin combaterea speciilor invazive.

Astfel, în cadrul activităților proiectului au fost elaborate listele preliminare la nivel naţional ale speciilor alogene invazive și potențial invazive din România (plante, pești, mamifere, reptile, păsări), cartarea speciilor alogene invazive marine și elaborarea listei naționale a speciilor alogene invazive marine.

Din punct de vedere al mediului acvatic dulcicol, menționăm cu caracter preliminar, că sunt de interes[21], 5 specii de macrofite acvatice (*Cabomba caroliniana, Elodea nuttallii, Eichhornia crassipes, Lysichiton americanus, Myriophyllum aquaticum),* 2 specii de nevertebrate bentice *(Eriocheir sinensis, Orconectes limosus*) și 3 specii de pești *(Lepomis gibbosus, Perccottus glenii*, *Pseudorasbora parva),* iar din punct de vedere al mediului marin, inclusiv apele tranzitorii, 7 specii de nevertebrate bentice (*Rapana venosa, Anadara kagoshimensis, Mya arenaria, Dipolydora quadrilobata, Polydora cornuta, Amphibalanus improvisus, Rhithropanopeus harrisii).*

Menționăm că tematica speciilor invazive reprezintă o problemă deschisă la nivel european, gestionarea acestora prezentând dificultăți evidente. În cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă, constituie o activitate ce va fi abordată /discutată și în viitorul program de lucru al grupului ECOSTAT (Ecological Status).

De asemenea, la nivelul districtului internaţional al Dunării, în cadrul activităților ICPDR se colectează date despre distribuția speciilor invazive, în vederea evaluării integrative detaliate din perspectiva presiunilor și a stării ecologice a corpurilor de apă.

Abordarea la nivel național a presiunii exercitate de speciile invazive asupra ecosistemelor acvatice, implicit reflectarea acestora în starea ecologică a corpurilor de apă, urmează îndeaproape dezvoltarea și evoluția acestei problematici pe plan european și la nivelul districtului hidrografic al Dunării.

*

* *

Concluzionând, în cadrul *Planului de management al spațiului hidrografic Crișuri* a fost identificat un număr total de 1985 presiuni potențial semnificative, tipul acestora fiind prezentat în *Figura 3.12*. Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor este reprezentată de presiunile difuze provenite în principal de la aglomerări umane fără sisteme de colectare și din agricultură.

[21] datele au caracter preliminar (iulie 2019)

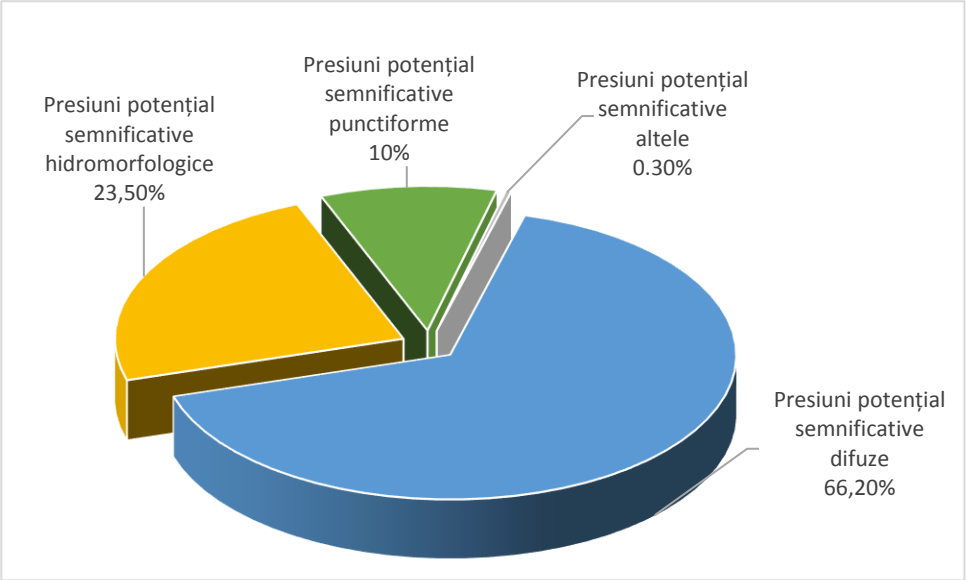

Figura 3.12. Ponderea presiunilor potențial semnificative, în spațiul hidrografic Crișuri

În ceea ce privește presiunile semnificative a fost identificat un număr total de 422 presiuni semnificative, tipul acestora fiind prezentat în Figura 3.13. Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor este reprezentată de presiunile difuze provenite, ca și în cazul presiunilor potențial semnificative, de la aglomerări umane fără sisteme de colectare și din agricultură.

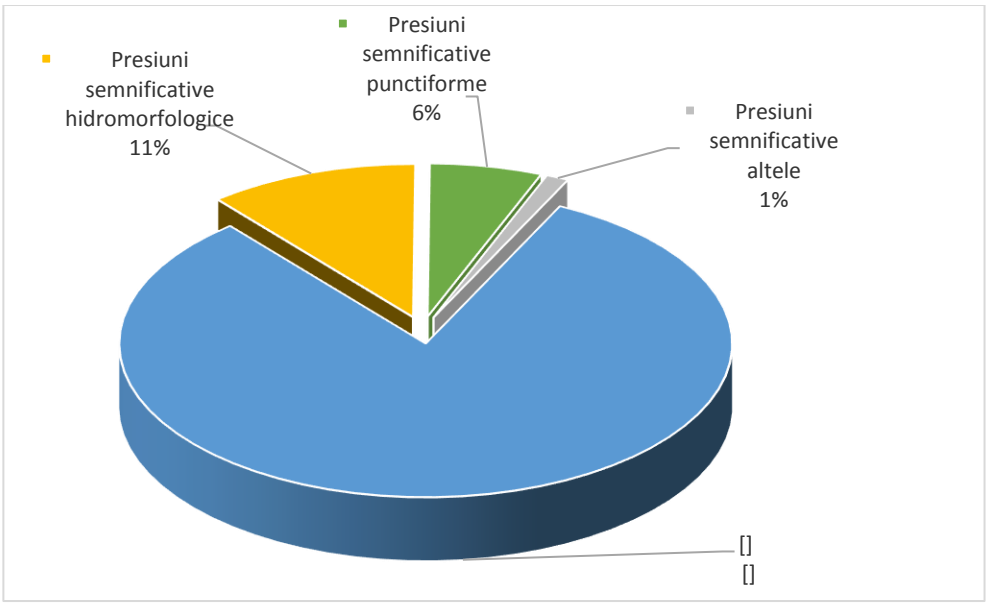

Figura 3.13. Ponderea presiunilor semnificative în spațiul hidrografic Crișuri

Presiunile semnificative identificate la nivelul anului 2021 afectează un număr total de 59 corpuri de apă, din care 54 corpuri apă râuri, 5 corpuri de apă lacuri. Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative este prezentat în Figura 3.14. Se observă că cea mai mare parte a corpurilor de apă este afectată de presiunile semnificative difuze provenite de la aglomerări umane fără sisteme de colectare și din agricultură.

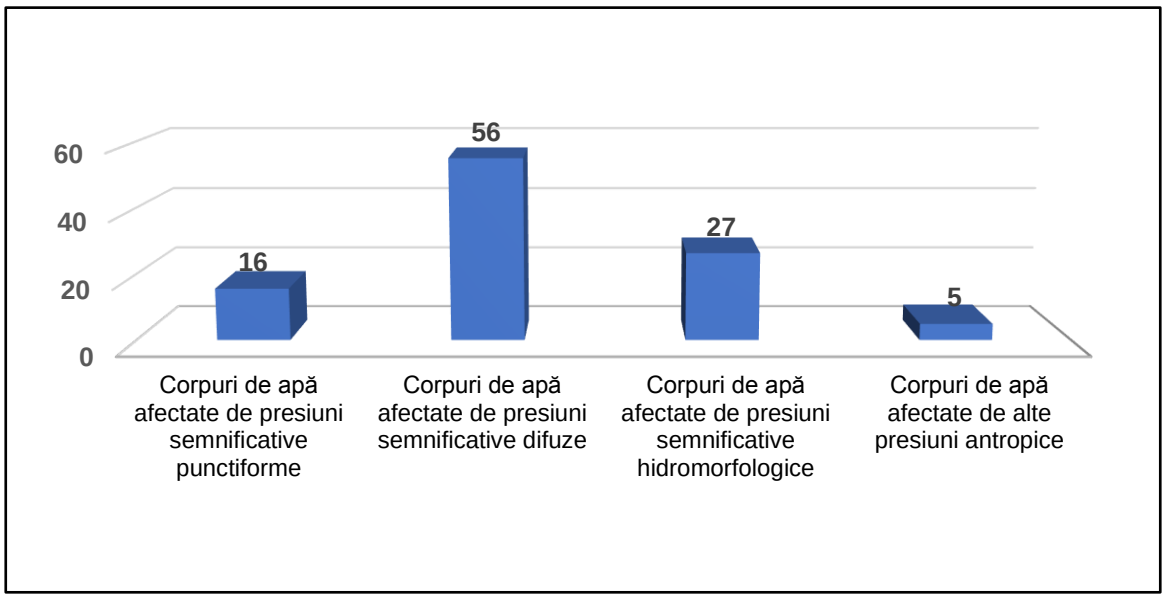

Figura 3.14 - Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative în spațiul hidrografic Crișuri

3.5.Inventarul privind emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei (articolul 5) modificată de Directiva 2013/39/UE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, ambele transpuse în legislația națională prin H.G. nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanțe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanți (Art. 8), prevede obligația Statelor Membre de a realiza și actualiza inventarul emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare la fiecare 3 ani.

Rezultatele obținute în urma elaborării inventarului sunt necesare în implementarea anumitor cerințe ale Directivei Cadru Apă 2000/60/CE (DCA) și ale Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin 2008/56/CE, contribuind la *identificarea și stabilirea mai exactă a măsurilor care vizează eliminarea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase și reducerea progresivă a substanțelor prioritare* (de ex. prin identificarea surselor principale de poluare, estimarea contribuției acestora la poluarea totală precum și prin identificarea căilor de acces ale poluanților în mediul acvatic), dar și la *urmărirea eficienței implementării acestor măsuri*. Pe de altă parte, pe baza inventarului se poate *evalua anvergura contribuției fondului natural geologic și a proceselor de transport pe distanțe lungi*. Inventarul contribuie inclusiv la *identificarea lipsurilor informaționale* și ca urmare, a *necesităților de dezvoltare de noi strategii și programe de acțiune,* care să conducă la completarea necesarului de date și informații.

Elementele metodologice necesare realizării inventarului național au avut la bază ghidul elaborat la nivel european în cadrul Strategiei Comune pentru implementarea DCA, respectiv Ghidul nr. 28 „*Ghid Tehnic pentru pregătirea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare și a celor prioritar periculoase*” (2012)[22].

La nivelul Administrației Bazinale de Apă Crișuri, în anul 2020 a fost realizat al 5-lea inventar în conformitate cu cerințele Art. 8(3) al H.G. nr. 570/2016, având la bază date/informații din perioada 2017-2019 pentru pesticide, iar pentru metale și restul de substanțe prioritare, date/informații din anul 2019. Primul inventar al emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare s-a realizat la nivel național în anul 2013 cu date de monitorizare din perioada 2010-2011 pentru metale și respectiv 2009-2011 pentru micropoluanți organici. Acesta s-a elaborat

[22] https://circabc.europa.eu/sd/a/6a3fb5a0-4dec-4fde-a69d-5ac93dfbbadd/Guidance%20document%20n28.pdf

pentru cele 33 grupe de substanțe prioritare și cei 8 alți poluanți, în conformitate cu prevederile Directivei 2008/105/CE. În anul 2014, inventarul a fost actualizat și inclus în Planul de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016 introducându-se în analiză datele de monitorizare din perioada 2012-2013, iar în anul 2016 analiza a fost reluată cu datele din perioada 2013-2015. Al 4-lea inventar a fost elaborat în anul 2018 cu date până la nivelul anului 2016 pentru metale și alți poluanți, iar pentru pesticide, s-au utilizat datele din intervalul 2014-2016. Începând cu al 4-lea inventar, s-au avut în vedere cele 45 de substanțe și grupe de substanțe prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE, respectiv, Anexa I din H.G. 570/2016.

Etapele avute în vedere pentru stabilirea inventarului actualizat au constat în:

- **Etapa 1** – Evaluarea relevanței substanțelor prioritare la nivelul bazinelor/sub-bazinelor hidrografice.

  O substanță a fost considerată relevantă dacă cel puțin unul dintre următoarele criterii a fost îndeplinit:

  - starea chimică proastă, dictată de substanța în cauză, pentru cel puțin un corp de apă; evaluarea stării chimice pe baza datelor de monitorizare (din perioada 2017-2019 pentru pesticide și anul 2019 pentru metale și restul de substanțe prioritare), s-a realizat pe baza standardelor de calitate a mediului prevăzute în Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. nr. 570 din 2016;
  - nivelul de contaminare cu substanța în cauză a fost mai mare decât jumătate din standardul de calitate a mediului pentru cel puțin un corp de apă;
  - rezultatele monitorizării au arătat o tendință crescătoare în sedimente a concentrației medii anuale pentru substanțele prioritar periculoase prevăzute în Art.3(6) a Directivei 2013/39/UE, respectiv Art. 3(11) a H.G. nr. 570/2016 (*antracen, difenileteri bromurați, cadmiu și compușii săi, cloralcani C10-13, Di(2-etilhexil)ftalat, fluoranten, hexaclorbenzen, hexaclorbutadienă, hexaclorciclohexan, plumb și compușii săi, mercur și compușii săi, pentaclorbenzen, hidrocarburi aromatice policiclice (benz(a)piren), compuși tributilstanici, dicofol, acid perfluoroctan sulfonic și derivații săi (PFOS), chinoxifen, dioxine și compuși de tip dioxină, hexa-bromo-ciclo-dodecani (HBCDD), heptaclor și heptaclor epoxid*).
  - altele:
    - substanțele care nu au îndeplinit nici unul dintre criteriile de mai sus, dar sunt substanțe prioritar periculoase, au fost considerate relevante pe baza opiniei expertului (expert judgement);
    - substanțele care au depășit valorile prag pentru apele subterane.

Monitorizarea substanțelor prioritare s-a realizat pe baza unui screening calitativ ce a vizat identificarea prezenței celor 45 de substanțe și grupe de substanțe prevăzute în Anexa I a H.G. 570/2016, rezultând astfel o rețea reprezentativă de monitorizare.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din totalul acestor substanțe prioritare, un număr de 20 substanțe nu au fost monitorizate, respectiv : Antracen, Cloralcani C10-13, Di(2-etilhexil)ftalat (DEHF), Diuron, Izoproturon, Naftalina, Nonilfenol (4-nonil-fenol), Octilfenol ((4-(1,1',3,3'-tetrametilbutil)-fenol)), Pentaclorofenol, Compuși tributilstanici (cation tributilstaniu), Acid perfluoroctan sulfonic și derivații săi, Chinoxifen, Dioxine și compuși de tip dioxină, Aclonifen, Bifenox, Cibutrin, Cipermetrin, Diclorvos, Heptaclor și heptaclorepoxid, Terbutrin.

Motivele pentru care aceste substanțe nu au fost monitorizate au fost: metode de analiză neadecvate sau lipsa metodei de analiză. Pentru Cloralcani C10-13 încă nu există metodă de analiză, iar pentru Compuși tributilstanici și Dioxine și compuși de tip dioxină, metoda deținută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel încât până la dezvoltarea unei noi metode de analiză sigure din punct de vedere al efectelor asupra operatorilor, acești compuși nu sunt analizați.

Referitor la Difenileteri bromurati, Cadmiu și compușii săi, Clorpirifos (clorpirifos-etil), 1,2-Dicloretan, Endosulfan, Triclormetan, Trifluralin, aceștia au fost monitorizați, dar metodele de analiză nu au fost adecvate.

Monitorizarea emisiilor de substanțe prioritare s-a efectuat având în vedere, existența metodelor de analiză, tipul apelor uzate evacuate (ținând cont de domeniul de activitate specific din care provin), dar și prezența (identificarea) acestor substanțe în corpul de apă.

La nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri, ca urmare a aplicării testului de relevanță (Tabel 3.7.), pentru categoria râuri și lacuri de acumulare, a fost identificată 1 (una) substanță posibil relevantă: plumb (Figura 3.15.) în mediul de investigare apă.

Tabelul 3.7. Substanțele relevante/posibil relevante pentru râuri, incluzând lacurile de acumulare, identificate la nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri

Bazin/spațiu hidrografic	Sub-bazin hidrografic	Nr. substanțe relevante/posibil relevante	Nume substanțe relevante/posibil relevante
Crișuri	Crișul Băița, afluent al Crișului Negru	1substanță posibil relevantă, din cele 25 de substanțe prioritare pentru care sunt disponibile date de monitorizare în mediile de investigare apă și sedimente	**Plumb** și compușii săi, fracție dizolvată în apă, substanță identificată ca posibil relevantă conform criteriului 4 și/sau 2 și/sau 3 în probe recoltate din cursul de apă Crișul Băița în secțiunile Băița-Plai și Știei;

Informații detaliate referitoare la criteriile și abordarea privind stabilirea relevanței substanțelor prioritare sunt incluse în Strategia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic, care se regăsește în Anexa 3.1 a *Planului Național de Management actualizat*.

Astfel, stabilirea relevanței s-a bazat, cu precădere, pe primele 2 criterii menționate mai sus, dar decizia finală a fost luată numai după coroborarea acestor informații cu cele privind sursele de poluare punctiforme și difuze. Au existat situații în care metoda de analiză nu a fost adecvată (a se vedea *Tabelul 3.8.*), iar în corelare cu faptul că unele surse de poluare nu au putut fi identificate, nu s-a putut lua decizia privind relevanța substanțelor prioritare. În acest sens, în Tabelul 3.9. sunt prezentate sursele semnificative de poluare cu substanțe prioritare și impactul produs asupra corpurilor de apă în urma analizei actualizate a presiunilor și impactului.

Tabel 3.8. Informații privind adecvanța metodelor de analiză a substanțelor prioritare monitorizate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Denumire substanță prioritară	Anul monitorizării*	Medoda adecvată
Clorpirifos (Clorpirifos-etil)	2017-2019	Nu
Cadmiu și compușii săi	2017-2019	Nu
Difenileteri bromurați	2018	Nu
1,2-dicloretan	2017-2019	Nu
Endosulfan	2017-2019	Nu
Heptaclor și heptaclor epoxid	2018	Nu
Triclormetan (cloroform)	2017-2019	Nu
Trifluralin	2017-2019	Nu

*date din perioada 2017-2019 pentru pesticide, iar pentru metale și restul de substanțe prioritare numai date din 2019

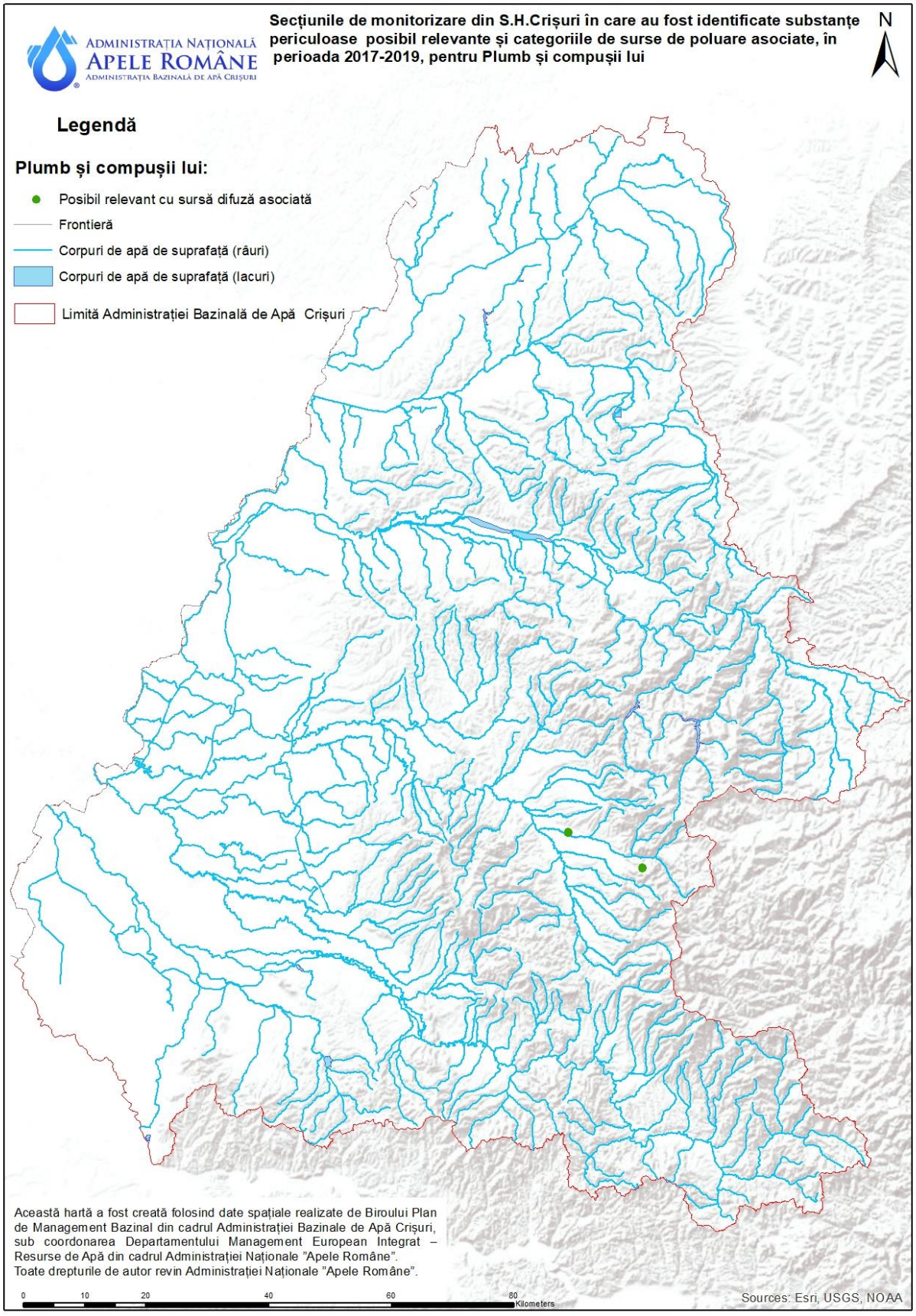

Figura 3.15. Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Plumbul a fost identificat ca substanță posibil relevantă

Astfel, stabilirea relevanței s-a bazat, cu precădere, pe primele 2 criterii menționate mai sus, dar decizia finală a fost luată numai după coroborarea acestor informații cu cele privind sursele de poluare punctiforme și difuze. Au existat situații în care metoda de analiză nu a fost adecvată (a se vedea *Tabelul 3.8.*), iar în corelare cu faptul că unele surse de poluare nu au putut fi identificate, nu s-a putut lua decizia privind relevanța substanțelor prioritare. În acest sens, în Tabelul 3.9. sunt prezentate sursele semnificative de poluare cu substanțe prioritare și impactul produs asupra corpurilor de apă în urma analizei actualizate a presiunilor și impactului.

Tabel 3.8. Informații privind adecvanța metodelor de analiză a substanțelor prioritare monitorizate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Denumire substanță prioritară	Anul monitorizării*	Medoda adecvată
Clorpirifos (Clorpirifos-etil)	2017-2019	Nu
Cadmiu și compușii săi	2017-2019	Nu
Difenileteri bromurați	2018	Nu
1,2-dicloretan	2017-2019	Nu
Endosulfan	2017-2019	Nu
Heptaclor și heptaclor epoxid	2018	Nu
Triclormetan (cloroform)	2017-2019	Nu
Trifluralin	2017-2019	Nu

*date din perioada 2017-2019 pentru pesticide, iar pentru metale și restul de substanțe prioritare numai date din 2019

Tabel 3.9. Surse semnificative de poluare cu substanțe prioritare și impactul produs asupra corpurilor de apă

Spațiu hidrografic	Sub-bazin hidrografic	Surse semnificative de poluare cu substanțe prioritare	Nume substanță prioritară descărcată în cursul de apă	Impact semnificativ DA/NU
Crișuri	Crișul Băița, afluent al Crișului Negru	Ape mină galeria Nucet	Plumb și compușii săi	NU

Aceeași abordare s-a folosit și pentru restul criteriilor în situația în care datele necesare luării unor astfel de decizii au fost insuficiente (de ex. imposibilitatea stabilirii în multe cazuri a tendinței concentrațiilor în sedimente). Acolo unde datele de monitorizare au evidențiat prezența substanțelor în apă/sediment, iar metoda de analiză a fost adecvată și/sau tendința în sediment a fost crescătoare, iar sursa de poluare nu a fost certă, substanța s-a considerat posibil relevantă. Substanțele identificate a fi posibil relevante nu au fost incluse în analiza efectuată în etapa 2, pentru ele fiind necesară colectarea mai multor date/informații.

În ceea ce privește analiza tendinței concentrațiilor substanțelor prioritare care tind să se acumuleze în sedimente (criteriul 5), aceasta a fost realizată într-un număr de 11 corpuri de apă la nivelul Spațiului hidrografic Crișuri, având în vedere un număr de 6 substanțe (30%), din cele 20 prevăzute de Art.3(6) a Directivei 2013/39/UE și anume: Cadmiu și compușii săi, Hexaclorbenzen, Hexaclorciclohexan, Plumb si compusii sai, Mercur si compusii sai, Pentaclorbenzen. Cloralcanii, compușii tributilstanici, PFOS, HBCDD și dioxinele nu au fost monitorizate din motivele menționate mai sus.

La nivelul Spațiului hidrografic Crișuri, a fost identificată o tendință ușor crescătoare pentru metale (cadmiu și mercur) într-un număr redus de corpuri de apă.

- **Etapa 2** – pentru substanțele care au trecut testul relevanței s-a realizat o analiză mult mai detaliată.

Practic, în această etapă s-au identificat potențialele surse punctiforme și difuze de poluare, s-au adunat informații privind emisiile și transferul de substanțe prioritare, concentrațiile de substanțe prioritare și tendințele acestor concentrații în apă și sediment, încărcările anuale cu substanțe prioritare din apa uzată și receptori - în amonte și în aval de punctul de evacuare a apelor uzate, riscul neatingerii stării chimice bune, măsurile aplicate în vederea atingerii obiectivelor de mediu pentru substanța în cauză.

În *Tabelul 3.10,* se prezintă încărcarea anuală a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau evacuate în spațiul hidrografic Crișuri, la nivelul anului 2019, mai jos fiind descrisa modalitatea de calcul a încărcării anuale a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau descărcate, care este aceeași pentru toate bazinele/sub-bazinele hidrografice.

Tabel 3.10. Încărcarea anuală a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau evacuate în mediul acvatic în anul 2019 pentru metale și restul de substanțe prioritare

Spațiul hidrografic	Sub-bazin hidrografic	Nume substanță prioritară posibil relevantă	Încărcarea apă uzată (kg/an)		
			2017	2018	2019
Crișuri	Crișul Băița, afluent al Crișului Negru	Plumb și compușii săi	1,78	0,25	2,93

În situațiile în care încărcarea râului a fost mai mică decât cantitatea evacuată de substanțe provenite din surse punctiforme, se poate considera că cerințele pentru realizarea inventarului au fost îndeplinite. În cazul în care concentrațiile poluanților au fost mai mari, tendințele acestora crescătoare, iar sursele difuze vor putea fi identificabile, se va putea trece la realizarea unei analize mult mai detaliate pe baza unor abordări mai complexe (bazate pe căile de acces ale poluanților în mediul acvatic sau pe sursele de producere a poluării) comparativ cu cele folosite în prezentul inventar.

Identificarea surselor de poluare punctiforme a fost în multe cazuri anevoioasă din cauza faptului că multe dintre substanțele prioritare găsite în receptorul de apă nu s-au corelat cu informațiile referitoare la evacuările utilizatorilor de apă. S-au făcut demersuri către Agențiile Fitosanitare Județene, cu scopul de a obține informațiireferitoare la producerea, utilizarea, interzicerea sau restricționarea utilizării pesticidele și biocidele folosite în agricultură. În urma răspunsurilor primite, a reieșit faptul că mare parte dintre aceste substanțe au fost interzise de la utilizare (hexaclorbenzen, hexaclorciclohexan, pentaclorfenol, 1,2-dicloretan, DDT, para-para'-DDT, pesticide ciclodiene, corfenvinfos, tetraclorura de carbon), iar pentru altele, au fost retrase certificatele de utilizare (alaclor, atrazin, diuron, endosulfan, izoproturon, simazin și trifluralin)

Contribuția din sursele difuze a fost estimată din calcul, numai rareori putând fi identificate sursele potențiale de poluare. Acest fapt se datorează lipsei unor modele care să permită o aproximare mai corectă și reală a valorii concentrației poluanților proveniți din surse difuze ținând cont de căile de acces și de sursele de proveniență ale acestora (de ex. estimarea cuantumului concentrațiilor de substanțe prioritare din depunerile atmosferice, agricultură, trafic și infrastructură urbană și periurbană, scurgeri accidentale, pierderi din materiale diverse etc. care ajung în apă).

Este important de menționat că sursele de poluare a apelor de suprafață s-au redus având în vedere faptul că multe din unitățile industriale au fost închise atât din motive economice dar și ca urmare a neconformării cu cerințele legislației europene în vigoare.

O serie de dificultăți/probleme au fost întâmpinate în elaborarea inventarului la nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri Acestea s-au datorat următoarelor cauze:

- numărului redus de date privind emisiile anuale din surse punctiforme/difuze în conformitate cu raportarea potrivit Regulamentului nr. 166/2006 privind stabilirea unui Registru European al Poluanţilor Emişi şi Transferați (E-PRTR);

- numărului redus/lipsei de date de monitorizare a substanțelor prioritare în apă/sedimente în 26 secțiuni din cele 5 sub-bazinele hidrografice: Crișul Alb, Crișul Negru, Crișul Repede, Barcău, Ier și ca urmare a unui șir continuu de date de monitorizare a substanțelor prioritare în apă/sedimente pentru perioada analizată (2017-2019);
- imposibilitatea stabilirii tendinței concentrațiilor de substanțe prioritare în apă/sedimente 30% cazuri;
- lipsei/numărul limitat de informații privind sursele de poluare difuze;
- metodelor inadecvate de analiză pentru unele substanțe;
- imposibilitatea calculării în unele cazuri a încărcării anuale totale din surse difuze, din cauza datelor insuficiente;
- lipsa unei aplicații informatice de prelucrare a datelor pentru stabilirea relevanței substanțelor prioritare și a efectuării bilanțului masic de poluanți pe cursurile de apă, prin utilizarea integrată a datelor de monitorizare din sistemele de monitorizare (ape de suprafață, ape uzate, ape subterane);

Față de inventarul elaborat în Planul de management al bazinului/spațiului hidrografic 2016-2021, s-au înregistrat progrese ce țin de numărul substanțelor prioritare monitorizate. S-au inclus în monitorizare toate substanțele prevăzute în Anexa I a H.G. nr. 570/2016, cu excepția cloralcanilor C10-C13 și compușilor tributilstanici în mediul de investigare apă. Au fost stabilite metode de analize pentru substanțe care nu au putut fi monitorizate în inventarul anterior din aceste motive, dar și pentru noile substanțe.

La nivel național, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, se desfășoară proiectul ”Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabile” care se va derula în perioada 2021-2023, și în cadrul căruia se va implementa metoda de analiza pentru Cloralcani C10-C13, atât pentru evaluarea stării chimice în mediul de investigare apă, cât și pentru analiza tendinței în sedimente.

În prezent, Administrația Națională Apele Române este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) ”Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității” alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect demarat în iulie 2020 și care se va finaliza în 2023, se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice.

Rezultate obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice. De asemenea, rezultatele obținute în cadrul acestui proiect pe parcursul anului 2021 vor putea fi integrate în Planul de management al spațiului hidrografic Crișuri.

3.6. Evaluarea impactului antropic şi riscul neatingerii obiectivelor de mediu

Necesitatea de a analiza presiunile antropice şi impactul acestora este prezentată în articolul 5 al Directivei Cadru, articol care precizează: “*Fiecare Stat Membru trebuie să **asigure trecerea în revistă a impactului activităţilor umane asupra stării apelor de suprafaţă şi subterane** pentru fiecare district al bazinului hidrografic sau pentru o porţiune a unui district al unui bazin hidrografic internaţional care se află pe teritoriul său”.*

Procesul de evaluare a presiunilor antropice şi a impactului acestora la nivelul corpurilor de apă conduce la identificarea acelor corpuri de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu, cuprinzând următoarelor etape:

- Identificarea activităţilor şi a presiunilor;
- Identificarea presiunilor potenţial semnificative/semnificative;
- Evaluarea impactului;
- Evaluarea riscului neîndeplinirii obiectivelor de mediu.

Ca şi în abordarea din *Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat aprobat prin H.G. nr.80/2011 și H.G. nr. 859/2016*, pentru analiza presiunilor şi a impactului s-a folosit conceptul DPSIR (Driver – Pressure – State – Impact – Response - Activitate antropică – Presiune – Stare – Impact – Răspuns). Astfel, s-au utilizat informaţii/date despre activităţile antropice şi schimbările la nivelul stării corpului de apă, cât şi răspunsul (măsurile ce vor fi luate pentru a îmbunătăţi starea corpului de apă).

Principalele sectoare de activitate care generează presiuni potențial semnificative la nivelul anului 2019, precum şi tipurile de impact asociate acestora sunt următoarele: dezvoltarea urbană, activitățile industriale şi activitățile agricole, respectiv poluarea cu azot, poluarea cu fosfor, poluarea organică și poluarea chimică, precum și alterarea habitatelor datorită modificărilor hidrologice și morfologice.

Evaluarea impactului diferitelor tipuri de presiuni semnificative s-a realizat pornind de la evaluarea stării corpurilor de apă, pentru care s-au utilizat, în principal, datele de monitoring din anul 2019. Dacă la nivelul unui corp de apă nu s-au stabilit secțiuni de monitorizare, s-au considerat datele de monitoring obținute într-o altă secțiune situată pe un alt corp de apă care prezintă aceeași tipologie și aceleași categorii de presiuni antropice (prin gruparea corpurilor de apă în scopul realizării evaluării), iar pentru corpurile de apă pentru care nu este posibilă nici gruparea acestora, evaluarea stării se realizează pe baza analizei de risc de neatingere a obiectivelor de mediu.

Tipurile de impact produse de presiunile semnificative au fost analizate ţinând cont şi de recomandările Ghidului EU 22 de raportare a *Planului Național de Management actualizat*. Astfel, impacturile se pot asocia poluării cu nutrienţi, substanţe organice şi substanţe prioritare/prioritar periculoase, alterărilor habitatelor datorate modificărilor hidrologice şi morfologice, precum şi altor tipuri de poluări specifice apelor de suprafaţă.

Ca şi în *Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr.80/2011 și actualizarea sa aprobată prin H.G. nr. 859/2016*, se prezintă în continuare tipurile de impact identificate la nivel naţional în cadrul elaborării proiectului *Planului de Management al spațiului hidrografic actualizat*.

Poluarea cu substanţe organice se datorează emisiilor/evacuărilor de ape uzate provenite de la sursele punctiforme şi difuze, în special aglomerările umane, sursele industriale şi agricole. Lipsa sau insuficienţa epurării apelor uzate conduce la poluarea apelor de suprafaţă cu substanţe organice, care odată ajunse în apele de suprafaţă încep să se degradeze şi să consume oxigen. Poluarea cu substanţe organice produce un impact semnificativ asupra ecosistemelor acvatice prin schimbarea compoziţiei speciilor, scăderea biodiversităţii, precum şi prin reducerea populaţiei piscicole sau chiar mortalitate piscicolă în contextul reducerii drastice a concentraţiei de oxigen.

O altă problemă importantă de gospodărire a apelor este **poluarea cu nutrienţi** (azot şi fosfor). Ca şi în cazul substanţelor organice, emisiile de nutrienţi se datorează atât surselor punctiforme (ape uzate urbane, industriale şi agricole neepurate sau insuficient epurate), cât şi surselor difuze (în special, cele agricole: creşterea animalelor, utilizarea fertilizanţilor). Nutrienţii determină eutrofizarea apelor (îmbogăţirea cu nutrienţi şi creştere algală excesivă), în special a corpurilor de apă stagnante sau semi-stagnante (lacuri naturale şi de acumulare, râuri puţin adânci cu curgere lentă), ceea ce determină schimbarea compoziției speciilor, scăderea biodiversităţii speciilor, precum şi reducerea utilizării resurselor de apă (apă potabilă, recreere etc.). Referitor la impactul generat de poluarea cu nutrienţi în cazul lacurilor, evaluarea s-a realizat atât prin aprecierea stadiului trofic exprimat prin indicatori specifici, luându-se în considerare şi manifestarea procesului de eutrofizare, cât și prin compararea valorilor înregistrate ale nutrienților cu limitele acestora prevăzute în metodologiile de evaluare a stării.

Poluarea cu **substanţe prioritare/prioritar periculoase** se datorează evacuărilor de ape uzate din surse punctiforme sau emisiilor din surse difuze ce conţin poluanţi nesintetici (metale grele) şi/sau poluanţi sintetici (micropoluanţi organici). Substanţele periculoase produc toxicitate, persistenţă şi bioacumulare în mediul acvatic. În procesul de analiză a riscului privind poluarea cu substanţe periculoase, trebuie subliniată lipsa sau insuficienţa datelor de monitoring care să conducă la o evaluare cu un grad de încredere mediu sau ridicat.

Presiunile hidromorfologice influenţează caracteristicile hidromorfologice specifice apelor de suprafaţă şi produc un impact asupra stării ecosistemelor acestora. Construcţiile hidrotehnice cu barare transversală (baraje, stăvilare, praguri de fund) întrerup conectivitatea longitudinală a râurilor cu efecte asupra regimului hidrologic, transportului de sedimente, dar mai ales asupra migrării biotei. Lucrările în lungul râului (îndiguirile, lucrările de regularizare şi consolidare a malurilor) întrerup conectivitatea laterală a corpurilor de apă cu luncile inundabile şi zonele de reproducere ce au ca rezultat deteriorarea stării ecologice. Prelevările şi restituţiile semnificative au efecte asupra regimului hidrologic, dar şi asupra biotei.

Astfel, impactul alterărilor hidromorfologice asupra stării corpurilor de apă se poate exprima prin afectarea migrării speciilor de peşti migratori, declinul reproducerii naturale a populaţiilor de peşti, reducerea biodiversităţii şi abundenţei speciilor, precum şi alterarea compoziţiei populaţiilor. Deși au fost derulate studii și proiecte la nivel european privind relaţia dintre presiunile hidromorfologice şi impactul acestora, de multe ori variatele tipuri de presiuni acţionează sinergic și cumulativ, făcând dificilă decelarea efectului faţă de tipul de presiune.

- **Riscul neatingerii obiectivelor de mediu, respectiv de neatingere a stării bune/potenţialului bun sau de deteriorare a stării bune/potenţialului bun**

Riscul neatingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafaţă a fost evaluat având în vedere informațiile privind corpurile de apă, actualizarea informaţiilor privind presiunile semnificative şi impactul acestora asupra apelor, precum şi identificarea măsurilor de bază şi suplimentare care, aplicate pe o perioadă de 6 ani, ar putea conduce la atingerea obiectivelor de mediu în anul 2027.

În procesul de evaluare a riscului s-a ţinut cont de presiunile potențial semnificative identificate şi de evaluarea impactului, respectiv de starea/potenţialul ecologic şi starea chimică şi s-au luat în considerare următoarele categorii de risc: poluarea cu substanţe organice, poluarea cu nutrienţi, poluarea cu substanţe periculoase şi alterările hidromorfologice, având în vedere că aceste 4 categorii de presiuni au fost identificate, atât la nivelul Districtului Internaţional al Dunării, cât şi la nivel naţional, ca fiind probleme importante de gospodărirea apelor.

Riscul total este compus din riscul ecologic şi riscul chimic, iar evaluarea este dată de cea mai proastă situaţie regăsită la cele 2 categorii de risc.

Riscul ecologic este definit de cele 3 categorii de risc: poluarea cu substanţe organice, poluarea cu nutrienţi, precum şi de alterările hidromorfologice. Pentru riscul ecologic, evaluarea realizată pe baza elementelor biologice are un rol primordial, însă în lipsa unor corelaţii exacte dintre presiune/măsuri şi impact, s-au utilizat şi parametri abiotici (elemente fizico-chimice şi hidromorfologice). Riscul ecologic se cuantifică având în vedere cea mai proastă situaţie regăsită în categoriile de risc (poluarea cu substanţe organice, poluarea cu nutrienţi, precum şi de alterările hidromorfologice).

Riscul chimic (riscul de a nu atinge starea chimică bună) este definit de o singură categorie şi anume poluarea cu substanţe prioritare şi cu alţi poluanţi, considerând standardele de calitate a mediului stabilite în Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

Se precizează că în situația în care un corp de apă nu a atins obiectivele de mediu, iar măsurile de bază și suplimentare (relevante și eficiente pentru atingerea obiectivelor) sunt planificate să se realizeze după anul 2027, corpul de apă este la risc de neatingere a obiectivului de mediu și i se aplică excepții de la atingerea obiectivului de mediu după anul 2027.

De asemenea, în cazul în care corpul de apă se află în stare bună / potențial ecologic bun în anul 2021, prin apariția unor noi presiuni semnificative în perioada 2022-2027 pentru care se planifică măsuri de bază și suplimentare după anul 2027, atunci corpul devine la risc de neatingere a obiectivului de mediu (deteriorare).

În stabilirea măsurilor pentru evaluarea riscului se pot utiliza informații/date existente și la nivelul altor raportări la Comisia Europeană, în special cele referitoare la presiuni (ex. Directiva privind epurarea apelor uzate urbane 91/271/EEC – anul de referinta 2018), Registrul poluantilor emisi E-PRTR (anul de referință 2019), inventarul măsurilor de bază (anul de referință 2020 și actualizat până în prezent).

Se au în vedere 2 grupe de risc:

- riscul la nivelul anului 2021, pentru evaluarea căruia se corelează cu evaluarea stării corpurilor de apă aferentă anului 2019. De asemenea, se vor avea în vedere implementarea măsurilor de bază și suplimentare pentru presiunile existente și cele noi identificate pentru intervalul 2018 – 2021, conform stadiului măsurilor (măsuri implementate, în curs de implementare, planificate pentru realizare până în 2021);
- riscul la nivelul anului 2027, pentru care se are în vedere starea ecologică/potențialul ecologic al corpului de apă şi starea chimică, evaluate pe baza implementării măsurilor de bază și suplimentare până în 2026, măsuri stabilite în al doilea plan de management pentru perioada 2022-2027, cât şi măsuri noi stabilite în actualul proiect al Planului Național de management actualizat.

Evaluarea riscului a fost realizată pentru a fi utilizată la:

- caracterizarea stării ecologice/potenţialului ecologic şi a stării chimice (capitolul 6.2.), în condiţiile în care pentru unele corpuri de apă nu au existat date de monitoring, iar gruparea corpurilor de apă nu a putut fi realizată (confidenţă scăzută);
- stabilirea măsurilor suplimentare;
- aplicarea excepţiilor de la atingerea obiectivelor de mediu.

Din analiza efectuată rezultă că la nivelul *spațiului hidrografic Crișuri* dintr-un total de 241 corpuri de apă, au fost identificate ca fiind la risc în anul 2021 un număr total de 59 corpuri de apă. Urmare a acestei analize, faţă de numărul corpurilor de apă care au fost identificate în *Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat, aprobat prin H.G. nr.859/2016* ca fiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2021, respectiv 44 (18,26%), în proiectul *Planului de Management* al *spațiului hidrografic Crișuri* actualizat au fost identificate 59 (24,48%) corpuri de apă la risc pentru anul 2021.

În ceea ce priveşte riscul neatingerii obiectivelor de mediu pentru anul 2027, rămân la risc un număr de 43 corpuri de apă (*Figura 3.16*), din care 38 corpuri de apă de suprafață nu ating starea ecologică bună/potențialul ecologic bun, 2 corpuri de apă de suprafață nu ating starea chimică bună, iar 3 corpuri de apă de suprafață nu ating simultan starea ecologică bună/potențialul ecologic bun și starea chimică bună.

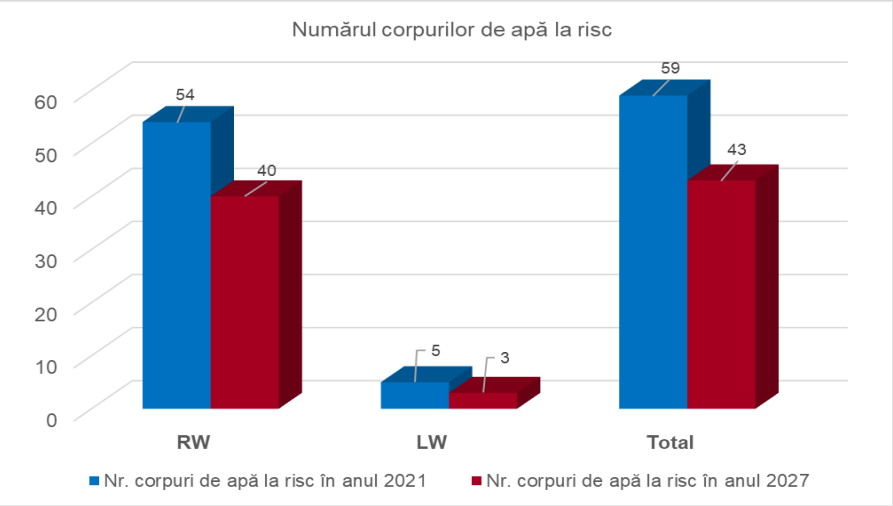

Figura 3.16. Numărul corpurilor de apă la risc datorită presiunilor semnificative

4. CARACTERIZAREA corpurilor de apă subterană

4.1. Aspecte generale

Apa subterană reprezintă apa acumulată în spaţiile dintre granule, aflate în conexiune, sau pe sisteme de fisuri, din diferite formaţiuni geologice. Aceasta formează acvifere, constituite din unul sau mai multe strate geologice cu o porozitate şi o permeabilitate suficientă care să permită fie o curgere semnificativa a apelor subterane, fie captarea unor cantităţi semnificative de apă.

În acviferele din România, pentru care au existat suficiente date de cunoaştere, au fost delimitate corpuri de apă subterană, care reprezintă un volum distinct de apă subterană dintr-un acvifer sau mai multe acvifere.

4.1.1 Identificarea, delimitarea şi caracterizarea corpurilor de apă subterană

Identificarea, delimitarea și caracterizarea corpurilor de apă subterană s-a făcut în concordanţă cu metodologia specifică elaborată în cadrul INHGA, în baza unor studii hidrogeologice suport pentru implementarea în România a prevederilor Directivei Cadru Apă 2000/60/EC şi de ghidurile elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA.

Identificarea şi delimitarea corpurilor de apă subterană s-a făcut pe baza următoarelor criterii:

- geologic;
- hidrodinamic;
- starea corpului de apă:
  - chimică
  - cantitativă.

Delimitarea corpurilor de apă subterană s-a făcut numai pentru zonele în care există acvifere semnificative ca importanţă pentru alimentări cu apă şi anume debite exploatabile mai mari de 10 m^3/zi. În restul arealului, chiar dacă există condiţii locale de acumulare a apelor în subteran, acestea nu se constituie în corpuri de apă, conform prevederilor Directivei Cadru 2000/60 /CE.

Criteriul geologic, intervine nu numai prin vârsta depozitelor purtătoare de apă, ci şi prin caracteristicile petrografice, structurale, sau capacitatea şi proprietăţile lor de a înmagazina apă. Au fost delimitate şi caracterizate astfel corpuri de apă de tip poros şi carstic-fisural.

Criteriul hidrodinamic acţionează în special în legătură cu extinderea corpurilor de apă. Astfel, corpurile de apă freatică au extindere numai până la limita bazinului hidrografic, care corespunde liniei de cumpănă a acestora, în timp ce corpurile de adâncime se pot extinde şi în afara bazinului.

Starea corpului de apă, atât cea cantitativă cât şi cea calitativă, a constituit obiectivul central în procesul de delimitare, evaluare şi caracterizare a unui corp de apă subterană.

Corpurile de apă subterană care se dezvoltă în zona de frontieră şi se continuă pe teritoriul unor ţări vecine sunt definite ca transfrontaliere.

În spaţiul hidrografic Crişuri au fost identificate, delimitate şi descrise (Bretotean et al., 2006) un număr de 9 corpuri de apă subterană (Figura 4.1).

Din cele 9 corpuri de apă subterană identificate, 5 aparţin tipului poros, fiind acumulate în depozite de vârstă cuaternară şi pannoniană, iar 4 aparţin tipului fisural -carstic, dezvoltate în depozite de vârstă triasică şi triasic - cretacică.

Corpul apă subterană freatic ROCR01 (Oradea), a fost delimitat în depozitele poros - permeabile de luncă ale râurilor Crişul Repede, Crişul Negru, Crişul Alb, Ierul şi Barcău, fiind dezvoltat în depozite aluvial - proluviale, de vârstă cuaternară. Acest corp este transfrontalier.

Corpurile de apă subterană ROCR02 (Zece Hotare - Munţii Pădurea Craiului), ROCR03 (Dumbrăviţa de Codru - Munţii Codru Moma), ROCR04 (Clăptescu- Munţii Codru Moma) şi ROCR05

(Vaşcău - Munţii Codru Moma) se dezvoltă în zone montane şi sunt de tipul carstic- fisural, fiind dezvoltate în roci dure, calcaroase.

Corpurile de apă subterană ROCR06 (Valea lui Mihai - Câmpia de Vest) şi ROCR07 (Crişuri - Câmpia de Vest) şi ROCR08 (Arad - Oradea - Satu Mare) sunt sub presiune şi sunt cantonate în depozite cuaternare sau pannoniene. Acestea sunt transfrontaliere şi prezintă o importanţă economică (Bretotean ş.a., 2006).

Corpul de apă subterană ROCR09 Depresiunea Beiuş este dezvoltat în depozitele de vârstă pannonian-cuaternară şi este de tip poros-permeabil.

Toate caracteristicile semnificative privind corpurile de ape subterane din cadrul spaţiului hidrografic Crişuri, cum sunt: caracteristicile geologice şi hidrogeologice, gradul de protecţie, modul de utilizare a apei, sursele de poluare, precum şi caracterul transfrontalier şi ţara au fost sintetizate în tabelul 4.1.

Caracterizarea tuturor celor 9 corpuri de apă subterană care au fost identificate şi delimitate în spaţiul hidrografic Crişuri este detaliată în Anexa 4.1.

Tabel 4.1. Caracteristicile corpurilor de apă subterană

Cod/nume	Suprafaţă (km²)	Caracterizarea geologică/hidrogeologică			Utilizarea apei	Surse de poluare	Grad de protecţie globală	Transfrontalier/ ţara
		Tip	Sub presiune	Grosime strate acoperitoare (m)				
ROCR01/ Oradea (Câmpia de Vest)	6828	P	Nu	1,0 – 10,0	PO, IR, I	I, A, M, D	PM,PG	Da/ Ungaria
ROCR02/ Zece Hotare (Munţii Pădurea Craiului)	558	K+F	Mixt	variabilă	PO, I, Z	I, M, Z	PU, PVU	Nu
ROCR03//Dumbraviţa de Codru-Moneasa (Munţii Codru Moma)	141	K+F	Mixt	variabilă	PO, I	M	PU, PVU	Nu
ROCR04/ Clăptescu (Munţii Codru Moma)	29	K+F	Mixt	variabilă	-	-	PU, PVU	Nu
ROCR05/ Vaşcău (Munţii Codru Moma)	143	K+F	Mixt	variabilă	PO	M	PU, PVU	Nu
ROCR06/ Valea lui Mihai (Câmpia de Vest)	2306	P	Da	30	PO, I, IR, P, Z	I, A, M, D	PVG	Da/Ungaria
ROCR07/ Crişuri (Câmpia de Vest)	4303	P	Da	30	PO, IR, I, P	A, I, M, D	PVG	Da/Ungaria
ROCR08/ Arad-Oradea-Satu Mare	16023	P	Da	0 – 150,0	PO, IR, I, P, Z	A, I, M, D	PG,PVG	Nu
ROCR09/Depresiunea Beiuş	237	P	Nu	0-5,0	PO, I	I, M,	PM, PG	Nu

Tip predominant: P-poros; K-karstic; F-fisural

Sub presiune: Da/Nu/Mixt

Utilizarea apei: PO - alimentări cu apă populaţie; IR - irigaţii; I - industrie; P - piscicultură; Z – zootehnie; A-agricultură; AL- alte utilizări

Surse de poluare: I - industriale; A - agricole; M - aglomerări umane; Z - zootehnice, D – deșeuri

Gradul de protecţie globală: PVG - foarte bună; PG - bună; PM - medie; PU - nesatisfăcătoare; PVU - puternic nesatisfăcătoare

Transfrontalier: Da/Nu

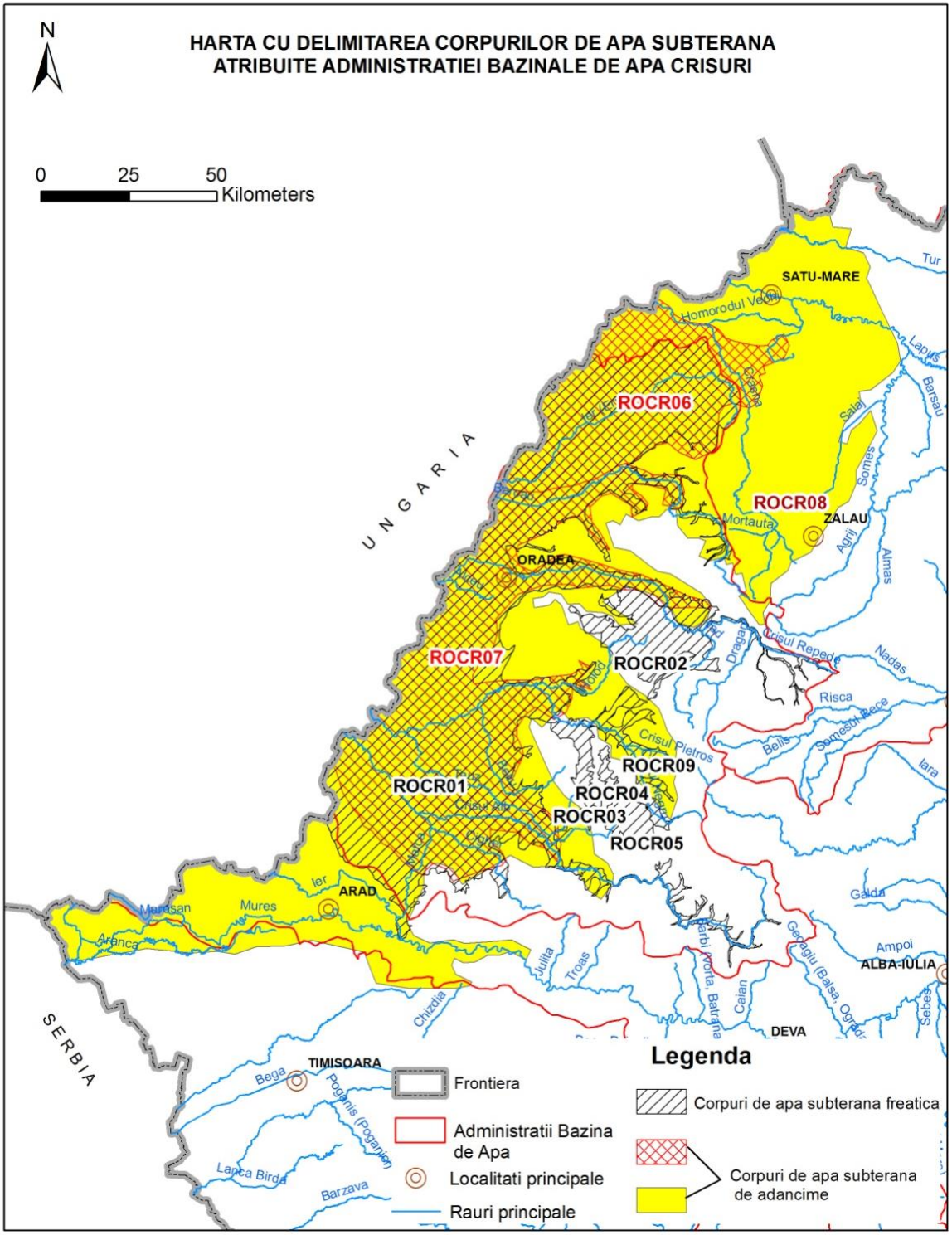

Figura 4.1 Delimitarea corpurilor de apă atribuite Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri

4.1.2 Interdependenţa corpurilor de apă subterană cu ecosistemele acvatice şi ecosistemele terestre

- **Analiza interdependenţei dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele acvatice**

Ecosistemele acvatice sunt dependente de apa de suprafaţă; în cazul în care corpurile de apă de suprafaţă sunt alimentate preponderent din subteran, alimentare stabilită pe baza criteriilor cantitative (relaţia nivelurilor piezometrice, studii cu izotopi etc.) se poate aprecia gradul de dependenţa acestora de corpurile de apă subterană.

Se poate considera că pe baza informaţiilor existente nu se poate identifica într-o manieră satisfăcătoare dependenţa ecosistemelor acvatice de corpurile de apă subterană decât în cazurile speciale unde există studii bazate pe modele matematice ale curgerii apelor de suprafaţă, apelor subterane şi ale procesele ecologice. Astfel de studii sunt recomandate pentru protejarea ecosistemelor acvatice de importanţă specială, acolo unde ele pot fi afectate de exploatarea necontrolată a corpurilor de apă subterană.

Evaluarea scurgerii subterane, care contribuie la alimentarea cursurilor de apă de suprafaţă, este controlată de tipul de relaţii hidrodinamice între acvifere şi reţeaua hidrografică, precum şi de extinderea acviferelor. Alimentarea unui curs de apă din subteran poate avea regim constant sau variabil în timp. Din punct de vedere hidrogeologic, evaluarea scurgerii subterane reprezintă o informaţie globală asupra potenţialului bazinului hidrogeologic situat în amonte de secţiunea studiată.

Tipul în care se încadrează cursul de apă de suprafaţă depinde direct de litologia albiei, a stratelor acoperitoare precum şi a depozitelor care cantonează apa subterană.

Pe întreaga lungime a cursului râului, în timpul anului, apa de suprafaţă este, în general, alimentată de subteran; există însă segmente sau perioade de timp în care relaţia se inversează, respectiv apa de suprafaţă alimentează subteranul. Mărimea schimbului de debit depinde de gradientul hidraulic dintre râu şi acvifer şi de conductanţa hidraulică a fundului albiei.

Alimentarea acviferului freatic se realizează din precipitaţii, iar descărcarea se face în primul rând către râuri şi prin sistemele de exploatare a apelor subterane. Funcţie de condiţiile climatice există, posibilitatea unei relaţii de schimb în ambele sensuri între acviferul freatic şi râu.

Studiile realizate până în prezent arată faptul că identificarea relaţiei dintre corpurile de apă subterană şi apele de suprafaţă se poate realiza corect pe baza unor modele matematice ale curgerii apelor subterane şi a apelor de suprafaţă. Pentru elaborarea acestora sunt necesare date privind monitorizarea apei subterane, informații tehnice despre forajele amplasate în zona studiată, respectiv: adâncime, litologie, intervale captate, rezultatele pompărilor experimentale (niveluri, denivelări, debite specifice), rezultatele analizelor chimice, precum şi date privind monitorizarea din punct de vedere hidrologic. Analiza chimismului apei subterane şi a apei de suprafaţă asociată poate da informaţii importante în ceea ce priveşte relaţia acestora.

În cazul apelor curgătoare, mişcarea apei, este considerată a fi cel mai important factor care afectează distribuţia vegetaţiei (Large and Prach, 1999). Viteza fluxului este unul din factorii determinanţi principali ai distribuţiei speciilor în sistemele riverane, dar în acelaşi timp şi contribuţia acumulării şi revărsării apelor subterane are o importanţă foarte mare (Wood et al., 2001).

Dinamica sezonalităţii inundaţii/secetă este esenţială pentru ecosistemul care s-a adaptat la condiţiile de mediu. Orice modificare în timp şi spaţiu a inundaţiilor va afecta, prin urmare, biodiversitatea în râuri.

”Ecosistemul lac” este strâns legat de apa şi influxurile chimice din bazinul de recepţie (Wetzel, 1999). Lacurile sunt depresiuni topografice care au fost umplute cu apa din bazinul de drenare. Ele sunt afectate de schimbul vertical de apa prin modificările datorate combinaţiilor dintre precipitaţii şi evaporaţii (Wetzel, 1999). Lacul poate fi influenţat de răspunsurile sistemului de ape subterane care provin din modificările cauzate de utilizarea terenului din bazin. Evaporaţia intensă poate conduce la o tranziţie lentă a lacurilor puţin adânci în ecosisteme terestre.

Din punct de vedere hidrologic *zonele umede* sunt dificil de abordat datorită varietăţii lor mari (Mitsch and Gosselink, 2000). O ***zonă umedă*** este definită prin vegetaţie, nu prin hidrologia ei.

Zonele umede se formează pe orice teren care drenează greu și care colectează suficientă apă pentru a fi acoperit sau saturat aproape permanent. Ele sunt des întâlnite în regiunile unde sistemele de drenare sunt dezvoltate incomplet. Există câteva tipuri principale de zone umede (Pielou, 1998): mlaştina, balta, mocirla, băltoaca. Cauzele principale ale apariţiei apei în zonele umede terestre pot fi precipitaţiile (mlaştinile), fluxul lateral de apa (bălţi), apa din inundaţii (mocirle şi băltoace) şi apa subterană (bălţi şi lunci umede). Multe zone umede există deoarece infiltraţia precipitaţiilor a fost împiedicată de stratele impermeabile de sol sau roca care restricţionează percolarea descendenta a precipitaţiilor.

Zonele umede pot avea funcţii hidrologice importante în bazinul de recepţie precum:

- realimentarea apei subterane (când nivelul apei subterane din zona umeda este redus),
- reglarea fluxului unde zonele umede permit stocarea activă a apei în condiţii de ape mari,
- modificarea calităţii apei datorită reacţiilor biochimice în ecosistemul zonelor umede.

Ecosistemele acvatice se dezvoltă în ambianţa corpurilor de apă de suprafaţă. Posibila dependenţă a ecosistemelor asociate (acvatice și terestre) de apa subterană poate fi dovedită în măsura în care se demonstrează că alimentarea corpului de apă de suprafaţă se realizează din subteran (din acvifer). Pornind de la aceste considerente, în cadrul celui de-al treilea plan de management s-a re-evaluat interdependența dintre ecosistemele asociate (acvatice și terestre) și corpurile de apă subterană, luând în considerare inclusiv rezultatele studiului INHGA în baza căruia a fost stabilită ”Metodologia de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru cursurile de apă din România". Aplicarea acestei metodologii a condus la stabilirea unor zone unde se poate preciza existenţa conectivității râului cu apa subterană. Astfel, analiza localizării corpurilor de apă de suprafaţă în arealul corpurilor de apă subterană realizată în cadrul Administrației Bazinale de Apă Crişuri a condus spre următoarele concluzii:

- Cursurile temporare: Bodeşti, Gruieţ, Gut, Pârâul Morii, Santău, Sărand, Teuz, Uileac se dezvoltă la suprafaţa corpului de apă subterană ROCR01, Sohodol pe ROCR02.
- Râurile cu regim permanent Beliu, Bonda, Borod, Crişul Alb, Crişul Negru, Crişul Repede, Ier, Medeş, Salcia şi afluenţii curg la suprafaţa corpului de apă ROCR01;
- Râurile Brătcuța, Crişul Repede, Holod, Misir, Mnierea, Topa, Valea Boiului şi afluenţii pe ROCR02;
- Râurile Finiș, Halgaș, Megheș, Moneasa, Sebiş, Tărcăița pe ROCR03;
- Râurile Crișul Vărateculuı şi Tărcăiţa pe ROCR04.
- În arealul corpului de apă subterană ROCR05 curg râurile Briheni, Sebiş, Pârâul Țarinii Tăcăşele, Zimbru şi afluenţii;
- Râurile Crişul Negru și afluenții săi în zona inferioară: Crișul Băița, Crăiasa, Crișul Pietros, Nimăiești, Valea Roșie, curg la suprafaţa corpului de apă ROCR09.
- În arealul corpurilor de apă subterană freatice care aparţin Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri există acumulările Tileagd, Lugașu şi Rovina pe ROCR01.

Habitatele aferente siturilor de importanţă comunitară, identificate în cadrul celui de-al II-lea Plan de Management (2016 – 2021) ca fiind dependente de apa subterană, sunt în relaţie şi cu corpurile de apă de suprafaţă (reţeaua hidrografică, lacuri) aflate în comunicare hidraulică cu acestea. Rezultatele analizei actualizate sunt prezentate în Tabelul 4.2.

Funcţie de zona de dezvoltare a habitatelor, acestea ar putea fi clasificate astfel:

a. habitate ce se dezvoltă de-a lungul cursurilor de apă permanente:

- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 2 m; în majoritatea cazurilor aceste tipuri de habitate au codurile, conform clasificării Natura 2000: 1530, 6240, 6430 şi 6510 pe ROCR01 şi habitatul cu codul 6430 pe corpul ROCR02; acestea sunt dependente majoritar sau total de apa de suprafaţă (Crăiasa, Crişul Pietros);
- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 10 m; în majoritatea cazurilor aceste tipuri de habitate (au codurile conform clasificării Natura 2000: 91F0, 91I0 şi 91M0) sunt dependente de apa subterană şi alte surse (Crişul Alb, Crişul Negru, Crişul Repede, Ier, Salcia, Sebiş, Holod, Mnierea, Tărcăiţa, Pârâul Țarinii);

b. habitate ce se dezvoltă de-a lungul cursurilor de apă temporare:

- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 2 m (ROCR01, ROCR02); în majoritatea cazurilor aceste habitate au codul, conform clasificării Natura 2000: 1530, 6240, 6430 şi 6510 şi sunt dependente de apa de suprafaţă şi alte surse (Pârâul Morii, Gut, Santău, Gruieţ şi afluenţii şi Sohodol);
- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 10 m (ROCR01); în majoritatea cazurilor aceste tipuri de

habitate (au codurile conform clasificării Natura 2000: 91F0, 91M0 şi 91I0) sunt dependente majoritar sau total (în anumite perioade de timp) de apa subterană (Pârâul Morii, Gut, Santău, Sărand, Gruieţ şi afluenţii, Teuz, Sărvăzel).

c. habitate ce se dezvoltă în zona lacurilor (ROCR01):

- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 2 m; în majoritatea cazurilor aceste tipuri de habitate (au codul, conform clasificării Natura 2000: 6430, 6240) sunt dependente majoritar de alte surse, respectiv de acumularea Rovina pe Gut şi acumulările Tileagd și Lugașu pe Crişul Repede;
- habitate pentru care condiţia de existenţă este ca adâncimea la care se află nivelul apei subterane să fie mai mică de 10 m; în majoritatea cazurilor aceste tipuri de habitate, cu codul conform clasificării Natura 2000: 91F0, 91M0 şi 91I0, sunt alimentate de apa subterană şi alte surse respectiv acumularea Rovina şi habitatul cu codul 91M0 de acumulările Tileagd și Lugașu.

Tabel 4.2 Interdependenţa corpurilor de apă subterană cu ecosistemele asociate (terestre şi acvatice)

Corp de apă subterană	Ecosisteme terestre			Ecosisteme acvatice	
	Cod SCI	Cod habitat	Sursa de alimentare cu apă a habitatului	Râuri	Lacuri
ROCR01	ROSCI0020	91F0	Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse	Salcia	-
		91I0		Salcia	-
		6510	Dependent majoritar de apa subterană şi subordonat din alte surse	Salcia	-
	ROSCI0021	91F0	Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse	Ier, Salcia, Santau, Sarvazel	-
		91M0		Ier, Salcia, Piriul Morii,	-
		91I0		Ier, Piriul Morii, Sarvazel	-
		1530		Ier, Piriul Morii, Zimoias	-
		6430		Ier, Santau	-
	ROSCI0025	91M0	Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse	Canal Colector	-
		91F0		Canal Colector	-
		91I0		Canal Colector, Canal CPE2	-
		6430		Canal Colector, Canal CPE2	-
		1530		Canal Colector, Canal CPE2	-
		6510		Canal Colector, Canal CPE2	-
	ROSCI0048	6430	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Alb	-

Corp de apă subterană	Ecosisteme terestre			Ecosisteme acvatice	
	Cod SCI	**Cod habitat**	**Sursa de alimentare cu apă a habitatului**	**Râuri**	**Lacuri**
	ROSCI0048	6510	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Alb	-
	ROSCI0048	91F0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Alb	-
	ROSCI0049	91F0	lipsa informatii	Crișul Negru, Holod, Pusta, Beliu Canal Colector, Teuz	-
		91I0	lipsa informatii	Crișul Negru, Canal Colector, Teuz	-
		91M0	lipsa informatii	Crișul Negru, Holod, Pusta, Beliu	-
	ROSCI0050	6430	dependent probabil de alte surse si subordonat de apa subterana	Crișul Repede, Huta, der Vad-Astileu	Crișul Repede-Ac.Tileagd - Ac.Lugasu
		91F0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Repede, Medes, Uileac, Chijic, Sarand, Bonda, canal Tileagd	-
		91I0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Repede, canal Tileagd	-
		91M0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Repede, Borod, Piriul Omului, Gepis, Dobrinesti, Cropanda, canal Tileagd, Crișul Repede, Huta, Medes, Uileac, Chijic, Sarand, Bonda, canal Tileagd, der Vad-Astileu	Crișul Repede-Ac.Tileagd - Ac.Lugasu

Corp de apă subterană	Ecosisteme terestre			Ecosisteme acvatice	
	Cod SCI	**Cod habitat**	**Sursa de alimentare cu apă a habitatului**	**Râuri**	**Lacuri**
	ROSCI0061	91M0	lipsa informatii	Crișul Negru	-
	ROSCI0098	91I0	lipsa informatii	Peta	-
		91M0	lipsa informatii	Peta	-
	ROSCI0104	91F0	lipsa informatii	Crișul Repede	-
		91I0	lipsa informatii	Crișul Repede	-
		91M0	lipsa informatii	Crișul Repede	-
	ROSCI0155	91F0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	canal Colector	-
		91M0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	canal Colector	-
	ROSCI0218	6240	lipsa informatii	Canalul Morilor, Gut	Gut - Ac.Rovina
		91F0	lipsa informatii		
		91I0	lipsa informatii		
		91M0	lipsa informatii		
	ROSCI0220	91M0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Sinnicolau	-
	ROSCI0231	1530	lipsa informatii	Canalul Morilor	
	ROSCI0294	6240	dependent probabil de alte surse si subordonat de apa subterana	Crișul Alb, Sebis, Canalul Morilor	-
		91F0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Alb, Sebis, Canalul Morilor	-
		91I0	dependent probabil de apa subterana si subordonat de alte surse	Crișul Alb, Canalul Morilor	-
		91M0	dependent probabil de apa subterana si	Crișul Alb, Sebis, Canalul Morilor, Zimbru, Fenis, Crocna,	-

Corp de apă subterană	Ecosisteme terestre			Ecosisteme acvatice	
	Cod SCI	**Cod habitat**	**Sursa de alimentare cu apă a habitatului**	**Râuri**	**Lacuri**
			subordonat de alte surse	Bodesti	
	ROSCI0298	6510	lipsa informatii	Gruiet, Tacasele	-
		91M0	lipsa informatii	Crișul Alb, Valea de la Lazuri, Tacasele, Gruiet	-
	ROSCI0322	6240	lipsa informatii	Iaz	-
		6430	lipsa informatii	Borod	-
		91H0	lipsa informatii	Borod, Rachita	-
		91M0	lipsa informatii	Borod, Rachita, Iaz	-
	ROSCI0350	91F0, 91I0	Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse	Teuz	-
	ROSCI0387	91I0; 6430	Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse	Canal CPE2	-
ROCR02	ROSCI0050	91M0	monitorizare prin izvoare	der Vad-Astileu	-
	ROSCI0062	6430	monitorizat prin izvoare	Valea Rosie, Sohodol, Iad, Dasor, Holod, Topa, Mnierea der Vad-Astileu	-
		91H0	monitorizat prin izvoare	Holod, Crișul Repede, Misir, Mnierea	-
		91I0	monitorizat prin izvoare	Valea Rosie, Hold	-
		91M0	monitorizat prin izvoare	Crișul Repede, Dobrinesti, Valea Rosie, Holod, Topa, Misir, Mnierea, der Vad-Astileu	-
	ROSCI0322	6430	monitorizat prin izvoare	Borod	-
		91M0	monitorizat prin izvoare	Borod	-
ROCR03	ROSCI0042	91M0	monitorizat prin izvoare	Sebis, Briheni Tarcaita, Finiș	-
	ROSCI0061	91M0	monitorizat prin izvoare	Crișul Negru, Saliste	-

Corp de apă subterană	Ecosisteme terestre			Ecosisteme acvatice	
	Cod SCI	Cod habitat	Sursa de alimentare cu apă a habitatului	Râuri	Lacuri
ROCR04	ROSCI0042	91M0	monitorizat prin izvoare	Briheni, Tarcaita	-
ROCR05	ROSCI0042	91M0	monitorizat prin izvoare	Briheni, Tarcaita	-
	ROSCI0200	91M0	monitorizat prin izvoare	Tacasele, Piriul Tarinii	-
	ROSCI0291	91M0	monitorizat prin izvoare	Tacasele, Piriul Tarinii, Zimbru, Sebis	-
	ROSCI0298	91M0	monitorizat prin izvoare	Zimbru	-
ROCR09	ROSCI0061	91M0	lipsa informatii	Crișul Negru	-

- **Analiza interdependenţei dintre corpurile de apă subterană şi ecosistemele terestre**

În vederea evaluării relaţiei între habitate şi apa subterană, în perioada 2015-2019, au fost parcurse mai multe etape.

În anul 2015 a fost elaborată „Metodologia de analiză a interdependenţei dintre corpurile de apă subterană şi ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană” de către Asociaţia Hidrogeologilor din România. Pe baza acestei metodologii, în perioada 2015-2016, a fost studiată relaţia dintre corpurile de apă subterană şi sistemele de suprafaţă asociate, fiind identificate habitatele potenţial dependente de subteran din toată ţara, situaţie prezentată în Planul de management 2016-2021 (Anexa 4.2 a proiectului Planului de Management actualizat 2022-2027).

În anul 2018 această metodologie a fost completată prin studiul "Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană, precum şi analiza interdependenţei acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC şi a Directivei 2006/118/EC privind protecţia apelor subterane împotriva poluării şi a deteriorării" (elaborată de către Asociaţia Hidrogeologilor din România). Pe baza acestui studiu s-a reactualizat evaluarea relaţiei dintre ecosistemele terestre şi apa subterană pentru toate Administraţiile Bazinale de Apă din România, luând în considerare următorii indicator:

- Variaţia regimului hidrodinamic al nivelului piezometric în timp şi spaţiu, controlat de:
  - factori naturali: precipitaţii, temperatură, evapotranspiraţie, infiltraţii etc.
  - factorii antropici: debite exploatate în captari, drenaje etc.
- Caracteristicile fizico-chimice ale apelor subterane controlate de:
  - factori naturali: comunicarea cu apele de suprafaţă;
  - factori antropici: poluarea provenită din diverse tipuri de surse.

Aplicarea metodologiei a fost condiţionată de datele disponibile pentru fiecare corp de apă. Elaborarea studiului s-a bazat pe rezultatele monitorizarii apelor subterane pentru o perioada de 4 ani, respectiv intervalul 2014-2017 şi s-a realizat parcurgând două faze:

Faza I: ***Evaluarea dependenţei ecosistemelor terestre de regimul hidrodinamic al corpurilor de apă subterană***

Parametrul esenţial al regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană este cota nivelului piezometric a cărui variaţie în timp şi spaţiu modifică gradul de dependenţă al ecosistemelor terestre de apa subterană. Cota nivelului piezometric, determină adâncimea la care se află nivelul apei subterane şi, în corelaţie cu adâncimea sistemului radicular, condiţionează interdependenţa apă subterană-ecosistem terestru.

Evaluarea corelaţiei între regimul nivelului piezometric cu ecosistemele terestre s-a realizat având în vedere două aspecte:

- variaţia nivelului piezometric în cadrul corpurilor de apă subterană freatice, în timp şi spaţiu;
- corelarea între regimul nivelului piezometric si ecosistemele terestre.

Obiectivul primei părţi a metodologiei (AHR, 2015) a fost stabilirea zonelor în care variaţiile nivelului piezometric sunt maxime, acestea fiind considerate *zone de atenţie* în care trebuie monitorizate ecosistemele dependente pentru a consemna modificările de stare semnificative. Astfel, a fost realizată zonarea gradului de dependenţă al ecosistemelor terestre pentru două poziţii extreme ale adâncimii nivelurilor piezometrice (minim şi maxim). Cele două adâncimi ale nivelului piezometric permit calculul amplitudinii maxime a variaţiei nivelului hidrostatic pentru perioada analizată care a fost corelată cu prezenţa captărilor care utilizează apa din corpul de apă subterană studiat. Dacă amplitudinea maximă a variaţiei este redusă se analizează doar harta cu izobate a adâncimii maxime pentru zonarea gradului de dependenţă al ecosistemelor de regimul hidrodinamic al corpului de apă subterană.

Suprapunerea hărţilor cu diferite tipuri de habitate peste hărţile cu variaţia adâncimii nivelului hidrostatic aflat în situaţiile extreme (minim şi maxim) din întreaga perioadă de analiză, conduce la identificarea ecosistemelor terestre, determinate anterior ca potenţial dependente de subteran. Această analiză poate conduce la stabilirea unui program adecvat de monitorizare în vederea obţinerii informaţiilor necesare protejării/refacerii ecosistemelor terestre dependente de subteran şi utilizarea stării acestora ca indicator al regimului hidrodinamic.

Faza a II-a : ***Evaluarea dependenţei ecosistemelor tereste de regimul hidrochimic al corpurilor de apă subterană;***

Obiectivul acestei etape este identificarea ecosistemelor terestre aflate în zone de posibil risc (din punct de vedere al chimismului apei subterane) pentru starea lor de conservare.

Analiza efectului posibil al deteriorării stării chimice a apei subterane asupra habitatelor cu care se află în relaţie s-a bazat pe analiza variabilităţii spaţio-temporale a caracteristicilor fizico-chimice ale apelor subterane care ar putea determina modificări comportamentale semnificative asupra ecositemelor terestre .

Starea chimică a corpurilor de apă subterană a fost analizată pe baza comparării rezultatelor analizelor chimice efectuate în perioada 2014 - 2017 cu valorile standardelor de calitate a apelor subterane şi cu valorile prag (TV), determinate pentru corpurile de apă subterană din cadrul Administraţiilor Bazinale de Apă, conform Ord. nr. 621/2014.

Starea favorabilă/ nefavorabilă a ecosistemelor a fost stabilită prin sistemul expert, fară măsurători parametrice realizate periodic într-un sistem de monitorizare stabil. Selectarea caracteristicilor fizico-chimice ale apelor subterane care pot afecta semnificativ ecosistemele este dificil de realizat deoarece nu se pot stabili valori prag pentru anumite caracteristici care să permită identificarea ariilor unde există risc pentru starea de conservare a unor ecosisteme. (metodologie AHR, 2018). În aceste condiţii a fost utilizat "*Raportul sintetic privind starea de conservare a speciilor şi habitatelor de interes comunitar din România*", realizat în anul 2015, în cadrul proiectului "*Monitorizarea stării de conservare a speciilor şi habitatelor din România"* de către Institutul de Biologie Bucureşti (IBB) - Academia Română în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor - Direcţia Biodiversitate.

În vederea realizării celui de al II-lea obiectiv al metodologiei (AHR,2018) au fost prelucrate rezultatele analizelor chimice pentru perioada 2014-2017, a fost evaluată starea

calitativă a corpurilor de apă subterană şi s-a realizat analiza variaţiei amplitudinii, pe baza principiului că *variaţiile mari ale condiţiilor fizico-chimice* pot induce modificări semnificative pentru indicatorii care ar putea influenţa starea ecosistemelor terestre (AHR,2018)(Tabel 4.3).

Tabel 4.3 Indicatorii care ar putea influenţa starea de conservare a ecosistemelor terestre, menţionaţi în cea de a II-a metodologie realizată de AHR (2018)

– Cadmiu dizolvat (µg/l); – Mercur dizolvat (µg/l); – Nichel dizolvat (µg/l); – Plumb dizolvat (µg/l);	– Cu dizolvat (µg/l); – Zn dizolvat (µg/l); – Cr dizolvat (Cr3+ + Cr6+) (µg/l); – As dizolvat (µg/l).

Riscul afectării stării de conservare a ecosistemelor creşte în zonele unde depăşirea valorilor de prag se suprapune peste amplitudinea maximă de variaţie a cel puţin unui element din cele selectate. Dacă dubla suprapunere este valabilă pentru mai mult de două elemente se impune stabilirea unui program special de monitorizare a ecosistemelor din zona respectivă.

- **Rezultatele evaluării regimului hidrodinamic (faza I)**

În vederea realizării acestei analize s-au luat în considerare caracteristicile corpurilor de apă subterană, prezenţa forajelor de monitorizare precum şi a siturilor de importanţă comunitară care au în componenţă habitate aflate în relaţie de potenţială dependenţă cu subteranul (tabelul 4.4 și figura 4.2).

***Tabel 4.4** Situaţia corpurilor de apă subterană de pe teritoriul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri care au habitate aflate în relaţie de potenţială dependenţă*

Corp de apă subterană	**Tip corp de apă subterană**		**Monitorizare**	**Prezență SCI**	**Habitate aferente sitului**
ROCR01	Freatic	Poros	Cu monitorizare	ROSCI0020	91F0 91I0; 6510
				ROSCI0021	91F0; 91M0; 91I0; 1530; 6430
				ROSCI0025	91M0; 6430; 91F0; 91I0; 1530; 6510
				ROSCI0048	6430; 6510; 91F0
				ROSCI0049	91F0; 91M0; 91I0
				ROSCI0050	91M0;91F0; 6430; 91I0
				ROSCI0061	91M0
				ROSCI0062	91H0; 91M0
				ROSCI0068	91F0; 91M0
				ROSCI0070	91F0; 91M0
				ROSCI0098	91F0; 91I0; 91M0
				ROSCI0104	91F0; 91I0; 91M0
				ROSCI0145	91F0; 91M0
				ROSCI0155	91F0; 91M0
				ROSCI0218	91F0; 6240; 91M0; 91I0
				ROSCI0220	91M0

Corp de apă subterană	Tip corp de apă subterană		Monitorizare	Prezență SCI	Habitate aferente sitului
				ROSCI0231	91F0; 1530; 6430; 6510
				ROSCI0289	91F0; 91M0
				ROSCI0294	91F0; 91M0; 6240; 6430; 91I0
				ROSCI0298	6510; 91M0
				ROSCI0322	6240; 6430; 91H0; 91M0
				ROSCI0347	91F0; 91M0
				ROSCI0350	91F0; 91I0
				ROSCI0387	91I0; 6430
ROCR02	Freatic + Adâncime	Karstic+ Fisural		ROSCI0062	6430; 91M0; 91H0; 91I0
				ROSCI0050	91M0
				ROSCI0322	6430; 91M0; 91H0
ROCR03	Freatic + Adâncime	Karstic+ Fisural		ROSCI0042	91M0
				ROSCI0061	91M0
ROCR04	Freatic + Adâncime	Karstic+ Fisural		ROSCI0042	91M0
ROCR05	Freatic + Adâncime	Karstic+ Fisural		ROSCI0042	91M0
				ROSCI0200	91M0
				ROSCI0291	91M0
				ROSCI0298	91M0
ROCR06	Adâncime	Poros			
ROCR07	Adâncime	Poros			
ROCR08	Adâncime	Poros			
ROCR09	Freatic	Poros	Cu monitorizare	ROSCI0002	6510; 91I0
				ROSCI0061	91M0

Analiza variabilităţii în timp şi spaţiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic, precum şi diferenţa dintre acestea (amplitudinea) măsurate faţă de cota terenului, a fost efectuată prin prelucrarea datelor din 595 de foraje monitorizate în perioada 2000-2017.

Evaluarea dependenţei siturilor de importanţă comunitară pentru corpurile de apă subterană care se dezvoltă în zone montane, ROCR02 (Zece Hotare - Munţii Pădurea Craiului), ROCR03 (Dumbrăviţa de Codru - Munţii Codru Moma), ROCR04 (Clăptescu - Munţii Codru Moma) şi ROCR05 (Vaşcău - Munţii Codru Moma), a fost realizată pe baza expertizei specialiştilor. Pentru corpul de apă subterană ROCR09 (Depresiunea Beiuş) analiza nu a putut fi realizată datorită datelor insuficiente. Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de corpul de apă subterană sau de corpul de apă de suprafaţă alături de care se dezvoltă.

ROCR06, ROCR07 şi ROCR08 sunt corpuri de apă subterană de adâncime; în zona acestora stratele acoperitoare au grosimi mari rezultând că probabilitatea dependenţei sit-corp de apă subterană de adâncime este nulă.

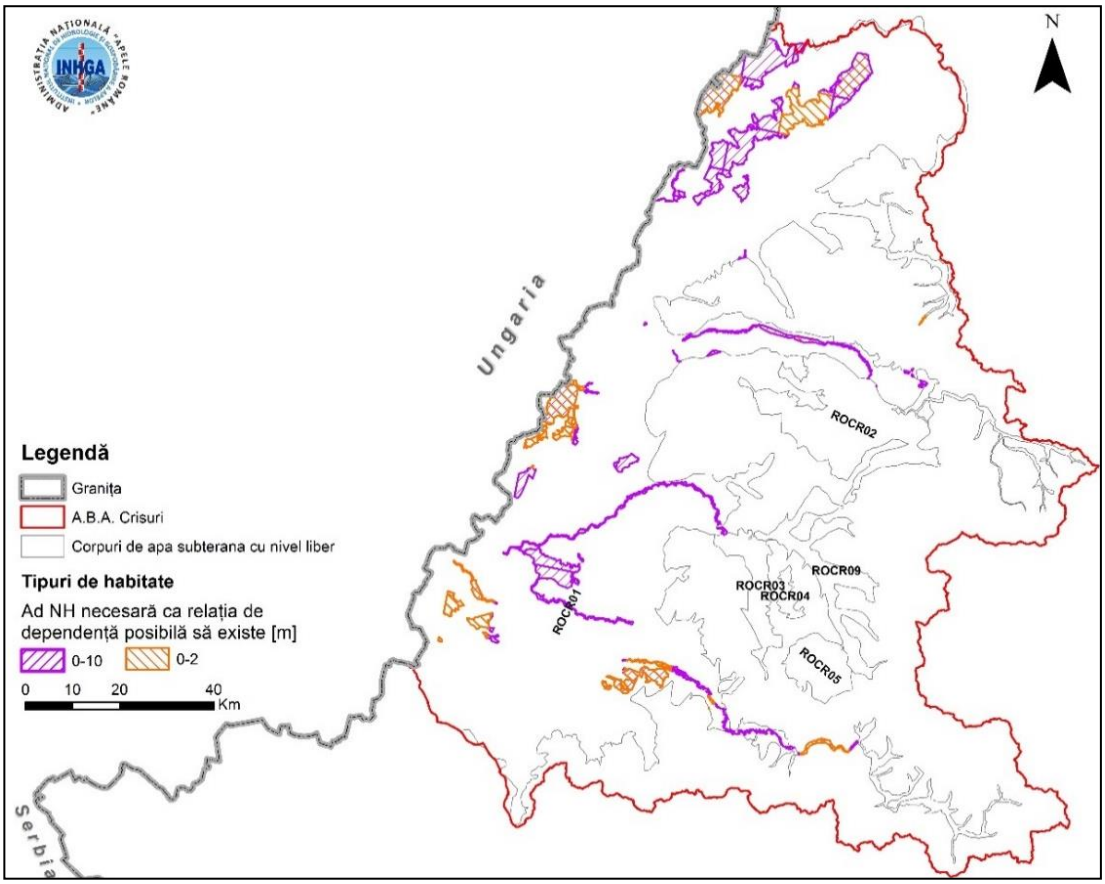

Figura 4.2 Corpurile de apă subterană freatice aferente A.B.A. Crişuri şi tipurile de habitate situate în arealul acestora

Tabel 4.5 Tipuri de habitate din catalogul Natura 2000 localizate pe siturile de importanţă comunitară (SCI) aflate în relaţie de posibilă dependenţă cu corpurile de apă subterană freatică de pe teritoriul Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri

Habitat		Adâncimea Nh necesară pentru existența relației de dependență posibilă a habitatului de GWB (m)
Cod	**Tip de habitat**	
1530	Stepe şi mlaştini sărăturate panonice	0-2
6510	Pajişti de altitudine joasa (Alopecurus pratensis,Sangiusorba officinalis)	0-2
6240	Pajişti stepice subpannonice	0-2
6430	Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin	0-2
91F0	Păduri mixte cu Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia, riverane marilor fluvii (Ulmenion minaris)	0-10
91FHO	Păduri pannonice cu Quercus pubescens.	0-10
91I0	Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.	0-10
91M0	Păduri panonice-balcanice de stejar turcesc	0-10

Corpul de apă subterană freatică ROCR01 - Oradea

Corpul de apă subterană respectiv ROCR01 (Oradea), a fost delimitat în depozitele poros - permeabile de luncă ale râurilor Crișul Repede, Crișul Negru, Crișul Alb, Ierul şi Barcău, fiind dezvoltat în depozite aluvial - proluviale, de vârstă cuaternară. Formaţiunile din acoperişul corpului de apă freatică sunt reprezentate prin argile prăfoase, argile şi prafuri, având grosimea variind între 1 şi 10 m cu o infiltraţie eficace general redusă.

Acviferul freatic este drenat în general de rețeaua hidrografică. Direcţia principală de curgere a acviferului freatic este E – V cu schimbări locale ale acesteia în vecinătatea apelor de suprafață. Alimentarea acviferului freatic se realizează în principal din precipitații precum și din apele de suprafață. Formațiunile acoperitoare ale acviferului au grosimi ce pot depăşi 1-10 m, iar solul are o textură moderat fină spre moderat grosieră bine drenate.

Conform analizei realizate anterior, pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR01 se dezvoltă 25 situri de importanţă comunitară potenţial dependente de apa subterană (Figura 4.3).

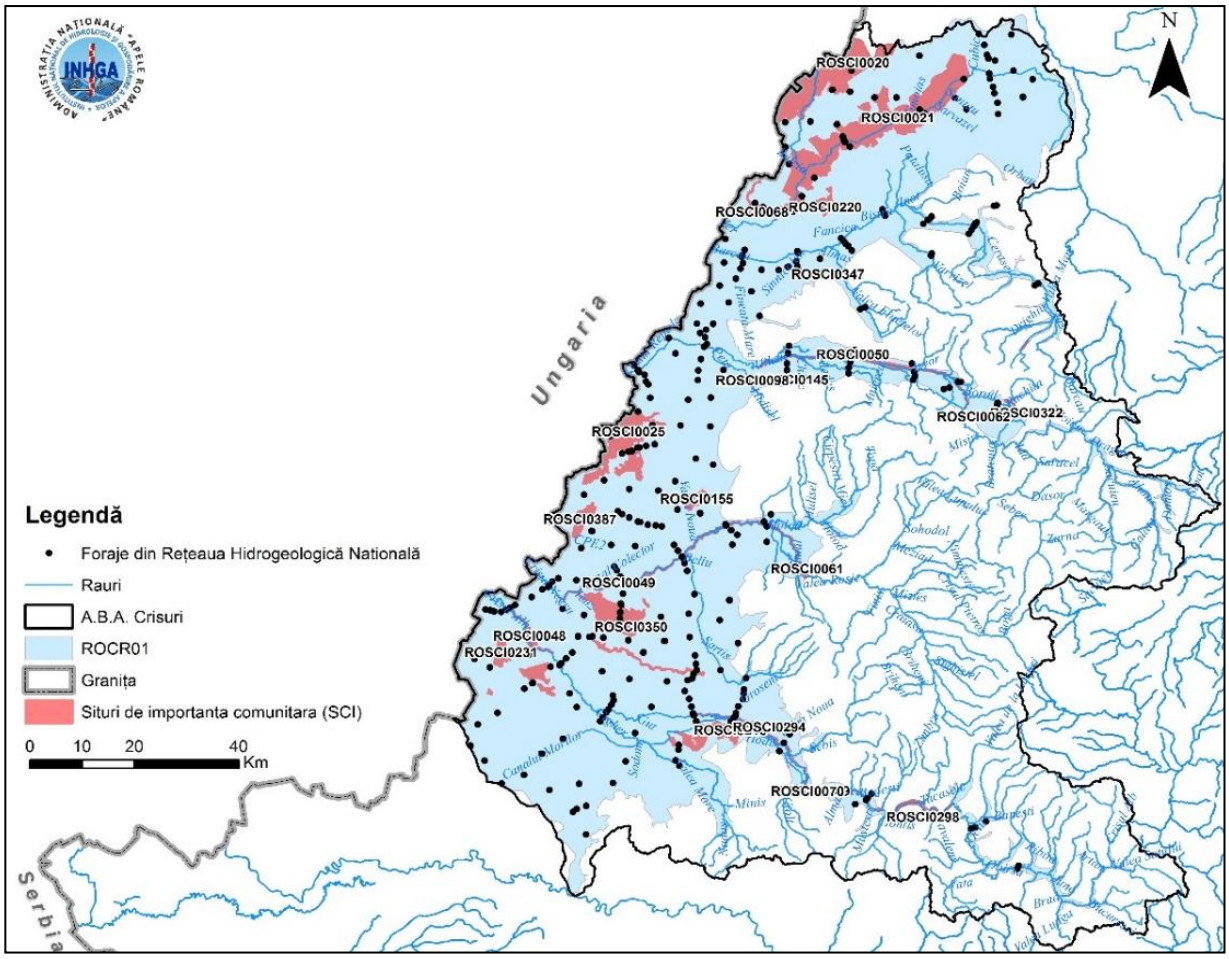

Figura 4.3 Siturile de importanță comunitară (SCI) și forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01

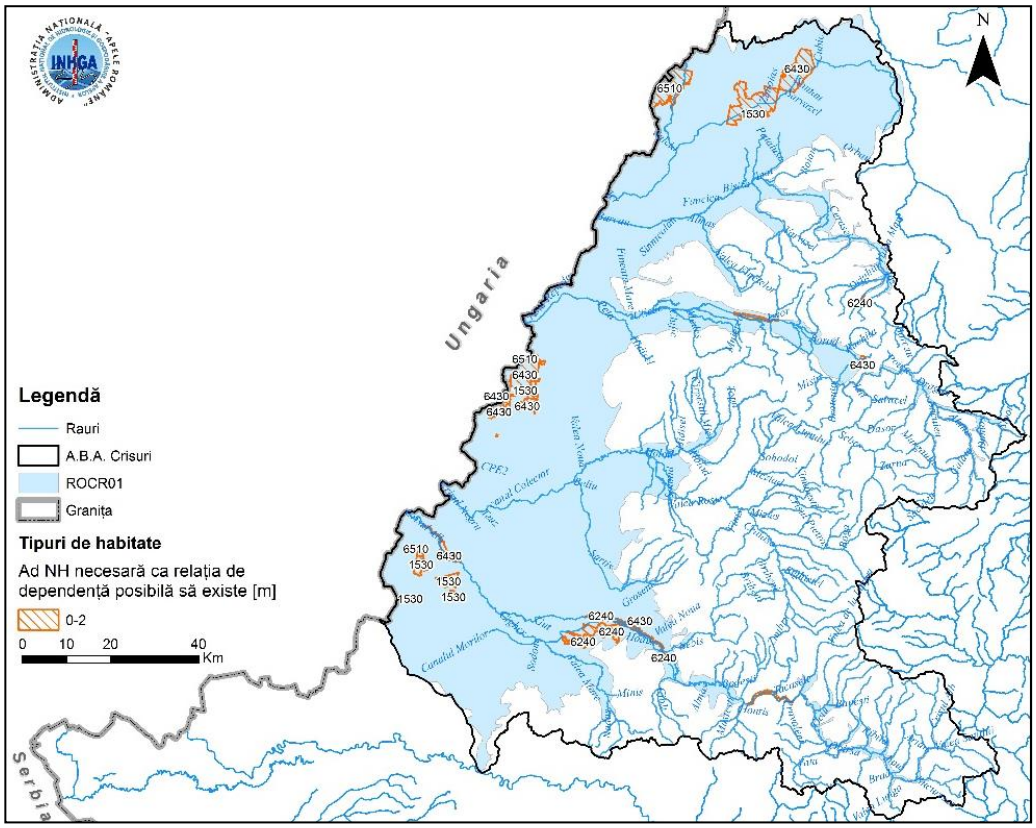

Figura 4.4 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01 care necesită o adâncime a nivelului hidrostatic mai mică de 2 m

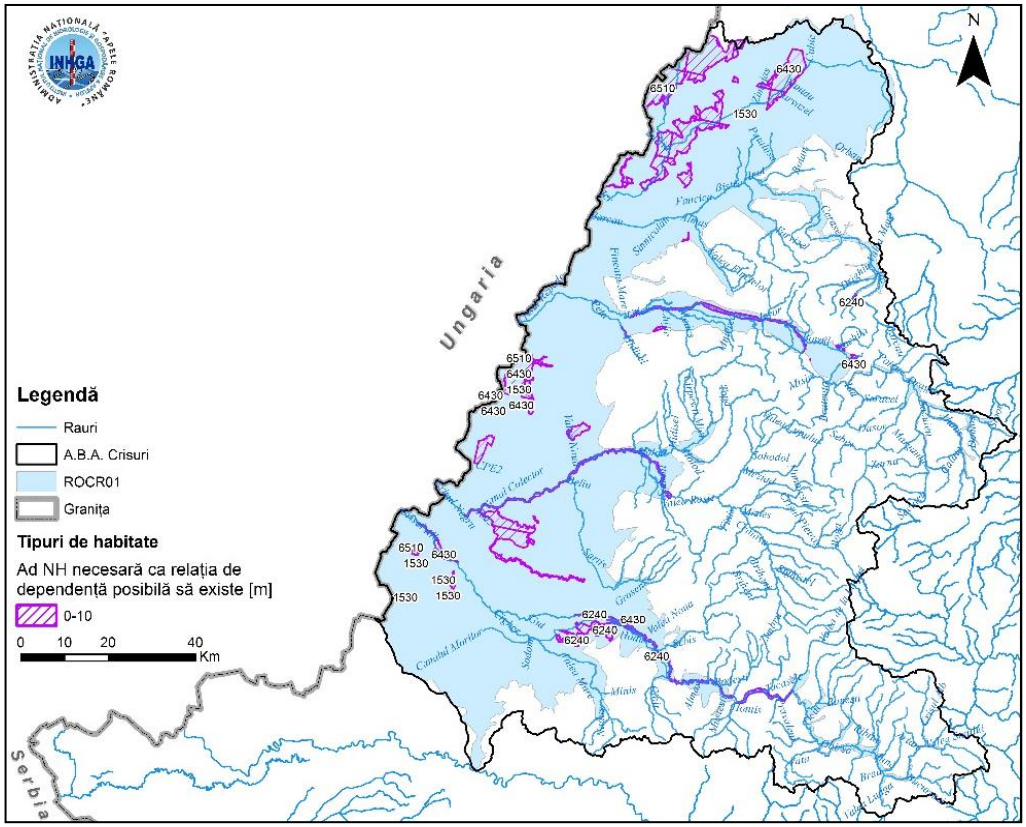

Figura 4.5 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR01 care necesită o adâncime a nivelului hidrostatic mai mică de 10 m

În cazul corpului de apă subterană ROCR01 au fost analizate 329 de foraje cu măsurători de nivel a apei subterane; dintre acestea 10 se află în arealul sau în imediata apropiere a situlrilor de importanţă comunitară ale căror habitate au fost evaluate.

Pe situl de importanță comunitară **ROSCI0021 - Câmpia Ierului** se dezvoltă 5 habitate posibil dependente de apa subterană (conform analizei efectuate în 2015): 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), tipul 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., tipul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, tipul 1530 - Stepe şi mlaştini sărăturate pannonice, tipul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin. Habitatele se dezvoltă în partea nordică a corpului de apă subterană freatică ROCR01 (Figura 4.4 și Figura 4.5), de-a lungul cursului râului Ier. Acviferul freatic este constituit din silturi, nisipuri, nisipuri cu pietrişuri.

Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană (codificate conform clasificării Natura 2000), condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 2 m pentru habitatele cu codul 1530 și 6430 și 10 m pentru habitatele cu codul 91M0, 91F0 și 91I0 .

Conform metodologiei realizate în 2018, a fost analizată variaţia adâncimilor maxime şi minime anuale ale nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017, în 18 foraje de monitorizare situate în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0021.

Pentru exemplificare a fost ales un foraj de monitorizare a nivelului hidrostatic și anume forajul F3 Tarcea situat în partea centrală a sitului ROSCI0021 în apropierea râului Ier și a habitatelor cu codurile 1530, 91I0 și 91M0 (Figura 4.6).

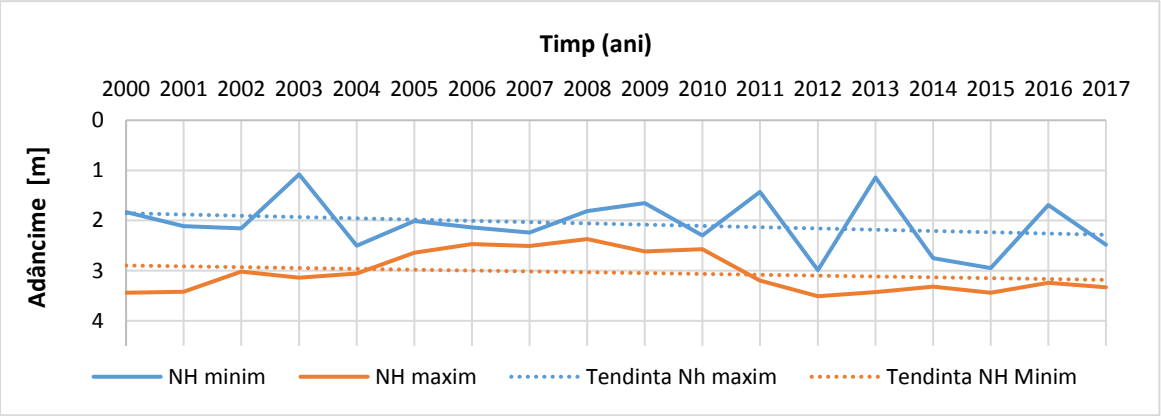

Figura 4.6 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului în perioada 2000-2017 în forajul F3 Tarcea

Analizând graficul cu variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 a forajului F3 Tarcea, se poate observa o tendință de scădere atât a adâncimii nivelului hidrostatic minim cât și a celui maxim. Valorile maxime ale adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 variază între 2,37 m şi 3,51 m.

Totodată pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona corpului de apă subterană freatic ROCR01, au fost realizate hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.7 și 4.8) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (Figura 4.9).

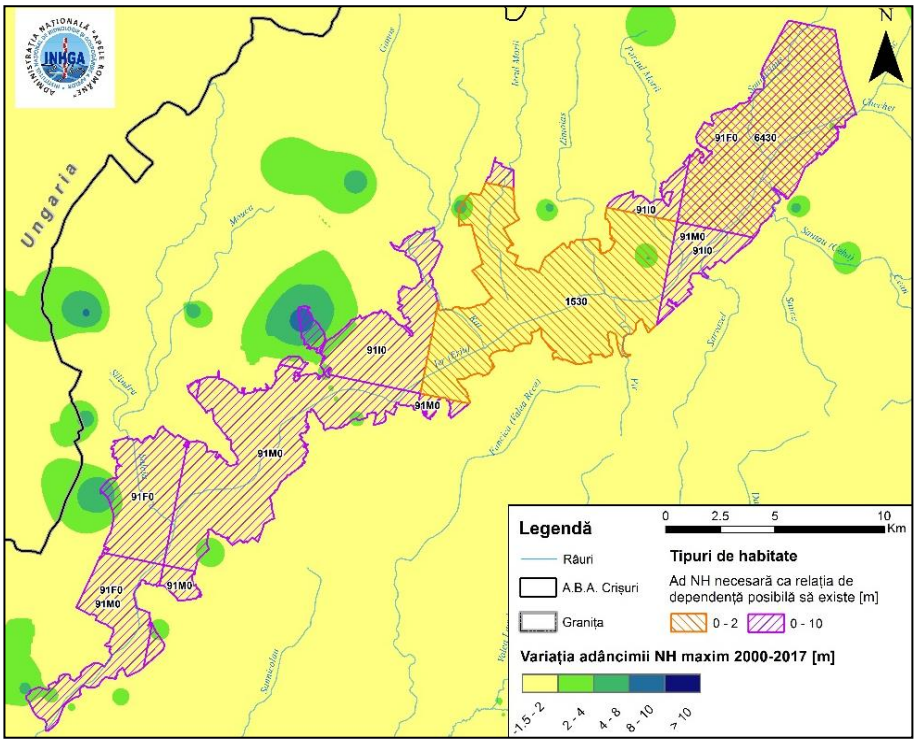

Figura 4.7 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021

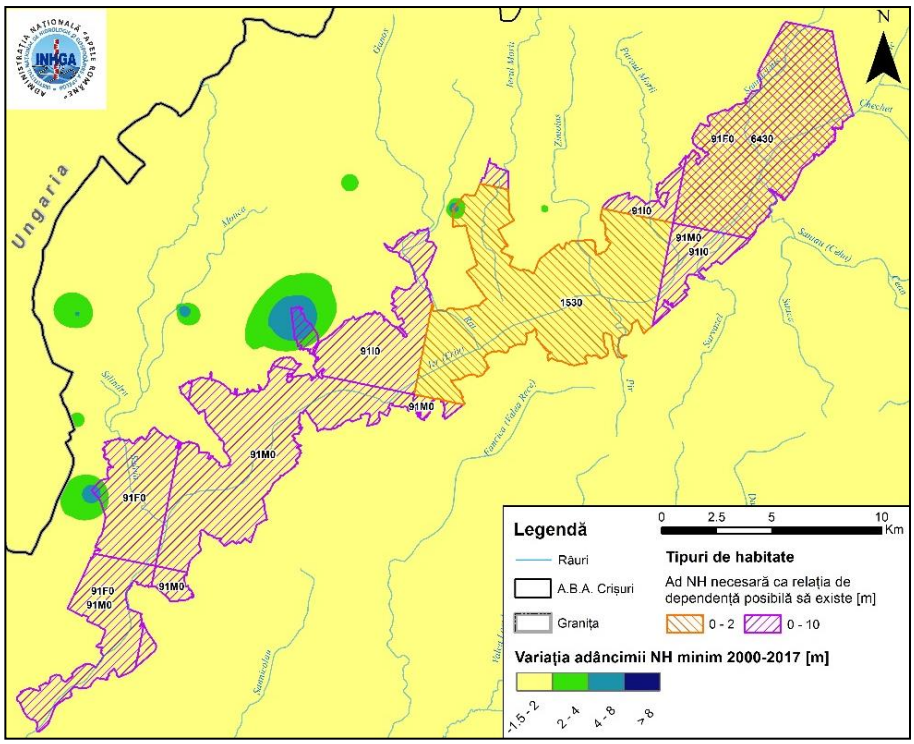

Figura 4.8 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021

În urma analizei acestor hărţi se poate concluziona că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021, în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic relaţia dintre apa

subterană şi habitate nu este afectată, în timp ce, în perioadele în care se înregistrează adâncimi maxime ale nivelului hidrostatic, pot exista influenţe negative asupra relaţiei dintre habitat şi subteran. Astfel, cea mai nefavorabilă situaţie este cea în care se află zona nord-estică și nord-vestică a habitatului cu codul 1530 unde adâncimea nivelului hidrostatic maxim este mai mare de 4,0 m. Acest habitat, conform analizei efectuate după metodologia elaborată în anul 2015, necesită o adâncime a nivelului hidrostatic mai mică de 2 m pentru ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre. Astfel, în cadrul sitului ROSCI0021, conform analizei valorilor minime și maxime ale adâncimii nivelului apei subterane, zona nord-estică și nord-vestică habitatul 1530 prezintă o relaţie de dependenţă puţin probabilă de subteran, rezultând că habitatul poate avea o altă sursă de alimentare (precipitații sau ape de suprafață). În cazul celorlalte habitate relația de dependență cu apa subterană freatică nu este afectată. Această concluzie este confirmată şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0021 (Figura 4.9)

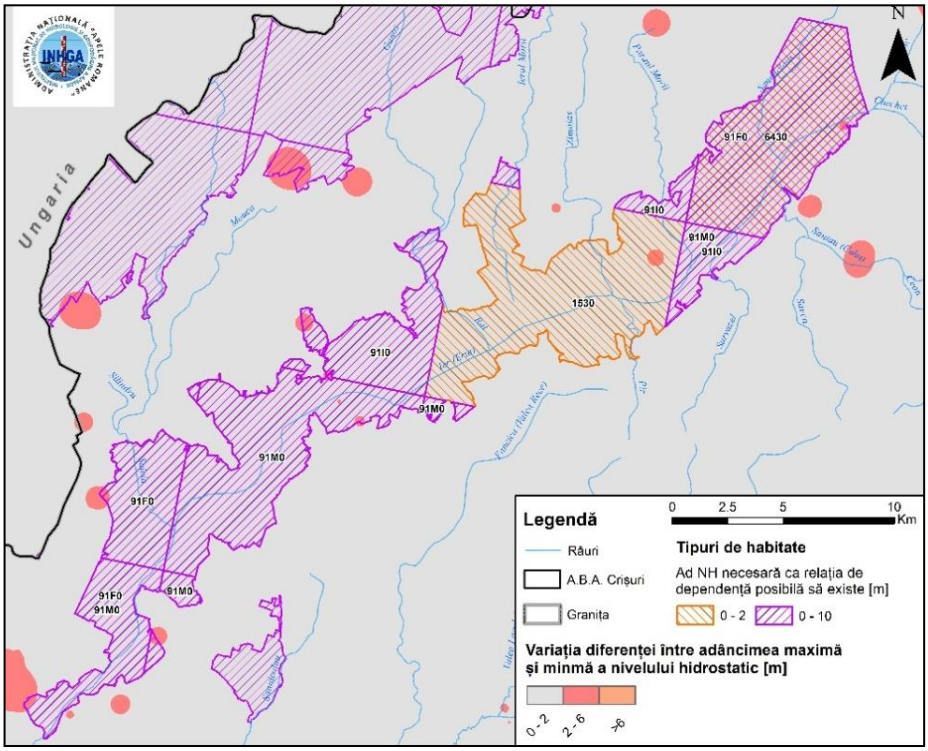

Figura 4.9 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0021

Regimul hidrodinamic al nivelului hidrostatic poate fi influenţat de factori naturali, cum ar fi precipitaţii, evapotranspiraţie, infiltraţii etc., şi/sau factori antropici, respectiv captări, drenaje.

Evaluarea variaţiei adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic în timp şi spaţiu, precum şi a amplitudinii acestuia, a fost realizată în corelare cu prezenţa captărilor. Variaţia majoră a valorilor adâncimii nivelului hidrostatic este datorată factorilor naturali şi nu antropici, în vecinătate existând numai exploatări de apă care se alimentează din acviferul de adâncime.

Concluzia aplicării celor două metodologii în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021 este că habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), tipul 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., tipul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, tipul 1530 - Stepe şi mlaştini sărăturate pannonice, tipul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, sunt dependente de apa subterană şi subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0025 - Cefa** este situat în partea central-estică a corpului de apă freatică ROCR01 și se dezvoltă pe două areale. Arealul nordic se dezvoltă de-a lungul râului Canalis (Raturi) iar arealul sudic la sud de râul Corhana. În cadrul acestui sit, conform analizei efectuate în anul 2015, s-au identificat 6 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 1530 - Stepe şi mlaştini sărăturate pannonice, 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis*), 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan. Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană, condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 2 m pentru habitatele cu codul 1530, 6430 și 6510 și 10 m pentru habitatele cu codul 91M0, 91F0 și 91I0 .

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0025 s-au avut în vedere 16 foraje; dintre acestea 9 se află în vecinătatea sitului de importanţă comunitară. În forajul F1A Ateas ordinul II situat în arealului nordic a sitului ROSCI0021 în apropierea râului Ier și a habitatelor cu codurile 1530, 91I0 și 91M0 variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 (Figura 4.10) prezintă o tendință de creștere atât a adâncimii nivelului hidrostatic minim cât și a celui maxim. Valorile maxime ale adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 variază între 0,66m şi 2,49 m.

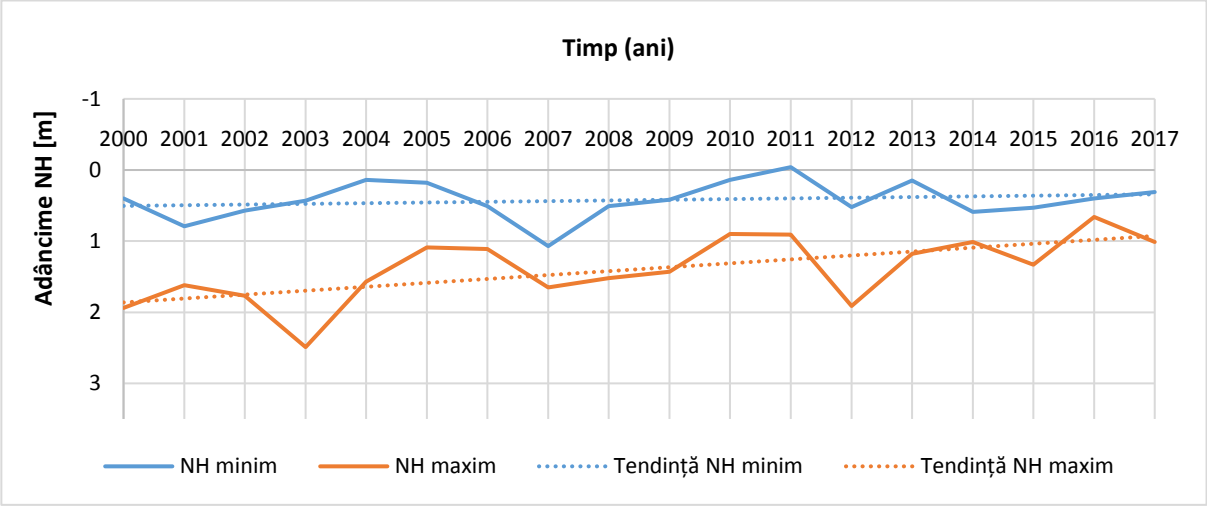

Figura 4.10 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1A Ateas ord. II

Totodată pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona corpului de apă subterană freatic ROCR01, au fost realizate hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.11 și 4.12), precum și harta cu variaţia amplitudinii (diferența dintre adâncimea maximă și adâncimea minimă) adâncimii nivelului hidrostatic.

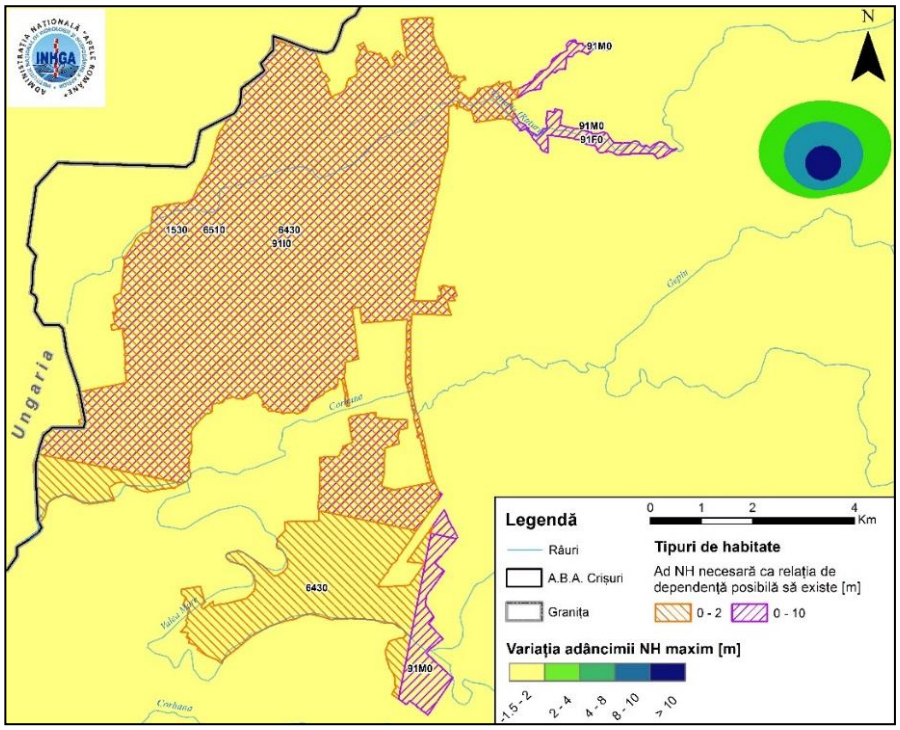

Figura 4.11 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

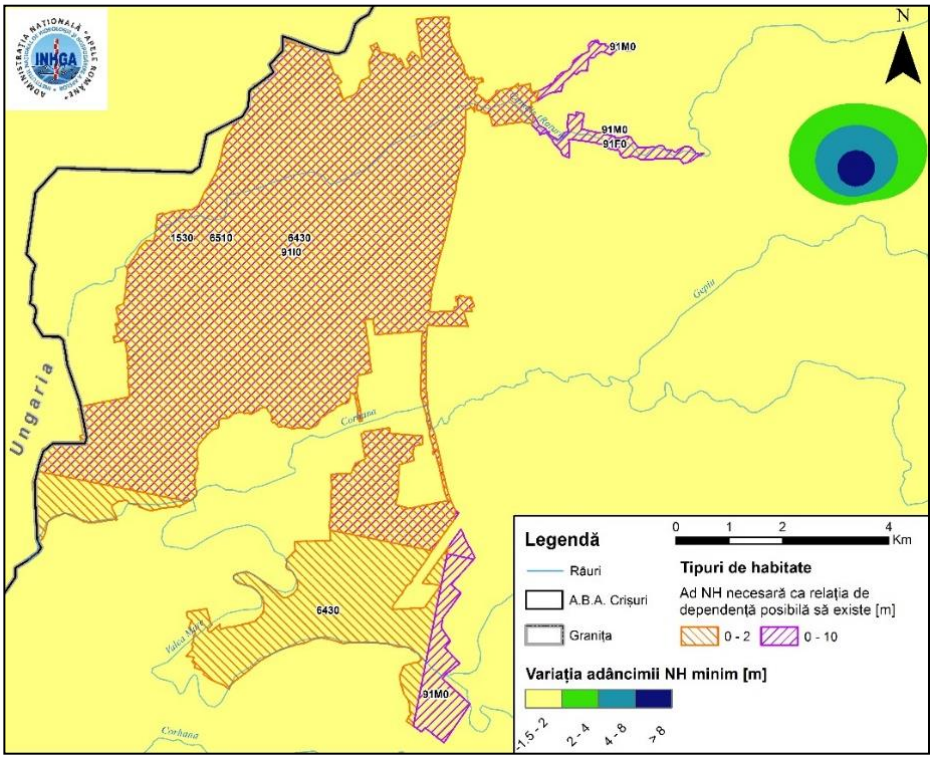

Figura 4.12 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

În urma evaluării acestor hărţi se poate concluziona că, în cazul valorilor minime ale adâncimii nivelului hidrostatic, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Această concluzie este confirmată şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) în perioada 2000-2017 (Figura 4.13) în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0025.

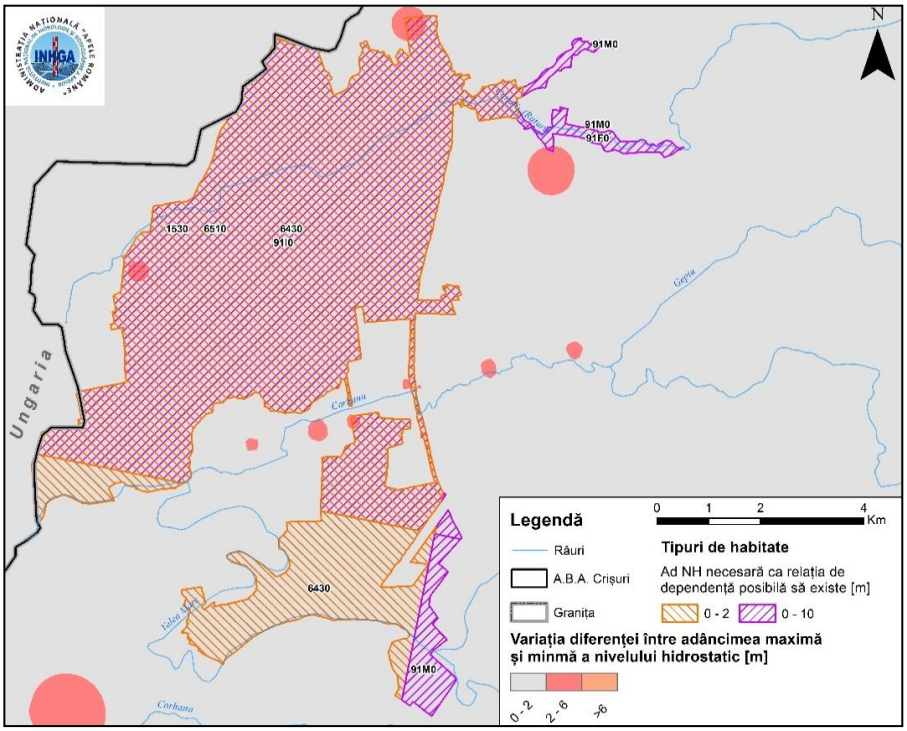

Figura 4.13 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0025

Regimul hidrodinamic al nivelului hidrostatic poate fi influenţat de factori naturali, cum ar fi precipitaţii, evapotranspiraţie, infiltraţii etc., şi/sau factori antropici, respectiv captări, drenaje.

Evaluarea variaţiei adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic în timp şi spaţiu, precum şi a amplitudinii acestuia, a fost realizată în corelare cu prezenţa captărilor. Rezultatul obţinut a fost că variaţia majoră a valorilor adâncimii nivelului hidrostatic este datorată factorilor naturali şi nu antropici, în vecinătate existând numai exploatări de apă care se alimentează din acviferul de adâncime.

În cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025 habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis*), 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan sunt dependente de apa subterană şi subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0050 – Crișul repede amonte de Oradea** se dezvoltă în lungul râului Crișul Repede. Pe suprafața acestui sit se află 4 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin.

Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană (conform metodologiei din 2015), condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu

depășească 2 m pentru habitatele cu codul 6430 și 10 m pentru habitatele cu codul 91M0, 91F0 și 91I0 .

Analiza variației adâncimilor maxime şi minime anuale ale nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 – 2017 a fost realizată în 16 foraje de monitorizare situate în apropierea sitului de importanţă comunitară ROSCI0021. În forajul F1 Alsed (situat la o distanță de 98,5 m de situl ROSCI0050, în partea sud-estică a habitatului cu codul 6430, variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 a forajului prezintă o tendință de scădere a adâncimii nivelului hidrostatic minim, în schimb adâncimea nivelului maxim prezintă o tendință lineară (Figura 4.14).

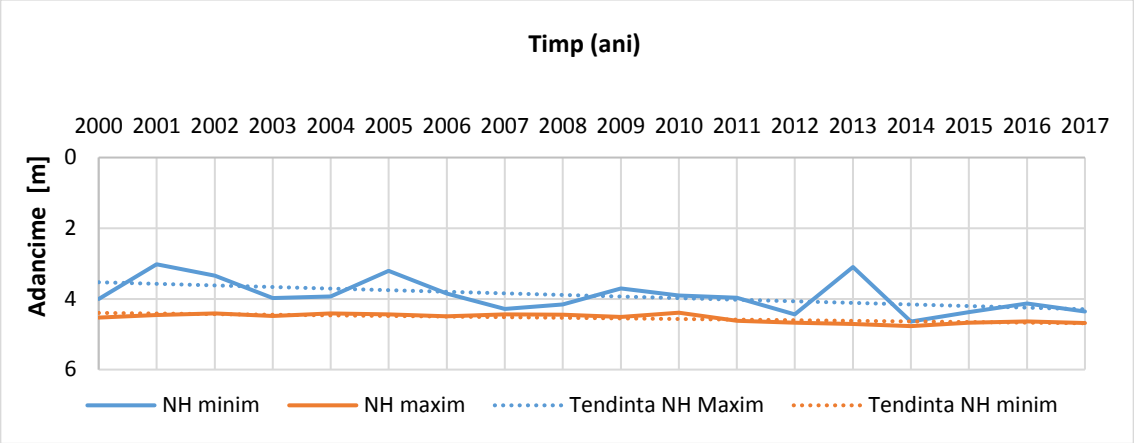

Figura 4.14 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1 Alesd

Totodată pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona corpului de apă subterană freatic ROCR01, au fost realizate hărți cu distribuția spațială a acestora (Figurile 4.15 și 4.16) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.17).

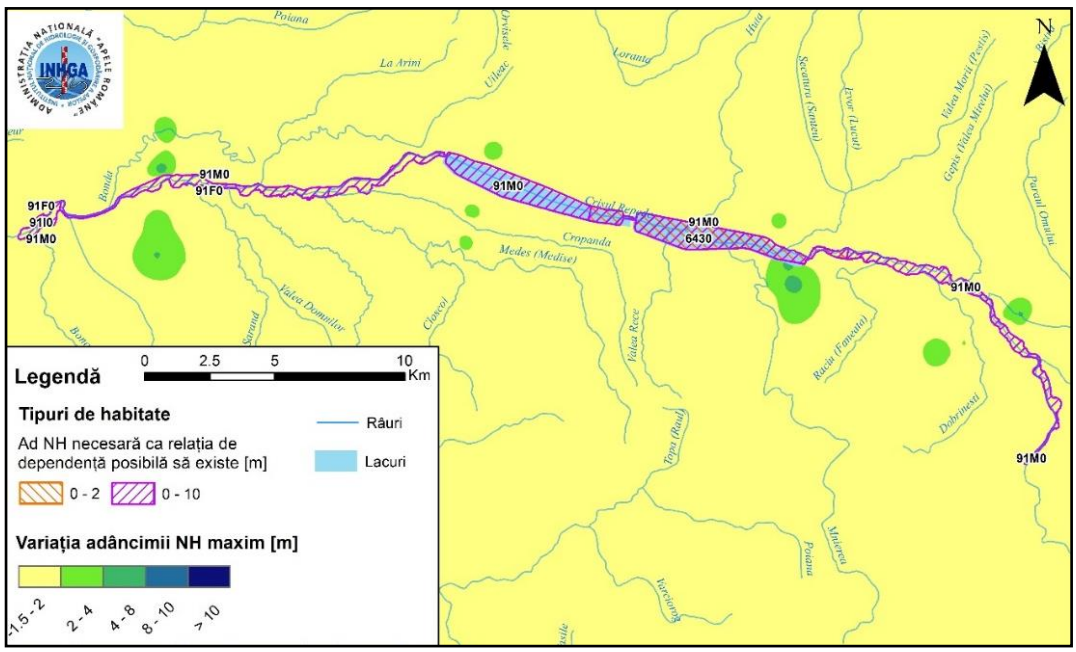

Figura 4.15 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

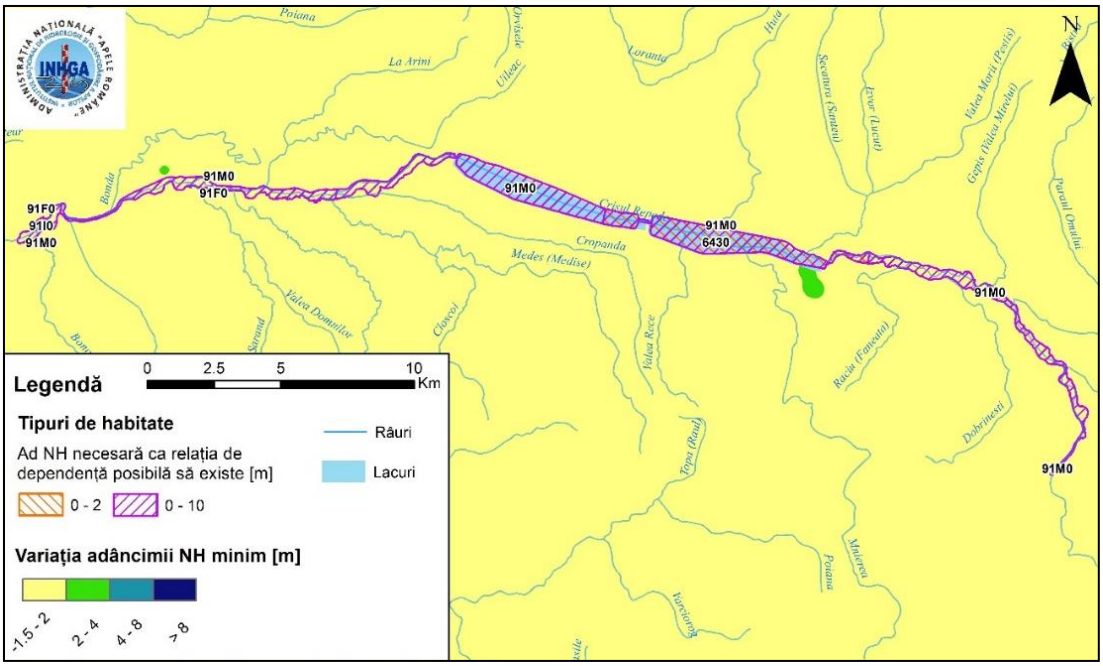

Figura 4.16 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

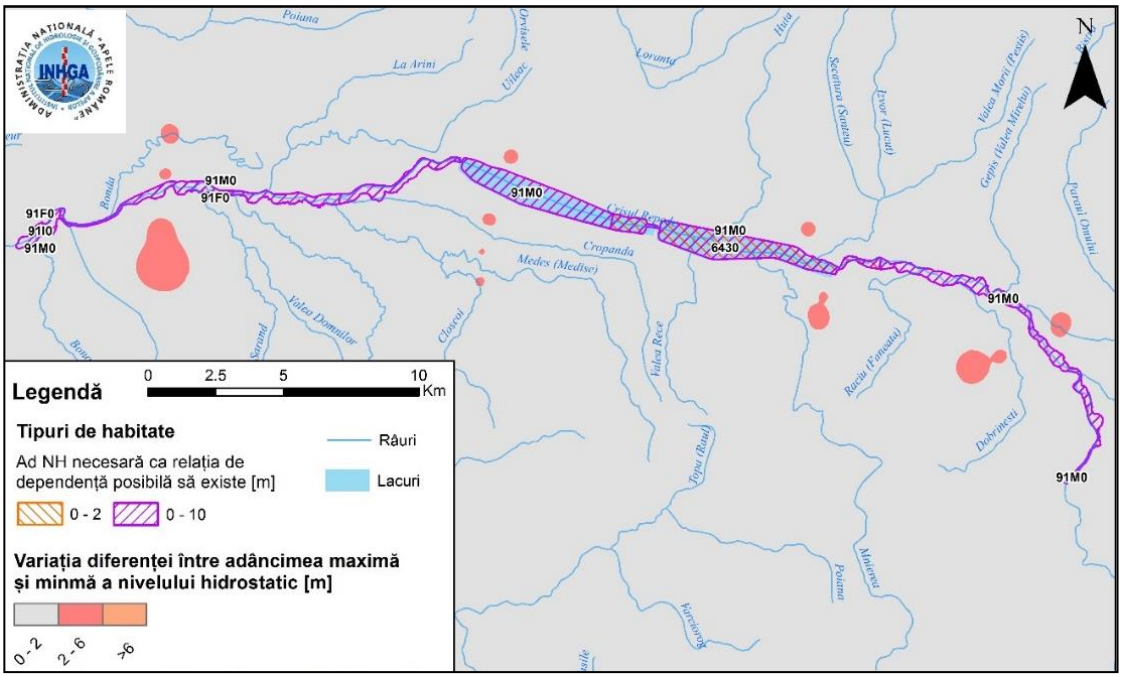

Figura 4.17 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0050

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0021, în cazul adâncimilor minime și maxime a nivelului hidrostatic relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată.

În cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0025 habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.,

91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc sunt dependente de apa subterană şi subordonat de alte surse iar habitatul cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan este dependent probabil de alte surse și subordonat de apa subterană.

Situl de importanţă comunitară **ROSCI0020 - Câmpia Carei** şi considerat conform analizei realizate în 2015 potenţial dependent de apa subterană, se dezvoltă pe două corpuri de apă subterană: jumătate din suprafața acestuia este situată în partea nord-vestică a corpului de apă subterană freatică ROCR01 iar cealaltă jumatate în partea nord-vestică a corpului de apă subterană ROSO06, în zona văii Salcia. În cadrul acestui sit, în arealul corpului de apă subterană ROCR01, se află 3 habitate posibil dependente de apa subterană (conform analizei din 2015): 6510 - Pajişti de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis), 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*) şi 91I0 - Vegetaţie de silvostepa eurosiberiana cu Quercus spp.. Condiţia necesară ca habitatul 6510 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu freaticul este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cele cu codul, conform Natura 2000, 91F0 şi 91I0 este necesar ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 10 m .

Astfel, în cazul cazul arealul sitului de importanță comunitară ROSCI0020 situat pe corpul de apă subterană freatică ROCR01 s-au avut în vedere 5 foraje; dintre acestea 2 foraje situate în interiorul sitului iar celelalte 3 în apropierea acestuia. În forajul F1 Valea lui Mihai ord. II, situat în partea sudică a stitului ROSCI0021, în interiorul habitatului cu codul 91I0 se observă o tendință de scădere atât a adâncimii nivelului hidrostatic minim cât și a celui maxim (Figura 4.18)

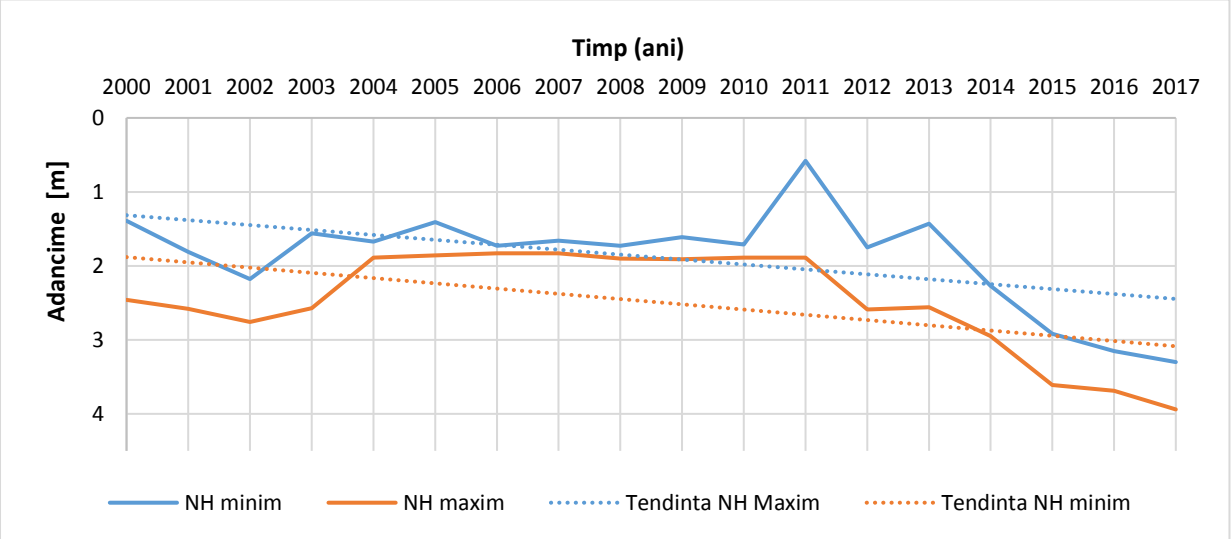

Figura 4.18 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F1 Valea lui Mihai ord. II

În cazul habitatului cu codul 6510 - Pajişti de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis) nu există puncte de monitorizare situate în interiorul acestuia. La sud de acest habitat, la o distanță de aproximativ 1 km de acesta, există un foraj de monitorizare în care valorile minime ale adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 variază între 4,1 – 7,6 m îar valorile maxime între 5,3 – 8,4 m.

Totodată pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona sitului de importanță comunitară ROSCI0020, au fost realizate hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.19 și 4.20), precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.21).

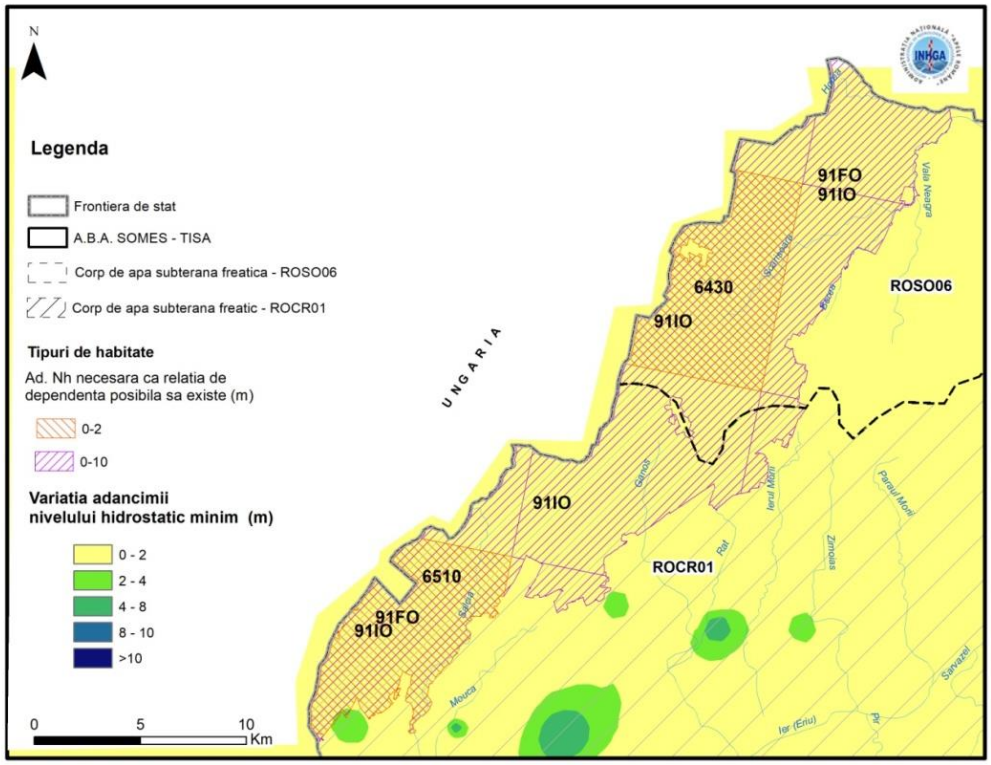

Figura 4.19 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

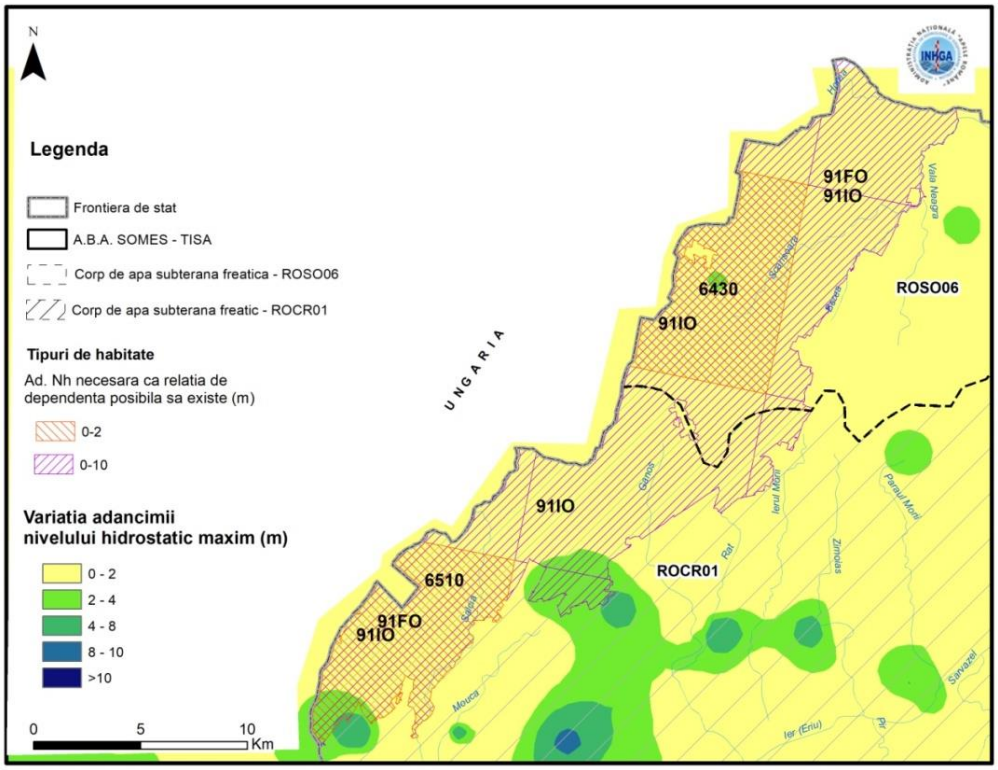

Figura 4.20 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

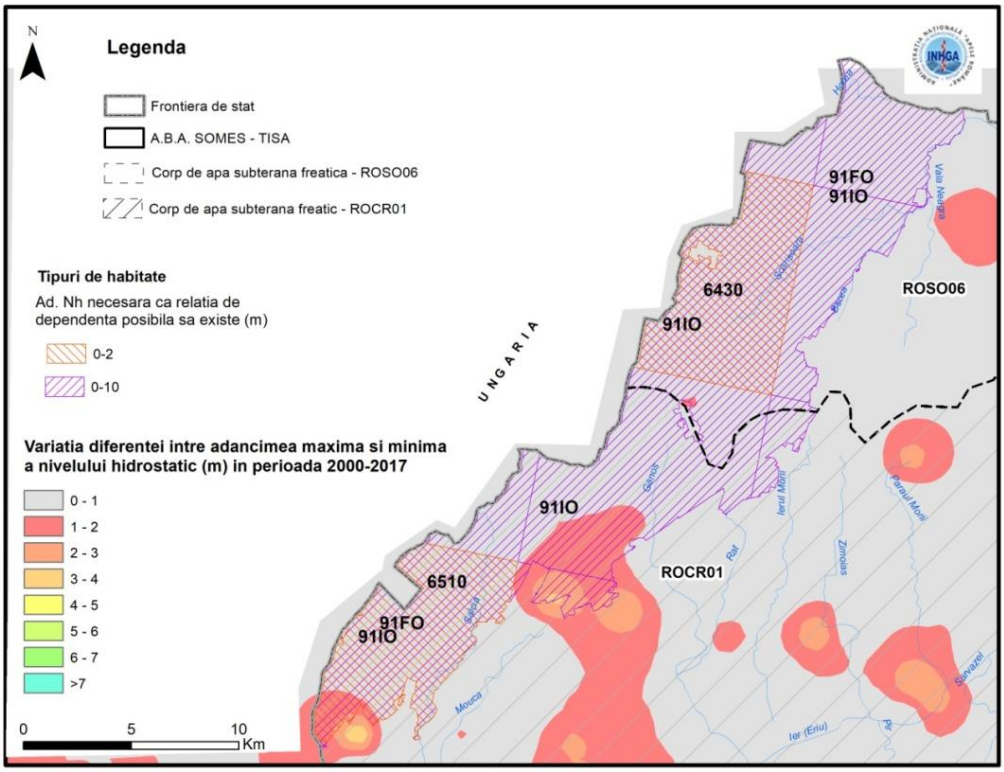

Figura 4.21 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0020

Regimul hidrodinamic al nivelului hidrostatic poate fi influenţat de factori naturali, cum ar fi precipitaţii, evapotranspiraţie, infiltraţii şi/sau factori antropici, respectiv captări, drenaje.

Evaluarea variaţiei adâncimii minime și maxime a nivelului hidrostatic precum şi a diferenţei dintre adâncimea maximă şi minimă a acestuia în timp şi spaţiu a fost realizată în corelare cu prezenţa captărilor. Rezultatul obţinut a fost că variaţia majoră a valorilor adâncimii nivelului hidrostatic este datorată factorilor naturali şi nu antropici, în zonele sensibile nefiind situate exploatări de apă din subteran.

În cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0020, habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia, riverane marilor fluvii (Ulmenion minaris) şi 91I0 - Vegetaţie de silvostepa eurosiberiana cu Quercus spp. sunt dependente de apa subterană şi subordonat de alte surse. Habitatul cu codul 6510 - Pajişti de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis) este dependent majoritar de apa subterană şi subordonat din alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0049 – Crișul Negru** considerat conform analizei realizate în 2015 potenţial dependent de apa subterană, se dezvoltă în partea sud-vestică a corpului de apă subterană, în lungul rîului Crișul Negru. În cadrul acestui sit au fost identificate 3 habitate posibil dependente de apa subterană: 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp*., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc. Condiţia necesară ca acste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este necesar ca adâncimea nivelului hidrostatic (NH) să fie mai mică de 10 m .

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0049 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 11 foraje de monitorizare aflate în vecinătate. Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona sitului de importanță comunitară ROSCI0049, au fost realizate prin interpolare, hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.22 și Figura 4.23), precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.24).

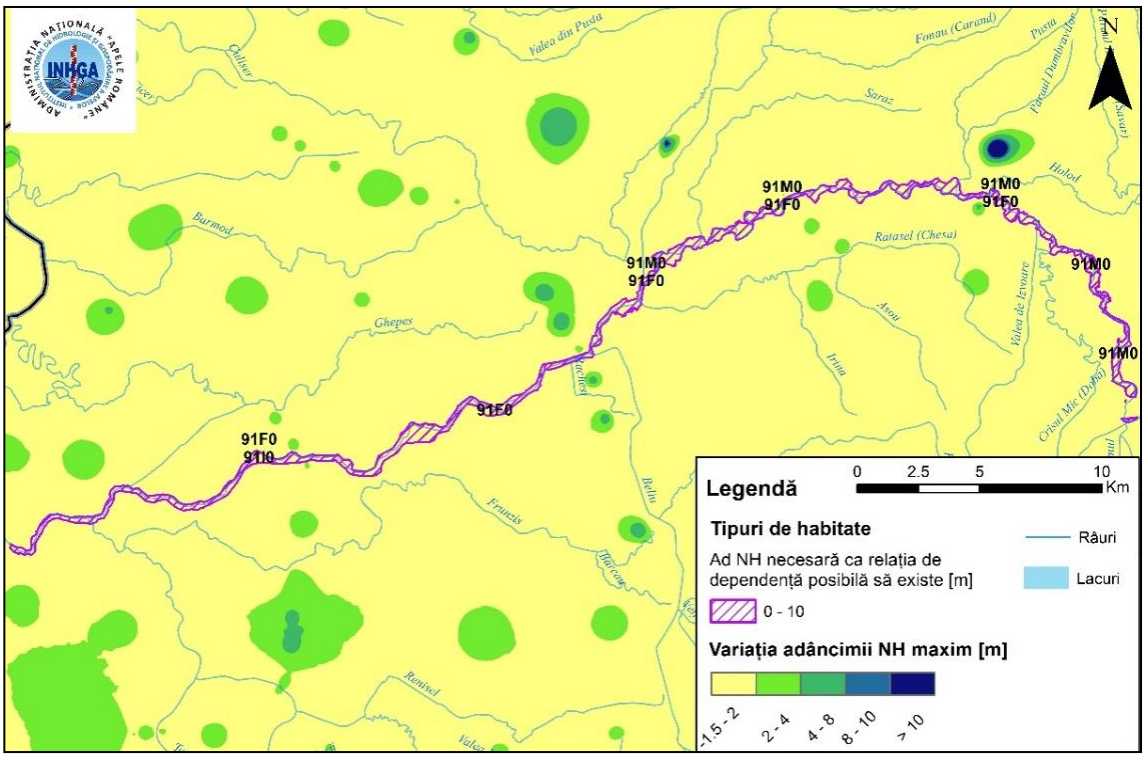

Figura 4.22 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

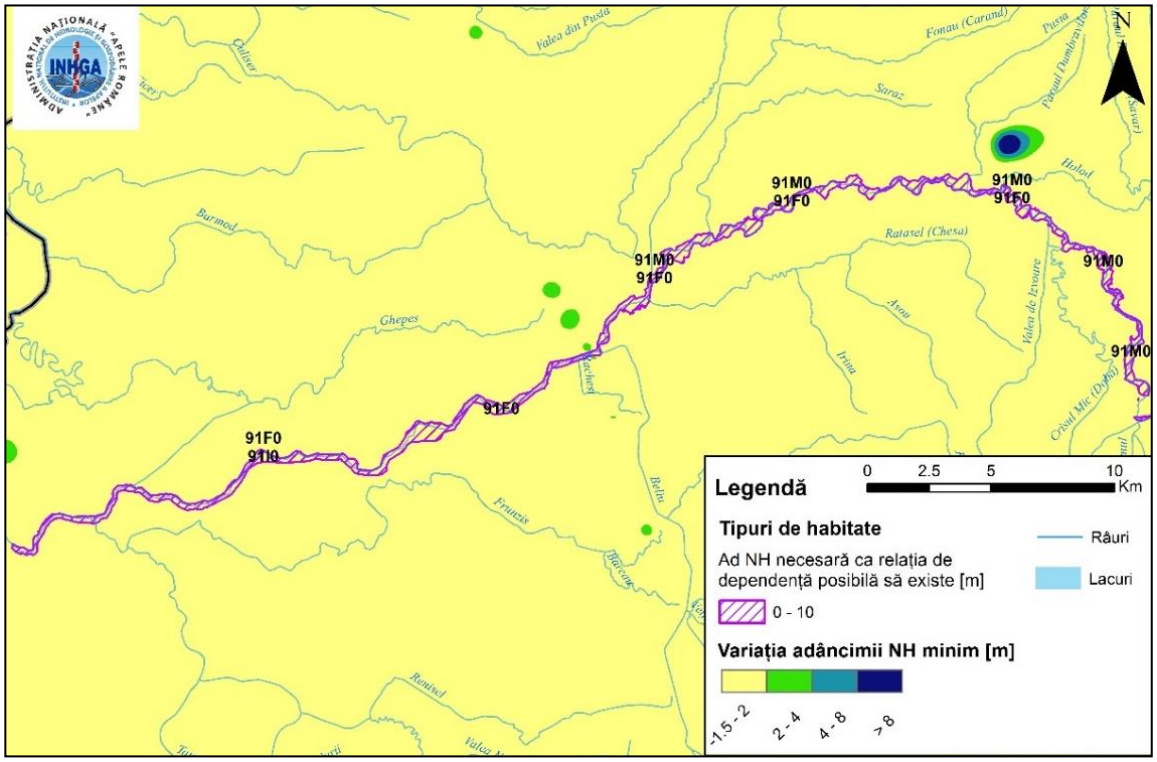

Figura 4.23 Variaţia adâncimii mainime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

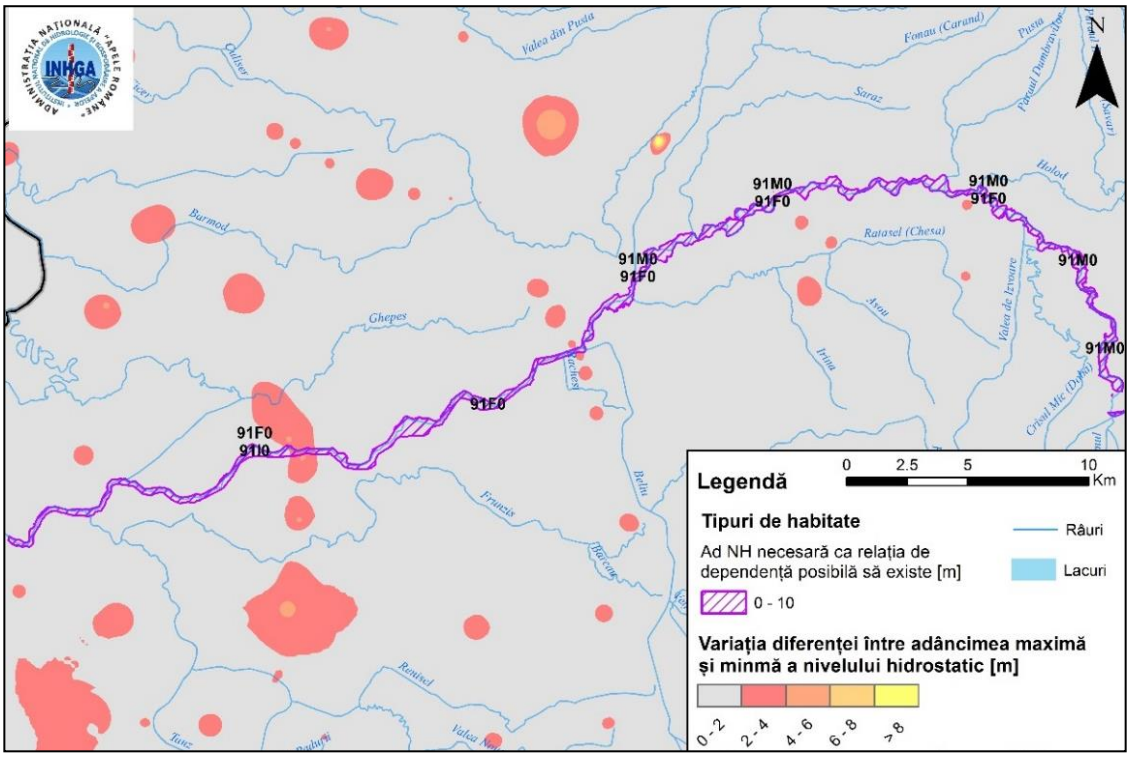

Figura 4.24 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0049

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în cazul adâncimilor minime și maxime a nivelului hidrostatic relaţia dintre apa subterană şi habitatele aferente sitului de importanţă comunitară ROSCI0021 nu este afectată. Astfel, în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0218 relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp*., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, este posibilă dar informaţiile sunt insuficiente.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0218 - Dealul Mocrei - Rovina – Ineu** considerat potenţial dependent de apa subterană, este dezvoltat în partea de sud a corpului de apă subterană ROCR01, la sud de râul Crișul Alb. În cadrul acestui sit au fost identificate 4 habitate posibil dependente de apa subterană și anume 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6240 – Pajişti stepice subpannonice. Condiţia necesară ca habitatul 6420 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cele cu codul, conform Natura 2000, 91F0, 91M0 şi 91I0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0218 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 4 foraje de monitorizare aflate în vecinătate (două dintre acestea sunt situate la nord de sit iar celelalte două în partea dud-vestică a sitului). Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.25 și Figura 4.26), precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.27).

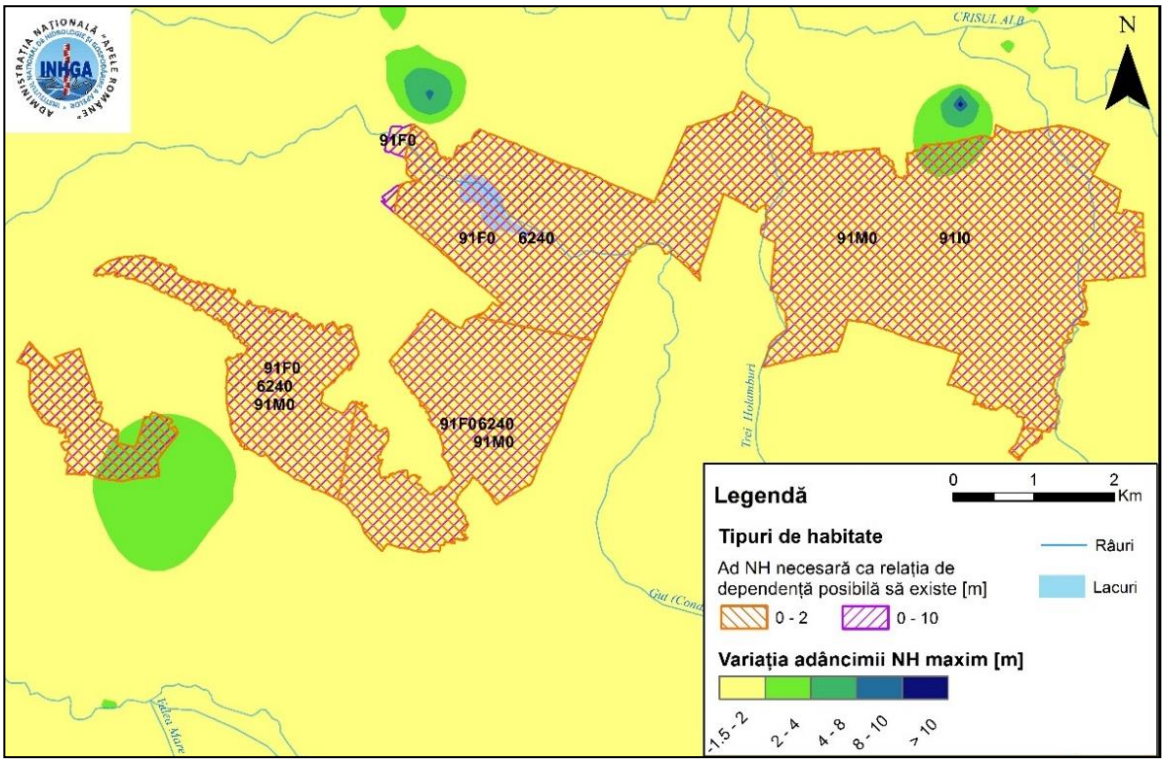

Figura 4.25 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

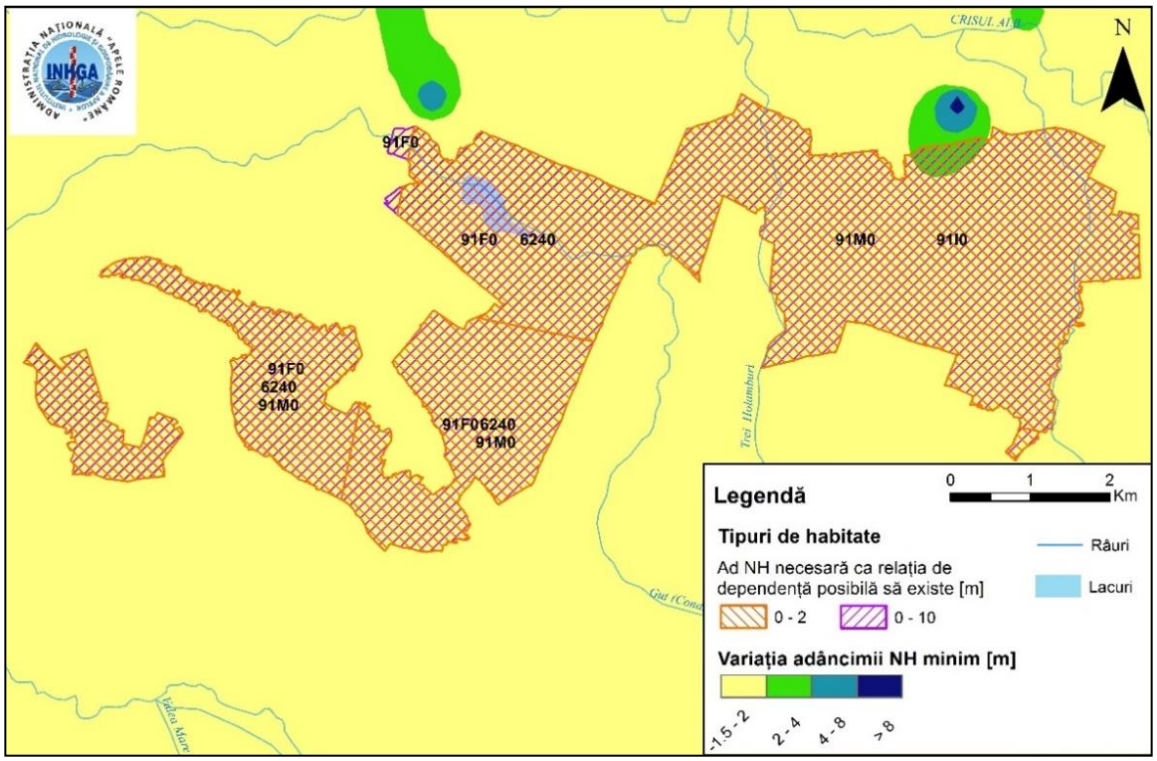

Figura 4.26 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

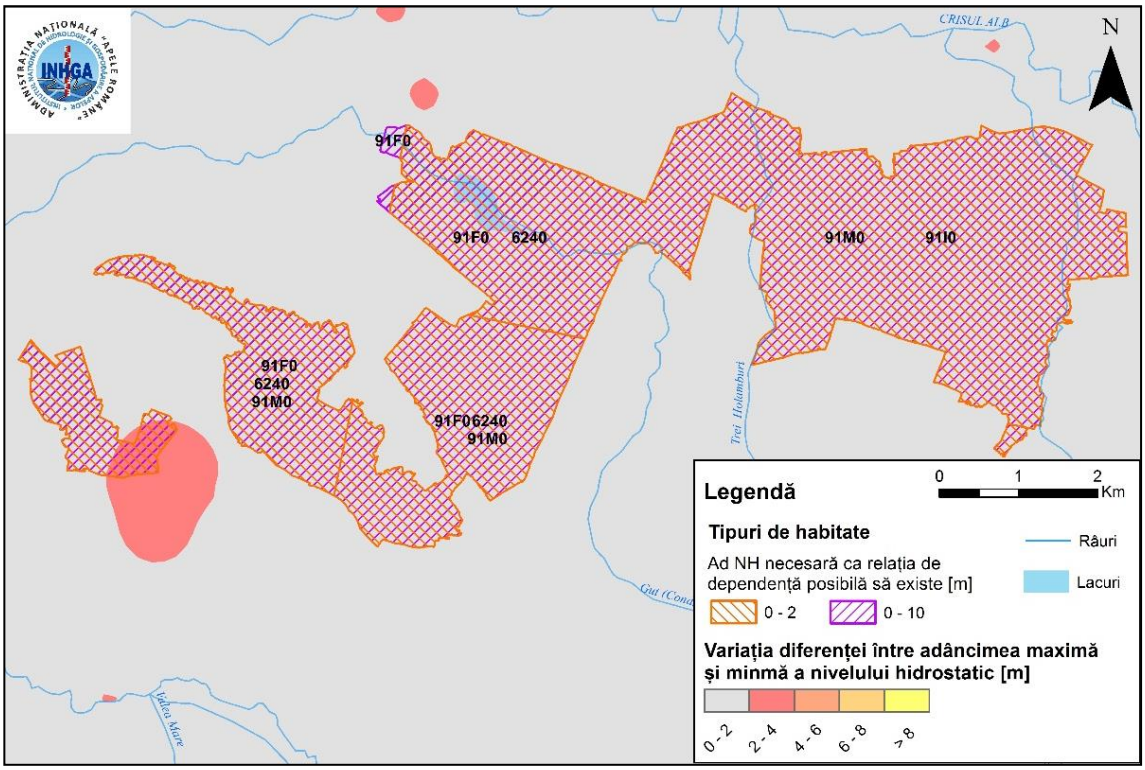

Figura 4.27 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0218

În urma evaluării acestor hărţi se poate observa faptul că adâncimea nivelului hidrostatic maxim și minim în forajele din vecinătatea sitului de importanță comunitară ROSCI0218 este mai mare de 2 m. Astfel în cazul habitatului cu codul 6420 relația de dependență de apa subterană nu este afectată însă în partea nord-estică și sud-vestică a acestuia, se poate presupune că habitatul este posibil dependent de alte susrse și subordonat de apa subterană. În cazul habitatelor cu codul 91F0, 91M0 şi 91I0 relația de dependență de apa subterană nu este afectată. Astfel, relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6240 – Pajişti stepice subpannonice, este posibilă dar informaţiile sunt insuficiente.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0350 – Lunca Tăuzului** este dezvoltat în partea sud-vestică a corpului de apă subterană ROCR01, în lungul râului Tăuz. În cadrul acestui sit au fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană: 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este necesar ca adâncimea Nivelului hidrostatic (NH) să fie mai mică de 10 m .

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0350 au fost identificate 12 foraje de monitorizare dintre care 6 sunt situate în interiorul perimetrului sitului iar 6 se află în vecinătatea acestuia. În forajul F2 Vânători Sud situat în partea centrală a sitului ROSCI0350 în zona habitatului cu codul 91F0 se poate observa o tendință de scădere atât a adâncimii nivelului hidrostatic minim cât și a celui maxim (Figura 4.28).

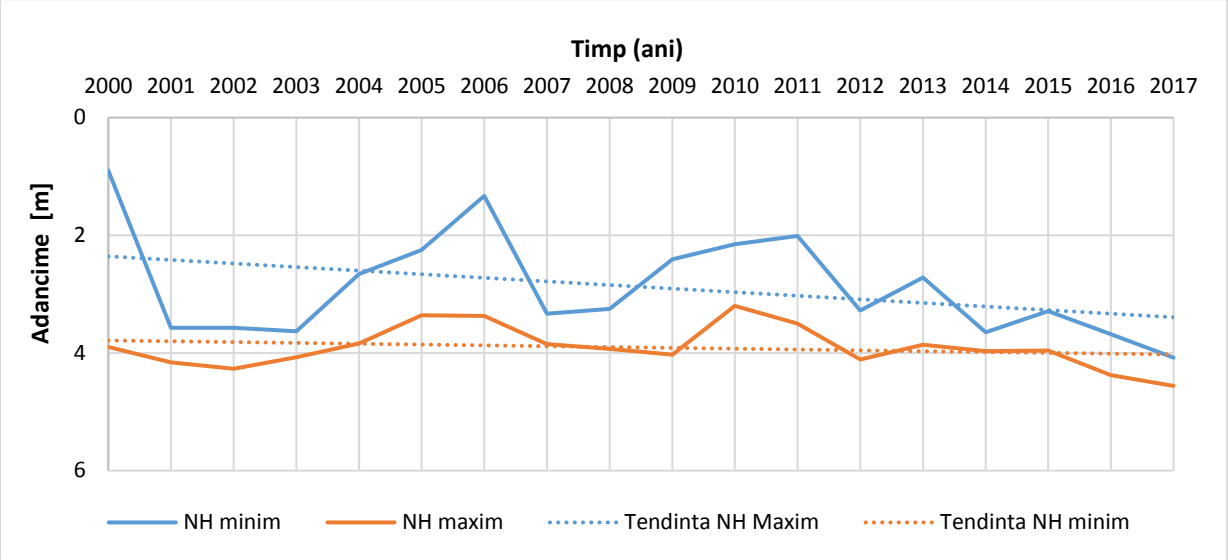

Figura 4.28 Variaţia adâncimii minime şi maxime a nivelului hidrostatic (m) măsurată faţă de cota terenului, în perioada 2000-2017 în forajul F2 Vânători Sud

Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona sitului de importanță comunitară ROSCI0350, au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.29 și Figura 4.30) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.31).

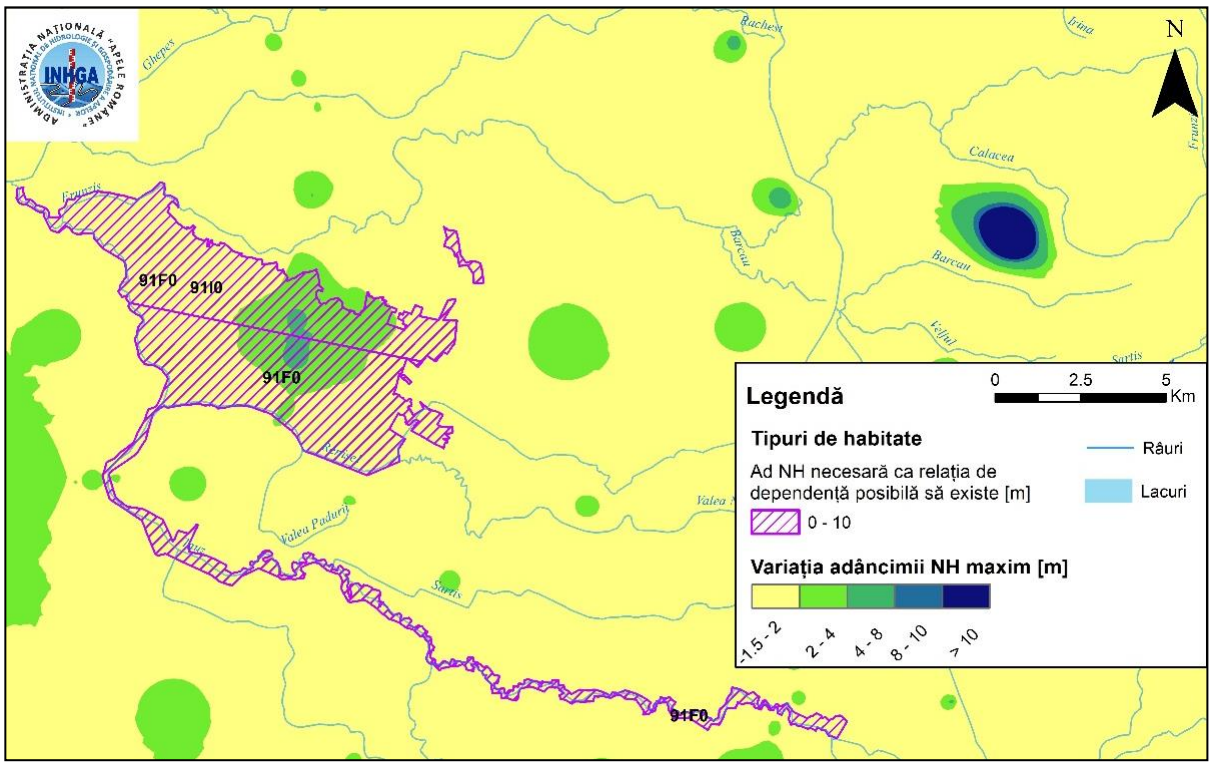

Figura 4.29 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

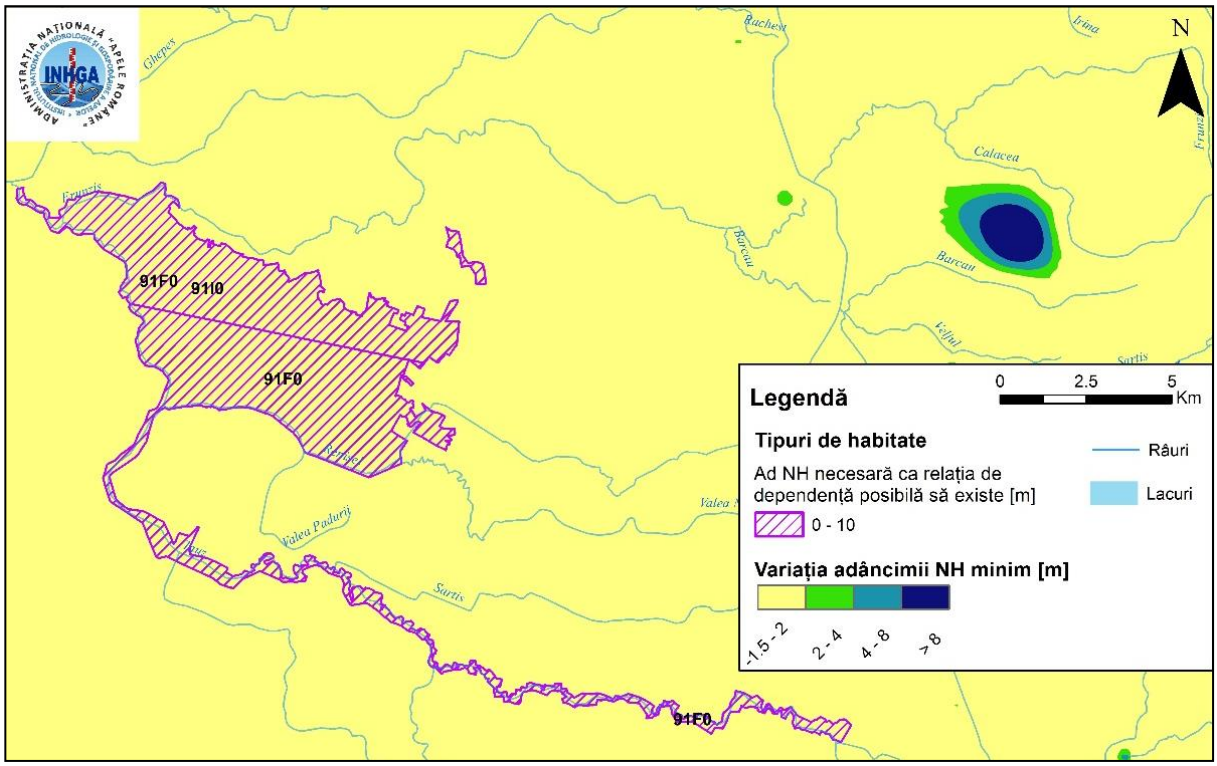

Figura 4.30 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

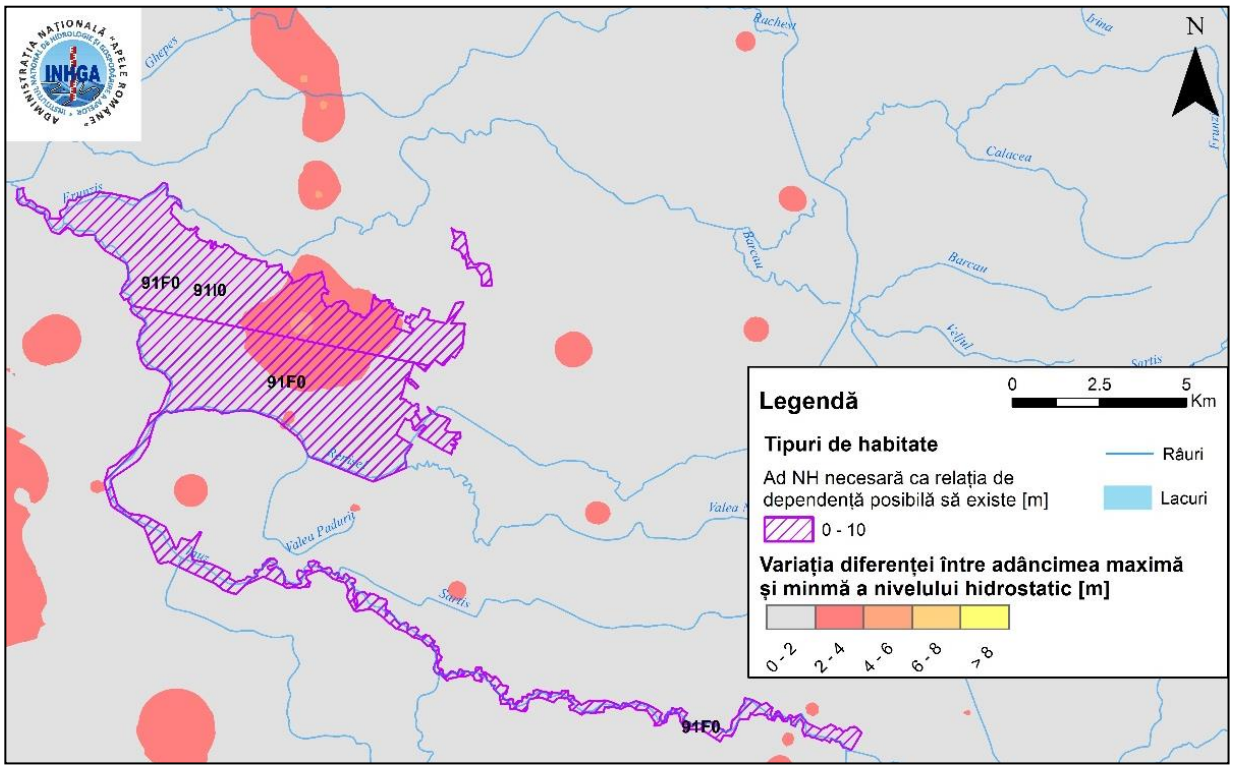

Figura 4.31 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0350

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0350, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0350 (Figura 4.31). Astfel, habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia, riverane marilor fluvii (Ulmenion minaris) şi 91I0 - Vegetaţie de silvostepa eurosiberiana cu Quercus spp. sunt dependente de apa subterană şi subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0387** se dezvoltată pe două areale (unul nordic și unul sudic) în partea vestică a corpului de apă subterană. În cadrul arealului nordic, ce se dezvoltă între râul Valea Mare la nord și râul Culiser la sud, a fost identificat habitatul cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin. Condiţia necesară ca acest habitat să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic ca adâncimea nivelului hidrostatic (NH) să fie mai mică de 2 m. În cadrul arealului sudic, ce se dezvoltă între râul Cicer la nord și râul Barmod la sud, a fost identificat habitatul cu codul 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.. Condiţia necesară ca acest habitat să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic (NH) să fie mai mică de 10 m .

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0387 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 5 foraje de monitorizare aflate în vecinătate. Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona sitului de importanță comunitară ROSCI0387, au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.32 și Figura 4.33), precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic).

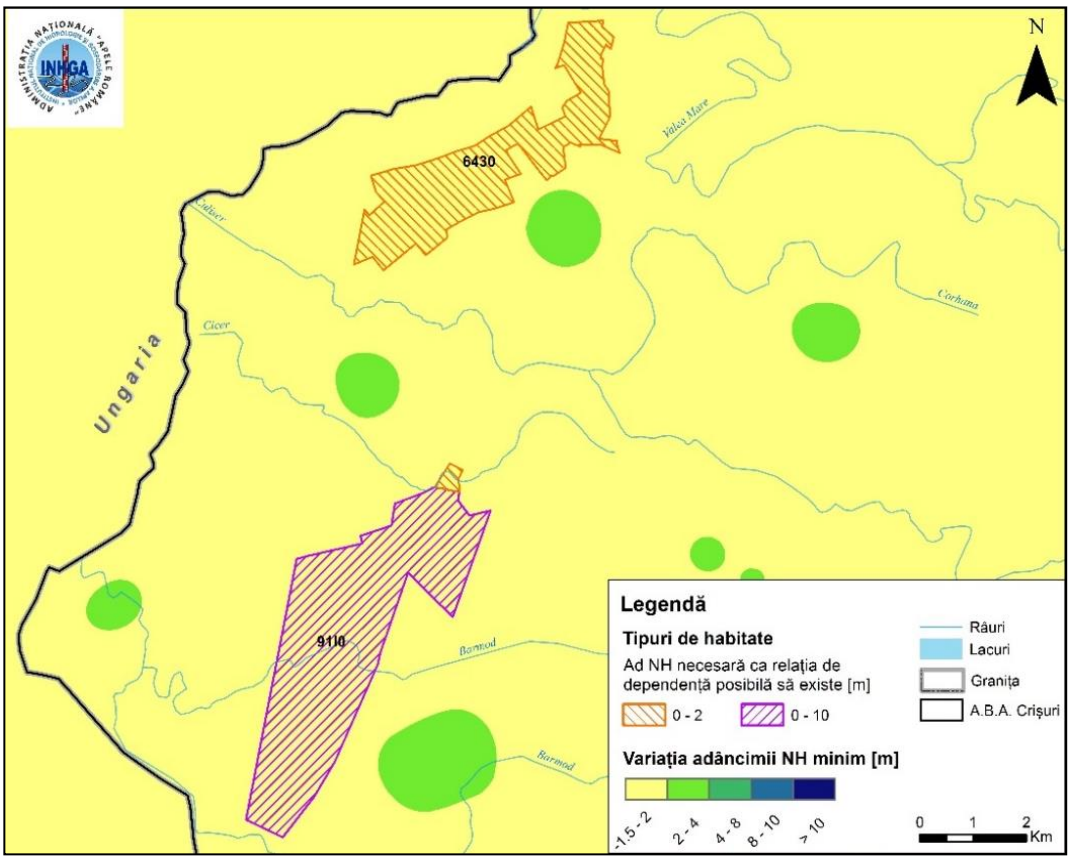

Figura 4.32 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

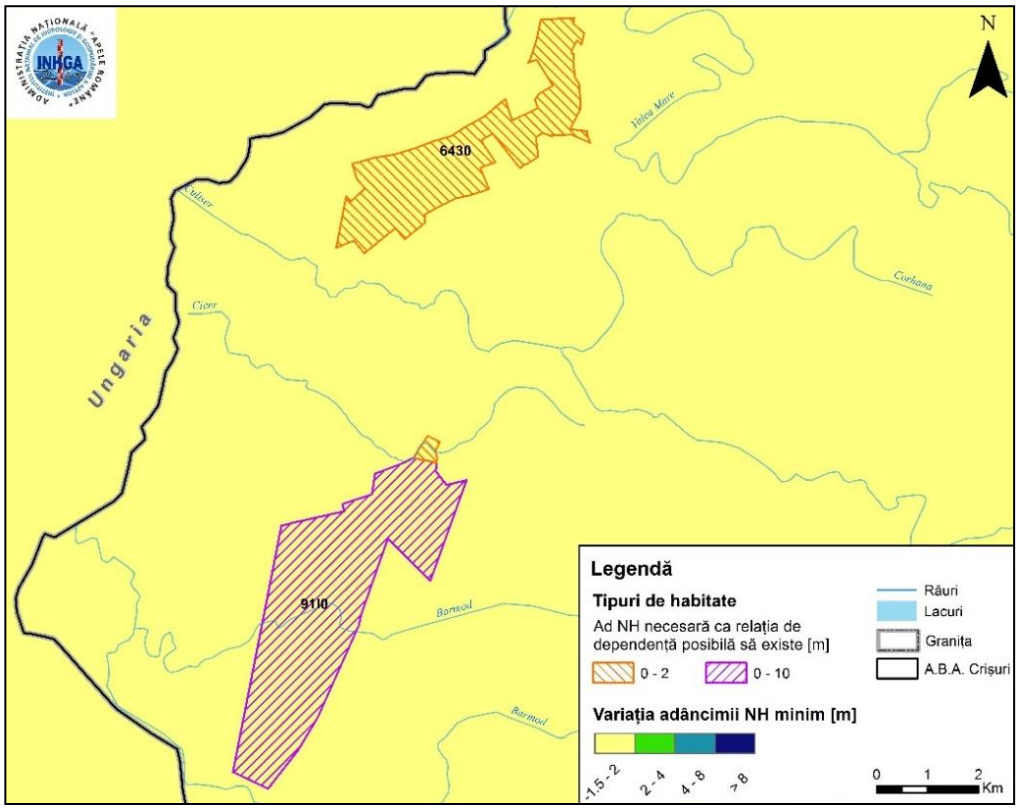

Figura 4.33 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

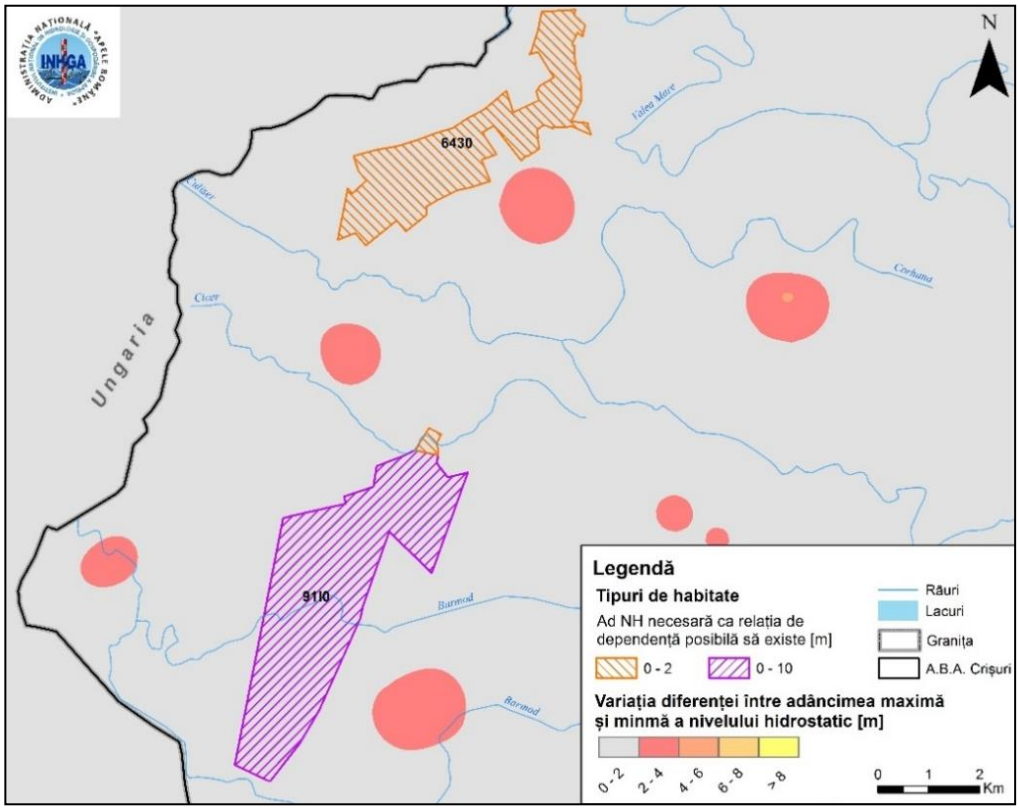

Figura 4.34 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0387

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0387, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0387 (Figura 4.34). Astfel, relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin și 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu Quercus spp., este posibilă dar informaţiile sunt insuficiente.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0294 - Crișul Alb între Gurahonț și Ineu** se dezvoltă în partea de sud a corpului de apă subterană, în lungul râului Crișul Alb. În cadrul acestui sit au fost identificate 5 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, 6240 – Pajişti stepice subpannonice. Condiţia necesară ca habitatele cu codul 6420 și 6430 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cele cu codul, conform Natura 2000, 91F0, 91M0 şi 91I0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0294 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 11 foraje de monitorizare aflate în vecinătate. Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona acestui sit, au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.35, 4.36) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic).

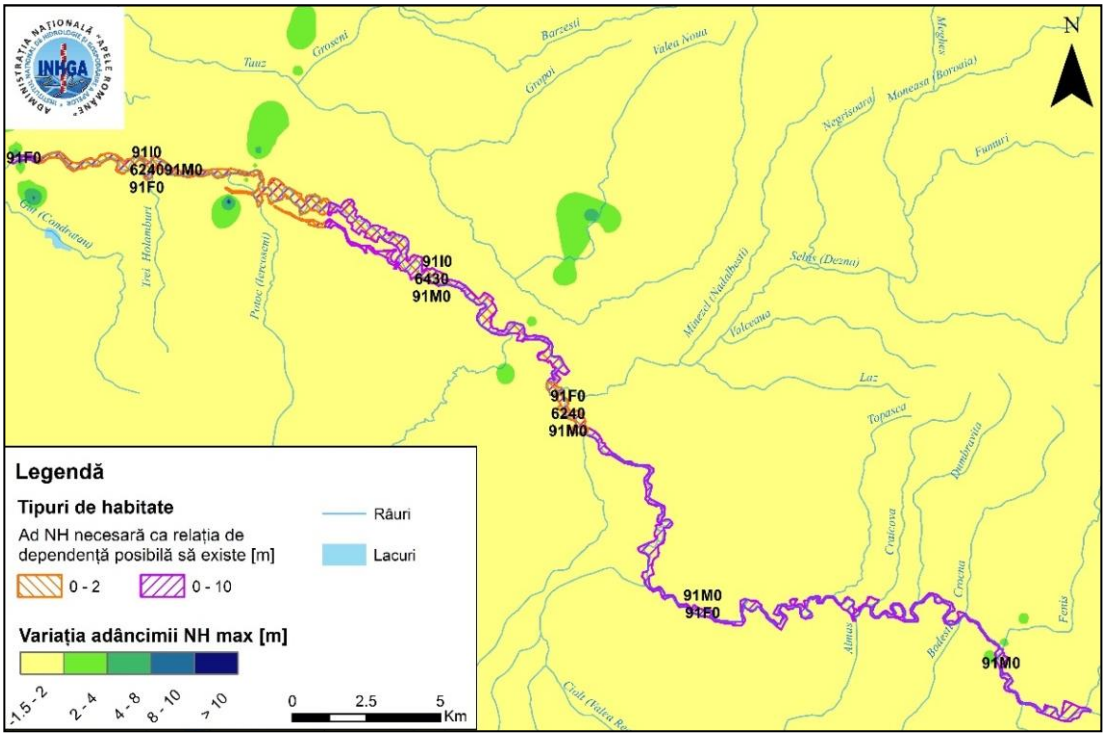

Figura 4.35 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

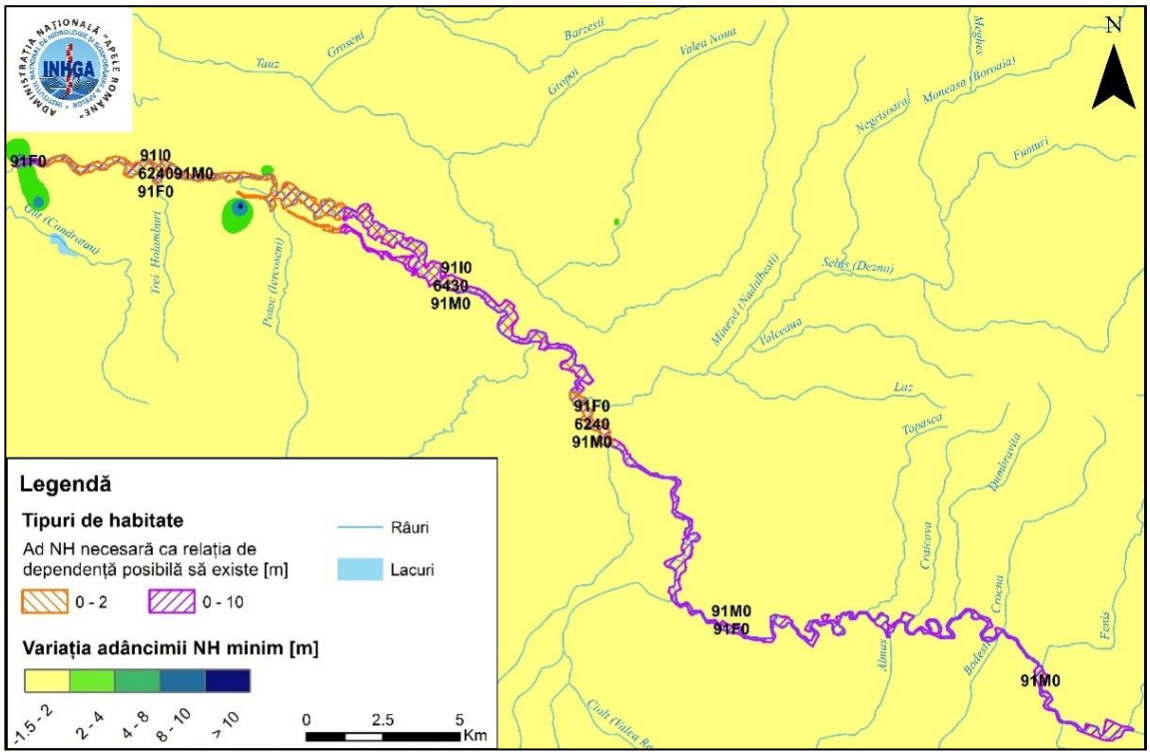

Figura 4.36 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

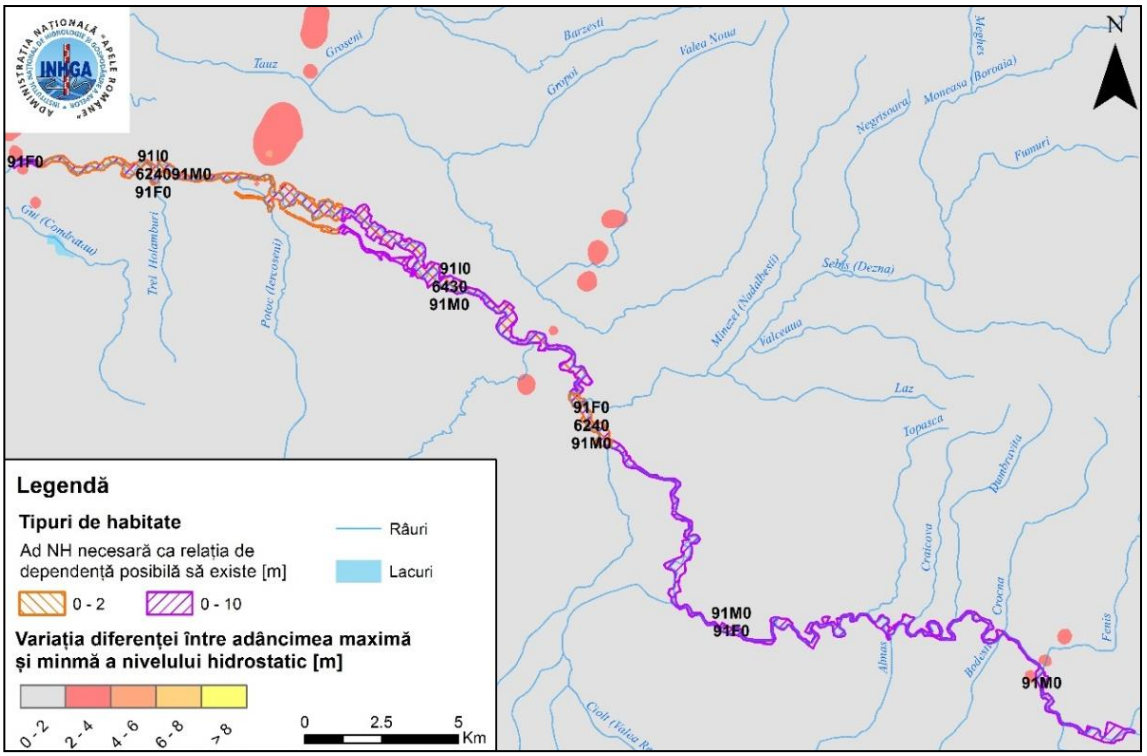

Figura 4.37 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0294

În urma analizei acestor hărţi se poate concluziona că habitatele cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, 6240 –

Pajişti stepice subpannonice, datorită extindeii în lungul râului Crișul Alb, sunt posibil dependente de alte susrse și subordonat de apa subterană. În cazul habitatelor cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp. și 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc relația de dependență de apa subterană nu este afectată, acestea fiind dependente probabil de apa subterană şi subordonat de alte surs. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic din perioada 2000-2017 (Figura 4.37).

Situl de importanță comunitară **ROSCI0231 - Nădab - Socodor - Vărşad** se dezvoltă în partea de sud - vestică a corpului de apă subterană freatică ROCR01, în lungul canalului Morilor (Figura 4.38). În cadrul acestui sit au fost identificate 4 tipuri de habitate posibil dependente de apa subterană și anume 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sangiusorba officinalis*), 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, 1530 – Stepe şi mlaştini sărăturate. Condiţia necesară ca habitatele cu codul 1530, 6510 și 6430 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cel cu codul 91F0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0231 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în înteriorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 5 foraje de monitorizare aflate în vecinătate. Pe baza valorilor adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic înregistrate în perioada 2000 - 2017 în forajele situate în zona acestui sit, au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.38 și Figura 4.39) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.40).

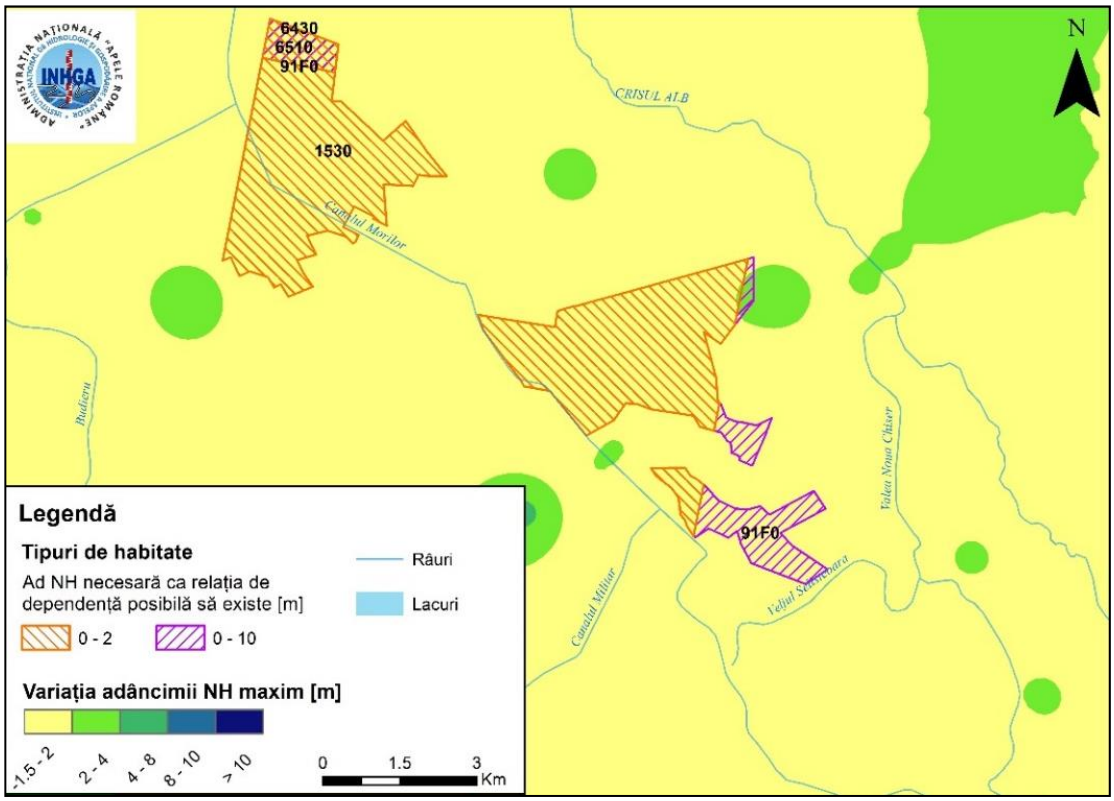

Figura 4.38 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

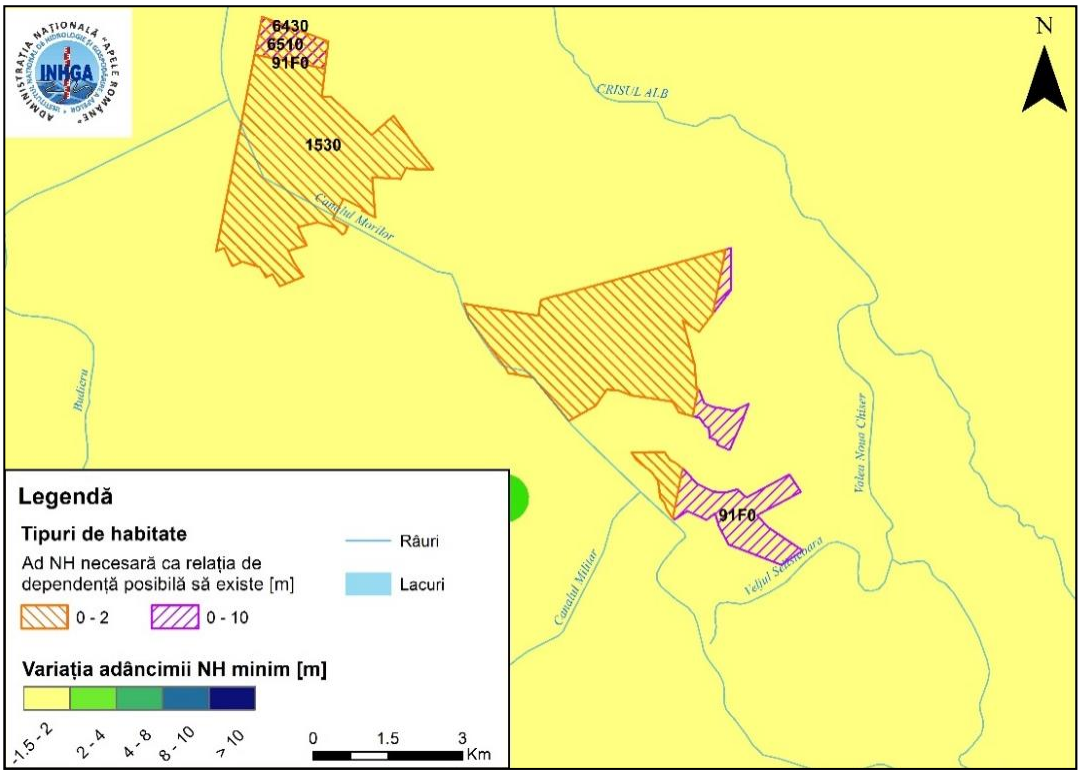

Figura 4.39 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

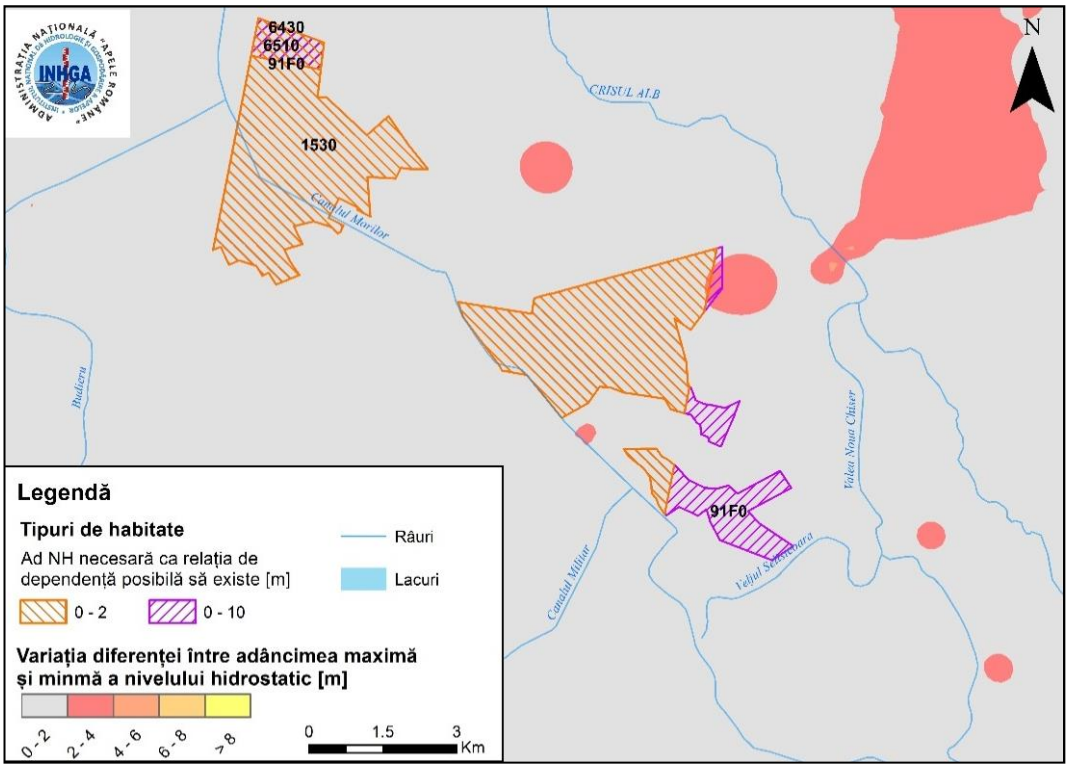

Figura 4.40 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0231

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și celor maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Aceast lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic din perioada 2000-2017 (Figura 4.40). Astfel, în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0231 relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus ro*bur, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis*), 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, 1530 – Stepe şi mlaştini sărăturate, este posibilă dar informaţiile sunt insuficiente.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0048 - Crișul Alb** se dezvoltă în partea de sud-vest a corpului de apă subterană freatică ROCR01, în lungul rîului Crișul Alb. În cadrul acestui sit au fost identificate 3 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin și 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sangiusorba officinalis*). Condiţia necesară ca habitatele cu codul 6430 și 6510 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cel cu codul, conform Natura 2000, 91F0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0048 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în înteriorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 5 foraje de monitorizare aflate în vecinătate pe baza cărora au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.41 și 4.42) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.43).

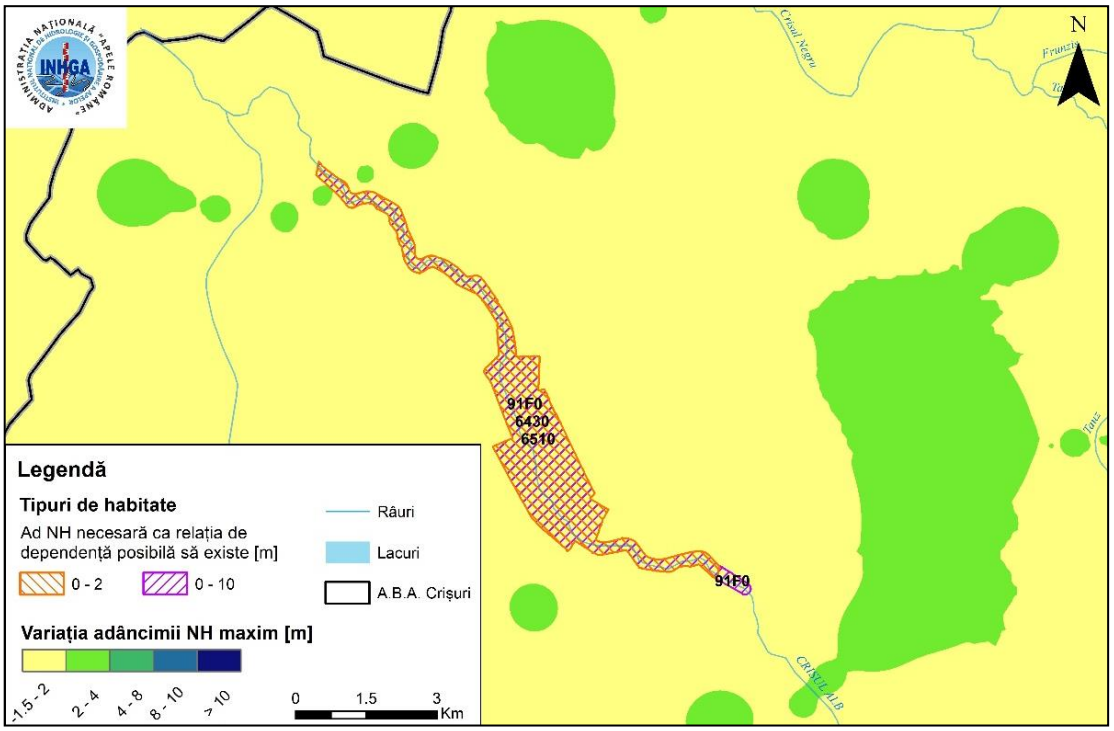

Figura 4.41 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

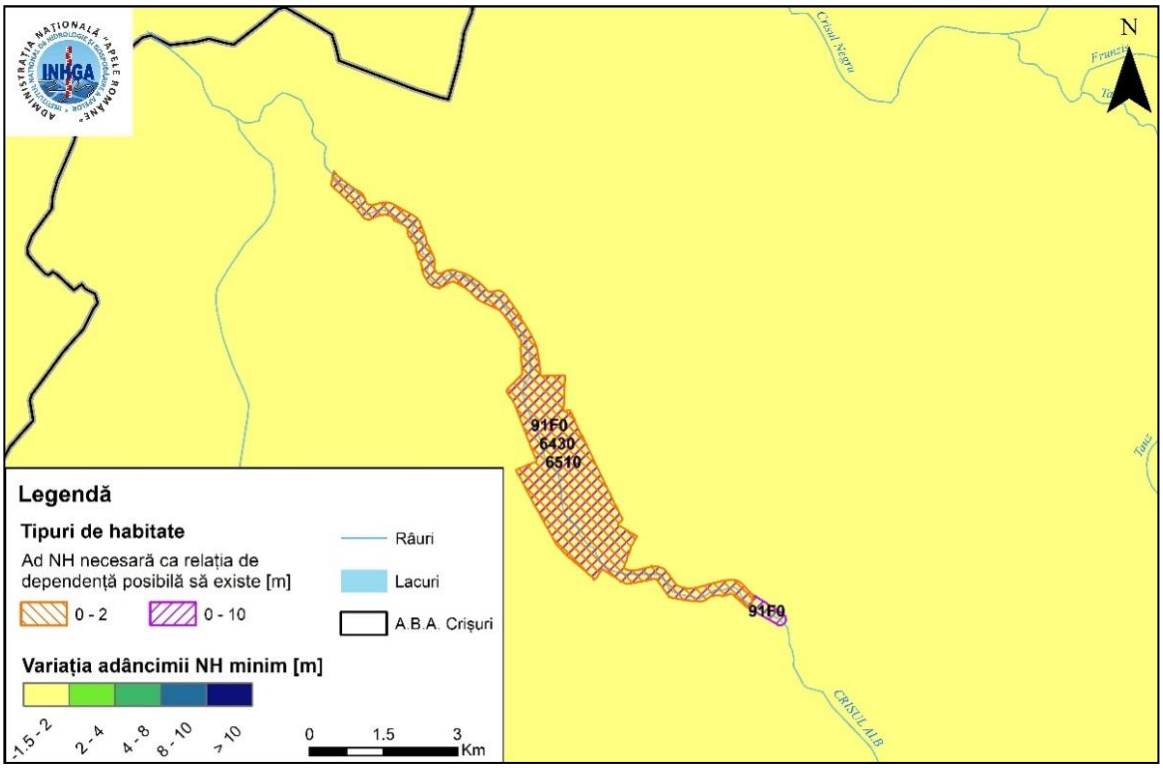

Figura 4.42 Variaţia adâncimii minime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

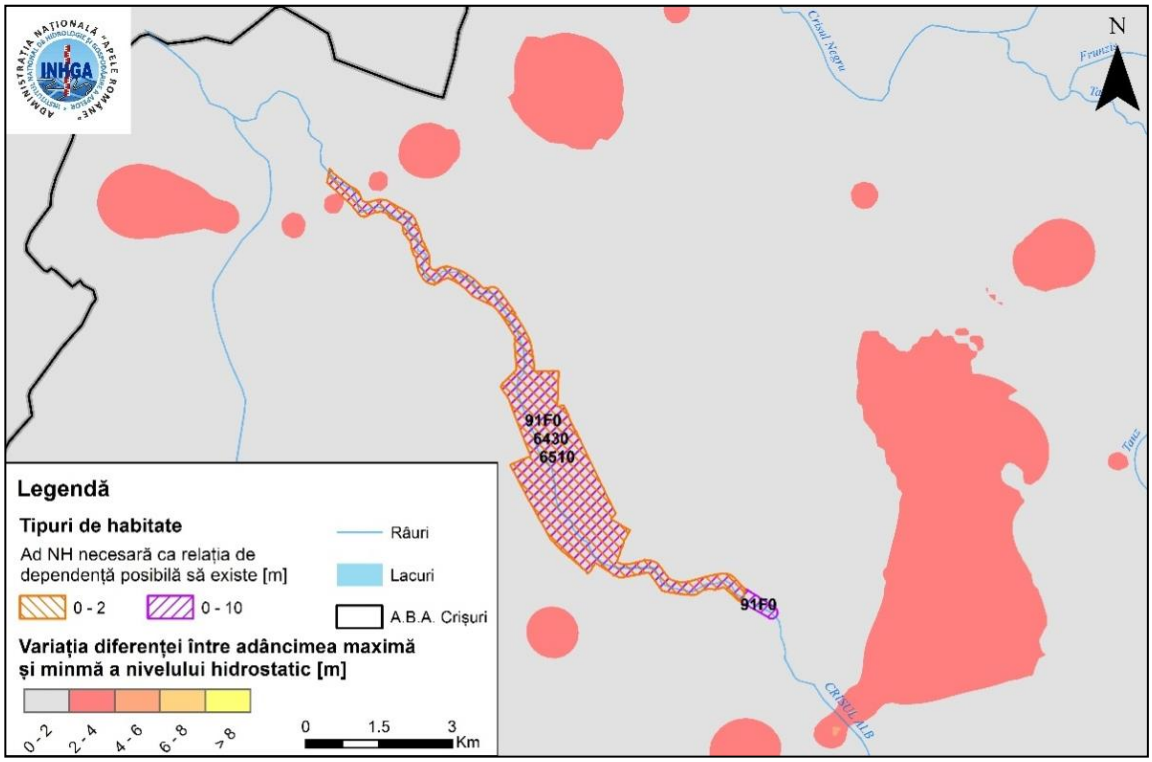

Figura 4.43 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0048

În urma evaluării acestor hărţi se poate concluziona că, în cazul sitului ROSCI0048, habitatele cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până

la nivel montan şi alpin şi 6510 – Pajişti de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis), datorită faptului că se dezvoltă în lungul râului Crișul Alb (râu cu caracter permanent), sunt dependente probabil de alte surse (apa de suprafață) şi subordonat din subteran. În cazul habitatului cu codul 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*) relaţia cu apa subterană nu este afectată, acesta fiind dependent probabil de apa subterană şi subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0061 – Defileul Crișului Negru** se dezvoltă în partea centrală a corpului de apă subterană fiind traversat de rîului Crișul Negru (Figura 4.44). În cadrul acestui sit a fost identificat 1 habitat posibil dependent de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc. Condiţia necesară ca acest habitat să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

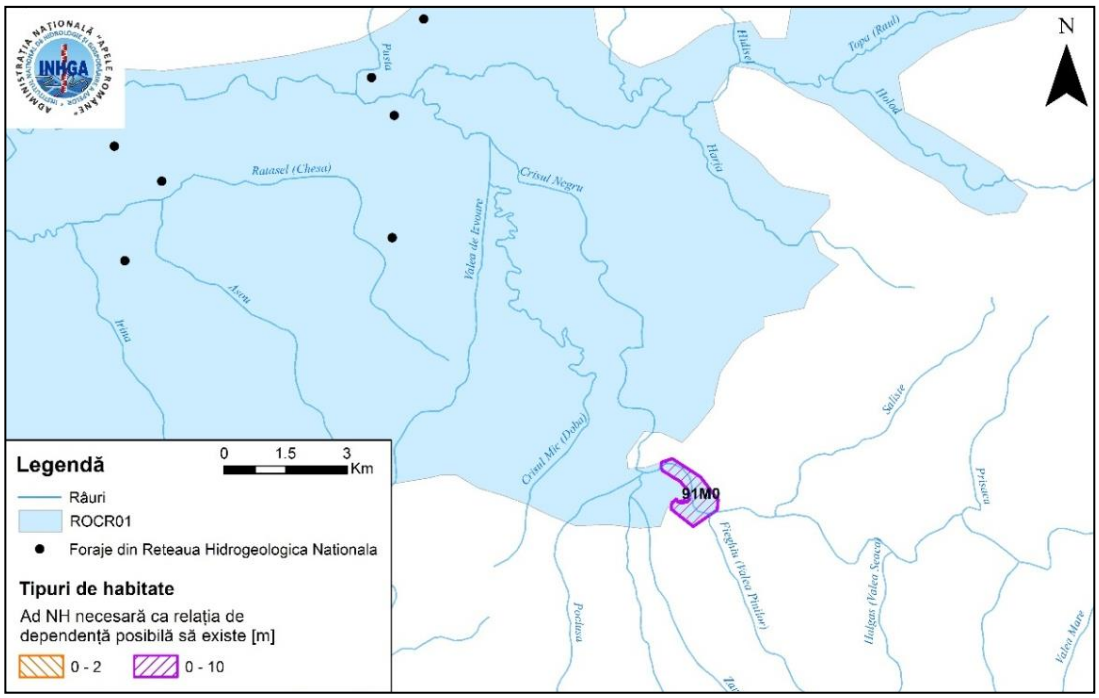

Figura 4.44 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0061

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0061 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătatea acestuia (Figura 4.44). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0062 – Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului** se dezvoltă în partea centrală a corpului de apă subterană freatică. Situl, cu o suprafaţă restrânsă, respectiv 0.0052 km^2, este dezvoltat în zona montană, în apropierea râului Crișul Repede, curs de apă cu caracter permanent. În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91H0 - Păduri pannonice cu *Quercus pubescens*. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

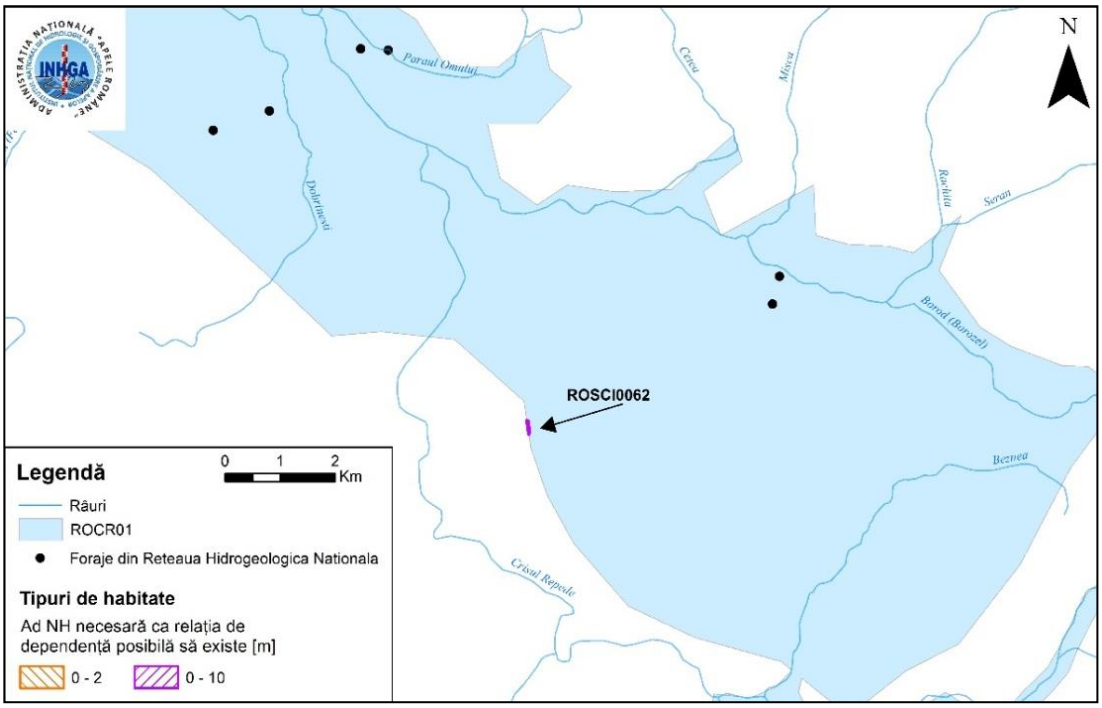

Figura 4.45 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0062

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0062 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătate (Figura 4.45). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0068 – Diosig** se dezvoltă în partea de vest a corpului de apă subterană freatică ROCR01, în zona de graniță. Situl se dezvoltă în lungul râului Ierul Îngust, curs de apă cu caracter permanent. În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*). Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0068 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 4 foraje de monitorizare aflate în vecinătate (cel mai apropiat foraj se află la o distanță de aproximativ 160 m față de sit) pe baza cărora au fost realizate prin interpolare hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.46 și 4.47) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.48).

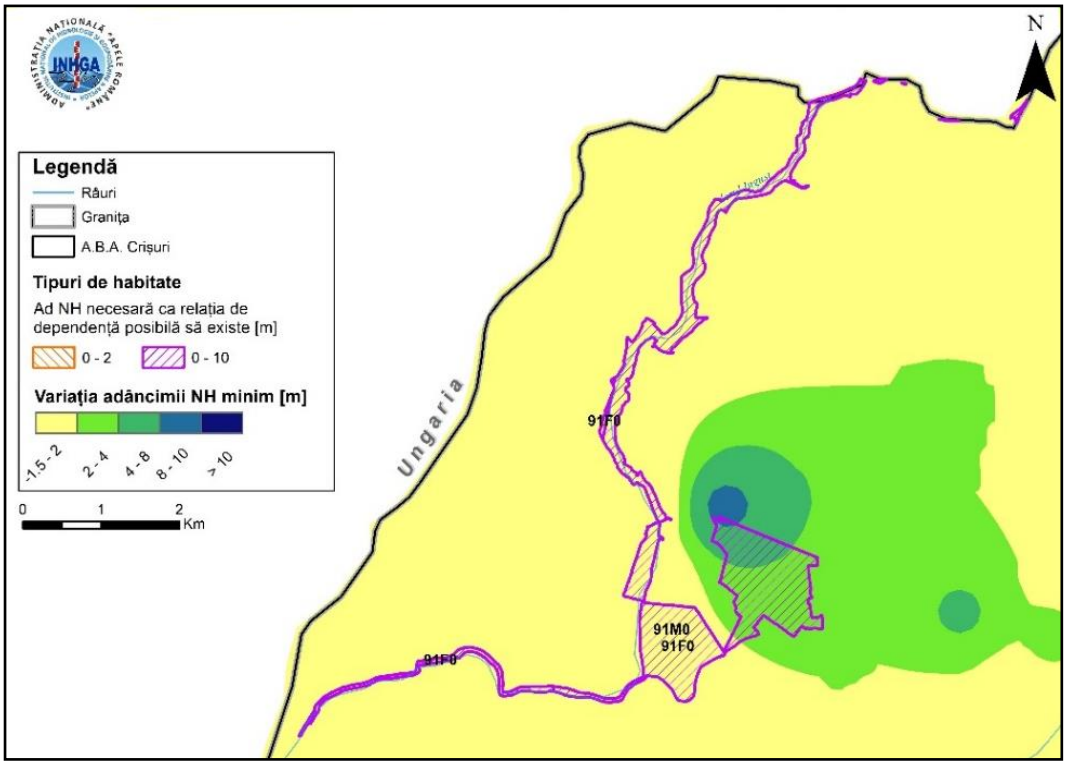

Figura 4.46 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0068

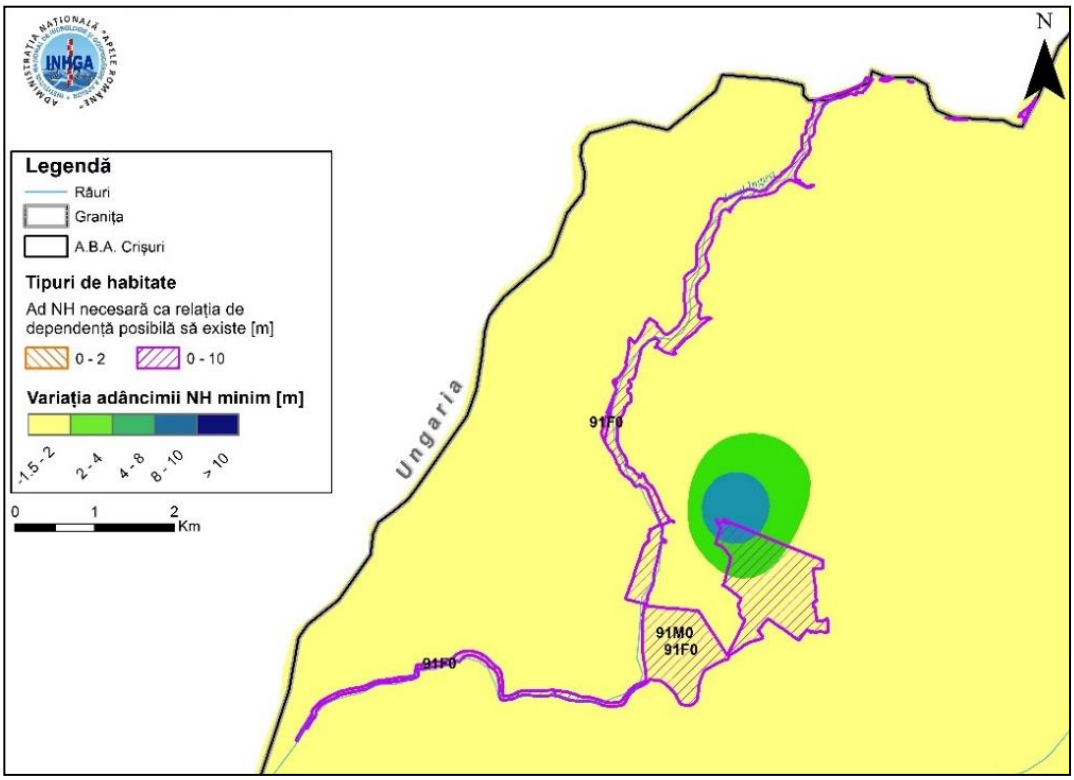

Figura 4.47 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0068

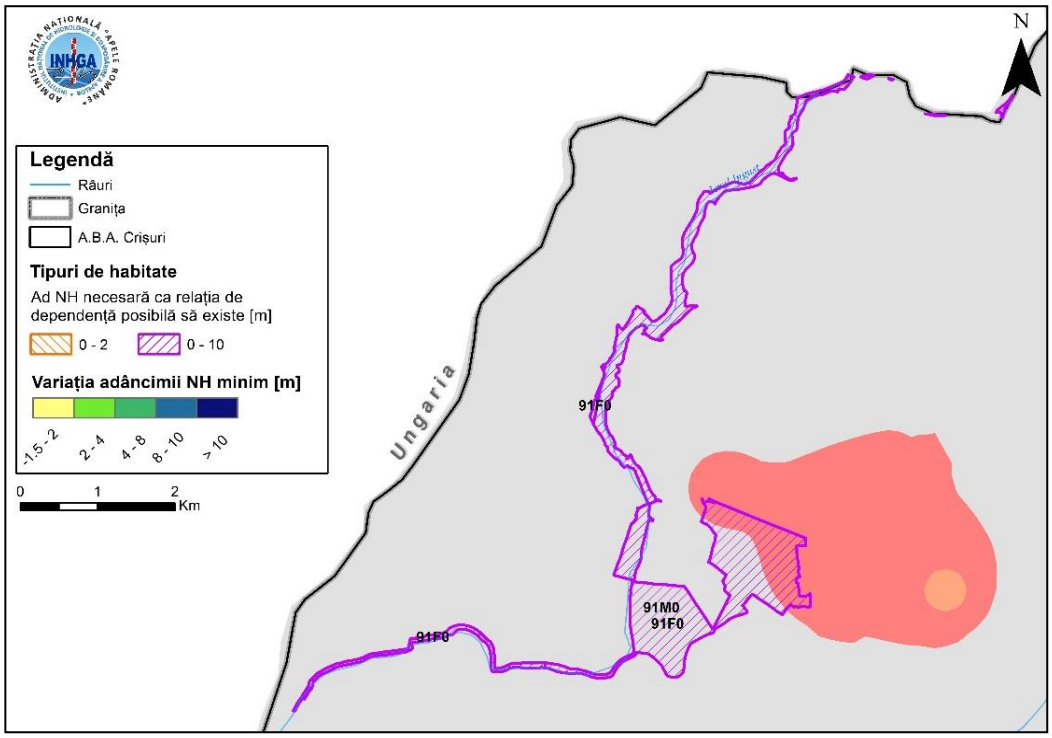

Figura 4.48 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0068

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0068, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și celor maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic din perioada 2000-2017 (Figura 4.48). Astfel, în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI068 relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*), este posibilă dar informaţiile sunt insuficiente. Habitatele sunt posibil dependente de acviferul freatic și subordonat din alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0070 – Drocea** se dezvoltă în partea centrală a corpului de apă subterană freatică. Situl, cu o suprafaţă restrânsă, respectiv 0.005 km^2, este dezvoltat în apropierea râului Crișul Alb, curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.49). În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, riverane marilor fluvii (*Ulmenion minaris*). Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

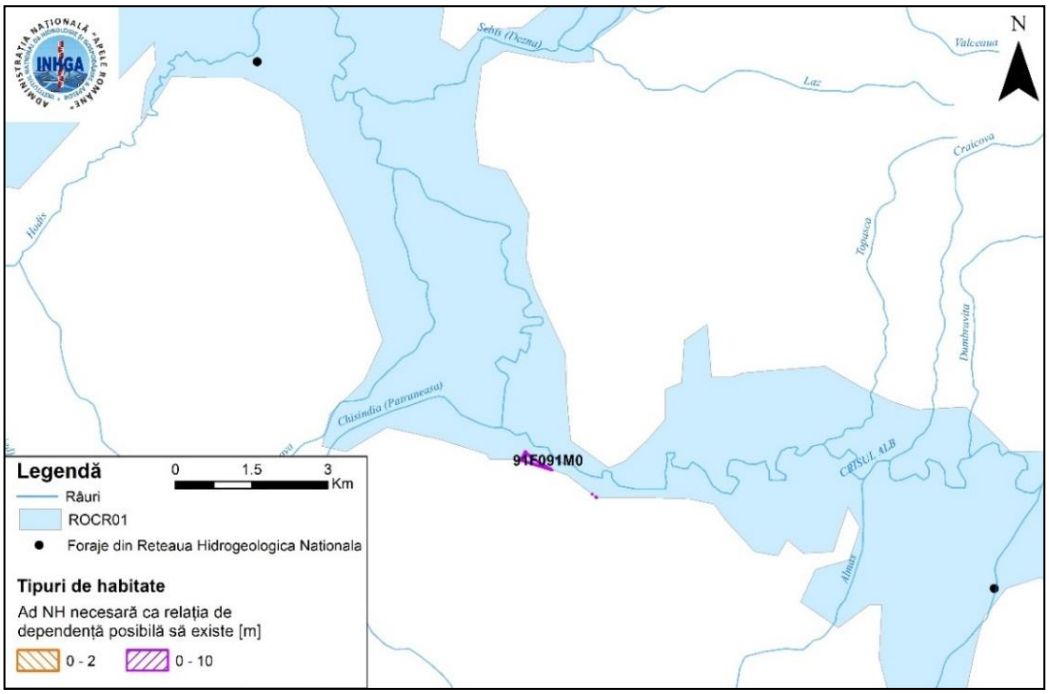

Figura 4.49 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0070

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0070 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătate (Figura 4.49). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0098 – Lacul Petea** se dezvoltă în partea central-nordică a corpului de apă subterană freatică. Situl este dezvoltat în apropierea râului Crișul Alb, curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.50). În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

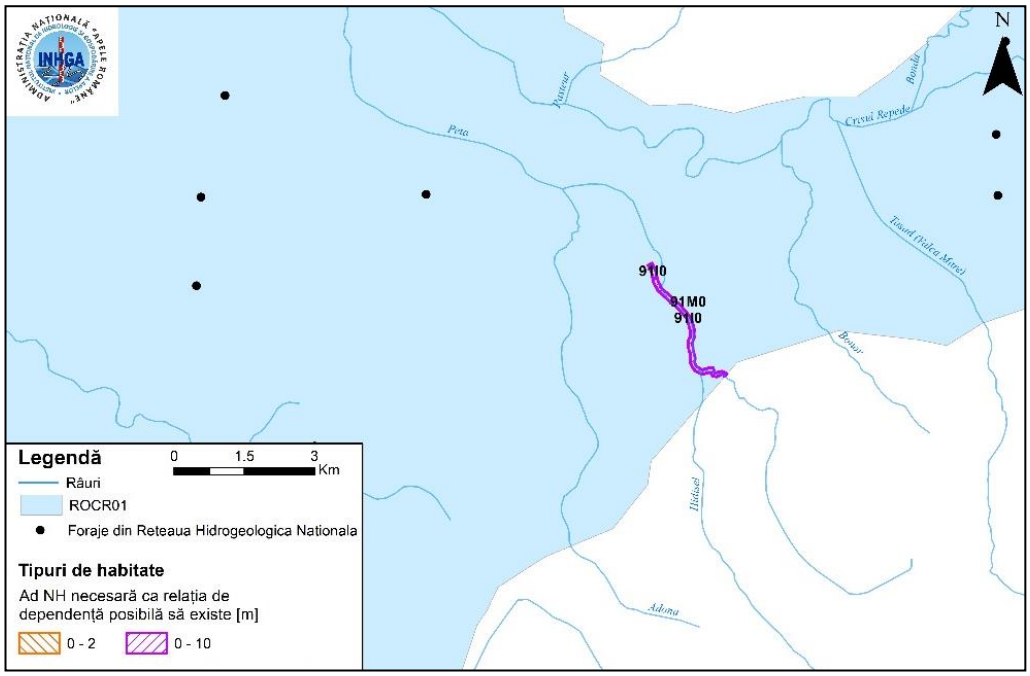

Figura 4.50 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0098

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0098 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătate (Figura 4.50). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0104 - Lunca Inferioara a Crișului Repede** se dezvoltă în partea vestică a corpului de apă subterană freatică. Situl este traversat de la est la vest de râul Crișul Repede, curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.51). În cadrul acestui sit a fost identificate 3 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia* și 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 10 m.

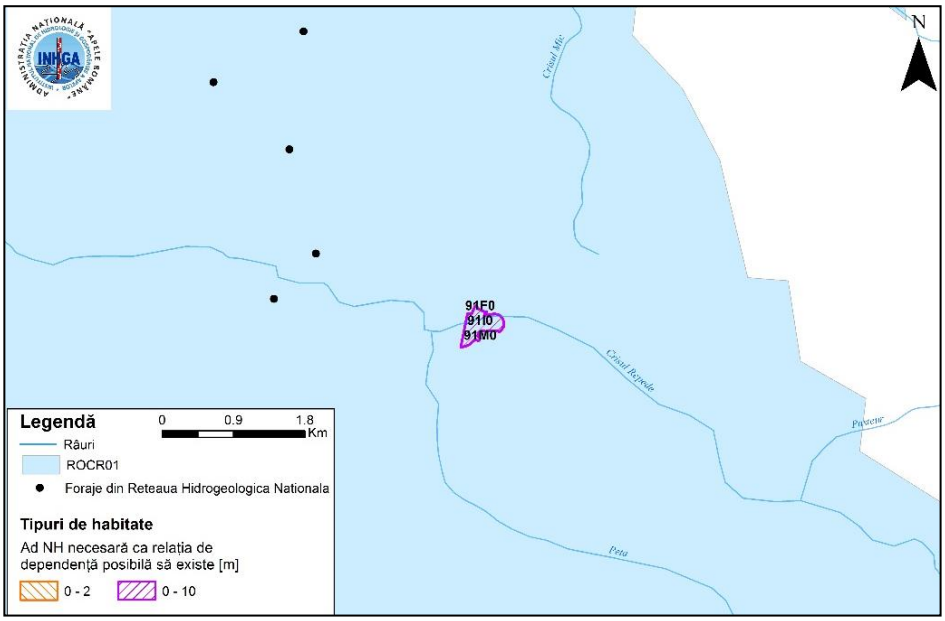

Figura 4.51 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0104

În cazul valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0145 - Pădurea de la Alparea** se dezvoltă în partea central-nordică a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Situl este delimitat la est de râul Sarand iar la vest de râul Tasad (Valea Mare), ambele râuri fiind cursuri de apă cu caracter permanent (Figura 4.52). În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

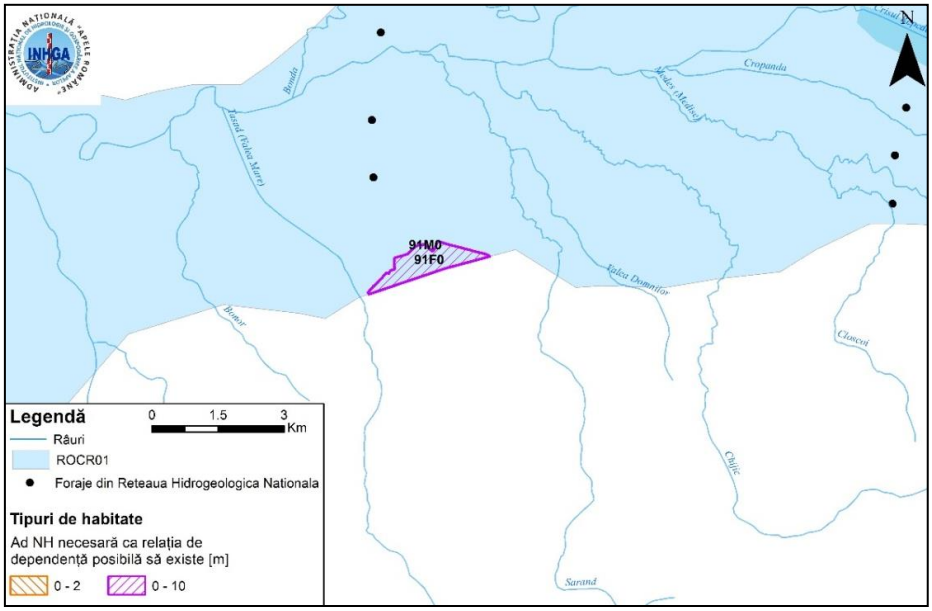

Figura 4.52 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0104

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0145 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia. Cel mai apropiat foraj de monitorizare este situat la aproximativ 2 km distanță față de sit (Figura 4.52). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0155 - Pădurea Goronişte** se dezvoltă în partea central-vestică a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Situl este delimitat la est de râul Sarand iar la vest de râul Tasad (Valea Mare), ambele râuri fiind cursuri de apă cu caracter temporar (Figura 4.53). În cadrul acestui sit a fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0155 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 4 foraje de monitorizare aflate în vecinătate pe baza cărora au fost realizate, prin interpolare, hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.53 și 4.54) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic (diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.55).

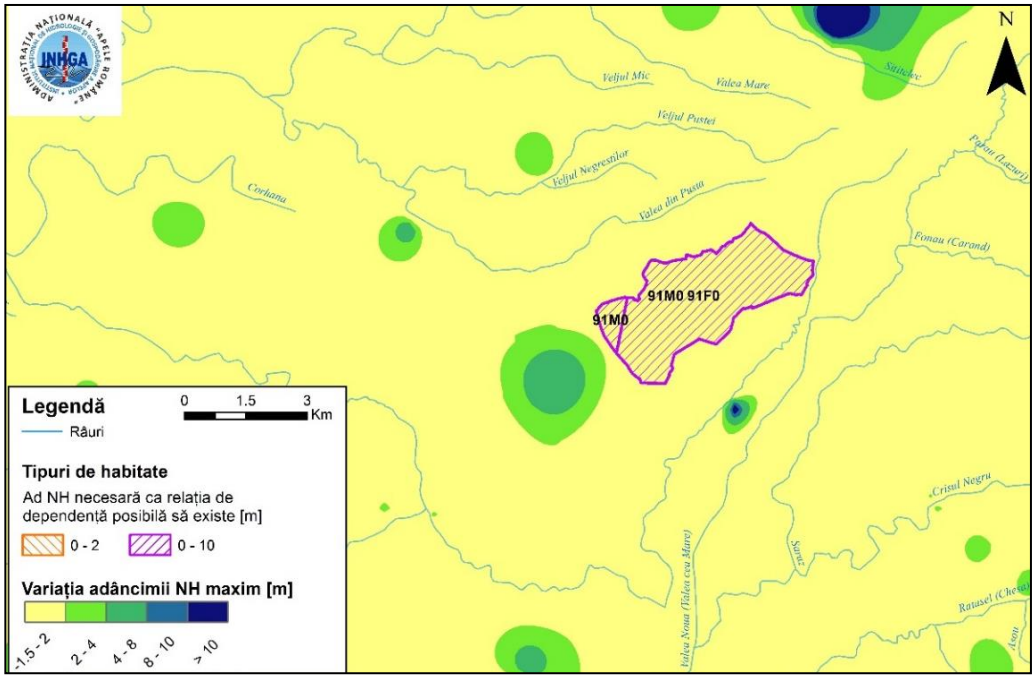

Figura 4.53 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155

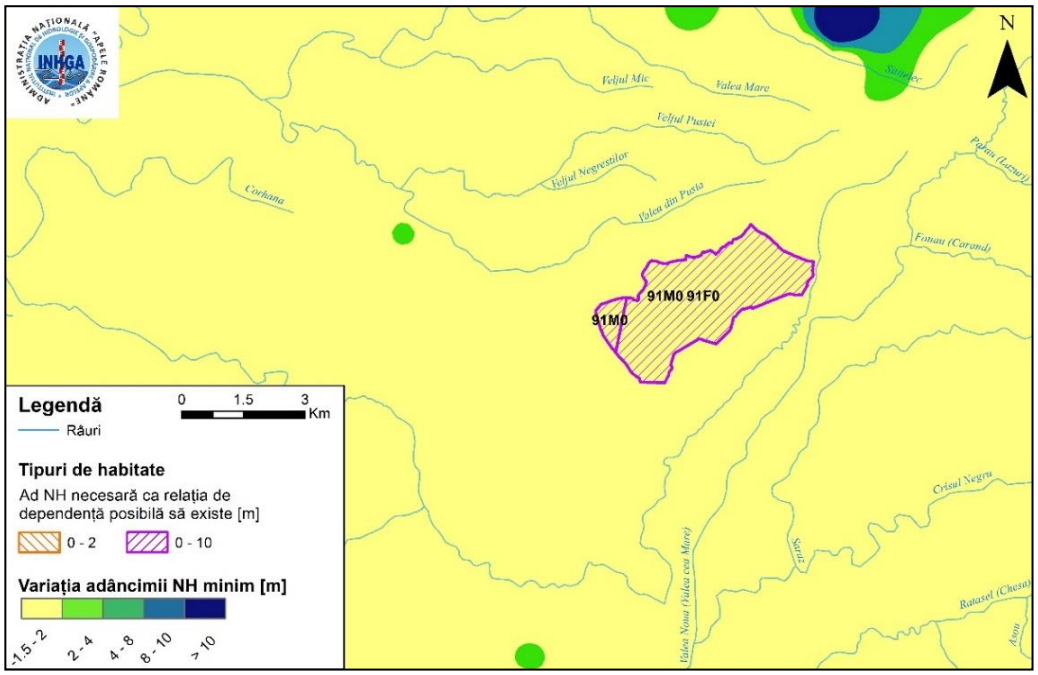

Figura 4.54 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155

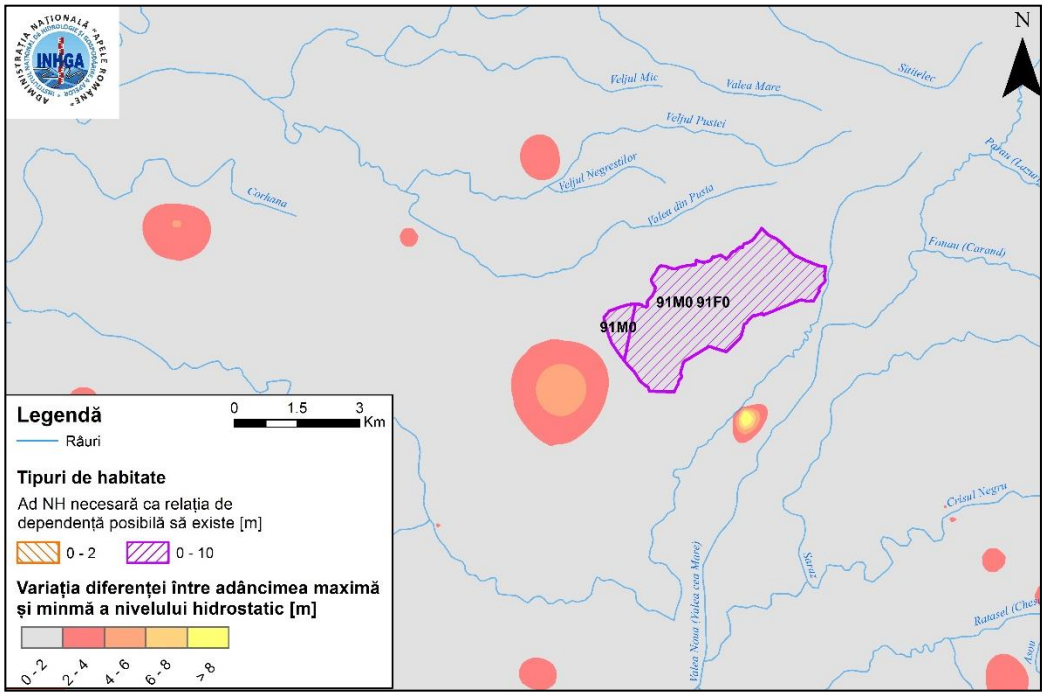

Figura 4.55 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI00155

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și celor maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic din perioada 2000-2017 (Figura 4.55). Astfel, în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0155 relaţia dintre apa subterană şi habitatele cu codul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*, este

posibilă dar informaţiile sunt insuficiente. Habitatele sunt probabil dependente de acviferul freatic și subordonat din alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0220 – Săcuieni** se dezvoltă în partea nord-vestică a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Situl este delimitat la est de râul Sânicolau, curs de apă cu caracter temporar. În cadrul acestui sit a fost identificat 1 habitat posibil dependent de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc. Condiţia necesară ca acest habitat să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI01220 nu există foraje de monitorizare care să fie situate în interiorul perimetrului acestuia, însă au fost identificate 9 foraje de monitorizare aflate în vecinătate pe baza cărora au fost realizate, prin interpolare, hărți cu distribuția spațială a acestora (Figura 4.56 și 4.57) precum și harta cu variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic(diferența dintre adâncimea maximă și minimă a nivelului hidrostatic) (Figura 4.58).

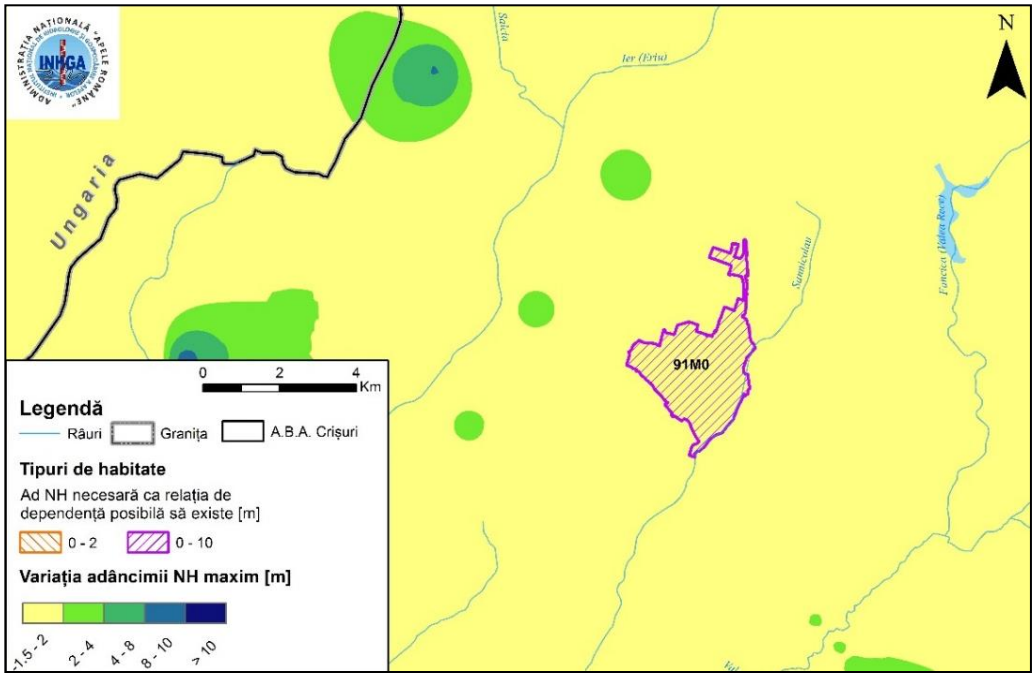

Figura 4.56 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220

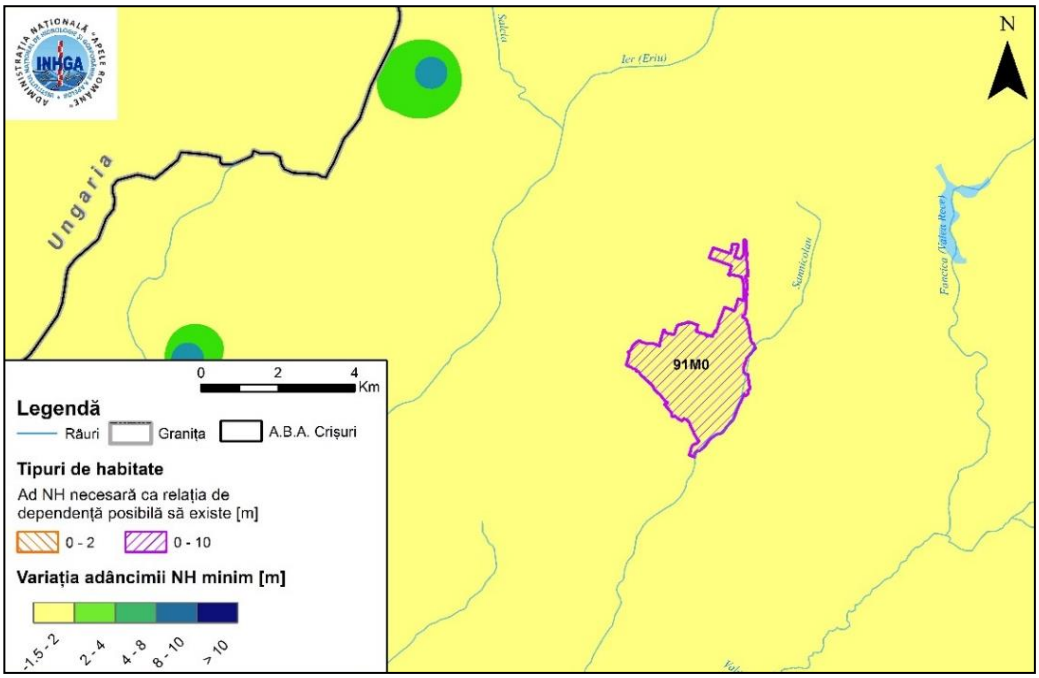

Figura 4.57 Variaţia adâncimii maxime anuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în fiecare din forajele de monitorizare, în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220

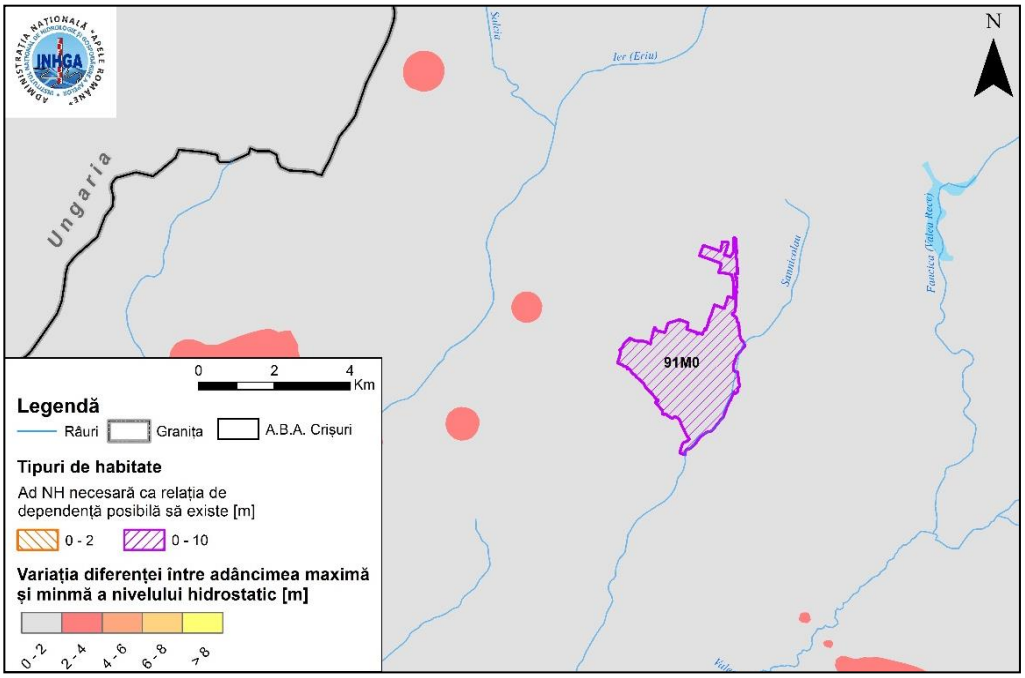

Figura 4.58 Variaţia amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic în perioada 2000-2017 în zona sitului de importanţă comunitară ROSCI0220

În urma analizei acestor hărţi se poate observa că în arealul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220, atât în cazul adâncimilor minime a nivelului hidrostatic cât și celor maxime, relaţia dintre apa subterană şi habitate nu este afectată. Acest lucru este confirmat şi de valorile reduse ale variaţiei amplitudinii adâncimii nivelului hidrostatic din perioada 2000-2017 (Figura 4.58). Astfel, în cazul sitului de importanţă comunitară ROSCI0220 este că relaţia dintre apa subterană şi habitatul cu codul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, este

posibilă dar informaţiile sunt insuficiente. Habitatele sunt probabil dependente de acviferul freatic și subordonat din alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0289 - Coridorul Drocea - Codru Moma** se dezvoltă în partea de sud a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Situl este delimitat la sud râul Crișul Alb, curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.59). În cadrul acestui sit au fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia*. Condiţia necesară ca aceste habitate să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică 10 m.

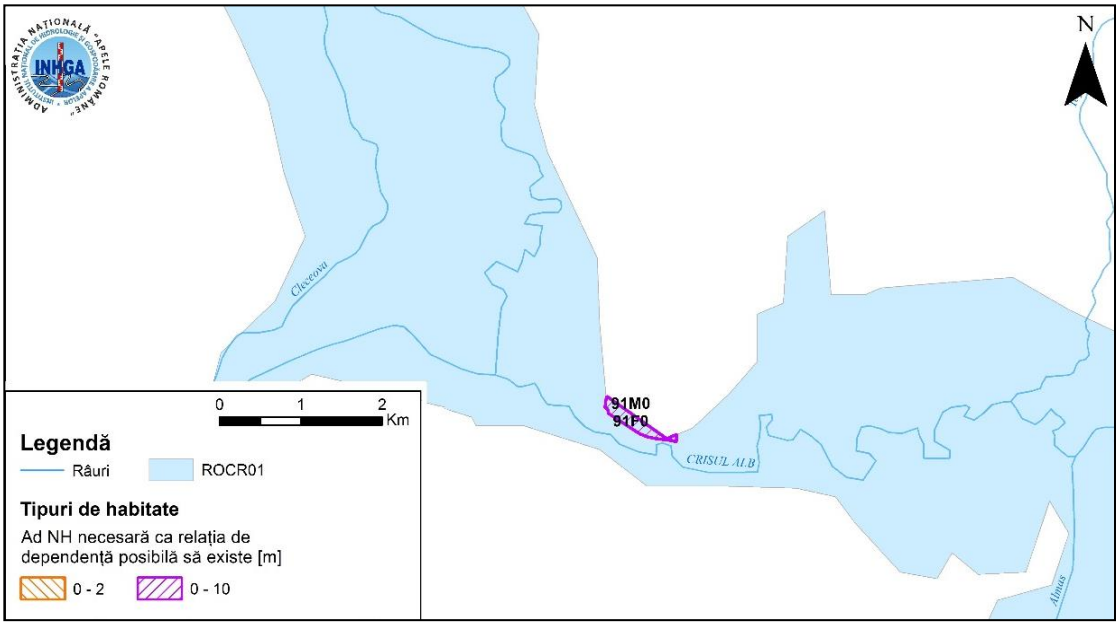

Figura 4.59 Tipurile de habitate și forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0289

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0289 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătatea lui. Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0298 - Defileul Crișului Alb** se dezvoltă în partea de sud-est a corpului de apă subterană freatică ROCR01, în lungul râului Crișul Alb, curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.60). În cadrul acestui sit au fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sangiusorba officinalis*). Condiţia necesară ca habitatul cu codul 6510 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cel cu codul, conform Natura 2000, 91M0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

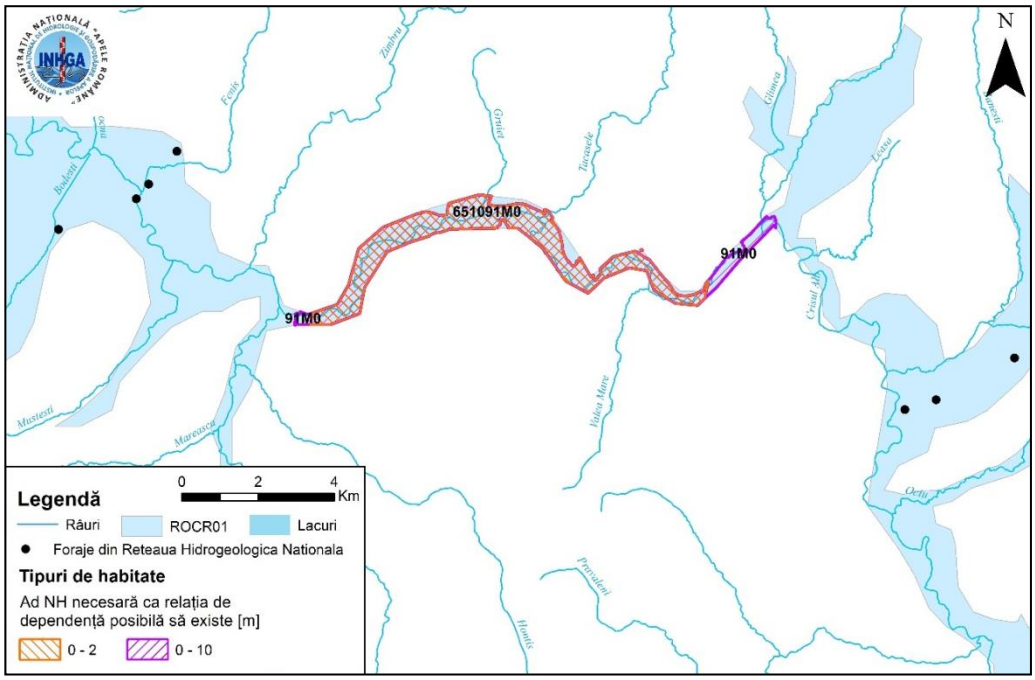

Figura 4.60 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0298

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0298 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia. Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate concluziona că în cazul habitatului cu codul 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sangiusorba officinalis*) sursa principală de alimentare este apa de suprafață şi subordonat din subteran. În cazul habitatului cu codul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc relaţia de posibilă dependenţă cu acviferul freatic nu este afectată.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0322 - Muntele Ses** este situat în partea estică a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Acesta se dezvoltă pe mai multe areale, în lungul râurilor Iaz, Rachita și Borod (Borozel), ambele fiind cursuri de apă cu caracter permanent (Figura 4.61). În cadrul acestui sit au fost identificate 4 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 91H0 - Păduri pannonice cu *Quercus pubescens,* 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin și 6240 – Pajişti stepice subpannonice. Condiţia necesară ca habitatele cu codul (conform Natura 2000) 6240 și 6430 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 2 m, iar pentru cele cu codul 91M0 și 91H0 este necesar ca adâncimea Nh să fie mai mică de 10 m.

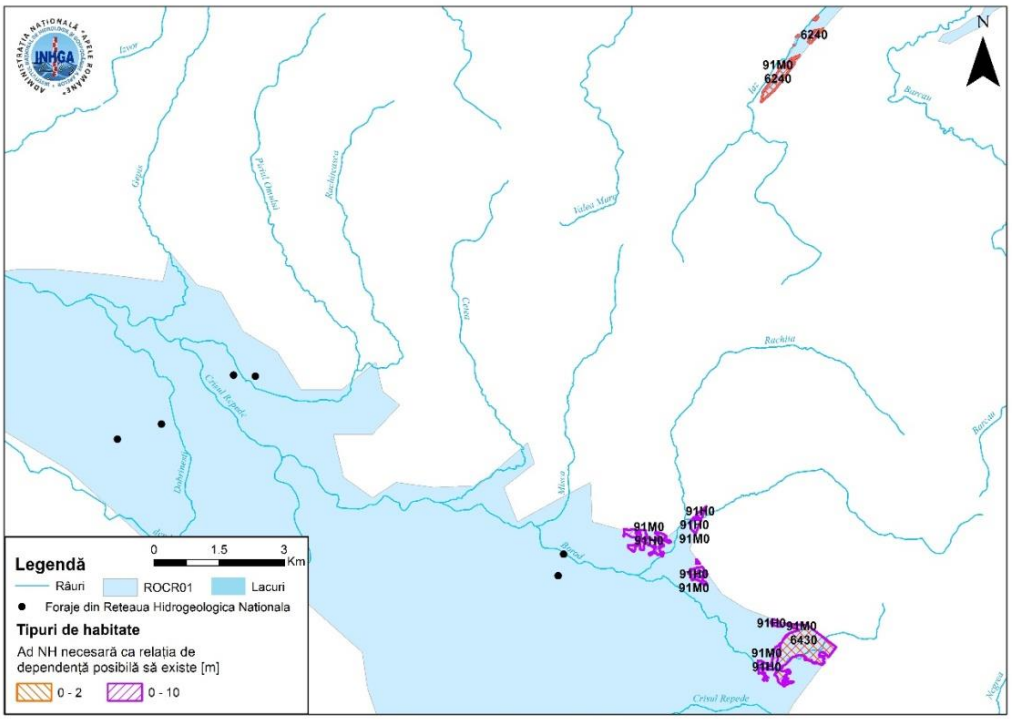

Figura 4.61 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0322

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0322 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia. Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate concluziona că în cazul habitatelor cu codul 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin și 6240 – Pajişti stepice subpannonice sursa principală de alimentare este apa de suprafață şi subordonat din subteran. În cazul habitatelor cu codul 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 91H0 - Păduri pannonice cu *Quercus pubescens* relaţia de posibilă dependenţă cu acviferul freatic nu este afectată.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0347 - Pajiştea Fegernic** este situat în partea estică a corpului de apă subterană freatică ROCR01. Acesta se dezvoltă pe două areale, arealul estic situat la est de izvorul Săracu (cursuri de apă cu caracter temporar) și arealul vestic situat la vest de râul Săracu și la est de Lacul Almas (acumularea Fegernic) (Figura 4.62). În cadrul acestui sit au fost identificate 2 habitate posibil dependente de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91F0 - Păduri mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus*. Condiţia necesară ca habitatele cu codul (conform Natura 2000) 91F0 și 91M0 să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 10 m.

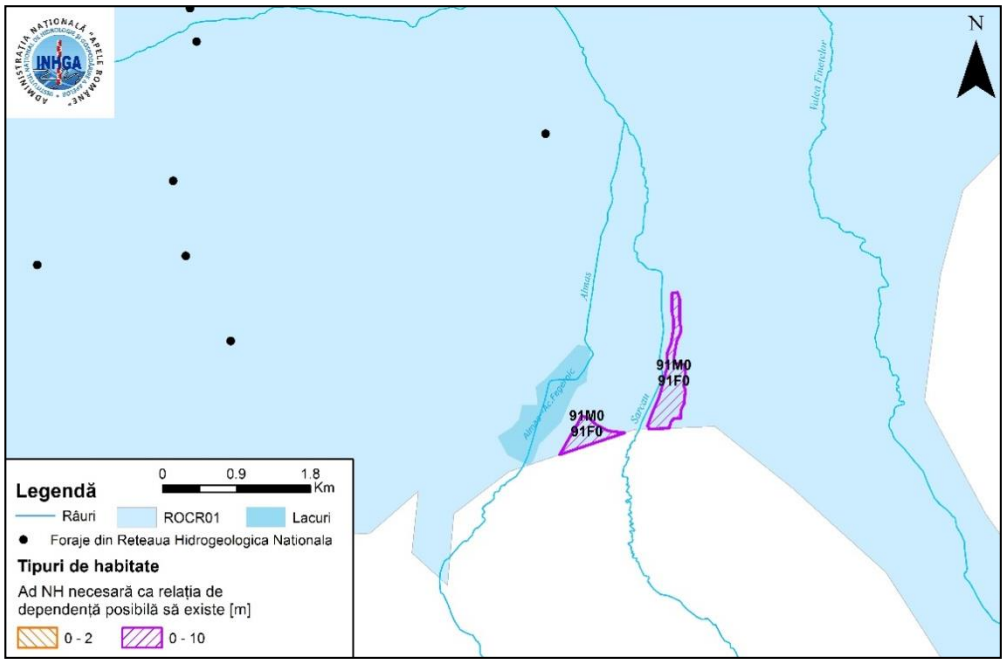

Figura 4.62 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0347

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0347 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia (Figura 4.62). Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Situl de importanță comunitară **ROSCI0061 - Defileul Crișului Negru** este situat în zona centrală a corpului de apă subterană freatică ROCR01, în lungul râului Crișul Negru – conf. Nimăiești, acesta fiind curs de apă cu caracter permanent (Figura 4.63). În cadrul acestui sit a fost identificat 1 habitat posibil dependent de apa subterană respectiv 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc. Condiţia necesară ca acest habitat să fie în relaţie de posibilă dependenţă cu acviferul freatic este ca adâncimea nivelului hidrostatic să fie mai mică de 10 m.

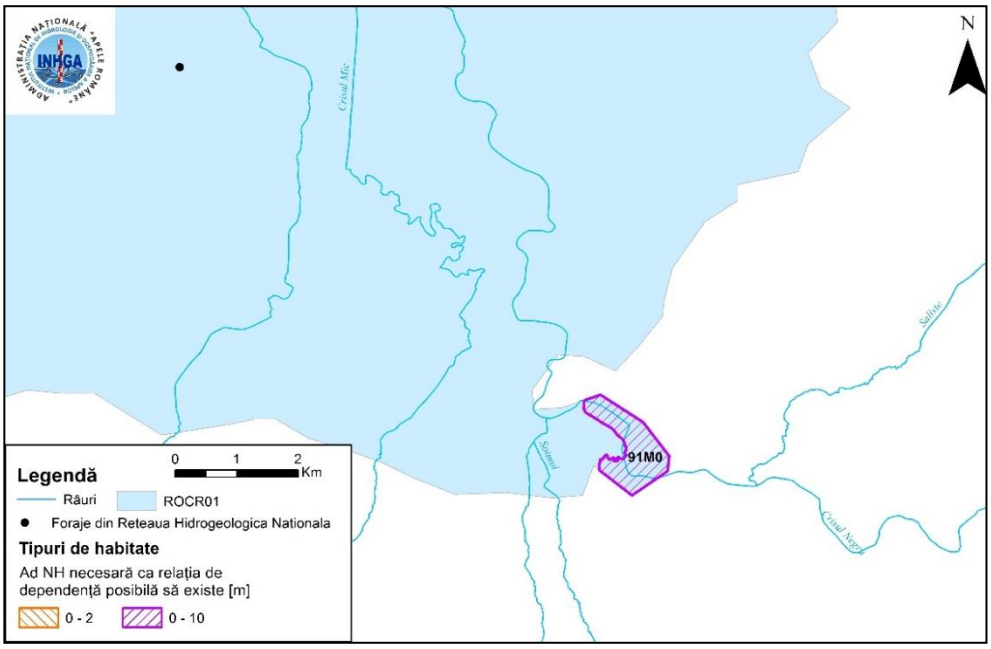

Figura 4.63 Tipurile de habitate şi forajele de monitorizare aferente sitului de importanță comunitară ROSCI0061

În cazul sitului de importanță comunitară ROSCI0061 nu există foraje de monitorizare în interiorul perimetrului acestuia și nici în vecinătate. Astfel, datorită informațiilor insuficiente, analiza variației în timp și în spațiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic pentru perioada 2000-2017 nu a putut fi realizată. Având în vedere cunoştinţele în ceea ce priveşte litologia, datele generale rezultate din interpolarea valorilor adâncimii nivelului hidrostatic în acest areal, legătura subteran - suprafaţă şi poziţia habitatului faţă de corpul de apă de suprafaţă, se poate presupune că acest sit este posibil dependent de acviferul freatic și subordonat de alte surse.

Corpul de apă subterană freatică ROCR02 - Zece Hotare, Munţii Pădurea Craiului

Acest corp de apă subterană dezvoltat în zonă montană este de tip mixt (freatic+adâncime) și acumulat în depozite triasice, jurasice şi cretacice, reprezentate prin calcare şi dolomite, intens fracturate şi carstificate. Depozitele carbonatice acvifere, de vârstă triasic-cretacică, sunt acoperite, pe alocuri, de depozite permo-mezozoice (gresii şi conglomerate cu intercalaţii de şisturi argiloase) cu permeabilităţi diferite. Reţelele acvifere subterane locale sunt alimentate atât din precipitaţii, cât şi din apele de suprafaţă, căile de infiltraţie fiind reprezentate prin zonele intens fracturate şi fisurate.

Pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR02 se dezvoltă trei situri de importanţă comunitară posibil dependente de apa subterană: ROSCI0062 - Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului, ROSCI0050 - Crișul Repede amonte de Oradea și ROSCI0322 - Muntele Șes (Figura 4.64).

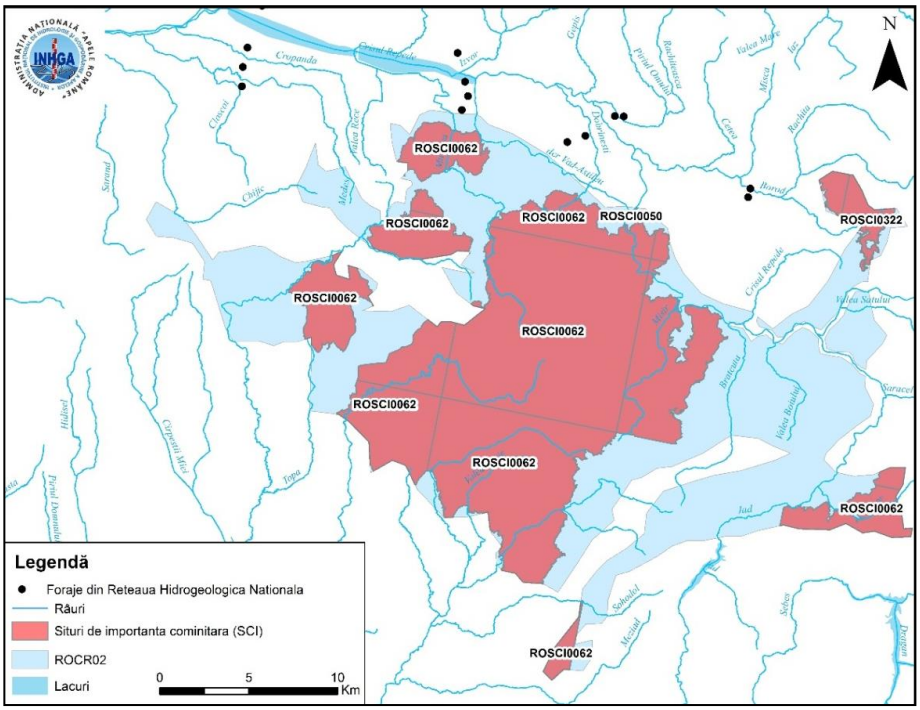

Figura 4.64 Siturile de importanță comunitară (SCI) şi forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR02

Pe situl de importanță comunitară **ROSCI0062** se dezvoltă trei tipuri de habitate: 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp., 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc, 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, pe situl de importanță comunitară **ROSCI0050** se dezvoltă un singur habitat și anume 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc iar pe situl de importanță comunitară **ROSCI0322** se dezvoltă trei tipuri de habitate: 6430 – Asociaţii de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan şi alpin, 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc și 91H0 - Păduri pannonice cu *Quercus pubescens* (Figura 4.65).

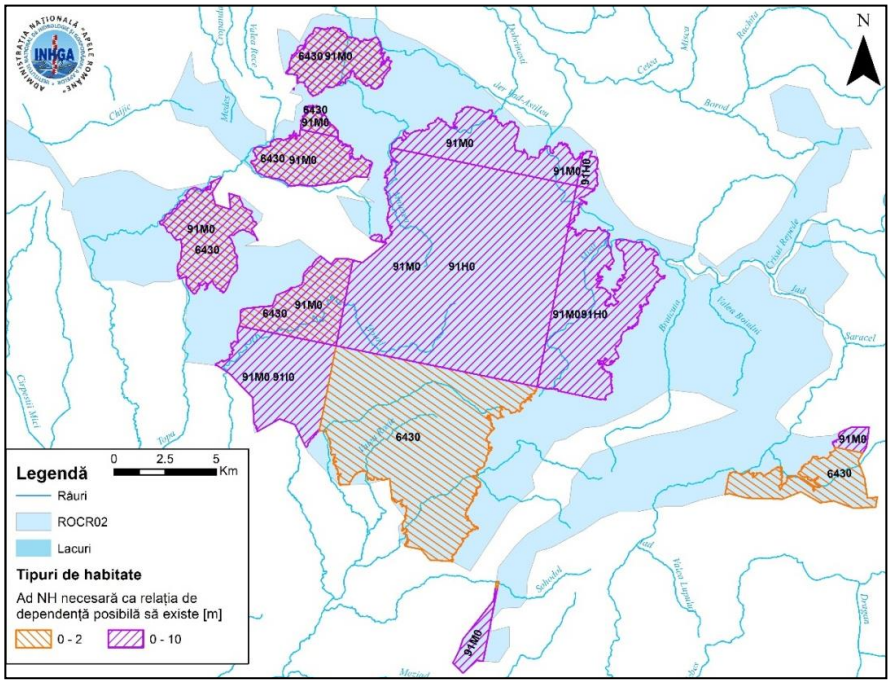

Figura 4.65 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR02

Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 2 m pentru habitatele cu codul 6430 și 10 m pentru habitatele cu codul 91M0, 91H0 și 91I0.

Evaluarea dependenței siturilor de importanță comunitară (ROSCI0062, ROSCI0050 şi ROSCI0322) de corpul de apă subterană freatică ROCR02 dezvoltat în zona montană, nu a putut fi realizată datorită informațiilor insuficiente. Se menționează că monitorizarea corpurilor de apă subterană situate în zonă montană se face prin izvoare. Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de alte surse sau de corpul de apă subterană.

Corpul de apă subterană freatică ROCR03 - Dumbrăviţa de Codru – Moneasa, Munții Codru Moma

Acest corp de apă subterană este dezvoltat în zonă montană și este de tip mixt (freatic+adâncime). Corpul Dumbrăviţa de Codru-Moneasa, de tip carstic-fisural, corespunde calcarelor şi dolomitelor triasic - cretacice. Stratul acoperitor local lipseşte, local este reprezentat prin sol, gradul de protecţie fiind nesatisfăcător sau puternic nesatisfăcător. Alimentarea acviferului localizat în depozitele carbonatice triasic-cretacice se realizează, predominant, din precipitaţii şi, subordonat, din apele de şiroire provenite de pe versanţii necarstici limitrofi zonei Dumbrăviţa de Codru-Moneasa şi infiltrate în subteran la intrarea în carst. Descărcarea acviferului se realizează prin izvoare, precum şi prin alimentarea stratului freatic din lunca râului Crișul Negru.

Din analiza efectuată în anul 2015 a rezultat că pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR03 se dezvoltă două situri de importanţă comunitară: ROSCI0042 - Codru Moma și ROSCI0061 - Defileul Crișului Negru (Figura 4.66).

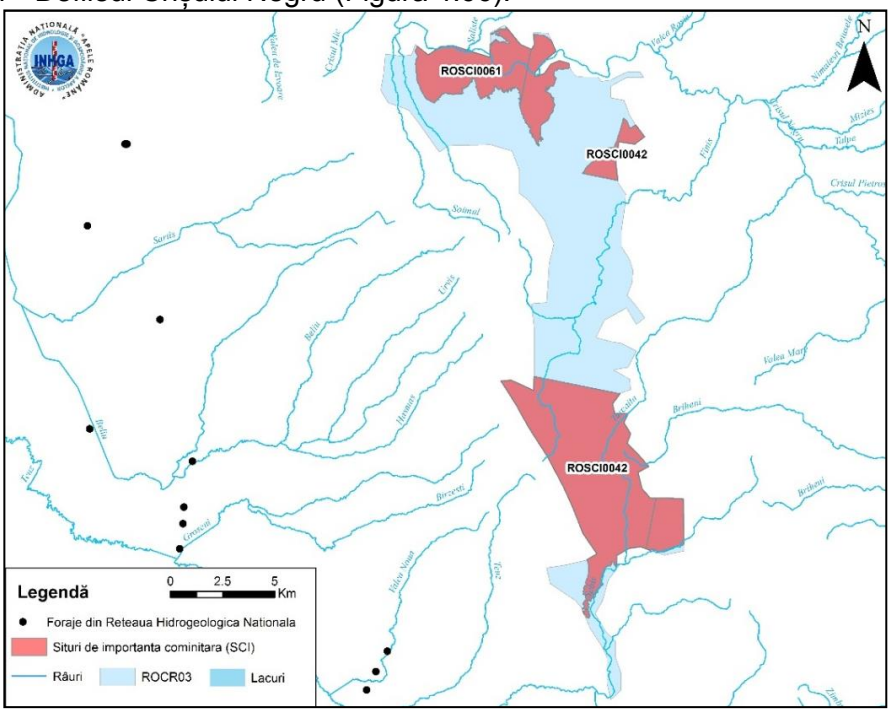

Figura 4.66 Siturile de importanță comunitară (SCI) şi forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR03

Pe cele două situri de importanță comunitara ROSCI0042 și ROSCI0061 se dezvoltă un singur tip de habitat (codificat conform clasificării Natura 2000) și anume 91M0 – Păduri pannonice - balcanice de stejar turcesc (Figura 4.67).

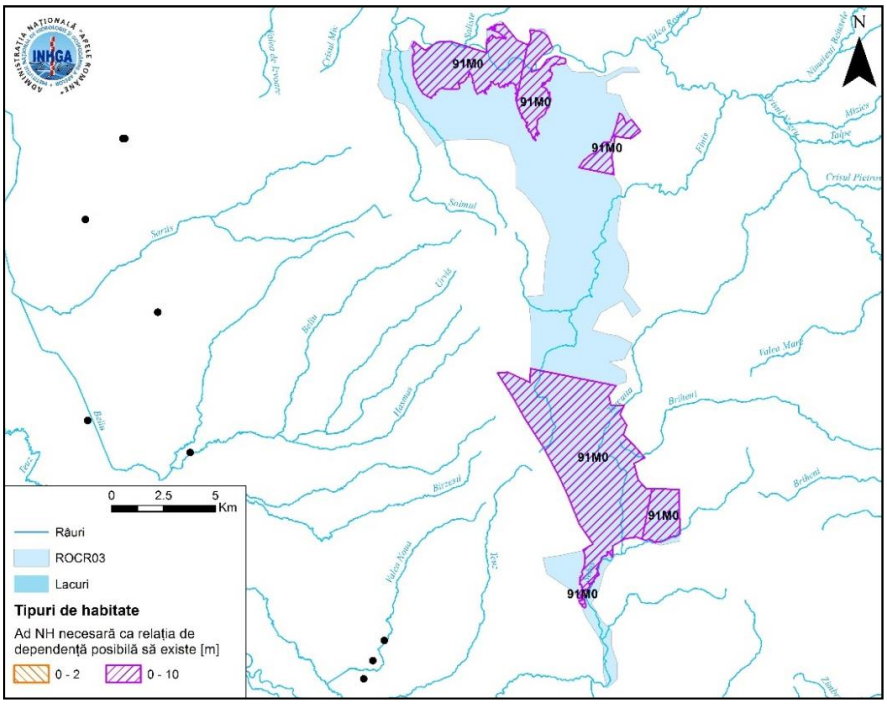

Figura 4.67 Habitatele aferente corpului de apă subterană freatică ROCR03

Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 10 m pentru habitatul cu codul.

Evaluarea dependenței siturilor de importanță comunitară (ROSCI0042 și ROSCI0061) de corpul de apă subterană freatică ROCR03 dezvoltat în zona montană, nu a putut fi realizată datorită informațiilor insuficiente. Se menționează că monitorizarea corpurilor de apă subterană situate în zonă montană se face prin izvoare. Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de alte surse sau de corpul de apă subterană.

Corpul de apă subterană freatică ROCR04 - Clăptescu, Munţii Codru-Moma

Acest corp de apă subterană de tip mixt (freatic+adâncime), carstic-fisural este localizat în calcare şi dolomite triasic–cretacice în zona montană. În general, calcarele şi dolomitele se caracterizează printr-o infiltraţie eficace mare şi printr-o circulaţie intensă a apelor subterane. Alimentarea acviferului se realizează predominant din precipitaţii şi subordonat din apele de şiroire provenite de pe versanţii necarstici.

Din analiza efectuată în anul 2015 a rezultat că pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR04 se dezvoltă un sit de importanţă comunitară și anume ROSCI0042 - Codru Moma (Figura 4.68).

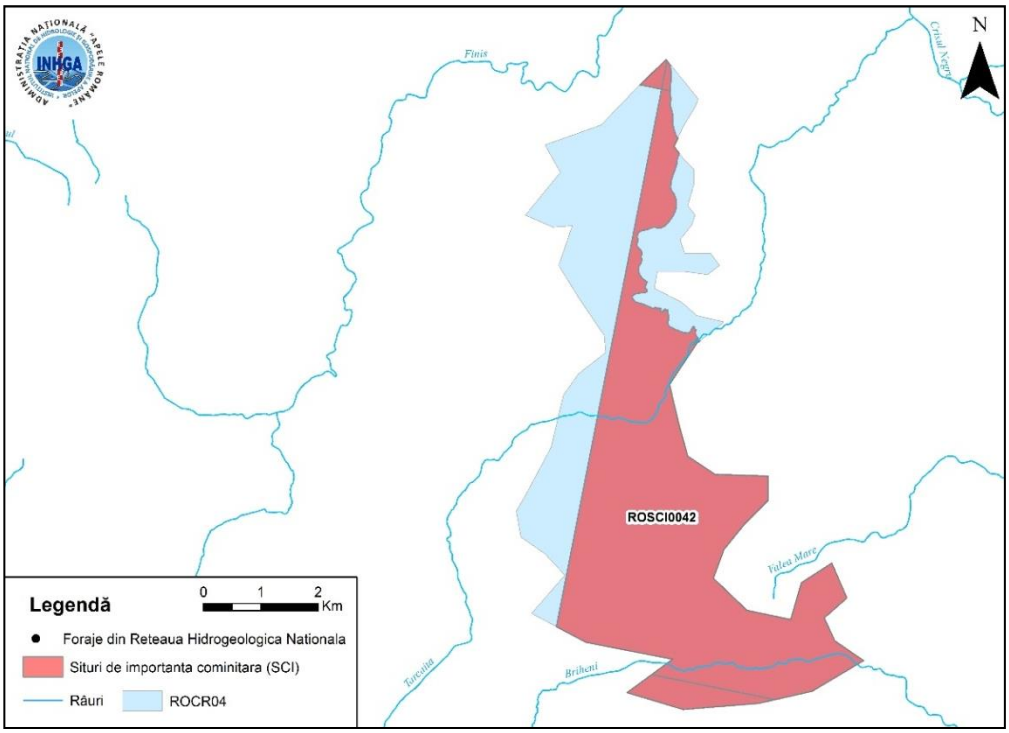

Figura 4.68 Siturile de importanță comunitară (SCI) şi forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR04

Pe situl de importanță comunitara ROSCI0042 se dezvoltă un singur tip de habitat (codificat conform clasificării Natura 2000) și anume 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc. Pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 10,0 m pentru habitatul cu codul 91M0.

Evaluarea dependenței sitului de importanță comunitară ROSCI0042 de corpul de apă subterană freatică ROCR04 dezvoltat în zona montană, nu a putut fi realizată datorită informațiilor insuficiente. Se menționează că monitorizarea corpurilor de apă subterană situate în zonă montană se face prin izvoare. Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de alte surse sau de corpul de apă subterană.

Corpul de apă subterană freatică ROCR05 - Vaşcău, Munţii Codru-Moma

Corpul de apă subterană de tip mixt (freatic+adâncime), carstic-fisural este localizat în zona montană, în calcare şi dolomite triasice. Alimentarea acviferului se realizează, predominant, din precipitaţii, şi, subordonat, din apele de şiroire provenite de pe versanţii necarstici limitrofi platoului Vaşcău şi infiltrate în subteran la intrarea în carst. Depozitele carbonatice acvifere sunt, în general, lipsite de strate acoperitoare.

Din analiza efectuată în anul 2015 a rezultat că pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR04 se dezvoltă 4 situri de importanţă comunitară și anume ROSCI0042 - Codru Moma, ROSCI0200 - Platoul Vașcău, ROSCI0291 - Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma și ROSCI0298 - Defileul Crișului Alb (Figura 4.69).

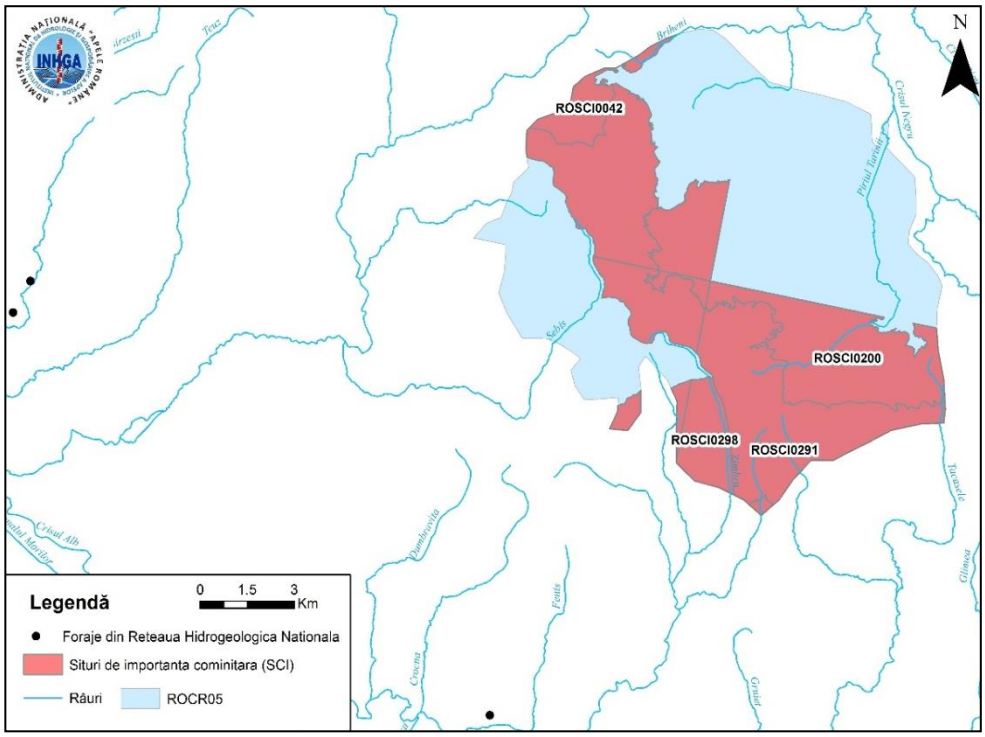

Figura 4.69 Siturile de importanță comunitară (SCI) şi forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR05

Pe cele 4 situri de importanță comunitară (ROSCI0042, ROSCI0200, ROSCI0291 și ROSCI0298) se dezvoltă un singur tip de habitat (codificat conform clasificării Natura 2000) și anume 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc.

Potrivit metodologiei realizată *în anul 2015* pentru existenţa relaţiei habitat-apă, condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 10 m pentru habitatul cu codul 91M0.

Evaluarea dependenței siturilor de importanță comunitară (ROSCI0042, ROSCI0200, ROSCI0291 și ROSCI0298) de corpul de apă subterană freatică ROCR05 dezvoltat în zona montană, nu a putut fi realizată datorită informațiilor insuficiente. Se menționează că monitorizarea corpurilor de apă subterană situate în zonă montană se face prin izvoare. Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de alte surse sau de corpul de apă subterană.

Corpul de apă subterană freatică ROCR09 - Depresiunea Beiuş

Corpul de apă subterană freatică este de vârstă pannonian-cuaternară şi este de tip poros-permeabil. Acviferul freatic este alimentat din precipitaţiile atmosferice şi din apele de suprafaţă. Cele mai importante strate acvifere freatice sunt localizate în depozitele holocene din alcătuirea luncii Crişului Negru, care străbate depresiunea de la sud-est spre nord-vest, precum şi în depozitele pleistocen-superioare şi holocene din alcătuirea teraselor şi a conurilor aluviale. Lunca râului Crişul Negru prezintă un acvifer cantonat în silturi, nisipuri, pietrişuri şi bolovănişuri. Direcţia de curgere a apelor freatice în lunca râului Crișul Negru, din zona Beiuş, este orientată, în general, de la sud-est la nord-vest. În interfluvii, stratele acvifere freatice cantonate în nisipurile fine de la partea superioară a depozitelor pannoniene au o dezvoltare neuniformă. Depozitele aluviale care constituie acoperişul acviferului au o permeabilitate redusă, ceea ce face ca, local, apele să fie sub presiune, manifestându-se uşor ascensional.

Din analiza efectuată în anul 2015 a rezultat că pe suprafaţa corpului de apă subterană freatică ROCR04 se dezvoltă 2 situri de importanţă comunitară și anume ROSCI0002 – Apuseni și ROSCI0061 - Defileul Crișului Negru (Figura 4.70).

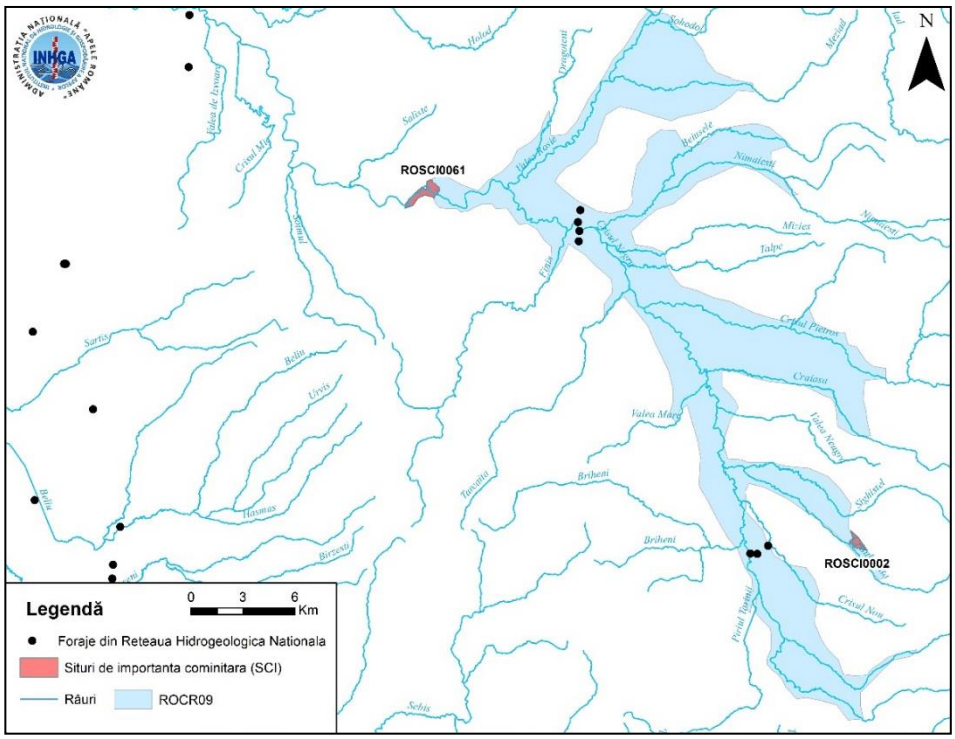

Figura 4.70 Siturile de importanță comunitară (SCI) şi forajele de monitorizare aferente corpului de apă subterană freatică ROCR09

Pe suprafață sitului de importanță comunitara ROSCI0002 se dezvoltă două habitate (codificate conform clasificării Natura 2000): 6510 – Pajişti de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sangiusorba officinalis*) și 91I0 - Vegetaţie de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.. Pe suprafață sitului de importanță comunitara ROSCI0061 se dezvoltă un singur habitat și anume 91M0 – Păduri pannonice-balcanice de stejar turcesc.

Potrivit *metodologiei realizată în anul 2015* pentru existenţa relaţiei habitat-apă subterană, condiţia necesară ca apa subterană să fie sursa probabilă de alimentare a ecosistemelor terestre este ca adâncimea până la care poate să varieze nivelul apei subterane faţă de nivelul solului să nu depășească 2 m pentru habitatele cu codul 6510 și 10 m pentru habitatele cu codul 91M0 și 91I0.

Pe suprafața corpului de apă subterană ROCR09 au fost identificate 7 foraje de monitorizare a nivelului hidrostatic situate în afara siturilor de importanță comunitara. Astfel, **evaluarea dependenţei siturilor de importanţă comunitară (ROSCI0002 și ROSCI0061) de corpul de apă subterană freatică ROCR09 nu a putut fi realizată datorită informațiilor insuficiente.** Habitatele care aparţin acestor situri ar putea fi în relaţie de dependenţă probabilă de alte surse sau de corpul de apă subterană.

În tabelul 4.6 sunt prezentate concluziile evaluării relaţiei ecosistem terestru - apă subterană pe baza variaţiei în timp şi spaţiu a regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană ale Administrației Bazinale de Apă Crișuri.

Tabel 4.6 Concluzii privind evaluarea relaţiei ecosistem terestru - apă subterană pe baza variaţiei în timp şi spaţiu a regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană - ABA Crișuri

Corp de apă subterană		**Sit de importanță comunitară (SCI) NATURA 2000**			
Cod	**Nume**	**Cod**	**Nume**	**Habitate aferente sitului**	
ROCR01	Oradea (Câmpia de Vest)	ROSCI0020	Câmpia Careiului	91F0, 91I0	**Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse**
				6510	**Dependent majoritar de apa subterană şi subordonat din alte surse**
		ROSCI0021	Câmpia Ierului	91F0, 91M0, 91I0, 1530, 6430	**Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse**
		ROSCI0025	Cefa	91M0, 91F0, 91I0, 6430, 1530, 6510	**Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse**
		ROSCI0350	Lunca Teuzului	91F0, 91I0	**Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse**
		ROSCI0387	Salonta	91I0; 6430	**Dependent de apa subterană şi subordonat de alte surse**

- **Rezultatele evaluării regimului hidrochimic (faza II)**

Etapele parcurse în vederea realizării celui de al II-lea obiectiv al metodologiei sunt:

1. prelucrarea rezultatelor analizelor chimice pentru perioada 2014-2017
2. compararea valorilor medii ale indicatorilor chimici analizaţi, pentru această perioadă, cu valorile prag ale acestora, respectiv evaluarea stării calitative a corpurilor de apă subterană;
3. analiza variaţiei amplitudinii concentraţiilor pentru indicatorii care ar putea influenţa starea ecosistemelor terestre, menţionaţi în cea de a II-a metodologie realizată de AHR (Tabel 4.3).

În cazul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri au fost analizate un total de 775 probe aferente corpurilor de apă subterană freatică (6) şi de adâncime (3), prelevate în perioada 2014-2017 din 142 de puncte de monitorizare (Tabel 4.7). Astfel, toate corpurile de apă subterană sunt în stare chimică bună; au fost constatate depăşiri locale la amoniu, azotați, fosfaţi, cloruri, sulfuri şi arsen (Tabel 4.9).

Tabel 4.7 Situația punctelor de monitorizare a chimismului pentru perioada 2014-2017 în cazul ABA Crişuri

Corp de apă subterană	Tip	Nr. probe	Nr. puncte de monitorizare
ROCR01	Freatic	561	75
ROCR02	Freatic	27	7
ROCR03	Freatic	13	5
ROCR04	Freatic	4	2
ROCR05	Freatic	10	5
ROCR06	Adâncime	26	9
ROCR07	Adâncime	44	15
ROCR08	Adâncime	54	18
ROCR09	Freatic	36	6

În urma evaluării relaţiei ecosistem terestru - apă subterană funcție de variaţia în timp şi spaţiu a regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană ale Administrațiilor Bazinale de Apă Crișuri (AHR, 2018) au fost identificate habitatele potențial dependente de apa subterană (Figura 4.71). Celelalte habitate sunt alimentate subordonat de apa subterană sau nu sunt dependente de aceasta.

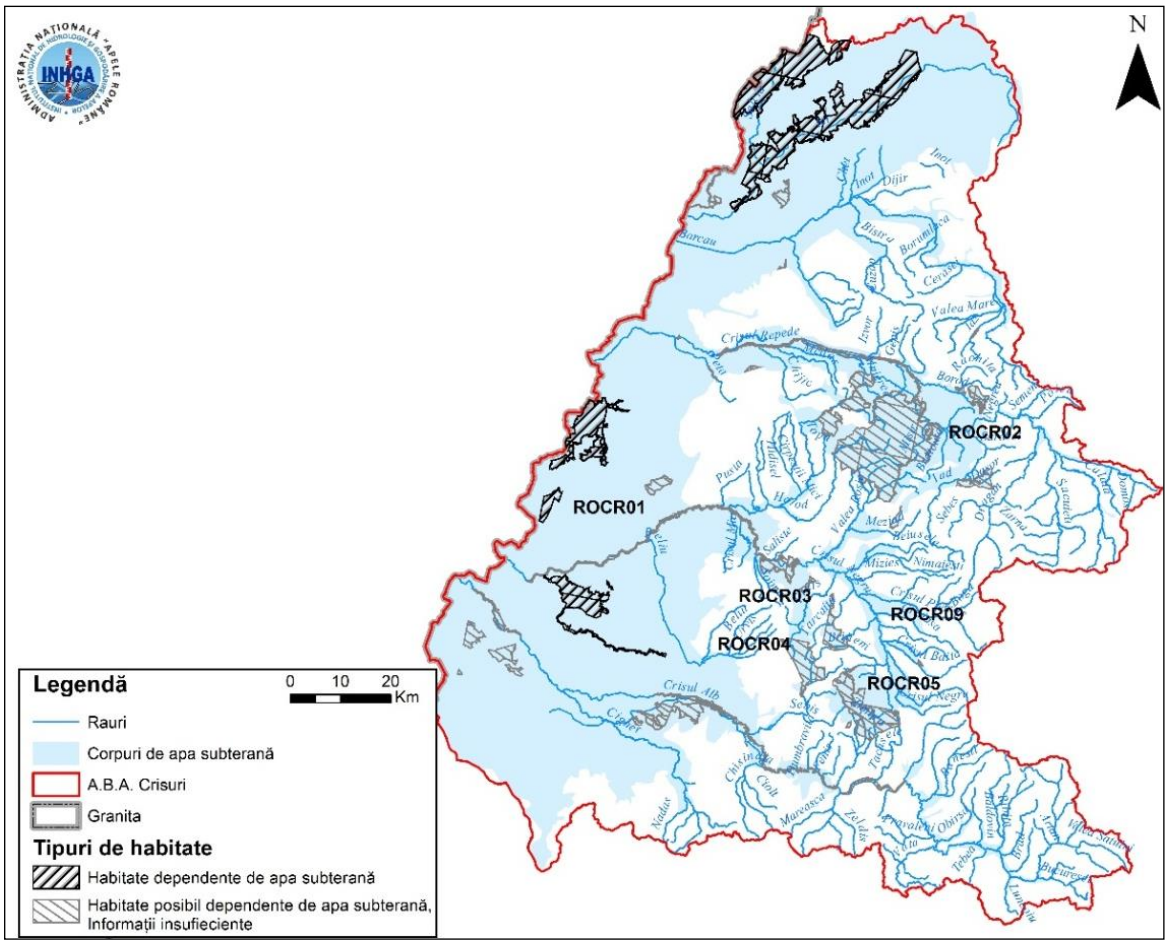

Figura 4.71 Habitatele şi relaţia acestora cu apa subterană în arealul Administraţiei Bazinale de Crișuri

Conform studiului "*Raport sintetic privind starea de conservare a speciilor şi habitatelor de interes comunitar din România*", realizat în anul 2015, în cadrul proiectului "*Monitorizarea stării de conservare a speciilor şi habitatelor din România* de către Institutul de Biologie Bucureşti (IBB) - Academia Română în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor - Direcţia Biodiversitate, habitatele identificate ca potențial dependente de apa subterană prezintă următoarea stare de conservare (Tabel 4.8):

Tabel 4.8 Starea de conservare a habitatelor identificate potențial dependente de apa subterană

Habitat	Stare de conservare
91F0 Păduri ripariene mixte cu Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior sau Fraxinus angustifolia, din lungul marilor râuri (Ulmenion minoris)	**Inadecvată cu tendinţă necunoscută**
91M0 Păduri balcano-panonice de cer și gorun	
91I0 Vegetație de silvostepã eurosiberianã cu Quercus ssp.	**Nefavorabilă (rea) cu tendinţă necunoscută**
1530 Pajiști și mlaștini halofile panonice și ponto-sarmatice	**Favorabilă cu tendință necunoscută**
6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie până în etajele montan și alpin	
6510 Pajiști de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	

În vederea evaluării dependenței ecosistemelor terestre de regimul hidrochimic al corpurilor de apă subterană aferente ABA Crișuri, vor fi luate în considerare valorile amplitudinii maxime pentru indicatorii chimici de interes (Tabel 4.3) care ar putea afecta starea de conservare a ecosistemelor terestre (AHR, 2018).

Cadmiu

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 0.005 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest parametru a fost de 0.0005 mg/l;
- diferenţa între cea mai mare şi cea mai mică valoare a acestui parametru (amplitudinea) variază între 0 - 0.00025 mg/l, valori ridicate fiind înregistrate în afara habitatelor dependente de apa sunterană (Figura 4.72).

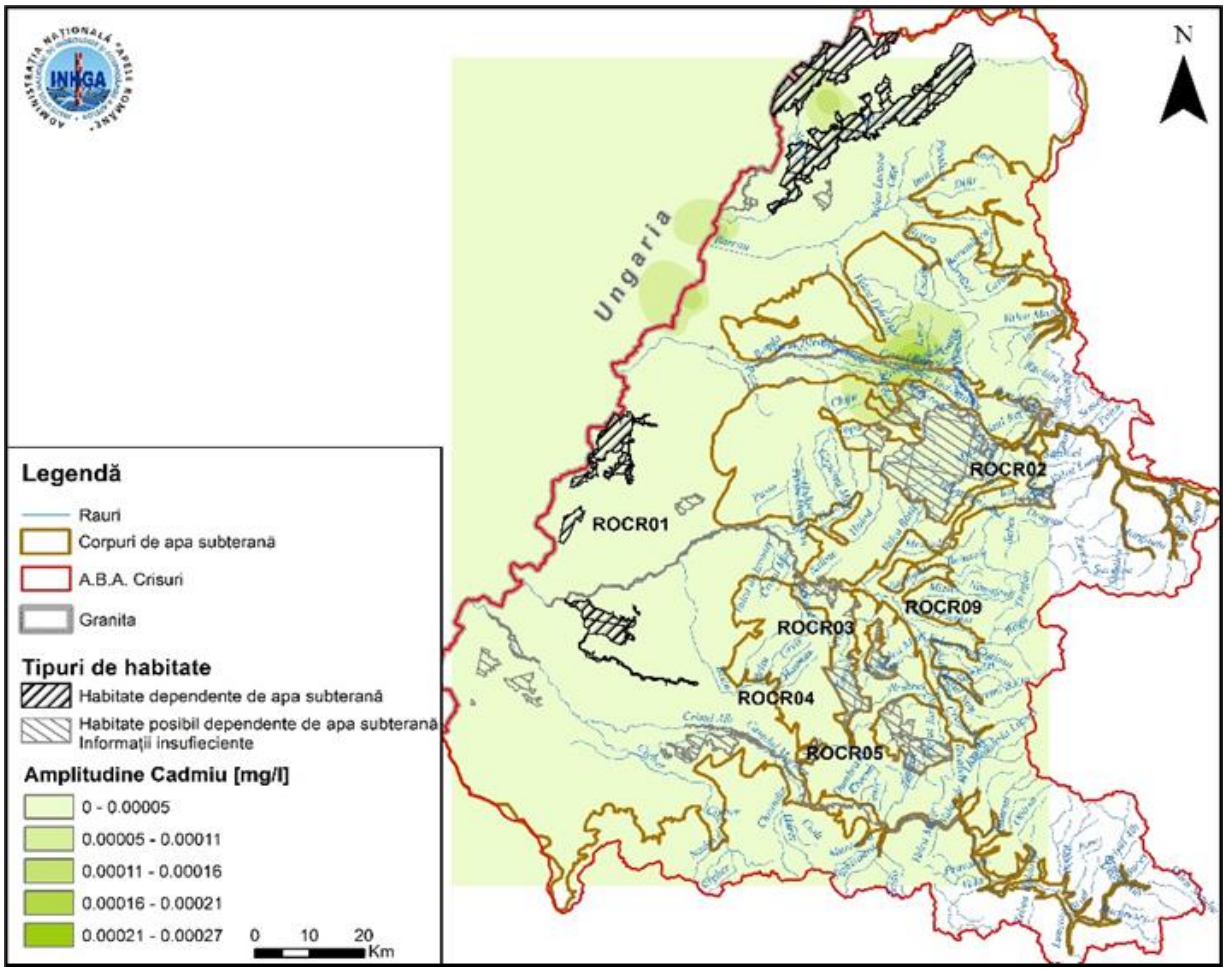

Figura 4.72 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic cadmiu în arealul habitatelor dependente de subterană*

Mercur

- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru parametrul mercur a fost de 0.00075 mg/l;
- diferenţa între cea mai mare şi cea mai mică valoare a acestui parametru (amplitudinea) variază între 0 - 0.000090 mg/l. Valori maxime ale amplitudinii s-au înregistrat în foraje situate în afara habitatelor dependente de apa subterană (Figura 4.73).

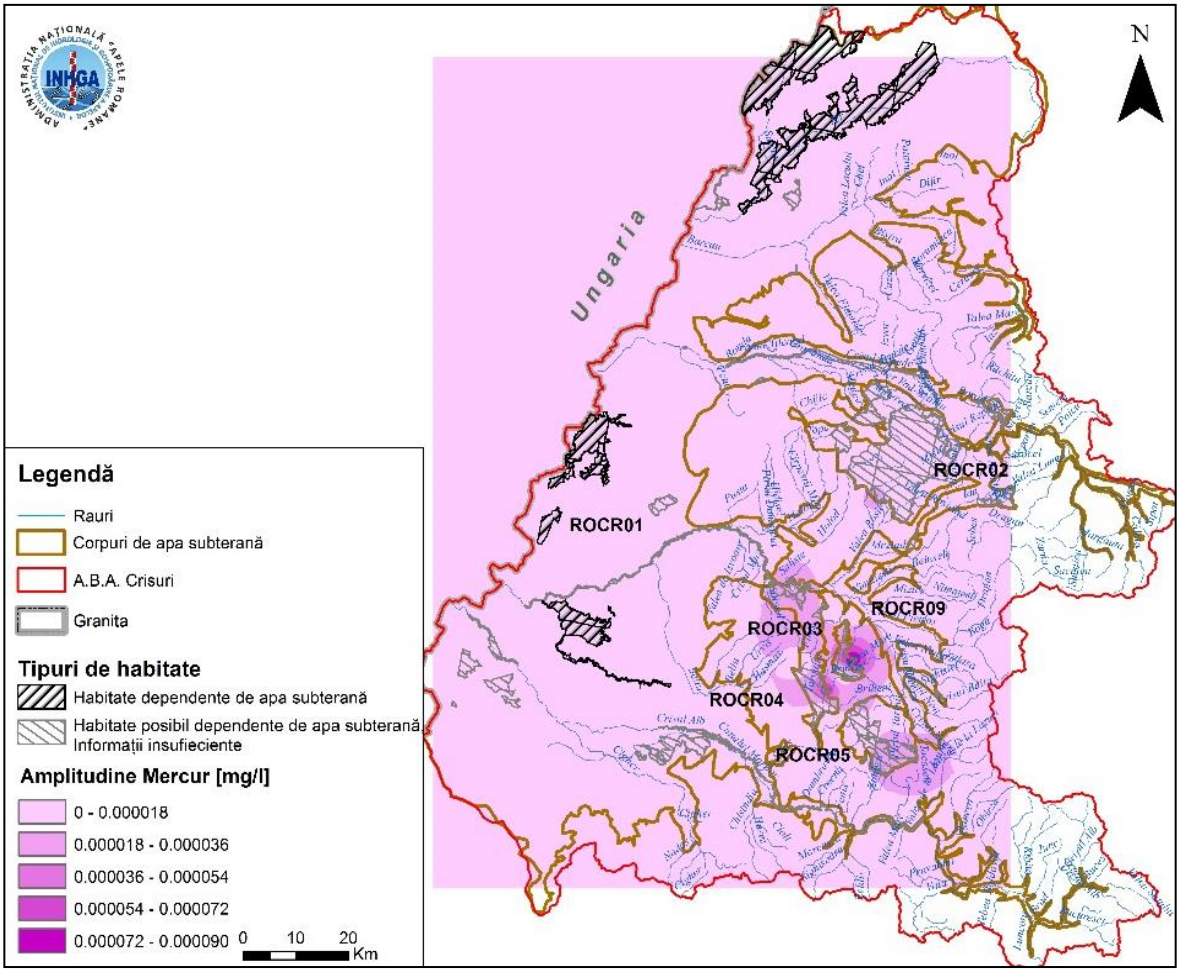

Figura 4.73 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic mercur în arealul habitatelor dependente de subterană*

Nichel

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 0,02 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest parametru a fost de 0.03 mg/l;
- diferenţa între valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Nichel (amplitudinea) variază între 0.000000103 - 0.02977 mg/l (Figura 4.74), valori ridicate înregistrându-se în zona habitatelor dependente de apa subterană situate în partea de vest a corpului de apă subterană ROCR01 (valori cuprinse între 0,006 – 0,018 mg/l).

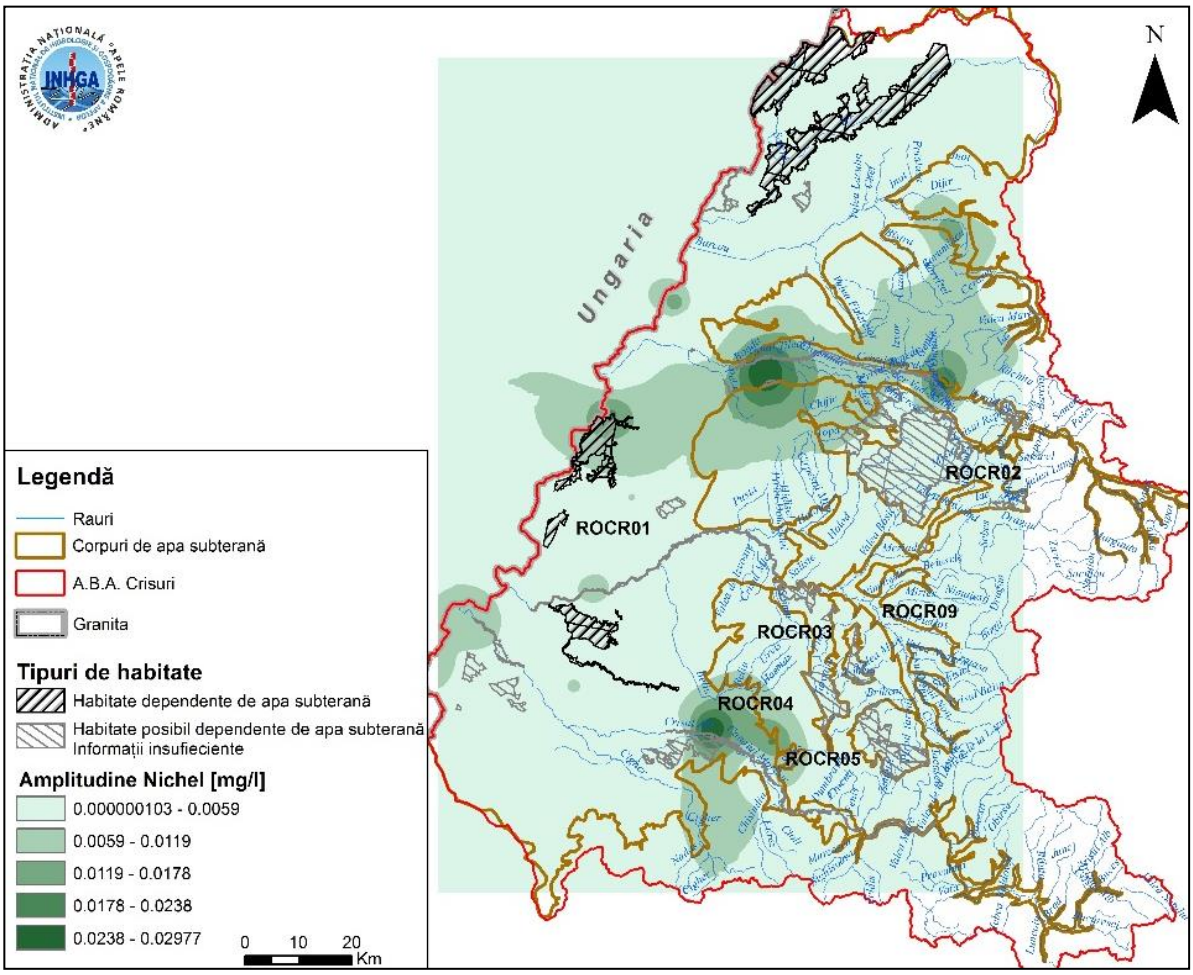

Figura 4.74 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Nichel în arealul habitatelor dependente de subterană*

Plumb

- valoarea prag a acestui parametru pentru starea chimică bună a apei subterane este 0.01 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest indicator a fost de 0.0066 mg/l;
- diferenţa între valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Plumb (amplitudinea) variază între 0 - 0.0062 mg/l, cu maximumul înregistrat în foraje situate în zone unde nu există habitate dependente de apa subterană (Figura 4.75)

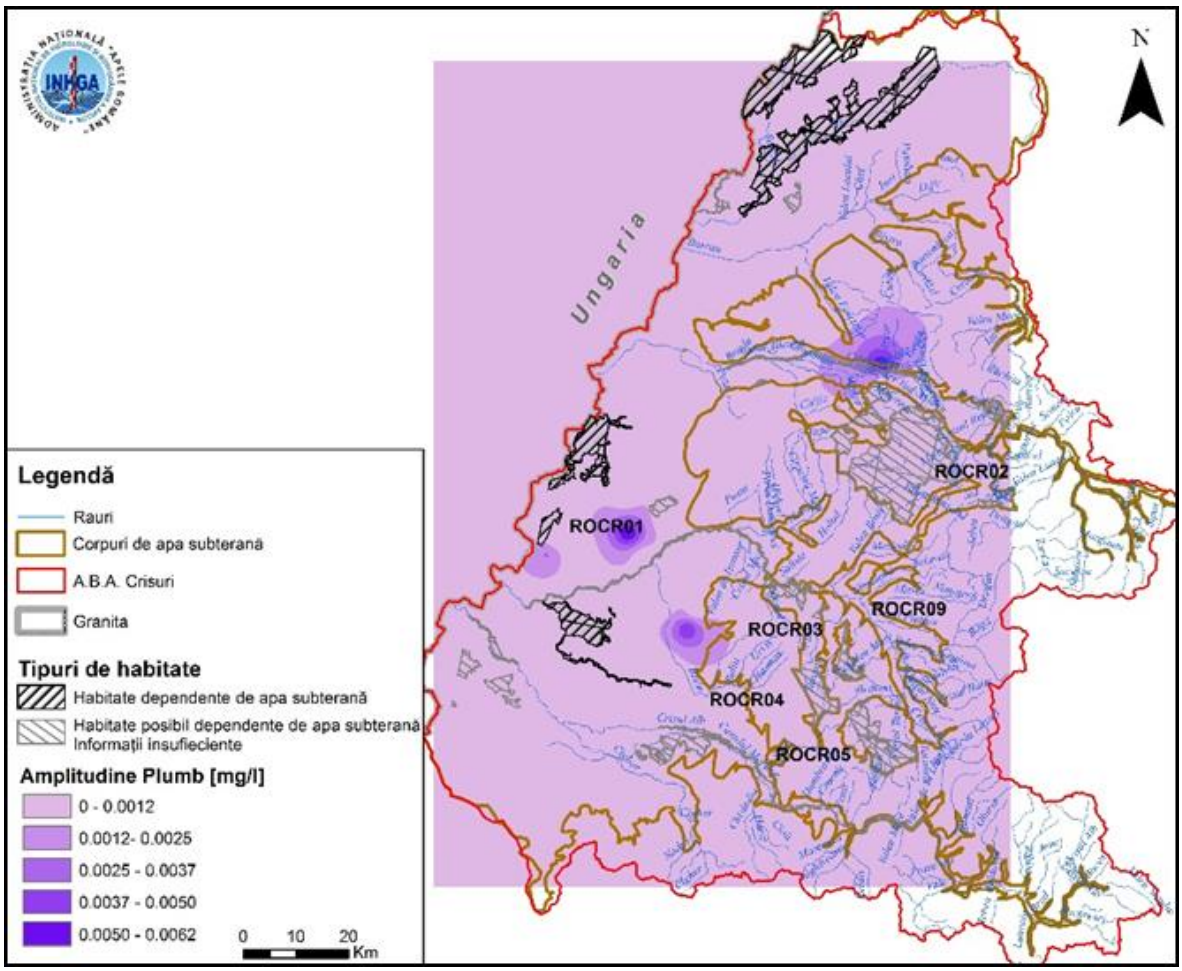

Figura 4.75 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Plumb în arealul habitatelor dependente de subterană*

Cupru

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 0.1 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest parametru a fost de 0.15 mg/l;
- diferenţa între valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Cupru (amplitudinea) variază între 0,000004 – 0,0390 mg/l (Figura 4.76). Valori ridicate ale amplitudinii (0.016 – 0.027 mg/l) au fost înregistrate în forajul situat în zona habitatelor dependente de apa subterană cu codul 91M0, 6430, 91F0, 91I0, 1530, 6510 situate în partea de vest a corpului de apă sunterană ROCR01.

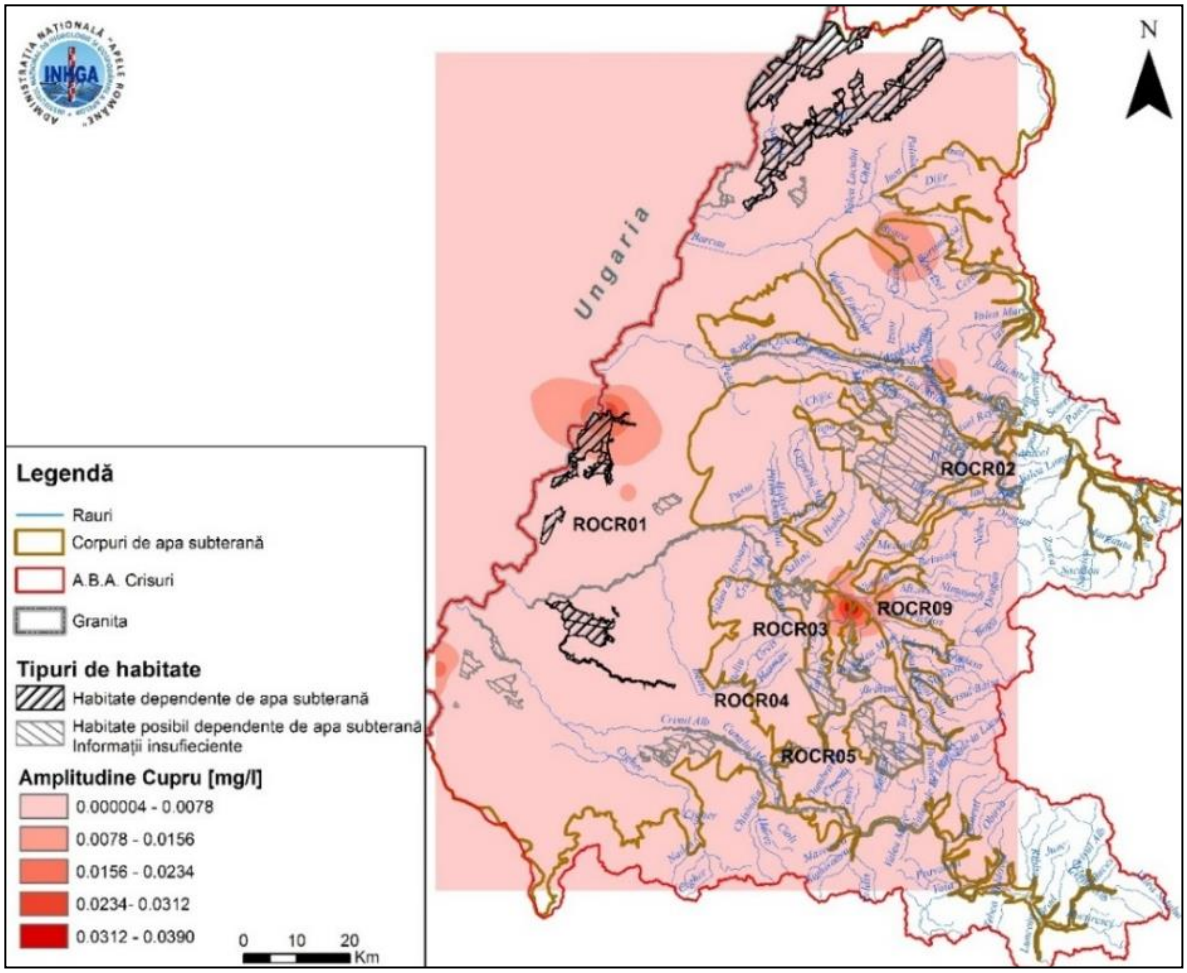

Figura 4.76 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Cupru în arealul habitatelor dependente de subterană*

Zinc

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 5 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest indicator a fost de 0.087 mg/l;
- diferenţa între valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Zinc (amplitudinea) variază între 0 - 0.0819 mg/l. Valori maxime ale amplitudinii concentrației de zinc s-au înregistrat în foraje situate în zone unde nu există habitate dependente de apa subterană (Figura 4.77).

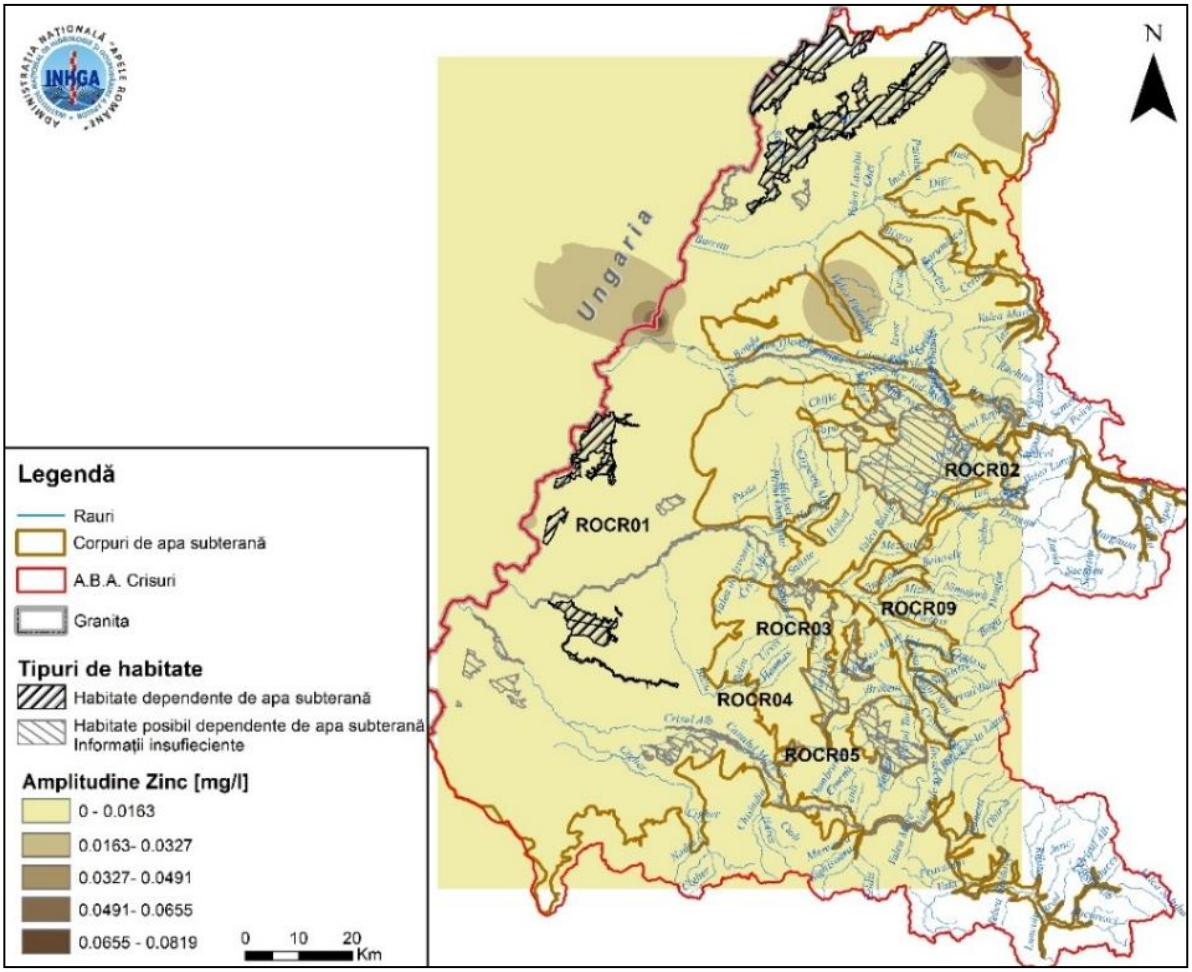

Figura 4.77 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Zinc în arealul habitatelor dependente de subterană*

Crom

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 0.05 mg/l;
- valoarea maximă înregistrată a concentraţiei pentru acest parametru a fost de 0.003 mg/l;
- diferenţa între valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Crom (amplitudinea) variază între 0 - 0.0026 mg/l (Figura 4.78). Valori ridicate ale amplitudinii acestui indicator se regăsesc în zona habitatelor dependente de apa subterană ce se dezvoltă în partea de nord a corpului de apă subterană ROCR01.

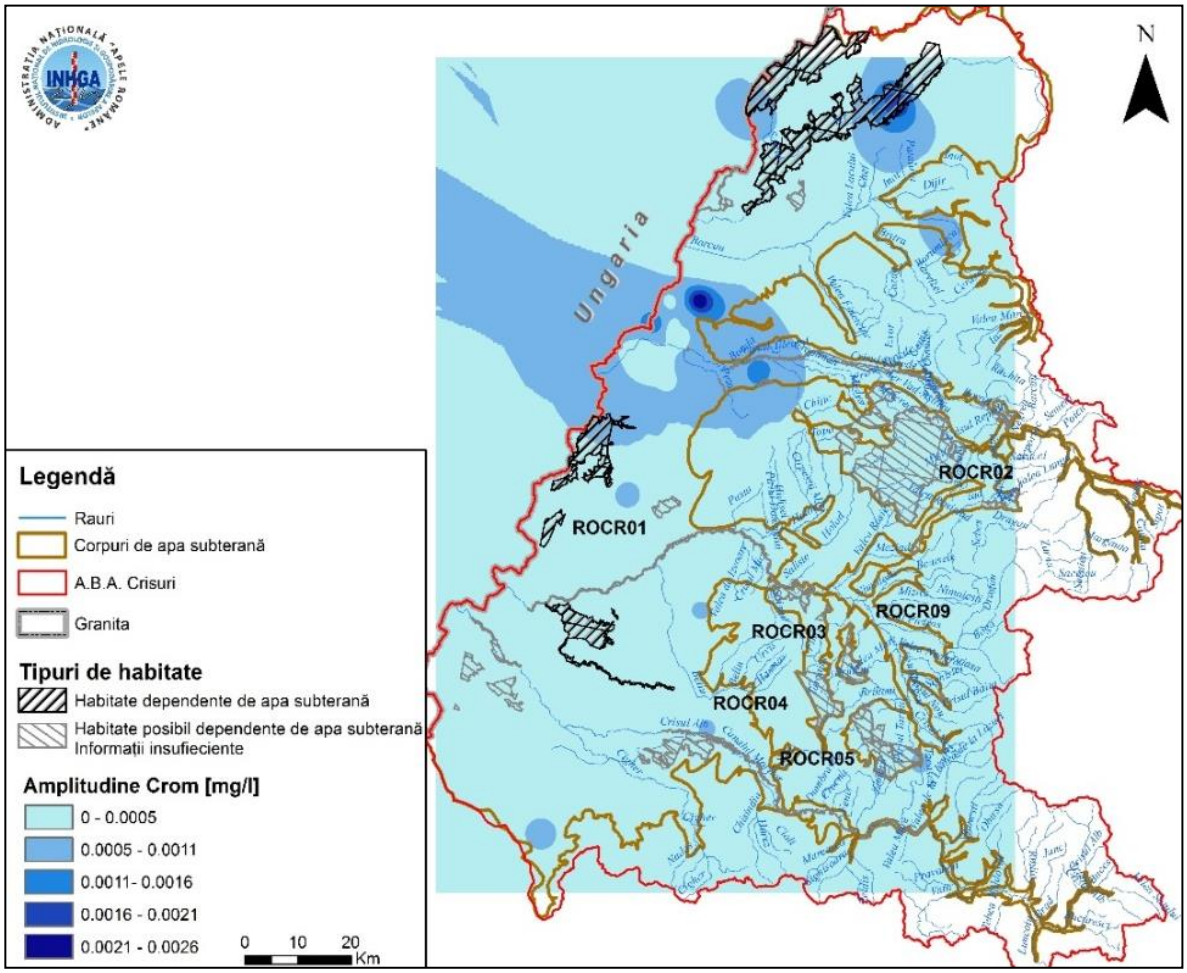

Figura 4.78 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Crom în arealul habitatelor dependente de subterană*

Arsen

- valoarea prag pentru starea chimică bună a apei subterane este 0.03 mg/l;
- valoarea maximă a concentraţiei pentru acest indicator a fost de 0.1 mg/l, înregistrată într-un foraj situat în zonă unde nu există habitate dependente de apa subterană;
- diferenţa între cea mai mare şi cea mai mică valoare a acestui parametru (amplitudinea) variază între 0 - 0.071 mg/l. Valori ridicate ale amplitudinii acestui indicator (0.028 – 0.023 mg/l) se regăsesc în zona habitatelor dependente de apa subterană ce se dezvoltă în partea de vest a corpului de apă subterană ROCR01 (Figura 4.79).

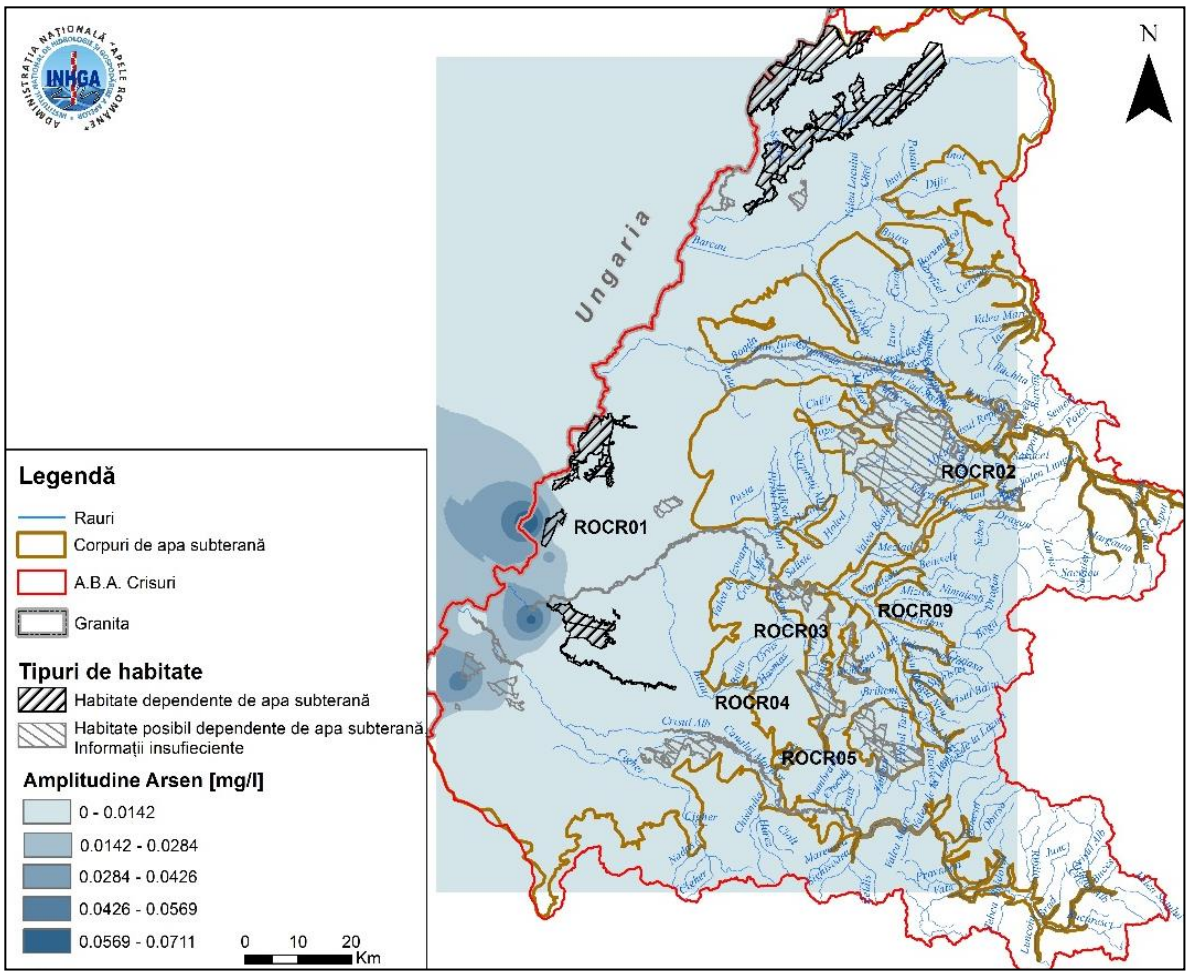

Figura 4.79 *Variaţia diferenței dintre valoarea maximă și minimă a parametrului chimic Arsen în arealul habitatelor dependente de subterană*

În urma analizei efectuate conform metodologiei realizată în anul 2018 de AHR, a rezultat prezenţa unor valori uşor mai ridicate ale amplitudinilor concentraţiilor unor parametri, respectiv, nichel, cupru, crom și arsen în cazul habitatelor dependente de apa subterană aferentă corpului ROCR01. Variaţia concentraţiilor acestor indicatori se datorează fondului natural şi nu unei poluări.

În cazul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri, **nu există ecosisteme aflate la "posibil risc"** deoarece **nu există parametri pentru care să se fi înregistrat depăşiri ale valorilor prag**. În arealul habitatelor cu grad ridicat de dependenţă de subteran amplitudinea concentraţiilor parametrilor chimici care ar putea afecta starea de conservare a acestora este medie - ridicată, valorile maxime situându-se în zone unde nu există habitate. **Astfel, habitatele care se află în relaţie cu subteranul nu se află la "posibil risc".**

Concluzia aplicării celor două metodologii elaborate de Asociaţia Hidrogeologilor din România în anul 2015 şi respectiv 2018 este că *monitorizarea regimului hidrodinamic şi hidrochimic al apelor subterane* trebuie completată cu un program de *monitorizare a ecosistemelor dependente*, pentru utilizarea acestora ca indicator privind " *protecţia apelor subterane împotriva poluării şi a deteriorării".*

- **Completarea analizei relaţiei dintre habitatele aferente siturilor de importanţă comunitară (SCI) şi corpurile de apă subterană cu date privind ariile de protecţie specială avifaunistică (SPA)**

Definiţii şi metodologie

Ariile de protecţie specială avifaunistică (SPA) sunt ariile naturale protejate ale căror scopuri sunt conservarea, menţinerea şi, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări şi a habitatelor specifice, desemnate pentru protecţia speciilor de păsări migratoare sălbatice.

În cadrul INHGA, a fost abordată evaluarea relaţiei dintre acvifere şi SPA, pornind de la ideea că ariile de protecție specială avifaunistică sunt dependente de habitatele specifice în care se dezvoltă. Astfel, dacă habitatele sunt posibil dependente de apa subterană, indirect SPA-urile sunt posibil dependente de corpurile de apă subterană.

Habitatul reprezintă o suprafață locuită de o vietate sau o specie de plantă, în care se îndeplinesc ansamblul condițiilor de mediu care determină existența unei comunități.

Hărțile de distribuție a habitatelor aferente siturilor de interes comunitar (SCI), conform clasificării Natura 2000, sunt caracterizate de o rețea cu celule de 10 x 10 km. În aceste celule, pe aceeași suprafață, se regăsesc mai multe habitate suprapuse, fapt care nu se întâlnește în realitate. În acest caz, ariile SPA, a căror relaţie probabilă cu apa subterană este evaluată funcţie de habitatul specific în care trăiesc, vor fi analizate în funcţie de tipurile de utilizări ale terenului din lista Corine Land Cover (CLC). În metodologia dezvoltată în anul 2015 de către Asociaţia Hidrogeologilor din România au fost puse condiții de dependență de apa subterană, rezultând un tabel cu o lista de utilizari ale terenului si relația de dependență de apa subterană (Tabel 4.9).

Tabel 4.9 *Tipurile de utilizări ale terenului CLC și relația de dependență de apa subterană*

Cod CLC	Tip de utilizare a terenurilor	Tip de dependență
231	Pajiști	A 0-2, B 2-4, C >4
243	Teren ocupat în mare parte de agricultura, cu zone semnificative de vegetație naturală	A 0-4, B 4-8, C >8
244	Zonele agro-forestiere	A 0-4, B 4-8, C >8
311	Păduri de foioase	A 0-10, B 10-20, C >20
312	Păduri de conifere	A 0-10, B 10-20, C >20
313	Păduri de amestec	A 0-10, B 10-20, C >20
321	Pajiști naturale	A 0-2, B 2-4, C >4
324	Zone de tranziție cu arbuști	A 0-4, B 4-8, C >8
331	Plaje, dune și nisipuri	A 0-2, B 2-4, C >4
333	Areale cu vegetație rară	A 0-2, B 2-4, C >4

Notă: Tipurile de utilizări ale terenului şi relaţia de dependenţă de corpurile de apă subterană:

- A - ***dependență probabilă***;
- B - ***dependență puţin probabilă***;
- C - ***dependență probabilă de alte surse***.

Metodologia de determinare a interdependenței indirecte a ariilor SPA de apa subterană constă în următoarele etape:

- Suprapunerea ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) peste corpurile de apă subterană freatice;
- Calculul suprafețelor corespunzătoare intersecției ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) cu corpurile de apă subterană freatice;
- Selectarea arealelor cu suprafețe mai mari de 10 km^2 (dintre cele rezultate din suprapunerea ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) cu suprafața corpurilor de apă subterane freatice şi suprapunerea acestora peste harta cu distribuția spațială a utilizării terenului (CLC)) care vor fi analizate în continuare;
- Suprapunerea distribuției spațiale a arealelor care fac obiectul analizei peste harta cu zonarea adâncimii nivelului hidrostatic;
- Identificarea utilizărilor terenului de pe suprafaţa fiecărui SPA și a condițiilor de dependență aferente;
- Identificarea gradului de dependență a culturilor din cadrul utilizărilor terenului CLC de corpurile de apă subterană, astfel fiind determinată dependența ariilor de protecție specială avifaunistică.

Aplicarea metodologiei şi concluzii

În prima etapă de lucru au fost determinate toate suprafețele ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) care se află pe corpurile de apă subterană (Tabel 4.10) și tipurile de utilizări ale terenului pe care sunt suprapuse (Tabel 4.11). Dintre acestea au fost identificate ariile aflate pe corpurile de apă subterană freatice care au suprafețe mai mari de 10 km^2 (Figura 4.80).

Tabel 4.10 Situația corpurilor de apă subterană de pe teritoriul A.B.A. Crişuri în relație cu suprafețele ariilor de protecție specială avifaunistică

Cod şi nume corp de apă subterană freatică	Prezență SPA	Suprafața ariei de protecție specială avifaunistică (km^2)	Suprafata intersecției ariei de protecție specială avifaunistică cu corpul de apă subterana freatică (km^2)
ROCR01 - ORADEA (CAMPIA DE VEST)	ROSPA0014: Câmpia Cermeiului	244,81	243.65
	ROSPA0015: Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru	391,58	387.1
	ROSPA0016: Câmpia Nirului - Valea Ierului	383,51	259.33
	ROSPA0067: Lunca Barcăului	52,93	52.24
	ROSPA0097: Pescăria Cefa - Pădurea Rădvani	120,93	119.33
	ROSPA0103: Valea Alceului	36,00	36.01

Cod şi nume corp de apă subterană freatică	**Prezență SPA**	**Suprafața ariei de protecție specială avifaunistică (km^2)**	**Suprafata intersecției ariei de protecție specială avifaunistică cu corpul de apă subterana freatică (km^2)**
	ROSPA0115: Defileul Crișului Repede - Valea Iadului	171,62	4.72
	ROSPA0117: Drocea - Zarand	406,95	3.45
	ROSPA0123: Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede	18,58	18.58
	ROSPA0132: Munții Metaliferi	266,73	0.1
	ROSPA0153: Defileul Crișului Alb	165,62	7.33
ROCR02 - ZECE HOTARE (M.PADUREA CRAIULUI)	ROSPA0115: Defileul Crișului Repede-Valea Iadului	391,58	96.32
ROCR05 - VASCAU (M. CODRU MOMA)	ROSPA0153: Defileul Crișului Alb	165,62	6.06
ROCR09 - DEPRESIUNEA BEIUS	ROSPA0081: Munții Apuseni - Vlădeasa	928,59	1.32

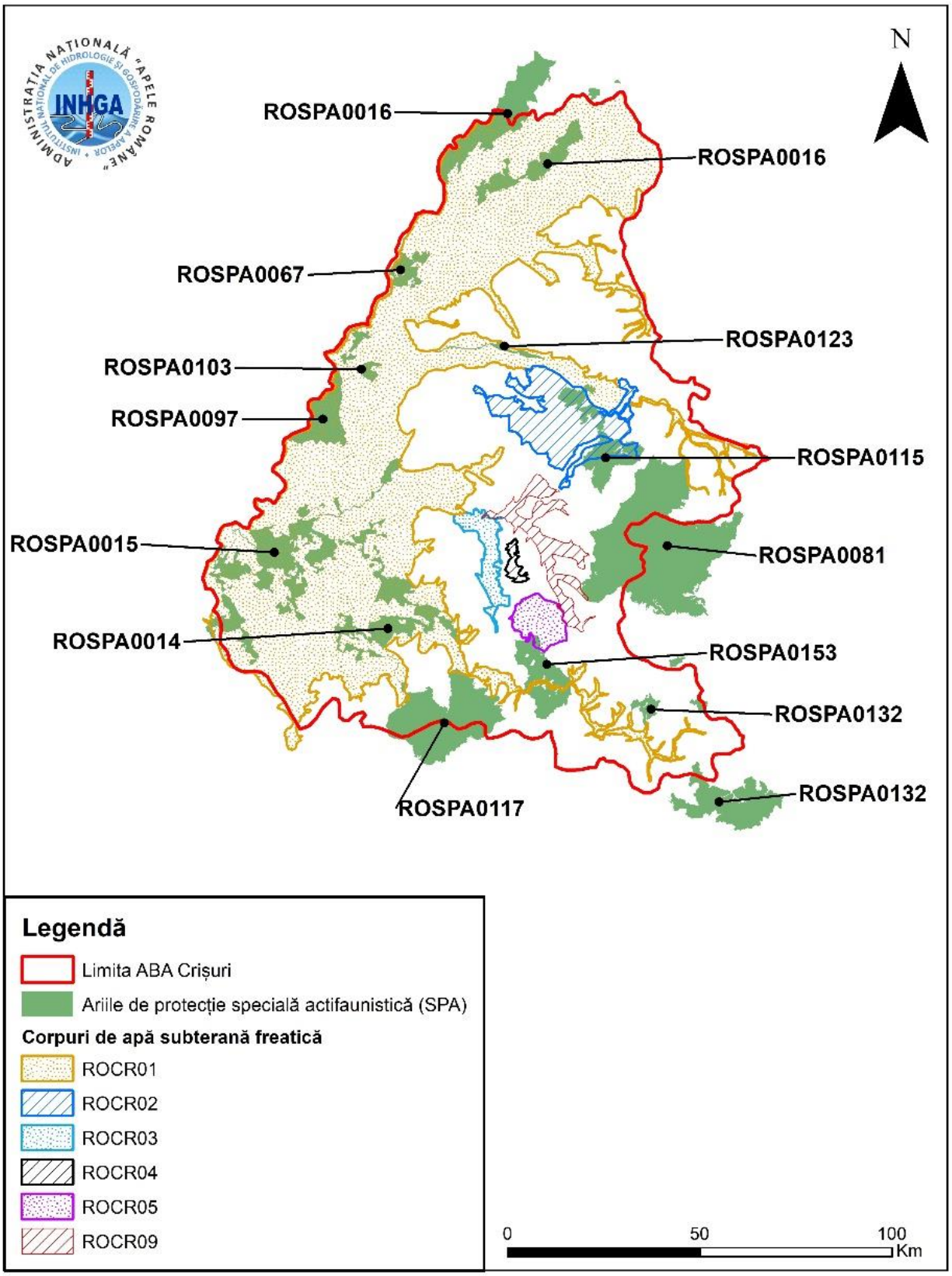

Figura 4.80 Corpurile de apă subterană freatică şi ariile SPA din cadrul ABA Crișuri

În urma identificării ariilor de protecție specială avifaunistică care se suprapun pe o suprafață mai mare de 10 km^2 pe un corp de apă subterană freatic a fost realizată evaluarea variabilităţii în timp (perioada 2000-2017) şi spaţiu (corpul de apă subterană) a valorilor maxime și minime ale adâncimii nivelului hidrostatic, măsurată faţă de cota terenului. Această analiză s-

a realizat într-un număr de 330 de foraje de monitorizare ale Reţelei Hidrogeologice Naţionale pentru perioada 2000-2017.

Pentru exemplificarea metodologiei de lucru s-a realizat un studiu de caz pentru corpul de apă subterană freatic ROCR01 – Oradea (Câmpia de Vest). În acesta se prezintă determinarea interdependenței ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0014 – Câmpia Cermeiului de apa subterană.

Studiu de caz - Corpul de apă subterană ROCR01 (ROSPA0014)

Parametrul monitorizat al regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană este adâncimea nivelului apei subterane, a cărei variaţie în timp şi spaţiu modifică gradul de dependenţă al culturilor specifice fiecărui tip de utilizare a terenului. Variaţia acestui parametru poate fi datorată factorilor climatici sau antropici.

În această etapă a fost realizată analiza variabilităţii în timp şi spaţiu a valorilor anuale ale adâncimii maxime și minime a nivelului hidrostatic, măsurate faţă de cota terenului în forajele de monitorizare aparţinând Reţelei Hidrogeologice Naţionale, pentru perioada 2000-2017. În cazul corpului de apă subterană ROCR01 – Oradea (Câmpia de Vest) s-au avut în vedere 329 de foraje.

Aria **ROSPA0014 – Câmpia Cermeiului** se dezvoltă între râurile Frunziș (nord) și Cigher (sud) în partea sudică a corpului de apă subterană ROCR01.

În cadrul ariei de protecție specială avifaunistică se găsesc tipurile de utilizări ale terenului cu codurile, conform Corine Land Cover: 231 - Pajiști, 243 - Teren ocupat în mare parte de agricultura, cu zone semnificative de vegetație naturală, 311 – Păduri de foioase și 321 – Pajiști naturale. Pentru aceste tipuri de utilizări ale terenului s-au stabilit condiții de dependență de apa subterană conform tabelului 4.9.

Hărțile cu zonarea valorilor maxime şi minime multianuale ale adâncimii nivelului hidrostatic sunt redate în Figurile 4.81. – 4.82.

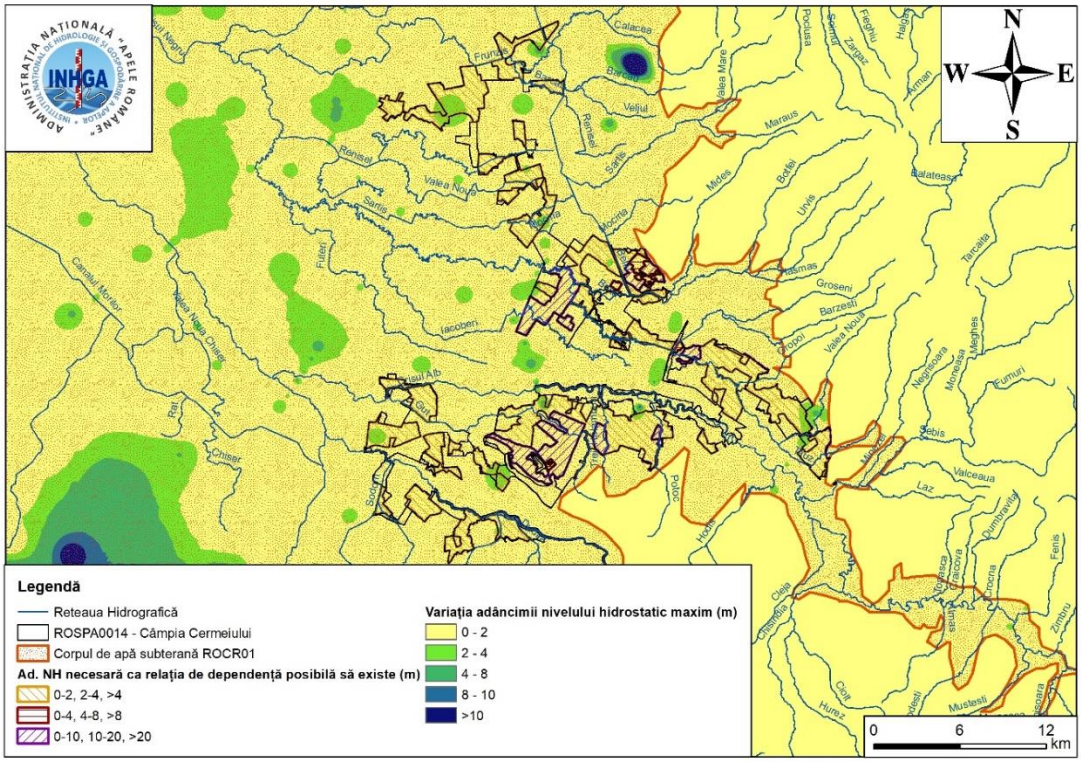

Figura 4.81 Zonarea adâncimii maxime multianuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0014

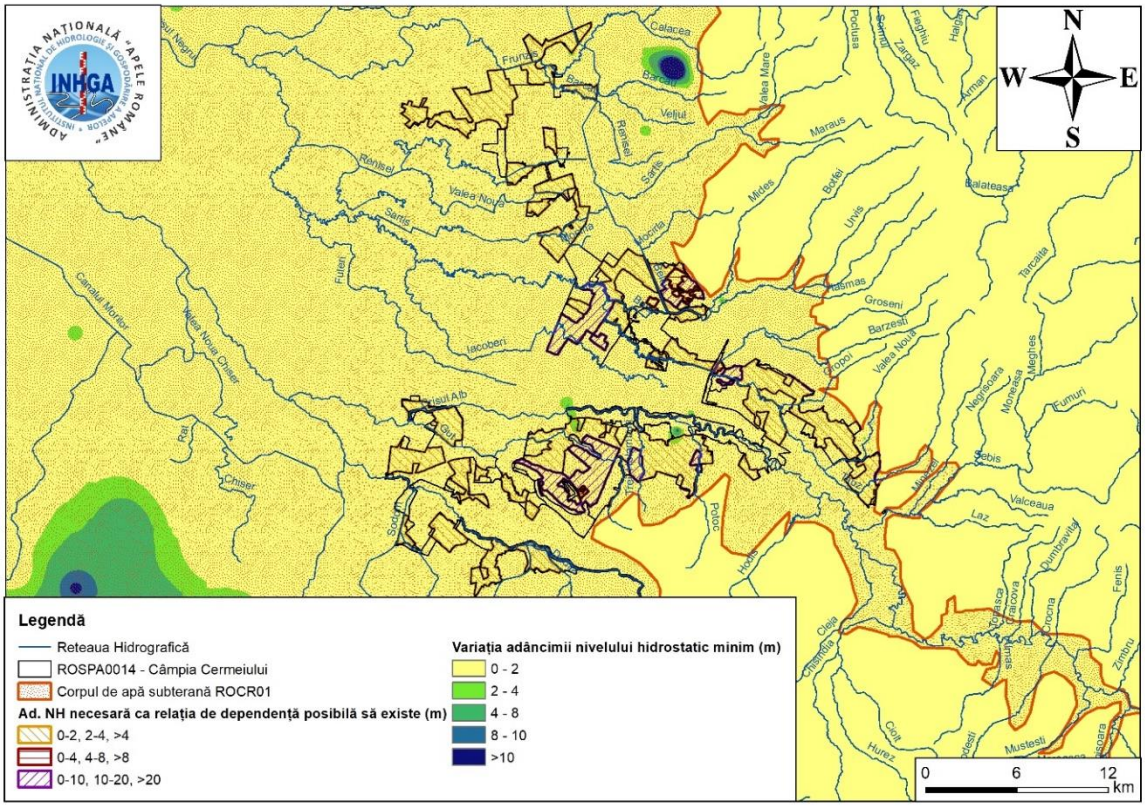

Figura 4.82 Zonarea adâncimii minime multianuale a nivelului hidrostatic înregistrată în perioada 2000-2017, în aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0014

În urma interpretării hărților menționate anterior, s-a observat faptul că adâncimea nivelului hidrostatic pe suprafața ariei de protecție specială avifaunistică, îndeplinește condiția de dependență principală de apa subterană și subordonat de alte surse pentru tipurile de utilizări ale terenului cu codul 231 (0-2 m), cu codurile 243, 324 (0-4 m) și cu codul 311.

În concluzie, datorită faptului că tipurile de utilizări ale terenului ***sunt*** *dependente în principal de apa subterană și subordonat de alte surse,* rezultă că aria de protecție specială avifaunistică **ROSPA0014 – Câmpia Cermeiului** este dependentă de corpul de apă subterană ROCR01.

Concluzii

Metodologia de lucru aplicată în analiza interdependenței ariei ROSPA0014 de corpul de apă subterană freatic ROCR01 a fost utilizată pentru determinare gradului de dependență a tuturor ariilor de protecție specială avifaunistică de apa subterană, din Administrația Bazinală de Apă Crișuri. Rezultatele sunt prezentate sumar în Tabelul 4.11.

Tabel 4.11 Identificarea gradului de dependenţă a ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) de corpurile de apă subterană în cazul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri prin intermediul tipurilor de utilizări ale terenului (CLC) aferente

Corp de apă subterană		Arie de protecție specială avifaunistică			
Cod	**Nume**	**Cod**	**Nume**	**Tipuri de utilizări ale terenului (CLC) aferente ariei**	
ROCR01	Oradea (Campia de Vest)	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse punctual
				324,243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				311 (0-10m)	Parțial informații. Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse punctual
				324, 243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				311 (0-10m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0016	Câmpia Nirului - Valea Ierului	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse sau independentă punctual
				324, 243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				311, 313 (0-10m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0067	Lunca Barcaului	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse punctual

Corp de apă subterană		Arie de protecție specială avifaunistică			
Cod	**Nume**	**Cod**	**Nume**	**Tipuri de utilizări ale terenului (CLC) aferente ariei**	
				243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0097	Pescaria Cefa - Padurea Radvani	231, 321 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse punctual
				243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				311 (0-10m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0103	Valea Alceului	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse punctual
				243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
		ROSPA0123	Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede	231 (0-2m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				222, 243 (0-4m)	Dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
ROCR02	Zece Hotare (M.Padurea Craiului)	ROSPA0115	Defileul Crișului Repede - Valea Iadului	231 (0-2m)	Informații insuficiente. Posibil dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				243 (0-4m)	Informații insuficiente. Posibil dependentă probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse
				311, 312, 313 (0-10m)	Informații insuficiente. Posibil dependentă probabilă de apa subterană și

Corp de apă subterană		Arie de protecție specială avifaunistică			
Cod	Nume	Cod	Nume	Tipuri de utilizări ale terenului (CLC) aferente ariei	
					subordonat de alte surse

4.2. Evaluarea presiunilor antropice

În conformitate cu prevederile art. 5 al Directivei Cadru Apă, pentru fiecare corp de apă subterană se realizează analiza presiunilor antropice și impactul acestora asupra stării corpurilor de apă.

Analiza şi evaluarea presiunilor s-a realizat pe baza criteriilor prevăzute în Metodologia privind actualizarea identificării presiunilor semnificative şi evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafaţă – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă.

În procesul de actualizare a acestei analize, încadrarea presiunilor s-a realizat pe baza tipurilor de presiuni recomandate de Ghidul de Raportare, respectiv: presiuni punctiforme, difuze, presiuni cantitative pentru apele subterane (prelevări de apă), alte presiuni antropice, presiuni necunoscute, etc.

Datele relevante furnizate de sistemul de monitoring sunt esenţiale în procesul de identificare a presiunilor, deoarece prin corelarea acestora cu activităţile antropice care pot avea efect asupra apelor subterane, se pot identifica presiunile care cel mai probabil pot cauza neatingerea obiectivelor de mediu pentru un anumit corp de apă.

Cele mai frecvente surse de poluare care pot conduce la deteriorarea apelor subterane din punct de vedere calitativ sunt sursele de poluare difuză.

Scoaterea din circuit a terenurilor pentru depozitele de deşeuri este un proces care poate avea un impact temporar, dar în contextul dezvoltării durabile se poate extinde pe o durată mai mare dacă se însumează perioadele de amenajare (1-3 ani), exploatare (15-30 ani), închidere şi postmonitorizare (30 de ani după închidere).

Iazurile de decantare, haldele de steril minier, haldele de zgură şi cenuşă afectează mediul înconjurător sub diferite aspecte (scoaterea din circuit a terenurilor, distrugerea solului, degradarea aspectului natural al regiunii etc.), iar asupra apelor subterane impactul este determinat de modificări ale stării calitative prin atragerea unor poluanţi care sunt antrenaţi de apele de şiroire, ajungând apoi în apele de suprafaţă sau direct, prin infiltrare, în apele subterane.

Gestionarea deşeurilor reprezintă una dintre problemele cu care se confruntă în prezent România. Abordarea integrată în gestionarea deşeurilor se referă la activităţile de colectare, transport, tratare, valorificare şi eliminare a deşeurilor şi include construcţia instalaţiilor de eliminare a deşeurilor împreună cu măsuri de prevenire a producerii lor şi de reciclare, conforme cu ierarhia principiilor: prevenirea producerii de deşeuri şi a impactului negativ al acestora, recuperarea deşeurilor prin reciclare, refolosire şi depozitare finală sigură a deşeurilor, acolo unde nu mai există posibilitatea recuperării lor.

Responsabilitatea pentru activităţile de gestionare a deşeurilor revine generatorilor acestora, conform principiului „poluatorul plăteşte”, sau, după caz, producătorilor, conform principiului „responsabilitatea producătorului”.

La nivelul ABA Crişuri, pornind de la aceste considerente, pentru fiecare corp de apă subterană au fost identificate, într-o primă etapă, sursele potenţiale de poluare. Următoarea etapă a constat în identificarea presiunilor semnificative, corelând impactul acestora cu starea corpului de apă. Presiunile semnificative au ca rezultat neatingerea stării bune chimice sau cantitative a corpului de apă subterană, fiind cauzate de: aglomerări umane prin lipsa sistemelor de colectare a apelor uzate menajere sau industriale, activităţile agricole (creşterea animalelor, cultivarea excesivă a terenurilor agricole, ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de

stocare a dejectiilor, unităţi care utilizează pesticide, etc.), activităţile industriale (inclusiv depozitele de deşeuri), captări de apă semnificative, care pot depăşi rata naturală de reîncărcare a acviferului.

4.2.1. Surse de poluare

Ca surse de poluare care exercită un posibil impact asupra stării chimice a corpurilor de apă subterană, au fost considerate poluările difuze şi punctiforme determinate în principal de activităţile, agricole şi cele determinate de aglomerările umane. În ceea ce privește starea cantitativă a corpului de apă subterană, aceasta poate fi afectată în principal de captările de apă semnificative.

Au fost actualizate datele referitoare la posibilele surse de poluare, respectiv date cu privire la aglomerările umane care nu au sisteme de colectare a apelor uzate și nici stații de epurare a apelor uzate, în special aglomerări cu mai puțin de 10000 l.e, unităţi industriale şi agricole, precum şi depozitele de deşeuri.

Analiza privind sursele de poluare s-a făcut pentru fiecare corp de apă subterană în parte. Astfel, pentru corpul de apă subterană ROCR01, cea mai mare parte din suprafaţa corpului de apă este acoperită de terenuri agricole şi, în consecinţă, este posibil ca poluarea difuză produsă din surse agricole să afecteze starea chimică a acestui corp de apă subterană. Sursele de poluare difuză şi punctuală sunt datorate în principal activitaților din agricultură, activitaților industriale, depozitelor de deșeuri, aglomerărilor umane neconectate la rețeaua de colectare a apelor uzate, precum și a celor fără sisteme de epurare.

Pentru cele 4 corpuri de apă subterană de tip mixt (carstic-fisural), cu dezvoltare în zona montană: ROCR02 - Zece Hotare, ROCR03 - Dumbrăviţa de Codru-Moneasa, ROCR04 - Clăptescu şi ROCR05 - Vaşcău, se constată că suprafaţă acestor corpuri este acoperită în cea mai mare parte de păduri, ceea ce indică faptul că lipsesc posibilele surse de poluare provenite din fertilizarea culturilor.

În cazul corpurilor de apă subterană de medie adâncime ROCR06 şi ROCR07, au o bună protecţie de la suprafaţă şi nu sunt afectate de sursele de poluare de la suprafaţă.

În cazul corpului ROCR08, datorită faptului că este un corp de apă subterană de adâncime, cu o bună protecţie faţă de suprafaţă, nu s-a constatat existenţa surselor de poluare care să influenţeze starea sa chimică.

În cazul corpului de apă subterană freatică ROCR09 sursele de poluare pot fi datorate activitaților industriale, a depozitelor de deșeuri, aglomerărilor umane neconectate la rețeaua de colectare a apelor uzate.

În ceea ce privește starea cantitativă a corpului de apă subterană, aceasta poate fi afectată în principal de captările de apă semnificative.

4.2.2. Prelevări de apă și reîncărcarea corpurilor de apă subterană

În acestă etapă au fost elaborate: harta actualizată cu poziţionarea tuturor captărilor aferente ABA Crişuri, graficele privind volumele captate pe fiecare corp de apă în parte, precum şi pe tipurile de utilizări ale apei şi un tabel cu captările mai importante (≥ 1500 mii m^3/an).

În spaţiul hidrografic Crişuri, apa subterană este folosită atât în scopul alimentării cu apă a populaţiei, cât şi în scop industrial, agricol, etc.

Analiza captărilor de apă subterană efectuată pe fiecare corp de apă atribuit ABA Crişuri indică faptul că la nivelul anului 2017, numărul captărilor de apă a crescut la 802. În anul 2013 numărul acestor captări a fost de 346 (Figura 4.83).

Analizând figura 4.84, se constată că în cadrul ABA Crişuri cel mai mare volum de apă subterană se extrage din corpul de apă freatică ROCR01 – Oradea, urmând cele de adâncime, respectiv ROCR07, ROCR08 şi ROCR06. Cea mai mare parte a apei captate din corpurile de apă aferente ABA Crişuri este utilizată pentru alimentarea cu apă a populaţiei.

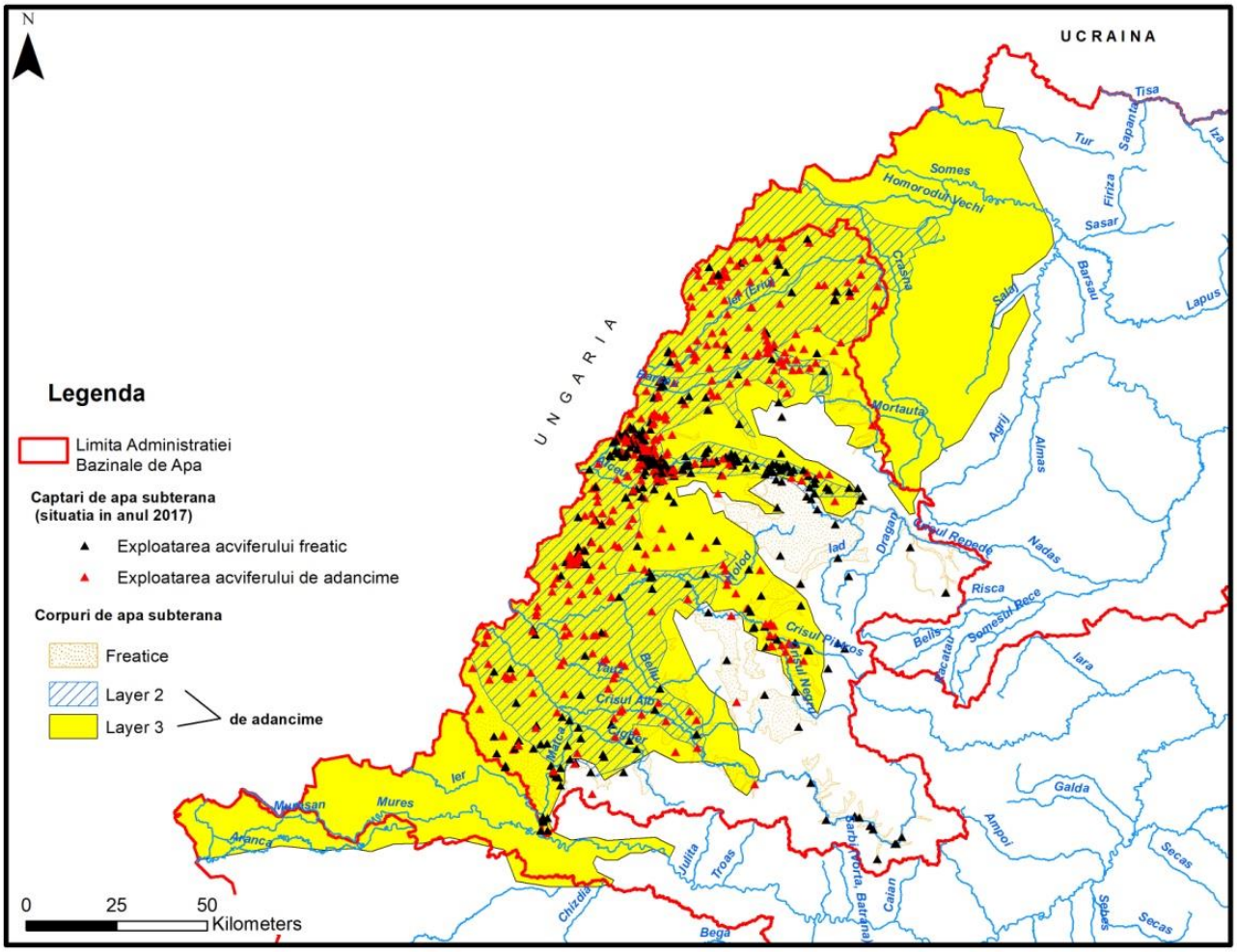

Figura 4.83 Captările de apă subterană aferente ABA Crişuri

Volumele captate din fiecare corp de apă subterană, pe tipuri de folosinţe sunt prezentate în tabelul 4.12 şi figura 4.84.

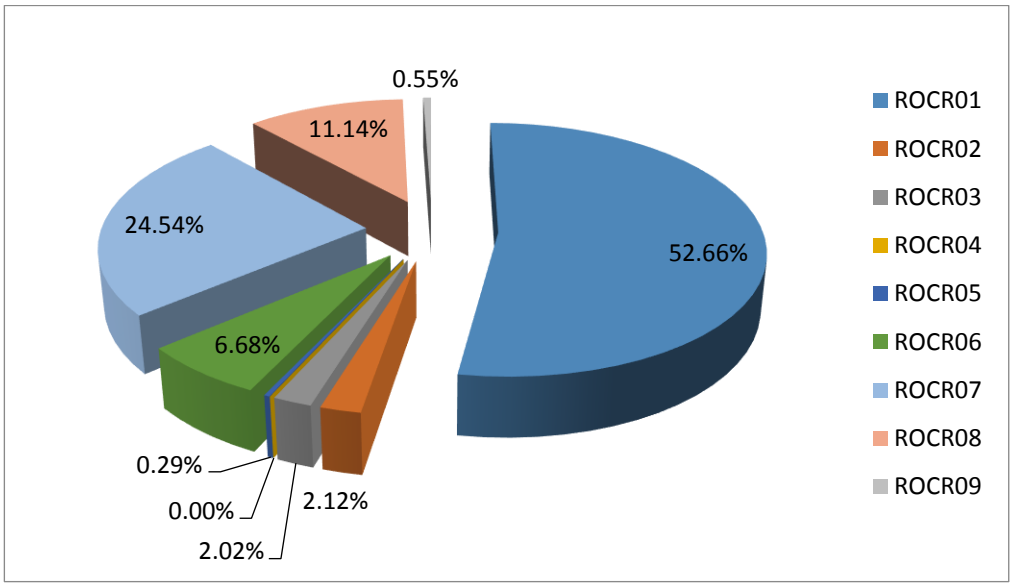

Figura 4.84 Distribuţia procentuală pe corpuri de apă subterană a volumelor captate

Tabel 4.12 Volumele de apă captate din corpurile de apă subterană aferente ABA Crişuri în funcţie de tipul de utilizare

Corp de apa subterană	Alim. populatiei (mii mc/an)	Industrie (mii mc/an)	Agricultura (mii mc/an)
ROCR01	10791	11311	392
ROCR02	502	103	300
ROCR03	432	432	0
ROCR04	0	0	0
ROCR05	125	0	0
ROCR06*	1666	1051	136
ROCR07*	7816	2436	231
ROCR08*	3467	1034	258
ROCR09	118	119	0
TOTAL	**24915**	**16485**	**1317**

*corpuri de apă de medie adâncime şi adâncime

Volumele captate din corpurile de apă subterană, pe tipuri de utilizări, sunt prezentate în Figura 4.85.

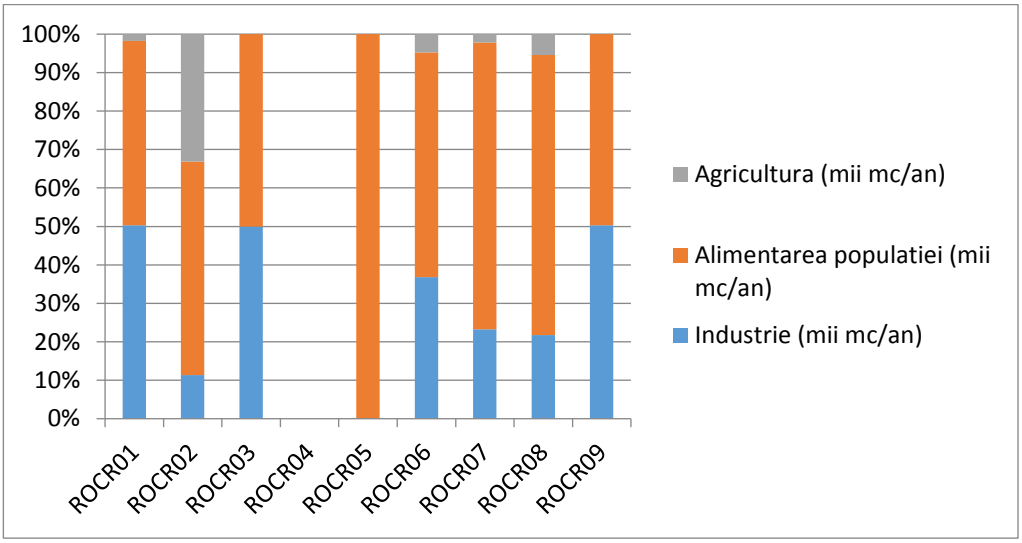

Figura 4.85 Distribuţia pe tipuri de utilizări a volumelor captate din corpurile de apă subterană - ABA Crişuri

Cel mai mare volum de apă captat, utilizat pentru alimentarea populaţiei şi industrie este extras din corpul de apă subterană ROCR01, urmat de cel folosit pentru alimentarea populaţiei, extras din corpul de apă subterană de adâncime ROCR07 (tabel 4.13).

Tabelul 4.13 Exploatări semnificative de ape subterane (≥1.500 mii m^3 /an) din spațiul hidrografic Crişuri

Nr. crt	Cod corp	Localizare	Tip captare	Volum captat (mii m3/an)
1	**ROCR01**	ORADEA	Captare puţuri şi drenuri	16520
2	**ROCR07**	Frontul de captare ”Nord Arad - Simand”	Captare puţuri subterane de medie şi mare adâncime	4098

În comparaţie cu volumele captate în cazul Planului de Management anterior se remarcă o stagnare a volumelor captate pentru alimentarea populaţiei şi o dublarea a volumelor captate pentru industrie şi agricultură în anul 2017 faţă de anul 2013. Aceste variaţii se pot datora creşterii numărului de utilizatori şi schimbarea profilului acestora. Exploatarea diferită a corpurilor de apă subterană faţă de analiza anterioara (din anul 2013) poate fi pusă pe seama următoarelor cauze:

- creşterii activităţii unor unităţi industriale;

- utilizarea în totalitate a capacităţii de captare a fronturilor de captare în trecut (atât la unii agenţi economici, cât şi la reţeaua de distribuţie orăşenească);

- fenomenul de “îmbătrânire” a unor foraje şi săparea unor foraje noi.

Reîncărcarea acviferelor din spaţiul hidrografic Crişuri se realizează prin infiltrarea apelor de suprafaţă şi meteorice.

În ceea ce priveşte balanţa prelevări/reîncărcare, care conduce la evaluarea corpului de apă subterană din punct de vedere cantitativ, nu se semnalează probleme deosebite, prelevările fiind inferioare ratei naturale de realimentare.

4.3. Evaluarea impactului antropic asupra stării corpurilor de apă subterană şi riscul neatingerii obiectivelor de mediu

Statele membre trebuie să realizeze o evaluare a susceptibilităţii stării corpurilor de apă subterană la toate presiunile identificate anterior.

Impactul presiunilor antropice asupra corpurilor de apă subterană s-a evaluat pe baza rezultatelor obţinute din monitorizarea cantitativă şi calitativă (chimică) pentru perioada 2017-2019. Cu ajutorul acestor rezultate s-a stabilit starea corpului de apă, care este prezentată în sub-capitolul 6.2.2.

La evaluarea riscului neatingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă subterană s-a ţinut cont de presiunile semnificative identificate, având la bază criterii calitative şi cantitative. Pentru evaluarea riscului se analizează mai întâi **suficienţa** referitoare la numărul şi distribuţia forajelor de monitorizare.

Riscul cantitativ

Pentru aprecierea corpurilor de ape subterane care sunt la **risc cantitativ** s-au avut în vedere evaluarea următoarelor criterii :

- starea cantitativă a apelor subterane - scăderea continuă a nivelurilor piezometrice, pe o durată de minim 10 ani, sub impactul unor exploatări;
- deteriorarea stării calitative a apelor subterane prin atragerea de poluanţi;
- starea ecosistemelor dependente de apele subterane ca urmare a variaţiei nivelurilor.

Se menţionează că evaluarea riscului cantitativ a fost realizată având în vedere influenţa poziţiei captărilor şi volumele captate asupra variţiei nivelului apei subterane.

Evaluarea stării favorabilă/ nefavorabilă a ecosistemelor a fost stabilită prin sistemul expert, fară măsurători parametrice realizate periodic într-un sistem de monitorizare stabil; astfel,

selectarea caracteristicilor apelor subterane care pot afecta semnificativ ecosistemele este dificil de realizat deoarece nu se pot identifica ariile unde există risc pentru starea de conservare a unor ecosisteme.

Din punct de vedere al riscului neatingerii stării cantitative bune, se specifică faptul că pe teritoriul ABA Crişuri niciunul din corpurile de apă subterană nu este clasificat ca fiind la risc cantitativ.

Riscul chimic

Pentru determinarea riscului din punct de vedere chimic se au în vedere următoarele:

- corpul este considerat la risc dacă are depăşiri ale valorilor prag pe cel puţin 20% din suprafaţa corpului de apă, cu condiţia să fie respectat indicele minim de reprezentativitate;
- corpul nu este la risc calitativ dacă este total *nepoluat*, sau dacă, suprafaţa corpului de apă este afectată într-o proporţie mai mică de 20% din suprafaţa întregului corp de apă.

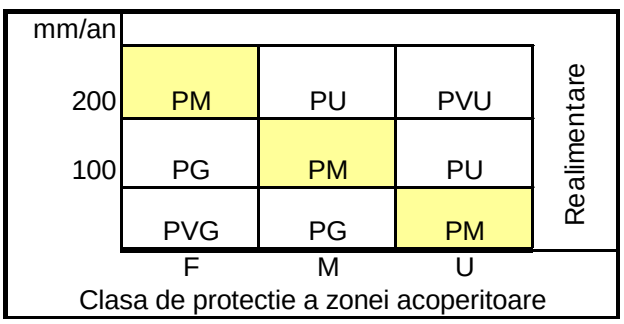
Valorile indicatorilor de calitate ai apelor şi ai altor parametri de poluare au fost interpretaţi având ca reper valorile prevăzute de standardul de calitate pentru ape subterane pentru NO_3 şi pesticide şi valorile prag (determinate pentru NO_2, NH_4, PO_4, cloruri, sulfaţi, plumb, cadmiu, mercur, arsen, etc) determinate, după caz, pentru fiecare corp de apă subterană, conform Ordinului Ministrului nr. 621/2014.

În cazul corpurilor de apă subterană fără depăşiri ale limitelor s-au evaluat, în continuare, presiunile antropice, astfel:

- dacă nu există surse de poluare atunci corpul nu este la risc;
- dacă există surse de poluare la suprafaţă, s-a trecut la evaluarea gradului de *protecţie globală*, prin luarea în consideraţie a doi parametri esenţiali, litologia şi infiltraţia eficace (figura 4.86), astfel:
  - conform *caracteristicilor litologice* ale stratelor acoperitoare se consideră următoarele clase de protecţie :
    - favorabilă (F): strat acoperitor continuu, grosime mare (mai mare de 10 m), predominant coeziv (argilă, loess, marnă);
    - medie (M): strat acoperitor discontinuu, grosime variabilă, permeabilităţi variate (coezive pînă la nisipuri siltice, marne fracturate);
    - nefavorabilă (U): grosimi mici şi constitutie coezivă sau grosimi mari şi permeabilitate mare (nisipuri + pietrişuri, carst etc.).
  - conform *infiltratiei eficace* (realimentării) din zona de alimentare se consideră următoarele situaţii:
    - realimentare scazută, <100 mm/an;
    - realimentare medie, 100-200 mm/an;
    - realimentare mare, >200 mm/an.

De notat că acviferele sub presiune sau arteziene prezintă condiţii favorabile, suplimentare de protectie.

Figura 4.86 Diagrama de evaluare a gradului de protecţie globală a unui corp de apă subterană

PVG =protecţie globală foarte bună; PG = protecţie globală bună; PM = protecţie globală medie; PU = protecţie globală nesatisfacatoare; PVU = protecţie globală puternic nesatisfacatoare.

În funcţie de gradul de protecţie globală stabilit prin diagramă, corpurile de apă subterană se caracterizează astfel:

- pentru clasele P_{VG} si P_G, corpul poate avea un risc potenţial;
- pentru clasa P_M, corpul este posibil să nu fie la risc, dar este necesar să fie monitorizat în viitor;
- pentru clasele P_U si P_{VU}, corpul poate fi la risc.

Un impact calitativ semnificativ asupra apelor subterane pot avea următoarele tipuri de poluări determinate de:

- poluarea punctuală determinată de depozitele de deşeuri neconforme;
- poluarea difuză determinată de activitatile agricole (ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare a dejecţiilor, depozite neconforme de fertilizanţi, etc);
- aglomerări umane fără sisteme de colectare și stații de epurare a apelor uzate;
- alte activităţi antropice potenţial poluatoare.

În urma analizei efectuate la nivelul ABA Crişuri, niciun corp de apă nu a fost identifcat ca fiind la risc de neatingere a stării calitative (chimice) bune.

Valorile indicatorilor de calitate ai apelor şi ai altor parametri de poluare au fost interpretați având ca reper valorile prevazute de standardul de calitate pentru ape subterane, respectiv pentru standardul de calitate la azotați şi pesticide şi valorile prag (determinate pentru NO_2, NH_4, PO_4, cloruri, sulfați, plumb, cadmiu, mercur, arsen, etc.) determinate, după caz, pentru fiecare corp de apă subterană conform Ordinului Ministrului nr. 621/2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România şi a prevederilor Directivei 118/2006/EC.

4.4. Progrese înregistrate în caracterizarea corpurilor de apă subterană

În baza noilor date şi informaţii obţinute în urma studiilor elaborate din anul 2016 până în prezent de către Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor, a fost actualizată caracterizarea corpurilor de apă subterană, realizarea unei evaluări a interdependenței dintre corpurile de apă subterană - ecosistemele acvatice – ecosistemele terestre.

În anul 2018 prima metodologie (AHR,2015) a fost completată prin studiul "Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană, precum şi analiza interdependenţei acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC şi a Directivei 2006/118/EC privind protecţia apelor subterane împotriva poluării şi a deteriorării" (AHR, 2018) realizându-se o nouă evaluare a relaţiei habitat-subteran pentru toate Administraţiile Bazinale de Apă din România. Acest studiu completează evaluarea interdependenţei dintre ecosistemele terestre şi apa subterană analizând suplimentar:

- Variaţia regimului hidrodinamic al nivelului piezometric în timp şi spaţiu, controlat de:
  - factori naturali: precipitaţii, temperatură, evapotranspiraţie, infiltraţii etc.
  - factorii antropici: debite exploatate în captari, drenaje etc.
- Caracteristicile fizico-chimice ale apelor subterane controlate de:
  - factori naturali: comunicarea cu apele de suprafaţă;
  - factori antropici: poluarea provenită din diverse tipuri de surse.

Aplicarea metodologiei a fost condiţionată de datele disponibile pentru fiecare corp de apă. Elaborarea studiului s-a bazat pe rezultatele monitorizarii apelor subterane pentru o perioada de 4 ani, respectiv intervalul 2014-2017 şi s-a realizat parcurgând două faze:

Faza I: *Evaluarea dependenţei ecosistemelor tereste de regimul hidrodinamic al corpurilor de apă subterană*;

Faza a II-a: *Evaluarea dependenţei ecosistemelor tereste de regimul hidrochimic al corpurilor de apă subterană.*

Metodologia dezvoltată de Asociaţia Hidrogeologilor din România în anul 2018, a fost aplicată la corpurile de apă subterană freatică şi s-au avut în vedere siturile de importanță comunitară din rețeaua Natura 2000, habitatele naturale protejate conform D92/43/CEE şi tipurile de utilizare a terenului CLC. Rezultatul a evidențiat gradul de dependență al habitatelor de subteran şi au fost identificate ecosistemele terestre aflate in zone de ***posibil risc pentru starea lor de conservare.*** Metodologia precizează că un habitat dependent de apa subterană poate fi considerat **la "posibil risc**" dacă arealul lui de dezvoltare se suprapune cu zonele în care se determină amplitudini ridicate ale indicatorilor chimici care ar putea influenţa starea acestuia şi cu cea în care se constată depăşirea valorilor prag sau ale valorilor standard de calitate ale apei subterane.

În cursul elaborării actualului Plan de Management a fost completată analiza relaţiei dintre habitatele aferente siturilor de importanță comunitară (SCI) şi corpurile de apă subterană aferente Administraţiei Bazinale de Apă cu date privind ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) după o metodologie proprie INHGA.

Rezultatul analizei actuale a reliefat că la nivelul spaţiului hidrografic Crişuri nu au fost identificate corpuri de apă subterană la risc de neatingere a stării chimice bune până în anul 2027, detalierea acestei situaţii regăsindu-se în capitolul 6.2.2. al celui de-al treilea Plan de Management.

Din punct de vedere cantitativ, niciun corp de apă subterană nu a fost identificat la risc de neatingere a stării bune (ca şi în precedentul plan de management).

5. IDENTIFICAREA ŞI CARTAREA ZONELOR PROTEJATE

Directiva Cadru Apă prevede că zonele cu cerințe speciale de protecție stipulate de către alte directive europene sunt identificate ca zone protejate. Aceste zone au propriile obiective, standarde și măsuri de implementare în conformitate cu legislația europeană relevantă.

Legislația europeană relevantă pentru zonele protejate include următoarele directive:

- Directiva Cadru Apă 2000/60/CE;
- Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, care va fi abrogată începând cu 13 ianuarie 2023 de către Directiva 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare);
- Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice;
- Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice;
- Directiva 91/676/CEE privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole;
- Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- Directiva 2006/7/CE privind gestionarea calităţii apei pentru îmbăiere.

Directivele europene privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole (Directiva 2006/44/CE) și calitatea apelor pentru moluște (Directiva 2006/113/CE), au fost abrogate la nivel european, însă la nivel naţional actele normative prin care sunt transpuse prevederile europene respective, sunt în vigoare.

Articolul 6 al Directivei Cadru Apă prevede ca Statele Membre să stabilească un registru al acestor zone protejate care trebuie să includă următoarele categorii:

- zone protejate pentru captările de apă destinate potabilizării;
- zone pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic;
- zone protejate pentru habitate şi specii unde apa este un factor important;
- zone vulnerabile la nitraţi și zone sensibile la nutrienţi;
- zone pentru îmbăiere.

În Planul de Management al Spațiului Crișuri este inclus un rezumat al zonelor protejate și sunt cuprinse hărți cu localizarea fiecărei categorii de zonă protejată, precum și lista actelor normative la nivel comunitar, național și local pe baza cărora au fost identificate și cartate.

Datele utilizate pentru realizarea acestui capitol au la bază informațiile din anul 2019 privind zonele protejate cuprinse în Registrul zonelor protejate dar și unele informații actualizate, după caz.

5.1. Zone de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării

Captările de apă în scopul potabilizării se realizează din corpurile de apă care furnizează în medie mai mult de 10 mc/zi sau care deservesc mai mult de 50 de persoane și se protejează pentru evitarea deteriorării calității acestora și pentru a reduce nivelul de tratare în procesul de producere a apei potabile, prin instituirea de zone de protecție.

Conform legislației în vigoare, se materializează în teren următoarele zone de protecție sanitară, cu grade diferite de risc față de factorii de poluare: zona de protecție sanitară cu regim sever, zona de protecție sanitară cu regim de restricție, perimetrul de protecție hidrogeologică.

Zonele de protecție sanitară cu regim sever pentru captările din cursurile de apă se determină în funcție de caracteristicile locale ale albiei și au următoarele dimensiuni minime: 100 m pe direcția amonte de priză, 25 m pe direcția aval de ultimele lucrări componente ale prizei, 25 m lateral de o parte și de alta a prizei.

În cazul captărilor din lacuri, zona de protecție sanitară cu regim sever, are următoarele dimensiuni minime măsurate la nivelul minim de exploatare al captării: 100 m radial pe apă față de amplasamentul punctului de captare și 25 m radial pe malul unde este situată priza.

În cazul captărilor de apă pentru potabilizare din subteran, pentru zonele de protecție sanitară cu regim sever și cu regim de restricție limitrofe, dimensionarea se realizează, de regulă, utilizând criteriul timpului de tranzit în subteran al unei particule de apă hidrodinamic active, folosindu-se în calcule caracteristicile și parametrii hidrogeologici ai acviferului.

În cazul captărilor care exploatează acvifere freatice la care nu există suficiente date pentru aplicarea criteriului de mai sus, dimensiunile zonei de protecție sanitară cu regim sever pentru foraje și drenuri sunt de minimum 50 m amonte și de 20 m aval de captare, 20 m lateral de o parte și de alta a captării, iar pentru captări din izvoare, de minimum 50 m amonte și 20 m lateral de o parte și de alta a captării.

Perimetrul de protecție hidrogeologică se instituie doar pentru captările de ape subterane si cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergențe naturale (izvoare), drenuri și foraje la freatic și are rolul de a asigura protecția față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile și regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Pentru prevenirea riscului de contaminare sau de impurificare a apei ca urmare a activității umane, în zonele de protecție se impun măsuri de interdicție a unor activități, precum și măsuri de utilizare cu restricții a terenului.

Legislaţia națională specifică este reprezentată de:

- H.G. nr. 930/2005 privind caracterul şi mărimea zonelor de protecţie sanitară;
- H.G. nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafaţă utilizate pentru potabilizare şi a Normativului privind metodele de măsurare şi frecvenţa de prelevare şi analiză a probelor din apele de suprafaţă destinate producerii de apă potabilă, cu modificările şi completările ulterioare.
- O.M. nr. 1278/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică.

La nivelul Spatiului Hidrografic Crișuri, în anul 2019 au fost inventariate 292 captări de apă pentru potabilizare. În funcție de sursa de alimentare cu apă au rezultat:

- 29 captări de apă din sursele de suprafaţă pentru potabilizare (din care 28 pentru alimentarea cu apă a populației și 1 pentru alimentarea cu apă a industriei alimentare);
- 263 captări de apă din sursele subterane pentru potabilizare (din care 230 pentru alimentarea cu apă a populației și 33 pentru alimentarea cu apă a industriei alimentare). Volumul total de apă pentru potabilizare captat din sursele de suprafaţă a fost de 6,617 mil. m^3, iar cel din sursele subterane a fost de 30,433 mil. m^3.

În *Figura 5.1* sunt reprezentate captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane.

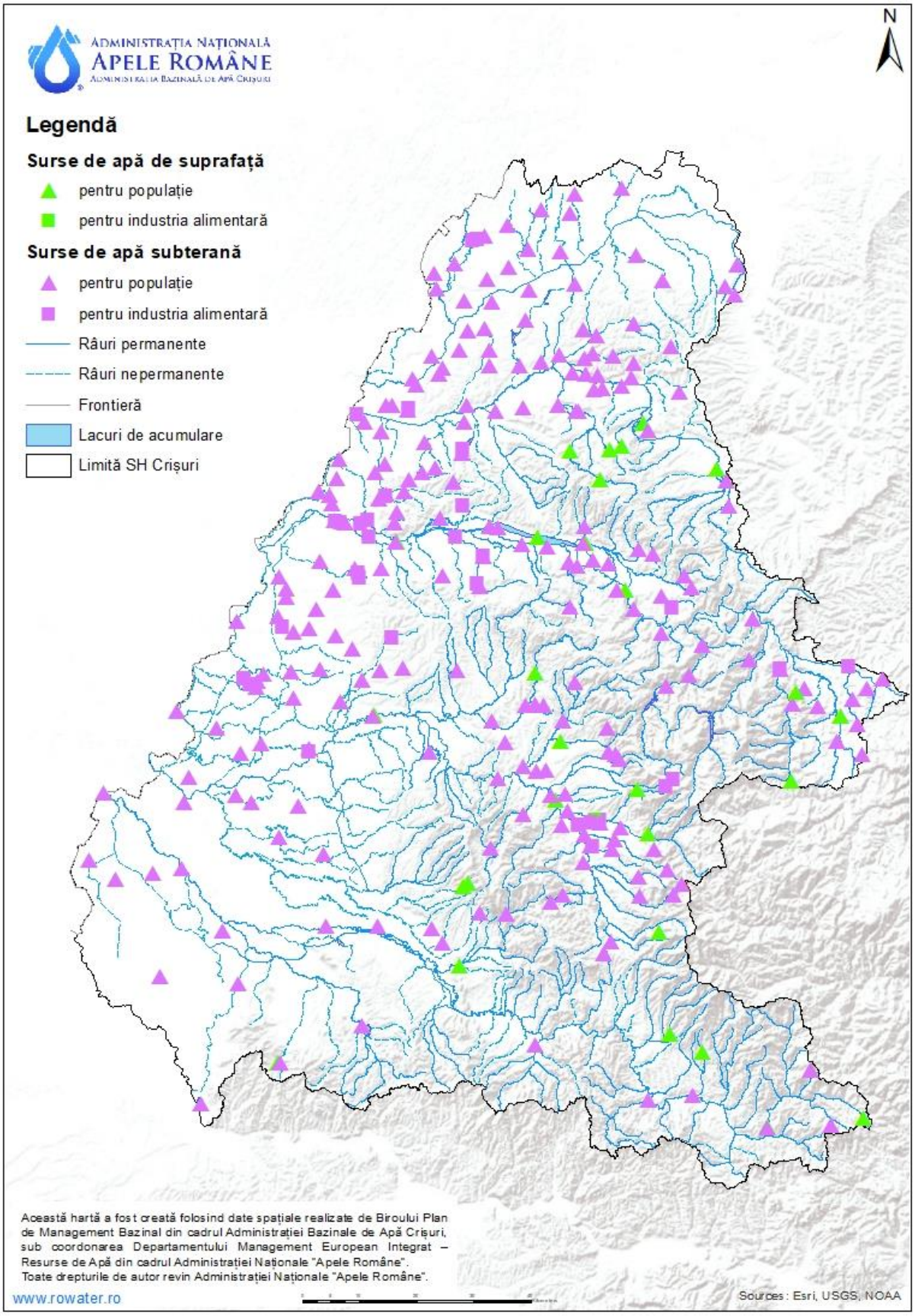

Figura 5.1. Captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane din spațiul hidrografic Crișuri

5.2. Zone pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic

Definirea zonelor pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic s-a realizat prin identificarea cursurilor de apă cu specii de pești care au potenţial economic şi a zonelor în care se practică pescuitul comercial, precum și a zonelor marine pretabile pentru creșterea și exploatarea moluștelor.

Cele mai importante acte legislative în domeniu la nivel național sunt reprezentate de:

- H.G. nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafaţă care necesită protecţie şi ameliorare în scopul susţinerii vieţii piscicole, cu modificările şi completările ulterioare (H.G. nr. 563/2006, H.G. nr. 210/2007) actualizată – transpune Directiva 2006/44/CE care abrogă Directiva 78/659/CEE privind calitatea apelor dulci care trebuie protejate sau îmbunătăţite în vederea întreţinerii vieţii piscicole[23];
- H.G. nr. 201/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluşte, cu modificările şi completările ulterioare (H.G. nr. 467/2006, H.G. nr. 859/2007, H.G. nr. 210/2007) actualizată – transpune Directiva 79/923/CEE privind cerinţele de calitate pentru apele conchilicole, amendată de Directiva 2006/113/CE[24];
- Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor pescărești în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului;
- H.G. nr. 1207/2003 pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în râul Prut și în lacul de acumulare Stânca - Costești, semnat la Stânca la 1 august 2003;
- O.M. nr. 1950/2007/38/2008 al ministrului mediului şi dezvoltării durabile şi al ministrului agriculturii şi dezvoltării rurale pentru delimitarea şi catalogarea zonelor marine pretabile pentru creşterea şi exploatarea moluştelor, cu modificările ulterioare (O.M. nr. 983/1699/2015);
- O.U.G. nr. 23/2008 privind pescuitul şi acvacultura cu modificările şi completările ulterioare (Rectificarea nr. 23/2008, Ordonanţa nr. 15/2009, Legea nr. 317/2009, Legea nr. 152/2010, Legea nr. 219/2010, O.U.G. nr. 127/2010, Legea nr. 253/2011, Legea nr. 187/2012, Legea nr. 114/2016, O.U.G. nr. 85/2016, Legea nr. 1/2017, Legea nr. 126/2019);
- O.M. nr. 342/2008 privind dimensiunile minime individuale ale resurselor acvatice vii din domeniul public al statului, pe specii, care pot fi capturate din mediul acvatic;
- O.M. nr. 60/2017 privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale, cu excepţia Rezervaţiei Biosferei „Delta Dunării“ cu modificările și completările aduse de Rectificarea din 8 martie 2017, O.M. nr. 252/2019;
- O.M. nr. 243/354/2019 privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit şi cotele de pescuit alocate pentru anul 2019, pe specii şi zone;
- O.M. nr. 54/76/2019 privind stabilirea perioadelor și a zonelor de prohibiție a pescuitului, precum și a zonelor de protecție și refacere biologică a resurselor acvatice vii în anul 2019;
- Decizia nr. 176/2019 privind pescuitul rapanei în perioada de prohibiție la calcan;
- Regulamentul (UE) 2019/2236 de stabilire, pentru 2020, a posibilităților de pescuit pentru anumite stocuri de pește și grupuri de stocuri de pește, aplicabile în Marea Mediterană și în Marea Neagră;
- Regulamentul (UE) 2019/1241 privind conservarea resurselor piscicole și protecția ecosistemelor marine prin măsuri tehnice;

[23] Directiva 2006/44/CE a fost abrogată la nivel european de Directiva Cadru Apă 2000/60/CE

[24] Directiva 2006/113/CE a fost abrogată la nivel european de Directiva Cadru Apă 2000/60/CE

De asemenea, în scopul protejării sau îmbunătăţirii calităţii apelor care întreţin sau ar putea întreţine viaţa speciilor de peşti indigene cu o diversitate naturală, au fost identificate:

- *ape/zone salmonicole* – definite ca fiind acele ape care permit sau ar putea permite dezvoltarea populaţiilor de peşti aparţinând speciilor de salmonide, precum păstrăvul (*Salmo trutta*) sau lipanul (*Thymallus thymallus*).
- *ape/zone ciprinicole* – definite ca fiind acele ape care permit sau ar putea permite dezvoltarea populaţiilor de peşti aparţinând speciilor de ciprinide (*Cyprinidae*) sau altor specii, cum ar fi ştiuca (*Esox lucius*), bibanul (*Perca fluviatilis*).

În registrul zonelor protejate la nivel de spaţiu hidrografic Crișuri sunt incluse zonele şi speciile de peşti care au potenţial economic localizate pe râuri şi lacuri precum și prezentarea informativă a caracteristicilor cursurilor de apă/sectoarelor de cursuri de apă (denumire râu, sector, tip corp de apă, lungime, localitate, judeţ, specii importante) şi a lacurilor de acumulare (denumire lac, tipul lacului, suprafaţa, localitate, judeţ, specii importante)

Distribuția spațială a zonelor pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic este reprezentată în *Figura 5.2*..

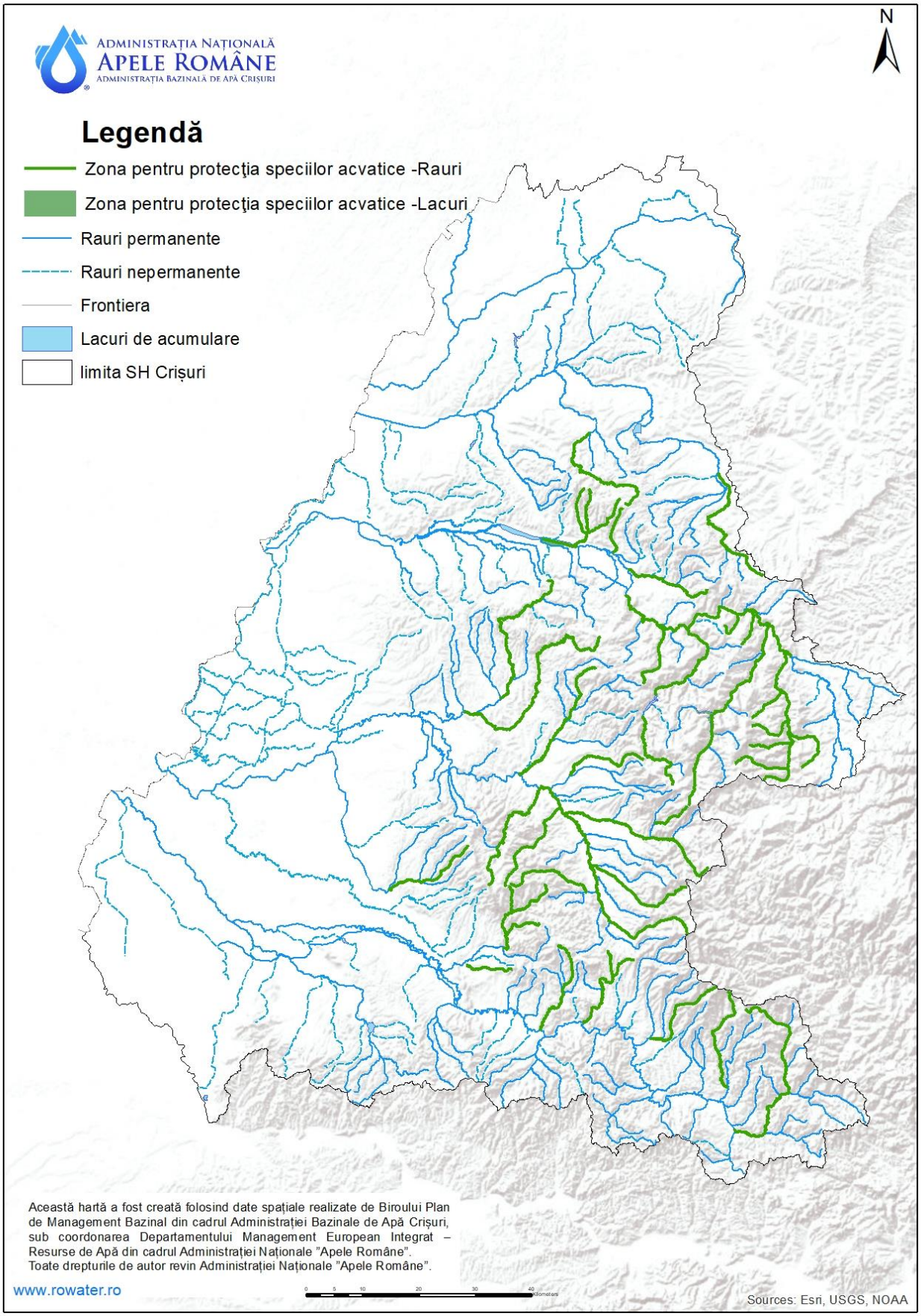

Figura 5.2. Zone pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic din spațiul hidrografic Crișuri

În anul 2018 a fost demarat la nivelul bazinului Dunării proiectul MEASURES- Managing and restoring aquatic EcologicAl corridors for migratory fiSh species in the danUbe RivEr basin (MEASURES) - Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pești migratori din bazinul Dunării (2018-2021) care are ca scop cartografierea habitatelor de pești migratori, conservarea ex-situ și consolidarea rețelei de protecție a sturionilor din Dunăre (cartarea și identificarea habitatelor-cheie prin dezvoltarea și testarea unei metodologii pentru cartarea habitatului peștilor migratori, dezvoltarea unei strategii armonizate pentru refacerea coridoarelor verzi și sprijinirea implementării în viitoarele planuri de management, repopularea cu două specii autohtone de sturioni pentru conservarea bazinului genetic din Ungaria și România, stabilirea unei rețele pentru repopularea concertată a speciilor țintă și elaborarea unui manual pentru funcționarea centrelor care să furnizeze descendenții necesari pentru repopulare, punerea în aplicare a sistemului de informații MEASURES care va facilita accesul experților, factorilor de decizie și publicului larg la informațiile relevante disponibile).

Parteneri în acest proiect din partea României sunt: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Delta Dunării, WWF Danube Carpathian Association Romania, Institutul de Biologie al Academiei Române, Regia Autonomă „Administrația Fluvială a Dunării de Jos" Galați.

5.3. Zone protejate pentru habitate şi specii unde apa este un factor important

Pentru identificarea zonelor protejate pentru habitate şi specii unde apa este un factor important s-au luat în considerare ariile naturale protejate care au legătură cu corpurile de apă, respectiv adăpostesc specii și habitate naturale potențial dependente de resursele de apă de suprafață și subterane.

Legislaţia națională specifică este reprezentată de:

- O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervaţiei Biosferei „Delta Dunării”, cu modificările şi completările ulterioare;
- Legea nr. 5/2000 privind amenajarea teritoriului naţional – Secţiunea a III-a, zone protejate, cu modificările şi completările ulterioare;
- H.G. nr. 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;
- H.G. nr. 1581/2005 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;
- H.G. nr. 1586/2006 privind încadrarea unor arii naturale protejate în categoria zonelor umede de importanţă internaţională;
- H.G. nr. 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate;
- H.G. nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecţie specială avifaunistică ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările şi completările ulterioare;
- O.M. nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările ulterioare;
- O.M. nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată şi declararea siturilor de importanţă comunitară ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- Legea nr. 95/2016 privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Arii Naturale Protejate şi pentru modificarea O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice.

Legislaţia prevede că, pentru asigurarea măsurilor speciale de protecţie şi conservare a bunurilor patrimoniului natural, se instituie un regim diferenţiat de protecţie şi management, delimitându-se mai multe categorii de arii naturale protejate, respectiv de interes național, internațional, comunitar sau situri Natura 2000 și de interes județean sau local. Având în vedere acest aspect,

pe acelaşi teritoriu pot fi desemnate mai multe categorii de arii naturale protejate care au legătură cu apa care au fost grupate în zone.

Astfel, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, ariile naturale protejate care au legătură cu apa identificate au fost grupate în 18 zone pentru protecţia habitatelor şi speciilor dependente de apă. Suprafaţa acestora este aproximativ 3864 km^2. În ceea ce privește corpurile de apă subterană, din cele 9 corpuri de apă subterană, un număr de 5 au fost identificate cu dependență probabilă de ecosisteme terestre din 15 situri de importanță comunitară.

Analiza privind identificarea zonelor protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important a fost revizuită și actualizată având în vedere informațiile noi disponibile privind siturile Natura 2000 și speciile și habitatele naturale aferente acestora[25]. Astfel, în perioada din cadrul celui de-al doilea ciclu de planificare a acestui plan de management, legislația din domeniul ariilor naturale protejate a aprobat suprafețe extinse pentru 3 situri existente. În același timp, pentru lista consolidată a siturilor Natura 2000 și a celorlalte categorii de arii naturale protejate desemnate, au fost create servicii de vizualizare și descărcare ale setului de date „ariile naturale protejate din România” care poate fi găsit prin intermediul serviciilor de căutare ale geoportalului INSPIRE al Comisiei Europene (http://inspire-geoportal.ec.europa.eu/discovery/).

Figura 5.3 prezintă distribuţia spaţială a ariilor naturale protejate care au legătură cu apa.

[25] În anul 2016 lista siturilor Natura 2000 desemnate în România (în anul 2007) a fost extinsă (prin desemnarea de situri noi și extinderea unora existente).

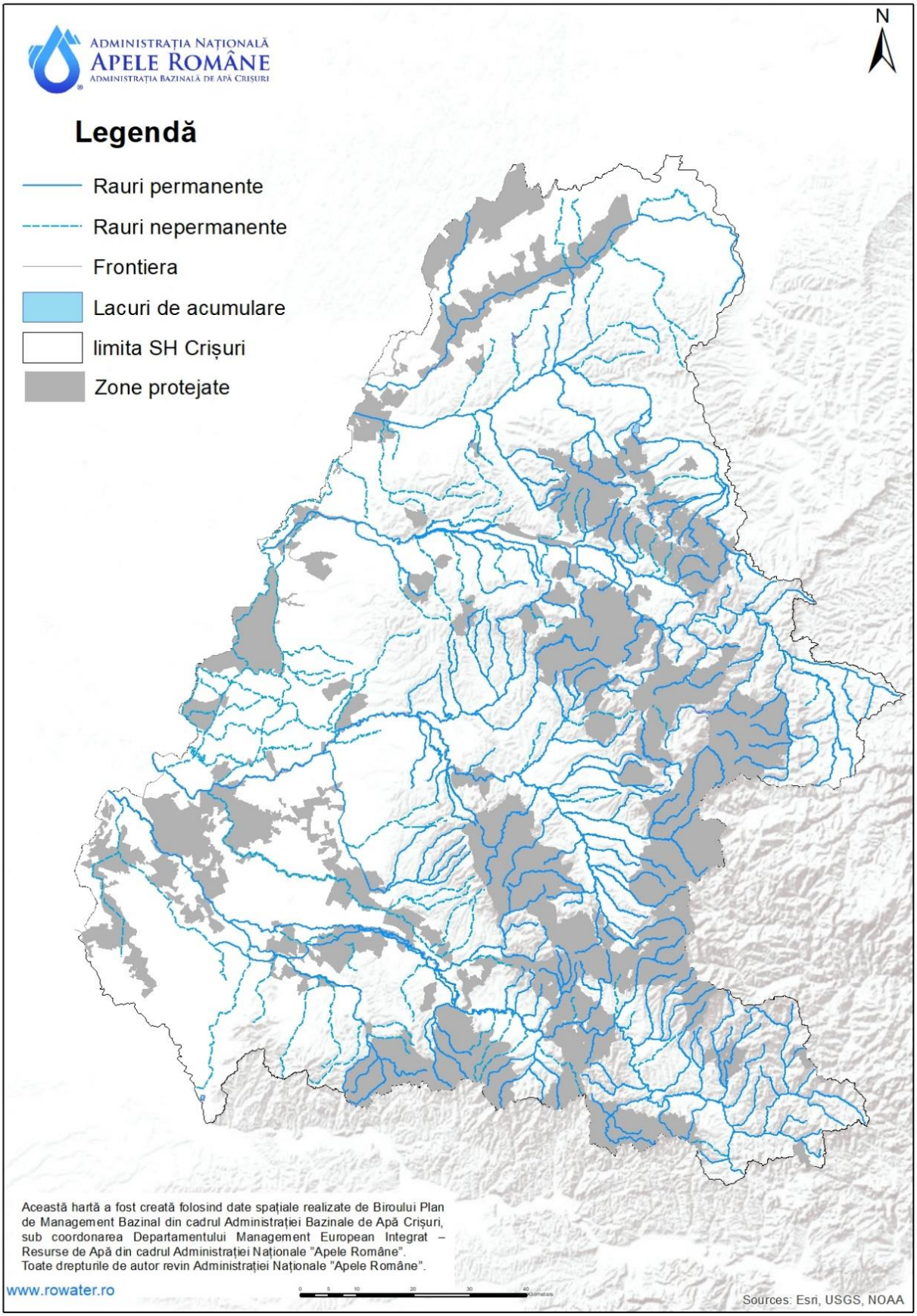

Figura 5.3. Zone destinate pentru protecţia habitatelor şi speciilor unde apa este un factor important din spațiul hidrografic Crișuri

5.4. Zone sensibile la nutrienți. Zone vulnerabile la nitrați

Având în vedere atât poziţionarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea şi bazinul Mării Negre, cât şi necesitatea protecţiei mediului în aceste zone, România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă la nutrienți. Această decizie se concretizează în faptul că, în vederea asigurării protecţiei mediului de efectele negative ale evacuărilor de ape uzate urbane, aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenţi trebuie să asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată, mai ales în ceea ce priveşte nutrienţii azot şi fosfor (conform prevederilor H.G. nr. 352/2005 art. 3 (1)). În ceea ce priveşte gradul de epurare, epurarea secundară (treaptă biologică) este o regulă generală pentru aglomerarile mai mici de 10.000 locuitori echivalenţi.

În procesul implementării Directivei Nitraţi, au fost elaborate şi aplicate Coduri de bune practici agricole şi Programe de Acţiune. Începând cu luna iunie 2013, s-a luat decizia aplicării Programului de Acţiune pe întreg teritoriul României, în conformitate cu art. 3 alin. 5 al Directivei Nitraţi. Astfel, conform prevederilor menţionate, România nu mai are obligativitatea de a desemna zone vulnerabile la nitraţi din surse agricole, întrucât programul de acţiune se aplică fără excepţie pe întreg teritoriul ţării.

Legislaţia națională specifică este reprezentată de:

- H.G. nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condiţiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, cu modificările şi completările ulterioare;
- O.M. nr. 452/2001 pentru aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Comisiei şi a Grupului de sprijin pentru aplicarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare;
- O.M. nr. 1.072/2003 privind aprobarea organizării Monitoringului suport naţional integrat de supraveghere, control şi decizii pentru reducerea aportului de poluanţi proveniţi din surse agricole în apele subterane şi de suprafaţă şi pentru aprobarea Programului de supraveghere şi control corespunzător şi a procedurilor şi instrucţiunilor de evaluare a datelor de monitorizare a poluanţilor proveniţi din surse agricole în apele de suprafaţă şi în apele subterane;
- O.M. nr. 1182/1270/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare;
- Decizia nr. 151658/2018 privind aplicarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, aprobat prin Decizia Comisiei pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole cu nr. 221983/GC/12.06.2013.

Prevederile programului de acţiune sunt obligatorii pentru toţi fermierii care deţin sau administrează exploataţii agricole şi pentru autorităţile administraţiei publice locale ale comunelor, oraşelor şi municipiilor pe teritoriul cărora există exploataţii agricole.

Monitorizarea conformităţii corpurilor de apă se face de către ANAR prin ABA, prin supravegherea concentraţiei de nitraţi, precum şi a elementelor fizico-chimice şi biologice indicatoare ale procesului de eutrofizare.

5.5 Zone pentru îmbăiere

Zonele pentru îmbăiere sunt reprezentate de zonele unde îmbăierea este tradiţional practicată de un număr de utilizatori ai apei de îmbăiere considerat mare de către direcţiile de sănătate publică judeţene şi a municipiului Bucureşti, în colaborare cu autorităţile administraţiei publice locale, în baza istoricului local de folosinţă, a infrastructurii şi serviciilor asigurate şi a altor măsuri luate pentru a încuraja scăldatul, inclusiv a măsurilor de promovare în scop turistic a zonei de îmbăiere. Având în vedere aceste aspecte, până în prezent zonele de îmbăiere au fost desemnate în zona litorală a Mării Negre și lacul Ciuperca din județul Tulcea.

Legislaţia națională specifică este reprezentată de:

- H.G. nr. 88/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru îmbăiere, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 546/2008 privind gestionarea calității apelor de îmbăiere, cu modificările și completările ulterioare;
- O.M. nr. 183/2011 privind aprobarea Metodologiei de monitorizare și evaluare a zonelor de îmbăiere.

Conform legislaţiei adoptate, obligaţiile ANAR împreună cu Institutul Național de Sănătate Publică (INSP) constau în:

- Direcțiile de sănătate publică și a municipiului București întocmesc anual, în colaborare cu administrațiile bazinale de apă, până la data de 15 mai, lista apelor de îmbăiere cuprinzând toate apele de suprafață din teritoriu utilizate pentru îmbăiere pentru care se preconizează un număr mare de utilizatori și pentru care nu există o interdicție sau o recomandare permanentă împotriva îmbăierii. La stabilirea listei apelor de îmbăiere se va ține cont și de informațiile privind calitatea apelor de suprafață primite de la ANAR prin administraţiile bazinale de apă.
- Autorităţile de mai sus comunică anual autorităţii publice centrale în domeniul asistenţei de sănătate publică şi autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului lista cu apele de îmbăiere identificate, până la data de 25 mai.

Prin H.G. nr. 389/2011 pentru modificarea şi completarea H.G. nr. 546/2008 privind gestionarea calităţii apei de îmbăiere, s-au stabilit și următoarele responsabilități:

- Direcţiile de sănătate publică judeţene şi a municipiului Bucureşti, în colaborare cu administraţiile bazinale de apă, elaborează şi actualizează profilul apelor de îmbăiere în conformitate cu prevederile anexei nr. 3 - Profilul apelor de îmbăiere.
- Profilurile apelor de îmbăiere se revizuiesc de către INSP, în colaborare cu ANAR, pe baza propunerilor înaintate de către direcţiile de sănătate publică judeţene şi a municipiului Bucureşti, în conformitate cu prevederile anexei nr. 3 - Profilul apelor de îmbăiere.

Profilurile apelor de îmbăiere, stabilite pentru prima dată în anul 2011, pe baza metodologiei recomandate de CE, au fost actualizate în anul 2019. Profilele actualizate pot fi consultate pe site-ul Ministerului Sănătății[26].

Conform legislației în vigoare, INSP efectuează, pe baza datelor de monitorizare raportate la sfârșitul sezonului de îmbăiere de către direcțiile de sănătate publică și a municipiului București:

a) evaluarea anuală a calității fiecărei ape de îmbăiere;

b) clasificarea apelor de îmbăiere, pe baza rezultatelor evaluării, în ape de calitate nesatisfăcătoare, satisfăcătoare, bune sau excelente, urmând procedurile enunțate în Anexa 2 a H.G. nr. 546/2008 (cu modificările și completările ulterioare).

Raportul anual privind calitatea apelor de îmbăiere din România a fost elaborat de Ministerul Sănătății (în limba engleză) și este afișat pe site-ul Agenției Europene de Mediu (EEA). Raportul pentru anul 2019 este disponibil la adresa web: https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/assessments/state-of-bathing-water.

Harta interactivă care prezintă calitatea zonelor de îmbăiere la nivel european, inclusiv pentru România, este disponibilă pe site-ul Agenției Europene de Mediu: https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/state-of-bathing-waters-in-2019

[26] http://www.ms.ro/2017/02/28/zonele-de-imbaiere/

6. MONITORIZAREA ŞI CARACTERIZAREA STĂRII APELOR

6.1. Reţelele şi programele de monitorizare

Programele de monitorizare a corpurilor de apă de suprafață, corpurilor de apă subterane și a zonelor protejate au fost stabilite în concordanță cu prevederile Articolului 8 (1, 2) al Directivei Cadru Apă, cu scopul de a evalua și cunoaște starea acestora, la nivelul bazinelor/spațiilor hidografice.

Sistemul Național de Monitoring Integrat al Apelor a devenit operațional la 22.12.2006, iar monitorizarea stării apelor în România se realizează de către Administraţia Naţională "Apele Române", prin unităţile sale teritoriale (Administraţiile Bazinale de Apă), și cuprinde următoarele sub-sisteme:

- Râuri;
- Lacuri;
- Ape tranzitorii;
- Ape costiere;
- Ape subterane;
- Ape uzate (monitorizare de control al apelor uzate evacuate în receptorii naturali).

Pe parcursul acestui interval de timp, rețeau națională de monitorizare a suferit diferite actualizări, având în vedere cerințe specifice ale Directivelor Europene în domeniul apei.

Mediile de investigare pentru corpurile de apă de suprafață sunt reprezentate de apă, biotă și sedimente, iar elementele de calitate, parametrii şi frecvenţele minime de monitorizare sunt în concordanţă cu cerinţele Directivei Cadru Apă, în funcţie de tipul de program, respectiv*:*

- programul de supraveghere;
- programul operaţional;
- programul de investigare.

Programele de monitorizare definite pentru apele subterane includ:

- programul de monitorizare cantitativă;
- programul de monitorizare chimică (de supraveghere şi operaţional).

În procesul de actualizare al planului de management pentru cel de-al III-lea ciclu de implementare, s-a realizat redelimitarea corpurilor de apă de suprafaţă, fiind necesară reevaluarea reţelei de monitoring (unde a fost cazul), având în vedere inclusiv monitorizarea unui număr cât mai mare de corpuri de apă într-un ciclu de planificare (în special corpurile de apă evaluate prin similitudine/grupare sau prin evaluarea riscului neatingerii obiectivelor de mediu). De asemenea, a crescut şi numărul parametrilor monitorizaţi, astfel încât să crească şi nivelul de confidenţă în evaluarea stării.

În evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice a corpurilor de apă de suprafață nemonitorizate s-a aplicat principiul grupării corpurilor de apă, care constă în utilizarea datelor de monitoring determinate într-o altă secţiune, situată pe un alt corp de apă care prezintă aceeaşi tipologie şi aceleaşi tipuri și magnitudini ale presiunilor semnificative.

6.1.1. Ape de suprafaţă

În conformitate cu Anexa V a Directivei Cadru Apă, informaţiile furnizate de sistemul de monitoring al apelor de suprafaţă sunt necesare pentru:

- Clasificarea stării corpurilor de apă (având în vedere atât starea/potenţialul ecologic, cât şi starea chimică);
- Validarea evaluării de risc;
- Proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring;
- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauze naturale;
- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauza activităţilor antropice;
- Estimarea încărcărilor transfrontaliere de poluanţi sau evacuaţi în mediul marin;

- Evaluarea schimbărilor în starea corpurilor de apă identificate ca fiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu, ca răspuns la aplicarea măsurilor sau prevenire a deteriorării;
- Stabilirea cauzelor care au condus la neatingerea obiectivelor de mediu a corpurilor de apă;
- Stabilirea magnitudinii şi impactului poluărilor accidentale;
- Utilizarea în exerciţiul de intercalibrare;
- Evaluarea conformităţii cu standardele şi obiectivele zonelor protejate;
- Estimarea condiţiilor de referinţă pentru apele de suprafaţă.

Secţiunile/staţiile de monitorizare a elementelor biologice, hidromorfologice (staţii hidrometrice), fizico-chimice (inclusiv poluanţii specifici) şi a substanţelor prioritare pentru corpurile de apă de suprafaţă din spațiul hidrografic Crișuri sunt prezentate în *Figura 6.1.*

În continuare sunt detaliate programele de monitorizare stabilite pentru cele 204 secţiuni din reţeaua de monitorizare (din care în 86 secțiuni se monitorizează și elementele hidromorfologice), care au fost utilizate în procesul de evaluare a stării/potenţialului ecologic şi a stării chimice a 103 corpuri de apă monitorizate din cele 241 corpuri de apă de suprafaţă, având în vedere intervalul 2017 - 2019.

Programul de supraveghere

Programul de supraveghere, stabilit cu rolul de a evalua starea corpurilor de apă din cadrul spațiului hidrografic Crișuri, se realizează în fiecare an pe perioada unui plan de management pentru corpurile de apă identificate ca nefiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu. De asemenea, prin monitoringul de supraveghere se obțin informații pentru validarea procedurii de evaluare a impactului, proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a resurselor de apă în condiții naturale și în condițiile exercitării presiunilor antropice.

Pentru fiecare secțiune de monitorizare prevăzută cu program de supraveghere, elementele de calitate biologice sunt selectate în baza reprezentativității în funcție de tipologia corpurilor de apă, de magnitudinea presiunilor, precum și în funcție de analiza rezultatelor obținute în procesul de monitorizare și a analizei rezultatelor evaluării stării ecologice, în concordanță cu cele specificate în Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat 2022-2027 și capitolul 6.2.1 al *proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027.*

Elementele fizico-chimice generale se analizează în fiecare secțiune de monitorizare, însă substanțele prioritare și poluanții specifici neprioritari, precum și alți poluanți se monitorizează numai în cazul în care sunt identificate presiuni antropice (surse punctiforme și difuze de poluare) care evacuează astfel de poluanți sau în cazul în care aceste substanțe sunt în cantități relevante în resursele de apă (după analiza completă – screening). Acest criteriu este aplicabil tuturor categoriilor de ape de suprafață. Pentru substanțele identificate în urma screening-ului, s-a derulat programul de monitoring de supraveghere și, după caz, operațional cu o frecvență de minim 12 ori/an/secţiune de monitoring. Sunt însă situații particulare când frecvența de monitorizare a fost mai scăzută. În cazul captărilor de apă pentru potabilizare, în care sunt monitorizate și substanțele prioritare, frecvența variază între 4-12/an, în funcție de dimensiunea localității deservite (conform Anexei V a DCA). De asemenea, frecvența poate fi mai mică (8-9/an) în cazul corpurilor de apă nepermanente, unde lipsa apei împiedică realizarea prelevărilor și datorită perioadelor de îngheț ale anotimpului rece.

Pentru monitorizarea substanțelor prioritare prevăzute în Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016, pentru toate programele de monitoring, s-au avut în vedere următoarele aspecte, aplicabile tuturor *categoriile de corpuri de apă răuri și lacuri*:

- monitorizarea substanțelor identificate în urma unui screening calitativ la nivelul corpului de apă în care se evacuează astfel de substanțe;
- monitorizarea substanțelor prioritare pentru care există dezvoltate și implementate metode de analiză.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru corpurile de apă de suprafață, au fost stabilite 104 secțiuni de monitorizare cu program de supraveghere a elementelor calitative biologice, fizico-chimice și a substanțelor prioritare.

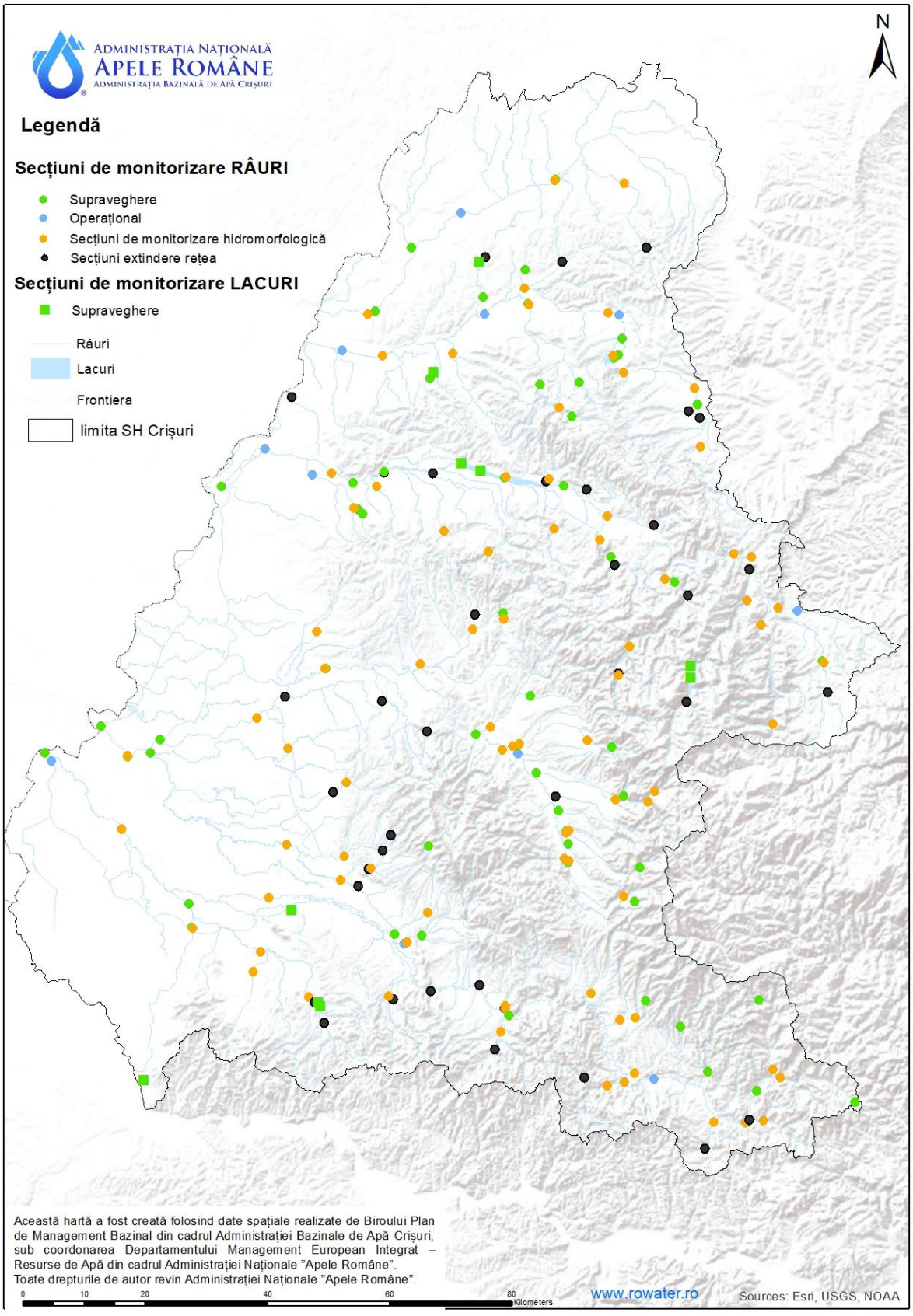

Figura 6.1. Reţeaua de monitorizare a apelor de suprafaţă din spațiul hidrografic Crișuri

Râuri:

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, numărul secţiunilor de monitorizare cu program de supraveghere pentru corpurile de apă râuri naturale, puternic modificate şi corpuri de apă artificiale este de 93 secţiuni, în care s-au monitorizat parametrii biologici, fizico-chimici, precum și substanțele prioritare.

Elementele de calitate monitorizate, parametrii şi frecvenţele de monitorizare pentru fiecare element de calitate sunt prezentate în *Tabelul 6.1.*

Tabel 6.1. Elemente de calitate, parametri şi frecvenţe de monitorizare în programul de supraveghere şi operaţional - râuri

Elemente de calitate		Parametri	Frecvenţa	
			Program Supraveghere	Program Operaţional
Elemente biologice	Fitoplancton	Componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (unități algale/ml)	2/an	3/an
	Fitobentos	Componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (unități algale/probă)	2/an	3/an
	Macrofite	Componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); abundență Kohler	1/3 ani	1/3 ani
	Nevertebrate bentice	Componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (expl/m^2)	2/an	3/an
	Fauna piscicolă	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (expl/suprafață pescuită)	1/3 ani	1/3 ani
Elemente hidromor-fologice	Regimul hidrologic	Nivelul şi debitul apei	H = 2/zi * Q = 20-60 /an*	H = 2/zi * Q = 20-60/an*
		Conectivitatea cu corpurile de apă subterană	1/3 zile	1/3 zile
	Continuitatea râului		1/6 ani	1/6 ani
	Parametri morfologici	Variaţia adâncimii şi lăţimii râului	1/an	1/an
		Structura şi substratul patului albiei	1/6 ani	1/6 ani
		Structura zonei riverane	1/6 ani	1/6 ani
Elemente fizico-chimice	Condiţii termice	Temperatura	4/an	8/an
	Condiţii de oxigenare	Oxigen dizolvat, CCO-Cr, CBO_5	4/an	8/an
	Salinitate	Conductivitate	4/an	8/an
	Starea acidifierii	pH	4/an	8/an
	Nutrienţi	$N\text{-}NO_2$, $N\text{-}NO_3$, $N\text{-}NH_4$, N_{total}, $P\text{-}PO_4$, P_{total} , Clorofila *„a”*	4/an	8/an
	Poluanţi specifici - apă	Cu, Zn, As, Cr, Toluen, Acenaften, Xilen, Fenoli, PCB	4/an	8/an

Elemente de calitate		Parametri	Frecvenţa	
			Program Supraveghere	Program Operaţional
		(sumă de 7), Cianuri, Detergenți anion-activ		
Substanţe prioritare - apă		1)	12/an	12/an
Substanţe prioritare (sedimente)		2)	1/an	1/an
Substanţe prioritare (biota)		3)	1/an	1/an

* în cazul viiturilor frecvenţa de monitorizare va fi crescută în funcţie de regimul hidrologic al râului.

1) Substanţele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/CE, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016, în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă;

2) Substanţele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din H.G. 570/2016, în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă;

3) Substanţele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din H.G. 570/2016 , în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă.

Lacuri:

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, reţeaua pentru monitoringul de supraveghere a corpurilor de apă acumulări şi artificiale cuprinde 11 secţiuni, în care sunt monitorizați parametrii biologici, fizico-chimici precum și substanțele prioritare. Monitorizarea elementelor fizico-chimice şi biologice se face prin proba integrată pe zona fotică, având în vedere mai multe puncte de monitorizare (ex. baraj, mijloc lac).

Elementele de calitate şi frecvenţa de monitorizare pentru fiecare element de calitate inclusiv parametrii, sunt prezentate în *Tabelul 6.2*.

Tabel 6.2. Elemente de calitate, parametri şi frecvenţe de monitorizare în programul de supraveghere şi operaţional – lacuri de acumulare

Elemente de calitate		Parametri	Frecvenţa			
			Program supraveghere		Program operaţional	
			Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare
Elemente biologice	Fitoplancton	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (unități algale/ml); biomasa (mg/l)	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Fitobentos	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (unități algale/probă)	1/an	NA	2/an	NA

Elemente de calitate		Parametri	Frecvenţa			
			Program supraveghere		Program operaţional	
			Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare
	Macrofite	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); abundență Kohler	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani
	Nevertebrate bentice	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (exp./m^2)	1/an	NA	1/an	NA
	Fauna piscicolă	componenţa taxonomică (lista şi nr. de specii); densitate (exp /probă); biomasa (g/specie)	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani
Elemente hidromorfologice	Parametri hidrologici	Nivelul apei în lac şi debitele afluente şi defluente	1-30 / 30 zile	1/zi	1-30 / 30 zile	1/zi
		Timpul de retenţie al lacului	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani
		Conectivitatea lacului cu corpurile de apă subterană	1/3 zile	1/3 zile	1/3 zile	1/3 zile
	Parametri morfologici	Variaţia adâncimii lacului	1/6 ani	1/6 ani (variabil)	1/6 ani	1/6 ani (variabil)
		Volumul şi structura patului lacului	1/6 ani	1/6 ani (variabil)	1/6 ani	1/6 ani (variabil)
		Structura malului lacului	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani
Elemente fizico-chimice	Transparenţa	Discul Secchi	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiţii termice	Temperatura	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiţii de oxigenare	Oxigen dizolvat, CCO-Cr, CBO_5	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Salinitate	Conductivitate	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Starea acidifierii	pH	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Nutrienţi	$N\text{-}NO_2$, $N\text{-}NO_3$, $N\text{-}NH_4$, $N_{total,}$ $P\text{-}PO_4$, P_{total}, Clorofila *„a”*	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Poluanţi specifici-apă	Cu, Zn, As, Cr, Toluen, Acenaften, Xilen, Fenoli, PCB (sumă de 7), Cianuri, Detergenți anion-activ	4/an	4/an	4/an	4/an

Elemente de calitate	Parametri	Frecvenţa			
		Program supraveghere		Program operaţional	
		Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare
Substanţe prioritare-apă	1)	12/an	12/an	12/an	12/an
Substanţe prioritare (sedimente)	2)	1/an	1/an	1/an	1/an
Substanţe prioritare (biotă)	3)	1/an	1/an	1/an	1/an

*frecvenţa de monitorizare poate deveni lunară sau mai mare, în funcţie de evoluţia procesului de eutrofizare (mai-septembrie)

1) Substanţele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/CE, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin H.G. 570/2016, în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă;

2) Substanţele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din H.G. 570/2016, în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă;

3) Substanţele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din H.G. 570/2016 , în cazul existenţei surselor de poluare care evacuează astfel de substanţe în apă.

NA = not applicable/neaplicabilă

Programul operaţional

Programul operaţional are ca scop stabilirea stării corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu, precum şi evaluarea schimbărilor în starea acestor corpuri de apă, ca urmare a aplicării programului de măsuri. Programul operaţional se realizează în fiecare an pe perioada unui plan de management şi va înceta în cazul în care corpurile de apă vor atinge starea bună.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, monitoringul operaţional este aplicat unui număr de 10 corpuri de apă de suprafață și se realizează printr-un număr de 11 secţiuni de monitorizare.

Râuri:

Rețeaua pentru monitoringul operaţional la nivelul a 10 corpuri de apă – râuri naturale și puternic modificate este alcătuită dintr-un număr de 11 secţiuni.

Elementele de calitate şi frecvenţa de monitorizare

Directiva Cadru Apă prevede ca monitoringul operaţional să fie specific şi să aibă la bază monitorizarea parametrilor relevanţi (care să indice riscul neatingerii stării bune). În *Tabelul 6.1* sunt prezentate elementele, parametrii şi frecvenţele de monitorizare pentru elementele biologice, hidromorfologice şi fizico-chimice, în cazul aplicării programului operaţional.

Lacuri:

La nivelul S.H. Crișuri nu este utilizată rețeaua de monitoring operațional pentru lacuri.

Din totalul corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, un procent de 42,74% sunt monitorizate.

Programul de investigare

Programul de monitorizare investigativă în România a fost stabilit pe baza prevederilor Directivei Cadru Apă, având în vedere:

- identificarea cauzelor depăşirilor limitelor prevăzute în standardele de calitate şi în alte reglementări din domeniul gospodăririi apelor;
- certificarea cauzelor pentru care un corp de apă nu poate atinge obiectivele de mediu (acolo unde monitoringul de supraveghere arată că obiectivele stabilite pentru un corp de apă nu se pot realiza, iar monitoringul operaţional nu a fost încă stabilit);
- stabilirea impactului poluărilor accidentale, furnizând informaţii referitoare la programele de măsuri necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu şi a măsurilor specifice necesare pentru remedierea efectelor poluărilor accidentale.

Programul de investigare se aplică, dacă este necesar, la completarea cunoştinţelor privind calitatea apei, la testarea noilor metode de evaluare calitativă, la probarea ipotezelor privind evaluarea presiunilor şi a impactului, nefiind necesară stabilirea în avans a reţelei de monitoring investigativ şi a elementelor de calitate monitorizate.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost stabilite 3 secţiuni de monitorizare investigativă pe un număr de 3 de corpuri de apă râuri naturale.

Pentru eficientizarea sistemului de monitorizare, s-a aplicat un proces de translatare al secţiunilor reprezentative de monitorizare. Acest proces a avut în vedere translatarea secţiunilor de pe corpurile de apă monitorizate, care au atins obiectivele de calitate/mediu, pe corpurile de apă nemonitorizate (evaluate prin procedeul de grupare a corpurilor de apă sau prin evaluarea pe baza analizei de risc) care nu au atins obiectivele de calitate/mediu (cu prioritate pe cele care au fost încadrate în stare/potenţial ecologic mai puţin decât bun sau stare chimică proastă şi/sau pe corpurile de apă pentru care sunt prevăzute măsuri privind monitorizarea investigativă în cadrul programelor de măsuri din *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021)*.

În cadrul procesului de translatare, s-au avut în vedere următoarele criterii:

- se translatează secțiunile de monitoring de pe corpurile de apă monitorizate cu program de supraveghere, care și-au atins obiectivele de mediu (stare bună/potențial bun și obiectivul de nedeteriorare a stării/potențialului comparativ cu rezultatele obținute în *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021* și care nu au secțiuni de referință amplasate pe ele și nici cerințe specifice de monitorizare (TNMN, CI, CMN etc.);

- secțiunile translatate vor fi introduse în monitorizare cu program de monitoring investigativ și vor fi amplasate pe corpuri de apă nemonitorizate (evaluate prin similitudine/grupare sau prin analiza de risc) care nu și-au atins obiectivele de mediu. În aceste secțiuni, elementele de calitate pentru evaluarea stării/potențialului ecologic se monitorizează cu o frecvență corespunzătoare monitoringului de supraveghere.

În acest sens, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru intervalul de timp 2017-2019 au fost translatate un număr de 37 secţiuni de monitorizare pe 37 corpuri de apă de suprafață.

6.1.2. Ape subterane

Apa subterană reprezintă o resursă minerală importantă a cărei depreciere cantitativă, dar mai ales chimică, este dificil şi costisitor de remediat, astfel încât pentru protecția și în interesul utilizării durabile a acestei resurse, este necesară instituirea unui cadru bazat pe principiile prevenției și poluatorul plătește.

Programele de monitorizare a apelor subterane trebuie să furnizeze o imagine cât mai exactă asupra stării acestora și a tendinţelor pe termen lung ale concentraţiilor de poluanţi induse antropic, la nivelul spatiului hidrografic Crișuri Monitorizarea corpurilor de apă subterană se face prin programe de monitorizare cantitativă şi programe de monitorizare chimică (supraveghere și operaționale).

Articolul 8 al Directivei Cadru Apă stabileşte cerinţele de monitorizare pentru starea apelor subterane, iar Anexa V indică faptul că informaţiile furnizate de sistemul de monitorizare al apelor subterane sunt necesare pentru:

- evaluarea stării cantitative a tuturor corpurilor sau grupurilor de corpuri de apă subterană (inclusiv evaluarea resurselor de apă subterană disponibile);

- estimarea direcţiei şi a debitului din corpurile de apă subterană care traversează graniţele Statelor Membre;
- validarea procedurii de evaluare a riscului, realizată conform Articolului 5;
- evaluarea tendinţelor pe termen lung ale diverşilor parametri cantitativi şi chimici, ca rezultat al schimbărilor condiţiilor naturale şi datorită activităţii antropice;
- stabilirea stării chimice pentru toate corpurile sau grupurile de corpuri de apă subterană identificate a fi la risc de a nu atinge starea bună;
- identificarea prezenţei tendinţelor importante şi continue de creştere a concentraţiilor de poluanţi;
- evaluarea schimbării (inversării) tendinţelor în concentraţia poluanţilor în apele subterane;
- stabilirea, proiectarea şi evaluarea programului de măsuri.

Parametrii monitorizaţi şi frecvenţele de monitorizare**,** inclusiv elementele de calitate, sunt prezentate în *Tabelul 6.3.*

Tabel 6.3. Elemente, parametri şi frecvenţe de monitorizare în programul de supraveghere şi operaţional - ape subterane

Elemente	**Parametri**	**Frecvenţa***	
		Program supraveghere	**Program operaţional**
Elemente cantitative	H	1-120/an	1-120/an
	Q	1-12/an la izvoare	1-12/an la izvoare
Elemente fizico-chimice	oxigen	1-2/ an	2/an
	pH	1-2/an	2/an
	conductivitate	1-2/an	2/an
	azotaţi	1-2/an	2/an
	amoniu	1-2/an	2/an
	alcalinitate	1-2/an	2/an
	alţi nutrienţi (azotiţi, ortofosfaţi)	1-2/ an	2/an
	substanţe prioritare şi substanţe prioritar periculoase	1-2/ an	2/an
	poluanţi specifici neprioritari	1-2/ an	2/an
	alţi poluanţi şi parametri (inclusiv ionii majori)	1-2/ an	2/an

*Frecvenţa măsurătorilor de nivel la forajele reţelei hidrogeologice naţionale pentru apele freatice este în funcţie de rezultatele analizei regimului de variaţie al acestora (o dată la 3 zile).

Pentru forajele de adâncime frecvenţa măsurătorilor de nivel va fi trimestrială.

Pentru captările de apă potabilă frecvenţa va fi de 4 ori/an, monitorizându-se parametrii prevăzuţi de Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, 9 corpuri de apă subterană au fost monitorizate printr-un număr de 321 foraje și 17 izvoare.

6.1.2.1. Monitorizarea cantitativă

Monitorizarea cantitativă a corpurilor de apă subterană are ca scop principal validarea caracterizării şi a procedurii de evaluare a riscului de a nu atinge starea cantitativă bună, realizate în conformitate cu cerinţele Art. 5 al DCA. Pentru evaluarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană, anual se efectuează observaţii şi măsurători ale nivelului hidrostatic (în cazul

acviferului freatic) şi ale nivelului piezometric (în cazul acviferelor de adâncime) în forajele aparţinând Reţelei Hidrogeologice Naţionale.

Frecvenţa de măsurare a nivelurilor hidrostatice a fost de 1, 3, 5 şi 10 măsurători pe lună. Înregistrările acestor măsurători se fac atât de către observatori, cât şi prin staţiile automate.

Astfel, în perioada 2017-2019, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri corpurile de apă subterană au fost monitorizate din punct de vedere cantitativ (*Figura 6.2.)* printr-un număr de 291 foraje și 17 izvoare.

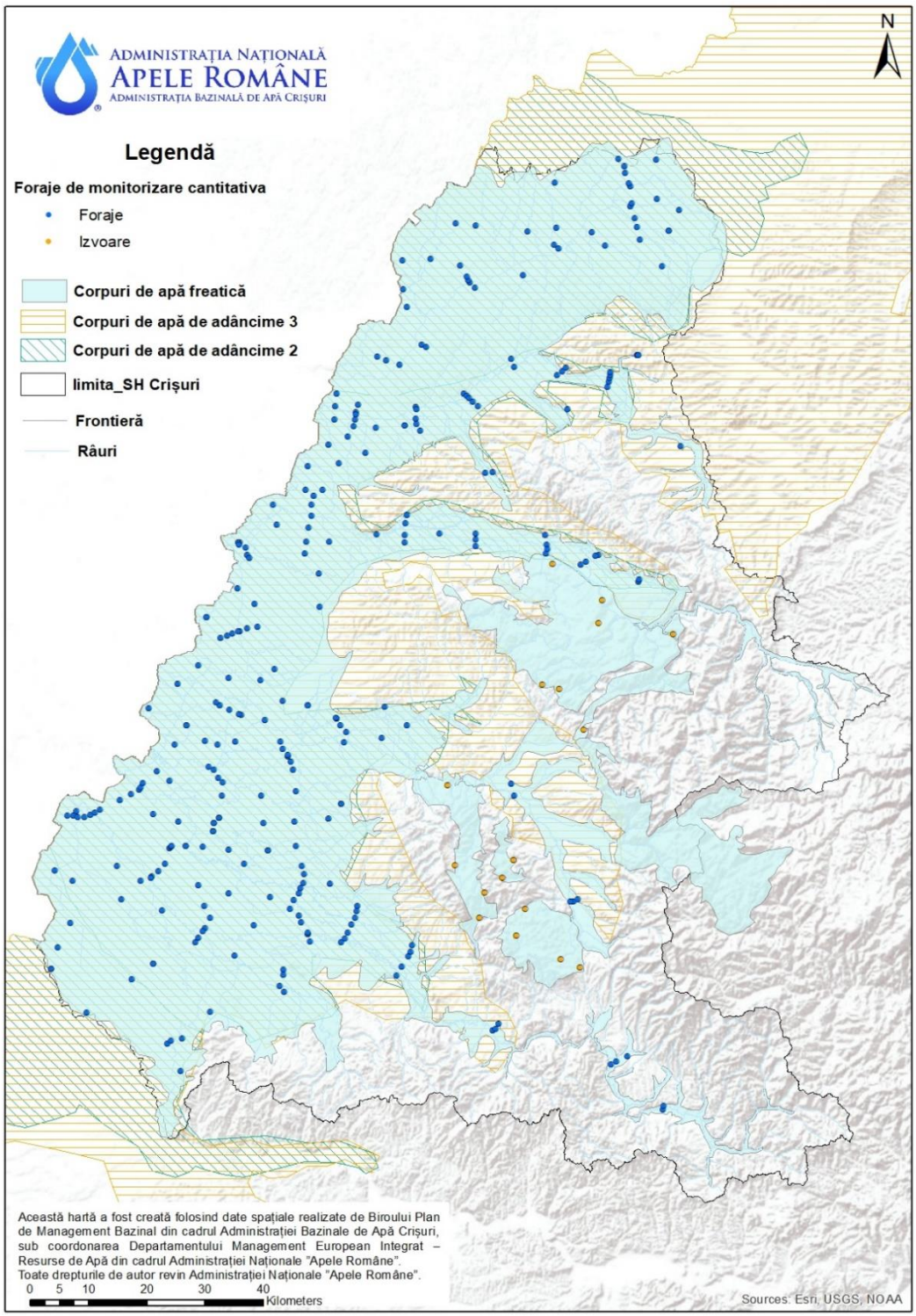

Figura 6.2. Rețeaua de monitorizare cantitativă a corpurilor de apă subterane la nivelul spațiul hidrografic Crișuri

6.1.2.2. Monitorizarea chimică a apelor subterane are în vedere stabilirea programelor de supraveghere şi operaţional.

Programul de supraveghere este necesar pentru:

- validarea evaluărilor de risc: suplimentarea şi validarea procedurii de caracterizare şi evaluare a riscului de neatingere a stării chimice bune a apei subterane;
- clasificarea corpurilor de ape subterane: confirmarea stării tuturor corpurilor de apă subterană;
- furnizarea informațiilor pentru evaluarea tendințelor pe termen lung ale concentrațiilor poluanților, atât ca rezultat al variației condițiilor naturale, cât și ca rezultat al activităților antropice.

Secţiunile/staţiile de monitorizare chimică pentru apele subterane din spațiul hidrografic Crișuri sunt prezentate în *Figura 6.3.*

Programul de supraveghere se aplică în cazul tuturor corpurilor de apă subterană, iar în cazul în care au rezultat depășiri la unii indicatori de poluare, corpul de apă fiind la risc de neatingere a stării bune, forajul respectiv va intra într-un program de monitorizare operațională.

Programul de supraveghere se realizează cu o frecvenţă de 1-2/an, monitorizându-se atât parametrii obligatorii (oxigen, pH, conductivitate, azotaţi, amoniu), cât şi ceilalţi parametri menţionaţi în tabel în funcţie de utilizarea apei şi de presiunile antropice.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, numărul secţiunilor monitorizate din punct de vedere chimic este de 137 (foraje şi izvoare) din care 132 au prevăzute programe de supraveghere.

Programul operaţional se aplică în cazul tuturor corpurilor de apă subterană, în zonele cu risc cantitativ sau chimic, precum și în cazul corpurilor de apă transfrontaliere la forajele situate în apropierea graniței, și este necesar pentru a se stabili:

- starea chimică a tuturor corpurilor sau grupurilor de corpuri de apă subterană determinate ca fiind la risc de a nu atinge starea bună;
- prezenţa oricărei tendinţe crescătoare pe termen lung a concentraţiei poluanților;
- eficienţa programelor de măsuri implementate pentru a restabili starea bună a unui corp de apă subterană sau inversarea tendinţelor crescătoare ale concentraţiilor poluanţilor.

În cazul programului operaţional se monitorizează parametrii obligatorii prevăzuţi de DCA şi Directiva privind Apele Subterane 2006/118/CE cu modificările ulterioare precum şi alţi parametri în funcţie de categoria de risc, poluarea specifică, vulnerabilitatea la poluare, convenţia internaţională la care România este parte.

Având în vedere vulnerabilitatea crescută la poluare a corpurilor de apă freatice, s-a luat decizia ca toate aceste acvifere să fie monitorizate prin programe operaționale.

Numărul secţiunilor monitorizate din punct de vedere chimic în programul operaţional este de 78 (foraje şi izvoare).

Analiza tendinței s-a realizat având în vedere valorile obținute în 83 foraje și izvoare, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Pentru corpurile de apă transfrontaliere, elementele şi frecvenţa de monitorizare a forajelor situate în apropierea graniţei este cea stabilită prin convenţiile şi acordurile internaţionale la care România este parte.

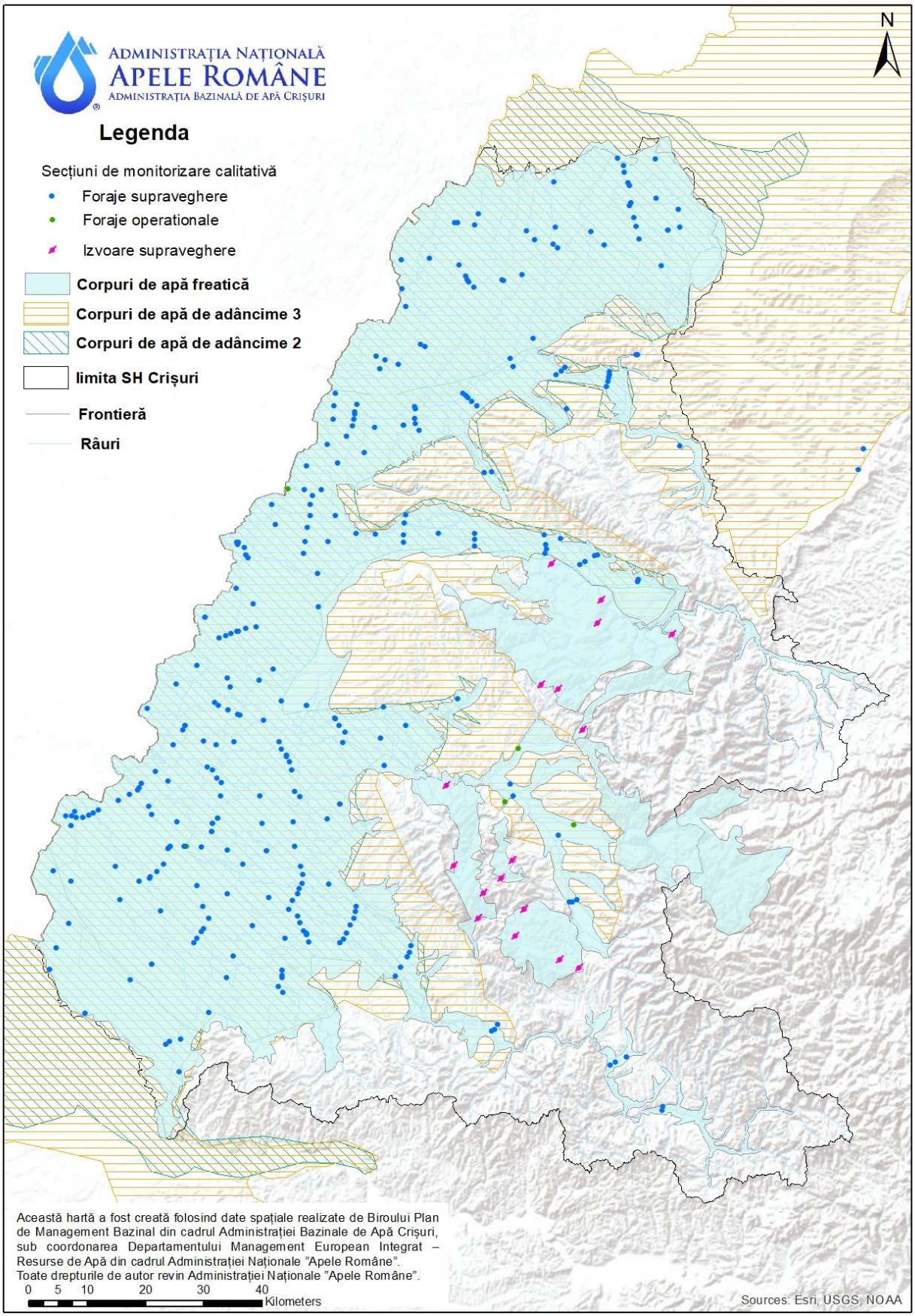

Figura 6.3. Reţeaua de monitorizare chimică a corpurilor de apă subterane, la nivelul spațiului hidrografic Crişuri

6.1.3. Zone protejate

Pentru zonele protejate se utilizează informațiile privind secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care au legătură cu toate categoriile de zone protejate identificate pe acele corpuri de apă, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri.

Tipurile de zone protejate, caracteristicile lor, inclusiv harta privind localizarea acestora, sunt descrise în Cap. 5. Identificarea și cartarea zonelor protejate.

- **Zonele de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării**

Desemnarea zonelor de protecție pentru captarea apelor în vederea potabilizării s-a realizat în conformitate cu prevederile Art. 6 și anexei IV din Directivei Cadru Apă, Art. 5^1 și Anexa nr. 1^2 ale Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, Ordinului nr. 1245/2005 privind aprobarea Metodologiei de realizare a registrului zonelor protejate și H.G. nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică.

De asemenea, în conformitate cu articolul 7 al Directivei Cadru Apă, Administrația Bazinală de Apă Crișuri identifică toate corpurile de apă utilizate sau care vor fi în viitor utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman, care furnizează, în medie, mai mult de 10 m^3/zi sau deservesc mai mult de 50 de persoane și monitorizează toate corpurile de apă care furnizează mai mult de 100 m^3/zi (în medie).

Pentru apele de suprafaţă, având în vedere criteriul menţionat mai sus, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, în anul 2019 au fost stabilite 22 secțiuni de monitorizare a resursei de apă destinate acestui scop, localizate pe 21 corpurile de apă de suprafață, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă.

Parametrii monitorizați sunt cei definiți de H.G. nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare (NTPA-013) și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă (NTPA-014) cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, Directiva Cadru Apă prevede monitorizarea substanțelor prioritare și altor substanțe descărcate în cantități semnificative care ar putea afecta starea corpurilor de apă. Monitorizarea se realizează de către Administrația Bazinală de Apă Crișuri

Frecvenţa de prelevare a probelor de apă utilizate pentru captarea apei în scop potabil este prezentată mai jos:

Comunitate deservită, (locuitori)	Frecvenţa
<10.000	4/an
10.000-30.000	8/an
30.000	12/an

Pentru apele subterane au fost identificate captările de apă în scop potabil, în conformitate cu prevederile DCA (a se vedea *Capitolul 5.1*), monitorizate de către operatori și numai parțial de către Administrația Bazinală de Apă Crișuri(pentru evaluarea stării chimice și în scopul verificării calității apei utilizate pentru potabilizare). La nivelul anului 2019, au fost stabilite zone de protecție (sanitară și hidrogeologică) pentru un număr de 183 puncte de captare.

Referitor la **parametrii şi frecvenţa de monitorizare**, măsurătorile de niveluri în forajele de observaţie ale Reţelei Hidrogeologice Naţionale (situate în raza de influenţă a acestor captări) se realizează o dată la 3 - 15 zile în funcţie de regimul de variaţie a nivelurilor.

- **Zonele pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic**

Cele 2 directive europene care conțin prevederi pentru această categorie de zonă protejată, respectiv Directiva 2006/44/CE privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva 2006/113/CE privind calitatea apelor pentru moluște, au fost abrogate la nivel european. Chiar dacă aceste directive au fost abrogate, Statele Membre au obligația **să mențină și să asigure același nivel de protecție** pentru zonele protejate identificate pe baza acelor directive.

Astfel, pentru zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic - **moluște**, cu scopul atingerii aceluiași nivel de protecție ca cel prevăzut în legislația abrogată, în România se menține în vigoare actul normativ care transpune Directiva privind calitatea apelor pentru moluște, respectiv H.G. nr. 201/2002 pentru aprobarea *Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluşte, cu modificările şi completările ulterioare.* Parametrii de calitate a apelor în zonele marine pentru creșterea și exploatarea moluștelor, prevăzuți în H.G. nr. 201/2002, sunt necesari pentru creşterea şi reproducerea normală a moluştelor, protecţia mediului şi a rezervelor de hrană pentru moluşte.

Pentru zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic – **pești**, nivelul de protecție este asigurat de către prevederile Directivei Cadru Apă, obiectivele de mediu de stare bună ale Directivei Cadru Apă integrând în totalitate obiectivele legislației pe baza căreia a fost stabilită această categorie de zonă protejată, monitorizarea realizându-se în cadrul procesului de monitorizare specifică corpurilor de apă de suprafață conform prevederilor Directivei Cadru Apă.

Rezultatele monitorizării corpurilor de apă localizate în aceste categorii de zone protejate se regăsesc la capitolul 6.2. privind caracterizarea stării corpurilor de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri.

- **Zonele sensibile la nutrienți și zonele vulnerabile la nitrați**

  Pentru zonele sensibile la nutrienți, în urma negocierilor cu Uniunea Europeană (Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană, Capitolul 22 – Protecția mediului înconjurător), România a declarat întregul său teritoriu ca *zonă sensibilă la nutrienți.*

  Zonele vulnerabile la nitrați au în vedere decizia aplicării Programului de Acţiune pe întreg teritoriul României, în conformitate cu art. 3 alin. 5 al Directivei Nitraţi. Conform prevederilor menţionate, România nu mai are obligativitatea şi nu va mai desemna zone vulnerabile la nitraţi din surse agricole, întrucât programul de acţiune se aplică fără excepţie pe întreg teritoriul ţării, aplicându-se astfel principiul de prevenție în contextul poluării cu nitrați.

  Monitorizarea conformităţii corpurilor de apă se face prin supravegherea concentraţiei parametrilor indicatori ai procesului de eutrofizare (atât elementele fizico-chimice specifice cât și parametrii biologice specifici).

- **Zonele destinate pentru protecţia habitatelor şi speciilor unde menţinerea sau îmbunătăţirea stării apei este un factor important**

  Pentru această categorie de zonă protejată, se consideră/se utilizează secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu aceste zone protejate.

  O parte din secțiunile utilizate pentru evaluarea stării corpurilor de apă sunt localizate în ariile protejate desemnate pentru protecția habitatelor și speciilor unde menţinerea sau îmbunătăţirea stării apei este un factor important pentru protecţia acestora, monitorizându-se elementele de calitate cerute de DCA. Monitorizarea specificațiilor/aspectelor conținute de legislația comunitară pentru conservarea speciilor și habitatelor se face de către alte instituții care administrează ariile naturale protejate. Pentru cel de-al treilea Plan de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri autoritățile care gestionează apele și ariile naturale protejate fac eforturi comune pentru corelarea programelor de monitorizare a stării corpurilor de apă de suprafață și rezultatele acestora cu specificațiile/aspectele disponibile la nivelul autorităților care gestionează ariile naturale protejate pentru conservarea speciilor și habitatelor direct dependente de apă, având în vedere legislația comunitară.

  Astfel, așa cum se observă în Figura 6.5 din rețeaua de monitorizare pentru evaluarea stării corpurilor de apă, o parte din secțiunile de monitorizare sunt localizate în zonele protejate desemnate pentru protecția habitatelor și speciilor unde menţinerea sau îmbunătăţirea stării apei este un factor important pentru protecţia acestora, monitorizându-se elementele de calitate cerute de către Directiva Cadru Apă. Aceste zone protejate sunt reprezentate de ariile naturale protejate desemnate prin legislația națională și comunitară specifică.

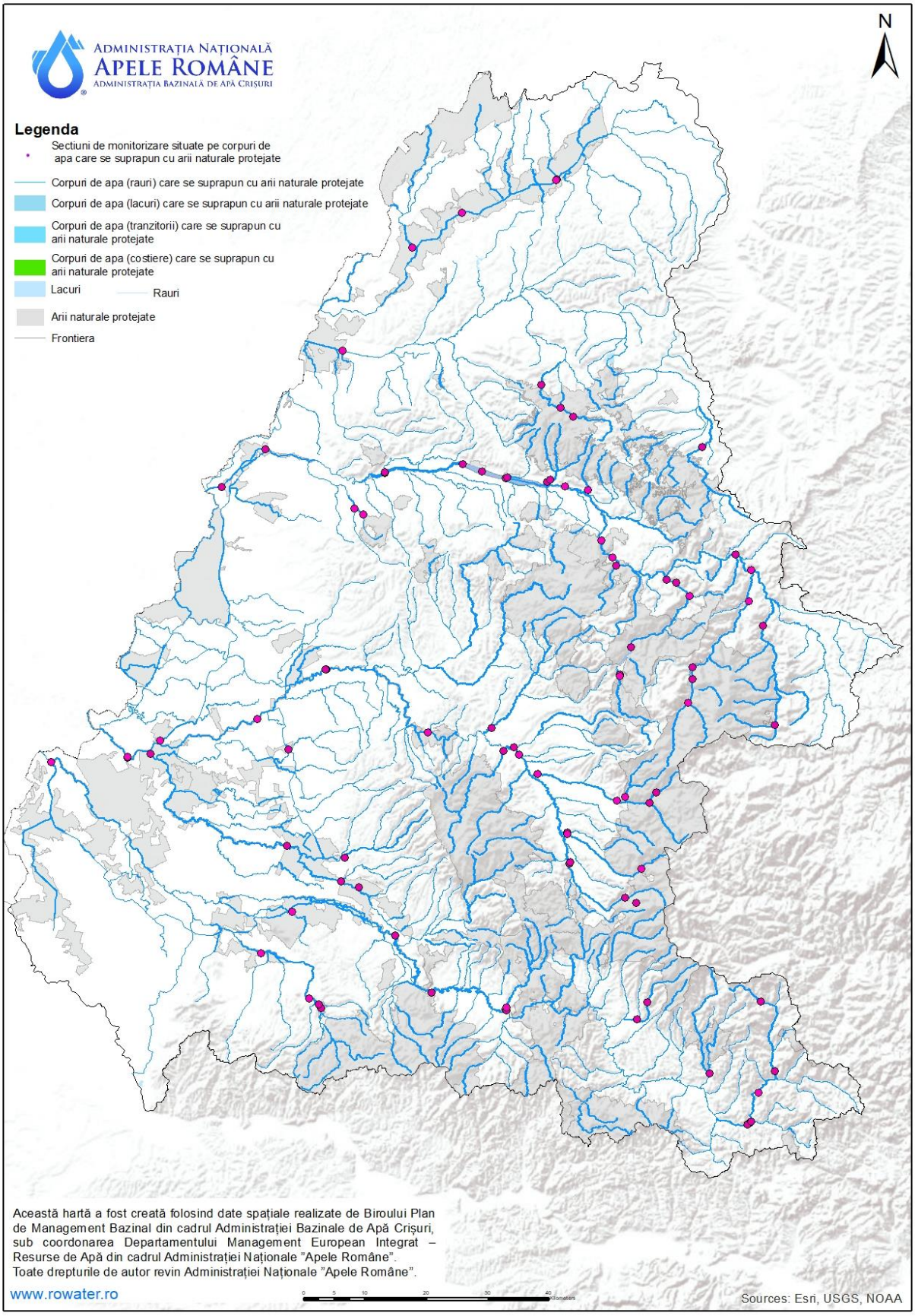

Figura 6.4. Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață și localizarea acestora în relație cu ariile naturale protejate, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din cele 204 secțiuni de monitorizare aferente corpurilor de apă de suprafață (râuri și acumulări), un număr de 50 secțiuni de monitorizare sunt localizate pe corpuri de apă care se suprapun cu arii naturale protejate.

Programul de monitorizare pentru apele de suprafață conține cerințe suplimentare de monitorizare pentru zonele protejate. Aceste cerințe prevăd includerea în programul de monitorizare operațional a tuturor secțiunilor de monitorizare localizate pe corpuri de apă care se suprapun cu arii naturale protejate și care sunt identificate ca prezentând risc de a nu îndeplini obiectivele de mediu prevăzute la art. 4 al Directivei Cadru Apă. În acest sens, monitorizarea operațională presupune evaluarea amplitudinii și impactului tuturor presiunilor semnificative relevante asupra acestor corpuri de apă și, unde este cazul, evaluarea modificărilor stării acestora care apar în urma aplicării programului de măsuri. Programul de monitorizare operațional este aplicat până când zonele protejate se conformează atât cu cerințele privind apa ale legislației pe baza căreia aceste zone au fost desemnate cât și cu îndeplinirea obiectivelor de mediu prevăzute la art. 4 al Directivei Cadru Apă.

În acest context, din cele 50 secțiuni de monitorizare localizate în arii naturale protejate, aproximativ 8 % sunt incluse în programul de monitorizare operațională până la atingerea obiectivelor de mediu.

Prezentarea rezultatelor programelor de monitorizare pentru zonele protejate, așa cum prevede Anexa VII, punctul 4.3 a Directivei Cadru Apă, respectiv reprezentarea cartografică a acestora, se regăsește în Figura 6.5.

Din cele 50 secțiuni de monitorizare localizate în arii naturale protejate, pentru 30 secțiuni (aproximativ 60 %), starea corpurilor de apă monitorizate este foarte bună și bună. Pentru restul secțiunile de monitorizare, evaluarea rezultatelor obținute indică o stare a corpurilor de apă alta decât starea bună.

Pentru corpurile de apă din arii naturale protejate care necesită atingerea stării bune se aplică, după caz, un Program de măsuri sau excepții de la atingerea obiectivului de mediu, aspecte care sunt detaliate în capitolele următoare. Pe baza planificărilor anterioare, s-a observat faptul că măsurile identificate pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă sunt suficiente și pentru atingerea obiectivelor zonelor protejate.

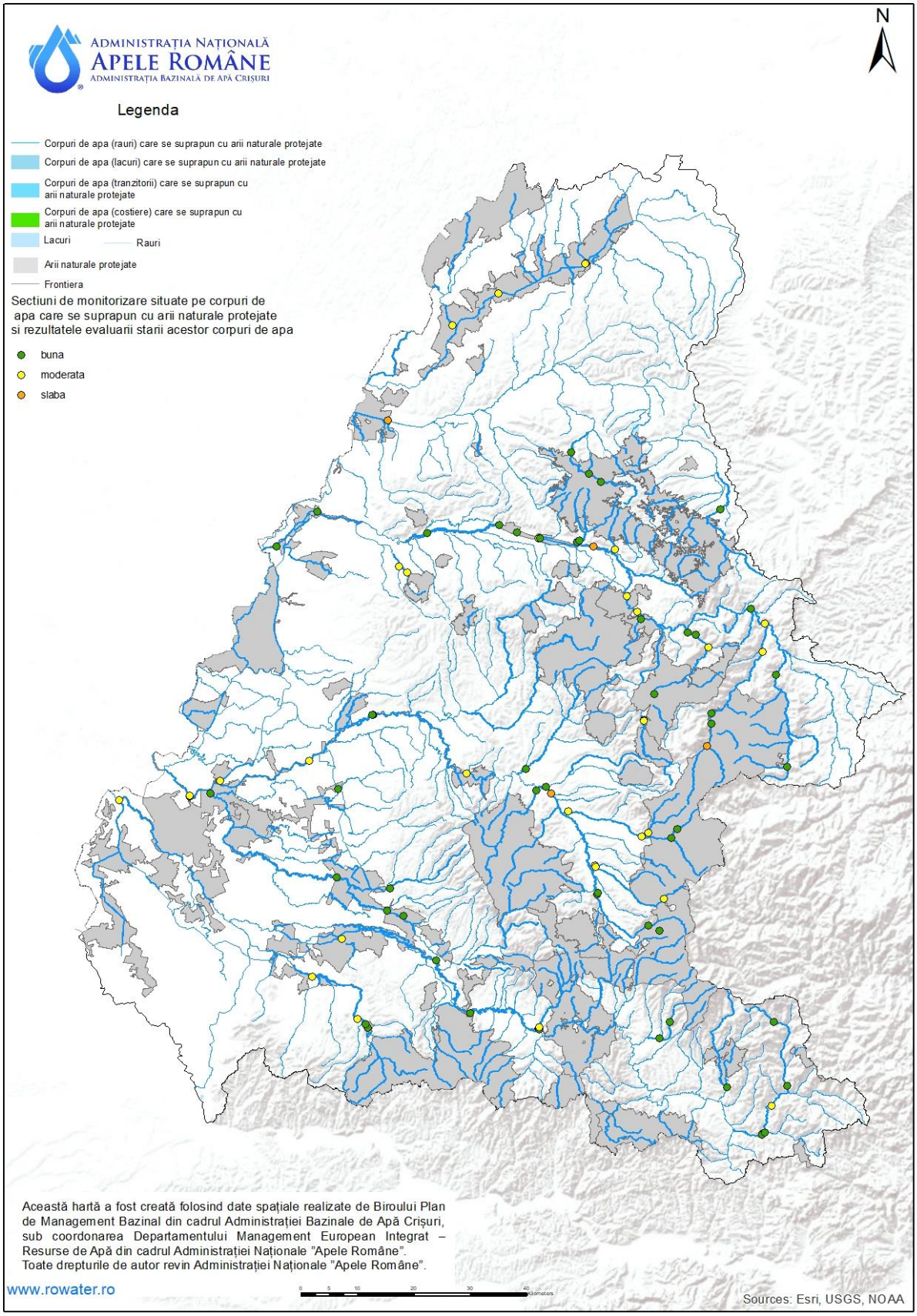

Figura 6.5. Secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu ariile naturale protejate și rezultatele evaluării stării acestor corpuri de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

6.1.4. Progrese înregistrate în procesul de monitorizare a corpurilor de apă

În procesul de actualizare al planului de management al spațiului hidrografic Crișuri, s-a avut în vedere redelimitarea corpurilor de apă de suprafață (pentru corpurile de apă subterană, această analiză nu a mai fost necesară) și reevaluarea riscului de neîndeplinire a obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață și subterane, context în care rețeaua și programele de monitorizare au fost re-analizate în scopul creşterii gradului de confidenţă în evaluarea stării.

Metodologia utilizată în stabilirea rețelei de monitorizare a corpurilor de apă în vederea evaluării stării chimice s-a efectuat ținând cont de următoarele: analiza rețelei naționale de monitorizare a corpurilor de apă de suprafață stabilită în conformitate cu art. 8 al Directivei Cadru Apă, având în vedere rezultatele de monitoring existente, analiza surselor de poluare punctiforme și difuze în legătură cu corpurile de apă de suprafață, rezultatele inventarului privind emisiile, evacuările și pierderile de substante prioritare cât și implementarea măsurilor stabilite și efectele acestora. Astfel, au fost selectate o serie de secțiuni de monitorizare în cadrul cărora s-a realizat un screening calitativ ce a vizat identificarea prezenței substanțelor prevăzute de Directiva 2013/39/UE ce modifică și completează Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu (Directiva SCM). Analiza de screening s-a efectuat atât în matricea apă, cât și în cea de biota, rezultând astfel o rețea de secțiuni reprezentative pentru monitorizare în vederea evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, dar și pentru monitorizarea substanțelor prevăzute în articolul 3.6 din Directiva EQS în scopul analizei tendinței în sediment. Urmare a analizei mai sus menționată s-a stabilit tipul de program de monitorizare aplicat fiecărui corp de apă, respectiv supraveghere pentru corpurile de apă care nu sunt la risc, și operațional pentru cele care sunt la risc de neatingere a stării chimice bune.

În contextul elaborării celui de-al treilea Plan de Management al spațiului hidrografic Crișuri, sunt monitorizate substanțele prioritare prevăzute în Anexa I, partea A, a Directivei SCM 2013/39/UE, cu excepția: în mediul de investigare apă – cloralcani C10-C13, Tributilstanici, iar în mediul de investigare biotă – PFOS, Hexabromociclododecan și Dioxine și compușii săi. Motivele pentru care aceste substanțe nu se pot încă analiza sunt: metodă de analiză neadecvată și lipsă metodă de analiză. În ceea ce privește analiza compușilor tributilstanici, metoda avută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel că, până la dezvoltarea unei noi metode de analiză sigure din punct de vedere al efectelor asupra personalului, acești compuși nu sunt analizați. Aspectele privind metodele de analiza și adecvanța acestora sunt detaliate în cadrul capitolului *6.2.1.4.2. Caracterizarea şi evaluarea stării chimice a corpurilor de apă* de *suprafață* din cadrul proiectului Planului Național de Management actualizat 2022-2027 care este supus consultării publice.

Referitor la analiza tendințelor pe termen lung a poluanților care tind să se acumuleze în sedimente, precizăm că monitorizarea acoperă substanțele prevăzute la art. 3 (6) al Directivei SCM, iar frecvența de monitorizarea a substanțelor analizate în sedimente este de 1/an. Este de menționat faptul că la nivel național, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, se desfășoară proiectul ”Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabile” care se va derula în perioada 2021-2023, și în cadrul căruia se va implementa metoda de analiza pentru Cloralcani C10-C13, atât pentru evaluarea stării chimice în mediul de investigare apă, cât și pentru analia tendinței în sedimente.

Pentru cel de al 3-lea PMB, în vederea asigurării monitorizării corespunzătoare a stării chimice, s-au realizat următoarele:

- achiziționarea de echipamente specifice/performante de analiză în vederea extinderii numărului de substanțe monitorizate pentru mediile de investigare apă și biotă în scopul evaluării stării chimice și în mediul de investigare sedimente, pentru analiza tendinței;
- implementarea de metode de analiză pentru noile substanțe prioritare;
- îmbunătățirea criteriilor de performanță analitice.

În ceea ce privește evaluarea stării chimice, a fost extinsă lista de substanțe prioritare în procesul de monitorizare, având în vedere Anexa I a Directiva 2013/39/UE ce modifică și completează Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu (transpusă prin H.G. nr. 570/2016).

De asemenea, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri a fost actualizat inventarul emisiilor, evacuărilor şi pierderilor de substanţe prioritare, în conformitate cu prevederile Art. 8 al H.G. 570/2016 cu date și informații la nivelul perioadei 2017-2019. Rezultatele obținute pot contribui la dezvoltarea sistemului de monitoring.

A fost actualizată baza de date chimică la nivelul corpurilor de apă subterană pentru actualizarea analizei tendințelor concentrațiilor de poluanți.

Pentru extinderea rețelei de monitorizare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost incluse 37 secțiuni noi de monitorizare pentru 37 corpuri de apă de suprafață.

În vederea creșterii gradului de cunoaștere a stării apelor de suprafață și subterană și a îmbunătățirii confidenței în evaluarea acestora, se are în vedere monitorizarea unui număr cât mai mare de corpuri de apă din spațiul hidrografic Crișuri, într-un ciclu de planificare de şase ani (inclusiv corpuri de apă pentru care nu a fost posibilă aplicarea principiului grupării și pentru care evaluarea s-a făcut pe bază de analiză de risc). De asemenea, s-a avut în vedere ca în procesul de caracterizare a stării/potenţialului ecologic al corpurilor de apă să se țină cont de aspecte ce ţin de: reprezentativitatea secţiunilor de monitoring, numărul secţiunilor de monitorizare/corp de apă (raportat la lungimea corpului de apă), sursele de poluare semnificative existente, lucrările hidrotehnice, ariile protejate etc.

6.2. Caracterizarea stării corpurilor de apă

6.2.1. Ape de suprafaţă

6.2.1.1. Definiţii normative şi principii aplicate în evaluarea stării corpurilor de apă

Caracterizarea stării corpurilor de apă de suprafaţă, similar *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 80/2011 și Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, s-a realizat prin **evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic şi stării chimice.**

Pentru clasificarea stării ecologice[27] a corpurilor de apă naturale s-a menținut sistemul de clasificare care prevede cinci clase de stare, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă şi proastă. Pentru elementele biologice sistemul de clasificare include cele cinci clase de stare menționate anterior. Pentru elementele suport fizico-chimice generale și poluanții specifici (sintetici și nesintetici) s-au stabilit trei clase, respectiv: stare foarte bună, stare bună, stare moderată.

Pentru elementele hidromorfologice suport sistemul de clasificare cuprinde cinci clase, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă şi proastă.

Pentru caracterizarea potenţialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, evaluarea elementelor biologice s-a realizat în trei clase de potenţial: maxim, bun şi moderat, la fel ca şi pentru elementele fizico-chimice. Evaluarea elementelor hidromorfologice s-a realizat în cinci clase de potențial: maxim, bun, moderat, slab și prost.

Clasificarea stării ecologice și potențialului ecologic s-a realizat având ca principiu general ***principiul „one out – all out”/”cea mai defavorabilă situație”,*** conform prevederii DCA stipulată în Anexa V. ***Principiul „one out – all out”*** se aplică, de asemenea şi între elementele de calitate din aceeaşi grupă (elemente biologice, elementele fizico-chimice şi elementele hidromorfologice) ceea ce conduce la un sistem de clasificare a stării ecologice restrictiv în relație cu definirea obiectivelor de mediu.

“***Starea chimică bună a apelor de suprafață***” reprezintă starea chimică cerută în scopul atingerii obiectivelor de mediu pentru apele de suprafață prevăzute în articolul 4(1)(a) din DCA, inclusiv pentru apele teritoriale potrivit articolului 2(1) al DCA, aceasta însemnând că nivelul concentraţiilor de poluanţi să nu depăşească standardele de calitate a mediului (SCM).

Standardele de calitate pentru substanțele prioritare sunt prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, respectiv Anexa I a H.G. nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi. În procesul de evaluare al stării chimice, s-a avut în vedere conformarea cu valorile SCM pentru substanţele prioritare atât pentru valoarea mediei aritmetice, cât şi pentru valoarea concentraţiei maxime admisibile în mediul de investigare apă, dar și limitele prevăzute pentru substanțele prioritare ce se analizează în mediul de investigare biota. Se are în vedere, de asemenea, analiza tendinței în sedimente pentru substanțele prioritare prevăzute în Directiva 2013/39/UE, respectiv H.G. 570/2016, cu scopul de a urmări respectarea principiului nedeteriorării stării bune. În acest sens se va urmări dacă valorile concentrațiilor acestor substanțe în sedimente nu prezintă valori crescătoare în timp.

Clasificarea stării chimice se realizează în două clase: starea bună și altă stare decât bună conform Anexei V a DCA, având la bază respectarea principiului „one out – all out”.

[27] ***Starea ecologică*** este definită în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă (transpusă prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare) prin elementele de calitate indicate în Anexa V a DCA, respectiv elementele biologice, elementele hidromorfologice, elemente fizico-chimice generale şi poluanţii specifici (sintetici şi nesintetici)

O astfel de abordare a fost aplicată la nivel național/bazinal. Orice depăşire a standardelor de calitate a mediului conduce la neconformare şi la neatingerea obiectivelor de stare chimică bună.

6.2.1.2 Sistemul de clasificare a stării corpurilor de apă

Sistemul de clasificare şi evaluare a *stării ecologice/potențialului ecologic* a corpurilor de apă a fost elaborat și actualizat în conformitate cu principiile Directivei Cadru Apă, cu recomandările ghidurilor europene din cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă *(ghid nr. 13 – Abordarea generală privind clasificarea stării ecologice și a potențialului ecologic; ghid nr. 4 – Identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și corpurilor de apă artificiale, ghid nr. 37- Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate),* precum și în baza rezultatelor procesului european de intercalibrare pentru metodele de evaluare a elementelor biologice[28]. Sistemul de evaluare este prezentat în **Anexa 6.1** a proiectului Planului Național de Management actualizat 2021, fiind specific categoriilor de ape de suprafaţă.

În ceea ce privește sistemul de clasificare şi evaluare al stării chimice, precizăm că acesta este acelaşi pentru toate apele de suprafață (râuri, lacuri, tranzitorii, costiere și teritoriale) indiferent de categoria şi tipologia corpului de apă.

Progrese înregistrate în evaluarea <u>stării ecologice/potenţialului ecologic</u> a corpurilor de apă de suprafaţă

Ulterior *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, sistemul de evaluare a stării apelor a fost dezvoltat, actualizat și completat în vederea obţinerii unei imagini cât mai complete şi precise asupra stării apelor, prin:

- *finalizarea sistemului de evaluare a stării ecologice a corpurilor de apă naturale (anexa 6.1.)*[29]
- *completarea/includerea unui nou element biologic în evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic al lacurilor naturale puternic modificate (macrofitele)*
- *finalizarea cu succes a procesului de intercalibrare la nivel european a metodelor de evaluare a stării ecologice pe baza elementelor biologice*
- *dezvoltarea și revizuirea unor metode de evaluare/valori limită a stării ecologice a corpurilor de apă, pe baza elementelor biologice ;*
- *participarea la exerciţiul european de intercomparare a potenţialului ecologic bun pentru corpurile de apă puternic modificate, ce are ca scop asigurarea comparabilității metodelor de definire a potențialului ecologic la nivelul Statelor Membre, prevăzut a se finaliza în anul 2022;*
- *actualizarea metodologiei de evaluare a potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate în baza recomandărilor ghidului european nr. 37- Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate;*
- *creşterea nivelului de confidenţă în evaluarea stării corpurilor de apă;*
- *elaborarea metodologiei de evaluare a stării pentru elementele hidromorfologice pentru fluviul Dunărea, prin adaptarea Medologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru râuri si lacuri;*

[28] DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale statelor membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei

[29] cu excepția ihtiofaunei din lacurile naturale și apele tranzitorii; metoda de evaluare a fitoplanctonului din lacurile naturale a fost intercalibrată, translatarea limitelor rezultate din Exercițiul European de Intercalibrare la tipurile de corpuri de apă la nivel național fiind în curs de validare

- *elaborarea metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă nepermanente;*
- *completarea metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru lacurile din România, cu elementul de calitate condiții morfologice ale lacurilor de acumulare;*
- *pentru corpurile de apă râuri și lacuri au fost aduse unele completări la sistemul de evaluare în cazul elementelor fizico-chimice și poluanți specifici;*

Informații detaliate privind sistemul de evaluare a stării ecologice pe baza elementelor biologice, elementelor hidromorfologice, elementelor fizico-chimice și poluanților specifici, precum și aspecte privind procesul de intercalibrare la nivel european sunt prezentate în Anexa 6.1. a proiectului Planului Național de Management actualizat 2021, diferențiat în funcție de categoria corpurilor de apă.

Progrese înregistrate în evaluarea <u>stării chimice</u> a corpurilor de apă de suprafaţă

Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, a înregistrat modificări comparativ cu cea realizată în *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, aprobat prin H.G. nr. 859/2016*. Modificările survenite în proiectul *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri* au fost reprezentate de:

- **extinderea programului de monitorizare având în vedere toate substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE, respectiv Anexa I a H.G. nr. 570/2016 (cu excepția cloralcanilor C10-C13 și compușilor tributilstanici în mediul de investigare apă, iar în mediul de investigare biotă – PFOS, Hexabromociclododecan și Dioxine și compușii săi) și includerea acestora în evaluarea stării chimice; îmbunătățirea performanțelor metodelor de analiză a substanțelor prioritare în conformitate cu cerințele Directivei 2009/90/CE[30]; În evaluarea actuală a stării chimice au fost analizate 8 substanțe prioritare în mediul de investigare biota, față de 3 substanțe analizate în planul anterior în același mediu de investigare;**
- **s-au făcut eforturi pentru introducerea în programul de monitorizare a substanței prioritar periculoasă Hexabromociclododecan începând cu jumătatea anului 2021, în mediile de investigare apă și biotă;**
- **în vederea asigurării monitorizării corespunzătoare a stării chimice s-au achiziționat echipamente specifice şi performante de analiză, în vederea extinderii numărului de substanțe monitorizate în apă şi biotă, dar şi în sedimente pentru analiza tendinței;**
- **s-au implementat metode de analiză pentru noile substanțe introduse;**
- **s-a avut în vedere îmbunătățirea criteriilor de performanță analitice;**
- **Pe lângă hărțile cuprinse în planul anterior, respectiv hărți cu starea chimică globală și hărți cu starea chimică parțială (care nu includ substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, s-au realizat și alte tipuri de hărți: hartă în care se reprezintă starea chimică doar cu substanțele omniprezente PBT, o hartă pentru substanțele nou-identificate (prevăzute la nr. crt. 34-45) şi o hartă cu substanțe care au SCM-uri revizuite, mai stricte;**
- **confidența maximă în evaluarea stării chimice a crescut de la 0% (0 corpuri de apă) în planul anterior, la 30,29% (73 corpuri de apă);**
- **actualizarea validării datelor de monitoring cu cele provenite de la sursele de poluare, surse identificate pe baza inventarului de emisii, descărcări și pierderi de substanțe prioritare în mediul acvatic.**

[30] Directiva 2009/90/CE a Comisiei din 31 iulie 2009 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a specificațiilor tehnice pentru analiza chimică și monitorizarea stării apelor.

În ceea ce privește analiza compușilor tributilstanici, metoda avută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel că până la dezvoltarea unei noi metode de analiză, sigure din punct de vedere al efectelor asupra personalului, acești compuși nu sunt analizați. Se fac eforturi în ceea ce privește analiza acidului perfuoroctan sulfonic și compușii (PFOS) și hexa bromo ciclo-dodecani (HBCDD), acestea fiind în proces de testare în cadrul laboratorului național, urmând ca în funcție de rezultatele obținute, acestea să fie incluse în evaluarea stării chimice. Totodată, în cadrul Programului Operațional Infrastructura Mare, se desfășoară în perioada 2021-2023 proiectul *Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabil*e, în cadrul căruia se are în vedere implementarea metodei de analiză pentru determinarea cloralcanilor în mediul de investigare apă, cât și în sedimente.

În prezent, Administrația Națională Apele Române este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) "*Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității*" alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect demarat în iulie 2020 și care se va finaliza în 2023, se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice.

Rezultatele obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivel național. De asemenea, rezultatele obținute în cadrul acestui proiect pe parcursul anului 2021 vor putea fi integrate în Planurile de management bazinale actualizate, respectiv în Planul Național de Management actualizat.

Toate acestea trebuie privite ca un ***progres în implementare***, contribuind la conformarea cu standardele europene.

6.2.1.3. Caracterizarea și evaluarea stării corpurilor de apă de suprafaţă

Pentru evaluarea stării corpurilor de apă, s-au utilizat în principal datele furnizate de Sistemul Național de Monitorizare al Apelor din anul 2019; de asemenea pentru anumite situaţii au fost utilizate datele aferentei perioadei 2017-2019, precum și date recente de monitorizare din anul 2020. În cazul elementelor biologice care se monitorizează cu frecvenţă mai redusă, s-au utilizat cele mai recente date de monitoring[31].

În situaţiile în care la nivelul unui corp de apă nu s-au stabilit secţiuni de monitorizare, s-a aplicat principiul grupării corpurilor de apă, fiind preluate, în general, datele de la un singur corp de apă monitorizat relevant în relație cu corpurile de apă grupate.

Pentru corpurile de apă pentru care nu a fost posibilă nici gruparea acestora, evaluarea stării s-a realizat pe baza analizei de risc privind ne-atingerea obiectivelor de mediu, respectiv prezenţa/absenţa surselor de poluare şi presiunile hidromorfologice potențial semnificative.

La nivel s.h. Crișuri au fost analizate şi caracterizate din punct de vedere al **stării ecologice/potenţialului ecologic şi al stării chimice** un număr d**e 241 corpuri de apă (205 naturale** şi **36 puternic modificate/artificiale),** dintre care:

- **164 corpuri de apă** (reprezentând 80% din corpurile de apă naturale, respectiv 68,05% din 241 corpuri de apă) **sunt în stare ecologică bună şi 20 corpuri de apă** (reprezentând 55,55% din corpurile de apă puternic modificate/artificiale, respectiv 8,30% din 241 corpuri de apă) **sunt în potențial ecologic bun;**
- **202 corpuri de apă naturale** (reprezentând 98,54% din corpurile de apă naturale şi 83,82% din totalul corpurilor de apă de suprafață) **sunt în stare chimică bună şi 34 corpuri de apă puternic modificate/artificiale** (reprezentând 94,44% din corpurile de apă puternic modificate/artificiale şi 14,11% din totalul corpurilor de apă de suprafață) **sunt în stare chimică bună.**

[31] În cazul evaluării ihtiofaunei prin aplicația EFI+, aceasta este indisponibilă la nivel european din 2018

În urma analizei la nivel s.h.Crișuri a celor 241 corpuri de apă de suprafață, s-a constatat că 75,52% corpuri de apă ating starea bună globală, stare determinată pe baza celei mai defavorabile situații dintre starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică (aplicând principiul one out-all out).

6.2.1.3.1. Caracterizarea şi evaluarea stării ecologice şi a potenţialului ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă

Rezultatele clasificării la nivel național a stării ecologice şi potenţialului ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă, ilustrate sintetic în tabelul de mai jos, sunt prezentate detaliat în *Tabelul 6.4* şi în *Figura 6.6,* funcție de categoriile corpurilor de apă.

Numărul corpurilor de apă/procente	Stare ecologică/ potențial ecologic				
	Foarte bună	Bună	Moderată	Slabă	Proastă
241	0	184	50	7	0
100%	0	76,35	20,75	2,90	0

Tabel 6.4. Rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

	Râuri naturale		Râuri CAPM		Râuri CAA		Lacuri de acumulare		Lacuri CAA	
	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	nr
Nr. corpuri de apă în stare ecologică bună/ potențial ecologic bun și maxim	**164**	80,00	**11**	52,38	**5**	83,33	**4**	50,00		
Nr. corpuri de apă în stare ecologică moderată/ potențial ecologic moderat	**34**	16,59	**10**	47,62	**1**	16,67	**4**	50,00	**1**	100
Nr. corpuri de apă în stare ecologică slabă	**7**	3,41								
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ	**205**		**21**		**6**		**8**		**1**	

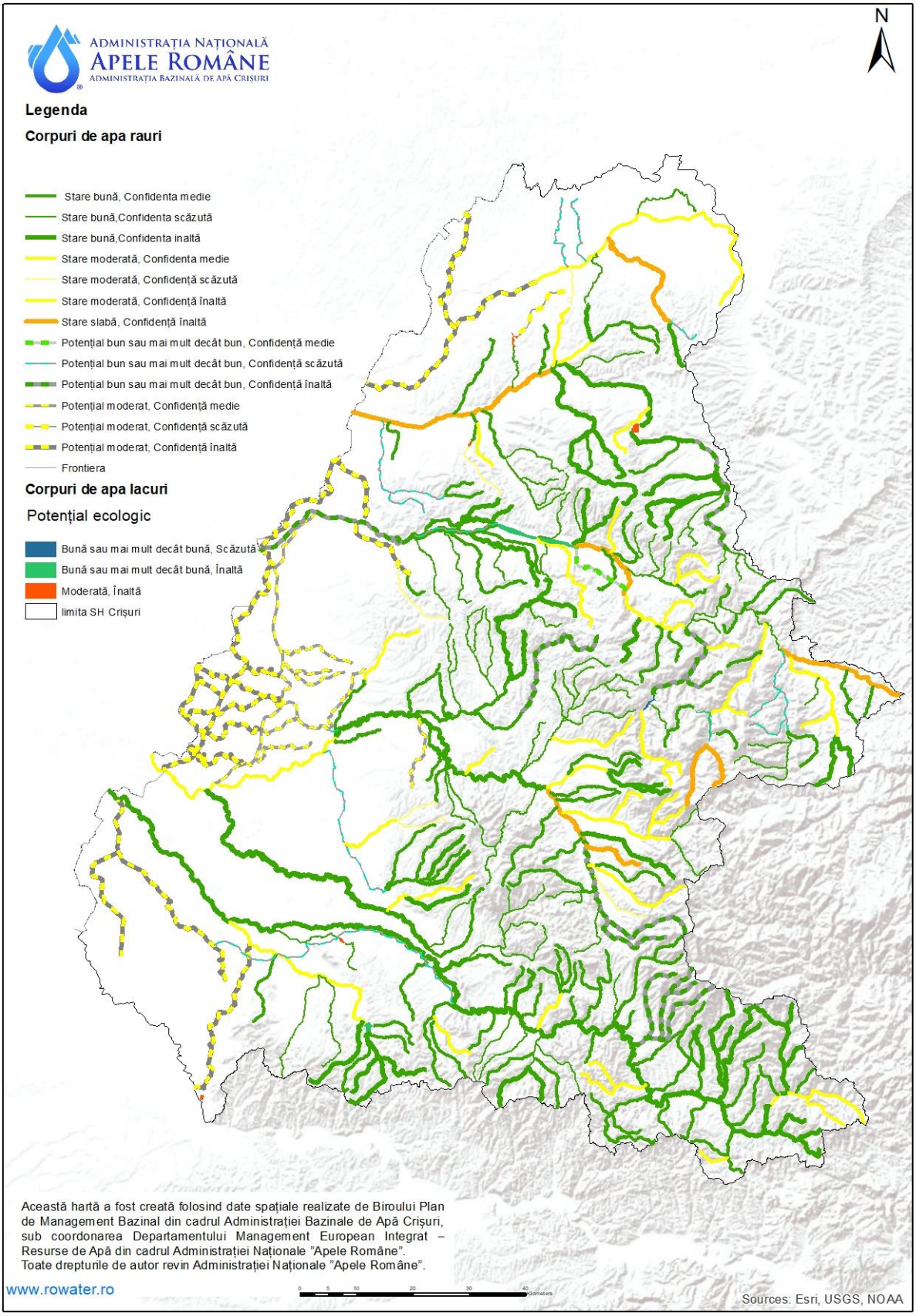

Figura 6.6. Starea ecologică şi potenţialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă la nivelul spațiului hidrografic Crişuri

Comparativ cu evaluarea stării ecologice şi a potenţialului ecologic din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crişuri actualizat 2015, aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, se constată scăderea numărului de corpuri în stare bună/potențial bun, la 76,35% (*figura 6.6.a*)[32].

La nivel de corp de apă, rezultatele evaluării stării ecologice şi a potențialului ecologic sunt prezentate în *Anexa 6.1.A.* a proiectului *Planului de Management al spaţiului hidrografic actualizat 2021*.

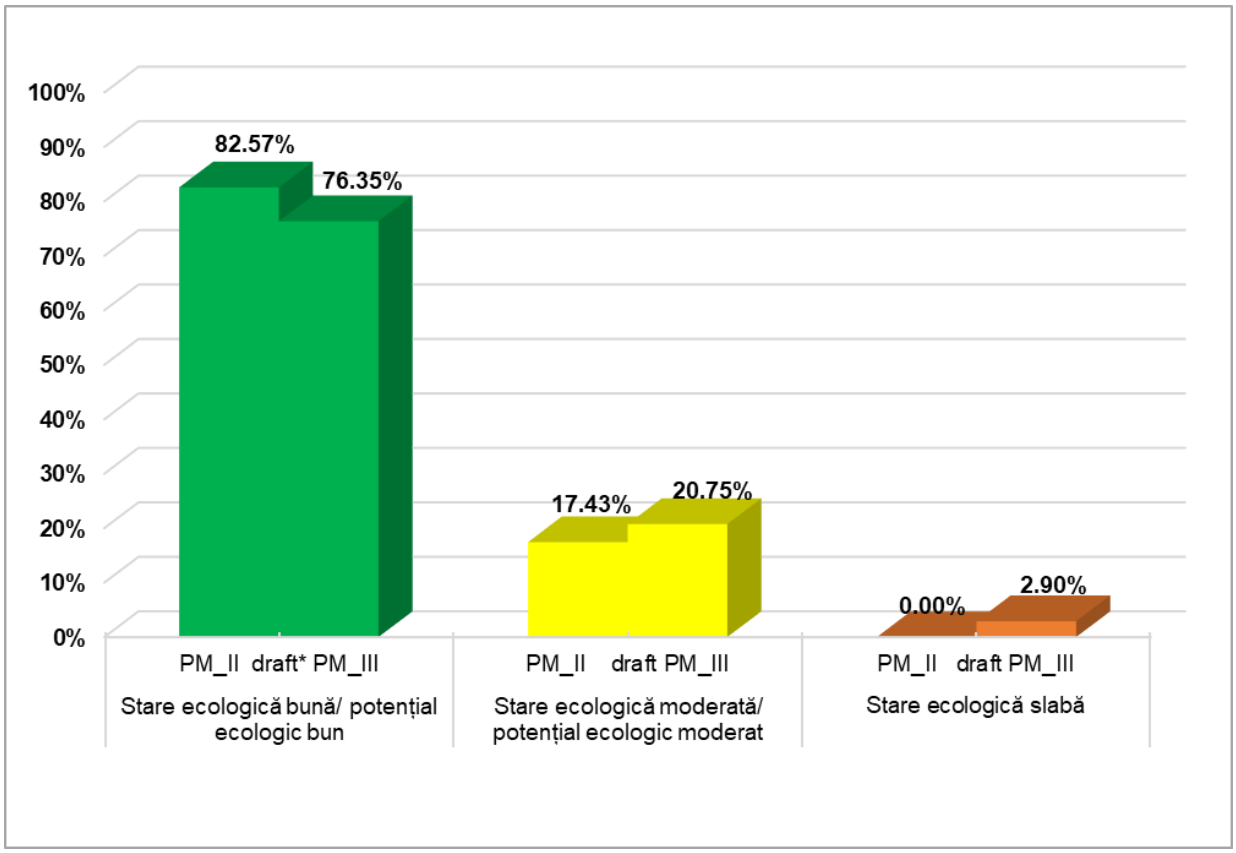

Figura 6.6.a Evoluţia stării ecologice/potenţialului ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă – proiectului *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2021 comparativ cu Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*

Se remarcă faptul că din punct de vedere al elementelor biologice evaluate, procentul corpurilor de apă cu stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare ecologică foarte bună /potențial maxim este mai ridicat (86,31%) față de cel al corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună/ potențial ecologic bun integrat (76,35%) (*Figura 6.6. b*), consecință a aplicării principiului ”one out – all out”.

Aceeași situație se evidențiază și pentru elementele fizico-chimice generale și poluanți specifici, procentului corpurilor de apă cu stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare ecologică foarte bună /potențial maxim fiind de 76.3 % față de cel al corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună/ potențial ecologic bun integrat (75.5%).

[32] *termenul ”draft” utilizat în grafice, este similar termenului de ”proiect” din conținutul textului*

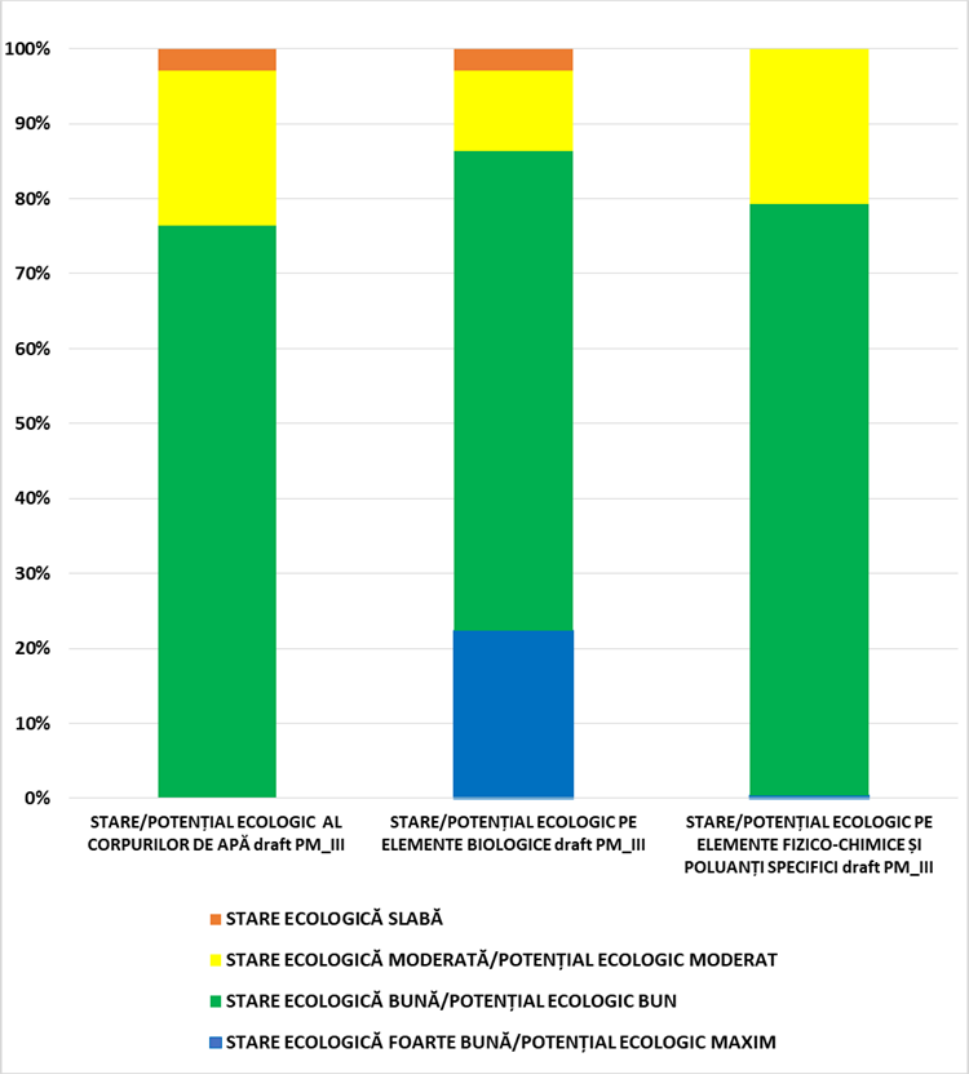

Figura 6.6 b Starea ecologică/potenţialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă și starea ecologică/potenţialul ecologic pentru elementele biologice de calitate și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel s.h. Crișuri

Caracterizarea şi evaluarea stării ecologice pe categorii de corpuri de apă

Evaluarea **stării ecologice a *corpurilor de apă naturale*** a indicat faptul că 164 corpuri de apă (80%) au fost încadrate în **stare ecologică bună şi foarte bună,** comparativ cu situația din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016* (84,88%).

Se menţionează faptul că prin aplicarea principiului “one out-all out”/”cea mai defavorabilă situaţie”, în conformitate cu prevederile Anexei V a DCA, procentul corpurilor de apă cu stare ecologică foarte bună şi bună evaluate, la nivelul elementelor biologice integrate (83,90%) este mai mare decât procentul corpurilor de apă în starea ecologică bună şi foarte bună, respectiv 80%.

Creșterea se remarcă inclusiv în cazul elementelor fizico-chimice evaluate cu starea ecologică foarte bună și bună (83,41%) față de procentul corpurilor de apă în stare ecologică foarte bună și bună, de 80% (Figura 6.7).

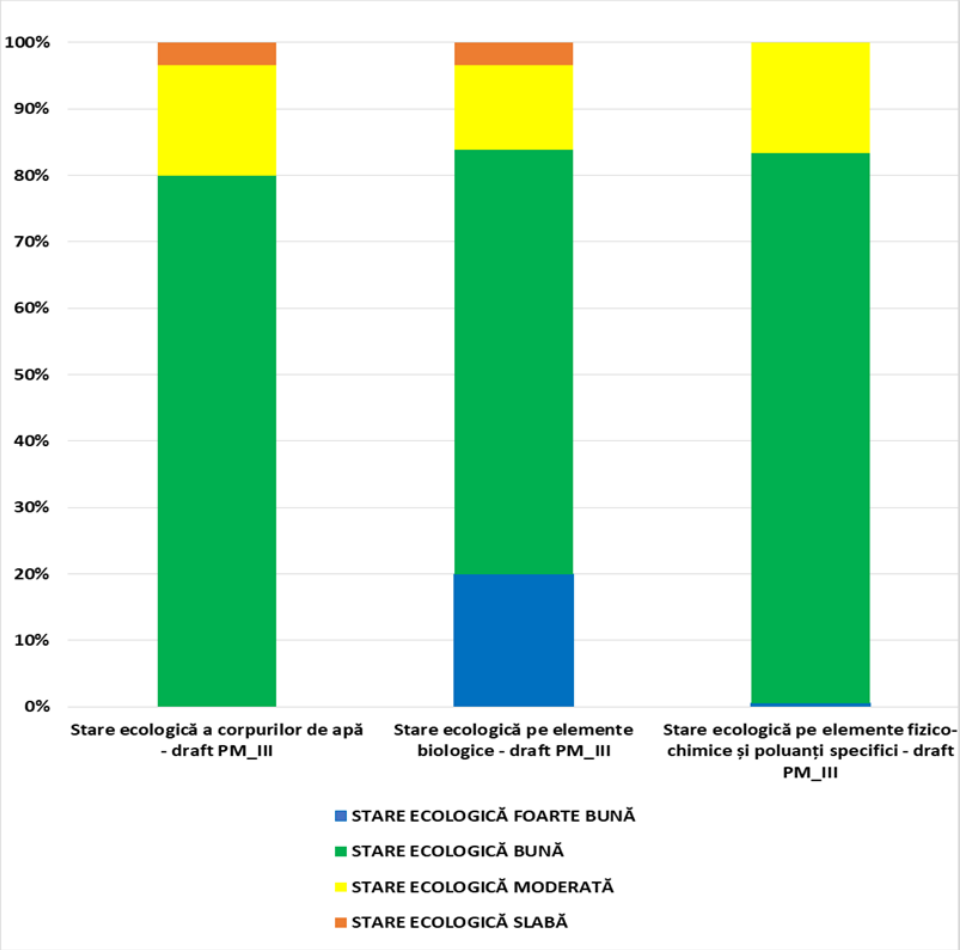

Figura 6.7. Starea ecologică a corpurilor de apă (naturale) de suprafaţă și starea ecologică pentru elementele biologice și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel s.h.Crișuri

Analiza stării ecologice pentru corpurile de apă naturale aferentă actualului proiect al *Planului de Management*, la nivel de element de calitate, a indicat că procentul corpurilor de apă cu stare bună și foarte bună evaluate pentru **nevertebratele bentice**[33] (98,05%) este semnificativ mai crescut comparativ cu procentul corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună (integrată 80%).

Îmbunătăţirea stării ecologice a corpurilor de apă naturale este necesar a fi interpretată în contextul informaţiilor prezentate în subcapitolul 6.2.1.3. si Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat 2021.

În acest sens menționăm faptul că actualizarea limitelor aferente metodei de evaluare a nevertebratelor bentice din râurile naturale care sunt mai restrictive decât limitele anterioare, actualizarea și intercalibrarea la nivel european a metodei de evaluare a fitobentosului din râurile și lacurile naturale, precum și includerea în evaluare a macrofitelor, au reprezentat principalele cauze ale creșterii procentului, respectiv numărului de corpuri de apă în stare moderată și slabă față de situația din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*.

Din punct de vedere al elementelor fizico-chimice, sistemul de evaluare a fost completat, atât pentru parametrul conductivitate, cât și pentru poluanții specifici neprioritari (As, Cr, xileni,

[33] Informații detaliate privind nereprezentativitatea unor elemente biologice în evaluarea starii ecologice a anumitor categorii și tipologii se regăsesc în Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021.

fenoli, cianuri şi detergenţi anionici) prin stabilire de limite pentru clasa foarte bună/bună față de situația din Planul Național de Management actualizat aprobat prin H.G. 859/2016, în care erau prevăzute numai două clase ale stării ecologice, respectiv starea bună şi starea moderată.

Râuri

Caracterizarea stării ecologice a corpurilor de apă - râuri (205 corpuri de apă) a fost realizată pe baza nevertebratelor bentice, faunei piscicole, fitobentosului, fitoplanctonului, macrofitelor, a parametrilor fizico-chimici generali, poluanţilor specifici și a elementelor hidromorfologice.

***Starea ecologică* a corpurilor de apă naturale – râuri la nivelul spațiu hidrografic Crișuri și la nivel național** este reprezentată în *Figura 6.8*.

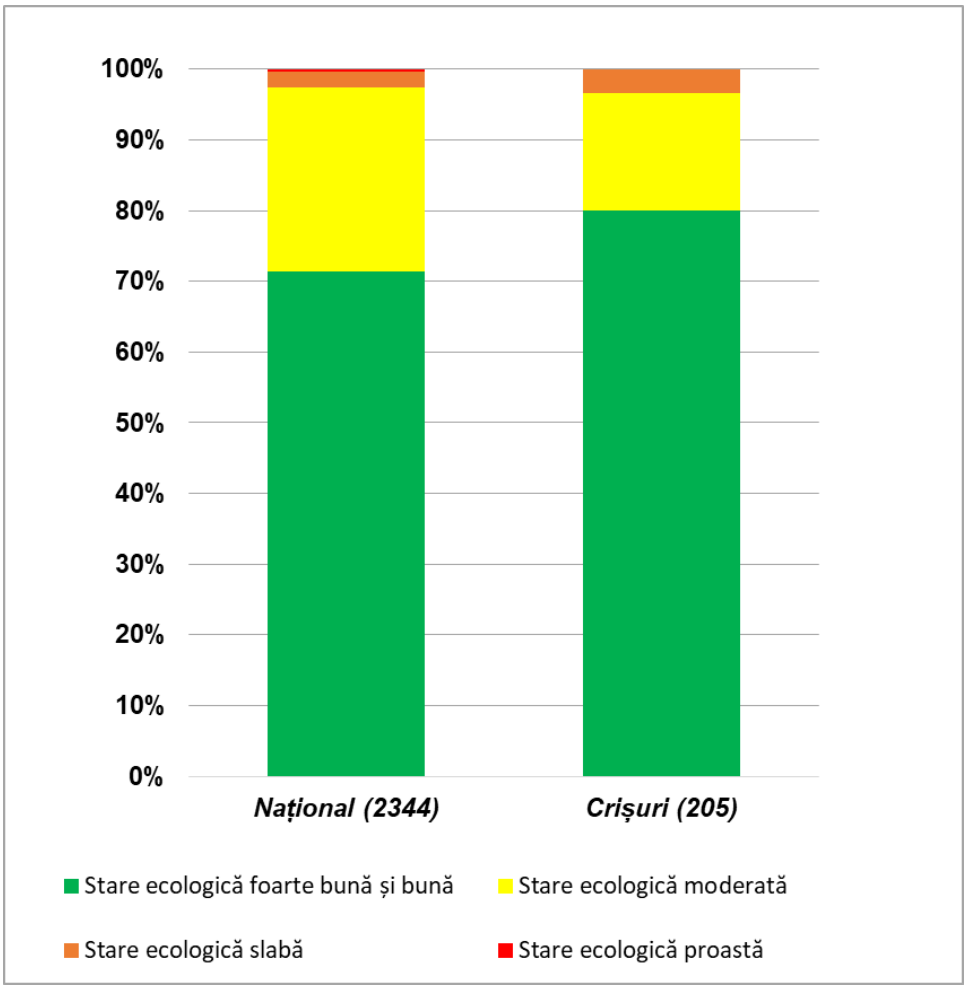

Figura 6.8. Starea ecologică a corpurilor de apă – râuri, la nivel național și în spațiu hidrografic Crișuri

Se constată la nivel s.h. Crișuri că 80% din corpurile de apă – râuri sunt în stare ecologică bună, spațiul hidrografic Crișuri situându-se peste media la nivel național.

Comparativ cu starea ecologică din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016* se constată scăderea procentului corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună de la 83,90% la 80%.

La nivel de element biologic de calitate, în cazul nevertebratelor bentice - element biologic reprezentativ în evaluarea stării ecologice a râurilor, procentul corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună este semnificativ mai crescut (98,05%) comparativ cu procentul corpurilor de apă cu stare foarte bună și bună integrat (80%).

La nivelul spa'iului hidrografic Crișuri, în cazul **corpurilor de apă - râuri nepermanente (RO17-RO19),** analiza stării ecologice a evidenţiat o creștere a procentului corpurilor de apă cu stare bună, respectiv de la 82,54 % în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016,* la 87,10%[34] (*Figura 6.9*). Menționăm faptul că, pentru corpurile de apă permanente procentul este mai scăzut, respectiv 76,92%.

În privința corpurilor de apă cu stare ecologică slabă, intercalibrarea la nivel european a metodei de evaluare pentru elementul biologic fitobentos, a condus la creșterea numărului/procentului de corpuri de apă naturale nepermanente cu stare ecologică slabă, comparativ cu situația din *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016.*

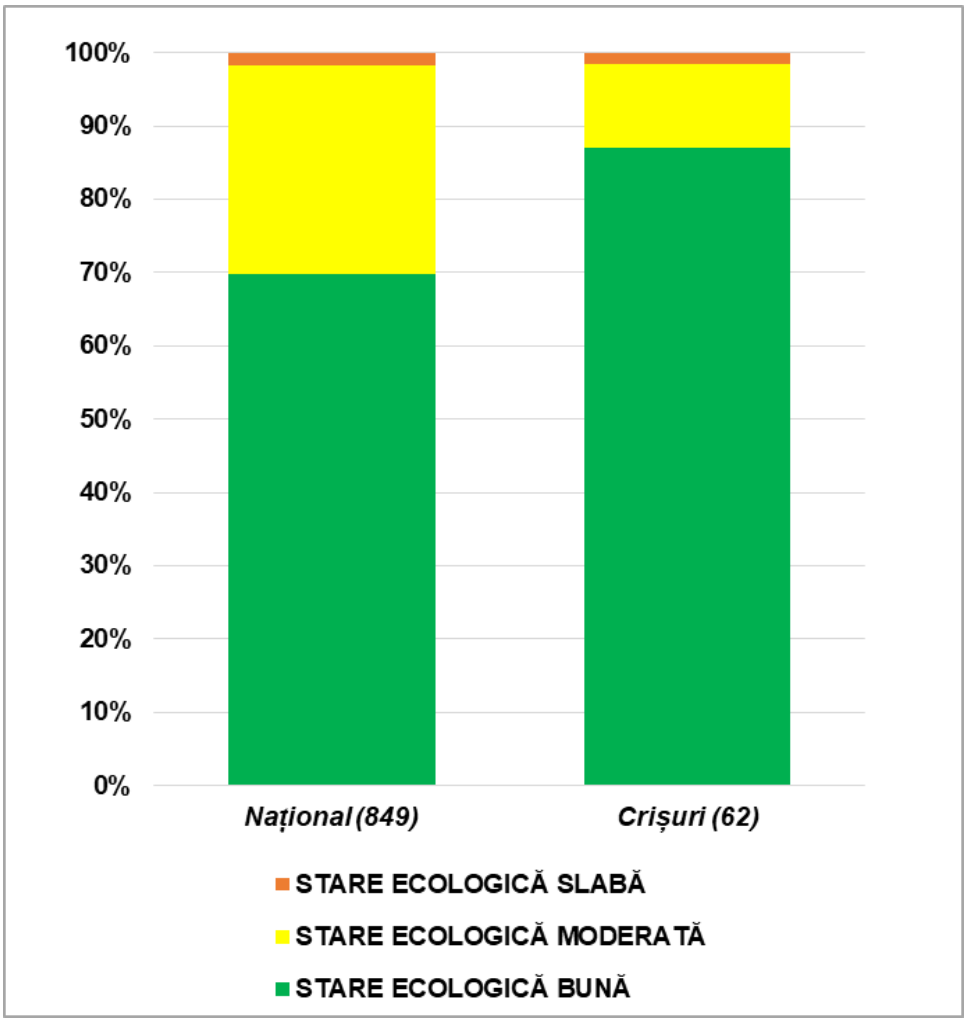

Figura 6.9. Starea ecologică a corpurilor de apă nepermanente - râuri, la nivel naţional şi pe spaţiul hidrografic Crișuri

La nivelul grupei de elemente fizico-chimice și poluanți specifici, procentul corpurilor de apă – râuri naturale cu stare bună și foarte bună este mai crescut față de procentul corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună (integrată).

[34] creșterea procentului corpurilor de apă nepermanente în stare ecologică bună este necesar a fi interpretată și în contextul modificării numărului de corpuri de apă nepermanente în urma procesului de actualizare a Atlasului Secării (a se vedea cap. 3.3. Delimitarea corpurilor de apa)

Dacă 80% corpuri de apă râuri ating starea ecologică bună, procentul corpurilor de apă râuri cu stare bună și foarte bună din punct de vedere al grupei elementelor fizico - chimice generale este de 83,41%, iar din punct de vedere al poluanților specifici este de 100%.

Evaluarea potenţialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate şi artificiale

Evaluarea potenţialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate s-a realizat prin utilizarea unei metode combinate ce are la bază Ghidul European nr. 37 *-Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate.* Această metodă include abordarea de referință care implică derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim şi abordarea bazată pe măsuri de atenuare.

Metoda combinată aplicată în cadrul proiectului *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat* 2021 (Anexele 6.1.4.A - 6.1.4.H ale Planului Național de Management actualizat 2021) reprezintă o actualizare a metodei cuprinse în Planul Național de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016, pe baza ghidului nr. 37 și utilizează măsurile de atenuare incluse în *Catalogul actualizat al măsurilor de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice*[35]*.*

Ca abordare generală, fiecare măsură de atenuare din catalog a fost evaluată în raport cu efectele estimate (eficiența) pentru fiecare element de calitate biologic, fizico-chimic și hidromorfologic care caracterizează potențialul ecologic al corpului de apă.

Se menţionează că abordarea bazată pe măsurile de atenuare, conduce la o estimare a claselor de potențial, fiind utilizată pentru corelarea cu clasele de potențial ecologic derivate pe baza metodei bazată pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate.

Evaluarea **potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale** a indicat faptul că 20 corpuri de apă (55,56%) au fost încadrate în **potențial ecologic bun,** comparativ cu 69,44% în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*.

De asemenea, analiza potențialului ecologic pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale la nivel de element de calitate, a indicat că procentul corpurilor de apă cu potențial maxim și bun, în care au fost evaluate nevertebratele bentice[36] (100%) este semnificativ mai crescut comparativ cu procentul corpurilor de apă în potențial bun (55,56%).

Același aspect se constată și în privința procentului corpurilor de apă evaluate cu potențial bun și maxim, aferent elementelor biologice integrate (100%) *(Figura 6.10).*

Din punct de vedere al elementelor fizico chimice, procentul corpurilor de apă evaluate cu potențial bun este 55,55%, la fel cu procentul corpurilor de apă cu potențial bun de 55,55%.

[35] elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - 2020

[36] Informații detaliate privind nereprezentativitatea unor elemente biologice în evaluarea stării ecologice a anumitor categorii și tipologii se regăsesc în Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021.

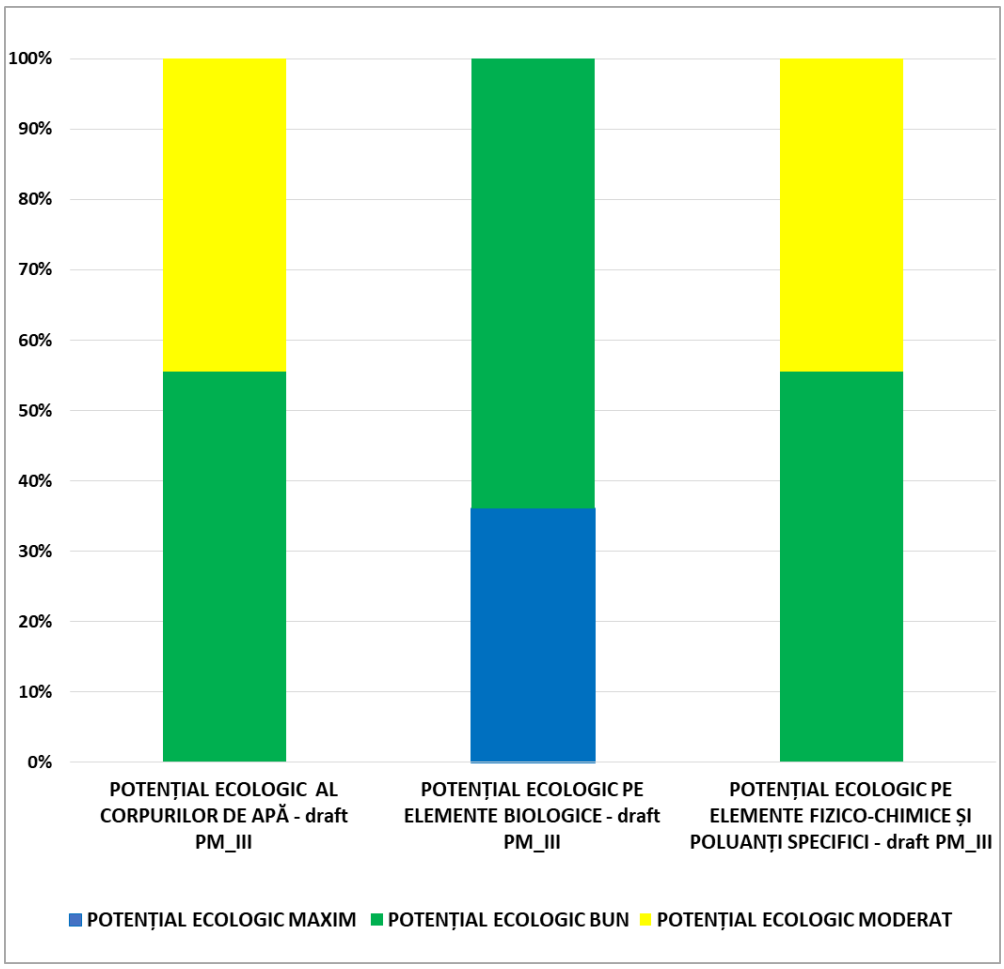

Figura 6.10 Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafaţă, al elementelor biologice de calitate şi al elementelor fizico-chimice şi poluanți specifici la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

<u>Râuri CAPM (corpuri de apă puternic modificate) şi Râuri CAA (corpuri de apă artificiale)</u>

Caracterizarea **<u>potenţialului ecologic</u>** al râurilor CAPM (21 corpuri de apă) şi CAA (6corpuri de apă) s-a bazat din punct de vedere al elementelor de calitate (”abordarea de referință”) pe analiza nevertebratelor bentice, fitobentosului, fitoplanctonului, faunei piscicole, elementelor fizico-chimice generale, poluanţilor specifici și elementelor hidromorfologice. Din punct de vedere al măsurilor de atenuare, acestea au fost definite în funcție de categoria corpului de apă, presiunile/alterările hidromorfologice și răspunsul acestora în planul elementelor biologice. În cazul corpurilor de apă puternic modificate– râuri CAPM, cele mai frecvente măsuri de atenuare au fost reprezentate de măsurile de întreținere al malurilor și albiilor corpurilor de apă.

S-a constatat la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, că din 21 corpuri de apă puternic modificate (Râuri-CAPM) 52,38% ating potenţialul ecologic bun şi din 6 corpuri de apă artificiale - canale (Râuri-CAA) 83,33% ating potenţialul ecologic bun, distribuția pe clase de potenţial fiind ilustrată în *Figura 6.10*.

<u>Lacuri de acumulare şi lacuri artificiale</u>

Caracterizarea **<u>potenţialului ecologic</u>** al lacurilor de acumulare (8 corpuri de apă) și a lacului artificial Ghioroc (1 corp de apă) s-a realizat prin evaluarea fitoplanctonului, a elementelor fizico-chimice generale şi poluanţilor specifici, precum și a elementelor hidromorfologice.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, evaluarea potențialului ecologic al **lacurilor de acumulare** (8 corpuri de apă) a indicat faptul că 4 corpuri de apă (50%) ating potenţialul ecologic

bun (*Figura 6.11*). Cele mai frecvente măsuri de atenuare au fost reprezentate de măsurile specifice de gospodărirea apelor.

Corpul de apă lac **artificial** a fost încadrat în clasa de potențial moderat.

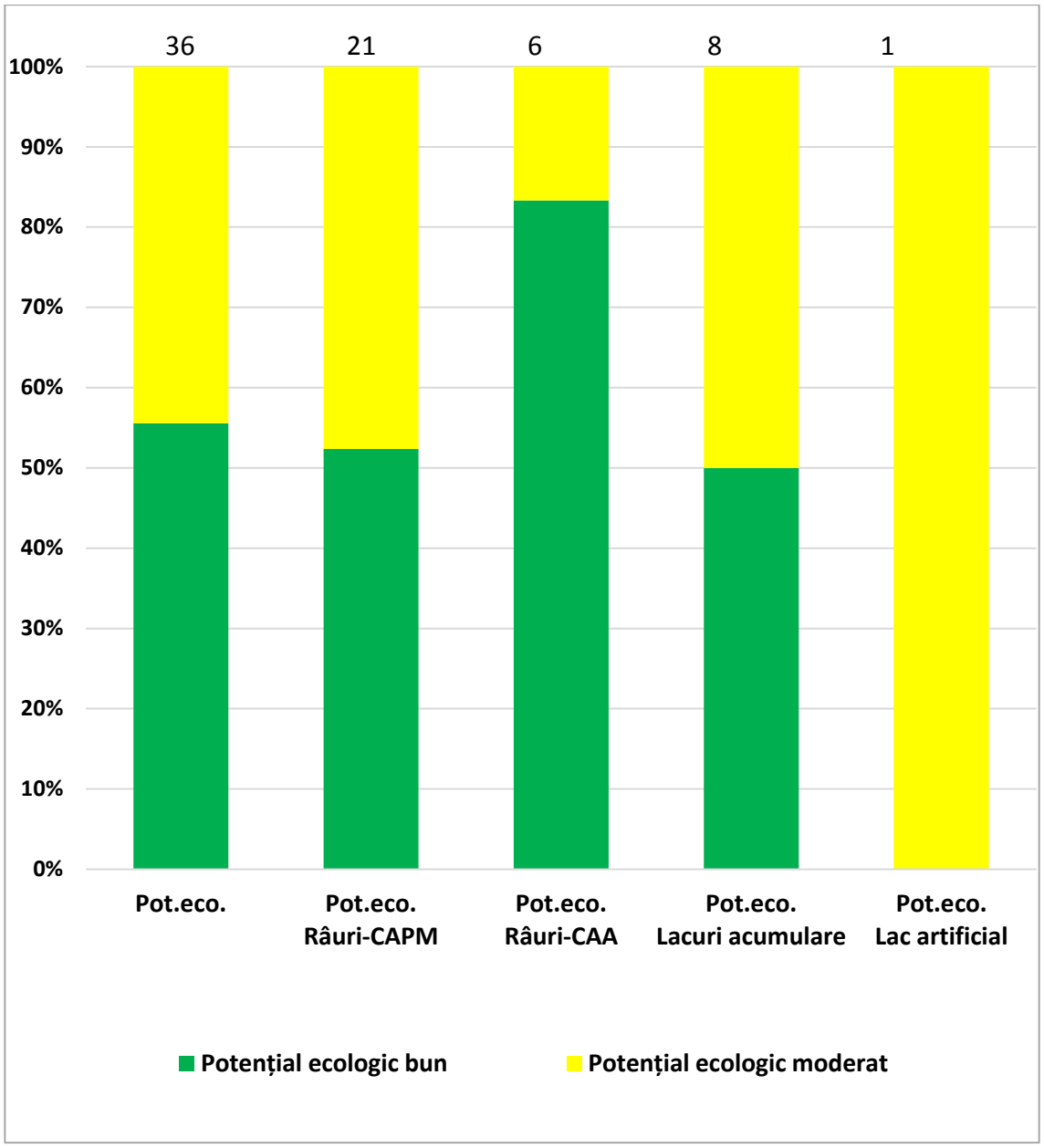

Figura 6.11. Potenţialul ecologic al corpurilor de apă puternic modificate şi corpurilor de apă artificiale (râuri CAPM, râuri CAA, lacuri de acumulare, lac artificial)

Cu privire la **elementele hidromorfologice**, comparativ cu cerința de raportare WISE, metodologiile de evaluare a stării elementelor de calitate hidromorfologice pentru corpurile de apă naturale și corpurile de apă puternic modificate și artificiale, prevăd un sistem de clasificare în 5 clase de calitate. Astfel clasele 3, 4 și 5 din metodologiile INHGA care se regăsesc în Anexa 6.1 proiectul *Planului Național de Management actualizat 2021* (respectiv *Anexa 6.1.2.A* (râuri naturale, puternic modificate și artificiale), *Anexa 6.1.2.B* (lacuri), *Anexa 6.1.2.E* (fluviul Dunărea) *și Anexa 6.1.2.F (corpuri de apă nepermanente)* se raportează în clasa 3 în WISE.

În tabelul următor se prezintă echivalența claselor din metodologiile INHGA cu clasele din WISE.

Sistem de clasificare pentru elementele hidromorfologice – conform metodologii INHGA	Sistem de clasificare pentru elementele hidromorfologice – conform WISE
Clasa 1 - foarte bună	Clasa 1 - foarte bună
Clasa 2 - bună	Clasa 2 - bună
Clasa 3 - moderată	Clasa 3 – tot ce este mai jos de clasa 2 - bună, respectiv: clasa 3 –moderată, clasa 4 – proastă, clasa 5 – slabă
Clasa 4 - proastă	
Clasa 5 - slabă	

În *Tabelul 6.5.* sunt prezentate rezultatele evaluării la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri a stării şi a potenţialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice al corpurilor de apă de suprafață pe categorii de corpuri de apă.

Tabel 6.5. Rezultatele evaluării stării/potențialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri

	Râuri naturale		Râuri CAPM		Râuri CAA		Lacuri de acumulare		Lacuri CAA	
	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%
Corpuri de apă în stare hidromorfologică foarte bună/ potențial maxim	19	9,27								
Corpuri de apă în stare hidromorfologică bună/ potențial bun	144	70,24					5	62,50		
Corpuri de apă în stare hidromorfologică moderată/ slabă/ proastă /potențial moderat/ slab/ prost	42	20,49	21	100	6	100	3	37,50	1	100
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ	**205**		**21**		**6**		**8**		**1**	

În tabelul de mai jos se prezintă încadrarea corpurilor de apă de suprafață (râuri, lacuri), în 3 clase din punct de vedere hidromorfologic, conform *Ghidului European de Raportare 2022* – Sistemul WISE.

Categorie corp de apă	Clasa 1/ foarte bună	Clasa 2/ bună	Clasa 3/ moderată	TOTAL
Râuri	19	144	69	232
Lacuri	0	5	4	9
TOTAL	**19**	**149**	**73**	**241**

În *Figura 6.12* este reprezentată încadrarea în stare/ potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice pentru corpurile de apă râuri (naturale, puternic modificate antropic, artificiale) și lacuri artificiale.

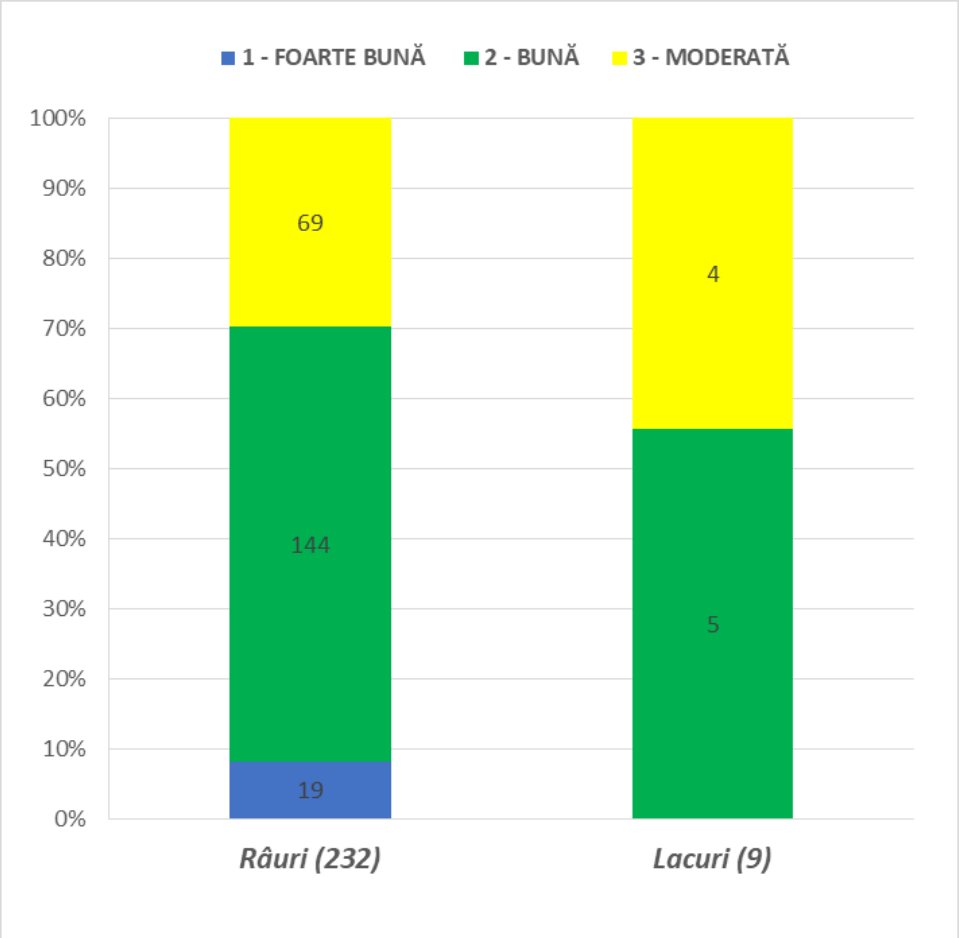

Figura 6.12. **Stare / potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri** *(conform WISE 2022)*

6.2.1.3.2. Confidenţa evaluării stării ecologice/ potenţialului ecologic şi a stării chimice

I. Confidenţa evaluării stării ecologice/potenţialului ecologic

Definirea claselor de confidență (ridicată, medie și scăzută) a avut la bază criteriile utilizate în *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016* și aplicarea unor elemente privind confidența, din draft-ul Planului de Management al districtului hidrografic al Dunării (actualizarea 2021), în vederea asigurării comparabilității rezultatelor. Îmbunătățirea confidenței procesului de evaluare a stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă trebuie interpretată în contextul elementelor de progres enunțate la cap. 6.2.1.2.

În cazul corpurilor **naturale,** se constată o variaţie a valorilor în cadrul claselor de confidenţă, exemplificându-se cu următoarele: confidența ridicată - valoare maximă 36,10% (în cazul a 74 corpuri naturale), confidența medie – valoare maximă 39,02% (în cazul a 80 corpuri naturale) și confidența scăzută 24,88% (în cazul a 51 corpuri naturale). Se remarcă reducerea semnificativă a numărului/procentului de corpuri de apă naturale evaluate cu confidență scăzută comparativ cu *Planul de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat 2015 aprobat prin H.G. nr. 859/2016*.

În cazul corpurilor de apă **puternic modificate și artificiale**, evaluarea potențialului ecologic în funcție de sub-categoriile corpurilor de apă, a avut la baza principiile generale privind definirea claselor de confidență, actualizate și în contextul situațiilor specifice. Valorile maxime ale claselor de confidenţă pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale au fost: 100%

(lac artificial) în cazul confidenței ridicate, 16,67% (corpuri de apă artificiale râuri - canale) în cazul confidenței medii, respectiv 66,66% (corpuri de apă artificiale râuri - canale) confidența scăzută.

Confidenţa evaluării stării ecologice a corpurilor de apă este prezentată în Anexa 6.1.A a proiectului *Planului de Management al spaţiului hidrografic Crișuri actualizat -2021*.

6.2.1.4.2. Caracterizarea şi evaluarea stării chimice a corpurilor de apă

La nivel spațiului hidrografic Crișuri, starea chimică a corpurilor de apă de suprafață a fost analizată și caracterizată pe baza sistemelor de clasificare și evaluare conforme cu prevederile DCA (Directiva 2000/60/CE) și Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpuse în legislația națională prin H.G. nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanțe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanți. Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață constă în controlul conformării concentrațiilor de substanțe prioritare determinate în apele de suprafață, categoria: râuri, lacuri, ape tranzitorii, ape costiere și ape teritoriale[37], cu valorile SCM (MA-SCM = standardul de calitate a mediului – media aritmetică și CMA-SCM = standardul de calitate a mediului – concentrația maximă admisibilă) din Directiva 2013/39/UE. Conform prevederilor Ghidului de raportare al DCA 2022, evaluarea stării chimice s-a realizat pe baza datelor de monitorizare, prin grupare, prin combinații între monitorizare și grupare, modelare, opinia expertului.

Detalii privind etapele urmate, la nivel național și la nivel de bazin sau spațiu hidrografic, în vederea evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață sunt furnizate în Anexa 6.1.6 a *proiectului Planului Național de Management actualizat 2021*.

În evaluarea stării chimice s-a aplicat principiul celei mai defavorabile situații (***"one out - all out")***, adică dacă una dintre concentrațiile de substanțe prioritare găsită în corpurile de apă de suprafață depășește unul dintre SCM pentru substanțele prioritare existente se consideră că acel corp nu atinge stare chimică bună. Clasificarea stării chimice se realizează în 2 clase: bună și altă stare decât bună.

Pentru ilustrarea stării chimice la nivelul unui corp de apă se utilizează două culori şi anume:

- albastru pentru starea chimică bună
- roșu când nu se atinge starea chimică bună

Rezultatele evaluării și clasificării stării chimice a tuturor corpurilor de apă în conformitate cu cele menționate anterior sunt prezentate în Anexa 6.2 a proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027.* Toate cele 241 corpuri de apă de suprafață, existente la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost evaluate din punct de vedere al stării chimice.

În urma monitorizării în mediile de investigare apă și biotă a noilor substanțe prioritare introduse de Directiva 2013/39/UE, starea chimică a corpurilor de apă nu a fost afectată de acestea.

Neatingerea stării chimice bune a fost cauzată inclusiv de impactul substanțelor cu SCM-uri revizuite, respectiv difenileteri bromurați în mediul de investigare biotă, în 5 corpuri de apă.

În conformitate cu prevederile Directivei 2013/39/UE s-au realizat următoarele hărți pentru starea chimică:

[37]apele teritoriale sunt apele care acoperă distanța de la 1 milă marină până la 12 mile marine, ape pentru care trebuie evaluată starea chimică potrivit articolului 2(1) din DCA.

- harta cu starea chimică globală și estimarea gradului de confidență în evaluarea stării chimice, în care a fost reprezentată starea chimică a corpurilor de apă de suprafață pe baza tuturor substanțelor prioritare folosite în evaluarea stării la nivelul spațiului hidrografic Crișuri – *Figura 6.13;*
- harta cu starea chimică la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din care s-au exclus substanțele omniprezente persistente bioacumulabile și toxice (PBT) – *Figura 6.14;*
- harta cu starea chimică la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, care conține doar substanțele PBT – *Figura 6.15;*
- harta cu starea chimică la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte *Figura 6.16*.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, nu a fost necesară reprezentarea hartii cu starea chimică pentru substanțele nou identificate (34-45) deoarece nu au fost semnalate depășiri ale acestor SCM-uri.

O parte dintre corpurile de apă de suprafață care nu ating starea chimică bună în 2021, sunt la risc de neatingerea a obiectivului de mediu la nivelul anului 2027.

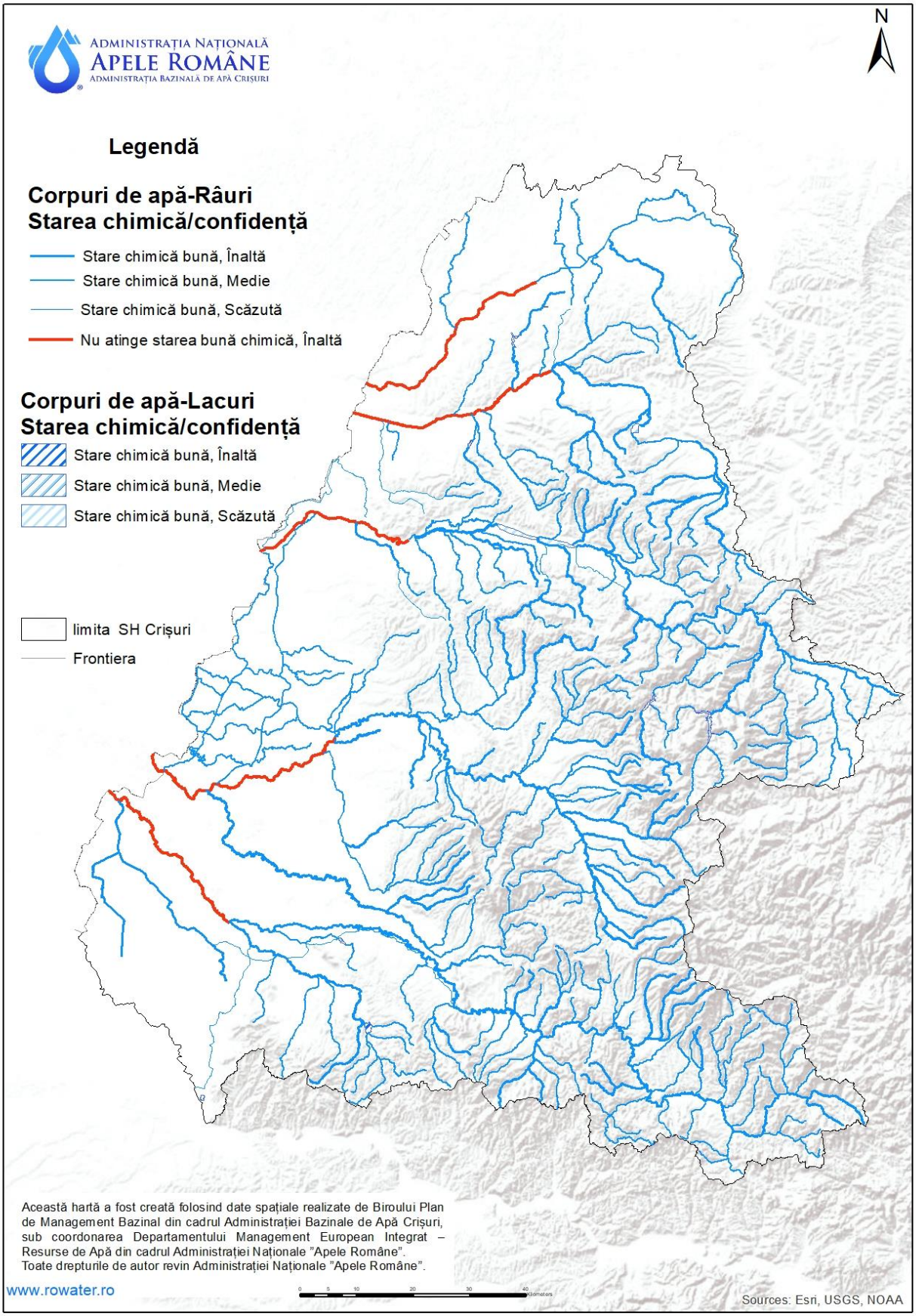

Figura 6.13. Starea chimică globală și gradul de confidență în evaluarea corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

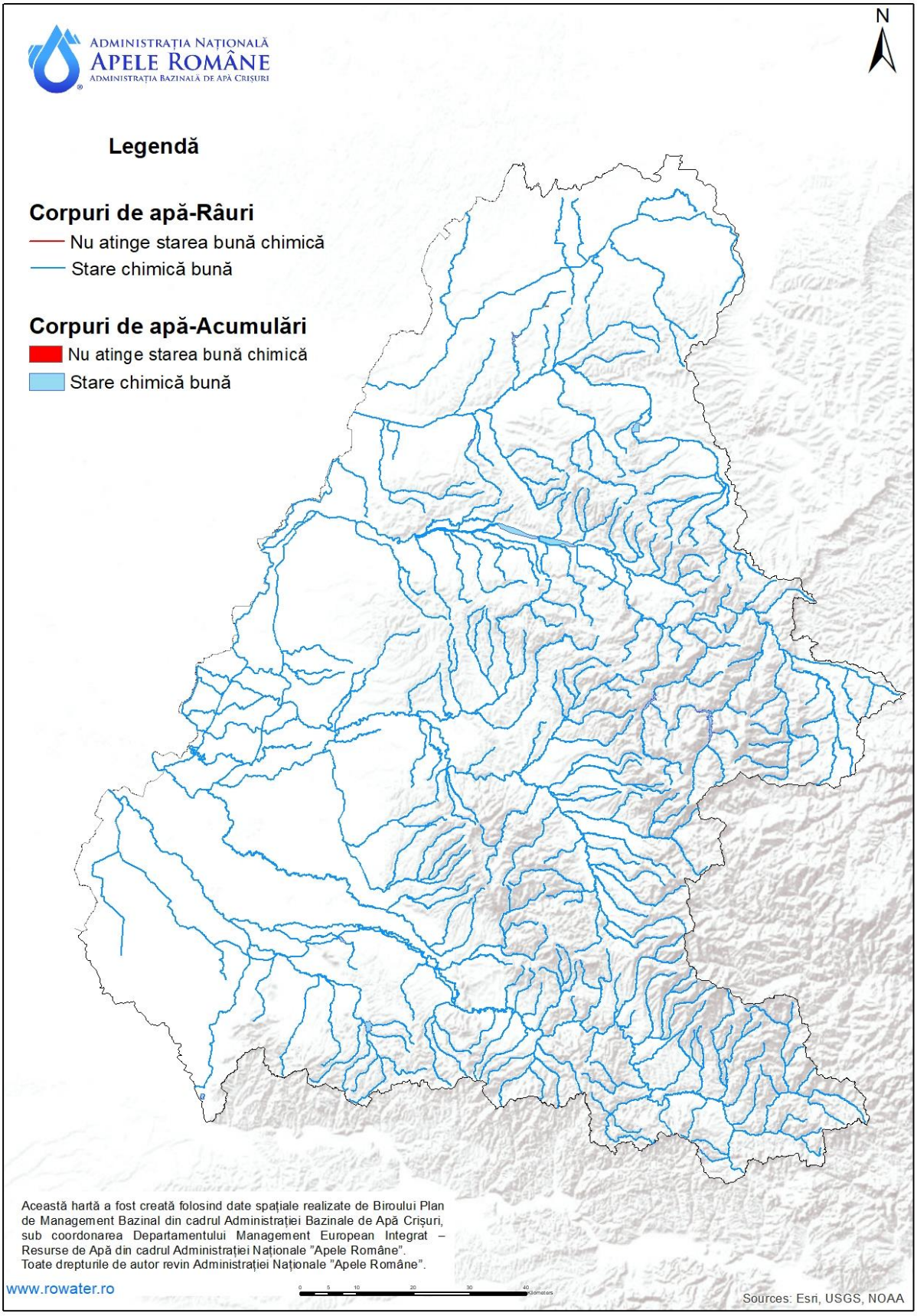

Figura 6.14. Starea chimică parțială (nu include substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

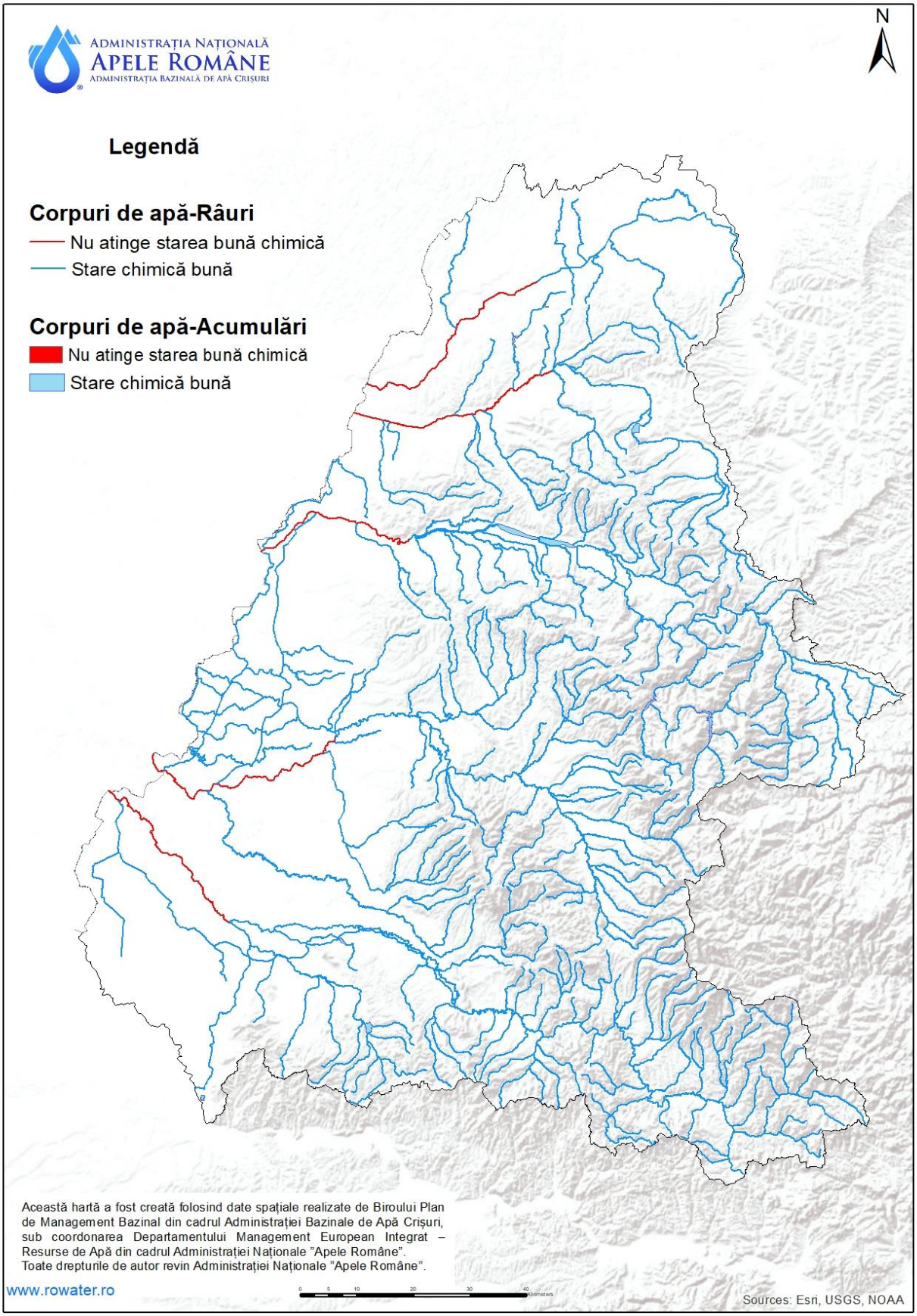

Figura 6.15. Starea chimică parțială (conține doar substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

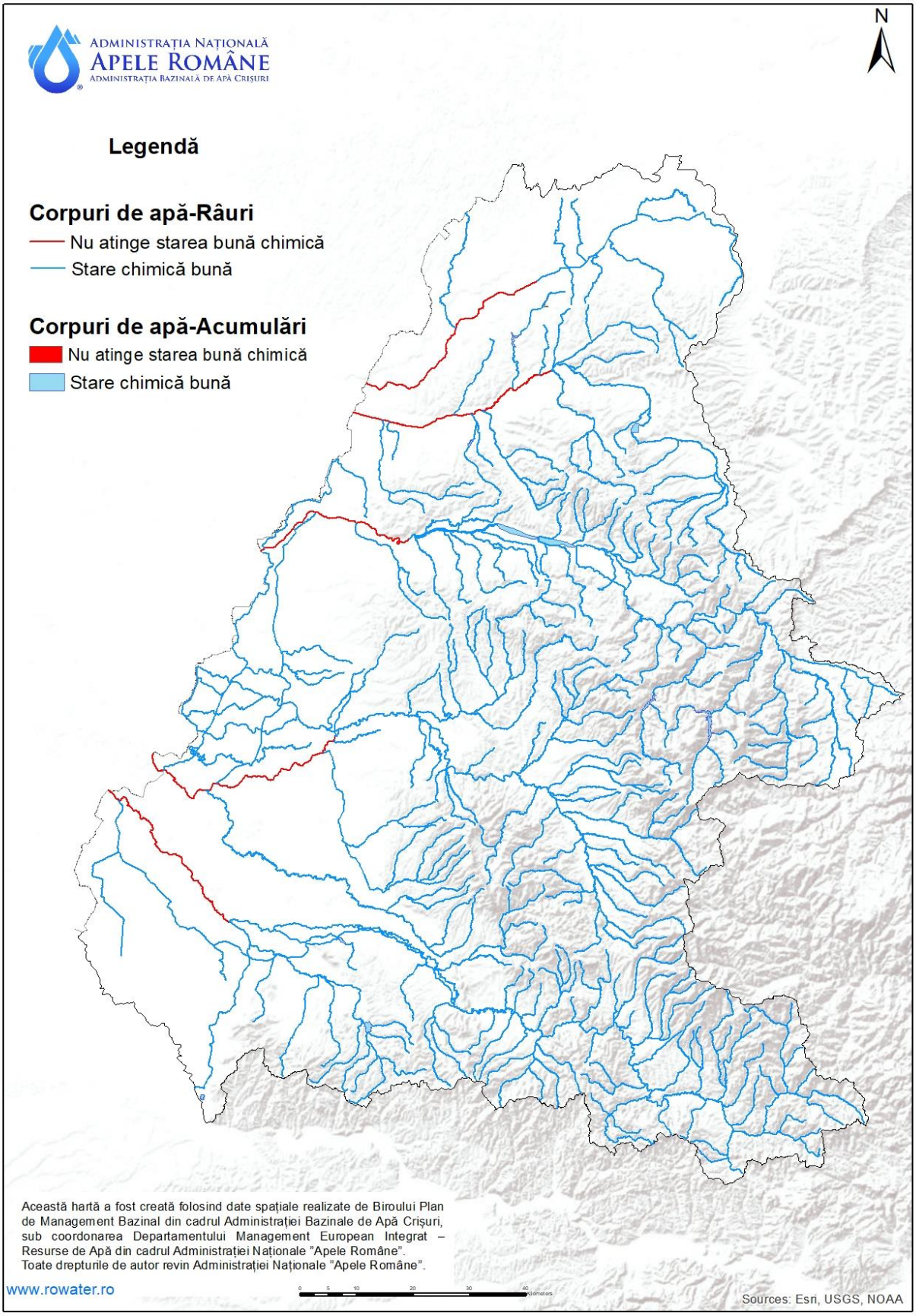

Figura 6.16. Starea chimică parțială (conține doar substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte), a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

În urma evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, a rezultat faptul că din 241 corpuri de apă, 236 corpuri de apă (97,93%) sunt în stare chimică bună, iar restul de 5 corpuri (2,07%) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.17* și *Tabel 6.6*).

Figura 6.17. Starea chimică globală a corpurilor de apă de suprafață, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață s-a realizat pe baza datelor de monitoring pentru un număr de 73 corpuri de apă de suprafață (30,29%), prin grupare (prin extrapolarea datelor de monitorizare de la alte corpuri de apă) pentru 154 corpuri de apă de suprafață (63,90%) și pe baza opiniei expertului pentru 14 corpuri de apă (5,81%).

Comparativ cu evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață realizată în *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, se constată că, la *nivelul spațiului hidrografic Crișuri*, procentul de corpuri de apă în stare chimică bună a scăzut cu 1,24%.

Evoluția stării chimice a corpurilor de apă de la primul ciclu de implementare al DCA, până la etapa de realizare a proiectului Planului de Management actualizat este prezentată în Figura 6.18.

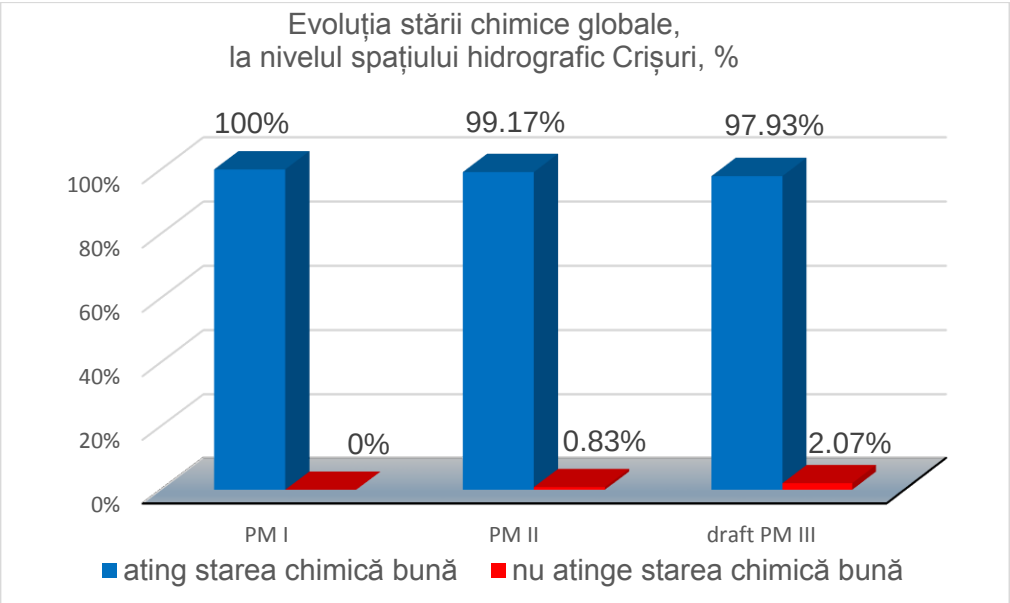

Figura 6.18. Evoluția stării chimice globale, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

De asemenea, urmare a analizei efectuate, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, s-au constatat depășiri ale standardelor de calitate pentru un număr de 2 substanțe omniprezente (PBT) în 5 de corpuri de apă, astfel: difenileteri bromurați în 5 corpuri de apă și mercur în aceleași 5 corpuri de apă.

O situație mai detaliată privind evoluția corpurilor de apă în altă stare decât bună, este prezentată în *Figura 6.19*. care ilustrează procentul corpurilor de apă ce nu ating starea bună din cauza uneia, 2, 3 și ≥ 4 substanțe prioritare (cu și fără substanțe omniprezente PBT) din *Planul de Management aprobat prin H.G. nr. 80/2011*, *Planul de Management Actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016* și evaluarea stării chimice actuală.

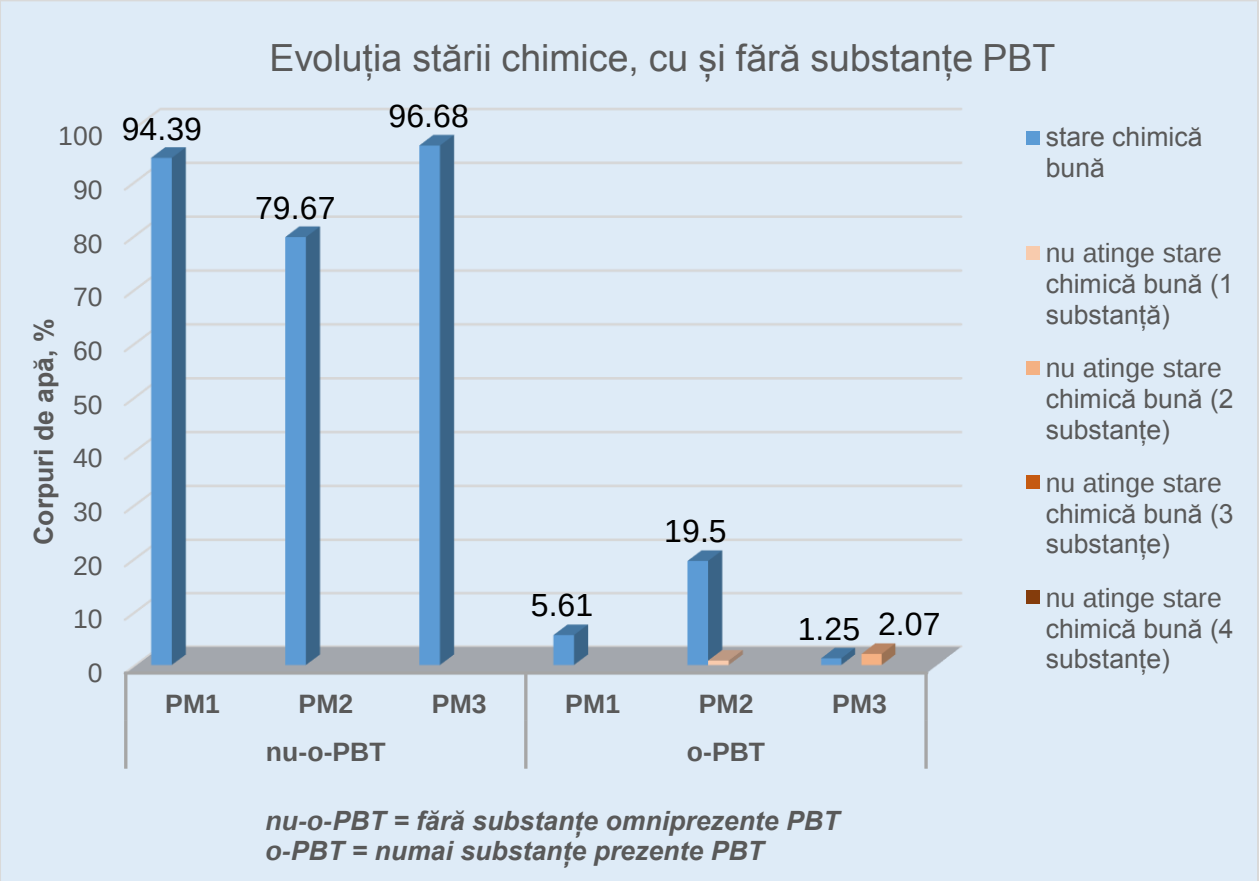

Figura 6.19. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă de la primul Plan de management până în prezent

Progresele înregistrate față de situația existentă la nivelul Planului de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016, sunt prezentate în detaliu în subcapitolul 6.2.1.3.2.

Corpurile de apă care nu ating obiectivul de stare chimică bună au drept cauză depășirile valorilor concentrațiilor în mediul de investigare biotă.

Tabel 6.6. Rezultatele evaluării stării chimice la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Corpuri de apă de suprafață	Corpuri de apă naturale		Corpuri de apă puternic modificate și artificiale							
	Râuri		Râuri CAPM		Lacuri de acumulare		Canale		Lac artificial	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Corpuri de apă care sunt în stare chimică bună	202	98.54	19	90.48	8	100	6	100	1	100
Corpuri de apă care nu ating stare chimică bună	3	1.46	2	9.52	0		0		0	
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ DE SUPRAFAȚĂ	**205**		**21**		**8**		**6**		**1**	

Corpuri de ape naturale

În evaluarea **stării chimice** a corpurilor de apă naturale s-a folosit metodologia descrisă în Anexa 6.1.6 a *Planului Național de Management actualizat 2022-2027*, cu respectarea obiectivelor de mediu prevăzute în articolul 4(1)(a) din DCA.

În urma aplicării acestei metodologii, s-a constatat că, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din totalul de 205 corpuri de ape naturale, 202 corpuri (98,54%) sunt în starea chimică bună, iar 3 corpuri (1,46%) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.20*).

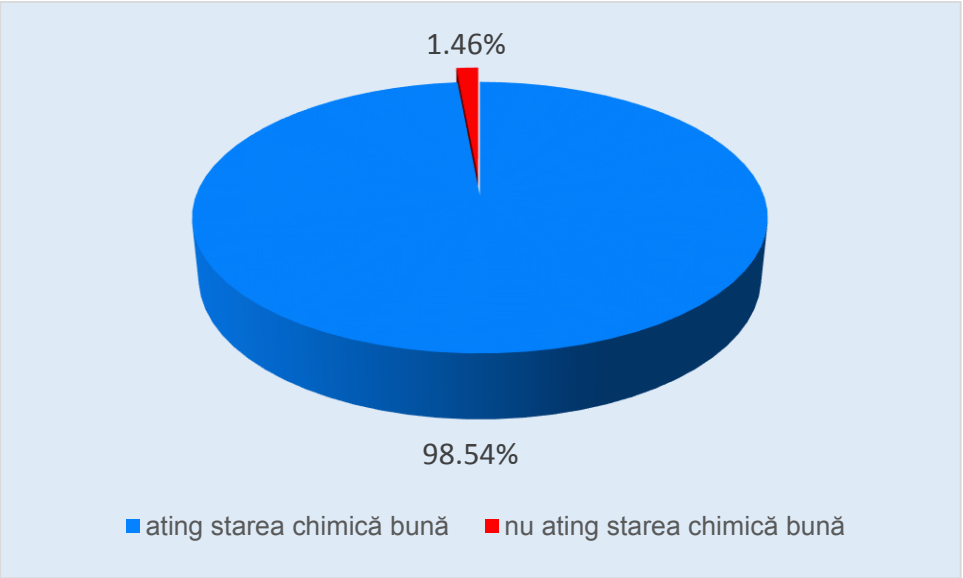

Figura 6.20. Starea chimică a corpurilor de apă naturale, la nivelul bazinului hidrografic Crișuri

a. Râuri naturale

În ceea ce privește râurile naturale, analiza efectuată indică faptul că, *la nivelul spațiului hidrografic Crișuri*, 202 corpuri (98,54%) din această categorie de apă sunt în stare chimică bună, iar restul de 3 corpuri (1,46%) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.21*). SCM-urile din Anexa 6.1.6 a *Planului Național de Management actualizat* 2022-2027 au fost depășite pentru această categorie de corpuri de apă în cazul următoarelor substanțe: mercur (biotă) în 3 corpuri de apă și difenileteri bromurați (biotă) în 3 corpuri de apă.

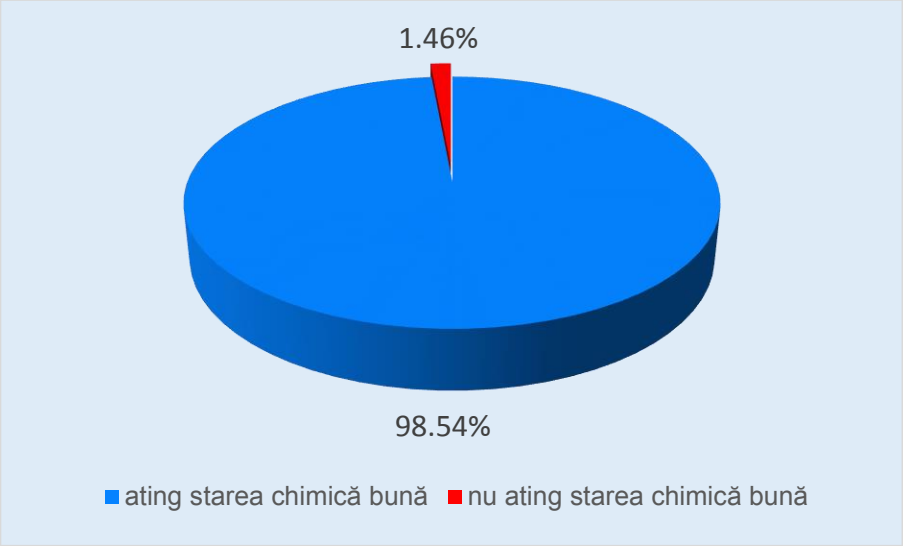

Figura 6.21. Starea chimică a corpurilor de apă naturale (râuri), la nivelul bazinului hidrografic Crişuri

Corpuri de apă puternic modificate

Evaluarea **stării chimice** a corpurilor de apă puternic modificate s-a realizat urmând aceeași metodologie ca şi în cazul corpurilor de apă naturale. În urma analizei a rezultat faptul că din totalul de 29 corpuri de ape puternic modificate (râuri, lacuri de acumulare) 27 corpuri (93,10%) din această categorie sunt în stare chimică bună, iar 2 corpuri (6,90%) nu ating starea chimică bună (Figura 6.22).

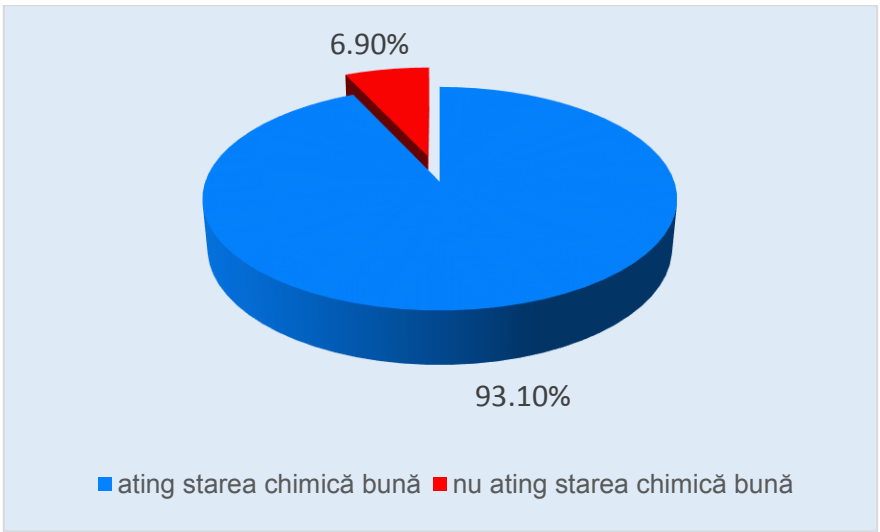

Figura 6.22. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate şi acumulări, la nivelul spațiului hidrografic Crişuri

a. Râuri puternic modificate

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din totalul de 21 corpuri de apă puternic modificate – râuri, 19 corpuri (90,48%) din această categorie ating starea chimică bună, iar restul de 2 corpuri (9,52%) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.23*).

SCM-urile din Anexa 6.1.6 a *Planului Național de Management actualizat* au fost depășite pentru această categorie de corpuri de apă în cazul următoarelor substanțe: mercur (biotă) în 2 corpuri de apă și difenileterbromuraţi (biotă) în 2 corpuri de apă.

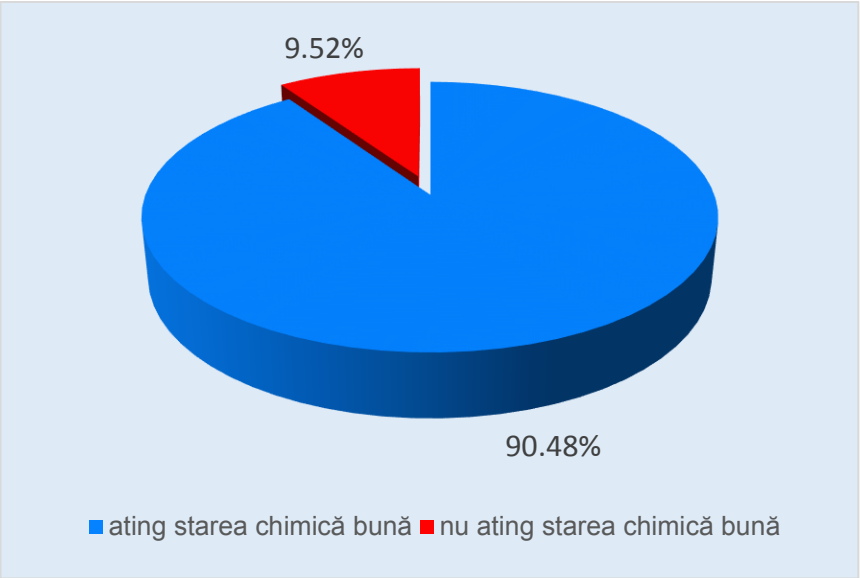

Figura 6.23. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate (râuri), la nivelul spațiului hidrografic Crişuri

b. **Lacuri de acumulare**

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, 8 corpuri (100%) din categoria lacurilor de acumulare ating starea chimică bună.

Corpuri de apă artificiale

Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă artificiale s-a realizat urmând aceeași metodologie ca şi în cazul corpurilor de apă naturale.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, toate cele 7 corpuri de apă artificiale (6 râuri şi 1 lac), ating starea chimică bună (100%).

Directiva 2013/39/UE a introdus un număr de 12 noi substanțe prioritare și a revizuit standarde de calitate pentru 7 substanțe deja existente. Pentru acestea, starea chimică bună a corpului de apă ar trebui atinsă în 2027. Prelungirea termenelor prevăzute la art. 4(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, până în anul 2033[38] pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare (a se vedea articolul 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată).

[38] Document tehnic privind Condițiile Naturale în relație cu excepțiile, conform DCA (Natural Conditions in relation to WFD Exemptions, Water Directors Meeting, 4-5 December 2017, Tallinn)

6.2.1.5. Evaluarea tendințelor concentrațiilor de substanțe prioritare din sedimente

În scopul verificării respectării principiului nedeteriorării, un alt obiectiv important al DCA și al Directivei 2013/39/UE, s-a analizat dacă valorile concentrațiilor anumitor substanțe prioritare[39] din sedimente nu prezintă tendințe crescătoare și, ca urmare, nu pot periclita starea chimică bună a corpului de apă, odată ce aceasta a fost atinsă.

Analiză în sedimente s-a efectuat pentru un număr de 11 corpuri de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, având în vedere 6 substanțe prioritare din cele 20 prevăzute la art. 3.6. al Directivei 2013/39/UE. Nu au fost monitorizate următoarele substanțe: antracen, difenileteri bromurați, cloralcani C10-13, Di(2-etilhexil)ftalat, fluoranten, hexaclorbutadienă, hidrocarburi aromatice policiclice (benz(a)piren), compuși tributilstanici, dicofol, acid perfluoroctan sulfonic și derivații săi (PFOS), chinoxifen, dioxine și compuși de tip dioxină, hexa-bromo-ciclo-dodecani (HBCDD), heptaclor și heptaclor epoxid.

Analiza datelor a arătat că metalele Hg și Cd au înregistrat tendințe crescătoare ale valorilor concentrațiilor în sedimente, acestea nefiind semnificative.

6.2.1.6.2. Confidența evaluării stării chimice

Potrivit cerințelor din ghidul european de raportare pentru *Planul de Management,* trebuie realizată o estimare calitativă a gradului de confidență în evaluarea stării corpurilor de apă de suprafață.

În acest sens, s-au stabilit următoarele criterii pentru estimarea calitativă a gradului de confidență în evaluarea **stării chimice**:

- **Confidență ridicată (categoria 3):** șir lung de date de monitorizare + date de monitorizare de bună calitate[40] pentru toate substanțele prioritare evacuate în mediul acvatic;
- **Confidență medie (categoria 2):** date de monitorizare insuficiente, analiză prin similitudine/grupare + calitate slabă a datelor de monitorizare pentru o parte dintre substanțele prioritare care sunt evacuate în mediul acvatic;
- **Confidență scăzută (categoria 1):** nu există date de monitorizare, iar corpurile de apă au fost analizate pe baza opiniei expertului/analizei de risc, respectiv prezența/absența presiunilor chimice.

În urma aplicării acestor criterii, s-a constatat că evaluarea stării chimice s-a făcut cu un grad de confidență **ridicată** pentru 73 dintre corpurile de apă (30,29%), **medi**e pentru 154 dintre corpurile de apă (63,90%) și scăzută pentru 14 dintre corpurile de apă (5,81%).

Estimarea gradului de confidență în evaluarea stării chimice, la nivel de corp de apă de suprafață, ca urmare a aplicării criteriilor menționate anterior, este prezentată în harta din Figura 6.11.

[39]Antracen, Difenileteri bromurați, Cadmiu și compușii săi, Cloralcani C_{10-13}, Di(2-etilhexil)ftalat, Fluoranten, Hexaclorbenzen, Hexaclorbutadienă, Hexaclorciclohexan, Plumb și compușii săi, Mercur și compușii săi, Pentaclorbenzen, Hidrocarburi poliaromatice, Compuși tributilstanici, Dicofol, Acid perfluoroctan sulfonic și derivații săi (PFOS), Chinoxifen, Dioxine și compuși de tip dioxină, Hexa bromo ciclo dodecan, heptaclor și heptaclorepoxid

[40]date care îndeplinesc criteriile minime de performanță, cerute de Directiva 2009/90/CE (*Directiva Comisiei din 31 iulie 2009 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a specificațiilor tehnice pentru analiza chimică și monitorizarea stării apelor*), pentru toate metodele de analiză a substanțelor prioritare și anume: incertitudine de măsurare de maximum 50 % (k = 2), estimată la nivelul standardelor de calitate a mediului aplicabile și o limită de cuantificare de maximum 30 % din valoarea standardelor de calitate a mediului aplicabile.

6.2.2. Ape subterane

În cazul apelor subterane, Directiva Cadru Apa defineşte starea cantitativă, precum şi starea chimică a corpurilor de apă subterană. Acestea sunt clasificate în două clase respectiv starea bună și stare slabă.

Starea bună implică o serie de "condiţii" definite în Anexa V din Directiva Cadru a Apelor (Directiva 2000/60/CE). Metodologia evaluării stării corpurilor de apă subterană a urmat, în general, recomandările documentului „Îndrumar asupra stării apelor subterane şi evaluării tendinţelor" realizat de Comisia Europeană şi al Ghidului european nr.18 „Guidance on groundwaters status and trend assessment" elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru.

6.2.2.1. Starea cantitativă

Conform Anexei V din Directiva Cadru Apa, *starea bună* din punct de vedere *cantitativ* a apei subterane se atinge atunci când *nivelul apei subterane în corpul de apă analizat este astfel încât resursele de apă subterană disponibile nu sunt depăşite de rata de captare medie anuală pe termen lung.*

Deteriorarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană, este determinată de scăderea constantă în timp, dar şi pe suprafaţă, a nivelului hidrostatic/piezometric.

În cazul corpurilor de apă subterană freatică, scăderea nivelului hidrostatic poate avea două cauze, respectiv o cauză naturală şi o cauză antropică:

- Scăderea cantităţii de precipitaţii, care reprezintă, în general, principală sursă de alimentare cu apă a acviferelor ***(cauză naturală***);
- Exploatarea apei subterane pentru alimentarea cu apă potabilă, irigaţii sau apă industrială ***(cauză antropică).***

Scăderea cantităţii de precipitaţii, în principal ca efect al schimbărilor climatice, determină o scădere a nivelului hidrostatic, pe întreg corpul de apă subterană, în timp ce exploatările de apă subterană au efect local asupra nivelului apei subterane freatice.

În analiza deteriorării / nedeteriorării din punct de vedere cantitativ (scăderea nivelului hidrostatic), ca efect al activităţilor antropice, trebuie avut în vedere atât distribuţia captărilor de apă pe suprafaţa corpului de apă subterană, cât şi debitele de apă exploatate.

Variaţia nivelului piezometric al acviferelor de adâncime este mult mai puţin influenţată de variaţia condiţiilor climatice comparativ cu cel al acviferelor freatice. Analiza trebuie făcută pentru fiecare foraj de exploatare (singular) sau fiecare captare. Astfel, apare şi în cazul corpurilor de apă subterană de adâncime, ***termenul de deteriorare / nedeteriorare locală din punct de vedere cantitativ*** ca efect local al lucrării / lucrărilor de exploatare (cauză antropică).

Pentru evaluarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană s-au utilizat în general recomandarile Ghidului European în domeniu, elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru.

În evaluarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană aferente ABA Crişuri, având în vedere **conexiunea cu apele de suprafaţă şi posibila influenţă asupra** ecosistemelor terestre dependente de apa subterană, precum şi bilanţul hidric, a rezultat faptul că toate corpurile de apă subterană sunt în stare cantitativă bună.

În această etapă a fost actualizată baza de date cu noi informaţii, în urma cărora s-au realizat grafice de evoluţie a nivelurilor hidrostatice medii din anul 2017 comparativ cu nivelurile medii multianuale pentru perioada de observaţie 2000-2017, pentru fiecare corp de apă subterarană freatică în parte (în cazul corpului de adâncime nu s-a înregistrat variaţia nivelului piezometric, fie datorită faptului că variaţiile sunt nesemnificative, fie din cauza faptului că forajele sunt în conservare şi nu pot fi efectuate măsurători). Analiza a fost realizată având în vedere dispoziţia captărilor şi volumele exploatate pentru fiecare corp de apă subterană.

Din analiza efectuată pe toate cele 271 foraje monitorizate cantitativ, se constată creşteri ale adâncimii nivelul mediu al apei subterane corespunzătoare anului 2017 faţă de nivelul mediu multianual în 72 % dintre foraje (Figura 6.24).

Aceste variaţii sunt datorate lipsei precipitaţiilor şi nu a impactului activităţilor umane (supraexploatare). Se poate menţiona că analiza s-a realizat având în vedere poziţia şi volumele exploatate de captări. O scădere mai evidentă se observă la forajele situate în luncile râurilor unde alimentarea este mixtă (atât din precipitaţii, cât şi prin infiltrare din râu).

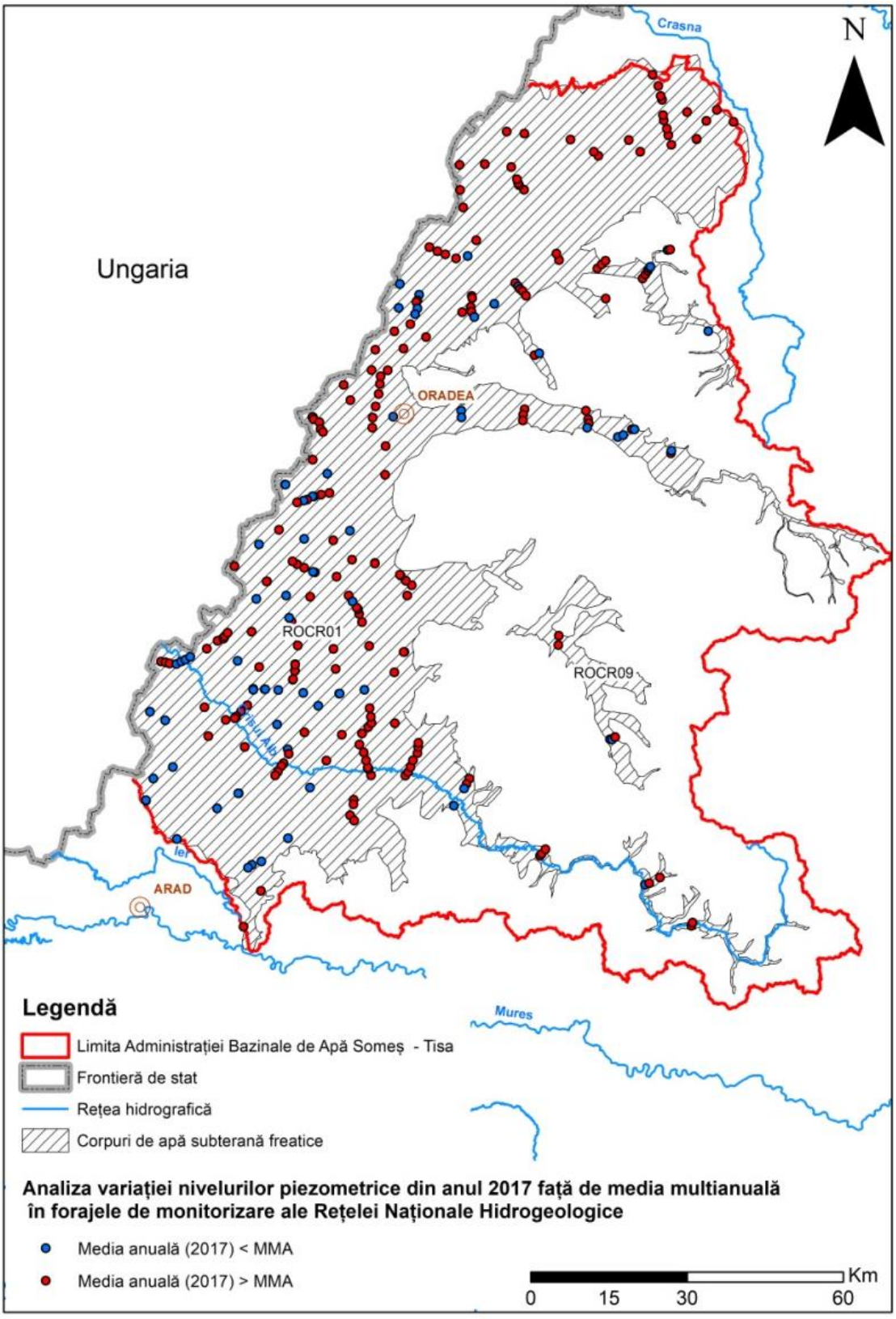

Figura 6.24 *Analiza evoluţiei nivelurilor hidrostatice în forajele de monitorizare cantitativă – ABA Crişuri*

Urmărind evoluţia nivelului hidrostatic la nivelul anului 2017 faţă de nivelul hidrostatic mediu multianual pentru perioada 2000-2017, pentru fiecare corp de apă subterană, se constată următoarele:

- în cazul corpului de apă subterană ROCR01, monitorizat cantitativ prin foraje la nivelul anului 2017 se remarcă o evoluţie asemănătoare a nivelurilor hidrostatice medii în anul 2017 şi a nivelurilor hidrostatice medii multianuale, pentru perioada 2000-2017, pentru toate punctele de monitorizare cantitativă precum şi o uşoară tendinţă de scădere (Figura 6.25)

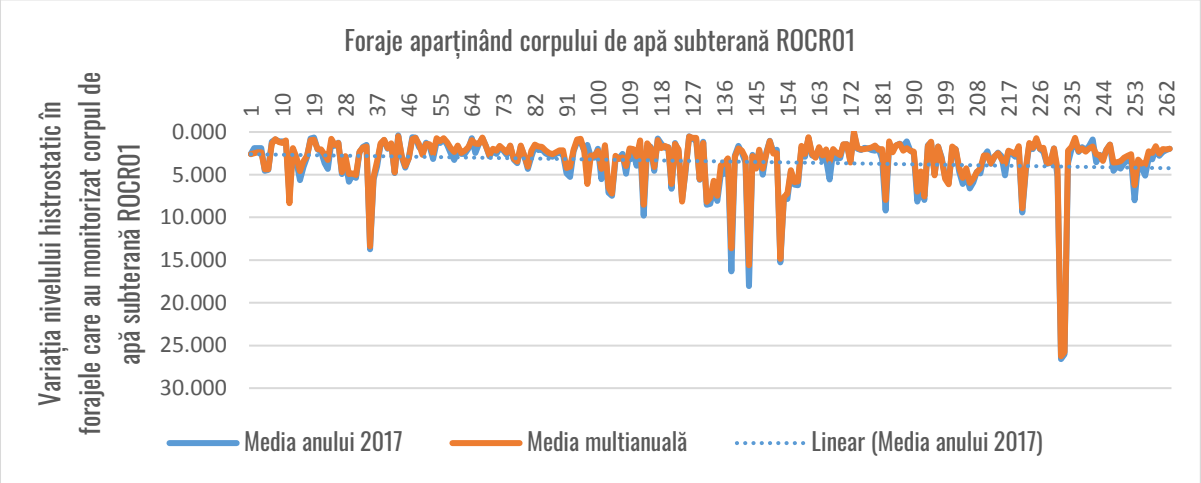

Figura 6.25. *Evoluţia nivelurilor hidrostatice pentru corpul de apă subterană ROCR01*

- corpul de apă subterană ROCR07, de adâncime, cu un număr redus de foraje, a fost monitorizat cantitativ prezentând grafice similare pentru perioada 2000-2017 şi 2017.

- în cazul corpului de apă subterană ROCR09, s-a înregistrat un trend ascendent către nivelul terenului al nivelului hidrostatic mediu multianual. Se remarcă evoluţia asemănătoare a nivelurilor hidrostatice medii în anul 2017 şi a nivelurilor hidrostatice medii multianuale (perioada 2000-2017, pentru toate punctele de monitorizare cantitativă (*Figura 6.26).*

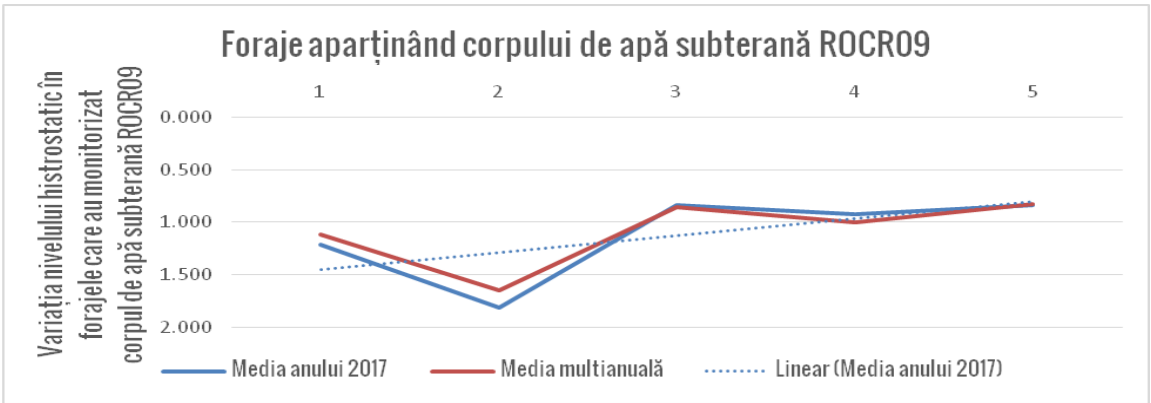

Figura 6.26 *Evoluţia nivelurilor hidrostatice pentru corpul de apă subterană ROCR09*

Corpurile de apă subterană ROCR02, ROCR03, ROCR04, ROCR05 de tip carstic – fisural şi corpurile de adâncime ROCR06 şi ROCR08 nu au fost monitorizate cantitativ.

Se remarcă o uşoară tendinţa de scădere a nivelului hidrostatic în cazul corpurilor ROCR01.

În general, consumul de apă a crescut pentru alimentarea industriei şi agriculturii, iar pentru alimentarea populaţiei a stagnat. Din analiza realizată, rezultă că niciun corp de apă subterană delimitat pe teritoriul ABA Crişuri nu este în starea cantitativă slabă (figura 6.27).

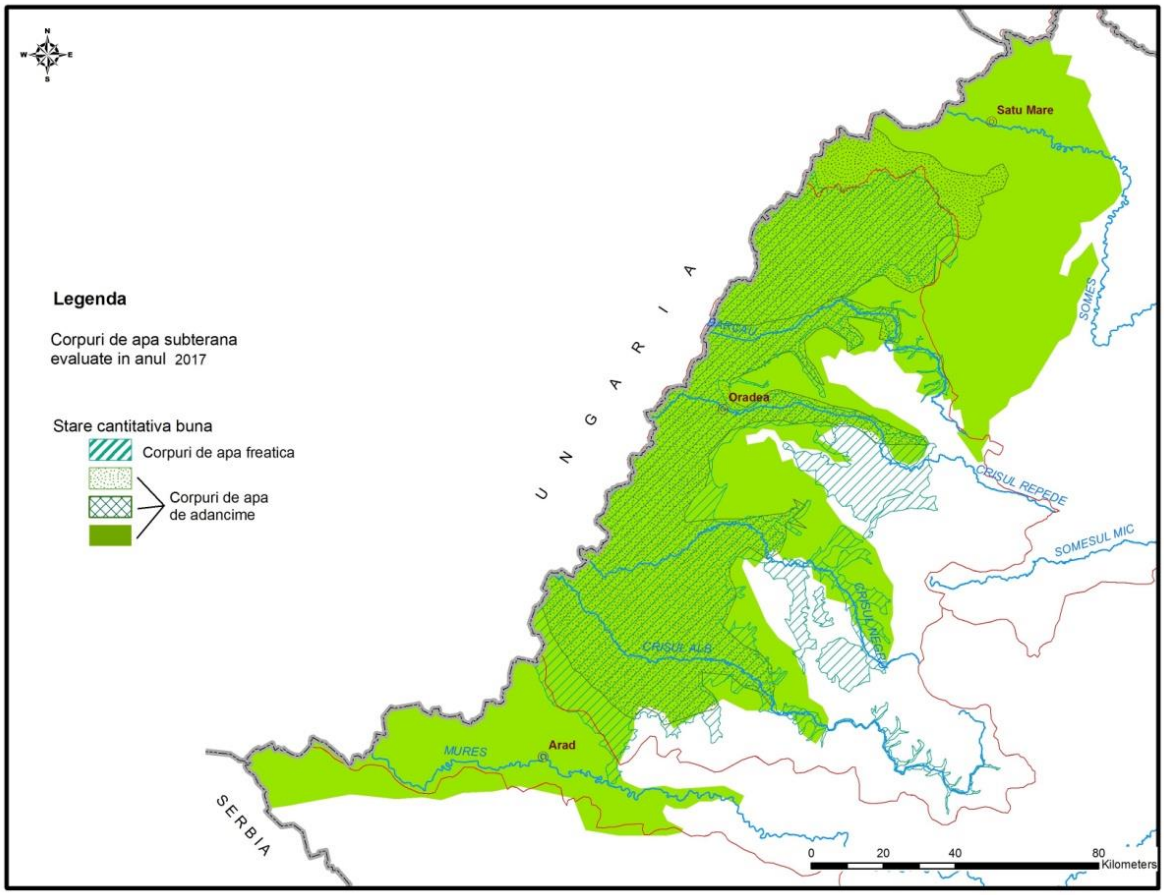

Figura 6.27. *Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană atribuite ABA Crişuri*

6.2.2.2. Starea chimică a corpurilor de apă subterană

Evaluarea stării corpurilor de apă subterană s-a realizat pe baza comparării analizelor chimice pentru perioada 2017-2019 cu valorile standardelor de calitate a apelor subterane şi cu valorile prag (TV), valori ce au fost determinate pentru fiecare corp de apă subterană în parte, conform Ord. nr. 621/2014.

Primul pas al metodologiei adoptate a fost verificarea depăşirii standardelor de calitate şi al TV. În cazul în care nu au fost înregistrate depăşiri ale acestor limite, corpul de apă subterană a fost considerat ca fiind în stare chimică bună. În cazul în care s-au înregistrat depăşiri ale acestor valori, pentru evaluarea stării au fost efectuate următoarele teste recomandate de documentul amintit:

- **Evaluarea generală a stării chimice:** A fost realizată agregarea datelor şi s-a verificat dacă suprafaţa pe care se înregistrează depăşirile pentru fiecare parametru monitorizat este sau nu mai mare de 20% din suprafaţa totală a corpului de apă subterană. Dacă suprafaţa afectată a depăşit valoarea de 20% din suprafaţa corpului, acesta a fost considerat în stare chimică slabă din punct de vedere a acestui test;
- **Testul intruziunilor saline sau de altă natură:** Acest test a fost considerat ca nefiind relevant pentru corpurile de apă subterană de pe teritoriul ABA Crişuri;
- **Testul diminuării stării chimice sau ecologice a apelor de suprafaţă asociate datorate transferului de poluanţi din corpurile de apă subterană:** În cadrul acestui test s-a verificat dacă depăşirile TV s-au înregistrat în zone unde poluanţii ar putea fi transferaţi către apele de suprafaţă. Se menţionează că, în cazul corpurilor de apă subterană, procesul de poluare este de la suprafaţă către subteran şi în rare cazuri, invers. Dacă încărcarea de poluant transferată din corpul de apă subterană către corpul

de apă de suprafaţă nu depăşeşte 50% din încărcarea totală a acestuia din urmă, corpul a fost considerat ca fiind în stare chimică bună din punct de vedere a acestui test.

- **Testul afectării Ecosistemelor Terestre Dependente de Apele Subterane:** În cadrul acestui test s-a verificat dacă există ecosisteme terestre dependente de apa subterană şi care prezintă deteriorări semnificative. În cazul Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri, în urma analizei realizate în cadrul evaluării interdependenţei subteran - corpuri de apă de suprafaţă - ecosisteme, nu există ecosisteme aflate la "posibil risc" deoarece nu există parametri pentru care să se fi înregistrat depăşiri ale valorilor prag. În arealul habitatelor cu grad ridicat de dependenţă de subteran amplitudinea concentraţiilor unor parametri este medie, valorile maxime situându-se în zone unde nu există habitate.

  În acest context rezultă ca habitatele care se află în relaţie cu subteranul nu se află la "posibil risc". Dacă nu există ecosisteme terestre dependente de apele subterane deteriorate în zonele cu depăşiri ale TV din cadrul corpurilor de apă subterană sau deteriorarea lor nu se datorează încărcăturii de poluant transferată către ecosistem, corpul de apă subterană a fost considerat în stare chimică bună din punct de vedere al acestui test.

- **Testul îndeplinirii cerinţelor articolului 7(3) al Directivei Cadru a Apei.**S-a verificat dacă există dovada creşterii necesităţii de tratare a apei subterane captate ca urmare a depăşirilor înregistrate, caz în care corpul a fost considerat ca fiind în stare chimică slabă din punct de vedere a acestui test.

În final, pentru a considera corpul de apă subterană în stare chimică bună a fost necesar ca toate testele efectuate să arate starea chimică bună a acestuia.

Pentru evaluarea stării calitative (chimice) a corpurilor de apă subterană se parcurg următoarele etape:

- se calculează pentru fiecare punct de monitorizare (foraje aparţinând Reţelei Hidrogeologice Naţionale, foraje de exploatare de la terţi, izvoare, fântâni, drenuri) concentraţiile medii anuale pentru fiecare indicator determinat; pentru metale se are în vedere concentraţia formei dizolvate;
- în calculul mediei anuale, pentru valorile raportate ca fiind sub limita de cuantificare, se va lua în calcul jumătatea limitei de cuantificare;
- în fiecare punct de monitorizare, se compară concentraţiile medii anuale a fiecărui parametru analizat cu valoarea prag derivată sau cu standardul de calitate, iar dacă nu există depăşiri la niciun indicator, în niciun punct de monitorizare, atunci corpul de apă subterană va fi considerat în stare calitativă (chimică) bună;
- în cazul în care există cel puţin un indicator pentru care concentraţia medie anuală este mai mare decât valoarea de prag/standardul de calitate, se procedează astfel:

A. dacă suprafeţele ocupate de forajele în care se constată depăşiri ale valorilor prag/standardelor de calitate (pentru fiecare parametru în parte, reprezintă mai **puţin de 20 % (<20%** din suprafaţa corpului de apă, se consideră că acel corp de apă subterană se află ***în stare calitativă (chimică) bună****;* se vor menţiona indicatorii care prezintă depăşiri, punctele de monitorizare cu depăşiri şi valorile depăşite, considerandu-le ca fiind depăşiri locale*;*

B. dacă suprafeţele ocupate de forajele în care se constată depăşiri ale valorilor prag/standardelor de calitate este **mai mare de 20% (>20%)** din suprafaţa întregului corp de apă, se consideră că acel corp de apă subterană se află ***în stare calitativă (chimică) slabă, cu următoarele excepţii (situaţii particulare)***:

1. **În cazul corpurilor de apă subterană monitorizate prin mai multe puncte de monitorizare, se vor avea în vedere următoarele:**

a. *uniformitatea distribuţiei punctelor de monitorizare pe suprafaţa corpului, precum şi, în cadrul acestora, distribuţia punctelor cu depăşiri,*

- dacă punctele de monitorizare cu depăşiri nu sunt distribuite relativ uniform pe suprafaţa corpului de apă subterană, ci se grupează într-o anumită zonă, iar pe restul

suprafeţei corpului de apă punctele de monitorizare nu au valori depăşite, se va considera că acel corp de apă subterană are **stare calitativă bună**.

b. *existenţa surselor de poluare pentru indicatorii care prezintă depăşiri*

- dacă nu există, sau nu se cunosc, surse de poluare care să justifice depăşirile sau dacă datele istorice infirmă existenţa acestor depăşiri, atunci corpul de apă se poate considera în **stare calitativă bună, cu specificarea forajelor în care se înregistreaza depăşiri, a parametrilor depăşiţi şi a valorilor acestora.**

2. **În cazul corpurilor de apă subterană monitorizate prin unul sau două puncte de monitorizare** (*situaţie valabilă pentru majoritatea corpurilor de apă subterană din zonele montane, monitorizate prin izvoare*), **dacă se constată lipsa unor surse de poluare**, evaluarea stării calitative (chimice) a corpului de apă se va face după o analiză atentă a rezultatelor înregistrate în şirul de valori anterioare; corpul de apă va fi considerat în **stare calitativă (chimică) bună**, iar dacă există vreo valoare depăşită se va considera ca având caracter local.
3. **În cazul corpurilor de apă subterană care, într-o primă etapă, sunt considerate ca având starea calitativă slabă,** conform procentajului ocupat de suprafeţele cu depăşiri, se va face o analiză amănunţită *(expert judgment)* a condiţiilor hidrogeologice locale (direcţia de curgere, dezvoltarea spaţială a acviferului etc.), precum şi a existenţei posibilelor surse de poluare, care ar putea determina depăşirea valorilor prag pentru parametrul respectiv. În urma acestei analize, se poate considera, pe bază de argumente, că stare calitativă a corpului de apă subterană este bună.

Suprafețele cu depășirea procentului de 20% se obțin prin utilizarea metodei de interpolare IDW (Inverse Distance Weighted).

Corpurile de apă subterană pentru care nu au fost stabilite valori prag, vor fi evaluate având în vedere standardele de calitate stabilite pentru nitraţi şi pesticide conform Directivei 2006/118/CE, transpusă în legislaţia naţională prin H.G. nr. 53/2009. Dacă se înregistrază depăşiri la aceşti indicatori, şi ipoteza unor erori analitice este exclusă, se va încerca atât identificarea surselor de poluare, cât şi îndesirea punctelor de monitorizare.

Valorile înregistrate la ceilalţi indicatori monitorizaţi vor fi incluse în baza de date specifică, în vederea stabilirii valorilor de prag şi la alţi indicatori.

Corpurile de apă subterană din zone montane şi de adâncime, care prezintă un grad de protecţie natural bun împotriva unor posibile infiltraţii de la suprafaţă cu substanţe potenţial poluatoare, pot fi considerate în stare calitativă bună dacă nu se confirmă prezenţa unor surse de poluare.

În cadrul analizei realizate s-a ţinut cont atât de parametrul depăşit pe fiecare foraj, cât şi de suprafaţa pe care se constată depăşirile în raport cu suprafaţa întregului corp de apă, conform metodologiei prezentate mai sus.

Pe lângă parametrii prevăzuți în lista minimă de parametri ce trebuie luaţi în considerare la evaluarea stării chimice a corpurilor de ape subterane (conform Anexei II a Directivei 2006/118/CE, H.G. nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării și H.G. nr. 449/2013 privind modificarea și completarea H.G. nr. 53/2009) au fost identificați și alți parametri considerați importanți în definirea calității apelor subterane. Pentru toți acești parametri, au fost determinate valori prag. De asemenea, au fost stabilite valori ale fondului natural (NBL) şi valori de prag (TV) având în vedere metodologia descrisă în planurile de management anterioare. Valorile de prag determinate şi validate au stat la baza aprobarii O.M. nr. 621/2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România, care abroga OM nr. 137/2009. Ţările membre pot stabili valori prag şi pentru alte substanţe, funcţie de particularităţile specifice fiecăreia.

A fost elaborată **o metodologie pentru determinarea fondului natural şi a valorilor prag.**

Pentru determinarea valorilor fondului natural (NBL), într-o primă etapă, este necesară realizarea unei baze de date care să cuprindă înregistrarea rezultatelor tuturor

analizelor chimice din toate punctele de monitorizare calitativă şi pentru toată perioada de observaţie (bază de date privind calitatea apelor subterane), precum şi date tehnice de la execuţia forajelor (bază de date extinsă).

Baza de date privind calitatea apelor subterane stă la baza determinării valorilor fondului natural, iar baza de date extinsă poate fi consultată, de câte ori este nevoie, pentru informaţii privind condiţiile hidrogeologice locale.

După introducerea informaţiilor în baza de date privind calitatea apelor subterane, prelucrarea acestora în vederea determinării valorilor fondului natural se face parcurgând următoarele etape:

- Ordonarea analizelor chimice pe foraje şi pe corpuri de apă subterană, în ordine cronologică;
- Transformarea concentraţiilor din mg/l în meq/l şi calcularea erorii balanţei ionice;
- Verificarea analizelor cu eroare > 10 % pentru a depista şi corecta eventualele greşeli de introducere a datelor;
- Înlăturarea, fiind considerate ca incorecte sau nereprezentative a:
  - probelor cu balanţa ionică incorectă (eroarea> 10 %)
  - probelor cu adâncimea necunoscută
  - probelor nepotrivite cu tipologia acviferului
  - probelor cu > 1000 mg NaCl
- Transformarea seriilor de timp în valori mediane;
- Excluderea probelor cu aport antropic după cum urmează:
  - probele cu substanţe artificiale (cum ar fi pesticide)
  - probele cu alţi indicatori anorganici antropici;
- Selectarea forajelor nepoluate folosind următoarele criterii (conform proiectului european BRIDGE şi a draft-ului Ghidului european pentru determinarea TV) pentru eliminarea forajelor cu aport antropic, criterii ce se aplică pe mediile pe foraje:
  - Foraje cu o concentratie medie a Cl > 200 mg/l;
  - Foraje cu o concentratie medie a NO_3 > 10 mg/l.
- Calcularea valorilor fondului natural (NBL) ca percentila 90 din probele rămase sau percentila 50 din toate probele (fără a elimina forajele prin aplicarea criteriilor “cloruri” şi “azotaţi”); percentila 50 se aplică atunci când, dacă s-ar aplica cele două criterii mai sus menţionate, ar rămâne prea puţine foraje (sub 20);
- Analizarea şi validarea valorilor fondului natural obţinute având în vedere caracteristicile litologice şi hidrogeologice ale corpului de apă subterană (analiza specialistului – “expert judgment”).

Valorile de prag (TV) sunt determinate utilizând ca punct de pornire valorile fondului natural (NBL), ce sunt comparate cu un standard sau cu o valoare de referinţă.

În România s-au folosit ca valori de referinţă valorile concentraţiilor maxim admisibile CMA, conform cu “Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile” completată cu “Legea nr. 311/2004 pentru modificarea şi completarea Legii nr.458/2002 privind calitatea apei potabile“ şi “Normativul privind clasificarea calităţii apelor de suprafaţă în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă”, aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului şi Gospodăririi apelor nr. 161/2006. Dintre aceste două standarde, metodologia prevede utilizarea valorilor celor mai restrictive, dar având în vedere utilizările relevante ale apei subterane, s-a optat pentru folosirea valorilor din standardul pentru calitatea apei potabile.

Din compararea valorilor fondului natural NBL cu valorile de referinţă (CMA) din standardul privind calitatea apei potabile pot apărea următoarele situaţii (figura 6.28):

- **valoarea fondului natural este mai mică sau egală cu valoarea CMA, situaţie în care valoarea de prag (TV) este egală cu valoarea CMA;**
- **valoarea fondului natural este mai mare decât valoarea CMA, situaţie în care valoarea de prag (TV) este egală cu valoarea fondului natural, sau**

poate fi mai mare, situaţie în care valoarea prag se obţine prin înmulţirea valorii fondului natural cu coeficientul E = 1,2.

Această valoare pentru coeficientul de multiplicare **E** a fost aleasă având în vedere, pe de-o parte, că prin metodologia de determinare a NBL cu ajutorul percentilei de 90, rezultă că 10 % din valori înregistrate în foraje sunt mai mari decât NBL determinat, iar, pe de altă parte, erorile care apar în urma efectuării operaţiilor de prelevare, conservare şi procesare a probelor. Conform celor menţionate, întotdeauna valorile prag vor fi mai mari decât valorile fondului natural.

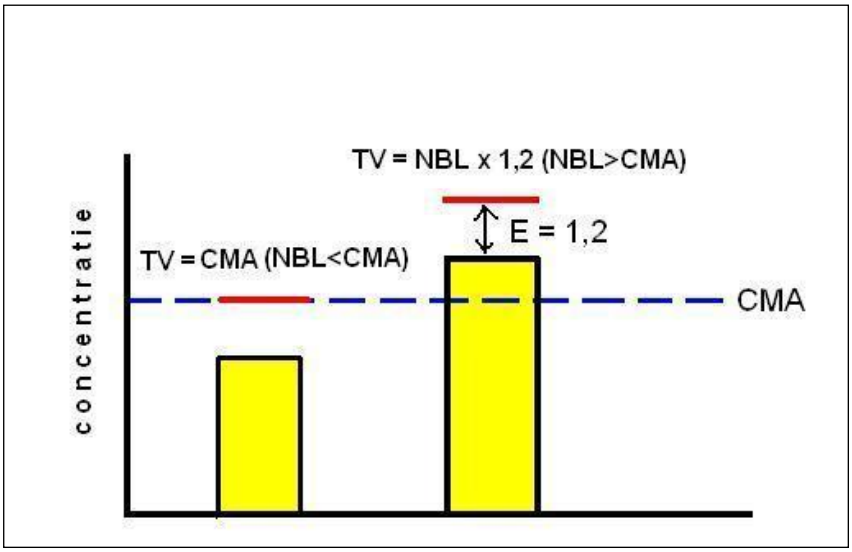

Figura 6.28 *Schema de determinare a valorilor prag, funcţie de valoarea fondului natural şi a concentraţiei maxim admisibile.*

În continuare, pe baza metodologiei prezentate şi a valorilor prag stabilite, este detaliată starea calitativă a celor 9 corpuri de apă subterană aferente ABA Crişuri.

În cadrul Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri sunt gestionate 9 corpuri de apă subterană: 6 corpuri de apă freatică (ROCR01, ROCR02, ROCR03, ROCR04, ROCR05, ROCR09); 2 corpuri de apă de medie adâncime (ROCR06, ROCR07) şi un corp de adâncime (ROCR08). Cele 9 corpuri de apă subterană au fost monitorizate chimic printr-un număr de 141 puncte de monitorizare.

La evaluarea stării chimice s-au avut în vedere datele de monitorizare pentru perioada 2017-2019, gradul de protecţie globală a stratului acoperitor şi caracteristicile hidrogeologice; numărul şi dispunerea punctelor de monitorizare la suprafaţa corpului de apa subterană, localizarea şi tipul potenţialilor poluatori.

Corpul de apă subterană ROCR01 – Oradea (Câmpia de Vest)

În urma analizei efectuate, corpul de apă subterană ROCR01 este considerat în stare calitativă bună; acesta are o protecţie globală bună. S-au constatat depăşiri locale ale standardului de calitate pentru NO_3 şi ale valorii prag la PO_4, NH_4, NO_2 și SO_4

Corpurile de apă subterană ROCR02, ROCR03, ROCR04, ROCR05 au fost monitorizate prin izvoare. Deşi stratul acoperitor nu conferă o protecţie satisfăcătoare, starea chimică a acestora este bună.

Corpurile de apă subterană ROCR06, ROCR07 şi ROCR08 sunt de adâncime. În cazul acestor corpuri s-au constatat rare depăşiri locale la NO_3, PO_4, NH_4 fără a afecta starea chimică bună. Datorită lipsei surselor de poluare şi a gradului de protecţie bun asigurat de grosimea şi litologia depozitelor acoperitoare; depăşirile valorilor prag pentru NH_4, PO_4 se datorează caracteristicilor litologice ale stratelor care cantonează acviferul. Cercetările efectuate arată că

prezenţa amoniului în apele de adâncime are cauze endogene care ţin de contextul litologic şi hidrogeologic al acestor depozite, nefiind datorate unei activităţi antropice.

Corpul de apă subterană ROCR09 – Depresiunea Beiuş

În cazul corpul de apă subterană ROCR09 s-au constat depăşiri locale ale indicatorului PO_4 fără a afecta starea chimică bună.

Starea cantitativă şi chimică pentru cele 9 corpuri de apă subterană delimitate pe teritoriul ABA Crişuri este prezentată în Tabelul 6.7

În urma analizei efectuate a rezultat că toate corpurile de apă subterană se află în stare chimică bună.

Tabelul 6.7 *Starea corpurilor de apă subterană aferente ABA Crişuri*

Nr. crt.	Cod/nume corp de apă subterană	Stare cantitativă	Stare chimică
1	ROCR01 / Oradea (Câmpia de Vest)	B	B
2	ROCR02 / Zece Hotare (Munţii Pădurea Craiului)	B	B
3	ROCR03 / Dumbraviţa de Codru-Moneasa (Munţii Codru Moma)	B	B
4	ROCR04 / Clăptescu (Munţii Codru Moma)	B	B
5	ROCR05 / Vaşcău (Munţii Codru Moma)	B	B
6	ROCR06 / Valea lui Mihai (Câmpia de Vest)	B	B
7	ROCR07 / Crişuri (Câmpia de Vest)	B	B
8	ROCR08 / Arad-Oradea-Satu Mare	B	B
9	ROCR09 / Depresiunea Beiuş	B	B

Starea chimică a corpurilor de apă subterană atribuite ABA Crişuri este prezentată în figura 6.29.

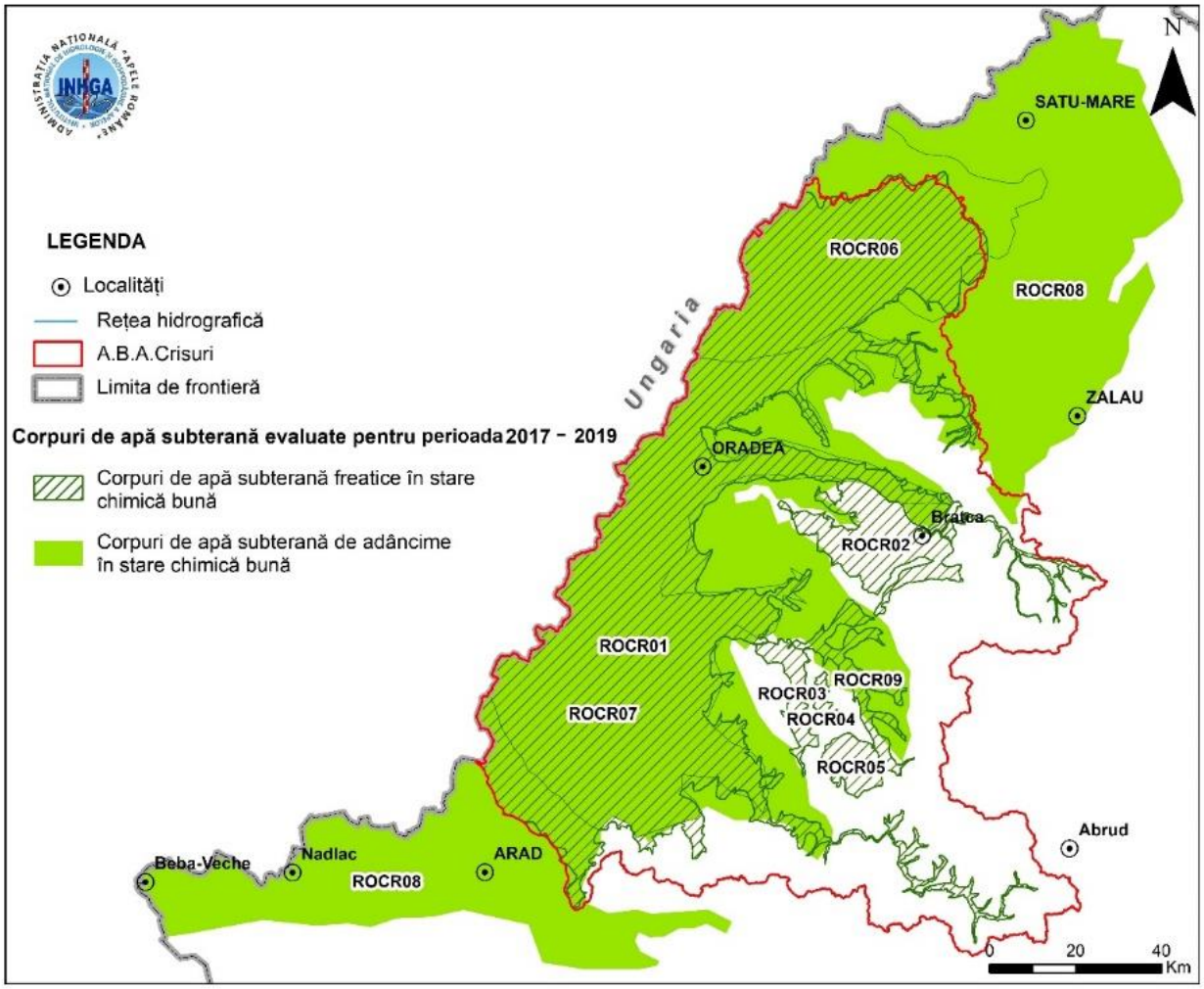

Figura 6.29. *Starea chimică a corpurilor de apă subterană atribuite Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri*

Situatia comparativa a stării chimice a corpurilor de apă subterană de la primul ciclu de implementare al DCA, până la etapa de realizare a proiectului Planului de Management actualizat al Spațiului Hidrografic Crișuri - 2021 este prezentată în Figura 6.30.

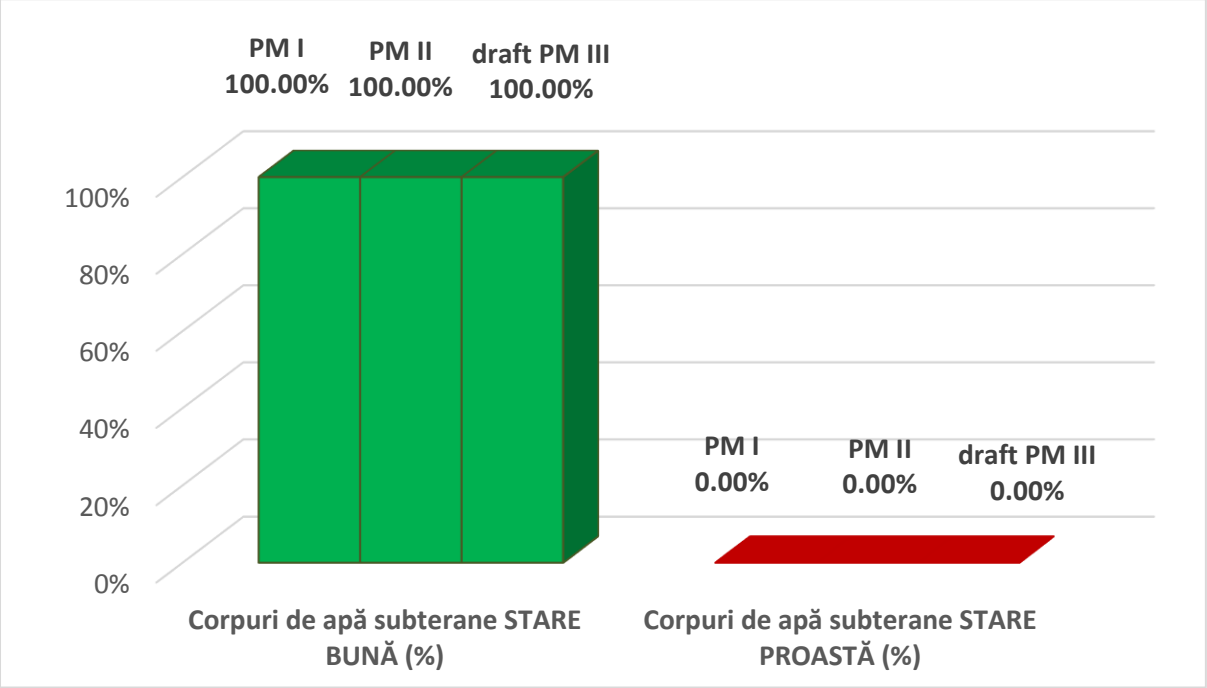

Figura 6.30. Evoluția stării chimice la nivelul corpurilor de apă subterană în cadrul s.h. Crișuri

6.2.2.3. Evaluarea nivelului de confidenţă

Criteriile de aprecierea ale gradului de confidenţă în evaluarea stării cantitative, respectiv calitative a corpurilor de ape subterane au fost:

- *Confidenţă înaltă (3),* în cazul în care evaluarea stării cantitative/calitative s-a realizat pentru fiecare corp de apă subterană pe baza datelor de monitoring în conformitate cu cerinţele Directivei Cadru Apă;

- *Confidenţă medie (2),* în situaţia corpurilor de apă subterană pentru care starea cantitativă/calitativă a fost evaluată prin analogia cu alte corpuri de apa subterană aflate în condiţii similare;

- *Confidenţă scăzută (1)*, în cazul în care evaluarea stării corpurilor de apă subterană a fost bazată pe evaluarea riscului.

În cazul celor 9 corpuri de apă subterană atribuite ABA Crişuri, evaluate atât din punct de vedere al stării cantitative, cât şi calitative, gradul de confidenţă este înaltă.

6.2.2.4. Evaluarea tendinţelor

Metodologia de evaluare a tendinţelor constă în regularizarea şi agregarea datelor pentru fiecare corp de apă subterană, astfel ca fiecare punct de monitorizare să poată fi considerat relevant. Identificarea tendinţelor liniare și a inversării acestora pentru concentraţiile de poluanţi pe corpuri de apă subterană a fost efectuată cu ajutorul programului *GWSTAT*. Etapele identificării tendinţelor şi a inversării tendinţei au fost:

- identificarea punctelor de monitorizare şi a analiza şirurilor de date pentru perioada 2000 – 2019;
- regularizarea datelor, prin calculul mediei anuale a valorilor actualizate pentru fiecare punct al reţelei de monitorizare (foraj, izvor);
- identificarea tendinţelor semnificative cu ajutorul softului GWSTAT, care utilizează testul de regresie liniară generalizat (testul ANOVA);
- identificarea inversării tendinţei prin metoda celor 2 secţiuni, care presupune că seria de timp poate fi caracterizată prin două trenduri liniare cu o schimbare de pantă în cadrul intervalului de timp analizat. Astfel, prin aplicarea cuantilei de 95% a distribuţiei se identifică o inversare a

tendinţei dacă în prima secţiune panta trendului este pozitivă iar în a doua secţiune panta trendului este negativă.

Actuala analiză va include următorii parametrii, prevăzuţi conform:

- Anexei nr. 1 la Planul Naţional de protecţie a apelor subterane împotriva poluării şi deteriorării aprobat prin H.G. nr.53 din 29/01/2009, respectiv, *nitraţii şi substanţele active din pesticide, inclusiv metaboliţii, produşii de degradare şi de reacţie relevanţi;*
- Anexei nr. 1 la Ordinul nr. 621 din 07/07/2014 privind valorile prag pentru apele subterane din România, respectiv, *benzen, tri- şi tetracloretilenă, amoniu, clor, sulfat, azotiţi, fosfaţi, crom, nichel, cupru, zinc, cadmiu, mercur, plumb, arsen şi fenoli.*

Prelucrările datelor, după constituirea fişierelor de lucru EXCEL actualizate pentru fiecare administraţie bazinală de apă, au constat în:

- validarea datelor (eliminarea valorilor locale anormale, eliminarea codurilor numerice atribuite lipsei de date etc.)
- calculul mediilor anuale pentru fiecare foraj şi fiecare din cei 18 parametri
- calculul mediilor anuale pentru fiecare corp de apă subterană
- verificări succesive şi finale ale rezultatelor prelucrărilor.

Fişierele de intrare în program au fost constituite conform indicaţiilor manualului de utilizare a softului *GWSTAT.* Fişierele de ieşire din program sunt constituite din tabelul în care sunt înscrise valorile măsurate şi cele calculate şi graficul construit cu valorile calculate prin testele statistice, astfel:

- Pentru evaluarea tendinţei liniare, testul de regresie lineară generalizat (testul ANOVA bazat pe netezirea LOESS) şi
- Pentru inversarea tendinţei, testul celor 2 – secţiuni, bazat pe modelul linear în două secţiuni.

Rezultatul p al testelor, respectiv un număr cu valoare între 0 şi 1, reprezintă probabilitatea de a face o eroare dacă se respinge ipoteza H_0. Dacă *p* este mai mic decât pragul de semnificaţie ales, care este 0,05, este respinsă ipoteza H_0 (datele nu prezintă legături între ele, sunt independente) şi admitem ca adevărată ipoteza H_1 (datele prezintă legături între ele). Interpretarea valorilor *p* se face la majoritatea testelor statistice astfel:

- $p < 0.05$, legătura statistică este semnificativă (S, încredere 95%).
- $p < 0.01$, legătura statistică este semnificativă (S, încredere 99%).
- $p < 0.001$, legătura statistică este înalt semnificativă (HS, încredere 99.9%).
- $p > 0.05$, legătura statistică este nesemnificativă (NS).

În Tabelul 6.8, sunt prezentate rezultatele analizei de identificare a tendinţei şi inversării de tendinţă pentru corpurile de apă subterană gestionate de A.B.A. Crişuri. Corpul de apă subterană ROCR04 – Munţii Codru Moma nu a fost analizat, datele de monitorizare fiind insuficiente. Tendinţe crescătoare semnificative au fost identificate pentru fosfaţi, iar inversări ale tendinţei, pentru sulfaţi, azotaţi şi metale. În cazul metalelor, nemetalelor şi fenoli, valorile numărului *p* indică o legătură statistică nesemnificativă. Valorile înregistrate pentru benzen, tri- şi tetracloretilenă sunt irelevante datorită frecvenţei reduse a analizelor.

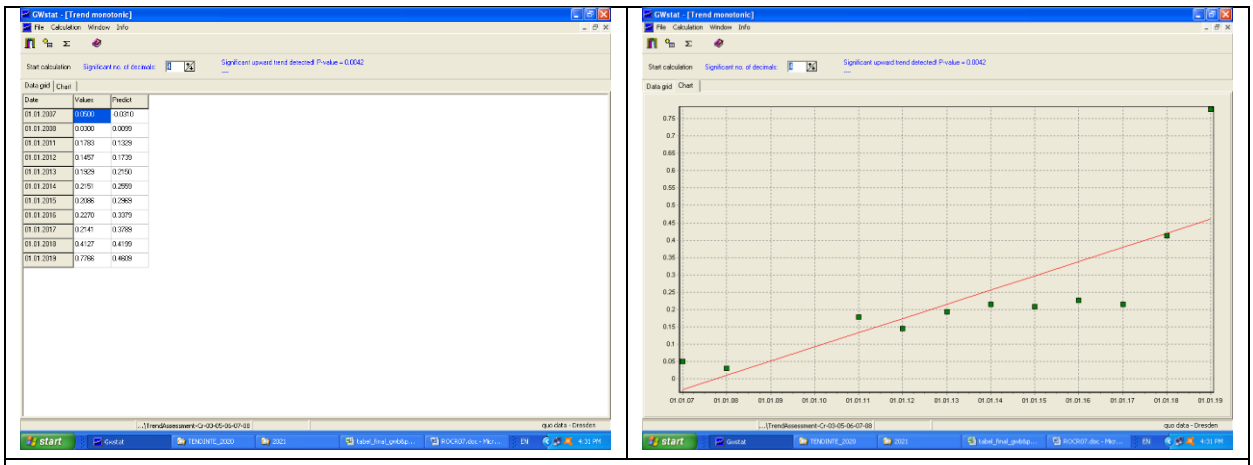
În Figura 6.31, sunt prezentate rezultatele prelucrărilor numai pentru situaţiile în care s-au identificat tendinţe crescătoare semnificative în concentraţiile principalilor indicatori de poluare. Astfel, în cazul corpurilor de apă subterană ROCR07 şi ROCR08 s-a identificat o tendință crescătoare pentru indicatorul fosfați.

Tabelul 6.8. *Identificarea tendinţelor semnificative şi a inversării tendinţei pentru corpurile de apă subterană aferente ABA Crişuri*

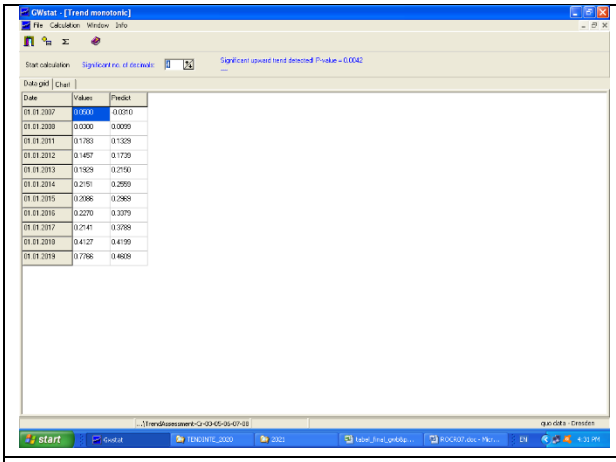
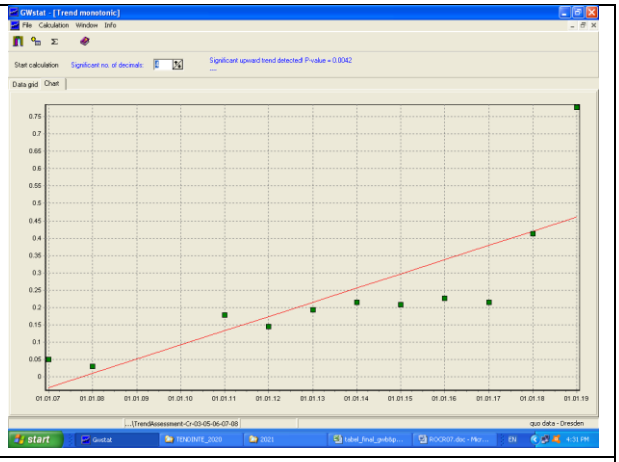
Nr. Crt	Corp de apă subterană		Tendinţă/parametru		Inversarea tendinţei/ parametru	Observaţii
	Cod	Nume	crescă toare	descrescă toare		
1	ROCR01	Oradea (Câmpia de Vest)	N. d.	NO_2	Cd, Pb, As	
2	ROCR02	Zece Hotare (Munţii Pădurea Craiului)	N. d.	N. d.	N. d.	
3	ROCR03	Dumbrăviţa de Codru - Moneasa	N. d.	NO_3	NO_3	Număr insuficient de valori
4	ROCR04	Munţii Codru Moma	-	-		Număr insuficient de valori
5	ROCR05	Vaşcău (Munţii Codru Moma)	N. d.	N. d.	SO_4	Număr insuficient de valori
6	ROCR06	Valea lui Mihai (Câmpia de Vest)	N. d.	N. d.	N. d.	Număr de valori insuficient
7	ROCR07	Crişuri (Câmpia de Vest)	PO_4	N. d.	N. d.	Număr de valori insuficient
8	ROCR08	Arad – Oradea - Satu Mare	PO_4	N. d.	N. d.	Număr de valori insuficient
9	ROCR09	Depresiunea Beiuş	N. d.	N. d.	N. d.	Număr de valori insuficient

(** N.d. – linear or trend reversal not detected*)

ROCR07 **Crişuri (Câmpia de Vest)**

PO_4

ROCR08	Arad-Oradea-Satu Mare
	
PO_4	

Notă: Valorile din tabele si grafice sunt exprimate în “mg/l”

Figura 6.31 *Identificarea tendinţelor crescătoare semnificative în concentraţiile principalilor indicatori de poluare - A.B.A. Crişuri*

6.2.2.5. Progrese înregistrate în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană

În cadrul elaborării celui de-al trei-lea plan de management s-au realizat urmatoarele progrese în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană:

- Rețeaua de monitorizare pentru apele subterane a fost actualizată, în scopul unei evaluări cat mai precise a stării apelor, a respectării principiului de nedeteriorare precum și a creșterii gradului de confidenţă în evaluarea stării;
- A fost actualizată evaluarea relaţiei dintre corpurile de apă subterană, ecosisteme acvative şi ecosisteme terestre;
- A fost extinsă analiza privind evaluarea tendinței concentrațiilor de poluanți, având în vedere un șir mai mare de date;
- A crescut nivelul de confidenţă în evaluarea stării corpurilor de apă, având în vedere cele mai sus menţionate;
- Comparativ cu starea calitativă a corpurilor de apă subterană din primul Plan de Management, se constată o îmbunătăţire a stării chimice a corpurilor de apă subterană în până la 100% în planul actual.

Chiar dacă corpurile de apă subterană au starea bună, s-a realizat analiza presiunilor; măsurile de bază sunt aplicate în continuare în vederea respectării principiului nedeteriorării. Faptul că la nivelul Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri toate corpurile de apă subterană sunt în stare chimică bună, se datorează în principal măsurilor implementate începând cu primul ciclu de planificare şi atenţiei acordate respectării aplicării acestora.

6.3. Desemnarea corpurilor de apă puternic modificate şi artificiale

Conform Directivei Cadru Apă, corpurile de apă puternic modificate sunt acele corpuri de apă de suprafaţă care datorită „alterărilor fizice” şi-au schimbat substanţial caracterul lor natural. Alterarea trebuie să fie la o scară largă a corpului de apă, profundă, permanentă.

Conform Art. 2.8 din Directiva Cadru a Apei, corpurile de apă artificiale sunt corpurile de apă de suprafaţă create prin activitatea umană. Corpurile de apă puternic modificate și corpurile de apă artificiale au ca obiectiv atingerea unui „potenţial ecologic bun”, precum şi atingerea „stării chimice bune”.

Etapele de identificare şi desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale sunt aceleaşi ca şi în Planul Național de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016, conform metodologiei Administraţiei Naţionale „Apele Române” - „*Desemnarea finală a corpurilor*

de apă puternic modificate şi artificiale" - elaborată în conformitate cu recomandările *Ghidului nr. 4 din cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA - Identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale (CIS Guidance no.4 Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies*). Astfel, pentru un corp de apă care nu este în stare ecologică bună, consecinţă a alterărilor hidromorfologice semnificative, au fost parcurse etapele testului de desemnare, conform cerințelor art. 4.3 al Directivei Cadru Apă.

În cadrul parcurgerii etapelor testului de desemnare, măsurile de restaurare necesare atingerii stării ecologice bune au fost considerate ca și în Planul Național de Management actualizat aprobat prin H.G. nr.859/2016, măsuri care vizează îndepărtarea presiunii. Măsurile de restaurare care fac subiectul testelor de desemnare sunt cuprinse în Catalogul măsurilor de restaurare (**Anexa 6.1.4.H.a**). Având în vedere completarea documentelor specifice realizate atât la nivelul Comisiei Europene dar și la nivel național (spre exemplu actualizarea Catalogului măsurilor privind reducerea riscului la inundații), a experienței în cadrul procesului de identificare a măsurilor, în anul 2019 a avut loc actualizarea Catalogului măsurilor de atenuare cu o serie de elemente noi. Astfel, măsurile de atenuare au fost clasificate și grupate pentru pentru toate categoriile de ape de suprafață (râuri, lacuri, ape costiere, ape tranzitorii). A fost stabilită eficiența măsurilor de atenuare în planul tuturor elementelor de calitate cerute de Directiva Cadru Apă (elemente biologice, hidro-morfologice și fizico-chimice).

Catalogul măsurilor de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice în concordanță cu prevederile Directivei Cadru Apă (2000/60/CE) şi eficiența acestora în planul potențialului ecologic/ stării ecologice se prezintă în Anexa 6.1.4.H.a a proiectul celui de-al 3-lea Plan de Management al Spațiului Hidrografic 2021 Crișuri.

În contextul necesității revizuirii desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, pentru proiectul celui de-al 3-lea Plan de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri 2021, testul de desemnare s-a aplicat corpurilor de apă care îndeplinesc condițiile următoare:

- corpurile de apă redelimitate care prezintă presiuni hidromorfologice potenţial semnificative, conform criteriilor abiotice de clasificare a corpurilor de apă de suprafață;
- corpurile de apă naturale pe care au apărut noi presiuni hidromorfologice potenţial semnificative;
- corpurile de apă puternic modificate de pe care au dispărut presiunile hidromorfologice potenţial semnificative existente sau li s-au atenuat efectele, datorită implementării măsurilor din Planul I de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri, aprobat prin H.G. nr. 859/2016.
- corpurile de apă naturale care prezentau presiuni hidromorfologice potenţial semnificative și stare ecologică bună în Planul de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri, aprobat prin H.G. nr. 859/2016, dar a căror stare ecologică s-a modificat datorită monitorizării și evaluării cu confidență îmbunătățită (medie sau ridicată) din punct de vedere al elementelor hidromorfologice.

Similar abordării din planurile anterioare, în urma parcurgerii etapelor testelor de desemnare a corpurilor de apă puternic modificate, a reieșit faptul că obiectivele benefice determinate de caracteristicile modificate ale corpului de apă nu pot fi atinse, în mod rezonabil, prin alte opţiuni mai bune pentru mediu, acestea fiind tehnic nefezabile şi/sau disproporţionate din punct de vedere al costurilor. Acelaşi principiu s-a aplicat şi corpurilor de apă nepermanente.

Verificarea ne-atingerii stării ecologice bune s-a realizat cu confidenţă ridicată pentru situaţiile „clear cut" (situaţii evidente cu grad de confidenţă de 100%) – care au fost stabilite de ICPDR şi utilizate şi în elaborarea celui de-al 3-lea Plan de Management al Districtului Fluviului Dunărea, precum şi în baza metodelor de evaluare conforme cu cerinţele Directivei Cadru Apă.

Etapele testului de desemnare sunt aceleaşi pentru corpurile de apă puternic modificate şi pentru corpurile de apă artificiale.

În cadrul testului de desemnare pentru corpurile de apă puternic modificate, la fel ca și în Planul de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 859/2016 și pentru proiectul celui de-al 3-lea Plan de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri au fost parcurse *etapele I-IX* din diagrama privind procesul de identificare și desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale (Ghidul nr. 4 privind identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic

modificate și artificiale) la finalul acestor etape, stabilindu-se caracterul de corp de apă puternic modificat sau corp de apă artificial.

Efectele semnificativ negative asupra folosințelor, ca rezultat al posibilelor măsuri de restaurare, precum și identificarea „altor mijloace”/„opţiunilor alternative, componente în cadrul etapelor testelor de desemnare, sunt similare *Planului de Management* al Spațiului Hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 859/2016*,* astfel:

Efectele semnificativ negative asupra utilizării resurselor de apă/ activităţilor specifice folosințelor

a) Dispariţia utilizării resursei de apă/activităților de: protejare a populației împotriva inundaţiilor, asigurare a alimentării cu apă, producere de hidroenergie, asigurarea navigaţiei, piscicultură în amenajări piscicole, agrement şi recreere;

b) Reducerea activităților sau creşterea riscului de a pierde obiectivele benefice ale utilizării resursei de apă: efecte asupra zonelor populate prin inundarea zonelor respective (cu mai mult de 20%); creşterea riscului la inundaţii (creşterea pagubelor cu mai mult de 20% pe an); reducerea suprafeţei folosite pentru urbanizare (extinderea localităţilor) şi agricultură (cu mai mult de 30% din suprafaţă actuală sau potenţială), limitarea navigaţiei pentru pasageri (cu mai mult de 50% pe an);

c) Pierderi socio-economice: reducerea producţiei agricole (cu mai mult de 20%/an la nivel local); reducerea producţiei hidroenergetice (cu mai mult de 2%/an pentru o singură hidrocentrală şi cu mai mult de 5%/an pentru amenajarea hidroenergetică a râului în ansamblul ei); reducerea locurilor de muncă (cu mai mult de 10% pe termen lung - 20 ani, sau cu mai mult de 2% pe an).

Efectele semnificativ negative asupra mediului: inundarea unor zone, creşterea nivelului apelor subterane, dispariţia unor zone umede, etc.

Identificarea „altor mijloace”/„opţiunilor alternative”

Opţiunile alternative se pot încadra în următoarele:

1) Înlocuirea utilizării resursei de apă/activităților existente; exemplu: înlocuirea hidroenergiei cu alte surse, înlocuirea navigaţiei cu alte mijloace de transport, înlocuirea alimentării cu apă din resursa de suprafaţă cu resursa de apă din subteran;

2) „Mutarea” utilizării resursei de apă/activității existente deservite de corpul de apă respectiv la alt corp de apă/alt bazin: mutarea facilităţilor de agrement sau alimentarea cu apă din alte bazine hidrografice;

3) Menţinerea utilizării resursei de apă/activității existente cu reducerea impactului asupra mediului; de exemplu: în cazul producerii de hidroenergie sau a asigurării alimentării cu apă, opţiunea presupune/include folosirea unor debite compensatorii şi a regimului de regularizare a debitelor ecologice; în cazul navigației, opţiunea presupune/include crearea unui canal lateral cu rol de „habitat”; în cazul agriculturii, opţiunea presupune/include crearea de ferme ecologice sau scăderea activităţii agricole în imediata vecinătate a cursului de apă şi crearea unei zone tampon; în cazul activităţilor recreaţionale, opţiunea presupune/include limitarea unor activităţi în anumite locaţii şi în anumite perioade de timp.

Pentru etapele X și XI ale testului de desemnare care au ca scop stabilirea potențialului ecologic, în baza recomandărilor Ghidului nr. 37 – „*Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies*” (elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă - 2019), s-a utilizat o metoda actualizată. Metoda include etapele bazate pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim (abordarea de referință), precum şi cele ale metodei bazată pe măsuri de atenuare (metoda Praga).

În Figura 6.32 se prezintă situaţia (în procente) privind clasificarea corpurilor de apă la nivel național având în vedere un număr total de 241 corpuri de apă identificate, din care:

- 205 corpuri de apă naturale (85 %);
- 29 corpuri de apă puternic modificate (12 %);
- 7 corpuri de apă artificiale (3 %).

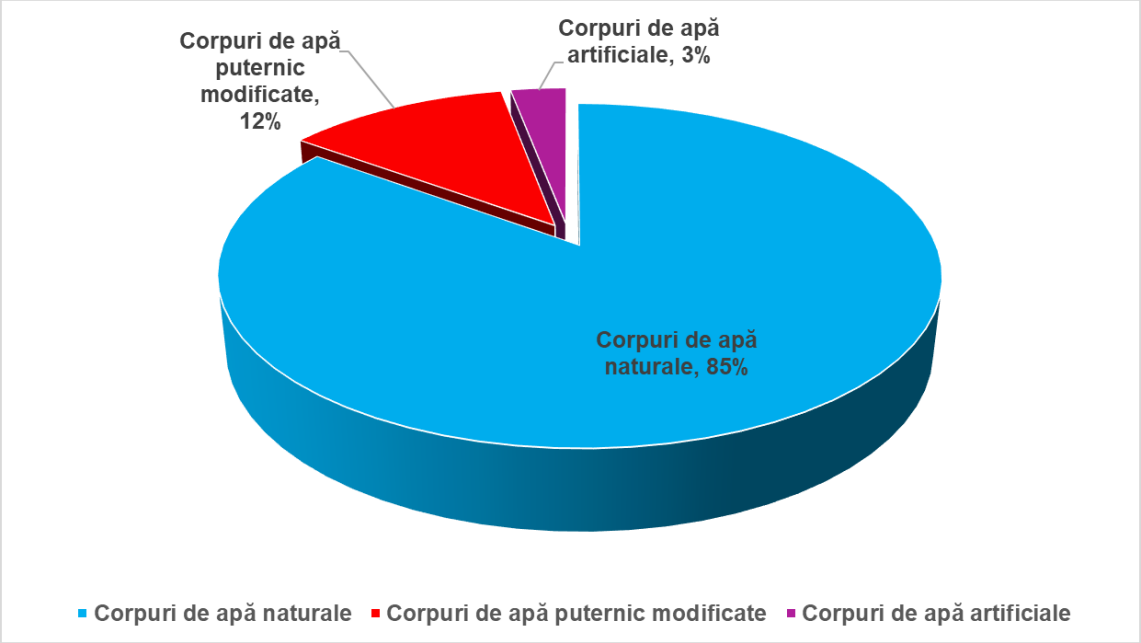

Figura 6.32. Situația corpurilor de apă de suprafaţă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

În Tabelul 6.9 se prezintă numărul corpurilor de apă de suprafață naturale, puternic modificate și artificiale din cadrul proiectului celui de al 3-lea Plan de Management 2021 al Spațiului Hidrografic Crișuri, în urma parcurgerii testului de desemnare a corpurilor de apă, iar în Figura 6.33 se prezintă harta clasificării corpurilor de apă de suprafaţă nivelul spațiului hidrografic Crișuri.

***Tabel 6.9.** Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri*

Nr. total CA suprafață	Corpuri de apă naturale		Corpuri de apă puternic modificate			Corpuri de apă artificiale
	Râuri	Lacuri naturale	Râuri	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	
241	205	0	21	0	8	7

Comparativ cu procesul de desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale din cadrul Planului I de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri aprobat prin H.G. nr. 859/2016, în proiectul celui de-al 3-lea Plan de Management 2021 al Spațiului Hidrografic Crișuri a fost realizată o analiză îmbunătățită a presiunilor antropice, în particular pentru alterările hidromorfologice (sub-capitolul 3.4) ca parte premergătoare a testului de desemnare, o analiză mai detaliată asupra altor mijloace/opțiunilor alternative ca etapă a testului de desemnare.

De asemenea, așa cum este menționat în sub-capitolul 6.2. verificarea ne-atingerii stării ecologice bune a avut la baza metodologii de evaluare îmbunătățite. Totodată, ca parte ulterioară etapei de desemnare, în cadrul proiectului celui de-al 3-lea Plan de Management 2021 al Spațiului Hidrografic Crișuri, pentru clasificarea potenţialului ecologic s-a aplicat, aceeasi metodă combinată ce include metoda bazată pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim, precum şi principii ale metodei PRAGA.

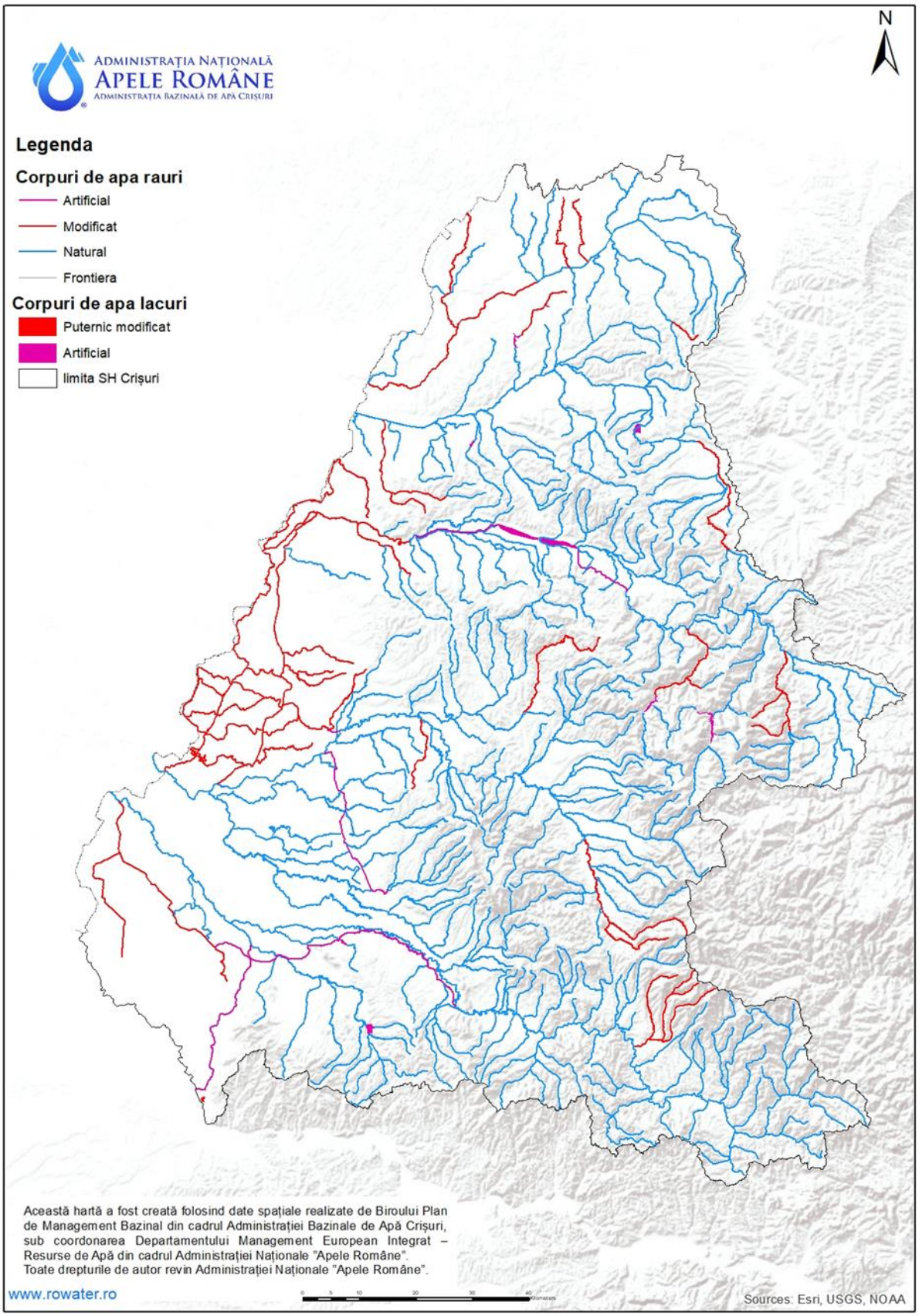

Figura 6.33. Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

7. OBIECTIVE DE MEDIU

Obiectivele de mediu prevăzute în Directiva Cadru Apă (Art.4) reprezintă unul dintre elementele centrale ale acestei reglementări europene, având ca scop protecţia pe termen lung, utilizarea şi gospodărirea durabilă a apelor.

Similar *Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri* aprobat prin H.G. nr. 80/2011 *și Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat - 2015* aprobat prin H.G. nr. 859/2016, obiectivele de mediu includ în esenţă următoarele elemente:

- **pentru corpurile de apă de suprafaţă: atingerea stării ecologice bune şi a stării chimice bune pentru corpurile de apă naturale, respectiv a potenţialului ecologic bun şi a stării chimice bune pentru corpurile de apă puternic modificate şi artificiale;**
- **pentru corpurile de apă subterană: atingerea stării chimice bune şi a stării cantitative bune;**
- **reducerea progresivă a poluării cu substanţe prioritare şi încetarea sau eliminarea treptată a emisiilor, evacuărilor şi pierderilor de substanţe prioritare periculoase** în apele de suprafaţă, prin implementarea măsurilor necesare;
- **„prevenirea sau limitarea" evacuării de poluanţi în apele subterane**, prin implementarea de măsuri;
- **inversarea tendinţelor** de creştere semnificativă şi durabilă a concentraţiilor de poluanţi în apele subterane;
- **nedeteriorarea stării** apelor de suprafaţă şi subterane, (art. 4.1.(a) (i), art. 4.1.(b) (i) ale DCA);
- **pentru zonele protejate: atingerea obiectivelor prevăzute de legislaţia specifică.**

În cazul în care unui corp de apă i se aplică unul sau mai multe obiective, se va selecta **cel mai sever obiectiv** pentru corpul respectiv (Art. 4.2. al Directivei Cadru Apă).

Pentru apele de suprafaţă, **din punct de vedere al stării ecologice,** obiectivele de mediu reprezentate de „starea ecologică bună" pentru corpurile de apă naturale şi „potentialul ecologic bun" pentru corpurile de apă puternic modificate şi artificiale sunt definite în Anexa 6.1.A a *proiectului Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat – 2021*.

Obiectivele de mediu vizând "starea chimică bună" a corpurilor de apă de suprafaţă sunt stabilite în conformitate cu prevederile Directivei 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, (modificată de Directiva 2013/39/UE) transpusă prin H.G. nr. 570/2016 şi sunt prezentate în Anexa 6.2 a proiectului Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat – 2021.

Pentru apele subterane, obiectivele de mediu sunt reprezentate de starea chimică bună şi starea cantitativă bună a corpurilor de apă subterană. Pentru starea chimică a corpurilor de apă subterană, obiectivele de mediu sunt stabilite în conformitate cu prevederile *Directivei 2006/118/CE* (modificată de Directiva 2014/80/UE), transpusă prin H.G. nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, cu modificările și completările ulterioare) și a *Ordinului Ministrului nr. 621 din 7 iulie 2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România.*

Se menţionează că atingerea obiectivelor de mediu reprezentate de „stare ecologică bună/ potenţial ecologic bun" și "stare chimică bună" a avut ca termen 2015 (termenul stipulat în Directiva Cadru Apă). În situația neatingerii obiectivelor de mediu până la termenul stipulat de Directiva Cadru Apă, se aplică excepţii de la obiectivele de mediu.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din punct de vedere al stării bune s-a constatat că 75,52% din corpurile de apă ating obiectivul de stare bună înainte de 2021, ce a fost determinată pe baza celei mai defavorabile situații dintre starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică (aplicând principiul one out-all out) (a se vedea subcap.6.2).

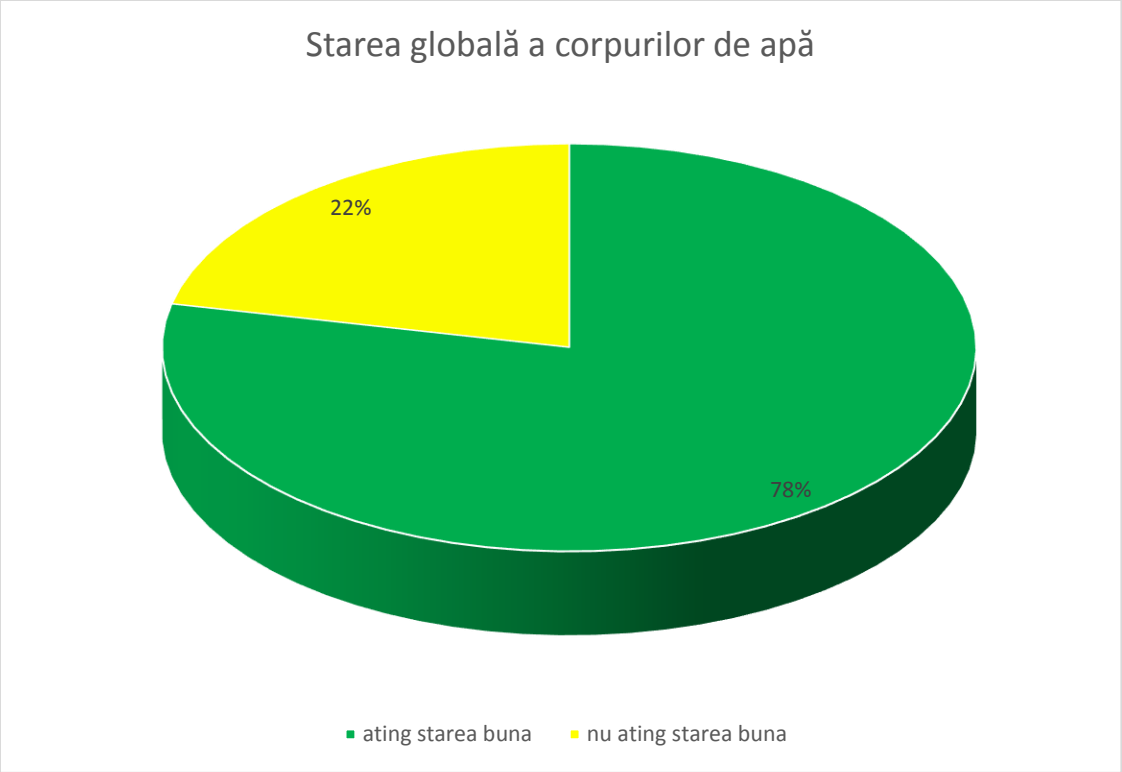

***Figura 7.1* - Atingerea obiectivului *stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare chimică bună* la nivelul spațiului hidrografic Crișuri - corpuri de apă de suprafaţă**

Neatingerea obiectivelor de mediu este posibilă numai în contextul aplicării excepţiilor de la obiectivelor de mediu, cu respectarea condiţiilor Art. 4.4, 4.5, 4.6, 4.7 ale DCA, transpuse în legislația națională prin Art. 2.3, 2.4, 2.5 și 2.7 ale Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, condiții a căror prezentare detaliată este cuprinsă în capitolul 10.

Referitor la obiectivele de mediu în relaţie cu procesul de stabilire a excepţiilor menționăm următoarele situații:

- prin aplicarea prevederilor Art. 4.4.(a) obiectivele de „stare bună” (ecologică şi chimică/potenţial ecologic bun şi stare chimică bună) vor fi atinse în ciclul de planificare 2022-2027;
- prin aplicarea prevederilor Art. 4.4.(c) obiectivele de „stare bună” (ecologică şi chimică/potenţial ecologic bun şi stare chimică bună) vor fi atinse după anul 2027;
- au fost identificate „obiective alternative” în cadrul Art. 4.7.

Procesul de stabilire a obiectivelor de mediu şi a excepţiilor este un proces iterativ ce a fost dezvoltat şi îmbunătăţit în cadrul fiecărui ciclu de planificare pe baza datelor şi informaţiilor aferente.

Procesul de stabilire a obiectivelor de mediu şi a excepţiilor se realizează la nivel de corp de apă, fiecărui corp de apă fiindu-i asociat obiectivul de mediu. Stabilirea termenelor de atingere a obiectivelor de mediu – stare ecologică bună şi potenţial ecologic bun, ia în considerare starea ecologică/potenţialul ecologic actual, programul de măsuri, termenele de implementare ale măsurilor de bază şi măsurilor suplimentare (în funcţie de caz) și prognozarea/estimarea efectelor măsurilor identificate asupra stării/potențialului ecologic al corpurilor de apă în cauză.

Informaţii suplimentare se regăsesc în **Anexa 10.1**. a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021.

Obiectivul "nedeteriorării stării" corpurilor de apă este unul dintre elementele cheie privind protecţia corpurilor de apă.

În vederea protecției și conservării stării apelor, respectiv nedeteriorării stării acestora, cadrul legislativ a fost modificat, fiind integrate modificări și completări succesive în Legea Apelor nr. 107/1996 și legislația subsecventă.

Prin Art. 27.(1), Legea Apelor cu modificările și completările ulterioare, introduce principiul general, conform căruia, orice activitate pe luciul de apă se realizează astfel încât să nu producă efecte negative asupra apei, malurilor şi albiilor cursurilor de apă, malurilor şi cuvetelor lacurilor, monumentelor naturii, zonelor protejate, construcţiilor, lucrărilor sau instalaţiilor existente în albii şi să influenţeze cât mai puţin folosirea apelor de către alţi utilizatori.

De asemenea, prin Art. 27.(2), este evidențiată aplicarea principiului de neafectare a stării ecologice a apelor, avându-se în vedere sectoarele de cursuri de apă care nu sunt afectate de activităţi umane. În acest sens este stipulată interzicerea realizării de lucrări şi activităţi care pot afecta starea ecologică a apelor, cu excepția obiectivelor declarate de interes naţional şi cele care vizează siguranţa şi securitatea naţională, potrivit prevederilor legale în vigoare, precum şi realizarea lucrărilor de întreţinere şi reparaţii la obiectivele/construcţiile existente (pe sectoarele de cursuri de apă care nu sunt afectate de activităţi umane).

Criteriile de selectare, precum şi lista sectoarelor cursurilor de apă unde se interzice realizarea de lucrări și activități pe ape sau care au legătură cu apele și care pot afecta starea ecologică a acestora au fost stabilite prin aprobarea Hotărârii de Guvern 111/2020.

Totodată, în Legea nr. 122/10.07.2020 pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr.107/1996 a fost introdus la Art. 27, alin.(4) care prevede că actualizarea criteriilor de selectare și a listelor cu sectoarele cursurilor de apă menționate anterior se realizează pe bază de studii de fundamentare, care sunt elaborate de autoritatea publică centrală din domeniul apelor. În același timp, Legea nr. 122/2020 prevede la Art. IV, că prin ordin al conducătorului autorității publice centrale din domeniul apelor, se stabilește conținutul cadru al studiilor de fundamentare.

Un alt aspect relevant în ceea ce privește protecția ecosistemelor acvatice în contextul atingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafaţă este reprezentat de introducerea în Legea Apelor nr.107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a noțiunii de debit ecologic, definit în conformitate cu recomandările europene. Ulterior, prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr.148/2020 s-a stabilit modul de determinare și de calcul al debitului ecologic, ce a avut la bază cerințele Ghidului WFD CIS nr. 31[41], legislația națională, rezultatele recente din literatura de specialitate, precum și posibilitățile de implementare în operativ.

De asemenea, din perspectiva conformării cu prevederile Directivei Cadru Apă și a implementării și respectării legislației naționale specifice în vigoare, pentru protecția și conservarea stării apelor, viitoarele lucrări și activități pe ape sau care au legătură cu apele sunt evaluate din perspectiva posibilului impact al acestora asupra corpurilor de apă, în procesul de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor.

În acest sens, prin Ordinul nr. 828/2019 al Ministrului Apelor și Pădurilor, a fost reglementat conținutul cadru al *Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă*. În conținutul cadru, o etapă importantă în contextul protecției și nedeteriorării stării corpurilor de apă, o reprezintă identificarea şi stabilirea de măsuri suplimentare practice/realizabile de atenuare/reducere a impactului, inclusiv a impactului cumulat, pentru corpurile de apă cu risc de deteriorare a stării.

În situația în care respectivul proiect sau cumulat cu proiectele autorizate/în curs de autorizare/avizate/în curs de avizare/planificate conduc la deteriorarea stării corpului de apă, se aplică cerințele de conformare cu prevederile Articolului 4.7 al DCA, transpus în Legea Apelor prin Articolul 2.7.

Deteriorarea/riscul de deteriorare a stării ecologice a corpurilor de apă în relaţie cu proiectele noi de infrastructură este permisă numai cu respectarea prevederilor Art. 4.7 al Directivei Cadru Apă. Deteriorarea stării (ecologice) a corpurilor de apă se analizează la nivel de element de calitate al

[41] Ghidului WFD CIS nr. 31 - Debitele ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei

stării, cu aplicarea principiului “celei mai defavorabile situaţii/one out-all out”, având în vedere prevederile din Anexa V a DCA.

Aceasta implică faptul că deteriorarea reprezintă trecerea la clasa imediat inferioară la nivel de element de calitate, având în vedere definiţiile normative din Anexa V a DCA, în conformitate cu soluţia pronunţată de Curtea Europeană de Justiţie în procesul C-461/13 privind interpretarea noţiunii de “deteriorare a stării ecologice” a corpurilor de apă.

În estimarea deteriorării/ riscului de deterioare a stării ecologice, impactul potenţial cumulat al viitoarelor proiecte de infrastructură (cât şi a celor existente) este luat în considerare.

De asemenea, pentru cazurile în care va avea loc modificarea obiectivului de mediu prin trecerea corpului de apă din categoria corpurilor de apă naturale în corpuri de apă puternic modificate, aceasta se realizează prin respectarea cerinţelor Art.4.7 şi al Art.4.3 al DCA.

Referitor la măsurile de realizare a sistemelor de colectare şi epurare a apelor uzate urbane, se menţionează faptul că, urmare a aplicării acestor măsuri, poluarea difuză produsă de aglomerările umane fără astfel de sisteme se transferă în poluare concentrată (punctiformă). Evacuarea directă de ape uzate epurate, în special în cazul râurilor nepermenente sau cu debit redus, poate contribui la creşterea aportului de substanţe poluante. În aceste situaţii poate fi necesară realizarea epurării apelor uzate urbane la un nivel ridicat (cu limite mai stringente la evacuare decât cele prevăzute de legislaţia în vigoare), astfel asigurându-se nedeteriorarea stării corpurilor de apă.

Din punct de vedere al stării chimice, în vederea verificării respectării principiului nedeteriorării, se analizează dacă substanțele prioritare care au tendința de a se acumula în cantități semnificative în sedimente și/sau biotă[42], nu conduc, eventual, în timp, la deteriorarea stării chimice bune. În acest sens se urmărește ca valorile concentrațiilor acestor substanțe prioritare din sedimente și/sau biotă să prezinte valori descrescătoare, respectiv constante în timp.

7.1. Ape de suprafaţă

Pentru corpurile de apă de suprafaţă din spațiul hidrografic Crișuri, prin *proiectul Planului de Management actualizat -2021* au fost stabilite obiectivele de mediu aplicabile, funcţie şi de categoria corpului de apă de suprafaţă, respectiv: corpuri de apă naturale (râuri), corpuri de apă puternic modificate (râuri, lacuri de acumulare) şi corpuri de apă artificiale.

Pentru zonele protejate care includ corpuri de apă de suprafaţă sau părți ale corpurilor de apă, obiectivele sunt cele prevăzute de legislaţia specifică, fiind caracteristice categoriilor de zone protejate definite în Cap. 5 -*Identificarea şi cartarea zonelor protejate*.

În Anexa 7.1 a proiectului Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri (actualizat) sunt prezentate din punct de vedere al stării ecologice și chimice, obiectivele de mediu la nivel de corp de apă de suprafaţă, excepţiile aplicabile corpurilor de apă, precum şi informaţii privind cauzele/ situaţiile de aplicare a excepţiilor.

Referitor la obiectivul de mediu - stare ecologică bună[43], în contextul prelungirii termenului de atingere (Art. 4.4. al DCA), în relaţie cu corpurile de apă se menţionează următoarele:

- 189 (număr) corpuri de apă(76,34 %) din corpurile de apă, ating obiectivul de mediu stare ecologică bună/potențial ecologic bun în 2021.
- 16(număr) corpuri de apă (*6,63* %) din corpurile de apă, vor atinge obiectivele de mediu (stare ecologică bună/potențial ecologic bun) în 2027;
- 36(număr) corpuri de apă (14,93%) din corpurile de apă, vor atinge obiectivele de mediu după 2027, generate condițiile naturale.

[42]Antracen, Difenileteri bromurați, Cadmiu și compușii săi, Cloralcani C_{10-13}, Di(2-etilhexil)ftalat, Fluoranten, Hexaclorbenzen, Hexaclorbutadienă, Hexaclorciclohexan, Plumb și compușii săi, Mercur și compușii săi, Pentaclorbenzen, Hidrocarburi poliaromatice, Compuși tributilstanici.

[43] Obiectivul de mediu “stare ecologică bună” include şi „potenţialul ecologic bun” aplicabil corpurilor de apă puternic modificate şi corpurilor de apă artificiale.

Obiective de mediu alternative, consecință a aplicării Art.4.7. au fost identificate pentru 1 corp de apă[44].

Din punct de vedere al obiectivului de mediu – stare chimică bună, în contextul aplicării prevederilor Art. 4.4, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, 5 (număr) corpuri de apă (2,07.%) din total corpuri de apă, ating obiectivul de stare chimică bună după 2027, în condițiile prevăzute de Art. 4.4.c.

În cazul substanțelor prioritare existente, pentru care s-au revizuit standardele de calitate a mediului[45], starea chimică bună trebuie atinsă în 2021. Pentru noile substanțe introduse de Directiva 2013/39/UE[46], starea chimică bună trebuie atinsă în 2027 (conform art. 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată). Prelungirea termenelor prevăzute la art. 4.(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, se prelungesc termenele până în anul 2033 pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare.

La nivelul districtului hidrografic internaţional al Dunării şi la nivelul sub-bazinului internaţional al Tisei, similar ciclurilor de planificare anterioare, au fost stabilite, prin *Planul de Management al districtului Dunării actualizat - 2021*, respectiv *Planul actualizat de Management Integrat al bazinului hidrografic Tisa - 2019*, obiectivele de management aferente principalelor probleme de gospodărire a apelor de suprafaţă. Fiecărei categorii de probleme importante de gospodărirea apelor şi obiective de management i-au fost definite termenele și „țintele”/obiectivele de conformare, precum şi programele de măsuri specifice.

Aceste obiective au fost preluate la nivel naţional, ca parte componentă a procesului de gospodărire a apelor în cadrul districtului Dunării.

Informaţii detaliate privind obiectivele de management la nivelul bazinului Dunării şi sub-bazinului Tisei pot fi obţinute prin accesarea adresei de website: www.icpdr.org (secţiunea publică).

7.2. Ape subterane

Obiectivele de mediu pentru starea corpurilor de apă subterană implică atingerea stări bune cantitative şi a stării bune chimice şi prevenirea deteriorării acesteia.

Obiectivele de mediu reprezentate de „starea bună” din punct de vedere chimic sunt definite în Anexa I a Directivei 2006/118/CE (modificată de Directiva 2014/80/UE), transpusă prin H.G. nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, cu modificările și completările ulterioare, dar și de valorile de prag stabilite la nivelul corpurilor de apă subterană, aprobate prin Ordinul Ministrului nr. 621/2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România.

Starea bună a corpurilor de apă subterană implică o serie de “condiţii” definite în Anexa V din Directiva Cadru a Apelor. Procedurile de evaluare sunt dezvoltate în Directiva privind Apele Subterane (Directiva 2006/118/CE), precum şi în ghidurile elaborate la nivelul Strategiei Comune de Implementare a DCA.

Pentru toate corpurile de apă subterană au fost stabilite obiective de mediu care se regăsesc în Anexa 7.2 a proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri - 2021*. Trebuie avut în vedere că dinamica apelor subterane este mult mai lentă decât cea a apelor de suprafață, motiv pentru care măsurile implementate își fac simțite efectele după o mai lungă perioadă de timp. Directiva Cadru Apă prevede în cazul apelor subterane şi „prevenirea sau limitarea” evacuării de poluanţi, precum şi luarea unor măsuri de inversare a oricăror tendinţe semnificative şi durabile de creştere a concentraţiilor de poluanţi.

[44] Datele au un caracter preliminar – a se vedea Cap. 10- Exceptii de la obiectivele de mediu

[45] Antracen, Difenileteri bromurați, Fluoranten, Plumb și compușii săi, Naftalină, Nichel și compușii săi, Hidrocarburi poliaromatice

[46] Dicofol, Acid perfluoroctan sulfonic și derivații săi, Chinoxifen, Dioxine și compuși de tip dioxină, Aclonifen, Bifenox, Cibutrin, Cipermetrin, Diclorvos, Hexa bromo ciclo dodecan, Heptaclor și heptaclor epoxid și Terbutrin

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, s-a constatat că toate (100%) corpurile de apă subterane ating obiectivul de stare chimică bună înainte de 2021 (Figura 7.2).

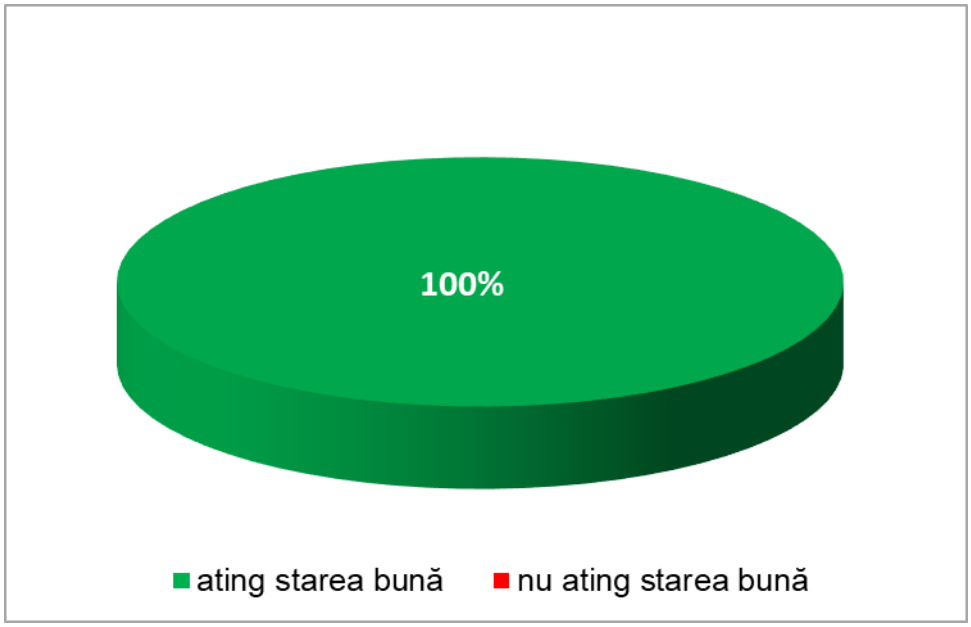

Figura 7.2 Obiectivele de mediu pentru corpurile de apă subterană la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Obiectivul de mediu pentru starea bună cantitativă a fost atins în primul ciclu de implementare pentru toate corpurile de apă subterană.

La nivel internațional, în *Planul de Management actualizat al Districtului Dunării – 2021* şi în *Planul de Management actualizat Integrat al bazinului hidrografic Tisa - 2019* sunt prezentate şi obiectivele de management pentru apele subterane, vizând atât aspectele chimice, cât şi cele cantitative. Aceste obiective au fost preluate și la nivel naţional, ca parte componentă a procesului de gospodărire a apelor în cadrul districtului Dunării.

7.3. Zone protejate

Așa cum prevede art. 4.1.c) al Directivei Cadru Apă, toate standardele și obiectivele zonelor protejate trebuie respectate și îndeplinite până în anul 2015, cu excepția cazului în care există alte prevderi în legislația comunitară pe baza căreia a fost stabilită fiecare zonă protejată. În sens larg, obiectivele zonelor protejate se referă la:

- protecția calității apei folosite la captarea în scop potabil și reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea apei potabile prin stabilirea unor normative/standarde specifice pentru parametrii/indicatorii de calitate - *zone desemnate pentru captarea apelor pentru utilizarea în scop potabil.*
- protecţia şi ameliorarea calităţii acelor ape dulci care întreţin sau care ar putea întreţine ihtiofauna, precum şi protecţia şi ameliorarea calităţii apei marine şi salmastre în scopul susţinerii vieţii şi dezvoltării speciilor de moluşte bivalve şi moluşte gasteropode pentru creşterea şi exploatarea acestora - *zone desemnate pentru protecţia speciilor acvatice importante din punct de vedere economic.*
- conservarea habitatelor naturale, a speciilor de floră şi faună sălbatică şi a tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul naţional şi care au legătură cu corpurile de apă luând în considerare obiectivele specifice pentru protecţia speciilor și habitatelor dependente de apă - *zone destinate protecţiei habitatelor sau speciilor unde menţinerea sau îmbunătăţirea stării apei este un factor important pentru protecţia acestora, inclusiv siturile pentru Natura 2000.*

➢ reducerea poluării apelor cauzată de nitraţii proveniţi din surse agricole, prevenirea poluării cu nitraţi, raţionalizarea şi optimizarea utilizării îngrăşămintelor chimice şi organice ce conţin compuşi ai azotului - *zone vulnerabile la nitraţi*. România nu are obligaţia de a desemna zone vulnerabile, programele de acțiune aplicându-se pentru întreg teritoriul național.

➢ protejarea mediului împotriva deteriorării datorate evacuărilor de ape uzate urbane - *zone sensibile la nutrienţi*. Tot teritoriul României a fost desemnat zonă sensibilă la nutrienţi.

➢ conservarea, protejarea şi îmbunătăţirea calităţii mediului, precum şi protejarea sănătăţii oamenilor, printr-un management corespunzător al calităţii apelor de îmbăiere – *corpurile de apă desemnate ca ape cu scop recreaţional, inclusiv arii destinate ca ape de îmbăiere.*

Astfel, corpurile de apă din zonele protejate trebuie să aibă starea bună până cel târziu în anul 2015 și mai devreme dacă este stipulat în legislația comunitară specifică acestor zone protejate. Dacă un corp de apă nu are starea bună, este necesară aplicarea unei excepții de la atingerea obiectivelor de mediu, în conformitate cu art. 4.4 al Directivei Cadru Apă. Raportarea acestor situații se realizează doar pentru excepțiile de la atingerea obiectivelor adiționale/suplimentare stabilite pentru zonele protejate.

Posibilitatea identificării obiectivelor adiționale apare pentru situațiile în care:

- obiectivele de mediu sub DCA nu sunt suficiente, necesitând obiective mai stringente pentru conformarea cu legislaţia specifică acestor zone protejate sau
- obiectivele de mediu sub DCA nu abordează unii parametrii/indicatori care sunt parte componentă a standardelor stabilite în legislaţia specifică a zonelor protejate.

La nivel european se consideră că obiectivele de mediu de stare bună ale Directivei Cadru Apă integrează în totalitate obiectivele legislației pe baza căreia au fost stabilite anumite categorii de zone protejate, respectiv:

- zonele vulnerabile la nitrați,
- zonele sensibile la nutrienți,
- zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic - pești.

De asemenea, la nivel european au fost abrogate *Directiva 2006/44/CE privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva 2006/113/CE privind calitate apelor pentru moluște.*

Chiar dacă aceste directive au fost abrogate, Statele Membre au obligația să mențină și să asigure același nivel de protecție pentru zonele protejate identificate pe baza acelor directive.

În consecință, în România se mențin în vigoare actele normative care transpun Directiva privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva privind calitate apelor pentru moluște.

La fel ca în *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr.859/2016*, au fost realizate analize privind îndeplinirea obiectivelor adiționale pentru captările de apă destinate potabilizării.

Pentru captările de apă destinate potabilizării alimentate din ape de suprafață s-a stabilit ca normativ/standard specific respectarea prevederilor H.G. nr. 100/2002 *pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare (NTPA-013) și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă* (NTPA-014), cu modificările și completările ulterioare. Pentru fiecare captare de apă destinată potabilizării s-a verificat dacă valorile parametrilor de calitate monitorizați se încadrează sau nu în limitele prevăzute de H.G. nr. 100/2002 (NTPA-013) (categoriile A1, A2 sau A3). S-au considerat ca fiind situații neconforme/de neîndeplinire a obiectivului specific, acelea în care s-au observat neconcordanțe între calitatea resursei de apă și tehnologia de tratare a apei destinate potabilizării.

Pentru captările de apă destinate potabilizării alimentate din ape subterane nu s-a stabilit un normativ/standard specific, în această etapă, considerând-se că măsurile luate/prevăzute sunt suficiente pentru evitarea alterării calității acestora și pentru a reduce nivelul de tratare în procesul de producere a apei potabile, în vederea menținerii parametrilor de calitate prevăzuți în Legea

nr. 458/2002 *privind calitatea apei potabile*, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață și subterane.

Obiectivele adiționale pentru zonele cu moluște sunt reprezentate[47] de standardele microbiologice, respectiv indicatorul de calitate Coliformi fecali, prevăzute în H.G. nr. 201/2002 *pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluşte*.

La nivelul anului 2019 a fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Autoritatea Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare cu materii fecale a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatate moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre*, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin A.N. „Apele Române”, are următoarele responsabilități:

- inventariază şi pune la dispoziţia părţilor interesate pentru realizarea studiului sanitar[48], în funcţie de datele deţinute la nivelul instituţiei, informaţii cantitative şi calitative privind potenţialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producţie şi relocare a moluştelor bivalve vii, după cum urmează:
  1. evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodăririi apelor;
  2. poluările accidentale produse în zona de producţie şi relocare a moluştelor bivalve vii;
- sprijină Institutul Naţional de Cercetare - Dezvoltare Marină ,,Grigore Antipa” în efectuarea studiului la ţărm, prin identificarea şi localizarea evacuărilor de apă uzată prevăzute la pct 1.

În ceea ce privește zonele destinate protecţiei habitatelor sau speciilor unde menţinerea sau îmbunătăţirea stării apei este un factor important pentru protecţia acestora, a fost inițiată o colaborare instituțională și un schimb de informații între autoritățile privind managementul resurselor de apă și cele privind ariile naturale protejate pentru stabilirea obiectivelor de conservare a speciilor și habitatelor naturale protejate, la nivel de sit, precum și a obiectivelor adiționale, după caz.

Totodată, pentru o bază științifică și metodologică solidă, s-a propus realizarea unui studiu la nivel de zonă protejată privind identificarea și stabilirea obiectivelor și măsurilor adiționale aferente corpurilor de apă de suprafață care au legătură cu speciile și habitatele protejate potențial dependente de acestea.

[47] Conform ghidului de raportare al Directivei Cadru Apă -2022 (2022 WFD Reporting guidance).

[48] Studiul sanitar implică identificarea surselor potenţiale de contaminare cu materii fecale a zonelor de recoltare a moluştelor bivalve şi o evaluare a impactului potenţial al surselor respective asupra calităţii microbiologice a acestor zone.

8. ANALIZA ECONOMICĂ A UTILIZĂRII APEI

8.1. Cadrul General

Obiectivul acestui subcapitol este de a evalua importanța apei pentru economie și pentru dezvoltarea socio-economică la nivelul spațiilor/bazinelor hidrografice. Similar abordării utilizate în cadrul Planului de Management aprobat prin H.G. nr. 80/2011 și a actualizării sale, respectiv H.G. nr. 859/2016, analiza economică se bazează pe date economice la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, în termeni de indicatori generali: populație, produs intern brut, valoare adăugată brută și corelarea acestor indicatori cu utilizarea apei atât la nivel de resursă de apă cât și la nivel de servicii de apă (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate). Perioada analizată este 2016-2018.

Politica națională în domeniul apei cuprinde două sectoare distincte și anume: activitatea de management a resurselor de apă și managementul serviciilor de apă, respectiv serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate.

Este furnizată o caracterizare a folosințelor de apă, atât în planul indicatorilor macroeconomici cât și în planul volumelor de apă utilizate, dar și o caracterizare a serviciilor de apă și a activităților de management a resurselor de apă. De asemenea, în cadrul analizei economice este inclusă și o analiză privind recuperarea costurilor având în vedere serviciile de apă și activitățile de management a resurselor de apă.

8.2. Indicatori socio-economici generali

La nivelul perioadei analizate 2016 - 2018, în cadrul spațiului hidrografic Crișuri populația după domiciliu aferentă zonei urbane și rurale, precum și Produsul Intern Brut se prezintă conform tabelului 8.1 – Indicatori Socio - Economici generali.

Tabel 8.1 Indicatori socio - economici generali

Ani	Populație în spațiul hidrografic Crișuri mii locuitori.*		PIB milioane lei	PIB lei/locuitor**
	Urban	Rural		
2016	402,553	496,801	27.099,88	32.840,17
2017	400,811	496,141	30.810,16	37.427,26
2018	399,369	495,461	32.504,72	39.570,27

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Anuare Statistice 2016-2018

** populația după domiciliu*

*** raportare la populația rezidentă*

Din analiza tabelului 8.1. în perioada 2016 – 2018, se poate observa faptul că populația cu domiciliul în spațiul hidrografic Crișuri se reduce ca număr, păstrându-și trendul descrescător al ultimilor ani, în special datorită migrației, ajungând în anul 2018, conform datelor înregistrate de Institutul de Statistică, la 894,830 persoane. Indicatorul macroeconomic PIB (Produs Intern Brut), raportat la populația rezidentă, înregistrează însă o creștere în 2018, depășind 39.500 lei/ locuitor.

8.3. Aspecte privind utilizarea apei

8.3.1. Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață

Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri (râuri interioare) la nivelul anilor 2016-2018, pentru: populație, industrie, agricultură (unități agrozootehnice de tip industrial, irigații și acvacultură), exceptând volumele prelevate pentru producerea de energie hidro și termo, se prezintă conform tabelului 8.2.1:

Tabel 8.2.1 Volume prelevate din resurse de suprafață (populație, industrie, agricultură)

Ani	Volume prelevate				
	Populație mii mc	**Industrie** mii mc	**Agricultura-unități agrozootehnice de tip industrial** mii mc	**Agricultura-irigații** mii mc	**Agricultura-acvacultura** mii mc
2016	5.267,32	4.051,11	2,16	392,41	31.705,88
2017	5.745,56	4.312,61	1,01	598,22	52.773,20
2018	5.767,00	3.869,31	1,85	944,10	50.583,25

Sursa datelor: Balanța Apei elaborată de ABA Crișuri în perioada 2016 – 2018

Volumele totale prelevate din resurse de suprafață (râuri interioare), pentru populație, industrie și agricultură (unități agrozootehnice de tip industrial, irigații și acvacultură), prezintă trend ascendent în perioada (2016-2017). Creșterea semnificativă se poate observa la acvacultură în anul 2017 (52.773,2 mii mc), volumul prelevat depășind volumele prelevate în anii 2016 și 2018.

Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri (râuri interioare), la nivelul anilor 2016-2018, pentru producerea de **energie hidro și termo** se prezintă conform tabelului 8.2.2:

Tabel 8.2.2 Volume prelevate din resurse de suprafață (hidroenergie, termoenergie)

Ani	Volume prelevate	
	Hidroenergie mii mc	**Termoenergie** mii mc
2016	4.262.454,67	6.735,59
2017	3.178.221,05	5.078,04
2018	3.847.707,53	4.541,23

Sursa datelor: Balanța Apei elaborată de ABA Crișuri în perioada 2016 – 2018

8.3.2. Situația prelevărilor de apă din resurse subterane

Situația prelevărilor de apă din resurse subterane din spațiul hidrografic Crișuri la nivelul anilor 2016-2018, pentru: populație, industrie, agricultură (acvacultură și agrozootehnie), se prezintă conform tabelului 8.3:

Tabel 8.3 Volume prelevate din resurse de apă subterane

Ani	Volume prelevate				
	Populație mii mc	**Industrie** mii mc	**Acvacultura** mii mc	**Agrozootehnie** mii mc	**Irigații** mii mc
2016	26.683,57	11.277,73	371,64	919,69	253,23
2017	29.754,42	11.949,10	547,36	963,29	315,98
2018	30.350,72	11.159,37	488,39	950,17	81,92

Sursa datelor: Balanța apei elaborată de ABA Crișuri în perioada 2016 – 2018

Prelevările din resurse subterane au trend ascendent în perioada (2016-2017) pentru aproape toate folosințele. Trendul ascendent pe întreaga perioadă analizată se remarcă doar la volumele prelevate pentru populație, așa cum se poate observa în Tabelul 8.3, privind Volumele prelevate din resurse subterane. La celelalte categori, cele mai mari volume prelevate au fost în anul 2017.

8.3.3. Prelevări de apă în sistem individual pentru populație

Situația prelevărilor de apă în sistem individual a fost estimată luându-se în calcul populația neconectată la rețeaua centralizată de alimentare cu apă și a consumului specific normat de 150 l/om/zi, valoare adoptată conform STAS 1343-1-2006 - “Alimentări cu apă. Determinarea cantităților de apă potabilă pentru localitățile urbane și rurale”.

Având în vedere creșterea ratei de conectare la sistemele centralizate de alimentare cu apă, populația neracordată, cu sistem individual de alimentare cu apă din fântâni și izvoare, înregistrează o scădere ușoară, constantă, pe întreaga perioadă analizată (2016 – 2018), scădere care se poate observa și la nivelul volumelor prelevate, de la 14.502,40 mii mc/an în anul 2016 la 12.631,81 mii mc/an în anul 2018, așa cum se poate observa în tabelul 8.4:

Tabel 8.4 Situația prelevărilor de apă în sistem individual

Ani	**Populație cu sistem individual de alimentare cu apă**	
	%	**(mii mc/an)**
2016	32,10	14.502,40
2017	30,18	13.603,73
2018	28,09	12.631,81

Sursa datelor: Operatori servicii de alimentare cu apă

8.3.4. Situația volumelor de apă uzată evacuate

Situația volumelor de apă uzată evacuată este prezentată în cadrul Tabelului 8.5. La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, volumele de apă uzată evacuate înregistrează în anul 2018 o scădere semnificativă la nivelul tuturor activităților economice, pe de-o parte datorată reducerii activităților industriale, iar pe de altă parte aplicării „Celor mai bune tehnologii” în relație cu economisirea și epurarea apei, utilizată în procesele tehnologice din industrie.

Tabel 8.5 Volume de apă uzată evacuate pe activități economice

Ani	Total volume de apă uzată evacuate (mii mc/an)	Volume de apă uzată evacuate care necesită epurare (mii mc/an)		
		Populație (Gospodării comunale)	Industrie	Agricultura
2016	81.245,10	26.472,67	14.384,42	0,00
2017	101.622,10	25.769,57	14.521,15	0,00
2018	89.695,94	22.109,14	12.041,23	0,00

Sursa datelor: Sinteza calității apelor din spațiul hidrografic Crișuri, elaborată de ABA Crișuri în perioada 2016-2018

8.4. Ponderea activităților de management a resurselor de apă

Ponderea activităților de management al resurselor de apă, ca și valoare economică, respectiv valoarea obținută prin aplicarea contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă de suprafață și subteran pentru utilizatorii de apă din agricultură, industrie a fost raportată la indicatorul - valoarea adăugată brută, pentru agricultură și industrie (Tabelul 8.6).

Din analiza tabelului, se constată o pondere a activităților de management a resurselor de apă aproape nesemnificativă ca și valoare economică a apei în agricultură de circa 0,0024 % în anul 2018.

Referitor la agricultură a fost luată în calcul doar valoarea contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă, pentru acvacultură și irigații.

Trebuie menționat faptul că valoarea tarifelor pentru irigații se stabilește conform Legii Îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, (Art.60)[49], cu respectarea Normelor metodologice privind calculul și plata tarifelor pentru serviciile de îmbunătățiri funciare, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Referitor la industrie (exceptând producerea de energie electrică), datorită diminuării activităților industriale care utilizează apa în procente semnificative (siderurgie, metalurgie, industrie chimică), precum și a aplicării de „cele mai bune tehnologii" în procesele tehnologice în relație cu economisirea apei, ponderea activităților de management a resurselor de apă din punct de vedere al valorii economice a resursei este nesemnificativă (0,01 % în 2018).

Tabel 8.6 Ponderea activităților de management al resurselor de apă în cadrul principalelor activități economice

An	Agricultură		Industrie**	
	Valoare Adăugată Brută milioane lei	Pondere %	Valoare Adăugată Brută milioane lei	Pondere %
2016	1.356,26	0,0026	6.624,88	0,0128
2017	1.583,02	0,0033	7.885,10	0,0115
2018	1.612,59	0,0024	8.342,44	0,0100

[49] https://anif.ro/wp-content/uploads/2019/11/LEGE-A-138-27_04_2004.pdf

*Notă: ** Industrie – fără producerea de energie electrică*
Sursa datelor: Balanța apei elaborată de ABA Crișuri în perioada 2016-2018
Institutul Național de Statistică

8.5 Servicii de apă, activități de management a resurselor de apă și recuperarea costurilor

8.5.1. Introducere

Politica economică și financiară în domeniul apei include 2 componente principale:

- serviciile de apă, respectiv serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate;
- activitățile de management cantitativă și calitativă a resurselor de apă.

Figura nr. 8.1. prezintă în mod schematic, structura, autoritatea competentă și cea de reglementare în domeniul politicii financiare și economice în domeniul apei.

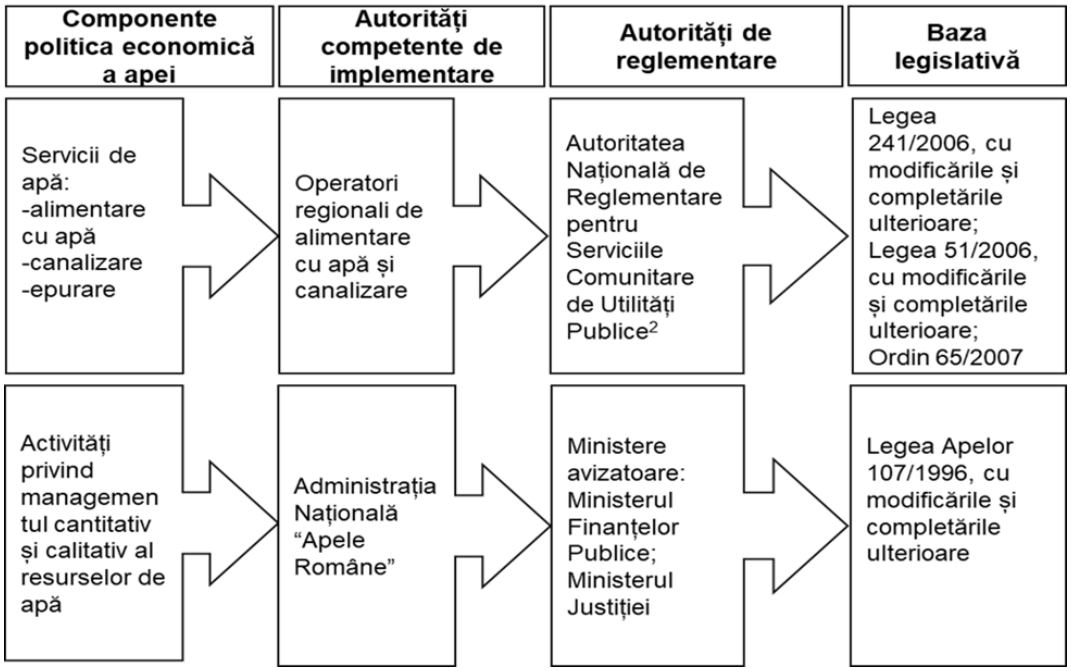

Figura nr. 8.1. Structura politicii financiare și economice în domeniul apei, autorități competente, de reglementare[50] și baza legislativă

8.5.2. Servicii de apă

Definirea serviciilor de apă

Serviciile de apă sunt asigurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor de către operatorii specifici:

- Serviciul de tratare și clorinare a apei brute din resurse de suprafață în scopul potabilizării;
- Serviciul de tratare și clorinare a apei prelevate din subteran în scopul potabilizării;
- Serviciul de distribuție a apei potabile prin rețeaua centralizată de alimentare cu apă;
- Serviciul de colectare a apelor uzate evacuate de gospodăriile individuale și unitățile industriale în rețeaua centralizată de canalizare;
- Serviciul de epurare a apelor uzate.

[50] https://www.anrsc.ro/avizare-preturi

8.5.2.1 Recuperarea costurilor pentru serviciile de apă

În conformitate cu prevederile legale, principiul care stă la baza mecanismului economic și financiar în domeniul serviciilor de apă este cel al recuperării costurilor aferente prestării acestor servicii.

Fundamentarea prețurilor, respectiv al tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă şi de canalizare se face de către operator, astfel încât structura şi nivelul acestora:

- să acopere costul justificat economic al furnizării/prestării serviciului;
- să asigure funcţionarea eficientă şi în siguranţă a serviciului, protecţia şi conservarea mediului, precum şi sănătatea populaţiei;
- să descurajeze consumul excesiv şi să încurajeze investiţiile de capital;
- să garanteze respectarea autonomiei financiare a operatorului;
- să garanteze continuitatea serviciului.

Prețurile și tarifele pentru plata serviciilor de apă şi de canalizare se fundamentează pe baza:

- costurilor de producţie şi exploatare;
- costurilor de întreţinere şi reparaţii,
- amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale şi necorporale.

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, includ cote pentru plata dobânzilor și restituirea creditelor, pentru crearea surselor de dezvoltare şi modernizare a sistemelor tehnico-edilitare, precum şi profitul operatorului, în condiţiile legii, cu respectarea următoarelor condiţii:

- structura şi nivelul tarifelor să fie stabilite astfel încât să reflecte costul efectiv al furnizării/prestării serviciilor de apă şi de canalizare, să descurajeze consumul excesiv, să încurajeze funcţionarea eficientă a acestora şi protecţia mediului, să încurajeze investiţiile de capital şi să fie corelate cu gradul de suportabilitate de către utilizatori;
- să fie asigurată şi respectată autonomia financiară a operatorului;
- operatorul să aibă dreptul de a propune tarife binome care au: o componentă fixă, proporţională cu cheltuielile necesare pentru menţinerea în exploatare şi funcţionarea în condiţii de siguranţă şi eficienţă a sistemului de alimentare cu apă, respectiv de canalizare, şi una variabilă, în funcţie de consumul de apă, respectiv de cantitatea de ape uzate, înregistrate la utilizatori;
- operatorul să aibă dreptul de a indexa periodic tarifele în funcţie de rata inflaţiei, în baza unor formule de indexare avizate de autoritatea de reglementare şi aprobate de autorităţile administraţiei publice locale responsabile.

Finanţarea activităţii curente a serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare se face prin încasarea contravalorii acestora de la consumatori, la preţurile şi tarifele aprobate de către autorităţile locale. Prin urmare, activitatea de exploatare nu se subvenţionează şi nu se practică sisteme de protecţie socială directă la serviciile de alimentare cu apă şi canalizare, procentul de recuperare a costurilor financiare la nivelul serviciilor facturate este mai mare de 100%, diferenţa constând în nivelul cotei de dezvoltare şi a cotei de profit stabilite în conformitate cu legislaţia amintită (Figura nr. 8.1.).

Tabel nr 8.7 prezintă gradul de racordare a populației din spațiul hidrografic Crișuri la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate la nivelul anilor 2016 – 2018 și Figura nr. 8.2 **Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă.**

Tabelul 8.7 Gradul de racordare al populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare

Anul	Populație conectată la sisteme centralizate de alimentare cu apă			Populație conectată la canalizare			Populație conectată la stații de epurare		
	Total	**Urban**	**Rural**	**Total**	**Urban**	**Rural**	**Total**	**Urban**	**Rural**
	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
2016	560,321	311,057	249,264	295,977	265,602	30,375	289,358	260,705	28,653
	67,90	**88,60**	**52,57**	**35,87**	**75,65**	**6,41**	**35,06**	**74,26**	**6,04**
2017	574,731	314,114	260,617	305,397	268,037	37,36	299,694	263,851	35,843
	69,82	**89,86**	**55,02**	**37,10**	**76,68**	**7,89**	**36,41**	**75,48**	**7,57**
2018	590,725	315,111	275,614	323,225	273,802	49,423	316,945	269,566	47,379
	71,91	**90,47**	**58,25**	**39,35**	**78,61**	**10,45**	**38,58**	**77,40**	**10,01**

Sursa datelor: Operatorii serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare;
Institutul Național de Statistică

Procesul de creștere a ratei de racordare a populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă de la 67,9 % în 2016 la 71,91 % în 2018 și a nivelului de racordare la rețeaua de canalizare de la 35,87 % în 2016 la 39,35 % în anul 2018 și la stațiile de epurare a apelor uzate de la 35,06 % în anul 2016 la 38,58 % în anul 2018, se datorează lucrărilor de investiții în domeniul implementării Directivei nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman și a Directivei nr.91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

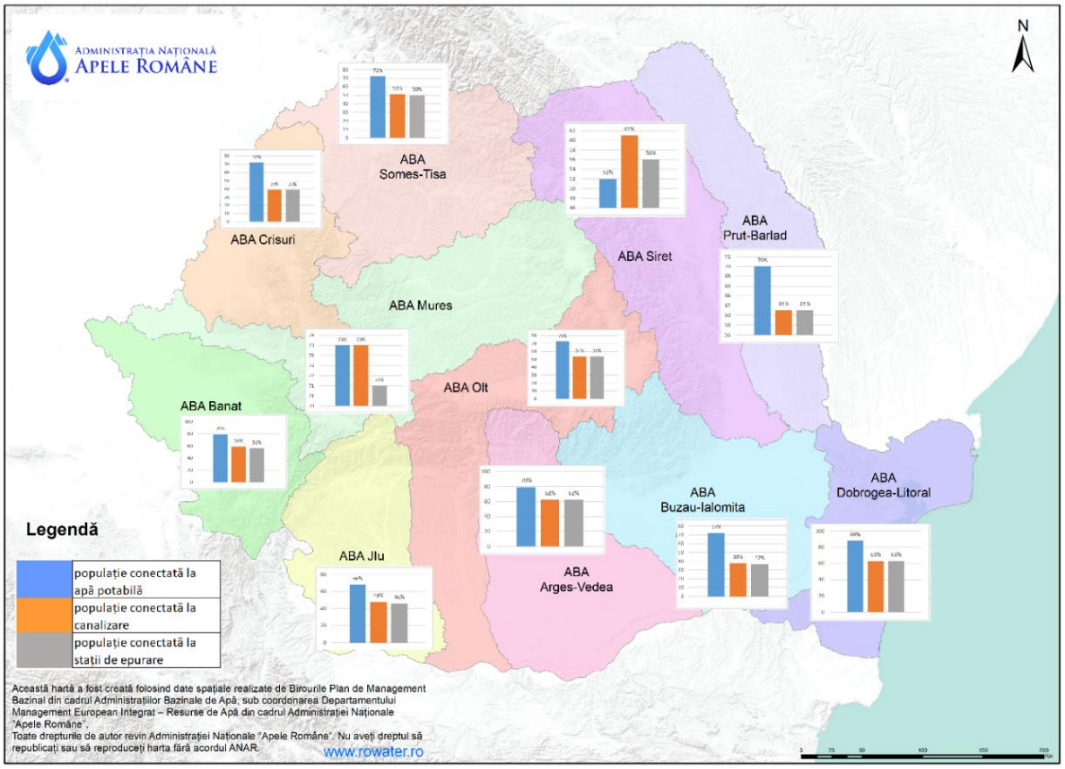

Figura nr. 8.2. Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri își desfășoară activitatea **cinci operatori regionali**[51] **în domeniul alimentării cu apă şi al canalizării.** Tabelul 8.8 prezintă situația prețurilor și tarifelor medii la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare, iar Figura nr. 8.3. prezintă tarifele stabilite de ANRSC în anul 2019, la nivel de operator regional.

Tabelul 8.8 Situația prețurilor și tarifelor medii la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru serviciile de apă şi canalizare/ epurare.

Preț mediu Alimentare cu apă potabilă produsă, transportată și distribuită lei/mc (fără TVA)	Tarif mediu Canalizare/ Epurare lei/mc (fără TVA)
3,64	3,26

Sursa: Operatorii serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare din spațiul hidrografic Crișuri pentru anul 2019;

[51] **Conform Legii 51 din 8 martie 2006, Art. 2, litera h: „**Operatorul regional - operatorul societate reglementată de Legea societăţilor nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, cu capital social integral al unora sau al tuturor unităţilor administrativ-teritoriale membre ale unei asociaţii de dezvoltare intercomunitară având ca scop serviciile de utilităţi publice, asigură furnizarea/ prestarea serviciului/activităţii de utilităţi publice pe raza de competenţă a unităţilor administrativ-teritoriale asociate, exploatarea sistemelor de utilităţi publice aferente acestora, precum şi implementarea programelor de investiţii publice de interes zonal ori regional destinate înfiinţării, modernizării şi/sau, după caz, dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestor servicii/activităţi, realizate în comun în cadrul asociaţiei”.

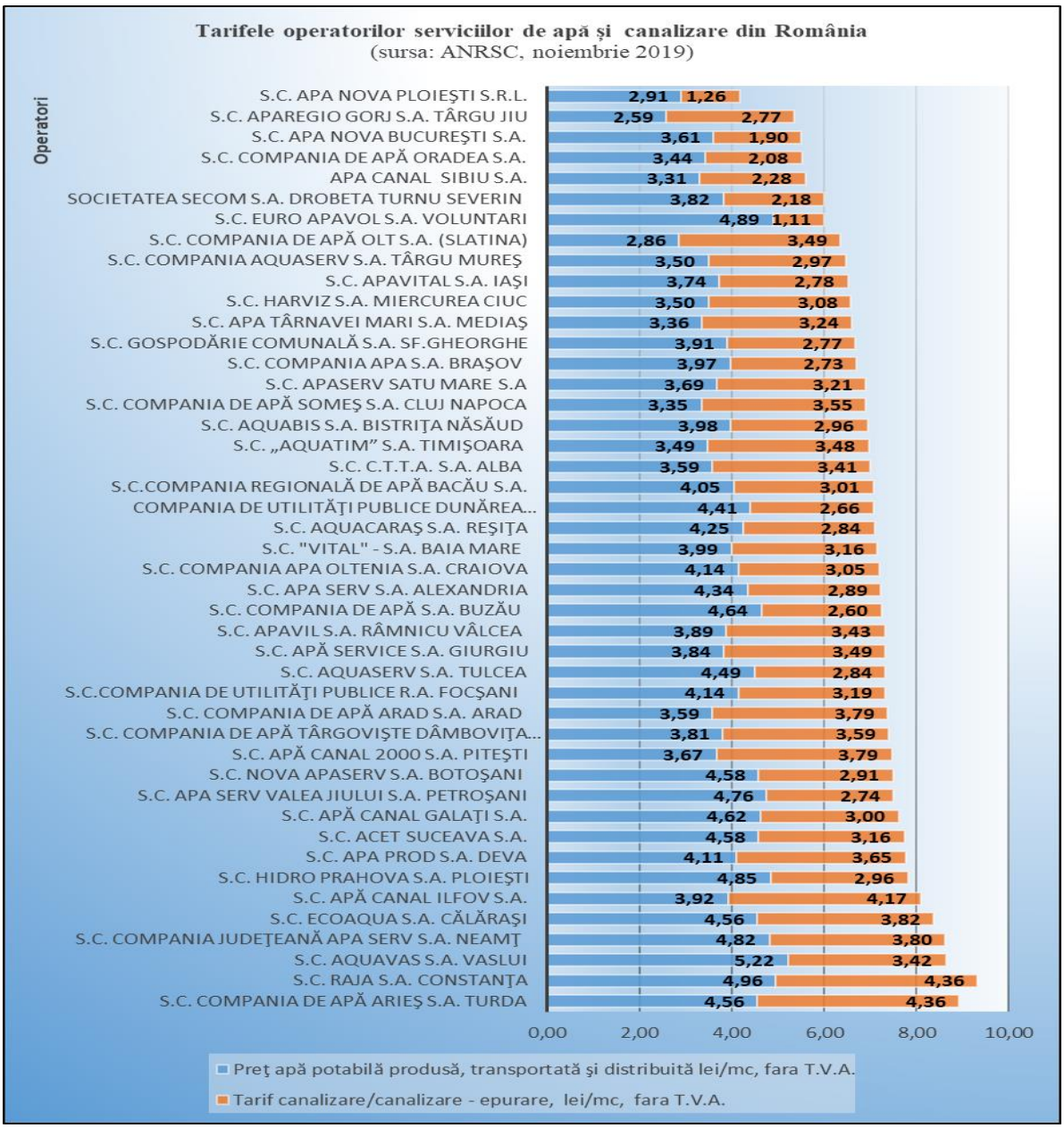

***Figura nr. 8.3**. Tarife Operatori servicii de apă și canalizare*

Sursa: Autoritarea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice

8.5.3 Activități de management cantitativ și calitativ a resurselor de apă

8.5.3.1. Definirea activităților de management al resurselor de apă

Activitățile de management a resurselor de apă, realizate de Administrația Națională "Apele Române" sunt activități de interes public definite astfel:

- de asigurare a cerințelor de apă brută în sursă;
- de cunoaștere a resurselor de apă din punct de vedere cantitativ și calitativ, activități de hidrologie operativă și prognoze hidrologice;
- de protecție a calității resurselor de apă, prin primirea în apele de suprafață a substanțelor poluante din apele uzate evacuate în limita reglementărilor legale;
- de protejare împotriva inundațiilor;

Conform H.G. nr. 1176/2005, art.6 Administraţia Naţională "Apele Române" asigură realizarea următoarelor activităţi de interes naţional şi social:

- repararea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, care se află în administrarea Administrației Naționale “Apele Române", cu rol de apărare împotriva inundațiilor și activităților operative de apărare împotriva inundațiilor;
- refacerea și repunerea în funcțiune a lucrărilor de de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, care se află în administrarea Administrației Naționale “Apele Române", afectate de calamități naturale sau de alte evenimente deosebite;
- cunoașterea resurselor de apă, precum și activitățile de hidrologie operativă și prognoză hidrologică;
- realizarea sarcinilor rezultate din aplicarea convențiilor și acordurilor internaționale din domeniul apelor și pentru implementarea directivelor Uniunii Europene din domeniul apelor, în scopul îndeplinirii angajamentelor luate de statul roman prin acordurile și convențiile internaționale.

În conformitate cu art.4 alin (5) din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr.107/2002 privind înfiinţarea Administraţiei Naţionale „Apele Române” cu modificările şi completările ulterioare, s-a instituit competenţa Administraţiei Naţionale „Apele Române" ca singura instituţie în drept să aplice sistemul de contribuţii, plăţi, tarife şi penalităţi specifice gospodăririi apelor, tuturor utilizatorilor de apă, indiferent de deţinătorul cu orice titlu al amenajării, precum şi din sursele subterane, cu excepţia celor pentru care sunt reglementări specifice în vigoare, întrucât apa este monopol natural de interes strategic.

8.5.3.2 Recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă

Mecanismul economic specific în domeniul managementului cantitativ și calitativ a resurselor de apă include sistemul de contribuţii pentru utilizarea resursei de apă din punct de vedere cantitativ și calitativ, plăţi şi penalităţi, ca parte a modului de finanţare pe principii economice a Administrației Naţionale “Apele Române“, în scopul asigurării resursei de apă atât din punct de vedere cantitativ, cât şi calitativ, în conformitate cu art.4 alin (5) din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr.107/2002 privind înfiinţarea Administraţiei Naţionale “Apele Române” aprobată cu modificările şi completările ulterioare prin Legea nr.400/2005, şi în conformitate cu Art.81, alin. 1 din Legea Apelor 107/1996 cu modificările şi completările ulterioare.

Aplicarea mecanismului economic în domeniul apelor are în vedere interesul public, general, respectiv asigurarea condiţiilor functionarii Sistemului Național de Gospodărire a Apelor (SNGA), Sistemului Național de Monitoring Integrat al Apelor, Sistemului Național de Veghe Hidrologică.

Administraţia Naţională “Apele Române” deține ca și patrimoniu infrastructura de lucrări pentru asigurare a cerințelor de apă brută în sursă pentru asigurarea alimentării cu apă a populației, industriei și agriculturii, prevenirea și combaterea inundațiilor (baraje cu acumulare permanentă, poldere și acumulări nepermanente, diguri de protecție, lucrări de regularizare și stabilizare a albiei).

Principii:

- apa constituie o resursă naturală cu valoare economică în toate formele sale de utilizare;
- principiul recuperării costurilor fără a avea în vedere realizarea de profit,
- principiul utilizatorul plăteşte;
- principiul poluatorul plătește;
- principiul accesului egal la resursele de apă;
- principiul privind folosirea raţională a resurselor de apă.

- Este diferenţiat per tip de resursă (suprafaţă/subteran) şi utilizatori (unităţi de gospodărie comunală, industrie, irigaţii, acvacultură, producere de energie) are un caracter naţional unic în baza principiului solidarităţii bazinale.
- Este unic la nivel național din punct de vedere al cuantumului contribuțiilor diferențiate per tip de resursă și utilizator. Cerinţa de unicitate a nivelului contribuţiilor la nivel naţional este datorată echipării economice diferite la nivelul bazinelor/spaţiilor hidrografice, precum şi din

necesitatea asigurării redistribuirii şi împărţirii riscurilor, realizând astfel o echitate relativ stabilă în ceea ce priveşte gradul de înzestrare a diferitelor spaţii/bazine hidrografice.

- Nu ţine cont de puterea financiară a utilizatorilor, astfel că la stabilirea cuantumului contribuţiilor pentru activităţile specifice de gospodărire a apelor nu se poate vorbi de o subvenţie încrucişată.
- Principiul recuperării costurilor are la bază:
  - alocarea costurilor per tip de utilizator (gospodării comunale, instituții publice, industrie, unități agrozootehnice, producere de energie, termocentrale, irigații, piscicultură).
  - tipul de resursă (suprafață și subteran) și tipul de folosință;
  - dimensionarea și aplicarea instrumentelor de plăți în domeniul managementului cantitativ și calitativ al resurselor de apă.

Alocarea costurilor pe centre de cost

Alocarea costurilor a avut în vedere identificarea și structurarea subactivităților aferente activităților de interes național și social aflate în atribuțiile Administrației Naționale Apele Române.

Astfel, fiecare subactivitate a fost considerată un centru de cost pentru care au fost evaluate costurile, considerând atât nivelul de costuri la nivelul unui an bugetar dar și costurile necesare normate**.** Centrele de cost identificate au fost grupate în cinci mari categorii, astfel: Managementul cantității resurselor de apă, Managementul calității resurselor de apă, Apărare împotriva Inundațiilor, Servicii și produse de reglementare în domeniul gospodăririi Apelor, Întreținere plajă.

Figurile de mai jos (Figura nr. 8.4 și Figura nr.8.5) prezintă structura alocării costurilor la nivel de centre de cost pentru Managementul cantității resurselor de apă și Managementul calității resurselor de apă.

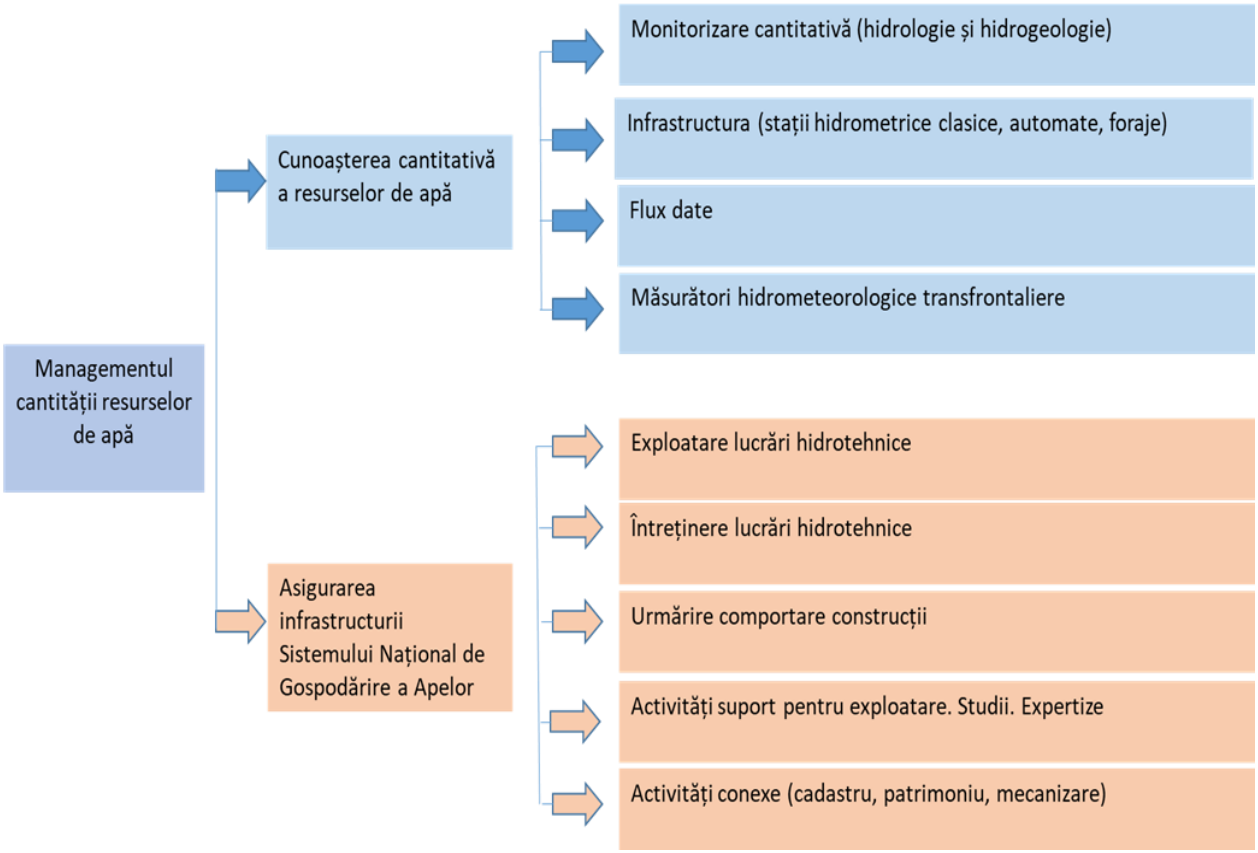

Figura nr. 8.4 Alocare costuri management cantitativ

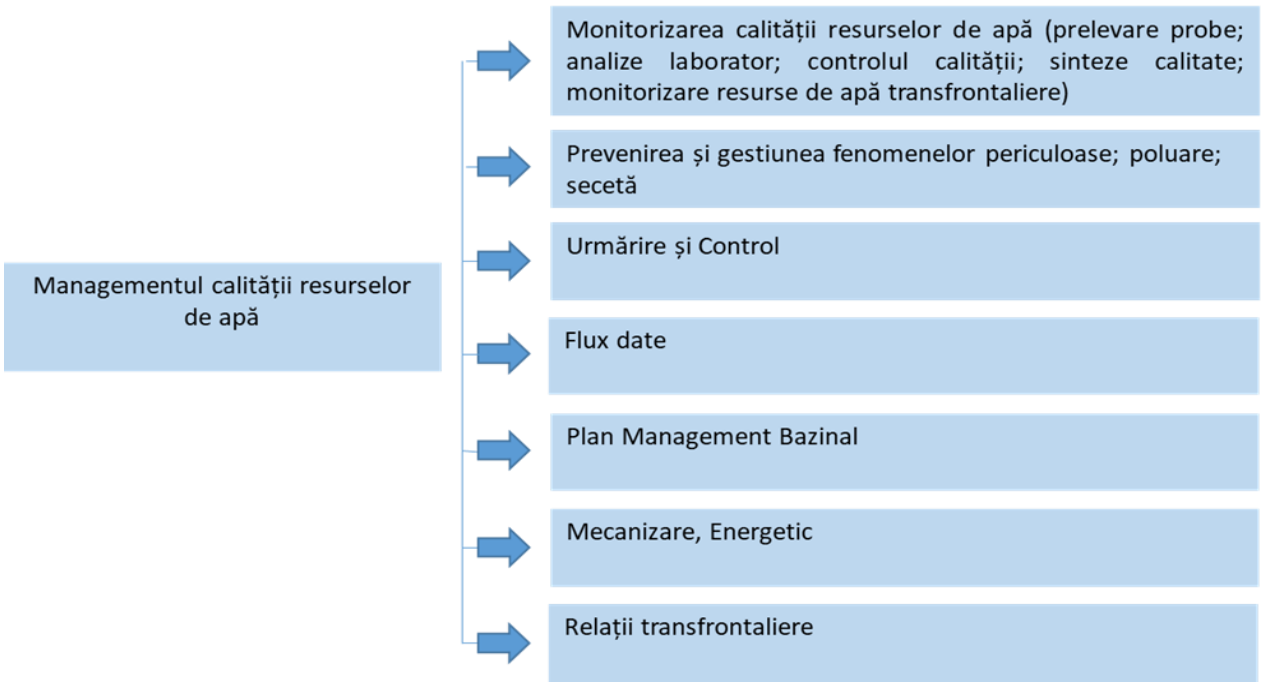

Figura nr. 8.5. Alocare costuri management calititativ

Instrumente de plăți în domeniul resurselor de apă – Contribuții specifice de gospodărire a apelor

Contribuțiile specifice de gospodărire a apelor reprezintă pârghia mecanismului economic în domeniul managementului cantitativ și calitativ al resurselor de apă.

Potrivit Articolului 81, alin. 1, din Legea Apelor 107/1996, "sistemul de contribuţii, plăţi, tarife şi penalităţi specifice activităţii de gospodărire a resurselor de apă se aplică tuturor utilizatorilor. Cuantumul contribuţiilor, plăţilor, tarifelor şi penalităţilor specifice activităţii de gospodărire a resurselor de apă, se reactualizează periodic prin hotărâre a Guvernului, la propunerea autorităţii publice centrale în domeniul apelor".

Managementul cantitativ al resursei de apă - Contribuții pentru utilizarea resursei de apă de suprafață și subteran.

Principii:

- principiul recuperării costurilor;
- principiul utilizatorul plăteşte;
- principiul accesului egal la resursele de apă;
- principiul privind folosirea raţională a resurselor de apă.

- Este diferenţiat per tip de resursă (suprafaţă/subteran) şi utilizatori (unităţi de gospodărie comunală, industrie, irigaţii, acvacultură, producere de energie), are un caracter naţional unic în baza principiului solidarităţii bazinale.
- Este unic la nivel național din punct de vedere al cuantumului contribuțiilor diferențiate per tip de resursă și utilizator. Cerinţa de unicitate a nivelului contribuţiilor la nivel naţional este datorată echipării economice diferite la nivelul bazinelor/spaţiilor hidrografice, precum şi din *necesitatea asigurării redistribuirii şi împărţirii riscurilor*, realizând astfel o echitate relativ stabilă în ceea ce priveşte gradul de înzestrare a diferitelor spaţii/bazine hidrografice.
- Nu ţine cont de puterea financiară a utilizatorilor, astfel că la stabilirea cuantumului contribuţiilor pentru activităţile specifice de gospodărire a apelor nu se poate vorbi de o subvenţie încrucişată.

Principiul recuperării costurilor are la bază:

- tipul de resursă (suprafață și subteran) și tipul de folosință;
- alocarea costurilor per tip de utilizator (gospodăririi comunale, instituții publice, industrie, unități agrozootehnice, producere de energie, termocentrale, irigații, piscicultură).

Astfel, în baza normativelor proprii au fost evaluate costurile aferente activităților de management cantitativ a resurselor de apă, incluzând aici toate lucrările aferente menţinerii în siguranţă a infrastructurii Sistemului Naţional de Gospodărire a Apelor. Alocarea costurilor pentru utilizatorii resursei de apă a avut la bază cerinţa de apă a acestora.

Sistemul de contribuții în domeniul managementului calitativ al resursei de apă

Principii:

- ***Principiul precauției și prevenției –*** stabilind că decizia trebuie luată întotdeauna pe baza argumentelor științifice, iar greșelile pot fi evitate manifestând precauție în cazul în care există dubii sau nu există suficiente informații; prevenirea poluării este necesară pentru a evita costurile combaterii și remedierii daunelor produse asupra resurselor de apă;
- ***Principiul Recuperării costurilor, respectiv Poluatorul plătește -*** Poluatorul sau utilizatorul care supune corpul de apă unui risc calitativ va suporta costurile activităților aferente prevenirii deteriorării cauzate de activitatea prestată, care pot fi definite prin costurile aferente primirii poluanților în resusele de apă (în limitele legale), dar și costurile necesare susținerii activității de cunoaștere a calității resurselor de apă (monitorizarea calității apelor). Acesta va crea un element stimulativ pentru elaborarea și adoptarea de către utilizator a unor practici și metode mai puțin dăunătoare din punct de vedere al calității resursei de apă.

- ***Cunoașterea calitativă a resurselor de apă*** – se realizează sistematic, la nivelul bazinelor hidrografice, prin Sistemului Național de Monitoring al Calității Apelor cu scopul furnizării elementelor fundamentale pentru aprecierea stadiului și evoluției elementelor calitative ale resurselor de apă și pentru elaborarea deciziilor în domeniul managementului resurselor de apă.
- ***Asigurarea unui nivel ridicat de protecție*** având în vedere protecția sanătății umane, resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice; pentru zonele protejate (zonele de captare, zonele sensibile, zonele vulnerabile, zonele de îmbăiere, ariile protejate privind speciile și habitatele) este necesară asigurarea unei protecții speciale adecvate.
  - Este unic la nivel național, diferenţiat pe tip de substanţă poluatoare, ca urmare a efectului diferit al acestora asupra resurselor de apă;
  - Se exprimă în lei/t poluant;
  - Se aplică pentru un număr de 27 indicatori, grupați după cum urmează:
    - Indicatori chimici generali;
    - Indicatori chimici specifici;
    - Indicatori chimici toxici și foarte toxici;
    - Indicatori bacteriologici;
    - Indicatori fizici
- Recuperarea costurilor se realizează pe baza contribuțiilor pentru primirea de ape uzate în resursele de apă în limita reglementărilor legale, aferente activităților prestate de Adminsitrația Națională Apele Române, respectiv activităţii de monitoring operativ, investigativ şi de supraveghere.

Dimensionarea cuantumului contribuțiilor pentru primirea de ape uzate în resursele de apă se face pe baza *Ordinului Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 798/2005, privind aprobarea abonamentului cadru de utilizare/exploatare, a Ordinului nr. 1028/2009 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare, respectiv a Ordinului nr. 1725/2010 pentru modificarea și completarea Anexelor 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare.*

Conform prevederilor Art. 81, alin. (4) din Legea Apelor nr.107/1996, cu modificările și completările ulterioare: "Utilizatorii de apă, consumatori sau neconsumatori, au obligația să plătească lunar cuantumul contribuției specifice de gospodărire a apelor, în caz contrar, li se vor aplica penalități de întârziere conform prevederilor Legii nr. 227/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare. Contribuțiile specifice de gospodărire a resurselor de apă, tarifele și penalitățile pentru depășirea concentrațiilor aferente mecanismului economic, se indexează anual prin aplicarea indicelui anual al prețurilor de consum.

Conform Legii Apelor 107/1996 cu modificarile si completarile ulterioare, respectiv Art. 81, alin. 3^1, contribuțiile specifice de gospodărire a apelor sunt:

a) contribuţia pentru utilizarea resurselor de apă pe categorii de resurse şi utilizatori;
b) contribuţia pentru primirea apelor uzate în resursele de apă;
c) contribuţia pentru potenţialul hidroenergetic asigurat prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administraţiei Naţionale «Apele Române»;
d) contribuţia pentru exploatarea agregatelor minerale din albiile şi malurile cursurilor de apă ce intră sub incidenţa prezentei legi.

Cuantumul contribuțiilor pentru **utilizarea resurselor de apă,** se regăsește în: Figura nr. 8.6; Figura nr. 8.7. și Figura nr. 8.8.

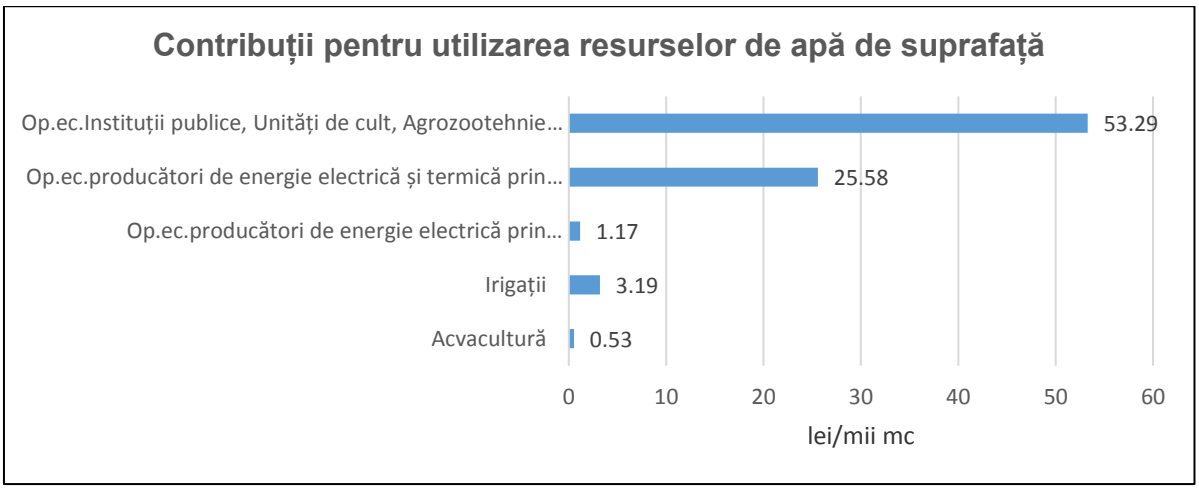

Figura nr. 8.6. Contribuții pentru utilizarea resurselor de suprafață

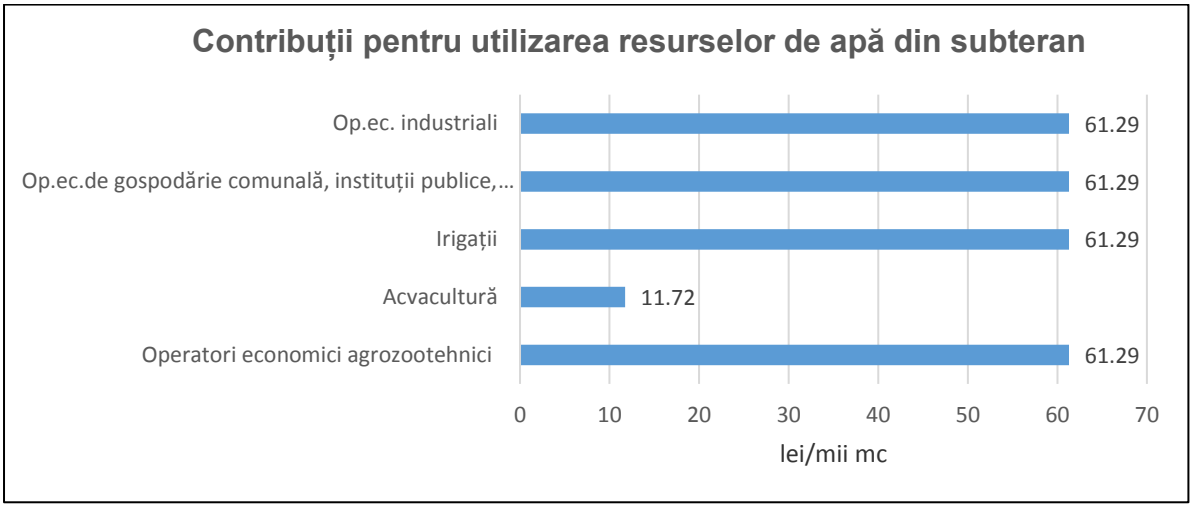

Figura nr. 8.7. Contribuții pentru utilizarea resurselor de apă din subteran

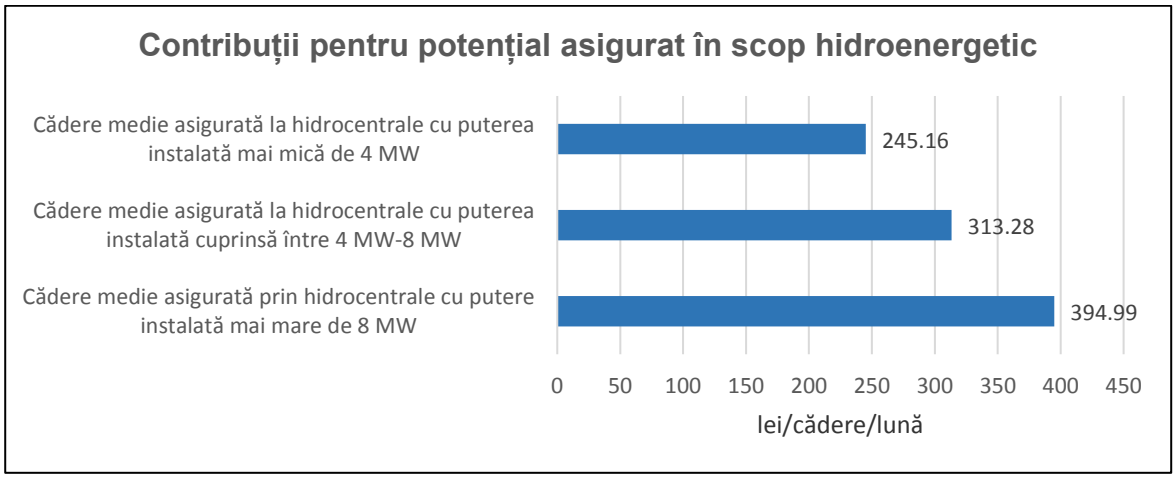

Figura nr. 8.8. Contribuții pentru potenţialul asigurat în scop hidroenergetic prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administrației Naționale "Apele Române"

Precizăm faptul că nivelul contribuțiilor specifice de gospodărire a resurselor de apă prezentate în Figura nr. 8.6; Figura nr. 8.7 și Figura nr. 8.8, fac obiectul actualizării contribuțiilor din H.G. nr. 1202/2010, prin aplicarea indicelui anual al prețurilor de consum.

Costuri de mediu și resursă

În procesul de implementare a costurilor de mediu și resursă, conceptul de costuri de mediu și costuri de resursă se aplică principiului de recuperare a costurilor, definit de Art 9 al DCA. Costurile de mediu și resursă sunt internalizate în cadrul serviciilor de apă.

Figura nr. 8.9 prezintă schematic definirea costurilor de mediu și resursă și internalizarea acestora în cadrul serviciilor de apă asa cum sunt ele definite în subcapitolul 8.5.2.

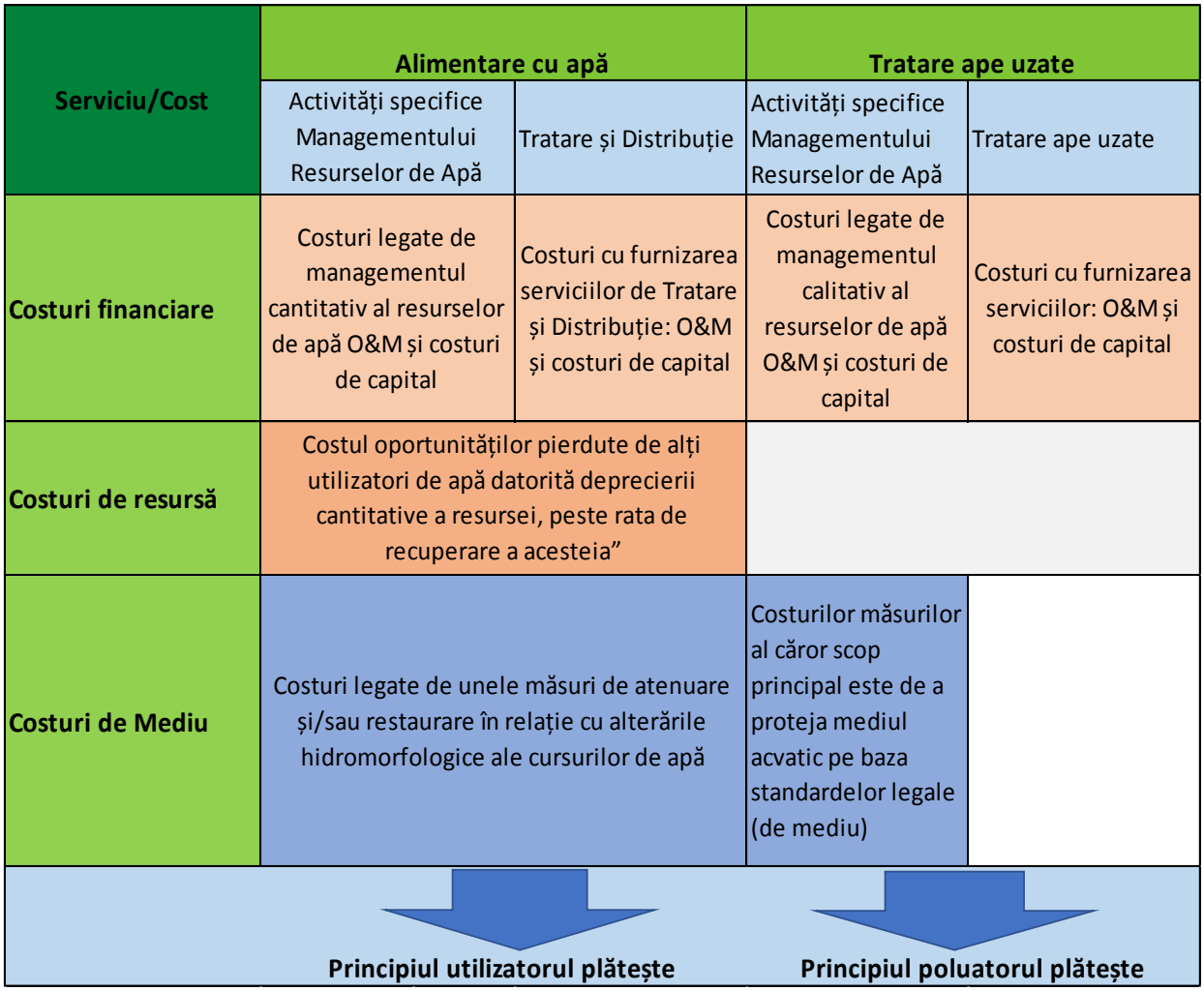

Figura nr. 8.9. Costuri de mediu și resursă în cadrul serviciilor de apă

Costurile de mediu

Costurile de mediu constau în costurile pagubelor produse asupra mediului ca urmare a degradării sau pierderii ecosistemelor acvatice datorate presiunilor anumitor utilizatori de apă[52].

Astfel, costurile de mediu au fost aproximate prin evaluarea costurilor măsurilor al căror scop principal este de a proteja mediul acvatic pe baza standardelor legale (de mediu) existente.

Metoda de evaluare a costurilor de mediu este cea a costurilor măsurilor. Astfel, costurile aferente managementului calitativ al resurselor de apă, așa cum se poate observa în Figura nr. 8.5 - Alocare costuri management calitativ, reprezintă costurile economice aferente protecției resurselor de apă și sunt costuri internalizate în cadrul serviciului de canalizare si epurare a apelor uzate. Costurile aferente managementului calitativ al resurselor de apă, stau la baza contribuției pentru primirea de ape uzate în resursa de apă, definite la Subcapitolul 8.5.3.2.

[52] CIS Guidance nr.1 Economics and Enviropnment – Economie si Mediu

În Figura nr. 8.10. se prezintă procentul costurilor de mediu – costuri aferente managementului calitativ al resursei de apă – în cadrul tarifului pentru serviciul de canalizare și epurare. Calculul a avut la bază volumele evacuate în perioada 2016-2017 pe activități economice și veniturile încasate pentru primirea apelor uzate în resursa de apă, pentru depășirea concentrațiilor maxime admise a valorilor indicatorilor, în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare.

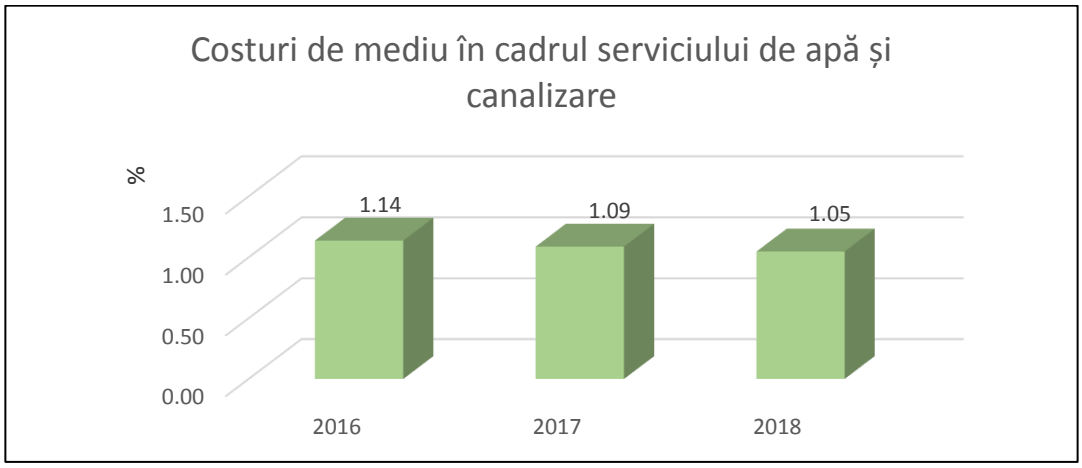

Figura nr. 8.10. Costuri de mediu în cadrul serviciului de apă și canalizare

Costuri de resursă

Costurile de resursă sunt definite ca fiind costul oportunităților pierdute de alți utilizatori de apă datorită deprecierii cantitative a resursei, peste rata de recuperare a acesteia" – (ex. prelevarea în exces a acviferului), conform: CIS Guidance document 1 – WATECO- Economia și Mediul[53].

Astfel, a fost realizată o analiză comparativă la nivelul volumelor medii de apă de suprafață disponibile/utilizabile și volumele medii de apă prelevate (cerința totală de apă autorizată la nivel de bazin hidrografic), pentru perioada 2014-2019 (Figura nr. 8.11.).

În urma analizei, a rezultat un procent de 13,10 % apă prelevată (pentru populație, industrie, agricultură, din subteran și surse de suprafață - râuri interioare), din totalul volumelor disponibile, existând astfel o acoperire integrală a cerinței de apă.

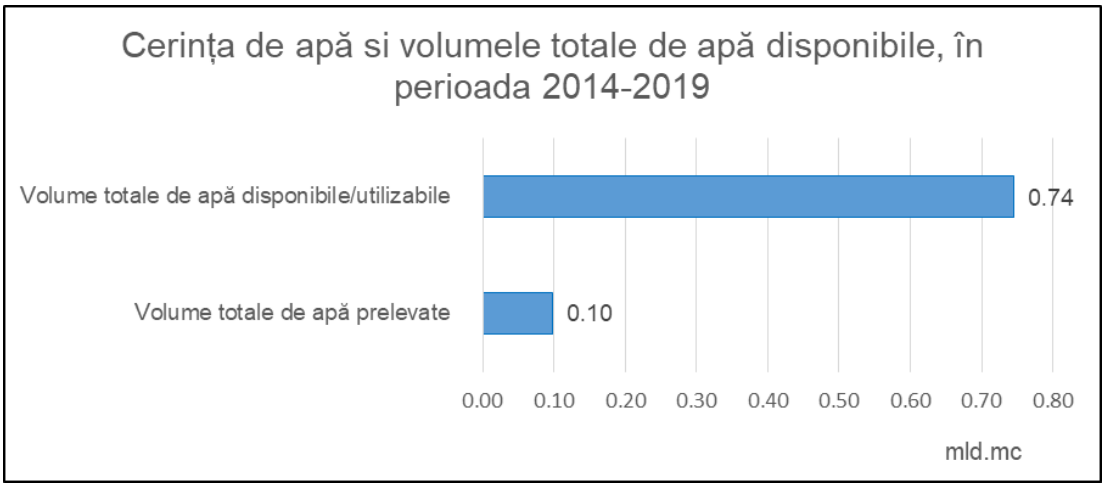

***Figura nr. 8.11**. Cerința de apă și disponibilul în sursă, în perioada 2014-2019 - ABA Crișuri*
Sursa: Balanța Apei elaborată de ABA Crișuri în perioada 2014 – 2019

[53] Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC, Guidance document n.1, Economics and the environment

În urma realizării Studiului privind evaluarea cerinţelor folosinţelor de apă (an de referinţă 2011) la nivel național pentru orizontul de timp 2020-2030, studiul prezentat în Anexa 8.1 elaborat în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, au fost estimate volumele de apă ce vor fi necesare în anii următori în vederea evaluării opțiunilor de dezvoltare a politicilor în domeniul apei cu privire la procesele de planificare necesare asigurării cerințelor de apă pentru folosințe.

Evaluarea cerinței de apă a fost realizată în 3 scenarii, minimal, mediu, maximal - (Subcapitol 8.6 – Tendințe în evoluția cerințelor de apă), postcalculatia realizată anului elaborarii studiului relevând faptul că scenariul minimal se apropie cel mai mult de valorile estimate în cadrul studiului de evaluare a cerinței de apă.

Ținând cont de scenariul minimal a fost realizată și o analiză comparativă (Figura nr. 8.12), având în vedere stocul mediu anual 2018[54], resursa socio-economică de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri[55] și cerința de apă pentru anul 2030 - scenariul minimal.

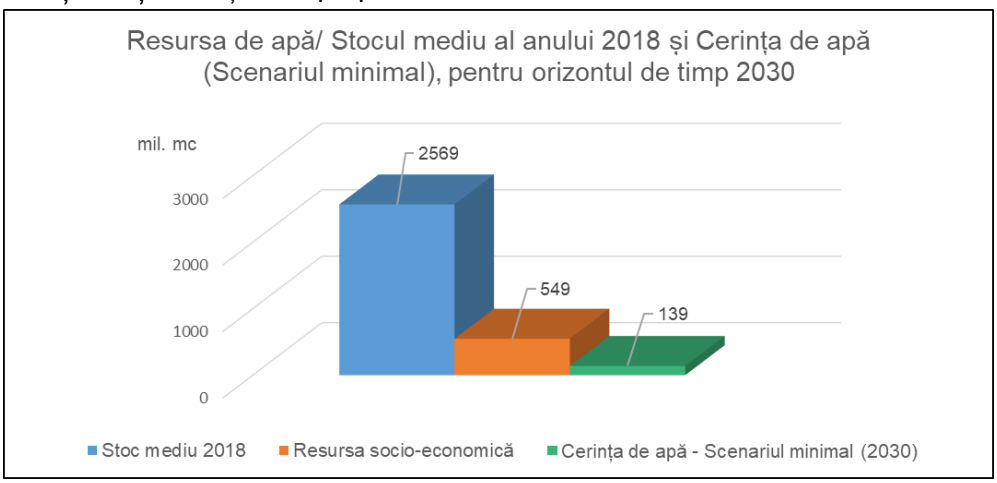

Figura nr. 8.12. *Resursa/ Stocul mediu și cerința de apă (2018 – 2030), la nivel de spațiu hidrografic Crișuri*

Instrumente stimulative în cadrul politicii economice în domeniul managementului resurselor de apă

Mecanismul economic și financiar în domeniul managementului rersurselor de apă cuprinde diferite instrumente stimulative în scopul:

- Asigurării unui consum rațional și al unui management durabil al resursei de apă;
- Reducerii emisiilor de poluanți în resursa de apă.

Instrumente stimulative

Alocarea resurselor de apă pentru diferiți utilizatori, se bazează pe:

- Calculul balanței apei în secțiunile caracteristice, cu scopul de a satisfice cerința de apă pentru toți utilizatorii (gospodării comunale, producere de energie, irigații, acvacultură, navigație, industrie) în cadrul bazinului/ spațiului hidrografic;
- Acoperirea cerinței de apă pentru utilizatorii din aval;
- Determinarea unei contribuții corecte, din punct de vedere al cuantumului acesteia, pentru utilizarea resursei de apă, reprezintă ea însăși un instrument stimulativ pentru stabilirea unui mecanism economic și financiar adecvat și în conformitate cu Directiva Cadru Apă.
- Administrația Națională Apele Române aplică un sistem de plăți, ca instrument specific în domeniul utilizării resursei de apă cât și a protecției calității acesteia.

Tipuri de penalități aplicate pentru abateri de la normele de utilizare/exploatare a resursei de apă:

1. Depășirea debitelor sau volumelor de apă prelevate, prevăzute în actele de reglementare sau abonament;

[54] volum anual scurs pe întreg spațiul hidrografic Crișuri, într-un interval de timp
[55] resurse hidrologice (naturale) transformate în resurse utilizabile în diferite scopuri de către societate.

2. Depășirea în perioada de restricții a debitelor sau volumelor prelevate, prevăzute în planurile de restrictii;
3. Utilizarea/exploatarea resursei fără abonament de utilizare/exploatare;
4. Folosirea apei în alt scop decât cel prevazut în actele de reglementare în vigoare;
5. Depășirea concentrațiilor maxime admise ale poluanților din apele uzate evacuate.

Stabilirea și dimensionarea cuantumului penalităților pentru depășirea cantității prelevate autorizate, pentru depășirea concentrațiilor de poluant admise, se face pe baza *Ordinului Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 798/2005, privind aprobarea abonamentului cadru de utilizare/exploatare, a Ordinului nr.1028/2009 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare, respectiv a Ordinului nr. 1725/2010 pentru modificarea și completarea Anexelor 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare.*

8.6. Tendințe în evoluția cerințelor de apă

Sinteza la nivelul Administrației Bazinale de Apă Crișuri

În vederea evaluării cerințelor folosinţelor de apă (an de referinţă 2011) la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru orizontul de timp 2030, s-a aplicat Metodologia de prognoză a cerințelor de apă ale folosințelor elaborată în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Scopul metodologiei este de a estima cantitățile de apă ce vor fi necesare în anii următori în vederea evaluării opțiunilor de dezvoltare a politicilor în domeniul apei cu privire la procesele de planificare necesare asigurării cerințelor de apă pentru folosințe.

Metodologia oferă metode de prognoză a cerințelor de apă pentru: populație, industrie, irigații, zootehnie, acvacultură/piscicultură.

Prognoza cerințelor de apă pentru populație a luat în considerare evoluția populației la nivel național, județean și local și a avut în vedere trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru industrie elaborată prin metoda prelevărilor pe locuitor a avut în vedere: populația totală în anul curent; volumul de apă industrială prelevat în anul curent; volumul specific de apă prelevat pe locuitor și an în anul curent; produsul intern brut; ponderea creșterii volumului de apă industrială prelevat pe locuitor în raport cu creșterea economică; coeficientul de creștere a prelevărilor pe locuitor. Calculele de prognoză s-au realizat pe trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru irigații a luat în considerare: volumul de apă prelevat pentru irigații în anii anteriori etapei de calcul; suprafețele prognozate a fi irigate; norma de irigare. Calculele de prognoză s-au realizat pe trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru zootehnie se referă în mod exclusiv la cerința de apă necesară creșterii animalelor în regim industrial, pentru animalele crescute în gospodăriile populației volumele de apă necesare s-au considerat a fi înglobate în cerința de apă din mediul rural. Pentru calcul prognozei cerințelor de apă pentru zootehnie s-au avut în vedere: numărul de capete de animale pentru perioada curentă; numărul de capete de animale pentru perioada prognozată; prognoza numărului de locuitori din zona de studiu, deja calculată în pașii anteriori; numărul de capete de animale la nivel de judet (mii capete /loc); prognoza creșterii numărului de animale în intervalul de prognoză și cerința de apă pentru animalele crescute în regim industrial pe baza datelor din literatura de specialitate.

Prognoza cerințelor de apă pentru acvacultură/piscicultură s-a realizat luând în considerare: suprafețele amenajate pentru acvacultură/piscicultură în anii anteriori perioadei de de calcul; volumul de apă prelevat în anii anteriori pentru acvacultură/ piscicultură; volumul specific maxim de apă prelevat pentru acvacultură/ piscicultură; suprafețele prognozate a se amenaja pentru acvacultură/ piscicultură.

În Tabelul centralizator nr. 8.9 și Figura 8.13. se prezintă, pe ansamblul folosințelor, cerințele de apă prognozate (milioane m^3) în cele trei scenarii considerate pentru anul 2030.

Tabel 8.9 *Centralizator privind cerința de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru orizontul de timp 2030*

Folosința de apă	CERINȚA DE APĂ 2030 (mil. mc)		
	Scenariul Minimal	Scenariul Mediu	Scenariul Maximal
Populație	82,86	87,48	92,13
Industrie	44,21	52,15	66,46
Irigații	2,47	3,29	4,11
Zootehnie	9,14	9,65	10,16
Acvacultură	29,23	29,23	29,23
Total	**167,91**	**181,8**	**202,09**

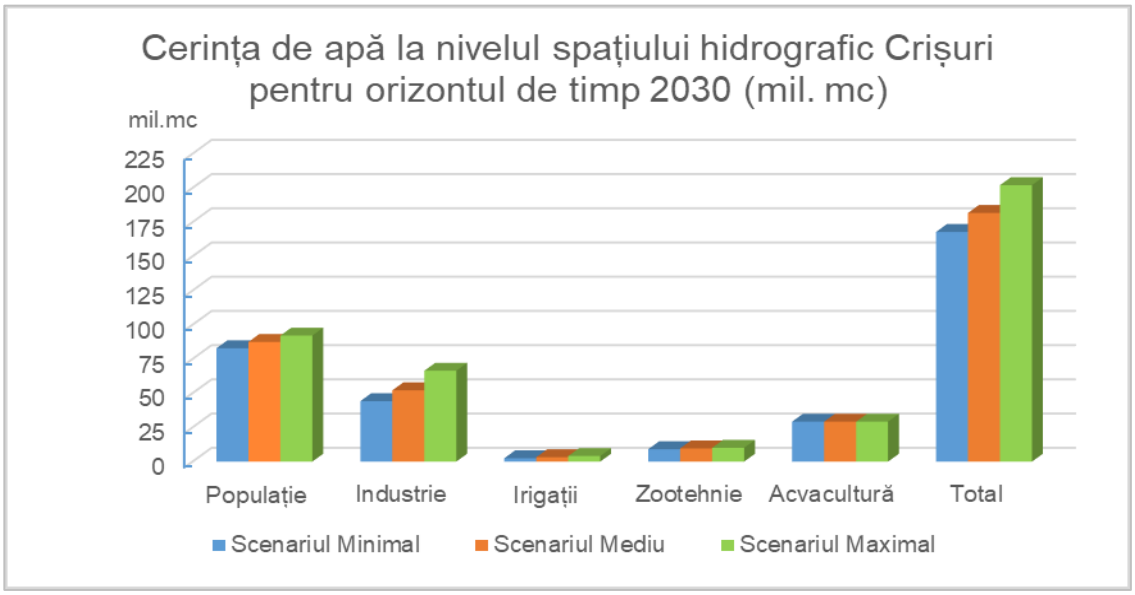

Figura nr. 8.13. Cerința de apă la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru orizontul de timp 2030

În urma calculelor efectuate au rezultat următoarele:

- Metodologia este relativ bună şi a dat rezultate aproape de realitate în cazul aplicării acesteia pentru: prognoza cerinţelor de apă pentru populaţie; prognoza cerinţelor de apă pentru irigaţii; prognoza cerinţelor de apă pentru zootehnie şi prognoza cerinţelor de apă pentru acvacultură /piscicultură.
- În cazul prognozei cerinţelor de apă pentru industrie rezultatele obţinute au un grad mai mare de incertitudine, dat fiind faptul că în formula de calcul intră mai mulţi indicatori macroeconomici ce ar trebui cunoscuţi mai precis, cum ar fi: evoluţia produsului intern brut (PIB) şi ponderea industriei în PIB.

Se menționează că valorile obținute pentru cerințele de apă pentru industrie, după aplicarea metodologiei (elaborată în cadrul INHGA - 2013) au fost diminuate în conformitate cu literatura de specialitate cu coeficienți care țin seama de: schimbarea/modernizarea tehnologiei (între 15 și 20%) și creșterea prețului apei care ține seama de recuperarea costurilor conform Directivelor Europene (între 5 și 10%). În prezentul studiu, la rezultatele finale obținute în urma calculelor, s-a aplicat o reducere de cca. 30% pentru orizontul de timp 2030.

Rezultatele studiului la nivel național, realizat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, se regăsesc în Anexa 8.1.

9. PROGRAME DE MĂSURI

Introducere

Directiva Cadru a Apei 2000/60/CE (DCA) instituie un cadru legal pentru protejarea, conservarea şi îmbunătăţirea stării tuturor apelor şi a zonelor protejate, prevenirea deteriorării şi asigurarea pe termen lung a utilizării durabile a resurselor de apă. Directiva stabileşte termene specifice pentru statele membre ale Uniunii Europene pentru a stabili și implementa programe de măsuri şi planuri de management ale bazinelor hidrografice, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu.

În vederea atingerii obiectivelor de mediu se pregătesc documentele de planificare care se reactualizează la fiecare 6 ani și care se referă în principal la caracterizarea stării corpurilor de apă, programele de măsuri și programele de monitoring.

De asemenea, utilizarea de instrumente economice în cadrul analizei economice a utilizării apei se poate dovedi adecvată în cadrul elaborării programului de măsuri fiind astfel necesară considerarea principiului recuperării costurilor serviciilor de apă, inclusiv a costurilor de mediu și cele legate de resurse asociate deteriorării sau impactului negativ asupra mediului acvatic. Identificarea, pe baza costului potențial a celei mai eficiente combinații de măsuri care să fie inclusă în programul de măsuri stabilit în conformitate cu articolul 11 face de asemenea subiectul analize economice.

DCA defineşte două categorii de măsuri: “de bază” și “suplimentare”.

"Măsurile de bază" sunt cerinţele minime de conformare şi constau din acele măsuri cerute de implementarea legislaţiei comunitare pentru protecţia apelor, inclusiv măsurile prevăzute în legislaţia specificată în articolul 10 şi în partea A a anexei VI (lista măsurilor de bază ce urmează a fi incluse în programele de măsuri). Alte măsuri de bază sunt măsurile tehnice și instrumentele administrative pentru domeniile cuprinse în art. 11.3 (b-l) al DCA.

"Măsurile suplimentare" sunt acele măsuri identificate și implementate suplimentar pe lângă măsurile de bază, în scopul realizării obiectivelor stabilite ca urmare a art. 4 al DCA. Partea B a anexei VI conține o listă deschisă a măsurilor suplimentare care fac parte din Programul de măsuri, conform cerințelor art. 11(4) al DCA.

Termenul de “măsură” se referă la o măsură tehnică concretă care are un efect local, pe când instrumentele sunt de natură administrativă sau economică, sunt aplicabile pe termen lung, au un efect mai larg comparativ cu măsurile şi necesită o coordonare eficientă la nivel administrativ. Totuşi, atât măsurile, cât şi instrumentele, trebuie văzute ca “măsuri“ în concepţia art. 11 al DCA. Măsuri suplimentare pot fi considerate și acțiunile de implementare a acordurilor internaționale importante la care se face referire în art. 1 al DCA.

Prezentul capitol descrie măsurile de bază (subcapitolele 9.1 - 9.8 şi 9.10) şi suplimentare (subcapitolul 9.9) stabilite conform cerințelor art. 11 al DCA, pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

În cadrul procesului de identificare a problemelor importante de gospodărirea apelor, atât la nivelul Districtului Hidrografic Internaţional al Dunării, cât și la nivel naţional, au fost identificate 4 categorii majore de probleme importante de gospodărirea apelor (poluarea cu substanţe organice, poluarea cu nutrienţi, poluarea cu substanţe prioritare/ prioritar periculoase şi alterările hidromorfologice) pentru care au fost stabilite programe de măsuri specifice în vederea atingerii obiectivelor de mediu. De asemenea, este important de precizat că măsurile specifice stabilite la nivel internaţional (prezentate în *Planul de Management actualizat al Districtului Hidrografic Internaţional al Dunării - partea A*) au fost preluate şi integrate la nivel naţional.

Măsurile se aplică presiunilor antropice, având în vedere în principal aglomerările umane, activităţile industriale şi agricole, presiunile hidromorfologice şi alte tipuri de activităţi generatoare de presiuni semnificative.

Presiunile potențial semnificative identificate în capitolul 3.4. reprezintă baza pentru stabilirea listei de posibile măsuri. Aşa cum s-a subliniat anterior, lista de măsuri conţine în mod obligatoriu măsurile de bază, precum şi eventuale măsuri suplimentare, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane. Prin aplicarea

analizei economice şi a scenariilor/tendinţelor (prin modelare), se selectează combinaţiile de măsuri (măsuri de bază şi măsuri suplimentare) care prezintă cel mai bun raport cost-eficienţă.

Măsurile de bază se aplică pentru toate corpurile de apă, iar măsurile suplimentare se aplică pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. În anumite situații, din cauza relaţiei de transfer a poluanţilor din amonte în aval, măsurile se pot lua la nivelul corpurilor de apă din amonte (care pot să nu aibă risc), iar efectele/beneficiile să fie identificate la nivelul corpurilor de apă din aval. De asemenea, în cazul surselor difuze de poluare măsurile pot fi stabilite la nivel de sub-bazin.

Legislaţia care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecţia mediului şi în special a apelor şi ecosistemelor acvatice se prezintă în anexa 9.1. Datorită considerentelor mai sus menţionate, stabilirea programului de măsuri necesită parcurgerea etapelor prezentate în *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului naţional de management actualizat aferent porţiunii din bazinul hidrografic internaţional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României,* cu referire la: stabilirea listei de măsuri de bază la nivel de bazin/spaţiu hidrografic, realizarea inventarului posibilelor măsuri suplimentare, aplicarea scenariilor şi analizei economice şi stabilirea programului de măsuri pentru perioada următoare de 6 ani.

- **Progrese în implementarea programului de măsuri stabilit pentru al doilea ciclu de planificare (2016-2021) – <u>situația la nivelul anului 2020</u>**

În scopul evaluării stadiului implementării programului de măsuri s-a avut în vedere realizarea măsurilor de bază și suplimentare prevăzute în anexele *Planului de Management* actualizat al spațiului hidrografic Crișuri *aprobat prin H.G. nr. 859/2016,* cu termene planificate de realizare a măsurilor în perioada 2016-2021. De asemenea, au fost luate în considerare și măsurile care erau planificate să se realizeze după anul 2021 și care au început să se implementeze în avans.

Evaluarea implementării măsurilor și costurile aferente acestora s-a realizat în două moduri:

- în funcție de tipurile de măsuri prevăzute de DCA, respectiv măsuri de bază – art. 11.3a, alte măsuri de bază – art. 11.3b-l și măsuri suplimentare – art. 11.4-5;
- pe baza categoriilor de presiuni (similar cu abordarea din *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*):
  - aglomerări umane – măsuri pentru asigurarea alimentării cu apă a populației, modernizarea și realizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate, managementul nămolului din stațiile de epurare;
  - industrie – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze produsă de unitățile industriale;
  - agricultură – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze generate de fermele zootehnice și ferme vegetale;
  - hidromorfologie – măsuri de îmbunătățire a regimului hidrologic al corpurilor de apă inclusiv a măsurilor pentru asigurarea debitului ecologic, îmbunătățirea conectivității laterale și longitudinale, măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor morfologice, etc. ;
  - altele – măsuri pentru asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, măsuri pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni de conștientizare a publicului, etc.

La stabilirea măsurilor și evaluarea costurilor de investiții, operare-întreținere și alte costuri aferente s-au utilizat după cum urmează:

- informații oficiale transmise de utilizatorii de apă din diverse domenii de activitate privind măsurile, costurile și termenele de realizare ale acestora (aglomerări umane, activități industriale și agricole, hidromorfologie, altele etc.);
- documente de programare și planificare a măsurilor pe termen mediu și lung (strategii, programe și planuri de dezvoltare sectoriale, *Master Planuri Județene* pentru infrastructura de

apă și apă uzată în aglomerări umane - actualizate în perioada 2016-2020, aplicații de finanțare europeană depuse în cadrul Programului Operațional Sectorial (POS) 2007-2013 și Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020 care continuă finanțarea investițiilor necesare în sectorul de apă/apă uzată în cadrul Axei Prioritare 3 ”Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor”, Obiectivul Specific OS 3.2. - Creşterea nivelului de colectare şi epurare a apelor uzate urbane, precum şi a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populaţiei, studii de cercetare și proiecte, etc.);

- costurile unitare din cataloagele de măsuri aferente domeniilor aglomerări umane, activități industriale și agricole, alterărilor hidromorfologice, altele etc., în cazul în care nu au fost primite/disponibile informații direct de la utilizatorii de apă privind costurile măsurilor.

Se precizează faptul că, în conformitate cu cerințele Ghidului de raportare a cerințelor Directivei cadru Apă 2000/60/CE (WFD *Reporting Guidance 2022, versiunea draft*), costurile măsurilor se evaluează având în vedere următoarele:

- costurile de investiții se calculează pentru întreaga perioadă a ciclului de planificare (2016-2021);
- costurile de operare - întreținere se calculează la nivelul fiecărui an;
- toate costurile evaluate nu conțin valoarea amortizării.

La evaluarea implementării programelor de măsuri prevăzute în *Planul de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice aprobat prin H.G. nr. 859/2016* și a costurilor aferente s-a utilizat în principal ca an țintă anul 2021 pentru realizarea măsurilor aferente celui de-al doilea ciclu de planificare.

Până la sfârșitul anului 2020, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri s-au realizat măsuri de bază și suplimentare din cadrul programului de măsuri al doilea ciclu de planificare, care, din punct de vedere financiar, se situează la valoarea **cheltuielilor de investiții și alte costuri de circa 297,587 milioane Euro**, ceea ce reprezintă cca. 43,42**%** din totalul planificat pentru perioada 2016-2021. De asemenea, au fost realizate costuri de operare – întreținere în valoare de 21,856 milioane Euro, suportate de către utilizatorii de apă care au implementat măsuri.

În *Tabelul 9.1* se prezintă detalierea acestor costuri, atât din punct de vedere al tipurilor de măsuri prevăzute de DCA (11.3a-l, 11.4-5), cât și al categoriilor de presiuni (aglomerări, agricultură, industrie, hidromorfologie și altele).

Asigurarea finanţării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2016-2020 s-a realizat în principal din:

- **24,22% fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fonduri LIFE, alte fonduri;
- **35,30% fonduri naționale guvernamentale şi locale** (buget stat, local, redevențe din contribuții, etc.);
- **10,32% surse proprii ale agentului economic**;
- **30,16% surse ale ANAR**;

Tabel 9.1a. Evaluarea la nivelul spațiului hidrografic Crișuri a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) – situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni

Categoria de presiune	Costul măsurilor realizate până în anul 2020 (Euro)								
	Măsuri de bază			Măsuri suplimentare			Total		
	Investiţii	Operare/ Intreţinere anuale	Alte costuri*)	Investiţii	Operare/ Intreţinere anuale	Alte costuri*)	Investiţii	Operare/ Intreţinere anuale	Alte costuri*)
Aglomerări umane	166.406.015	9.377.033	0	5.167.139	243.719	0	171.573.154	9.620.752	0
Industrie	40.568.492	2.067	450	0	0	0	40.568.492	2.067	450
Agricultură	760.307	513.245	55.853	0	0	0	760.307	513.245	55.853
Hidromorfologie	0	257.873	0	0	0	0	0	257.873	0
Alte*)	56.769.964	11.462.132	27.805.079	0	0	54.218	56.769.964	11.462.132	27.859.297
Total	**264.504.778**	**21.612.350**	**27.861.382**	**5.167.139**	**243.719**	**54.218**	**269.671.917**	**21.856.069**	**27.915.600**

Tabel 9.1b. Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) - situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în 2020 (EURO)		
		Investiții	Operare/întreținere anuale	Alte costuri*)
1	**Măsuri de bază (art. 11.3)**	**264.504.778**	**21.612.350**	**27.861.382**
1.1	Măsuri aplicare legislație europeană (art. 11.3a)	167.166.322	9.890.278	55.853
1.2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	97.338.456	11.722.072	27.805.529
2	**Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)**	**5.167.139**	**243,719**	**54.218**
3	**Total măsuri (1+2)**	**269,671,917**	**21.856.069**	**27.915.600**

*) *se referă la alte costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului, etc.*

În ceea ce privește situația realizării programului de măsuri la sfârșitul anului 2020 (Figura 9.1), comparativ cu cea planificată în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, se observă că cele mai multe costuri revin implementării măsurilor de bază şi suplimentare pentru aglomerările umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stații de epurare), pentru activitățile industriale și de gestionare a deșeurilor, precum și, a altor măsuri de bază referitoare la reglementarea/autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare.

De asemenea, o serie de măsuri suplimentare planificate au fost realizate până în 2020 sau sunt în curs de implementare până la sfârșitul anului 2021, și anume:

- măsuri constructive și tehnice aplicate aglomerărilor umane, de exemplu: asigurarea unor limite ale concentrațiilor de poluanți mai stringente decât cele prevăzute în legislația în vigoare sau aplicarea de măsuri peste cerințele directivelor europene în domeniul apelor (construirea de sisteme centralizate de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerări umane mai mici de 2000 l.e.);

- măsuri de eco-condiționalitate și agro-mediu din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, aplicarea *Codului de Bune Condiții Agricole și de Mediu*, aplicarea *Codului de Bune Practici în Ferme*, pentru respectarea unor standarde de management pe care trebuie să le urmeze sau să le atingă fermierii în scopul reducerii emisiilor de nutrienți;

- studii de cercetare și proiecte menite să clarifice problemele și incertitudinile semnalate la elaborarea *Planului de Management* actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/201*6 (debit ecologic, stare ecologică, monitorizarea suplimentară a substanțelor prioritare, monitoring investigativ pentru stabilirea fondului natural, etc.), măsuri în cadrul planurilor de management ale ariilor naturale protejate.

Precizăm că o parte dintre măsurile planificate a se realiza în perioada 2016-2021 conform programului de măsuri din *Planul de Management* actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/2016* au suferit modificări (fie sunt măsuri noi, fie au fost transferate în următorul ciclu de planificare 2022-2027 sau s-a renunţat la implementarea lor), având în vedere în principal:

- reevaluarea situației generate de finalizare a studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice, reevaluarea costurilor de investiții, etc.; astfel modificarea delimitării aglomerărilor umane are efecte în modificarea tipului de măsuri necesare; de asemenea, scăderea dimensiunii aglomerării sub 10.000 locuitori echivalenți va schimba măsura în sensul că modernizarea/construirea stației de epurare cu treaptă terțiară pentru îndepărtarea avansată a nutrienților (azot și fosfor) nu mai este necesară, epurarea biologică (secundară) fiind suficientă;
- măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, respectiv măsurile care rezultă din implementarea aspectelor legislative noi privind implementarea Directivei 2013/39/EU de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpusă în legislația națională prin HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi;

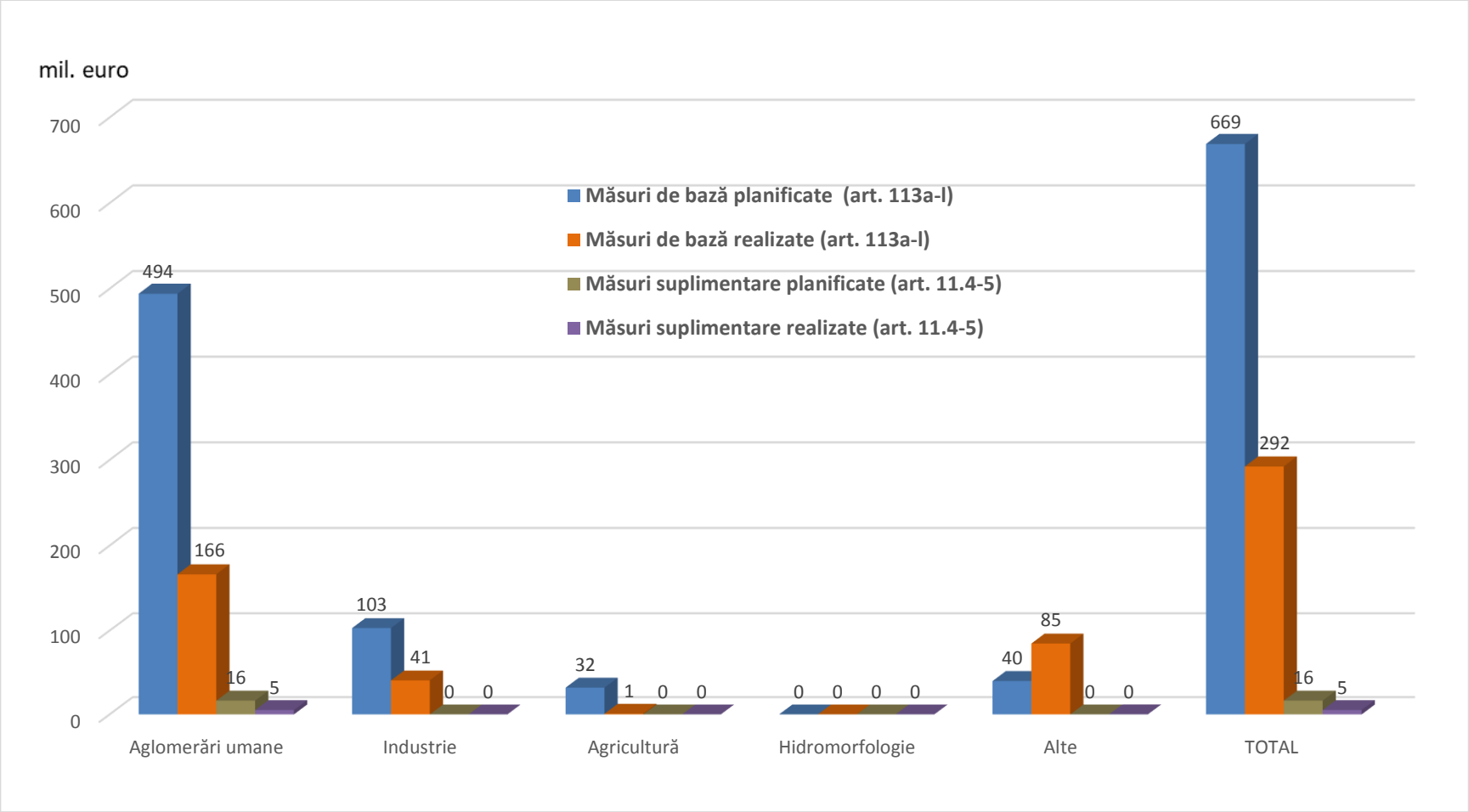

Figura 9.1 Progrese înregistrate în implementarea Programului de măsuri 2016-2021 (situația la nivelul anului 2020) la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Rezultatele reevaluării stării/potenţialului corpurilor de apă de suprafaţă și a stării chimice a corpurilor de apă subterană, pe baza completărilor şi modificărilor survenite în sistemul de evaluare, au condus, de asemenea, la reanalizarea măsurilor planificate a se realiza în perioada 2016-2021.

Măsurile restante din *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, cât și măsurile planificate să fie realizate pentru corpurile de apă care au excepții de la obiectivele de mediu (constând în prelungirea termenului – art. 4.4.) după anul 2015, se vor lua în considerare în cel de-al treilea ciclu de planificare 2021-2027.

Pe baza analizei progresului în implementarea măsurilor de bază și suplimentare comparativ cu situația planificată în *Planul de Management* actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/2016* s-a constatat faptul că:

- **75,27%** din măsurile planificate au fost implementate, din care:
  - 62,47% dintre măsuri sunt identice cu cele planificate;
  - 9,26% dintre măsuri sunt măsuri noi, neprevăzute în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*;
  - 3,54% din măsuri au fost modificate având în vedere noi informații privind eficiența măsurii, etc.;
- **24,73%** din măsurile planificate nu au fost implementate, din care :
  - 19,01% nu au fost realizate din diferite motive;
  - 4,97% din măsuri nu au mai fost necesare datorită fie reducerii din diverse cauze obiective a poluării produse de presiunile semnificative (unele măsuri au fost abandonate, nemaifiind necesare, după reevaluarea situaţiei din unităţile economice (unităţi închise, în conservare) și atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă, fie alte măsuri implementate în paralel pe același corp de apă au condus deja la atingerea obiectivelor de mediu;
  - 0,75% din măsuri au fost transferate pentru implementare în al doilea ciclu de planificare.

În urma evaluării situaţiei împreună cu utilizatorii de apă şi autorităţile care implementează programul de măsuri în perioada 2016-2021, s-a constatat că, în unele cazuri, există probleme în ceea ce priveşte realizarea măsurilor la termenele stabilite, dintre care cele mai des întâlnite sunt următoarele:

- capacitatea tehnică și instituțională insuficientă a autorităților pentru implementarea mecanismelor necesare realizării măsurilor;
- alocarea cu întârziere a fondurilor necesare din cauza derulării cu întârziere a procedurilor de achiziții;
- proceduri anevoioase de promovare a finanţării care conduc la depăşirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- alocarea de fonduri insuficiente de la bugetul de stat și local pentru măsurile ce trebuiau realizate în al doilea ciclu de planificare, având în vedere contextul economic european și mondial;
- dificultăți în realizarea tehnică a lucrărilor de execuție de către contractanți (diminuarea potențialului pieței muncii în sectorul construcțiilor), ;
- întârzieri în implementarea măsurilor din cauza problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările, etc.

În perioada 2016 – 2020, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au fost realizate măsuri pentru reducerea presiunilor, cu precădere măsuri de bază (art. 11.3.a) pentru aglomerări umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stațiile de epurare urbane) și pentru activitățile industriale și agro-zootehnice, precum și alte măsuri de bază (art. 11.3b-l) referitoare la aplicarea recuperării costurilor pentru servicii de apă, reglementarea/ autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare și a alterărilor hidromorfologice. În continuare se menționează câteva tipuri de măsuri realizate pentru reducerea presiunilor punctiforme și difuze cu impact asupra

stării ecologice bune / potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață și asupra stării bune a corpurilor de apă subterană.

Măsurile aferente Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, aprobat prin HG nr. 859/2016, s-au concentrat pe implementarea angajamentelor asumate pentru realizarea măsurilor de bază, având în vedere măsurile de asigurare a infrastructurii de apă și apă uzată pentru aglomerările umane mai mari de 2.000 l.e. al căror termen de conformare a fost anul 2018. De asemenea, pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 l.e erau prevăzute măsuri suplimentare de asigurare a sistemelor centralizate de canalizare și epurare. În perioada 2016-2020 au fost realizate următoarele tipuri de lucrări:

- reabilitarea surselor de alimentare cu apă (captări și foraje), a aducțiunilor și rețelelor de distribuție a apei, precum și a stațiilor de tratare a apei în scop potabil, precum și realizarea de noi captări și foraje noi pentru alimentarea cu apă;
- reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare, construirea de noi rețele de canalizare;
- modernizarea stațiilor de epurare existente și construirea de noi stații de epurare;
- aplicarea managementului nămolului (construire / extindere amplasament stocare nămol, prelucrare nămol).

Unitățile economice au realizat măsuri care implementează în special cerințele Directivelor IPPC/IED și Seveso III, dar și care urmăresc reducerea poluării industriale prin: introducerea unor tehnologii mai curate și cele mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT), prevenirea accidentelor majore care implică substanțe prioritare și acțiuni de limitare a consecințelor acestora pentru populație și mediul înconjurător, modernizarea instalațiilor de epurare a apelor uzate, în scopul conformării efluentului evacuat cu valorile limită de emisie prevăzute în programul de măsuri, planurile de acțiune și programele de conformare care sunt anexe la autorizațiile integrate de mediu. În acest context, este de precizat evoluția indicatorilor economici în condițiile financiare naționale și internaționale (respectiv descreșterea economică), care au influențat disponibilitatea financiară a unităților economice în ultimii ani.

În programul de măsuri au fost prevăzute și realizate pentru activitățile industriale următoarele tipuri de măsuri cheie pentru presiunile semnificative, și anume:

- remedierea zonelor contaminate (poluare istorică inclusiv sedimente, ape subterane, sol) prin menținerea iazurilor de decantare în condiții de siguranță a mediului și finalizarea și recepția lucrărilor de închidere-ecologizare a zonelor contaminate;
- reducerea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase sau reducerea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare;
- reabilitarea sau modernizarea stațiilor de epurare industriale – achiziționarea și montarea de echipamente pentru măsurarea debitelor de apă industrială și potabilă, refacerea tronsoanelor de canalizare deteriorate sau colmatate, realizarea unui sistem divizor de colectare a apelor uzate, reactualizarea autorizațiilor de gospodărirea apelor în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- studii de cercetare, îmbunătățirea bazei de cunoștințe care reduce incertitudinea;
- alte măsuri adresate presiunior miniere difuze și punctiforme - măsuri de închidere și ecologizare a haldelor și iazurilor, reabilitare și ecologizare a depozitelor de deșeuri (recuperare terenuri).

În ceea ce privește măsurile specifice implementate în perioada 2016-2020 la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, se menționează:

- mentinerea iazurilor de decantare în condiții de siguranță a mediului;
- închiderea şi ecologizarea iazurilor de decantare și a minelor;
- ecologizarea haldelor de steril;
- lucrări de închidere a depozitelor de zgură și cenușă
- monitorizarea și întreținerea pe perioada de post închidere a iazurilor de decantare și haldelor de steril;
- monitorizarea post-închidere la depozite de deșeuri nepericuloase și periculoase;
- ecologizarea depozitelor de deșeuri menajere și industriale;

- introducerea tehnologiilor curate și a BAT-urilor (efectuarea monitorizării post închidere la batalurile din incinta rafinăriilor, monitorizarea cantitativă si calitativă a debitelor de apă captată, epurată și evacuată și a apelor subterane din forajele de observație a batalelor de reziduuri petroliere);
- îmbunătățirea funcționării instalațiilor de preepurare a apelor uzate industriale;
- reabilitarea rețelei interioare de canalizare;
- construirea sistemului de colectare separativ a apelor pluviale;
- îmbunătățirea funcționării stației de epurare finală și controlul eficienței epurării apelor uzate;
- construire stații de epurare a apelor uzate industriale;
- implementarea soluțiilor optime de epurare la staţiile de epurare a apelor de mină;
- aplicarea planului de prevenire și combatere a poluărilor accidentale;
- achiziționarea și montarea de echipamente pentru măsurarea debitelor de apă industrială și potabilă;
- monitorizarea calităţii apelor uzate epurate;
- construire puțuri de monitorizare a calității apei subterane și monitorizarea calităţii apelor subterane;
- elaborare studii de fezabilitate în vederea identificării soluției optime tehnologice, de ecologizare, etc.
- instruirea periodică a personalului privind poluările accidentale.

În ceea ce privește măsurile pentru agricultură acestea se implementează pe întreg teritoriului României din anul 2013. Măsurile de bază sub art. 11.3.a se referă în general la reducerea poluării cu nutrienți din sursele agricole, prin aplicarea Codului de Bune Practici Agricole, a Programelor de acțiune și Planului de acțiune pentru reducerea poluării cu nutrienți. Măsurile de bază realizate se referă la construirea platformelor individuale de depozitare a gunoiului de grajd, respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrăşămintelor, realizarea rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare, realizarea perdelelor forestiere, a piezometrelor pentru foraje la nivelul bazinelor hidrografice, etc., precum și la activități de conștientizare și instruire a fermierilor. Principalele măsuri speciifce realizate în perioada 2016-2020 la nivelul spațiului hidrografic Crișuri au constat în:

- „Aplicarea Programelor de Actiune și a Codului de Bune Practici Agricole, în vederea respectării directivei Nitrați” în 51 unități administrativ teritoriale din spațiul hidrografic Crișuri;
- Managementul dejecţiilor pe baza „Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole”, aprobată prin Decizia nr. 221983/ GC/12.06.2013 a Comisiei pentru aplicarea planului de acţiune din cadrul M.M.S.C.
- Aplicarea managementului dejecțiilor animaliere, pe baza studiilor pedologice și agro-chimice, a planurilor de fertilizare și a planurilor pentru management deşeurilor organice;
- Constructia platformelor individuale de stocare a gunoiului de grajd pentru perioadele de interdictie a aplicarii și stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală;
- Aplicarea celor mai bune tehnologii existente (BAT) modernizarea și adaptarea adaposturilor în conformitate cu cerintele legislatiei in vigoare;
- Monitorizarea calității apelor subterane prin rețeaua de foraje de observație;
- Echipamente furnizate în cadrul Proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți" - morișcă hidrometrică cu elice și sistem de tije pentru măsurarea vitezei apei, sistem de filtrare pentru determinare clorofila, autocamion și instalatie de foraj autoportantă)
- Plan de prevenire poluări accidentale - reactualizare plan de prevenire şi combatere a poluărilor accidentale; deţinerea mijloacelelor necesare şi materialele necesare în caz de poluări accidentale şi acţionare în conformitate cu prevederile planului menţionat mai sus.

Pentru fermele zootehnice, inclusiv pentru cele aflate sub incidenta Directivei IPPC/IED, s-au aplicat măsuri de reducere a poluării punctiforme și difuze. În cadrul măsurilor pentru realizarea managementului produselor de uz fitosanitar (pesticide și biocide), au fost monitorizate, de asemenea, unități care au implementat măsuri specifice pentru protejarea corpurilor de apă impotriva poluării cu pesticide, prin reducerea riscului la manipularea şi stocarea produselor fitosanitare.

Alte măsuri de bază sunt măsurile sub art. 11.3.e, de tipul prelevării de probe, efectuarea analizelor specifice și a studiilor OSPA, realizarea planurilor de fertilizare, analiza fertilizanților la fermele agro-zootehnice, etc. De asemenea, în ceea ce privește reducerea poluării cu pesticide

din agricultură , s-au aplicat măsuri de control și autorizare a surselor de poluare difuze din agricultură, precum și măsuri de diminuare a riscurilor de poluare a apelor de suprafață și subterane asociate utilizării produselor de protecție a plantelor prevăzute în Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor.

În măsurile suplimentare sub art. 4.4-4.5 sunt cuprinse alte măsuri specifice de reducere a poluării difuze cu nutrienți, cum ar fi construirea de platforme comunale de stocare a gunoiului de grajd pentru perioadele de interdicție a aplicării și dotarea cu echipamente și utilaje pentru dezvoltarea amenajărilor destinate depozitării gunoiului de grajd, prevenirea și combaterea poluării provenită din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrangeri specifice.

O altă componentă importantă în implementarea măsurilor pentru agricultură este Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR 2014-2020). Pentru perioada de programare 2014-2020 a fost pus un accent deosebit pe promovarea utilizării eficiente a resurselor, precum și pe creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în agricultură și zonele rurale, în concordanță cu obiectivele stabilite prin Strategia Europa 2020. Pentru atingerea acestor obiective, prin PNDR 2014-2020 au fost implementate o serie de măsuri de mediu şi climă care contribuie direct sau indirect la Prioritatea 4 (P4) – Refacerea, conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, Domeniul de Intervenție 4B – Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor, după cum urmează:

1. Măsuri de eco-condiționalitate (cross-compliance – Pilar I CAP)

- M1 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
- M4 – Investiții în active fizice (art. 17)
  - M4.1 Investiții în exploatații agricole și pomicole
  - M4.3 - Investiţii pentru dezvoltarea, modernizarea şi adaptarea infrastructurii agricole şi silvice – componenta infrastructură irigații
- M6 – Ferme și dezvoltarea afacerilor (art. 19)
  - M6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
  - M6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

2. Măsuri de agro-mediu (agri-environment – Pilar II CAP)

- M8 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor (art. 21-26)
  - M.8.1 - Împădurirea şi crearea de suprafeţe împădurite
- M10 – Agromediu și climă (art. 28)
- M11 – Agricultură ecologică (art. 29)
- M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (art. 31)
- M15 – Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (art. 34)
  - M15.1 - Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă.

La nivel național pentru aceste măsuri și sub-măsuri au fost planificate în perioada 2014-2020 cca. 6,1 miliarde Euro, din care s-au cheltuit până la sfârșitul anului 2020 cca. **3,498 miliarde Euro** (57%). Plățile totale realizate au fost monitorizate de Agenţia pentru Finanţarea Investiţiilor Rurale (AFIR).

În ceea ce privește principalele probleme întâmpinate de către fermieri și factorii implicați în implementarea măsurilor se evidențiază următoarele:

- necunoașterea si neînțelegerea pe deplin a legislației din domeniu;
- anumite măsuri au fost evaluate ulterior ca fiind nefezabile;
- unele ferme fie și-au schimbat domeniul de activitate, fie s-au închis;

- s-a modificat tipul de cultivare, respectiv s-a trecut la agricultura ecologică, caz în care, prin nefolosirea pesticidelor sau îngrășămintelor chimice, a scăzut producția agricolă, în special în zonele protejate;
- lipsa surselor de finanțare, cât și fonduri proprii insuficiente, etc.

Măsurile de bază și suplimentare realizate pentru reducerea efectelor alterărilor hidromorfologice au fost măsuri de tipul:

Măsuri de bază, respectiv :

- întreținerea, igienizarea cursurilor de apă, decolmatarea lacurilor de acumulare;
- stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice

Măsuri suplimentare, respectiv:

- îmbunătățirea/refacerea continuității longitudinale a corpurilor de apă: scari/pasaje de pești, îndepărtarea barării;
- alte tipuri de măsuri și instrumente: implementarea unui monitoring investigativ adaptat presiunilor specifice care se exercită asupra corpului de apă, studii de evaluare a impactului activităților antropice și modificărilor climatice asupra corpurilor de apă cu scurgere nepermanentă etc.).

Finanțarea măsurilor s-a asigurat din sursele proprii ale utilizatorilor de apă, bugetul Administrației Naționale Apele Române și al Administrației Bazinale de Apă Crișuri.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri, s-a constatat faptul că, în unele cazuri, există riscuri în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite, din urmatoarele cauze:

- măsurile sunt în curs de realizare cu întârzieri din cauza prelungirii termenului de realizare și ca urmare a alocării cu intârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat și bugetul local;
- procedurile anevoioase de promovare a finanțării, licitații în curs de desfășurare prelungite datorită contestațiilor, co-finanțări alocate cu întârziere, conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- la unele măsuri a fost necesar să se renunțe, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice și modificarea presiunilor de tip aglomerări umane (redelimitarea aglomerărilor cu consecințe în modificarea măsurilor, termenelor și costurilor);
- unele lucrări sunt sistate deoarece firma constructoare a intrat în faliment;
- unele lucrări de construire / reabilitare, finanțate din fonduri de coeziune, au fost relicitate, ceea ce a creat întârzieri în începerea lucrărilor de execuție;
- finanțarea redusă a studiilor de cercetare de la bugetul de stat – o parte din studii au fost aprobate pentru finanțare în perioada 2016-2020, însă fie nu au demarat până în prezent, fiind în stadiul de licitație, fie altele se află doar în stadiul de propunere pentru aprobare.

În concluzie, principalele cauze care contribuie la nedemararea sau desfășurarea cu întârziere a anumitor măsuri de bază și suplimentare sunt atribuite în principal alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat sau insuficiența fondurilor de la bugetul local, dar și surselor limitate de finanțare europeană destinate implementării măsurilor specifice Directivei Cadru Apă.

Măsurile de bază și suplimentare menționate, nu au produs încă efecte de îmbunătățire a stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice ale corpurilor de apă de suprafață. Având în vedere rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice prezentate la capitolul 6.2, comparativ cu planificarea din *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, se constată scăderea cu 6,22% (de la 82,57% la 76,35%) a procentului de corpuri de apă de suprafață care ating starea ecologică bună/potențialul ecologic bun în perioada 2016-2021. De asemenea, se observă o scădere cu 1,24% (de la 99,17% la 97,93%) a procentului corpurilor de apă care ating starea chimică bună în perioada 2016-2021. În ceea ce privește corpurile de apă subterană, se menține starea cantitativă bună și starea chimică bună pentru

toate corpurile de apă subterană, la fel cu cea planificată în *Planul de Management* actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/2016* pentru perioada 2016-2021. Modificările mai sus menționate indică faptul că efectele măsurilor cuprinse în programele de măsuri pentru perioada 2016-2021 încă nu se fac simțite, fiind necesară dezvoltarea programului de măsuri.

În perioada 2022 – 2027 se continuă implementarea măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, precum și pentru alterările hidromorfologice. Tipurile de măsuri sunt similare cu cele implementate pe parcursul celui de-al doilea ciclu de planificare, respectiv în principal măsuri pentru implementarea cerințelor directivelor europene, la care se adaugă și noi tipuri de măsuri recomandate de Comisia Europeană în ghidurile CIS WFD: măsuri de stocare naturală a apelor (NWRM), măsuri de reducere a pierderilor de apă, măsuri pentru asigurarea apei potabile (Directiva 2015/1787/ CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman), măsuri de reutilizare a apelor, măsuri pentru implementarea Pactului ecologic european sau Pactul verde (Strategia „De la fermă la consumator”, Strategia privind substanțele chimice pentru durabilitate, Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului, Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030, etc.), Politicii Agricole Comune, Strategiei pentru farmaceutice, Planului Național de Redresare și Reziliență, măsuri în contextul schimbărilor climatice, etc..

Administraţia Naţională „Apele Române”, autoritatea competentă în domeniul gospodăririi apelor, prin intermediul Administraţiilor Bazinale de Apă, monitorizează în continuare stadiul implementării programului de măsuri, conform cerinţelor Directivei Cadru Apă, şi intervine, în măsura competenţelor sale, pentru conştientizarea/ impulsionarea utilizatorilor de apă în vederea realizării măsurilor planificate în cadrul *Planurilor de management ale bazinelor/spaţiilor hidrografice actualizate.*

9.1. Măsuri pentru implementarea legislaţiei europene pentru protecţia apelor

Măsurile impuse de legislaţia naţională care implementează Directivele Europene au ca obiectiv general conformarea cu cerinţele Uniunii Europene în domeniul calităţii apei, prin îndeplinirea obligaţiilor asumate prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană şi documentul “Poziţia Comună a Uniunii Europene (CONF-RO 52/04), Bruxelles, 24 Noiembrie 2004, Capitolul 22 Mediu”.

Documentele naţionale de aplicare cuprind atât planurile de implementare a directivelor europene în domeniul calităţii apei, cât şi documentele strategice naţionale care asigură cadrul de realizare a acestora. Pe lângă documentele prezentate în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, principalele documente strategice naţionale care asigură cadrul general de implementare a măsurilor pentru cel de-al treilea ciclu de planificare sunt:

- *Planul Naţional de Dezvoltare pentru Protecţia Mediului (PNDPM);*
- *Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD) 2021-2027;*
- *Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR) 2021-2027;*
- *Programul Operațional Regional (POR) 2021-2027;*
- *Planului de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027;*
- *Programul Național Strategic în contextul noii Politici Agricole Comune (PAC) 2021-2027;*
- *Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2021-2027;*
- *Programul pentru Acvacultura și Pescuit (PAP) 2021-2027;*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2027;*
- *Strategia Naţională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea şi combaterea degradării terenurilor şi deşertificării pe termen scurt, mediu și lung;*
- *Strategia Forestieră Națională 2018 –2027;*
- *Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;*
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030;
- *Strategia pentru Reabilitarea Infrastructurii Irigațiilor;*
- *Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027;*
- *Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050;*
- *Strategia industriei miniere pentru perioada 2017-2035;*
- *Strategia Naţională de Gestionare a Deşeurilor 2014-2020;*

- *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) 2018-2025, etc.*

La aceste documente naţionale se adaugă şi planurile de acţiune și master planurile regionale, judeţene şi locale prevăzute pentru implementarea documentelor strategice, dintre care se menţionează: *Planurile de Management al Riscului la Inundații, Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR), Planului de Dezvoltare Regională (PDR), Planul Național Integrat în domeniul Energiei* și *Schimbărilor Climatice*, *Planul Naţional Strategic PAC post 2020 (PNS), Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), Master Planurile Județene pentru infrastructura de apă potabilă şi apă uzată*, etc.

Legislaţia care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecţia mediului şi în special a apelor şi ecosistemelor acvatice este prezentată în *Anexa 9.1.*

În continuare sunt trecute în revistă măsurile planificate pentru implementarea în perioada 2022-2027 a cerințelor principalelor directive europene din domeniul calităţii apelor, cu referire la obiective, cerinţe, autorităţi responsabile, perioade de tranziţie, măsurile stabilite, costurile pentru implementarea măsurilor, precum şi sursele de finanţare pentru acestea.

Directiva privind calitatea apei (80/778/EEC) destinate consumului uman, amendată de Directiva 98/83/EC și Directiva 2015/1787/ CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman

Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, menționate în Anexa 9.1.

Obiectivele principale ale Directivei sunt protejarea sănătăţii populaţiei de efectele adverse ale oricărui tip de contaminare a apei destinate consumului uman şi asigurarea unei ape sanogenă şi curate destinată consumului uman. În ceea ce priveşte calitatea apei destinate consumului uman, principala obligaţie care derivă din Directiva Consiliului 98/83/CE este să se asigure calitatea apei distribuite în sisteme centralizate.

Directiva 2015/1787/CE, care modifică Anexele II și III ale Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, a pus accent pe integrarea informaţiilor din planurile de management ale bazinelor hidrografice în evaluarea riscului pentru sănătatea populaţiei consumatoare de apă potabilă. În acest sens, a apărut ca noutate abordarea într-un singur act legislativ a informaţiilor ce sunt colectate în baza Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE. Ordonanța nr. 22/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, transpune în legislaţia naţională prevederile Directivei 2015/1787/CE, prin care se abordează aprovizionarea cu apă la modul global, creându-se legătura necesară între toate etapele procesului de producere și distribuție, programele de monitorizare asigurând puntea de legătură între captare, tratare, înmagazinare și distribuție. Astfel, autoritatea competentă pentru gestionarea resurselor de apă va fi parte în acest proces prin punerea la dispoziţia producătorului de apă potabilă, de date privind presiunile antropice și sursele de poluare din bazinul hidrografic, precum și rezultatele programelor de monitorizare pentru corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman, conform legislației în domeniu.

Începând cu ianuarie 2023, prin reformarea Directivei privind calitatea apei potabile (Directiva 2020/2184) se va realiza o protecție mai ridicată a sănătății umane datorită standardelor mai stricte de calitate a apei, abordând poluanții cum ar fi perturbatorii endocrini și microplasticile, ceea ce va conduce la o apă mai curată la robinet pentru toți și o nevoie mai mică de utilizare a sticlelor de plastic. Acestea corespund obiectivelor Pactuluiui Ecologic European (Green Deal)[56] și Planului de acțiune ”Către poluarea zero a aerului, apei și solului”[57].

[56] *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM/2019/640 final,* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52019DC0640

[57] *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil', COM/2021/400 final , {SWD(2021) 140 final} - {SWD(2021) 141 final},* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=COM:2021:400:FIN

Una dintre obligaţiile importante este aceea de a aplica măsuri pentru asigurarea calităţii apei destinată consumului uman, care trebuie să aibă anumite valori pentru parametrii relevanţi (Articolele 2 - 5). Apa trebuie să fie lipsită de orice microorganisme sau substanţe care, prin număr sau concentraţii, constituie un pericol potenţial pentru sănătatea umană.

În cadrul planurilor de conformare elaborate de producătorii de apă potabilă se face evaluarea situaţiei existente, elaborarea şi implementarea ***Planurilor de siguranţă a apei*** şi ***Planurilor de reducere a pierderilor de apă din reţele de distribuţie a apei****.* De asemenea, sunt stabilite graficele de realizare a activităţilor şi investiţiilor, incluzând costurile acestora şi impactul asupra costului serviciilor de apă.

Planurile de siguranță a apei sunt obligatorii, începând din anul 2021, pentru sistemele de aprovizionare cu apă potabilă, colective sau individuale, care furnizează în medie o cantitate de apă mai mare de 1.000 mc/zi sau care deservesc mai mult de 5.000 de persoane.

Conform Raportului nr. 12 din 2017 de punere în aplicare a Directivei privind apa potabilă, statele membre trebuie să solicite ca Planurile de reducere a pierderilor de apă din rețele de distribuție a apei să fie incluse drept criterii de selecție pentru toate proiectele de infrastructură de apă care permit îndeplinirea obiectivelor naționale.

Guvernul a modificat și completat în acest sens Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, prin Ordonanța nr. 22/2017, având în vedere susținerea puternică de care beneficiază abordarea pe bază de risc, respectiv, introducerea planurilor de siguranță a apei, promovată de Organizația Mondială a Sănătății, Comisia Europeană, cât și de alte structuri și instrumente ale Organizației Națiunilor Unite cum ar fi Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, Protocolul Apa și Sănătatea, și altele.

Astfel, măsurile prevăzute în cadrul ***Planurilor de siguranţă a apei*** se referă în principal la protecţia surselor de apă brută, asigurarea calităţii apei potabile şi a siguranţei distribuţiei şi asigurarea sănătăţii populaţiei. Informațiile detaliate privind măsurile pentru protecția surselor de apă brută și asigurarea calității apei potabile și a siguranței distribuției au fost prezentate în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Mare parte a acestor obiective/obligaţii sunt asumate de către operatorii de servicii de apă şi la obţinerea licenţelor şi contractului de delegare a serviciului de la Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice şi prin Legea serviciului de alimentare cu apă şi de canalizare nr. 241/2006, cu modificările şi completările ulterioare. În plus, **în cadrul Master Planurilor Județene și aplicațiilor de finanțare europeană, sunt incluse obligatoriu cerințe privind aplicarea unei strategii de management și a unui plan de acțiune pentru reducerea pierderilor de apă din rețele de transport și distribuție, până la valoarea de 25%.**

De asemenea, mai sunt o serie de localităţi pentru care este necesară conformarea cu prevederile Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, fiind necesară monitorizarea calităţii apei potabile, precum și măsuri de conformare. Până la data de 31 decembrie 2015, calitatea apei potabile furnizate ar fi trebuit să se conformeze la anumiţi parametri (mangan, pesticide, cadmiu, aluminiu, turbiditate, nitraţi, amoniu) într-o serie de localităţi cu locuitori conectaţi între 10.000 loc. şi 100.000 loc..

În primul semestru 2020, în urma centralizării efectuate la nivel național de către Institutul National de Sănătate Publică, având la baza situațiile transmise de Direcțiile de Sănătate Publică județene, a rezultat că un număr de 686 localități sunt neconforme în ceea ce privește unul sau mai mulți parametri ai apei potabile (la robinet) pentru care au fost solicitate perioade de tranziție. Situația menționată a luat în considerare datele colectate în „Raportul național privind calitatea apei distribuite în sistem centralizat în Zonele Mari de Aprovizionare cu apă Potabilă (ZAP) pentru anul 2018” întocmit de către Institutul Național de Sănătate Publică.

În spațiul hidrografic Crișuri, conectarea populaţiei la sistemele centralizate de alimentare cu apă a fost în anul 2019 de 71,9% (590.725 locuitori), în creștere cu 7,6% față de anul 2013, an de referință pentru evaluarea din cel de-al doilea Plan de Management.

Deşi gradul de conectare a populaţiei la sistemele de alimentare cu apă a crescut permanent, ***nivelul de alimentare se menţine*** semnificativ ***sub media europeană,*** situaţie car***e impune continuarea investiţiilor în acest domeniu.***

Măsurile de bază planificate în vederea asigurării infrastructurii de apă potabilă pentru implementarea prevederilor Directivei sunt prezentate pentru fiecare localitate, în Anexa 9.2. a proiectelor *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate* 2022 – 2027 și se referă în principal la:

- reabilitarea surselor de alimentare cu apă (reabilitarea şi dotarea cu echipamente a captărilor pentru apa de suprafaţă şi subterană; reabilitarea reţelelor de aducţiune captare - rezervor pentru apa de suprafaţă şi subterană);
- reabilitarea/modernizarea staţiilor de tratare a apei (reabilitarea facilităţilor de tratare - pompare, colectare, floculare, filtrare, dozare, clorinare, reabilitarea clădirilor şi modernizarea echipamentelor de automatizare şi aparatură de analiză pentru laborator);
- reabilitarea sistemului de distribuţie a apei (conductelor principale de transport, conductelor de distribuţie la utilizatori, rezervoarelor de stocare, construcţia de staţii de pompare apă potabilă);
- realizarea surselor de alimentare cu apă (construirea şi dotarea cu echipamente a noii captări de apă de suprafaţă şi subterană; extinderea/construirea de reţele de aducţiune captare – rezervor pentru apa de suprafaţă şi subterană);
- construirea de staţii de tratare a apei;
- extinderea/construirea sistemului de distribuţie a apei.

Cheltuielile de investiţii, operare, întreţinere şi alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informaţiile din Master Planurile Judeţene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Judeţene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională “Apele Române“.

Pentru spațiul hidrogarfic Crișuri, **costurile de investiţii totale** necesare implementării cerinţelor Directivei privind apa potabilă (98/83/EC) au fost evaluate în *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016* la o valoare de **237,35 milioane Euro.** Urmare a reevaluării acestor costuri în cel de-al treilea ciclu de planificare, costurile de investiții pentru implementarea Directivei au crescut la cca. **261,01 milioane Euro.** Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri. Ca urmare, a evaluărilor la nivel național a implementării Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, la un necesar preliminar de investiții de cca 261 milioane de euro pentru apă potabilă revin cca 318 Euro/locuitor.

În perioada 2009-2015 s-au realizat cheltuieli de investiții de **103,80** milioane Euro, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiţii de **47,60 milioane Euro**, iar în al treilea ciclu de planificare (2022-2027) costurile de investiții planificate sunt evaluate la cca. **221,75 milioane Euro**.

La aceste costuri de investiţii se adaugă **costuri de operare şi întreținere anuale** de cca **17,74 milioane Euro în perioada 2022-2027**).

Costurile planificate în perioada 2022-2027 este posibil să fie mai mari pe măsură ce:

- se vor identifica surse de finanțare noi pentru finanțarea măsurilor (în principal prin Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, etc.);
- se vor stabili costurile concrete pentru studii de fezabilitate și proiecte;
- costurile finale pentru toate aglomerările.

Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierii.

Costurile pentru măsurile de asigurare a alimentării cu apă a populaţiei în cel de-al treilea ciclu de planificare se vor asigura din următoarele surse de finanţare:

- **39,75 % Fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), alte fonduri;
- **32,4 % Fonduri naționale guvernamentale şi locale (**buget stat, buget local, redevențe din contribuții, etc.);

- **11,3 % Surse proprii ale operatorilor de servicii de apă**;
- **16,55 % fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a alimentării cu apă a populaţiei nu au fost identificate surse de finanțare este necesară identificarea și securizarea finanţării din bugetul de stat şi bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanţare.

Prin **Programul Operaţional Infrastructura Mare (POIM)**, **în perioada 2021-2023** se continuă acţiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 3 "**Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiţii de management eficient al resurselor".** Cea mai mare parte a alocării financiare a fost orientată spre investiţiile care să asigure conformarea cu prevederile acquis-ului comunitar în domeniul calităţii apei, în special pentru finanțarea măsurilor pentru aglomerările mai mari de 10.000 l.e. Prin POIM, la nivel național se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată.

Finanţarea europeană aferentă perioadei 2014-2020, în valoare totală la nivelul spațiului hidrografic Crișuri de **12,55** milioane Euro pentru dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă, a asigurat, cu prioritate, finalizarea investiţiilor care se implementează pe parcursul a două perioade de programare, cât şi realizarea de proiecte noi, conform prioritizării din Master Planurile Judeţene.

Pentru realizarea măsurilor menționate, necesarul de finanţare a fost completat și prin **Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală** (finanțat prin FEADR) în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale" au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale", submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică", prin care se finanțează investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în localitățile din zona rurală. În cadrul acestei măsuri au fost prioritizate investiţiile necesare pentru conformarea cu obligaţiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investiţiilor incluse în *Master Planurile Județene* actualizate pentru sectorul apă.

De asemenea, prin ***Programul Naţional de Dezvoltare Locală (PNDL)*****,** program coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei, se stabileşte cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanţă naţională, care susţin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură tehnico-edilitară. Programul alocă anual de la bugetul de stat fonduri pentru realizarea sistemelor de alimentare cu apă şi staţii de tratare a apei, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei, și de la bugetele locale ale unităţilor administrativ-teritoriale beneficiare. Prioritizarea pentru finanțare a unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum, care nu îndeplinesc criterii de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene, se realizează de către autoritățile publice locale, în conformitate și cu strategia proprie de dezvoltare locală, cu fundamentarea nevoii de investiții pentru asigurarea unui cadru armonios de dezvoltare a comunității.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD),** în perioada 2021- 2027 vor fi continuate acţiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 2- **"Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară**" respectiv: reabilitarea și construcţia de stații de tratare, transport și distribuire a apei destinate consumului uman. Totodată, se vor continua investițiile în managementul procesului de tratare a apei potabile. În ceea ce privește apa, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Judeţene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 98/83/CE, privind calitatea apei destinate consumului uman și se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri estimate la nivel național vor fi de cca. **3,491** miliarde euro (2,967 miliarde euro fonduri europene + 523 milioane euro Bugetul de stat).

Potrivit Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, România a elaborat **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNNR).** Totodată, potrivit OUG nr. 155/2020 privind unele

măsuri pentru elaborarea Planului naţional de relansare şi rezilienţă necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile şi nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare şi rezilienţă, PNRR este documentul strategic al României care fundamentează priorităţile de reformă şi domeniile de investiţii la nivel naţional pentru instituirea Mecanismului de redresare şi rezilienţă. În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de apă în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (I.e), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
- sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă existente.

Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, modificată prin Directiva 98/15/CE

Directiva Consiliului 91/271/EEC din 21 mai 1991 privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva Comisiei 98/15/EC în 27 februarie 1998, este baza legală a legislaţiei comunitare în domeniul apei uzate. Obiectivele se referă la protecţia mediului împotriva efectelor negative ale evacuărilor de ape uzate urbane şi de ape uzate din anumite sectoare industriale (în principal, prelucrarea şi fabricarea produselor din industria alimentară).

Având în vedere atât poziţionarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea şi bazinul Mării Negre, cât şi necesitatea protecţiei mediului în aceste zone, România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă. Acţiunile pe care ţara noastră trebuie să le asigure pentru implementarea cerinţelor Directivei, precum şi autorităţile competente pentru implementarea Directivei au fost deja descrise în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

România și-a asumat prin Tratatul de Aderare la UE implementarea Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane. În vederea conformării cu prevederile directivei menționată anterior, România a avut perioadă de tranziție, aceasta nefiind respectată. Astfel, până în 2018 trebuiau îndeplinite obligațiile privind colectarea și tratarea apei uzate în aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți (I.e.), cu termen intermediar pentru aglomerările peste 10.000 I.e. în decembrie 2015. În Raportul de Țară din 2020, se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul la servicii de apă uzată în zonele rurale. Totodată, raportul evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri.

Măsurile identificate în Raportul de Țară vizează extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Ca urmare a evaluărilor implementării directivei rezultă un necesar preliminar de investiții de 13 miliarde de euro pentru colectarea și epurarea apei uzate urbane. Evaluarea finală a necesarului de investiții va fi realizată în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante specifice Politicii de Coeziune. Astfel, va fi elaborat Planul Național de Investiții, iar lista aglomerărilor de peste 2.000 I.e. va fi reactualizată.

Progresul înregistrat în implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane în perioada 2016-2020, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri se reflectă în creșterea nivelului de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile din apele uzate pentru aglomerările mai mari de 2.000 I.e., respectiv creșterea nivelului de colectare în perioada aferentă implementării celui de-al doilea ciclu de planificare de la cca. 59,20% în 2016 până la 71,3 % în 2020 (figura 9.2). De asemenea, nivelul de epurare a crescut de la cca. 58,0% în anul 2016 la 69,6% în anul 2020. Pe parcursul perioadei 2016-2020 s-au investit din diferite surse de finanțare naționale și internaționale cca. 118,80 milioane Euro pentru construirea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate.

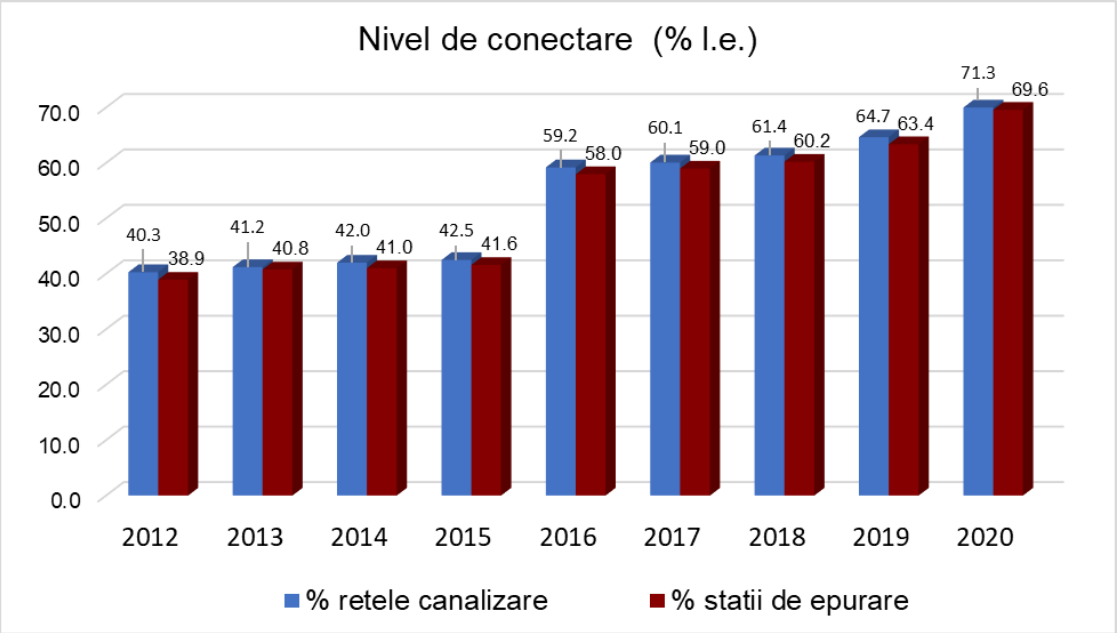

Figura 9.2 Progresul anual înregistrat pentru colectarea şi epurarea apelor uzate urbane, în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

În aceeași perioadă s-a înregistrat modificarea numărului aglomerărilor datorită, printre altele, dinamicii procesului de redelimitare a aglomerărilor umane, consecință a:

- scăderii populației rezidente în perioada 2007-2020, ceea ce a condus la modificări ale dimensiunii aglomerărilor și încadrării acestora în zone (urban, rural) și categorii (diminuarea numărului de aglomerări mai mari de 10.000 l.e. în zona urbană și mai mari de 2.000 l.e. în zona rurală); populația în scădere, în special în zonele rurale, contribuie la o creștere semnificativă a numărului de aglomerări cu mai puțin de 2.000 l.e. Numărul de aglomerări cu peste 10.000 l.e. a scăzut de asemenea, de la 9 la 7, iar nr. aglomerărilor între 2000-10.000 l.e. a crescut de la 62 la 63;
- diminuării activităților industriale care evacuează ape uzate în rețelele de canalizare ale aglomerărilor, încărcarea produsă contribuind la variația numărului de locuitori echivalenți care contribuie la stabilirea dimensiunii aglomerării;
- elaborării și aplicării în perioada 2015-2021 a unor documente de planificare noi la nivelul județelor (Master Planuri Județene) față de Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane (elaborat în anul 2004); noua planificare are la bază o metodologie nouă de delimitare a aglomerărilor umane și analize mai detaliate tehnice și economico-sociale (analiza cost-beneficiu și analiza suportabilității populației);
- realizării de studii de fezabilitate și proiecte de infrastructură a apelor uzate, în special proiecte finanțate prin fonduri de coeziune.

Măsurile necesare pentru implementarea cerinţelor Directivei pentru aglomerările umane (inclusiv pentru aglomerările cu mai puţin de 2.000 l.e, pentru care s-au stabilit sisteme individuale de colectare și epurare adecvate) sunt menționate în Anexa 9.3 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri și se referă în principal la următoarele categorii de măsuri:

- reabilitarea reţelelor de canalizare;
- construirea/extinderea reţelelor de canalizare;
- modernizarea/reabilitarea staţiilor de epurare;
- construirea/extinderea staţiilor de epurare;
- reabilitarea facilităţilor de tratare, depozitare şi utilizare a nămolului secundar/terțiar (prelucrare, depozitare, utilizare), precum și valorificarea/eliminarea nămolului;
- instruirea personalului (măsuri pentru întărirea capacităţii organizatorice şi tehnice, măsuri de asistenţă tehnică pentru îmbunătăţirea managementului şi introducerea principiilor moderne de operare);

- alte măsuri (studii de cercetare, studii de soluţie, studii de fezabilitate monitorizare, etc.).

De asemenea, în vederea atingerii stării ecologice bune / potențialului ecologic bun și stării chimice bune, precum și reducerii progresive a poluării cu substanţe prioritare şi eliminării treptate a emisiilor, evacuărilor şi pierderilor de substanţe prioritare periculoase din apele de suprafaţă, este necesar să se mențină activitățile de control, monitorizare și reglementare a utilizatorilor de apă care evacuează ape uzate în rețeaua de canalizare și/sau direct în stațiile de epurare din aglomerările umane, respectiv în receptorii naturali. În Anexa 9.3 a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri,* sunt identificate aglomerările umane pentru care sunt necesare măsuri pentru reducerea substanțelor prioritare și a poluanților specifici.

Cheltuielile de investiţii, operare, întreţinere şi alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informaţiile din Master Planurile Judeţene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Judeţene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională "Apele Române" (în special pentru măsurile din aglomerările mai mici de 2.000 l.e.).

Costurile de investiţii totale necesare implementării cerinţelor Directivei 271/91/CEE privind epurarea apelor uzate urbane au fost evaluate în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* la o valoare de **480,8 milioane Euro.** Urmare a reevaluării acestor costuri, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiţii de **118,8 milioane Euro**. În cel de-al treilea ciclu de planificare costurile de investiții planificate sunt evaluate la **319,08 milioane Euro**. Restul investiţiilor de cca. **81,85 milioane Euro** se vor realiza după 2027, fiind adresate în principal aglomerărilor mai mici de 2.000 l.e.

La aceste costuri de investiţii se adaugă **costuri de operare şi întretinere anuale** în medie de **19,53 milioane Euro** (15,68 milioane Euro pentru perioada 2022-2027).

Costurile planificate în perioada 2021-2027 este posibil să fie mai mari pe măsură ce se vor identifica concret, prin studii de fezabilitate și costurile finale pentru toate aglomerările. Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierii. În ceea ce priveşte sursele de finanţare ale măsurilor de colectare şi epurarea apelor uzate, acestea au fost asigurate:

- **20,78 % din fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), alte fonduri;
- **55,78 %** din **fonduri naționale guvernamentale şi locale** (buget stat, local, etc.);
- **6,62 % din surse proprii ale agentului economic**;
- **16,82 % sunt fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate nu au fost identificate surse de finanțare, este necesară identificarea și securizarea finanţării din bugetul de stat şi bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanţare.

Prin **Programul Operaţional Infrastructura Mare** (POIM) în perioada 2014-2020 au fost continuate acţiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de colectare şi epurarea apelor uzate, în cadrul Axei prioritare 3 "**Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiţii de management eficient al resurselor",** prin implementarea proiectelor începute în perioada 2007-2013 a căror finalizare a fost realizată după 2015 și prin dezvoltarea de noi proiecte, conform prioritizării din Master Planurile Judeţene, pentru conformarea cu prevederile directivei în ceea ce priveşte colectarea şi epurarea apelor uzate urbane pentru aglomerările cu peste 2.000 l.e., cele cu peste 10.000 l.e. fiind prioritare. Valoarea cheltuielilor de investiții planificată la nivelul spațiului hidrografic Crișuri în perioada 2014-2020 din fondurile de coeziune pentru lucrările de colectare și epurare în aglomerările umane a fost de 64,78 milioane Euro.

Prin Programul operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (POIM), la nivel național, se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată, ce vizează conformarea în sectorul de apă uzată și conectarea în sectorul de apă.

Modificările în numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și evoluția pieței în

construcții și a contextului economic, s-au reflectat în creșterea costurilor necesare pentru realizarea infrastructurii de apă uzată, respectiv a rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare.

Astfel, costurile de investiții pentru conformare au crescut după cum urmează:

- 9,5 miliarde Euro în anul 2004 (estimate în Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane);
- 12,2 miliarde Euro nivelul anului 2009 (estimate în primul Plan Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 80/2011);
- 16 miliarde Euro în anul 2015 (estimate în Planul Național de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 859/2016).

Pentru conformarea aglomerărilor cu 2.000-10.000 l.e., necesarul de finanţare a fost completat prin **Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (FEADR**) în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale" au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale", submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică", prin care s-a finanțat investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în mediul rural.

Prin **Programul Naţional de Dezvoltare Locală,** coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei, pe lângă măsurile de construire și reabilitare a infrastructurii de alimentare cu apă potabilă, s-au finanțat anual de la bugetul de stat și măsuri pentru infrastructura de apă uzată, în aglomerări cu mai puțin de 10.000 l.e.

În cadrul acestor programe au fost prioritizate investiţiile necesare pentru conformarea cu obligaţiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investiţiilor incluse în Master Planurile Județene actualizate pentru sectorul apă uzată și aplicațiile de finanțare europene.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)** în perioada 2021- 2027, vor fi continuate acţiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 2 **"Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulara**" respectiv: construirea și reabilitarea reţelelor de canalizare şi construirea/reabilitarea/ modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea şi epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e., inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzată. Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate.

În ceea ce privește apa uzată, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Judeţene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate pentru perioada 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea şi epurarea apelor uzate, pentru care România a primit perioade de tranziţie.

Prin **PODD** se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri estimate la nivel național vor fi de cca. – 3,491 miliarde euro (2,967 miliarde euro fonduri europene + 523 milioane euro Bugetul de stat).

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este un document strategic elaborat în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență conform articolului 16 din Regulamentul Comisiei Europene și al Parlamentului European, care stabilește prioritățile de investiții, cu scopul de a ameliora starea economică, a crește reziliența în situații de criză și a asigura o creștere economică pe termen lung. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și în completare din surse alocate de la bugetul de stat. Scopul final al PNRR este asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de canalizare în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e.), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
- colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2000 de l.e., inclusiv prin sisteme publice inteligente (fose comune) pentru procesarea apelor uzate urbane, pentru care sunt prevăzute măsuri suplimentare pentru reducerea efectelor aglomerărilor umane adiționale faţă de prevederile Directivei 91/271/CEE sau care sunt în arii naturale protejate;
- sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de canalizare existente.

Costurile acestor măsuri sunt planificate la cca. **600 milioane Euro**.

Se precizează că prin **Ordonanța de urgență nr. 172 din 14 octombrie 2020 pentru modificarea şi completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanţare din fonduri externe nerambursabile, precum şi pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane, aprobată prin Legea nr. 121/2021,** sunt create condițiile pentru finanțarea din fonduri europene a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerările în care înființarea sistemelor centralizate (rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare) nu este posibilă, inclusiv în aglomerări mai mici de 2.000 l.e.

Finanţarea investiţiilor pentru înfiinţarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane intră în competenţa autorităţilor administraţiei publice locale. În funcţie de modalitatea de gestiune adoptată şi de clauzele contractuale stabilite prin actele juridice în baza cărora se desemnează operatorul, sarcinile privind finanţarea investiţiilor pot fi transferate operatorului. Finanţarea investiţiilor necesare sistemului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane este eligibilă pentru finanţare din fonduri externe nerambursabile în cadrul fondurilor alocate României prin Mecanismul de redresare şi reziliență. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de autoritate responsabilă pentru sistemul de guvernanţă al Planului Naţional de Relansare şi Reziliență, prevede măsurile necesare în respectivul plan.

Beneficiarii POIM 2014-2020 pot solicita finanţarea din fondurile externe nerambursabile aferente Mecanismului de redresare şi reziliență a aglomerărilor care nu au făcut obiectul aprobării de către Comisia Europeană în cadrul proiectelor finanţate din bugetul POIM, precum şi a extinderilor şi reabilitărilor reţelelor de apă şi apă uzată, pentru care cheltuielile aferente nu îndeplineau, la data transmiterii studiului de fezabilitate către autoritatea de management sau a depunerii aplicaţiei de finanţare, condiţiile de eligibilitate sau pentru care suportarea cheltuielilor a fost asumată de către beneficiari.

În cadrul **Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA 2014 – 2020)** se derulează proiectul SIPOCA 588, intitulat **“Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”**

Scopul proiectului este fundamentarea și sprijinirea măsurilor ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin aquis-ul comunitar, respectiv conformarea cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate provenite de la aglomerări umane în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor. Valoarea totală a proiectului este de **18,521 milioane lei (cca. 3,705 milioane Euro).**

Obiectivele specifice ale proiectului sunt în principal:

- reactualizarea Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane prin luarea în considerare a modificărilor în mărimea și distribuția populației echivalente care a avut loc în perioada 2004-2017;
- elaborarea și promovare;a unui proiect de act normativ (lege) pentru definirea obligațiilor și responsabilităţilor legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane;
- elaborarea unei Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane și revizuirea reglementărilor în vederea creşterii eficienței în aplicarea legislației specifice, a reducerii costurilor de implementare și a realizării unei sinergii cu implementarea altor directive din domeniul apei respectiv Directiva Nitrați, Directivei Cadru Apă și Directiva Cadru Strategia Marină.

- dezvoltarea și implementarea, la nivelul Administrației Naționale ”Apele Române”, a unui sistem electronic de colectare, validare și raportare a datelor și informațiilor în vederea implementării, monitorizării și evaluării politicilor și strategiilor din domeniul canalizării și epurării apelor uzate urbane;
- dezvoltarea abilitaților si competențelor personalului din cadrul Ministerului Apelor și Pădurilor și al Administrației Naționale ”Apele Române” în vederea coordonării interinstituționale și eficientizarea proceselor, măsurilor, acțiunilor stabilite pentru îmbunătăţirea alimentarii cu apă, canalizării și epurării apelor uzate urbane.

Rezultatele proiectului au în vedere, în primul rând, rezolvarea situației de infringement, acțiune declanșată de Comisia Europeana în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ce revin României, ca stat membru UE, în temeiul articolelor 3, 4, 5, 10, 15 și secțiunilor A, B și D din anexa I la Directiva 91/271/CEE, privind tratarea apelor urbane reziduale. Această acțiune este legată atât de implementarea prevederilor Directivei 91/271/EEC precum și de îmbunătățirea calității resurselor de apă prin reducerea poluării datorate descărcărilor de ape uzate neepurate provenite din aglomerările umane. De asemenea, aceste rezultate iau în considerare interdependența funcțională dintre alimentarea cu apă potabilă și canalizarea, epurarea apelor uzate urbane și necesitatea unei planificări corelate a sistemelor de apă-canal.

Proiectul se concentrează în mod specific pe componenta de apă uzată urmărindu-se o reglementare detaliată, clară și mai simplificată în acest domeniu important pentru România, iar aceasta componentă cu rezultatele ei va fi integrată ulterior în Strategia Națională de Gospodărire a Apelor în România, o strategie foarte importanta pentru România.

Se precizează că urmare a revizuirii și aprobării Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, inclusiv a listei de aglomerări mai mari de 2000 l.e. și a măsurilor de conformare cu cerințele de colectare și epurare ale Directivei, costurile măsurilor planificate pentru perioada 2022-2027, respectiv 2028-2033, se vor modifica.

În plus, în cadrul viitoarei revizuiri a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, se analizează introducerea de noi cerințe pentru conformarea aglomerărilor, cum ar fi în principal aspectele privind sistemele individuale adecvate, aglomerările umane cu mai puțin de 2.000 l.e., revărsarea de ape pe timp ploios, nutrienții și zone sensibile, poluarea cu substanțe contaminante, eficiența energetică și circuitul nămolului, precum și introducerea unei monitorizări permanente a parametrilor relevanți pentru sănătate în apele uzate**.**

De asemenea, pe viitor fiecare stat membru UE va avea în vedere să implementeze noile prevederi ale **Pactului Ecologic European (Green Deal).** Pentru a orienta Uniunea Europeană către obiectivul Pactului Ecologic European de a avea până în anul 2050 o planetă sănătoasă pentru oameni sănătoși, a fost stabilit la 12 mai 2021 **Planul de acțiune 'Către poluarea zero a aerului, apei și solului”.** Obiectivul principal al acestui plan de acțiune este de a oferi o orientare pentru includerea prevenirii poluării în toate politicile relevante ale UE, maximizarea sinergiilor într-un mod eficient și proporțional, intensificarea punerii în aplicare și identificarea posibilelor lipsurilor sau compromisuri.

Planul stabilește obiective cheie pentru anul 2030 de reducere a poluării la sursă, în comparație cu situația actuală, la niveluri care nu mai sunt considerate dăunătoare sănătății și ecosistemelor naturale și care respectă limitele cu care planeta noastră poate face față, creând astfel un mediu fără toxicitate. Conform legislației UE, țintele Green Deal și în sinergie cu alte inițiative, până în anul 2030, se referă la îmbunătățirea calității apei prin reducerea cu 50% a pierderilor de nutrienți, cu 50% a plasticelor eliberate în mare și cu 30% a microplastice eliberate în mediu, precum și cu 50% a deșeurilor municipale.

Directiva privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (Directiva 86/278/EEC)

Directiva 86/278/CEE privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, a fost modificată în anul 2018, prin **Decizia (UE) 2018/853 în ceea ce privește normele procedurale în domeniul raportării cu privire la mediu**, iar în anul 2019 a fost modificată prin **Regulamentul (UE) 2019/1010, care aliniază și**

eficientizează cerințele de raportare din legislația legată de mediu. Modificările aduse prin Decizia (UE) 2018/853 sunt legate de politica Uniunii în domeniul mediului.

În acest moment se desfășoară la nivelul Uniunii Europene **procesul de evaluare (fitness check)[58,59,60] și revizuire a Directivei 86/278/EEC,** având în vedere că, adoptată acum 30 ani, Directiva nu mai corespunde necesităților și așteptărilor actuale, cum ar fi reglementarea corespunzătoare a poluanților din nămol („contaminanți emergenți" de tipul produselor farmaceutice și microplasticele).

Dezvoltarea treptată a sectorului de apă uzată în România conduce la creșterea cantităților de nămol generate în stațiile de epurare urbane care necesită soluții pentru depozitare, valorificare sau eliminare. Prevederile Directivei 86/278/EEC privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, pentru care se consideră că este necesară revizuirea în principal a limitelor de concentrații ale contaminanților din nămol, încurajează utilizarea nămolului în agricultură și simultan reglementează utilizarea sa într-un mod care să prevină efectele periculoase asupra solului, vegetației, animalelor și sănătății umane. În acest context implementarea prevederilor Directivei în România din punct de vedere practic s-a concretizat după anul 2009 prin preocupări concertate pentru realizarea unei viziuni și strategii în domeniul managementului nămolului provenit de la stațiile de epurare. În plus, prin realizarea lucrărilor de modernizare/extindere a stațiilor de epurare și construirea de noi stații de epurare finanțate din fondurile europene și alte fonduri, s-au conturat din ce în ce mai clar direcțiile strategice de urmat în domeniu.

În ultima perioadă, Uniunea Europeană a adoptat o serie de strategii care stau la baza fundamentării activităților economice europene pentru viitor. Pactul ecologic European are ca scop principal de a face Uniunea Europeană neutră din punct de vedere climatic până în 2050, prin stabilirea unor ținte specifice și a unor politici în domeniu. Reutilizarea nămolului este adecvată pentru a contribui la realizarea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă prin reducerea poluării[61,62], economia circulară (valorificare), eficiența resurselor (recuperare fosfor)[63], producția durabilă de alimente [64](utilizare în agricultură) și reducerea emisiilor de GES[65]. Oportunitățile de reutilizare se reduc, totuși, din cauza cerințelor și a costurilor mai stricte de gestionare a deșeurilor, care ar putea duce la o consolidare a eliminării deșeurilor.

Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante din UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107 / 2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003[66], introduce aspecte tehnice privind reciclarea

---

[58] *EU Evaluation Roadmap | Sewage Sludge Directive 86/278/EEC, https://ec.europa.eu/environment/waste/sludge/*

[59] *RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR, COM/2018/656 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537873850842&uri=COM:2018:656:FIN*

[60] *Sewage sludge use in farming – evaluation, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12328-Sewage-sludge-use-in-farming-evaluation_en*

[61] *EU Action Plan "Towards a Zero Pollution Ambition for air, water and soil – building a Healthier Planet for Healthier People; https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en#ecl-inpage-208*

[62] *Chemicals Strategy for Sustainability Towards a Toxic-Free Environment; Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; 14.10.2020 COM(2020) 667 final; https://ec.europa.eu/environment/pdf/chemicals/2020/10/Strategy.pdf*

[63] *Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — Consultative communication on the sustainable use of phosphorus' COM(2013) 517, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52013AE6363*

[64] *Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system; Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; COM/2020/381 final; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381*

[65] *EU strategy to reduce methane emissions; Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; Brussels, 14.10.2020; COM(2020) 663 final; https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_methane_strategy.pdf*

[66] *Regulation (EU) 2019/1009 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 laying down rules on the making available on the market of EU fertilising products and amending Regulations (EC) No 1069/2009 and (EC)*

deșeurilor, cum ar fi reciclarea fosforului din nămol și producției de produse fertilizante din subproduse de origine animală. În ceea ce privește calitatea de produs fertilizant, nămolul de epurare, nămolul industrial și nămolul de dragare pot fi considerate materiale utilizabile; și produsul fertilizant poate conține compost obținut prin compostarea aerobă a unuia sau mai multor materiale utilizabile. Regulamentul stabilește că un produs fertilizant al UE va consta exclusiv din materiale componente care respectă cerințele pentru una sau mai multe dintre categoriile de materiale componente enumerate în anexa II la regulament. În această anexă, nămolul de epurare (și alte nămoluri derivate prin metode similare) sunt enumerate ca o excepție, prin urmare nu vor fi utilizate nici sub formă de compost, nici sub formă de component de îngrășământ digerat, cu excepția cazului în care există dovezi științifice solide cu privire la inofensivitatea producției agricole și a mediului.

Prin implementarea *Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor* și a *Planului Național de Management al Deșeurilor* (aprobate prin H.G. nr. 1.470/2004 cu modificările și completările ulterioare) și având în vedere legislația privind eliminarea deșeurilor, România trebuie să realizeze obiective de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate și să nu permită eliminarea nămolurilor de epurare nestabilizate pe depozitele de deșeuri. În cadrul **"Strategiei naţionale de gestionare a deşeurilor 2014-2020"** aprobată prin *Hotărârea nr. 870/2013 privind aprobarea Strategiei naţionale de gestionare a deşeurilor 2014-2020,* se face referire la domeniul nămolurilor din stațiile de epurare prin prisma modalităţii de recuperare a energiei şi eliminarea prin depozitare (secţiunea 8).

Strategia naţională de gestionare a nămolurilor de epurare[67], elaborată în cadrul unui proiect finanţat prin Fondul European de Dezvoltare Regională, va fi aprobată până la sfârșitul anului 2021 prin Hotărâre a Guvernului, în vederea reglementării utilizării nămolurilor într-un mod care să prevină și să reducă efectele dăunătoare asupra solului, apei, vegetației, animalelor și omului

Obiectivul strategiei de gestionare a nămolului îl constituie identificarea celei mai bune opţiuni din punct de vedere al mediului. Astfel este stabilit un cadru pentru planificarea și implementarea măsurilor pentru gestionarea volumelor în creștere de nămol de la stațiile de epurare urbane existente, reabilitate și noi din România, în perioada 2020-2040.

Ca parte integrantă a strategiei naționale de gestionare a nămolurilor de epurare, s-au elaborat o serie de documente practice, pentru a veni în sprijinul operatorilor stațiilor de epurare să-și dezvolte și să-și implementeze propriile strategii de gestionare a nămolurilor, în vederea protejării resurselor de apă și respectării prevederilor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați. Printre documentele elaborate se enumeră ca fiind importante din punct de vedere al impactului asupra mediului:

- Ghidul privind opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor de epurare (principalele metode disponibile în vederea tratării nămolului, a utilizării și eliminării acestuia; metodologii de elaborare a strategiei de gestionare a nămolurilor având la bază Cele Mai Bune Opțiuni de Mediu Practicabile);
- Ghidul de bune practici privind monitorizarea și controlul nămolului generat de stațiile de tratare/epurare; Ghid de monitorizare a terenurilor receptoare de nămol.

Situația gestionării nămolurilor din stațiile de epurare urbane în perioada 2015-2019 la nivel național este prezentată în *Tabelul 9.1*; se observă că, din cantitatea totală de nămol generată la nivelul anului 2019 de stațiile de epurare, de **230,59 milioane tone nămol substanță uscată (s.u.)**, **cca. 18,89% a fost utilizată în agricultură**

Cantitățile de nămol produse în stațiile de epurare urbane au început să crească semnificativ în România datorită eforturilor accelerate în dezvoltarea infrastructurii pentru epurarea apelor uzate. De atunci, în fiecare an, cu excepția anului 2015, toate nămolurile produse au fost eliminate. Principala tehnică de eliminare este depozitarea deșeurilor, în timp ce începând cu 2013 utilizarea agricolă a nămolului este în creștere. Există și alte tehnici de eliminare (cum ar fi producerea de energie, recuperarea fosforului, îmbunătățirea calității solului), care se regăsc

No 1107/2009 and repealing Regulation (EC) No 2003/2003 (Text with EEA relevance), PE/76/2018/REV/1, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1009

[67] *https://vdocuments.site/download/strategia-nationala-de-gestionare-a-namolurilor-de-epurare-partea-i-1pdf*

la categoria altele.

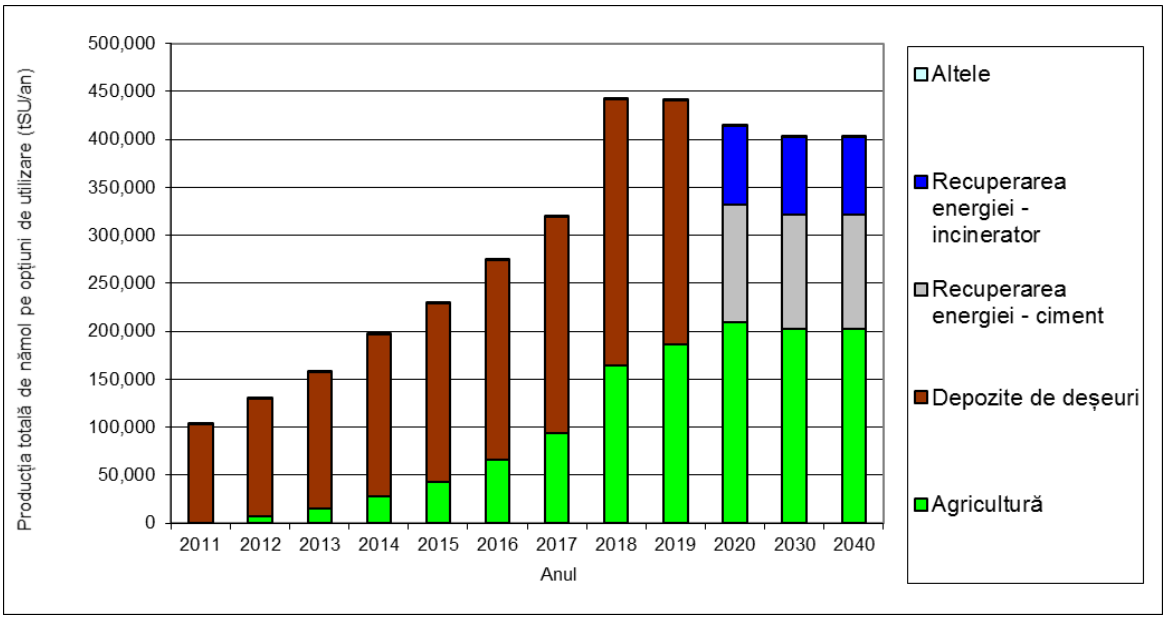
Se menționează că, potrivit situației din anul 2013 prezentată în *Planul de management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, cantitatea de nămol utilizată în agricultură era de cca. 4,58% din cantitatea totală de nămol generat (tone substanţă uscată/an). În anul 2019, această cantitate a crescut la 18,9% din cantitatea totală de nămol generat.

Tabel 9.2. Utilizarea la nivel național a nămolului de la staţiile de epurare urbane în perioada 2013 – 2019

Utilizări ale nămolului	**Cantitate nămol (milioane tone s.u./an)**					
	2013	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Cantitate totală produsă	**174,97**	**210,45**	**169,36**	**283,34**	**247,76**	**230,59**
Cantitate totală eliminată, *din care:*	**172,57**	**155,81**	**169,36**	**283,34**	**247,76**	**230,59**
Utilizare în agricultură	8,01	10,64	16,51	35,01	46,39	43,56
Compostare şi alte aplicaţii	0,45	0	0	1,76	4,15	12,19
Depozitare	117,65	104,23	107,96	168,45	128,32	130,02
Evacuare în mare	0	0,3	0	0	0	0
Incinerare	0,04	0,5	0,39	0,02	0,72	1,14
Altele	46,45	40,91	44,5	78,1	68,18	43,67

Sursa: Institutul Naţional de Statistică (ww.insse.ro)

În *Figura 9.3* sunt prezentate tendințele pentru valorificarea/eliminarea nămolului în perioada 2011-2040, estimate în cadrul proiectului, și care stau la baza elaborării Strategiei naţionale de gestionare a nămolurilor de epurare.

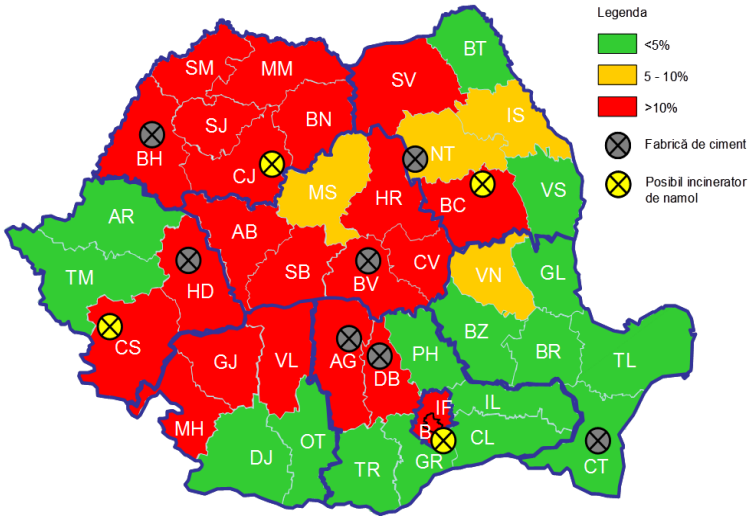
Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

Figura 9.3. Tendințe la nivel național pentru valorificarea/eliminarea nămolului–producția previzionată de nămol pe opțiuni de utilizare/eliminare (tone s.u./an)

Investițiile majore în derulare în sectorul de apă și uzată prin intermediul, în principal, a fondurilor europene, vor determina o creștere importantă a producției de nămol în următorii ani, respectiv o creștere de cca. 4 ori a cantității în perioada 2013-2030. Odată ce toate aglomerările se vor conforma cerințelor Directivelor europene, tendința de creștere va fi negativă, determinată

în principal de scăderea populației.

Astfel, cele mai bune și mai practice opțiuni pentru eliminarea nămolului în România sunt: utilizarea în agricultură, reîmpăduriri, îmbunătățiri funciare; eliminarea în depozite de deşeuri; incinerarea și altele (compostarea, uscare solară, paturi de nămol cu stuf, etc.). Situația estimată la nivel de județe este reprezentată în *Figura 9.4*.

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

Figura 9.4. Opțiuni de valorificare a nămolului

În cadrul strategiei se arată că metoda de valorificare în agricultură a nămolului de la stațiile de epurare urbane este cea mai avantajoasă având în vedere condițiile de mediu și costurile aferente, respectiv aplicarea unor condiții de bază în care se propune utilizarea optimă a nămolului în agricultură (*Tabel 9.2*): o proporție de 51% din cantitatea de nămol tratată se va utiliza în agricultură, suprafața de teren necesară va fi 2,1% din totalul terenurilor agricole din România, limita de pH a solului stabilită prin Ordinul nr. 344/2004 este >6,5 și panta terenului agricol <10%.

Tabel 9.3. Cantitățile de nămol tratat care se vor utiliza în agricultură la nivel naţional şi condițiile de utilizare

Producția de nămol tratat la finele lui 2020	Producția de nămol tratat folosit in agricultura la finele lui 2020	Suprafața de teren cerută pentru aplicarea nămolului cu rata de 5 tone s.u./an	Teren agricol adecvat utilizării nămolului	Proporția de teren agricol adecvat cerută sau utilizată (nivel național)
(mii tone s.u./an)	**(mii tone s.u./an)**	**(ha/an)**	**(milioane ha)**	**(%)**
415,6	209,9	41.980	1,96	2,1

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

În ceea ce privește costurile de gestionare a nămolurilor din stațiile de epurare, atât din punct de vedere al instalațiilor necesare, cât și al exploatării și întreținerii, acestea au fost estimate la nivel național în cadrul Strategiei la cca. **322 milioane Euro** costuri de investiții și **72,5 milioane Euro** costuri de operare/întreținere anuale.

Sunt necesare investiţii importante pentru construirea unor instalaţii adecvate de tratare a nămolului rezultat din staţiile de epurare pentru ca acesta să poată fi utilizat în agricultură, investiţii legate de construirea noilor staţii de epurare sau de modernizarea celor existente. Investițiile necesare au fost prevăzute, după caz, în Programului Operațional Infrastructura Mare

(POIM 2014-2020) și respectiv în perioada de finanțare 2021-2027, în cadrul Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD***),*** continuându-se realizarea măsurilor de îmbunătățire a managementului nămolului generat în stațiile de epurare urbane și a utilizării/valorificării sale.

Costurile de investiţie şi operare-întreținere pentru lucrările de utilizare a nămolului au fost evaluate în mod integrat cu lucrările necesare staţiilor de epurare și sunt prezentate în *Anexa 9.3. a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri.* Costurile fie au fost transmise de către operatorii de servicii de apă și autoritățile locale, fie au fost estimate, după caz, având în vedere costurile unitare pentru reabilitarea facilităţilor de tratare, depozitare şi utilizare a nămolului secundar/terţiar (prelucrare, depozitare, utilizare, transport), etc. stabilite în Master Planurile Județene sau costurile unitare din metodologia Administrației Naționale ”Apele Române”.

După elaborarea tuturor aplicaţiilor de finanţare europeană a proiectelor de infrastructură, fiecare operator regional de servicii publice de apă va finaliza opţiunile de valorificare şi eliminare a nămolurilor din staţiile de epurare, respectând și recomandările din ghidurile de bune practici în domeniu.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole

La nivelul Uniunii Europene agricultura constituie una din principalele surse de poluare cu nutrienți a resurselor de apă.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole (numită Directiva Nitrați) este principalul instrument comunitar care reglementează poluarea cu nitrați provenită din agricultură. Principalele obiective ale acestei directive sunt reducerea poluării produsă sau indusă de nitraţii proveniți din surse agricole şi prevenirea oricărei poluări de acest tip.

Directiva 91/676/EEC a fost transpusă încă din anul 2000 prin HG nr. 964/2000, care a suferit o serie de modificări ulterioare, iar din 4 iunie 2021 acesta a fost completat și modificat prin H.G. nr. 587/2021). În conformitate cu prevederile acestuia, Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole se aplică obligatoriu la nivel național, iar Codul de Bune Practici Agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, pentru uzul fermierilor, poate fi pus în aplicare în mod voluntar.

Implementarea Directivei 91/676/EEC este pusă în practică în România prin Planul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitrați proveniţi din surse agricole, aprobat prin H.G. 964/2000 și H.G. nr. 587/2021 pentru modificarea şi completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole.

Actele de reglementare care transpun prevederile Directivei 91/676/EEC în legislația națională sunt precizate în Anexa 9.1.

În perioada 2016-2021 s-au implementat programe de măsuri pentru sectorul agricol, respectiv măsuri referitoare la: aplicarea Programelor de Actiune și a Codului de Bune Practici Agricole; stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală; reducerea poluării punctiforme și difuze în ferme; executare foraje de control din zona de influență a platformelor de deshidratare dejectii; utilizarea rațională și eficientă a dejecțiilor zootehnice (porcine) pe terenurile agricole; dotarea cu echipamente și monitorizarea calității apelor subterane prin rețeaua proprie de foraje de observație a Admnistrației Naționale „Apele Române”; instruirea personalului și campanii de conștientizare; împăduriri și asigurarea zonei de protecție de-a lungul râului, etc., măsuri finanțate în principal din fondurile proprii ale fermierilor, ale autorităților locale, precum și în cadrul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți ".

În ferme, în vederea reducerii poluării punctiforme și difuze, au fost realizate construcția de platforme de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicarii, măsuri de construire/reabilitare a sistemelor de colectare ape uzate, a bazinelor de stocare a apelor uzate și a platformelor de dezhidratare nămol, aplicarea BAT-IPPC în ferme

zootehnice, întocmirea Planului de fertilizare, elaborare studii, etc. Astfel, până la sfârșitul anului 2021 au fost finalizate 166 măsuri pentru fermele zootehnice, cu un cost total de 0,608 milioane Euro, ceea ce reprezintă realizarea tuturor măsurilor planificate (100%) pentru 20016-2021 și 100% față de costurile planificate pentru 2016-2021 în al doilea *Plan de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Măsurile specifice finanțate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri prin intermediul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți"(2016-2021) au o valoare totală 0,721 milioane Euro. În cadrul acestui proiect s-au implementat măsuri pentru dotarea cu echipamentelor de monitorizare a calității apelor la nivelul bazinelor hidrografice și dotarea cu instalație de foraj autoportantă.

De asemenea, au fost revizuite și actualizate o serie de acte legislative în domeniul protecției apelor împotriva poluării cu nitrați, respectiv: „Programul de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați (PA)" și „Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați (CBPA)". Detalii privind implementatarea proiectul se găsesc la adresa*: https//apanoastra.ro/.*

În ceea ce privește progresele realizate în cel de-al treilea ciclu de planificare, comparativ cu *Planul de Management actualizat 2016-2021 al spațiului hidrografic Crișuri*, se evidențiază continuarea implementării obligatorii pe întreg spațiul hidrografic a *Programelor de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole* și voluntar a *Codului de Bune Practici Agricole*. S-a pus accentul pe măsuri de tipul: stocarea cantității de gunoi de grajd în facilități de stocare individuală sau comunală, stabilirea de benzi tampon (fâșii de protecție) pentru toate fermele din România situate în vecinătatea cursurilor de apă, intensificarea sesiunilor de informare, consultare și instruirea fermierilor și factorilor interesați, continuarea proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți (2016-2021)".

Conform articolelor 4 și 5 ale Directivei 91/676/EEC transpusă în H.G. 964/2000 și H.G. nr. 587/2021, au fost elaborate Programe de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole care sunt obligatorii la nivel national și Codul de Bune Practici Agricole (CBPA), care este voluntar, documente care se revizuiesc o dată la patru ani și se se aplică din anul 2013 la nivelul întregii țări, având în vedere principiul prevenției, în contextul eutrofizării bazinului Mării Negre și a fluviului Dunărea.

Prevederile programului de acţiune sunt obligatorii pentru toţi fermierii care deţin sau administrează exploataţii agricole şi pentru autorităţile administraţiei publice locale ale comunelor, oraşelor şi municipiilor pe teritoriul cărora există exploataţii agricole. Astfel, unele din cele mai importante măsuri se referă la:

- calendarul cu perioadele de aplicare și de interdicţie pentru ultilizarea îngrăşămintelor;
- depozitarea corespunzătoare a îngrăşămintelor de origine animală;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd;
- planul de fertilizare (balanța nutrienților);
- aplicarea corespunzătoare a îngrăşămintelor organice care să nu depăşească 170 kg de azot/ha/an;
- limite de aplicare pentru azot și fosfor pe terenuri agricole, pășuni;
- restricții ale unor activități agricole pe versanți, terenuri saturate, înghețate, inundate;
- crearea unor zone de protecție în apropierea râurilor/ lacurilor (conform Legii Apelor nr.107/1996) sau la baza pantelor;
- măsuri de combatere a eroziunii;
- rotaţia culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafaţă;
- acoperirea solului cu vegetaţie în perioada de iarnă (menţinerea unei cantităţi minime de vegetaţie care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheţ);
- reducerea emisiilor de pesticide;
- împădurirea suprafețelor;
- consultanță pentru fermieri;
- conștientizarea și informarea publicului.

În Anexa 9.4 se prezintă, printre altele și un scurt rezumat al măsurilor prevăzute în Programul de Acțiune.

Se menționează că, nu pentru toate măsurile de bază enumerate mai sus s-au estimat costuri. Pentru unele măsuri au fost posibile estimări de costuri la nivelul Administrației Bazinale de Apă Crișuri, pentru alte măsuri au fost posibile doar estimări la nivel național, iar la altele nu s-au putut estima costuri, din lipsă de informații sau din imposibilitatea colectării datelor.

În cadrul proiectului ”Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”, cât și pe baza altor surse, au fost evaluate costuri la nivel local și național pentru implementarea Directivei 91/676/EEC privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, în perioada 2016 – 2021.

Pentru perioada 2017-2022 a fost aprobată o finanțare adițională pentru proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți pentru ca acesta să finanțeze costurile asociate implementării activităților proiectului inițial la nivel național, având în vedere provocările continue cu care România se confruntă în ceea ce privește poluarea cu nutrienți la nivel național, dar și având în vedere lecțiile învățate în cadrul Proiectului inițial. Finanţarea Adiţională a Proiectului a intrat în vigoare pe 13 aprilie 2017 şi a fost ratificată de către România prin Legea nr. 46/03.04.2017. Data de închidere a proiectului este 31 martie 2022.

Începând cu anul 2017, Finanțarea Adițională la Proiectul inițial va replica intervențiile de succes ale Proiectului inițial, la nivel național, în încă aproximativ 90 de comune. Pentru fiecare investiţie care urmează a fi realizată, a fost elaborat un plan de management social şi de mediu (PMSM) care analizează condiţiile existente în zona de implementare a proiectului, pentru a determina impactul acestuia asupra condiţiilor sociale şi de mediu şi pentru a propune măsuri adecvate de minimizare a acestora. Măsurile de diminuare a impactului proiectului sunt monitorizate şi raportate, atât pe perioada derulării lucrărilor de construcţie, cât şi în perioada de exploatare a investiţiei. Pentru perioada 2017 – 2022, proiectul finanțează măsuri pentru implementarea cerințelor Directivei Nitrați, având estimate costuri pentru ANAR de cca. 4 milioane Euro.

Costurile de investiții, operare - întreținere și alte costuri pentru realizarea măsurilor (pentru care a fost posibilă estimarea de costuri) pentru implementarea Directivei Nitrați sunt prezentate în *Tabelul nr. 9.4*. În acest tabel, sunt prezentate măsurile care s-au prevăzut pentru perioada 2022-2027 în vederea diminuării poluării difuze provenite din agricultură, respectiv implementarea Directivei Nitrați la nivelul spațiului hidrografic Crișuri.

Costurile de investiții se referă la realizarea facilităților de stocare individuală a gunoiului de grajd și la însămânţarea benzilor înierbate. Costurile de operare-întreținere sunt costuri pentru realizarea mecanică a cositului și strânsul fânului. Alte costuri sunt legate de activitățile privind elaborarea *Planurilor Locale de Acțiune*, informarea și instruirea fermierilor, raportarea și monitorizarea apelor de suprafață și a apelor freatice.

Pentru măsura privind raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, a apelor freatice și a solului au fost calculate atât costuri de investiție, cât și de operare - întreținere. Activitățile pentru raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, apelor freatice și solului, respectiv cuprind următoarele:

- procurarea echipamentelor pentru analiză în teren și a vehiculelor pentru transport în vederea monitorizării calității apelor;
- realizarea de foraje;
- calibrarea și mentenanța anuală a echipamentelor, funcționarea autovehiculelor, verificarea piezometrelor, reparații și costuri de înlocuire;
- elaborarea procedurilor standard pentru recoltare și raportare;
- analize complementare de laborator;
- instruirea echipelor de teren pentru activitățile de măsurare și raportare;
- activități de comunicare;
- manoperă.

Având în vedere noua situație și investițiile deja realizate în al doilea Plan de Management actualizat, în general prin intermediul proiectului ”Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienţi”, în cel de-al treilea Plan de management, numărul localităților care aplică Programele de acțiune pe teritoriul spațiului hidrografic Crișuri este de 189 unități administrativ-teritoriale. Ținând cont de investițiile deja realizate în al doilea Plan de Management Bazinal actualizat, în general prin intermediul proiectului ”Controlul Integrat

al Poluării cu Nutrienţi", la nivelul Administrației Bazinale de Apă Crișuri, costurile totale estimate pentru implementarea măsurilor din programul de acțiune sunt de 30,21 milioane Euro. Pe lângă costurile directe necesare implementării Directivei Nitrați s-au calculat și costurile indirecte cauzate de pierderea activității pe suprafața pe care se instaurează benzile tampon.

În plus, față de costurile menționate mai sus, se au în vedere și costurile pentru fermele mari care au prevăzute măsuri specifice în autorizațiile integrate de mediu. Costurile menționate sunt incluse în Anexa 9.10 și capitolul 9.5. "Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme şi pentru alte activităţi cu impact asupra stării apelor" ale *Planurilor de Management ale bazinelor hidrografice.*

Tabel 9.4. Estimarea costurilor pentru implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole la nivelul spațiului hidrografic Crișuri

Nr. crt.	Numele măsurii	Costuri directe			Total (Euro)
		Investiții (Euro)	Operare - Întreținere anuale (Euro)	Alte costuri financiare (Euro)	
A	Stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală	29.718.971	0	0	**29.718.971**
B	Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție	48.279	10.058	0	**58.337**
C	Realizarea de sesiuni de instruire la nivel de comună	0	0	283.500	**283.500**
D	Elaborarea Planurilor Locale de Acțiune	0	0	147.420	**147.420**
	Total	**29.767.250**	**10.058**	**430.920**	**30.208.228**

Asigurarea unei producții agricole durabile și a balanței de nutrienți în sol, precum și reducerea în viitor a poluării cu nutrienți prin implementarea măsurilor de bază (aplicarea Programelor de acțiune) și suplimentare (de ex. aplicarea Codului de Bune Practici Agricole și a măsurilor privind ecocondiționalitatea) sunt conforme cu noua **Politica Agricolă Comună (Common Agricultural Policy - CAP).**

În anul 2018 Comisia Europeană a lansat un pachet de reforme legislative privind viitorul politicii agricole comune (PAC) post 2020. Una dintre acestea vizează elaboarea de către fiecare stat membru a unui **Plan Național Strategic (PNS)** în domeniul PAC. PNS 2021-2027 se elaborează prin consultarea autorităților și factorilor interesați și va acoperi intervențiile planificate atât în cadrul Pilonului I (plăți directe), cât și al Pilonului II (dezvoltare rurală). Astfel, la nivel național s-au stabilit diferite grupe de lucru pe activități specifice, s-a elaborat analiza nevoilor în funcție de obiectivele specifice PAC, precum și domeniile de intervenție, alocările financiare și țintele propuse. PNS pentru atingerea obiectivelor, va combina majoritatea instrumentelor de sprijin finanțate prin FEGA și FEADR.

Viitoarea PAC va încuraja investițiile mai mari în cercetare și inovare și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate. Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil.

PNS 2021-2027 va fi finalizat și transmis către Comisia Europeană pentru agreere anul acesta, 2021.

Noua Politică agricolă comună (PAC) urmărește să influențeze practicile agricole care au un impact asupra apelor și contribuie la menținerea unei agriculturi durabile prin încurajarea bunelor practici agricole, prin promovarea respectării legislației în materie de mediu și prin acordarea unor stimulente pentru bunuri și servicii publice care sunt benefice pentru mediu.

Mai mult, în anul 2020, Comisia Europeană a lansat Pactul Ecologic European (Green Deal) pentru Uniunea Europeană (UE) și pentru cetățenii săi. Pactul ecologic european prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente.

În cadrul Pactului Ecologic European este promovat conceptul de „înverzirea politicii agricole commune" și se propune elaborarea Strategiei „De la fermă la consumator" care va consolida eforturile depuse de fermierii și pescarii europeni în vederea combaterii schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității.

Planurile strategice naționale trebuie să fie elaborate în corelare cu obiectivele ambițioase ale Pactului ecologic european și ale strategiei „De la fermă la consumator".

Responsabilitățile privind implementarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, în vederea conformării cu cerinţele Directivei Nitrați, revin Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, iar finanțarea se asigură din bugetele celor două ministere și din surse atrase de acestea, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. Măsurile care revin autorităților locale și fermierilor se pot finanța din bugetul local, din surse proprii ale fermierilor și din fonduri atrase de autorități și de asociații ale fermierilor (Programul Național de Dezvoltare Rurală, alte fonduri europene, împrumuturi, etc.).

În vederea implementării și respectării prevederilor Directivei Nitrați, **activitățile de control și inspecție** sunt măsuri care asigură aplicarea *Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* (PA), cât și verificarea îndeplinirii cerințelor pentru măsurile finanțate prin PNDR.

În conformitate cu Decizia nr. 151.658/2018 privind aplicarea Programului de acțiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, aprobat prin Decizia Comisiei Interministeriale pentru aplicarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole cu nr. 221.983/GC/12.06.2013, c**ontrolul respectării aplicării prevederilor Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole** se realizează de către Garda Naţională de Mediu, prin Comisariatele judeţene şi de către Direcţiile pentru Agricultură judeţene, care ulterior raportează anual Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, respectiv Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, stadiul implementării acestui program. Dintre principalele activități controlate menționăm următoarele:

- respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrăşămintelor;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd pe platforme individuale sau comunale;
- depozitarea gunoiului de grajd în câmp şi gestiunea efluenţilor de siloz;
- utilizarea îngrăşămintelor pe terenuri în pantă şi acoperirea cu culturi agricole în timpul iernii a terenurilor în pantă;
- restricţii privind aplicarea îngrăşămintelor pe terenuri saturate cu apă, inundate, îngheţate sau acoperite cu zăpadă;
- aplicarea îngrăşămintelor pe terenuri adiacente cursurilor de apă sau în vecinătatea captărilor de apă potabilă (zone de protecţie şi fâşii de protecţie);
- respectarea limitei maxime de azot/ha/an pentru aplicarea îngrăşămintelor organice de origine animală, precum şi a standardelor privind cantităţile maxime de îngrăşăminte cu azot (planul de fertilizare);

- rotaţia culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafaţă;
- aplicarea îngrăşămintelor minerale şi organice cu azot pe pajişti permanente (păşuni şi fâneţe);
- acoperirea solului cu vegetaţie în perioada de iarnă (menţinerea unei cantităţi minime de vegetaţie care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheţ);
- delimitarea grafică a suprafeţelor de teren agricol reprezentând fâşii de protecţie pentru apele de suprafaţă şi sursele de captare a apei potabile la nivelul exploataţiei (extras din harta perimetrelor fâşiilor de protecţie la nivelul localităţii, adiacente cursurilor de apă);

O altă componentă importantă privind inspecția și controlul respectării prevederilor privind protejarea corpurilor de apă de surse de poluare din agricultură este verificarea respectării normelor privind ecocondiționalitatea care cuprind standarde de bune condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) și cerințe legale în materie de gestionare (SMR). Astfel există SMR-ul privind *Protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, care este aplicabil pentru toți fermierii din România.

Agenţia de Plăţi şi Intervenţie pentru Agricultură (APIA) şi Agenţia pentru Finanţarea Investiţiilor Rurale (AFIR) sunt responsabile de implementarea normelor privind ecocondiţionalitatea în cadrul schemelor şi măsurilor de sprijin pe care le gestionează. Având în vedere toate aspectele privind implementarea Directivei Nitrați este necesară îmbunătățirea activității organismelor de control și inspecție în ceea ce privește elaborarea și implementarea normelor privind ecocondiţionalitatea în cadrul schemelor şi măsurilor de sprijin. De asemenea, având în vedere faptul că aceste norme sunt aplicabile tuturor fermierilor, este prevăzută întărirea capacității instituționale pentru acoperirea activităților de control și inspecție la nivelul întregii țări. Mai mult, sunt necesare activități pentru diseminarea și promovarea măsurilor din Programul de acțiune pentru a îmbunătăți nivelul de conformare cu Directiva Nitrați, realizarea de cursuri de instruire pentru consolidarea capacității instituționale și servicii de consultanță pentru fermieri.

Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor (cu modificările ulterioare);

Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului (cu modificările ulterioare) ;

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide (cu modificările ulterioare);

Directiva 2009/128/CE a fost transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituţional de acţiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României cu modificările și completprile ulterioare, aprobată prin Legea nr. 63/2013, modificată și completată prin transpunerea Directivei (UE) 2019/782 de modificare a Directivei 2009/128/CE, în ceea ce privește stabilirea indicatorilor de risc armonizați prin Ordonanță de urgență nr. 65 din 12 septembrie 2019.

În baza Legii nr. 63/2013 au fost adoptate după anul 2015 următoarele acte normative:

- *Hotărârea nr. 135 din 12 martie 2019 pentru aprobarea Planului naţional de acţiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecţie a plantelor*
- *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1445/725/2014 privind aprobarea listei cu produsele de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, cu modificările și completările Ordinului 32/753/363/667/2017 ;*
- *Ordinul nr. 820 /2016 privind desemnarea organismului de inspecţie a echipamentelor de aplicare a produselor de protecţie a plantelor de uz profesional şi responsabilităţile acestuia.*
- *Ordinul nr. 1356/1343/51/2018 privind sistemul de instruire şi certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecţie a plantelor.*

Scopul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2012 a vizat următoarele:

- asigurarea compatibilității legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul fitosanitar, respectiv Directiva 2009/128/CE Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor;
- stabilirea cadrului instituțional pentru realizarea utilizării durabile a pesticidelor;
- reducerea dependenței de utilizarea pesticidelor;
- reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului;
- promovarea gestionării integrate a dăunătorilor și a unor abordări și tehnici alternative, cum ar fi: metode nechimice alternative pentru pesticide.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027*, comparativ cu *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crişuri 2016-2021 (aprobat prin HG nr. 859/2016)*, se evidențiază aspectele precizate în continuare.

În *Planul de Management* actualizat al *spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021* s-au inclus, pentru prima dată, rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor.

În proiectul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027 s-au inclus rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, evacuările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor. Abordarea folosită s-a bazat pe inventarierea surselor de poluare pentru perioada 2017 – 2019 și determinarea încărcărilor anuale totale aferente surselor punctiforme de poluare pentru perioada menționată, în timp ce pentru sursele difuze, încărcările s-au determinat prin calcul. Este important de subliniat că, dintre substanțele active care intră în componența produselor de protecție a plantelor, ca și în Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri -2016-2021, au fost utilizate în cantități mici: cipermetrin, clorpirifos (clorpirifos-etil), aclonifen, bifenox și trifluralin, dar niciuna nu a fost identificată ca fiind posibil relevantă la nivel de spațiu hidrografic.

Coordonarea măsurilor din programul de măsuri al proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri - 2022-2027* cu măsurile de protecţie a mediului acvatic prevăzute în Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor, se realizează având în vedere în principal măsurile specifice de protecţie a zonelor limitrofe captărilor de apă de suprafaţă şi din subteran în scopul potabilizării, a lacurilor şi nămolurilor terapeutice şi a zonelor de îmbăiere. De exemplu, în Planul de național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor a fost introdusă prevederea că, în zonele de protecţie instituite potrivit Legii apelor nr. 107/1996, este interzisă utilizarea pesticidelor (art. 16, alin. (2)). De asemenea, este implementat un sistem de inspecție și control pentru implementarea acestor măsuri specifice.

Măsurile pentru reducerea poluării difuze din activitățile agricole prin prevenirea intrării pesticidelor în apele de suprafață și subterane sunt prevăzute în principal în Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor.

Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor, aprobat prin HG nr. 135/2019 reprezintă un document strategic privind îmbunătăţirea continuă a utilizării produselor de protecţie a plantelor și reducerea riscurilor asociate utilizării acestora în vederea protecţiei sănătăţii umane şi a mediului.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Autoritatea Națională Fitosanitară, împreună cu Ministerul Sănătății și Academia de Stiințe Agricole și Silvice ”Gheorghe Ionescu - Sisești”, sunt autoritățile responsabile pentru implementarea activităților din cadrul Planului național de acțiune.

Planul național de acțiune conține obiective, măsuri și calendare ce vizează reducerea dependenței de metodele chimice de combatere a dăunătorilor, a bolilor și a buruienilor, oferind astfel utilizatorilor profesioniști (fermierilor) informații specifice cu privire la gestionarea integrată a dăunătorilor și metodele nechimice alternative.

Prin Planul naţional de acţiune se urmăreşte utilizarea durabilă a produselor de protecţie a plantelor pe teritoriul României, prin reducerea riscurilor şi a efectelor acestora asupra sănătăţii umane şi a mediului, inclusiv promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare.

În ceea ce privește reducerea riscului de contaminare a solului, a aerului, precum și a apelor de suprafață și subterane, Planul național de acțiune are în vedere următoarele obiective:

instruirea şi certificarea utilizatorilor profesionişti, distribuitorilor şi consilierilor;

- respectarea cerinţelor privind comercializarea produselor de protecţie a plantelor;
- respectarea cerinţelor privind manipularea, depozitarea produselor de protecţie a plantelor, gestionarea ambalajelor şi deşeurilor de produse de protecţie a plantelor;
- reducerea riscurilor pentru consumator prin controlul reziduurilor de pesticide;
- promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare;
- reducerea riscului de contaminare a apelor, solului şi aerului;
- organizarea sistemului de inspecţie al echipamentelor de aplicare a produselor de protecţie a plantelor;
- reducerea efectului de deviere a pulverizării aeriene;

O serie de acțiuni specifice în contextul implementării Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor sunt legate de consolidarea sistemului de control și inspecție, instruiri ale inspectorilor fitosanitari, consolidarea serviciilor de consultanță, instruirea formatorilor și organizarea de conferințe / seminarii.

Pentru protecţia resurselor de apă trebuie să se pună accent pe prevenirea contaminării punctiforme şi difuze cauzate de utilizarea produselor de protecţie a plantelor, prin implementarea bunelor practici agricole în exploataţiile agricole şi forestiere, zonele urbane şi de agrement. În acest fel se asigură aplicarea corectă a produselor de protecţie a plantelor care sunt autorizate pentru utilizare prin respectarea dozelor de aplicare, perioadelor de pauză şi utilizarea exclusiv în scopurile pentru care sunt autorizate. Respectarea cerinţelor de utilizare adecvată trebuie să conducă la reducerea riscurilor pentru consumatori.

În acest sens se interzice utilizarea produselor de protecţie a plantelor în zonele de protecţie adiacente apelor de suprafaţă, potrivit prevederilor art. 16 alin. (1) lit. f) şi i) şi alin. (2) din Legea nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare. De asemenea, este necesară respectarea prevederilor art. 28 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul şi mărimea zonelor de protecţie sanitară şi hidrogeologică, în sensul cultivării unor anumite tipuri de culturi pe terenurile agricole cuprinse în zonele de protecţie sanitară cu regim sever, precum şi al interzicerii în zonele de protecţie sanitară cu regim sever şi în zonele de protecţie sanitară de restricţie a utilizării produselor de protecţie a plantelor, respectiv zone instituite în jurul surselor şi instalaţiilor de alimentare cu apă potabilă, al surselor de ape minerale şi al lacurilor terapeutice.

Aceste interdicţii sunt completate cu prevederile Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, în sensul că pe terenurile adiacente cursurilor de apă se instituie zone de protecţie şi fâşii de protecţie în care este interzisă aplicarea fertilizanţilor şi a pesticidelor de orice fel.

În cadrul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027 sunt planificate măsuri adiționale față de măsurile de bază aferente implementării Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, respectiv măsurile aplicate se referă la furnizarea de servicii de consultanță în agricultură și de certificare, în special pentru implementarea sistemelor de management de mediu și tehnici de manipulare și stocare a produselor de protecția plantelor.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a dezvoltat un **sistem de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști**, distribuitorilor și a consilierilor, reglementat prin Ordinul nr. 1356 din 5 septembrie 2018 privind sistemul de instruire şi certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecţie a plantelor. Sistemul de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști (fermieri și operatori), distribuitorilor și a consilierilor/consultanților sistem vizează dobândirea și perfecționarea cunoștințelor, precum și dezvoltarea de noi competențe în domeniul fitosanitar în vederea utilizării optime și a reducerii riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor asupra sănătății umane și a mediului (*https://www.anfdf.ro/central/comercializare/informari/campanie_informare_comercializare.pdf*).

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor constă în:

- inspecții privind modul de comercializare și utilizare a produselor de protecție a plantelor;

- verificarea, prin analize de laborator a calității produselor de protecție a plantelor;
- controlul reziduurilor de pesticide în plante și produse vegetale.

Respectarea tuturor acestor cerinţe privind manipularea, depozitarea si gestioanarea produselor de protecţie a plantelor, de catre utilizatori profesionişti şi distribuitori se face de către oficii fitosanitare judeţene, agenţiile pentru protecţia mediului şi comisariatele judeţene ale Gărzii Naţionale de Mediu.

Inspecţiile în cazul verificării calității produselor de protecție a plantelor se desfăşoară conform procedurilor generale de control elaborate de Autoritatea Națională Fitosanitară şi aprobate de conducerea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum şi a legislaţiei în vigoare.

Utilizarea produselor de protecţie a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare, conform legislaţiei specifice în vigoare. În anul 2016 s-a elaborat o versiune nouă a Ghidului de utilizare în siguranţă a produselor de protecţie a plantelor, de către ANF, care este postat pe pagina de internet a ANF. În anul 2017 a fost adoptat Codul de bune practici de utilizare în siguranţă a produselor de protecţie a plantelor, postat pe pagina de internet a ANF și APIA

(*http://www.apia.org.ro/files/pages_files/Ghid_pentru_utilizarea_in_siguranta_a_produselor_de_protectia_plantelor.pdf, https://www.anfdf.ro/sanatate/ghid/ghid_topps.pdf*).

Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European şi al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piaţă a produselor fitosanitare şi de abrogare a Directivelor 79/117/CEE şi 91/414/ CEE ale Consiliului, cu modificările şi completărileulterioare.

Scopul Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 este acela de a armoniza procedura de autorizare a produselor de protecție a plantelor în toate statele membre ale Uniunii Europene, de a preveni riscurile printr-o procedură cât mai cuprinzătoare de evaluare a riscului pentru fiecare substanţă activă şi pentru produsele care conţin acea substanţă, înainte de a fi autorizate pentru comercializare şi utilizare. Aplicarea prevederilor Regulamentului conduce la simplificarea şi accelerarea procedurii de autorizare a substanţelor active, precum şi la clarificarea şi consolidarea criteriilor pentru autorizarea acestora, care se finalizează prin creşterea nivelului de protecţie a sănătăţii oamenilor, animalelor şi a mediului.

Legislația în domeniul omologării produselor de protecție a plantelor cuprinde:

- **Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009** al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piată a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004** privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României, cu modificarile și completările ulterioare;
- **Hotărârea Guvernului nr. 360/2013** pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecţie a plantelor în vederea plasării pe piaţă şi a utilizării lor pe teritoriul României;
- **Ordinul nr. 60/2013** pentru aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Comisiei Naţionale de Omologare a Produselor de Protecţie a Plantelor şi aprobarea Procedurilor privind omologarea, comerţul paralel şi de aprobare a celei de a doua denumiri comerciale pentru un produs de protecţie a plantelor omologat pe teritoriul României;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.230/2012** privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piata a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;

Pe teritoriul României se comercializează și se utilizează numai produse de protecție a plantelor omologate în România.

Autoritatea responsabilă pentru omologarea produselor de protecție a plantelor este Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, din care fac parte următoarele autorități competente:

- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Autoritatea Națională Fitosanitară;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Ministerul Sănătății;
- Academia de Științe Agricole și Silvice "Gheorghe Ionescu - Sisești".

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea PPP are ca obiective prevenirea și interzicerea comercializării și utilizării produselor de protecție a plantelor care prezintă riscuri pentru sănătatea publică, siguranţa alimentelor, utilizatori şi mediu şi care sunt în afara parametrilor omologaţi, precum și prevenirea introducerii pe piață a PPP contrafăcute.

Controlul constă în realizarea de activități legate de inspecții privind comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor, verificarea calității produselor de protecție a plantelor, precum și a nivelului de reziduuri de pesticide în plante și produse vegetale.

Pentru fiecare unitate care comercializează, distribuie, depozitează/deţine, utilizează şi care nu se conformează cerinţelor legislative, au fost stabilite măsuri cu privire la: condiţiile de depozitare a produselor de protectie a plantelor, condiţiile de organizare şi funcţionare, modalităţile de manipulare/utilizare, mașinile și echipamentele de aplicare a produselor de protecție a plantelor pe suprafeţele agricole, etc.

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide modificat cu o serie de regulamente specifice.

Produsele biocide intră în categoria pesticidelor, astfel cum au fost definite la art. 3 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide. Produsele biocide sunt substanţe active şi preparate care conţin una sau mai multe substanţe active, condiţionate într-o formă în care sunt furnizate utilizatorului, având scopul să distrugă, să împiedice, să facă inofensivă şi să prevină acţiunea sau să exercite un alt efect de control asupra oricărui organism dăunător, prin mijloace chimice sau biologice. Prin “biocid” se înţelege orice substanţă chimică sau biologică, care poate fi utilizată în orice mod pentru a interveni în viaţa unei fiinţe.

În România autoritatea responsabilă privind punerea la dispoziţie pe piaţă, utilizarea, autorizarea, omologarea și suportul tehnic pentru produsele biocide este Ministerul Sănătății, prin Comisia Naţională pentru Produse Biocide. Din această Comisie fac parte reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și ai Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța alimentelor.

Cele mai importante atribuții ale Comisiei Naţionale privind produsele biocide se referă la:

- autorizarea și omologarea produselor biocide;
- asigurarea consultanței privind acest domeniu;
- elaborarea Registrului produselor biocide;
- facilitarea schimbului de informații dintre Autoritățile competente din România și autoritățile europene;
- asigurarea sprijinului și informațiilor necesare pen tru autorități, companii, factori interesați și ONG-uri.

Cele mai importante acte legislative naționale care reglementează punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide sunt următoarele:

- HG nr. 617/2014 privind stabilirea cadrului instituţional şi a unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 398/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.272/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea şi ambalarea substanţelor şi a amestecurilor, de modificare şi de abrogare a directivelor 67/548/CEE şi 1.999/45/CE, precum şi de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006;
- Ordinul nr. 368/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piaţă pe teritoriul României modificat de Ordinul nr. 433/1042/92/2014 pentru

modificarea şi completarea Ordinului ministrului sănătăţii, al ministrului mediului şi pădurilor şi al preşedintelui Autorităţii Naţionale Sanitare Veterinare şi pentru Siguranţa Alimentelor nr. 10/368/11/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piaţă pe teritoriul României;
- Ordinul nr. 2.606 din 16 iulie 2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiţii de siguranţă pentru mediu;
- Ordinul nr. 1378/2018 pentru modificarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei, aprobate prin Ordinul ministrului sănătăţii nr. 119/2014.

Toate produsele biocide trebuie să dispună de autorizație înainte de a putea fi introduse pe piață, iar substanțele active conținute de fiecare produs biocid trebuie să fi fost aprobate în prealabil. Există, totuși, anumite excepții de la acest principiu. De exemplu, substanțele active incluse în programul de reexaminare, precum și produsele biocide care le conțin, pot fi introduse pe piață în așteptarea deciziei finale privind aprobarea. Sunt permise pe piață, de asemenea, autorizațiile provizorii pentru produsele ce conțin noi substanțe active care fac încă obiectul evaluării.

Scopul acestui regulament este acela de a armoniza piața la nivelul Uniunii, de a simplifica aprobarea substanțelor active și autorizarea produselor biocide și de a introduce repere temporale pentru procesele de evaluare, formulare de avize și luare de decizii la nivelul statelor membre. Acest regulament promovează și reducerea testărilor pe animale, prin introducerea cerinței obligatorii de punere în comun a datelor și prin încurajarea utilizării metodelor alternative de testare. Aprobarea substanțelor active are loc la nivelul Uniunii Europene, iar autorizarea ulterioară a produselor biocide la nivel de stat membru. Această autorizare poate fi extinsă la alte state membre prin recunoaștere reciprocă. Cu toate acestea, noul regulament pune la dispoziția solicitanților și posibilitatea de a opta pentru un nou tip de autorizare la nivelul Uniunii Europene (autorizația Uniunii). În conformitate cu acest regulament Ministerul Sănătății a elaborat Registrul produselor biocide disponibil la adresa: *http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/*.

Conform prevederilor Ordinului nr. 2.606/2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiții de siguranță pentru mediu, Agenția Națională pentru Protecția Mediului și Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecţia Mediului realizează evaluarea dosarelor produselor biocide, pentru ecotoxicologie şi comportare în mediu

În ceea ce privește modul de autorizare a pesticidelor și biocidelor, utilizare și comercializare, se menționează că se au în vedere numai produsele de protecţie a plantelor omologate de Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecţie a Plantelor, care se regăsesc în baza de date PEST-EXPERT (https://aloe.anfdf.ro/) și în Registrul național al produselor biocide elaborat de Ministerul Sănătății (http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/).

Inspecția și controlul privind punerea la dispoziţie pe piaţă şi utilizarea produselor biocide este realizată de către trei autorități, respectiv *Garda de Mediu*, *Direcțiile de Sănătate Publică* și *Autoritățile Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.*

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări)

Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice (Directiva Habitate)

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări) şi Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice (Directiva Habitate), denumite generic Directivele Natură, constituie piatra de temelie a politicii de conservare a naturii în Europa și se bazează pe stabilirea rețelei de arii naturale protejate Natura 2000 și pe sistemul de protecție strictă a speciilor și habitatelor naturale importante în Uniunea Europeană.

Principalul obiectiv al Directivelor Natură este asigurarea stării bune de conservare pentru speciile și habitatele naturale de interes comunitar iar principalul mecanism este rețeaua Natura

2000, un parteneriat unic în care toate statele membre și Comisia Europeană lucrează îndeaproape pentru a crea cea mai mare rețea de zone protejate din lume.

La nivel național, Directivele Natură sunt transpuse prin O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, cu modificările şi completările ulterioare, act normativ care prevede și o serie de măsuri de bază pentru implementarea acestora, cea mai importantă fiind identificarea și desemnarea rețelei Natura 2000 în România. Astfel, în urma mai multor procese de identificare și analiză, au fost desemnate 606 situri Natura 2000 (171 arii de protecție specială avifaunistică și 435 situri de importanță comunitară) reprezentând aproximativ 23% din teritoriul național și 77% din suprafața totală a ariilor naturale protejate desemnate în România[68]. Astfel, numărul siturilor Natura 2000 în România a crescut cu aproximativ 14% comparativ cu cel de-al doilea ciclu de planificare pentru bazinele hidrografice, gradul de protecție oferit de acestea contribuind la îmbunătățirea managementului speciilor și habitatelor naturale, inclusiv a celor dependente de resursele de apă din aceste situri Natura 2000.

La nivel european, Directiva Habitate protejează 2500 de specii și 233 de habitate iar Directiva Păsări 500 de specii de păsări sălbatice. În temeiul acestei legislații, în România sunt identificate și protejate 465 de specii, din care 14 specii sunt unice pentru țara noastră, și 87 de habitate.

Numărul de specii și habitate protejate în fiecare sit Natura 2000 variază în funcție de localizarea sitului, de biodiversitatea din zonă și de regimul de protecție. Siturile Natura 2000 cu cele mai multe specii și habitate desemnate sunt reprezentate de Delta Dunării și Complexul Razim-Sinoie, Comana, Lacurile de acumulare de Argeș, Dumbrăvița-Rotbav-Măgura Codlei, Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru.

Conform Sistemului Informațional pentru Biodiversitate din Europa (BISE-Biodiversity Information System for Europe), la nivel de politici în domeniul protecției naturii, România acționează prin implementarea următoarei direcții care derivă în principal din Convenția privind Diversitatea Biologică și Strategia UE privind Biodiversitatea:

- **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020** (SNPACB) stabilește cadrul strategic general pentru biodiversitate și protecția naturii, identificând **obiectivele strategice** și acțiunile necesare a fi implementate în orizontul de timp propus. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor este responsabil pentru coordonarea implementării la nivel central și local, iar costurile estimate pentru implementarea Planului de Acţiune pentru perioada 2014-2020 au fost evaluate la suma de 6,5 miliarde lei şi au fost asigurate de la bugetul de stat şi din alte surse, cum ar fi Fondul pentru Mediu, fondurile structurale şi de coeziune, Programul LIFE+ al Comisiei Europene şi alte fonduri internaţionale. Costurile au fost revizuite anual de fiecare instituţie responsabilă, în funcţie de indicatorii de performanţă şi de bugetul alocat. Bugetul a fost alocat pentru conservarea biodiversităţii care trebuie consolidată în principal prin adoptarea şi implementarea planurilor de management şi a măsurilor de conservare a speciilor şi habitatelor naturale de interes comunitar, împreună cu măsuri adecvate de dezvoltare socio-economică durabilă a comunităţilor locale din ariile naturale protejate, prin promovarea şi susţinerea capitalului natural şi cultural, a practicilor şi activităţilor tradiţionale şi actuale favorabile utilizării sustenabile a resurselor naturale şi a terenurilor din aceste zone. Aceste activităţi trebuie însoţite de măsuri directe ce contribuie la conservarea, refacerea şi monitorizarea ecosistemelor marine şi a zonei costiere, dezvoltarea infrastructurii verzi, dar şi de activităţi de informare, educare şi conştientizare a populaţiei privind importanţa conservării biodiversităţii şi utilizării durabile a componentelor sale în procesul de dezvoltare a societăţii[69].

În contextul SNPACB, progrese semnificative se remarcă pentru:

- **Infrastructura verde -** este abordată în cadrul **obiectivului strategic** „Asigurarea coerenței și gestionarea eficientă a rețelei naționale de arii naturale protejate”. Acțiunile prevăzute includ, de ex. analiza coerenței ariilor naturale protejate și a coridoarelor ecologice; armonizarea măsurilor de gestionare a ariilor protejate transfrontaliere cu cele ale țărilor vecine;

[68] https://biodiversity.europa.eu/countries/romania
[69] http://mmediu.ro/new/wp-content/uploads/2014/05/NBSAP.pdf

evaluarea modului în care rețeaua actuală de transport rutier fragmentează habitatele naturale și habitatele speciilor sălbatice de interes pentru conservare și propune soluții pentru reducerea sau eliminarea fragmentării (cum ar fi ecoductele, podurile pentru faună).

Contextul politic pentru infrastructura verde mai cuprinde și:

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035**: se referă la infrastructura verde ca o modalitate mai eficientă de adaptare la schimbările climatice și la diminuarea riscurilor naturale, comparativ cu utilizarea infrastructurii gri. Măsurile specifice includ protecția habitatelor naturale (prin asigurarea diversității și interconectivității dintre ariile naturale protejate, în special în contextul managementului siturilor Natura 2000) și dezvoltarea spațiilor verzi în zonele urbane, precum și centurile verzi din împrejurimile marilor orașe. În anul 2016 a fost înființat primul parc natural urban din România[70], parcul Văcărești, cu o suprafață de 183 ha, fiind cel mai mare spațiu verde compact din București.
- **Acordul de parteneriat 2014-2020** (plan strategic cu priorități de investiții care acoperă fondurile structurale și de investiții europene) reiterează necesitatea promovării infrastructurii ecologice. Acordul enumeră coridoarele ecologice, podurile verzi și pasajele ecologice ca exemple de reconectare a zonelor naturale fragmentate artificial.
- Conectivitatea prin infrastructură verde este o acțiune prioritară în cadrul **Strategiei Dunării** – Axa prioritară 6 Protejarea biodiversității, a peisajului și a calității aerului și solului";[71]
- **Proiectul LIFE Connect Carpathians** - Îmbunătățirea conectivității peisajului pentru lupul și ursul brun printr-o rețea regională de situri Natura 2000 din România (2013-2019) a avut ca scop îmbunătățirea conectivității peisajului într-un coridor ecologic situat în vestul României. Acest coridor este format dintr-o rețea de situri Natura 2000 situate între Munții Apuseni și Carpații Meridionali și este singura cale prin care speciile emblematice, cum ar fi ursii și lupii, se pot deplasa între cele două zone.
- **Convenția Carpatică**, prin obiectivele sale: conservarea, utilizarea durabilă și restaurarea diversității biologice și peisagistice, asigură un nivel ridicat de protecție și utilizarea durabilă a habitatelor naturale și semi-naturale, continuitatea și conectivitatea acestora, menținerea habitatelor semi-naturale, restaurarea habitatelor degradate, dezvoltarea unei rețele ecologice în Carpați, integrarea conservării și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice în politicile sectoriale.
- **Masterplanul pentru transport (2030)** menționează necesitatea respectării măsurilor de conservare în proiectele viitoare, inclusiv integrarea măsurilor de infrastructură nestructurală și ecologică și evitarea impactului negativ asupra ariilor naturale protejate, a zonelor împădurite și a zonelor neprotejate în care sunt identificate specii de interes comunitar.

Sursele de finanțare care pot susține inițiativele privind infrastructura verde sunt:

- **Programul Operațional pentru Infrastructură Mare 2014 – 2020** (POIM) include obiectivul specific 4.1 „Creșterea protecției biodiversității și a stării de conservare", cu un buget de 350 milioane de euro (finanțare FEDR și cofinanțare națională), cu următoarele obiective:
  - sprijinirea habitatelor Natura 2000 pentru a obține o stare de conservare mai bună - 60 000 ha;
  - elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 - 70 planuri de management;
  - crearea unor organisme de management operațional (administratori sau custodi) în 531 de situri Natura 2000;
  - refacerea ecosistemelor degradate - 2000 ha (reprezentând 10% din ecosistemele degradate ale României).
- **Programul Interreg V (România-Ungaria, 2014-2020)** se adresează proiectelor direct legate de obiectivele infrastructurii verzi, cu impact transfrontalier important.
- **Agenția Europeană de Mediu și Granturile Norvegiene** sprijină punerea în aplicare a infrastructurii verzi prin intermediul programului privind mediul, adaptarea la schimbările

[70] https://parcnaturalvacaresti.ro/
[71] https://nature.danube-region.eu/

climatice și ecosisteme (pentru perioada 2014-2021, grantul programului se ridică la 20 de milioane euro și cofinanțarea este de 3,5 milioane euro).

- **Aspecte conexe cu MAES**. MAES este acronimul pentru Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services (Cartarea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor lor), iar acest proces s-a derulat la nivel european ca parte a Strategiei privind Biodiversitatea 2020. Statele Membre sunt nevoite să realizeze cartografierea și evaluarea stării ecosistemelor la nivel național și să integreze aceste date în procesele decizionale, astfel încât fenomenul de degradare și pierdere a biodiversității la nivelul UE să fie oprit, în avantajul bunăstării umane pe termen lung. În România, acest proces s-a derulat în perioada 2015-2017 ca parte a **proiectului „Demonstrarea și promovarea valorilor naturale pentru a sprijini procesul decizional în România"**[72] (pe scurt Natura în deciziile publice sau N4D), finanțat prin fonduri EEA Grants (2.878.203 Euro și 507.918 Euro cofinanțarea națională). Proiectul a fost implementat de Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) împreună cu partenerii săi WWF România, Agenția Spațială Română și Institutul Norvegian pentru Cercetarea Naturii. Rezultatele proiectului au fost:

- colecție de hărți ale ecosistemelor și Serviciilor Ecosistemice (SE);
- un Raport naţional de evaluare a ecosistemelor şi serviciilor ecosistemice;
- un Sistem Informatic ce va funcționa ca o bază de date națională a ecosistemelor și a serviciilor lor și în care sunt evidențiate ecosistemele cheie care au nevoie de politici mai bine orientate.

Totodată, în contextul MAES, la nivel local au fost implementate o serie de proiecte[73]: http://maesromania.anpm.ro/index.php/ro/maes-in-actiune/maes-la-nivel-local/12

De asemenea, în cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (2014-2021), Programul „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme" (RO - Mediu) este implementat de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) în parteneriat cu Agenția Norvegiană de Mediu și cuprinde domeniul „Ecosisteme și Biodiversitate", cu un buget de 3.5550.000 Euro care finanțează apelul de proiecte „Restaurarea zonelor umede și turbăriilor"[74] și care are ca scop punerea în aplicare a schemelor de restaurare pentru 45 de turbării puternic afectate de desecarea antropică și/sau naturală care necesită în principal lucrări de restabilire a regimului hidric.

O rețea Natura 2000 bine administrată aduce o contribuție esențială și la îndeplinirea altor obiective de mediu și ținte stabilite de Directiva Cadru Apă și Strategia pentru Mediul Marin. O gamă largă de zone urbane și rurale depind de ariile naturale protejate pentru furnizarea de apă potabilă și o calitate îmbunătățită a apei. Autoritățile locale și operatorii de apă pot economisi bani pentru tratarea apei datorită serviciilor oferite de ecosistemele protejate. Managementul adecvat al siturilor Natura 2000 din zona marină va îmbunătăți ecosistemele marine, rezultând beneficii colaterale ca de exemplu stocarea carbonului sau turism.

În acest sens, în anul 2016 a fost înființată Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, care împreună cu Regia Națională a Pădurilor și Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării au ca scop administrarea unitară și eficientă a ariilor naturale protejate și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, reglementate prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare..

În documentul politicii de mediu a UE anexat comunicării privind bugetul pentru perioada 2014-2020, este recunoscut că "*managementul eficient și restaurarea siturilor Natura 2000 sunt esențiale pentru atingerea obiectivului stabilit de Consiliul European pentru orizontul 2020 privind stoparea pierderii biodiversității și inversarea declinului acesteia*". În acest sens, este necesară o abordare integrată între diferitele fonduri ale UE și coerența acestora cu prioritățile cadrului de acțiune pentru Natura 2000 care oferă o bază solidă pentru noua strategie de finanțare pentru programul Natura 2000.

Implementarea prevederilor legislației europene și naționale privind conservarea naturii este susținută prin proiecte specifice derulate prin intermediul diferitelor surse de finanțare disponibile.

[72] http://maesromania.anpm.ro/index.php/
[73] http://maesromania.anpm.ro/index.php/ro/maes-in-actiune/maes-la-nivel-local/12
[74] https://eeagrantsmediu.ro/ro_ro/domeniile-programului/ecosisteme-si-biodiversitate/

Cele mai importante surse de finanțare pentru susținerea implementării Directivelor Natură sunt Programul Operațional Sectorial Mediu (POS Mediu) și instrumentul financiar LIFE+. Prin POS Mediu au fost alocate fonduri europene pentru sectorul de mediu în perioada 2007-2013. Începând cu anul 2014, sunt finanțate proiecte în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020, Axa prioritară 4 (AP 4) Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversităţii, monitorizarea calităţii aerului şi decontaminare a siturilor poluate istoric, Obiectiv Strategic 4.1 (OS 4.1.) Creşterea gradului de protecţie şi conservare a biodiversităţii şi refacerea ecosistemelor degradate.

Pentru acest obiectiv strategic apelurile de proiecte au vizat creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel: POIM/800/4/1/) și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel 509/4/).

Ambele apeluri de proiecte promovează acţiuni ce contribuie la îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Biodiversitate 2020, luând în considerare nevoile concrete de protecţie a biodiversităţii din România identificate în Strategia Naţională şi Planul de Acţiune pentru Conservarea Biodiversităţii 2014 – 2020, aprobată prin HG nr. 1081/2013 privind aprobarea Strategiei naţionale şi a Planului de acţiune pentru conservarea biodiversităţii 2014-2020, iar refacerea ecosistemelor degradate va lua în considerare și studiile realizate de către MMAP privind Cartarea ecosistemelor naturale și seminaturale degradate la nivel national (care nu se află în arii naturale protejate).

Pentru ariile naturale protejate, eligibile spre finanțare sunt activitățile care vizează elaborarea planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/planurilor de acţiune pentru ariile naturale protejate (inclusiv cele situate în mediul marin) şi pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele finanţate din alte programe (prevăzute în OUG nr. 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, cu modificările ulterioare). În acest sens, pe baza informațiilor din Anexa 9.5. la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, după anul 2016, sunt finanțate proiecte în valoare totală de aproximativ 7,459 milioane Euro.

În ceea ce privește refacerea ecosistemelor degradate, Administrația Națională „Apele Române” (ANAR), prin Administrațiile Bazinale de Apă (ABA) este eligibilă spre finanțare pentru proiecte depuse pentru acțiunea D2 „Menținerea și refacerea ecosistemelor lacustre și de ape curgătoare și a serviciilor furnizate”. În acest fel, ANAR, împreună cu ABA, au identificat propunerile de proiecte menite să contribuie la refacerea ecosistemelor degradate, prin activități și măsuri verzi, cum ar fi: refacerea ecosistemelor de ape curgătoare degradate afectate de poluări istorice; refacerea continuității longitudinale a cursurilor de apă; creșterea biodiversității acvatice și ripariene (din apropierea râurilor); reabilitarea ecosistemelor lacustre, de ape curgătoare și a celor degradate, precum și refacerea conectivității longitudinale și îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă. Toate aceste propuneri de proiecte sunt localizate în bazinele hidrografice Lăpuș și Mureș, râurile Zalău, Argetoaia, Rusciori, Bistrița, Trotuș, Putna[75]. Deoarece apelul de proiecte se încheie în anul 2022, aceste măsuri vor contribui la menținerea sau îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă pentru orizontul de timp viitor.

Tot pentru perioada viitoare, respectiv 2021-2027, politica de coeziune la nivel național prevede 9 Programe Operaționale, relevant pentru implementarea măsurilor necesare pentru biodiversitate fiind **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**[76]**,** cu un buget total planificat de 194 de milioane de Euro.

În cadrul acestui program, una din prioritățile de investiții este „*Conservarea biodiversităţii pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu,* care are ca obiectiv specific *îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării”,* respectiv:

- Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum şi a ecosistemelor degradate şi a serviciilor furnizate situate în afara ariilor

[75] https://www.facebook.com/rowater.ro/posts/3507836482611347
[76] https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/

naturale protejate; acţiuni de completare a nivelului de cunoaştere a biodiversităţii şi ecosistemelor şi realizarea de studii științifice;
- Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi;
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Beneficiarii acestor acțiuni sunt: MMAP/ANPM/GNM/APM/ANAR/ANANP/Institute de cercetare/Universităţi/ONG-uri/ Administratori ai ariilor naturale protejate/ ROMSILVA/Autorități ale administrației publice centrale/ locale/ alte structuri în coordonarea/ subordonarea autorităţilor centrale/ locale.

O altă sursă importantă de finanțare pentru domeniul protejării biodiversității, este **Planul Național de Redresare și Reziliență** 2021-2026 (PNRR) care, prin componenta 2 (Împădurim România și protejăm biodiversitatea) a pilonului I -Tranziția verde, are ca obiectiv armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Ecologic European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate. Din cele 2 reforme propuse, biodiversitatea este vizată de *Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficace a Strategiei Europene privind biodiversitatea*. Costurile planificate pentrui această reformă sunt următoarele:

- **Actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030**

  Măsura vizează:

  a. Actualizarea planurilor de management aprobate (120 mil. euro)
  b. Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (5 mil. euro)

- **Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă**

  Măsura vizează următoarele tipuri de lucrări:

  a. Refacerea conectivității cursurilor de apă. Măsura vizează eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente, dar și eliminarea sau, după caz, realizarea elementelor care contribuie la refacerea conectivității laterale a habitatelor și speciilor acvatice și dependente de apă, ambele intervenții fiind în conformitate cu prevederile planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu obiectivele de conservare dar și cu planurile de management la nivel bazinal. Zonele de intervenție vor fi prioritizate și în funcție de rezultatele modelărilor realizate în cadrul proiectului MMAP-ANAR cu sprijinul Băncii Mondiale de actualizare a planurilor de management al riscului la inundații (Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații – RO-FLOODS). Investiția va fi implementată de către MMAP prin ANAR și ANANP în colaborare cu autorități locale și societate civilă.
  b. Reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate
  c. Decolmatarea lacurilor Uzlina și Fortuna din Delta Dunării pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice
  d. Implementarea unui sistem de monitorizare a sturionilor sălbatici de-a lungul Dunării de Jos
  e. Reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor

  Perioada estimată pentru implementare este cuprinsă între trim IV 2024 – trim. I 2026.

În ceea ce privește alocarea a 150 milioane euro pentru refacerea conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă, aceasta reflectă tipologia și mărimea țintelor propuse prin analogie și extrapolare cu costurile lucrărilor de mică anvergură realizate în diferite bazine hidrografice. Astfel din analiza implementărilor anterioare rezultă o foarte mare eterogenitate la

nivelul cost/unitate de suprafață dată fiind o foarte mare variabilitate a tipologiei de reconstrucție ecologică, dependentă și de rezultatele studiilor de determinare a gradului de afectare a habitatelor și speciilor.

Bugetul propus pentru componenta 2 a PNRR este de 1,37 miliarde euro din care 80% adresează nevoile de reformă și investiții din sectorul managementului forestier, iar 20% nevoilor corespondente din domeniul biodiversității.

Programul LIFE+, prin componenta Natură și Biodiversitate, co-finanțează proiecte ce promovează cele mai bune practici, proiecte demonstrative, proiecte care contribuie la implementarea Directivelor Natură. Sprijinul în vederea co-finanţării comunitare este deosebit de important pentru România, întrucât a fost estimat că pentru Natura 2000 sunt necesare costuri substanţiale pentru măsurile necesare asigurării stării de conservare favorabilă a habitatelor şi speciilor de interes naţional şi comunitar.

Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)

Procesele de producție industriale reprezintă o parte considerabilă a poluării globale din Europa datorită emisiilor lor de poluanți atmosferici, a evacuărilor de ape uzate și a generării de deșeuri. Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (IED), principalul instrument al UE care reglementează emisiile poluante din instalațiile industriale, a fost adoptat la 24 noiembrie 2010. Se bazează pe o propunere a Comisiei Europene care reformează 7 directive existente anterior (inclusiv Directiva IPPC) în urma unei revizuiri ample a politicii. Astfel IED își propune să atingă un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului în ansamblu, prin reducerea emisiilor industriale (nocive) dăunătoare în întreaga UE, în special printr-o mai bună aplicare a celor mai bune tehnici disponibile (BAT).

Instalațiile care desfășoară activități industriale listate în anexa I a IED trebuie să dețină o autorizație integrată. Această autorizație trebuie să conțină condițiile stabilite în conformitate cu principiile și dispozițiile IED și anume, o abordare integrată, cele mai bune tehnici disponibile, flexibilitate, inspecțiile de mediu și participarea publicului.

Cerinţele specifice privind ***abordarea integrată şi utilizarea celor mai bune tehnici***, în conformitate cu prevederile **IED**, sunt transpuse în legislația națională prin **Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare.**

Abordarea integrată înseamnă că autorizațiile trebuie să țină seama de performanță de mediu a întregii instalații, cuprinzând, de exemplu, emisiile în aer, apă și sol, generarea de deșeuri, utilizarea materiilor prime, eficiența energetică, zgomotul, prevenirea accidentelor și refacerea amplasamentului la închiderea activității. Pentru activităţile care implică utilizarea, producerea sau eliberarea de substanţe periculoase relevante, IED cere operatorilor pregătirea unui ***Raport privind situaţia de referinţă***, înainte de începerea operării instalaţie, având în vedere posibilitatea poluării solului şi apelor subterane, cu asigurarea unei abordări integrate.

Condițiile de autorizare, inclusiv valorile limită de emisie (VLE), trebuie să se bazeze pe BAT. Pentru a defini BAT și performanța de mediu asociată BAT la nivelul UE, Comisia organizează un schimb de informații cu experți din statele membre, din industrie și din organizațiile de mediu. Această activitate este coordonată de Biroul European IPPC din cadrul Centrului Comun de Cercetare al UE din Sevilla (Spania). Acest proces are ca rezultat documentele de referință BAT (BREF); ***concluziile BAT*** conținute sunt adoptate de Comisie ca ***Decizii de punere în aplicare***, care conţin informaţii referitoare la nivelul emisiilor asociate ***celor mai bune tehnici disponibile***, trebuie să stea la baza stabilirii condiţiilor din autorizaţia integrată de mediu, inclusiv a valorilor limită de emisie.

IED permite autorităților competente pentru protecția mediului o anumită ***flexibilitate*** pentru a stabili valori limită de emisie (VLE) mai puțin stricte. Acest lucru este posibil numai în cazuri specifice în care o evaluare de mediu demonstrează că atingerea nivelurilor de emisii asociate aplicării celor mai bune tehnici disponibile (BAT), ar duce la costuri mari, disproporționate în comparație cu beneficiile de mediu, datorate amplasării geografice, condițiilor de mediu locale sau caracteristicilor tehnice ale instalației. Autoritatea competentă trebuie să argumenteze (motiveze) întotdeauna justificarea acordării acestor derogări.

Directiva emisiilor industriale (IED) conține prevederi obligatorii privind inspecțiile de mediu, care se realizează prin implementarea un sistem de inspecții de mediu și elaborarea unor planuri de inspecție, în consecință, incluzând vizitarea amplasamentului cel puțin o dată la 1 sau 3 ani, utilizând criterii bazate pe risc. Autoritatea competentă, care efectuează inspecţia de mediu în România, este Garda Naţională de Mediu şi structurile sale teritoriale.

Prevederile (IED) asigură participarea publicului la procesul de luare a deciziilor de mediu, prin accesul la solicitările autorizaţiilor integrate de mediu și la rezultatele monitorizării emisiilor, pentru a-şi exprima opinia. În plus, prin intermediul Registrului european al emisiilor de poluanți (E-PRTR), sunt puse la dispoziție publicului datele privind emisiile de mediu, cu privire la activitățile industriale majore.

IED a fost transpusă în România prin Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale.

Conform cerințelor IED, instalaţiile noi trebuie să aplice cea mai ecologică tehnologie disponibilă. Instalaţiile existente trebuie să respecte acest standard începând cu anul 2016, fiind însă prevăzută o perioadă de tranziţie pentru centralele termoelectrice de mari dimensiuni care amână punerea în aplicare a acestui termen. *Planul Naţional de Tranziţie* (PNT) poate fi aplicat pe o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2016 - 30 iunie 2020, stabilindu-se limite anuale pentru dioxid de sulf, oxizi de azot şi pulberi. Instalaţiile mai vechi nu trebuie să îndeplinească aceste obiective dacă acestea vor fi închise până la sfârşitul anului 2023 sau dacă dispun de 17.500 ore de exploatare după anul 2016.

Conform Tratatului de Aderare, în procesul de negociere cu Uniunea Europeană privind Directiva IPPC, au existat în spaţiul hidrografic Crișuri un număr de 2 unități industriale cu perioadă de tranziţie. La sfârşitul anului 2019 a fost inventariat un număr de 17 unități industriale, care au relevanță pentru factorul de mediu apă. Aceste unități sunt prezentate în Anexa 9.6 a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri*.

Măsurile necesare implementării IED în vederea reducerii poluării se referă în principal la introducerea tehnologiilor curate şi a celor mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT) în procesul de producţie, în vederea încadrării efluentului evacuat în valorile limită de emisie stabilite în autorizaţia de gospodărirea apelor şi în autorizaţia integrată de mediu. Măsurile au fost prezentate pe larg în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Pentru a se asigura de aplicarea cerinţelor legale autoritatea competentă pentru protecţia mediului emite ***autorizaţiile integrate de mediu,*** conform dispoziţiilor legale în vigoare, numai dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale. Măsurile menţionate sunt incluse în ***programele de etapizare*** şi ***programe de conformare*** care sunt anexe la autorizaţia integrată de mediu. Din cele 2 unități cu perioadă de tranziţiedeţin autorizaţii de gospodărire a apelor.

În ceea ce privește conformitatea unităților industriale cu cerințele IED, din spațiul hidrografic Crișuri, cestea sunt conforme.

Unităţile care fac parte în anul 2019 din Registrul European al Poluanţilor Emişi (prezentate în Anexa 9.7. a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri*), pe care România l-a transmis la Comisia Europeană, trebuie să aplice măsuri în conformitate cu cerinţele IED pentru factorul de mediu apă, respectiv pentru un număr de o unitate.

Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase („Seveso III"), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II")

Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, cunoscută sub denumirea de Seveso-III, a modificat-o pe cea anterioară, Seveso-II (Directiva 96/82/CE), care, ținând cont de experiența acumulată în urma unor accidente ulterioare, modificase Directiva Seveso inițială (Directiva 82/501/CEE).

Legea nr. 59/2016 reglementează măsuri pentru prevenirea accidentelor majore în care sunt implicate substanţe periculoase, precum şi pentru limitarea consecinţelor acestora asupra sănătăţii umane şi asupra mediului.

Potrivit Legii nr.59/2016 , în cazul amplasamentelor încadrate la categoria de **risc minor** (rm), operatorul are obligația să elaboreze un document care să stabilească politica sa de prevenire a accidentelor majore și să garanteze că este implementată în mod corespunzator pentru a proteja sănătatea populației și a mediului, prin mijloace, structuri și sisteme de management adecvate.

Pentru amplasamentele cu **risc major** (RM), operatorul este obligat să elaboreze un raport de securitate. Acesta trebuie să demonstreze că a fost implementată politica de prevenire a accidentelor majore, că au fost identificate potențialele pericolele de accidente majore și au fost luate măsurile pentru prevenirea lor și limitarea consecințelor asupra sănătății populației și mediului. De asemenea, raportul ar trebui să demonstreze că au fost incluse măsurile adecvate de siguranță în proiectarea, construcția, exploatarea și întreținerea instalațiilor, unităților de stocare, echipamentului și infrastructurii din interiorul amplasamentului, care prezintă riscuri de accidente majore.

Astfel, la sfârşitul anului 2018 au fost inventariate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri nun număr de 14 unităţi industriale care intră sub incidenţa Directivei SEVESO III și care puteau afecta apele de suprafață și subterane. Unitățile sunt prezentate în **Anexa 9.8**. a proiectului *Planului de management al spațiului hidrografic Crișuri*.

Începând cu 13 august 2012 a intrat în vigoare **Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (așa numita „Seveso III"), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II"),** ca urmare a adaptărilor continue a prevederilor referitoare la accidentele majore datorate substanţelor chimice periculoase. **Principalele modificări aduse de Directiva Seveso III în perioada 2016-2020 sunt următoarele:**

- actualizări tehnice pentru a ţine seamă de modificările din UE în ceea ce priveşte clasificarea substanţelor chimice;
- în 31 august 2020, Comisia Europeană a adoptat Regulamentul delegat (UE) 2020/1677 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor în vederea îmbunătățirii funcționalității cerințelor privind informațiile referitoare la răspunsul în situații de urgență privind sănătatea.

Potrivit dispoziţiilor art. 2 şi 3, pct. 1, prevederile Legii nr. 59/2016 se aplică amplasamentelor care se află sub controlul unui operator, unde sunt prezente substanţe periculoase în una sau mai multe instalaţii situate în această zonă, inclusiv în infrastructurile sau activităţile obişnuite ori conexe. Amplasamentele sunt fie amplasamente de nivel inferior, fie amplasamente de nivel superior; criteriile de stabilire a tipului de amplasament sunt precizate în anexa nr. 1 a legii. În acest sens: **Amplasamentul de nivel inferior** reprezintă amplasamentul în care substanţele periculoase sunt prezente în cantităţi egale sau mai mari decât cantităţile prevăzute în coloana 2 din partea 1 sau în coloana 2 din partea a 2-a din anexa nr. 1, dar mai mici decât cantităţile prevăzute în coloana 3 din partea 1 sau în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Amplasamentul de nivel superior este un amplasament în care substanţele periculoase sunt prezente în cantităţi egale cu sau mai mari decât cantităţile prevăzute în coloana 3 din partea 1 ori în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Autorităţile publice investite şi responsabile pentru aplicarea *Legii nr. 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanţe periculoase*, precum și obligațiile operatorilor au fost menţionate în *Planul de Management actualizat al spațiului hirografic Crișuri aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Pentru toate amplasamentele de nivel superior, operatorul are obligaţia (art. 12) de a elabora **Planul de Urgență Internă** care să cuprindă măsurile ce trebuie aplicate în interiorul amplasamentului şi să furnizeze Inspectoratului judeţean pentru situaţii de urgenţă informaţiile

necesare pentru a permite elaborarea **Planului de urgenţă externă**. Planurile de urgenţă trebuie să cuprindă informaţiile prevăzute în anexa nr. 5 a legii nr. 59/2016 şi se elaborează şi se testează potrivit normelor metodologice elaborate de Inspectoratul General pentru Situaţii de Urgenţă şi aprobate prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Planurile de urgenţă internă şi externă sunt revizuite şi testate periodic, la intervale de cel mult 3 ani şi, unde este necesar, actualizate de operator şi, respectiv, de ISUJ. Revizuirea are în vedere modificările care au loc în cadrul amplasamentelor respective sau în serviciile de urgenţă implicate, noile cunoştinţe tehnice, precum şi noile cunoştinţe privind intervenţia în caz de accidente majore.

Autorităţile competente realizează activităţi de inspecţie (art. 17 - 20), inclusiv vizite la faţa locului, verificări ale unor măsuri interne, sisteme, rapoarte şi documente de monitorizare, precum şi orice monitorizare necesară, efectuată de către sau în numele autorităţii competente, pentru a verifica şi a promova conformarea amplasamentelor cu cerinţele legislaţiei în vigoare.

Măsurile şi costurile pentru conformarea cu prevederile Directivei SEVESO III, respectiv prevederile legislaţiei naţionale în vigoare, a amplasamentelor unităților industriale a căror activitate poate afecta apele de suprafață și subterane, au fost evaluate pentru cel de-al treilea ciclu de planificare împreună cu costurile pentru conformarea unităților industriale cu prevederile Directivei IED și nu au putut fi defalcate.

Directiva 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Procedura EIA este o cerinţă a **Directivei 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (**aşa numita **Directiva EIA),** precum şi a **Directivei 2003/35/CE de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri şi programe privind mediul şi de modificare a Directivelor Consiliului 85/337/CEE şi 96/61/CE în ceea ce priveşte participarea publicului şi accesul la justiţie***.*

Directiva EIA a fost transpusă în legislaţia românească prin Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului şi H.G. nr. 878/2005 privind accesul publicului la informaţia privind mediul, cu modificările și completările ulterioare, și implementată prin următoarele acte normative:

- OM nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potenţiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului şi pădurilor nr. 19/2010;
- OM nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontieră şi a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii şi categorii de proiecte.

Acordul de mediu reprezintă actul administrativ emis de către autoritatea competentă pentru protecţia mediului prin care sunt stabilite condiţiile şi măsurile pentru protecţia mediului, care trebuie respectate în cazul realizării unui proiect

Proiectele prevăzute în Anexa nr. 1, precum şi cele din Anexa nr. 2 la Legea 292/2018 care pot avea efecte semnificative asupra mediului, datorită, printre altele, naturii, dimensiunii sau localizării lor, fac obiectul unei solicitări de aprobare de dezvoltare şi al unei evaluări a impactului lor asupra mediului înaintea emiterii acestei aprobări.

Pentru proiectele care fac obiectul Legii nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările şi completările ulterioare, evaluarea impactului asupra mediului se realizează cu respectarea dispoziţiilor respectivului act normativ şi împreună cu documentaţia specifică ce vizează prevenirea şi controlul integrat al poluării stau la baza obţinerii autorizaţiei integrate de mediu

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului se realizează în următoarele etape:

a) etapa de încadrare a proiectului în procedura de evaluare a impactului asupra mediului;
b) etapa de definire a domeniului evaluării şi de realizare a raportului privind impactul asupra mediului;

c) etapa de analiză a calităţii raportului privind impactul asupra mediului.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului prevăzută este precedată de o evaluare iniţială a proiectului, realizată de către autorităţile competente pentru protecţia mediului, în cadrul căreia este identificată localizarea proiectului în raport cu ariile naturale protejate, precum şi dacă proiectul propus intră sub incidenţa prevederilor art. 48 şi 54 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare, după caz.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele, conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, se derulează coordonat cu procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor care include și etapa de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului este condusă de către autorităţile publice centrale sau teritoriale pentru protecţia mediului, cu participarea autorităţilor publice centrale sau locale, după caz, care au atribuţii şi răspunderi specifice în domeniul protecţiei mediului. Deciziile luate de autoritatea publică pentru protecţia mediului se pun la dispoziţia publicului.

Publicul interesat are dreptul să participe efectiv şi din timp la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, să se documenteze şi să transmită propuneri/recomandări autorităţilor publice competente, atunci când toate opţiunile sunt posibile şi înaintea luării unei decizii privind aprobarea de dezvoltare.

Din punct de vedere al autorității competente de gospodărire a apelor, conform art.11 și art.12 din Procedura privind consultarea utilizatorilor de apă, riveranilor şi publicului la luarea deciziilor în domeniul gospodăririi apelor aprobată prin Ordinul de ministru nr. 1.044 din 2005, solicitantul unui aviz de gospodărire a apelor are obligația de a anexa la cerere o copie de pe scrisoarea de informare publică a intenţiilor privind activitatea propusă, adresată autorităţii publice locale, şi confirmarea de primire a scrisorii de către acea autoritate, precum și o copie a informării cu privire la intenţia sa referitoare la activitatea propusă în ziarul local publicată săptămânal, timp de doua săptămâni consecutive.

Potrivit Legii 292/2018, reprezentantul autorității competente de gospodărire a apelor este membru permanent al Comisiei de Analiză Tehnică (CAT). Procedura de emitere a actului de reglementare din domeniul protecției mediului implică afișarea pe pagina de internet a tuturor etapelor evaluării impactului asupra mediului, ce includ deciziile membrilor CAT. Pentru proiectele pentru care s-a decis că o evaluare a impactului asupra mediului nu este necesară, Decizia Etapei de Încadrare conține măsurile și condițiile de realizare a proiectului preluate din avizul de gospodărire a apelor. Pentru proiectul pentru care se decide efectuarea impactului asupra mediului cu evaluarea impactului asupra corpurilor de apă, pe pagina de internet a autorității competente pentru protecția mediului se afișează și studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, iar acordul de mediu preia măsurile, condițiile și programul de monitorizare din avizul de gospodărire a apelor.

Comisia de Analiză Tehnică este constituită la nivel central prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului, la nivelul fiecărui județ și al municpiului București, prin ordin emis de prefect, potrivit legislației în vigoare, iar la nivelul Administrației Rezervației Biosferei ”Delta Dunării”, prin ordin emis de prefectul județului Tulcea.

Toate actele de reglementare din domeniul gospodăririi apelor se supun prevederilor Legii nr 544/2001privind **liberul acces la informaţiile de interes public** art. 2 lit.b) ”prin informaţie de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezulta din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informaţiei” și se pun la dispoziția publicului interesat, la cerere. Publicul interesat este informat de luarea deciziilor prin anunțuri date în presă si prin afișarea pe site-ul autorității competente pentru protecția mediului, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (3) – (9) din Anexa 5 a Legii nr. 292/2018.

Lista proiectelor supuse evaluării impactului asupra mediului, precum şi lista proiectelor pentru care trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului sunt menţionate în Anexele 1 şi 2 din Legea nr. 292/2018.

Proiectele care au relevanţă pentru apă şi au fost supuse Procedurii EIA în perioada 2016 - 2020 sunt diponibile publicului pe site-urile Agenţiei Naţionale de Protecţia Mediului şi Agenţiilor Judeţene pentru Protecţia Mediului.

Măsuri aplicabile sectorului acvacultură pentru reducerea efectelor negative asupra resurselor de apă

Principalele documente din legislaţia comunitară sunt cele promovate de DG Pescuit şi Afaceri Maritime (DG MARE), în particular ***Regulamentul nr. 508/2014 privind Fondul european pentru pescuit şi afaceri maritime***[77] şi ***Regulamentul nr. 1.380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului*****,** precum şi alte documente europene relevante. În România s-a implementat legislaţia naţională corespunzătoare domeniului de piscicultură şi acvacultură, elaborându-se următoarele documente strategice pentru perioada 2014-2020: *Strategia Naţională a domeniului pescăresc 2014-2020*, *Planul de acţiuni pentru implementarea Strategiei Naţionale a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, *Planul strategic naţional multianual pentru acvacultură*, precum şi legislaţia aferentă (Anexa nr. 9.1.).

Strategia naţională a domeniului pescăresc 2014-2020 succede *Planului Naţional Strategic 2007-2013* şi are ca fundament analiza socio-economică a stării sectorului pescăresc la sfârşitul Programului Operaţional pentru Prescuit (POP) 2007-2013 şi viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea domeniului pescăresc în perioada 2014-2020, raportate la Politica Comună pentru Pescuit şi Afaceri Maritime a Uniunii Europene . *Strategia naţională a domeniului pescăresc 2014-2020* şi *Planul de acţiuni pentru implementarea strategiei* stabilesc acţiunile necesare realizării obiectivelor prioritare stabilite în funcţie de starea sectorului şi corelat cu priorităţile şi obiectivele specifice ale Uniunii Europene, precum şi indicatorii, rezultatele scontate în perioada menționată, şi entităţile publice şi private implicate. Obiectivele specifice privind acvacultura fac obiectul *Planului Naţional Strategic pentru Acvacultură*, aferent perioadei 2014-2020, a cărui implementare şi aplicare este condiţionalitate ex-ante pentru POP 2014-2020.

Resursele financiare necesare implementării acţiunilor prevăzute în *Strategia naţională a domeniului pescăresc 2014-2020* şi *Planul de acţiuni* sunt asigurate de la bugetul naţional, de la Fondul European pentru Pescuit şi Afaceri Maritime şi din contribuţiile proprii ale beneficiarilor de sprijin financiar nerambursabil acordat sectorului pescăresc în cadrul Politicii Comune pentru Pescuit prin POP 2014-2020.

De asemenea, strategia abordează tangenţial şi problematica Politicii Maritime Integrate a Uniunii Europene în domeniile care implică România ca stat riveran al Mării Negre.

Planul de acţiuni pentru implementarea Strategiei Naţionale a Domeniului Pescăresc 2014-2020, anexă la *Strategia Naţională a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, cuprinde 5 direcţii de acţiune (https://www.fonduri-ue.ro/files/programe/POP/PSNMA-2014-2020-versiune-oficiala-15.04.2015.pdf). Informații detaliate priivind direcțiile de acțiune, organismele principale, responsabile de activitatea de elaborare şi implementare a strategiei naţionale şi a reglementărilor privind acvacultura, procesarea şi organizarea pieţei produselor pescăreşti, structurile de pescuit şi acvacultură, precum și măsurile pentru dezvoltarea acvaculturii româneşti şi protejarea ecosistemelor acvatice, cu relevanță pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă unde activităţile piscicole reprezintă presiuni semnificative, sunt prezentate în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Având în vedere faptul că activităţile de pescuit şi acvacultura reprezintă presiuni potențiale semnificative (stabilite la subcapitolul 3.4.5), măsurile ce se finanţează în cadrul documentelor de programare strategică pentru perioada 2014-2020 sunt considerate măsuri de bază finanţate prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 (POPAM).

[77] *Regulamentul a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2017/1787 al Comisiei din 12 iunie 2017 și rectificat prin Rectificare, JO L 88, 31.3.2017*

În vederea asigurării corelării necesare a măsurilor pentru categoria de presiuni - piscicultura din proiectele Planului de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2021 cu strategiile, proiectele şi acţiunile prevăzute la nivel naţional, regional şi local în acest domeniu, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, împreună cu Administraţia Naţională "Apele Române" şi Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură, colaborează în vederea promovării şi realizării obiectivelor comune în vederea asigurării atingerii și menținerii stării bune a corpurilor de apă de suprafață, respectiv implementarea eficiente a Strategiei Naţionale a Domeniului Pescăresc 2014-2020 și a documentului care va continua strategia în perioada 2021-2027. .

Prin POPAM se finanțează măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor semnificative reprezentate de practicarea activităţilor de pescuit și acvacultură, menționate la cap. 3.4.5. Alte presiuni antropice, cum ar fi măsuri pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură şi reducerea efectelor negative asupra corpurilor de apă, modernizarea tehnologiilor de creştere pot sprijini practicile sănătoase, ecologice şi reducerea impactului negativ asupra mediului, interzicerea pescuitului de sturioni, etc. În acest context, POPAM contribuie la dezvoltarea durabilă şi protecţia mediului şi a resurselor naturale în zonele pescăreşti şi costiere: Marea Neagră, râuri şi lacuri interioare şi de-a lungul fluviului Dunărea. De asemenea, o atenţie sporită este acordată ariilor protejate, precum Delta Dunării.

Informații detaliate privind măsurile finanțate prin POPAM se regăsesc în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

În ceea ce privește **stadiul realizării măsurilor prevăzute în POPAM 2014-2020**, se precizează că la sfârșitul lunii mai 2021, din valoarea costurilor planificate de cca. 158 milioane Euro, s-au realizat proiecte în valoare de cca. 96,5 milioane Euro (61%) pentru cele două direcții de acțiune relevante pentru protecția resurselor de apă (promovarea pescuitului durabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere și încurajarea acvaculturii durabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere).

Pentru perioada următoare se află în curs de elaborare **Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027**[78] (PAP), finanțat prin **Fondul European pentru Afaceri Maritime și Activități de Pescuit și de Acvacultură** (FEAMAPA), care va asigura principalul sprijin financiar pentru dezvoltarea sectorului pescăresc din România în perioada de programare 2021-2027.

Intervențiile PAP sunt determinate de nevoile identificate corelate cu politicile specifice sau transectoriale la nivelul UE, în mod deosebit: Pactul Ecologic European (PEE), Strategia UE pentru biodiversitate pentru 2030 (Biodiv), Strategia de la fermă la consumator (F2F), precum şi cu obiectivele stabilite prin Planul Național Strategic Multianual privind Acvacultura (PNSMA). De asemenea, sunt avute în vedere şi scopurile Strategiei europene pentru materialele plastice într-o economie circulară (Reducere deșeuri mase plastice - RDMP).

Strategia de implementare a PAP urmăreşte să contribuie la:

- dezvoltarea unui pescuit comercial durabil la Marea Neagră şi în apele interioare;
- o acvacultură durabilă şi competitivă, care să folosească eficient resursele disponibile;
- organizarea pieţei pescăreşti, inclusiv la consolidarea organizaţiilor pescăreşti şi la sprijinirea lanţului scurt de comercializare;
- dezvoltarea zonelor pescăreşti, punând în valoarea oportunităţile oferite de economia albastră durabilă.

Cele ***3 priorități ale PAP*** se referă la: pescuit și biodiversitate acvatică (4 obiective specifice), acvacultură, procesare și comercializare (2 obiective specifice) și dezvoltare locală (1 obiectiv specific).

Intervențiile / măsurile care vor contribui la reducerea impactului asupra apelor constau în principal din:

- sprijinirea modernizării infrastructurii pescărești;
- susținerea dotării ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu;
- alocarea de compensații pentru încetarea temporară a activităților de pescuit;

[78] *https://ampeste.ro/pap-2021-2027/programare-2021-2027/proiect-de-program-2021-2027.html*

- sprijinirea implementării unui sistem eficient de control, inspecție și executare privind activitățile de pescuit, conform prevederilor UE;
- susținerea colectării și gestionării datelor privind sectorul pescăresc, conform prevederilor UE;
- Contribuția la protejarea și restaurarea biodiversității și ecosistemelor acvatice prin sprijinirea colectării de deșeuri și a ariilor marine protejate;
- sprijinirea investițiilor în acvacultură pentru înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură;
- sprijinirea organizării de cursuri de instruire pentru acvacultori;
- sprijinirea sustenabilității economice a fermelor de acvacultură care furnizează servicii de mediu;
- sprijinirea cercetării, dezvoltării și inovării și stimularea parteneriatului cercetare – administrație – producători.

Alocarea financiară a PAP de cca. 232 milioane Euro se va realiza prin FEAMAPA (70%) și buget național (30%).

Sprijinul acordat prin PAP are în vedere disfuncționalitățile pieței pescărești, nevoile de investiții pentru dezvoltarea acesteia care pot fi sprijinite și complementaritatea programului cu alte forme de sprijin. Elementele de complementaritate între Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) și PAP sunt date, în special, de intervențiile pentru refacerea și conservarea biodiversității și cele pentru eficiență energetică sau utilizarea surselor de energie regenerabilă. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) are ca obiectiv general stabilirea priorităților naționale de investiții și direcțiilor principale de reformă ale României în acord cu Recomandările Specifice de Țară și regulamentele specifice pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică. Domeniile sale de intervenție complementare cu PAP se referă la schimbările climatice, mediu, energie și tranziție verde, mediul de afaceri și ecosisteme, cercetare și inovare, digitalizare și reziliență în situații de criză.

Pe măsură ce documentul PAP va fi finalizat, va parcurge procedura SEA și va fi aprobat, vor fi oferite informații **complete.**

De asemenea, la nivelul bazinelor / spațiilor hidrografice sunt stabilite pentru cel de - al treilea ciclu de planificare măsuri de bază aplicate presiunilor semnificative punctiforme și difuze (evidențiate în cap. 3.4.5 Alte tipuri de presiuni antropice) care contribuie la atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă menționate în Anexa 7 a proiectelor Planurilor de management actualizate ale bazinelor / spațiilor hidrografice. Aceste măsuri constau în:

- asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare și de captare a apei în conformitate cu regulamentul de exploatare (parte componenta a autorizației de gospodărire a apelor);
- efectuarea periodică a lucrărilor de decolmatare, mentenanță și igienizare a heleștieilor, iazurilor, bazinelor, etc în vederea îmbunătățirii stării ecologice/potențialului ecologic al corpului de apă;
- primenirea periodică a apelor în vederea îmbunătățirii stării/potențialului ecologic al corpului de apă;
- în cazul furajării, utilizarea anumitor tipuri de furaje și cantități ale acestora astfel încât să nu conducă la deteriorarea stării/potențialului ecologic al corpului de apă.

Costurile acestor măsuri în mare parte considerate instrumente de management sunt în curs de evaluare.

La nivel european a fost adoptat documentul de lucru ***„Cu privire la aplicarea Directivei-Cadru Apă (DCA) și a Directivei-Cadru Strategia Marină (MSFD) în legătură cu acvacultura***”[79], ghid care-și propune să susțină Statele Membre și industria de profil în implementarea legislației Uniunii Europene și să evidențieze modul în care protecția mediului este compatibilă cu activitățile durabile de acvacultură.

[79] *COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT On the application of the Water Framework Directive (WFD) and the Marine Strategy Framework Directive (MSFD) in relation to aquaculture, (https://ec.europa.eu/environment/marine/pdf/SWD_2016_178.pdf)*

Scopul general al acestui document este de a oferi îndrumări practice care să faciliteze punerea în aplicare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Cadru Strategia Marină în contextul dezvoltării acvaculturii durabile. Mai concret:

- să ofere bune practici de reglementare și sugestii autorităților naționale cu privire la cerințele directivelor referitoare la acvacultură, pentru a facilita punerea lor în aplicare;
- să ofere bunel practici din industrie și sugestii producătorilor de acvacultură;
- să furnizeze informații despre sustenabilitatea producției de acvacultură din UE cu respectarea legislației relevante de mediu la nivel comunitar.

În anul 2021 Comisia Europeană a adoptat **documentul „*Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Orientări strategice pentru o acvacultură mai sustenabilă și mai competitivă în UE pentru perioada 2021-2030*” [80]** care revizuiește orientările strategice ale Comisiei pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE, adoptate în 2013.

Sturionii reprezintă o specie de pești migratori pe distanțe lungi pentru a căror protejare se depun eforturi de către România, precum și de alte state din bazinul Dunării. În acest context, începând cu ianuarie 2012 s-a propus ca obiectiv al **Strategiei europene pentru regiunea Dunării (EUSDR)** asigurarea populației viabile de sturioni și alte specii indigene până în anul 2020, prin promovarea implementării **Programului „Sturioni 2020”.**

La nivelul bazinului Dunării, în cadrul ICPDR, începând cu primul Plan de Managament al Districtului Dunării au fost prevăzute măsuri privind conservarea sturionilor, măsuri care au abordat calitatea apei, precum și îmbunătățirea condițiilor hidromorfologice. În noiembrie 2018, a fost acordată o finanțare din fonduri europene pentru sprijinirea implementării *”Studiului de fezabilitate care analizează opțiunile pentru migrația peștilor la Porțile de Fier I și II (DG REGIO)”*[81], prin care ICPDR va putea demara activitățile prioritare prezentate în *Termenii de referință* ai Studiului de fezabilitate, în scopul îmbunătățirii condițiilor de migrație prin sistemul Porțile de Fier și de atragere a surselor de finanțare pentru măsurile de monitorizare aferente modificărilor hidromorfologice.

În România măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale vizează interzicerea (temporară) pe o perioada de 5 ani (2016 – 2021) a pescuitului în scop comercial a speciilor de sturioni vulnerabile și critic periclitate, precum și dezvoltarea acvaculturii de sturioni în scopul conservării *in situ* a acestor specii și pentru continuarea și dezvoltarea programelor de populare/repopulare de susținere a Dunării cu puiet de sturioni. De asemenea, se interzice folosirea oricăror unelte sau echipamente de pescuit sturioni în zonele de pescuit din habitatele piscicole naturale din România.

În anul 2018 a fost demarat la nivelul bazinului Dunării proiectul **„MEASURES: Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pesti migratori din bazinul Dunării”** (2018-2021) care are ca scop cartografierea habitatelor de pești migratori, conservarea *ex situ* și consolidarea rețelei de protecție a sturionilor din Dunăre[82]. Partenerii din România sunt reprezentați de Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării”, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul de Biologie al Academiei Române, iar partenerul strategic asociat este Administrația Fluvială a Dunării de Jos – Galați. În acest context, la Isaccea au fost eliberate în Dunăre 300 de exemplare marcate (cu microcip) de puiet de nisetru (*Acipenser gueldenstaedtii*), această specie aflându-se pe lista roșie a speciilor critic periclitate. Monitorizarea sturionilor se realizează de către Stația pentru Monitorizarea Peștilor Migratori din Dunăre din cadrul ARBDD, situată la Isaccea (km 100), în colaborare cu INCDD Tulcea, iar rapoartele de monitorizare se comunică autorităților și instituțiilor interesate.

[80] *https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:236:FIN*

[81] *ce a fost semnată între ICPDR în calitate de coordonator și Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării” (România) și Institutul pentru Dezvoltarea Resurselor de Apă Jaroslav Černi (Serbia), în calitate de co-aplicanți*

[82] *informații detaliate privind obiectivele proiectului MEASURES (finalizat în 2021) se regăsesc în Capitolul 5.2 al prezentului proiect al Planului Național de Management 2021*

Planuri de acțiune specifice sectorului irigații

În cadrul „***Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România***”, aprobat prin H.G. nr. 793/26.10.2016, cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea *Programului Naţional de Reabilitare a Infrastructurii principale de Irigaţii din România* s-a urmărit:

- reabilitarea infrastructurii principale de irigaţii, pentru creşterea randamentului staţiilor de bază (fixe şi plutitoare) şi de repompare;
- eliminarea pierderilor de apă prin infiltraţie din canalele de irigaţii aparţinând domeniului public al statului
- eliminarea degradărilor apărute la construcţiile hidrotehnice de pe acestea.

Conform Programului Național de Reabilitare a infrastructurii principale de irigatii, în prezent, România dispune de o suprafață amenajată pentru irigat de cca *3,1 milioane ha*. Din această suprafață, 1,5 mil. ha o reprezintă suprafața viabilă și marginal viabilă, din care suprafața viabilă este în prezent de cca 823.000 ha. Suprafața efectiv irigată variază mult de la an la an în funcție de precipitații.

Obiectivul general al Programului vizează pe lângă reabilitarea infrastructurii de irigații și creșterea suprafeței funcționale din suprafața viabilă și marginal viabilă economic pentru irigații la 70% în anul 2020 și 90% la orizont 2030, pentru 86 de amenajări aparținând domeniului public al statului, în suprafață de aproximativ 1,8 mil. ha, până la sfârșitul anului 2020.

Obiectivul specific al Programului îl reprezintă creşterea randamentului staţiilor de bază (fixe şi plutitoare) şi repompare, eliminarea pierderilor de apă prin infiltraţie din canalele de irigaţii aparţinând domeniului public al statului şi eliminarea degradărilor apărute la construcţiile hidrotehnice de pe acestea.

Programul urmărește implementare de măsuri care sprijină indirect furnizarea de servicii de mediu. Măsurile vin să susțină utilizarea eficientă a resursei de apă, aplicându-se procedurile naționale de evaluare a impactului de mediu, respectiv procedurile de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor.

Conform Programului Național de Investiții în Infrastructura de Irigații, reabilitarea infrastructurii principale, secundare și terțiare de irigații și a echipamentelor de măsurare în stațiile de pompare, va conduce nu numai la eliminarea pierderilor de apă ci și la reducerea costurilor cu aceasta, făcând posibil accesul la irigații pentru cât mai mulți fermieri.

La nivelul țării, zonele agricole din regiunile centrale, nord-vest și vest necesită mai puține irigații, pe când cele din sudul și sud-estul țării care necesită irigații pe suprafețe mari, au acoperire mai bună cu sisteme de irigații, dar sistemele se confruntă cu probleme legate de costul ridicat al energiei electrice și eficiență hidraulică scăzută.

Economisirea resurselor de apă și creșterea eficienței sistemelor de irigații are în vedere și aplicarea altor măsuri așa cum sunt: realizarea perdelelor forestiere, utilizarea sistemelor de compensare/asigurare pentru fermieri, practicarea agriculturii de conservare, mărirea preciziei prognozelor meteorologice și hidrologice.

Managementul sustenabil în domeniul irigațiilor, pune accent pe reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații existente, în corelație cu standardele de mediu, cerința de apă și volumele disponibile pentru irigații, contorizarea prelevărilor de apă, măsurarea și monitorizarea performanțelor tehnice, economice și de mediu, precum și pe măsurile pentru utilizarea eficientă a apei în irigații.

9.2. Măsuri privind recuperarea costurilor activităţilor specifice de gospodărire a apelor şi a serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare

9.2.1. Recuperarea Costurilor pentru activităţile de gestionare a resurselor de apă

Respectând cerințele Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, în ceea ce privește stabilirea unei politici adecvate în scopul utilizării eficiente a resursei de apă, a alocării corespunzatoare a costurilor pe categorii de utilizatori ai resursei de apă, a recuperării costurilor pentru serviciile/activitățile prestate, Administrația Națională ”Apele Române” aplică un mecanism economic specific în domeniul gospodăririi cantitative şi calitative a resurselor de apă, mecanism ce include sistemul de contribuţii, plăţi,tarife şi penalităţi.

Atât la nivelul *Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării care este cuprins pe teritoriul României,* a*probat prin HG 80/2011, cât* și *Planului Național de Management actualizat*, *aprobat prin HG 859/2016*, dar și în varianta prezentă, în cadrul *Capitolului 8 Analiza economică a utilizării apei* sunt prezentate informații detaliate privind elementele ce definesc mecanismul economic în domeniul gospodăririi resurselor de apă. Astfel, în cadrul Capitolului 8 se regăsesc informații privind activitățile specifice de gospodărire a resurselor de apă, structura alocării costurilor pe centre de cost, structura și cuantumul contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă, recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă.

Ca parte a modului de finanțare a dezvoltării domeniului și de asigurare a funcționării Administrației Naționale ”Apele Române”, aplicarea mecanismului economic în domeniul apelor are în vedere interesul public general, respectiv atingerea obiectivelor definite de Legea Apelor cu modificările și completările ulterioare, respectiv de asigurare a cunoașterii, protecției, punerii în valoare și utilizării durabile a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene, precum și asigurarea condiţiilor functionării Sistemului Național de Gospodărire a Apelor (SNGA).

Instrumentele economice de plăți, respectiv contribuțiile pentru utilizarea resursei de apă, pe categorii de resurse și utilizatori, contribuțiile pentru primirea de ape uzate în resursele de apă sunt fundamenate în baza volumelor de apă prelevată, respectiv în baza cantităților de poluanți (indicatori), astfel că susținerea financiară a activităților de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, precum și de funcționare a infrastructurii de gospodărire a apelor în baza structurii actuale a mecanismului economic în domeniul gospodăririi resurselor de apă se află în descreștere. Recepționarea și punerea în operă de noi lucrări de infrastructură de gospodărire a apelor, atingerea obiectivelor de mediu prin implementarea de măsuri care vin să susțină folosirea rațională a resursei de apă, dar și conformarea cu prevederile legislative privind condițiile de evacuare în resursa de apă, conduc la o viitoare nesustenabilitate a actualului mecanism.

Activităţile specifice de gospodărire a apelor realizate de Administraţia Naţională „Apele Române” în conformitate cu prevederile legislative, sunt independente de volumele prelevate și cantitatea de poluanți evacuată în resursa de apă fiind astfel necesară o reconfigurare a prezentului mecanism.

În acest sens, este necesară revizuirea și reconfigurarea/dezvoltarea actualului mecanism economic, reglementat prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, pentru asigurarea într-un mod durabil a susținerii costurilor aferente tuturor atribuțiilor și activităților de interes național și social ale Administrației Naționale ”Apele Române”, care derivă din prevederile legislative. Este necesară astfel, o consolidare a analizelor economice și de impact în corelare cu obiectivele de politică, pe baza unor criterii ex-ante, pentru obținerea unui mecanism economic care să asigure acțiunile de interes general de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații), precum și modernizarea și administrarea eficientă a Sistemului Național de Gospodărire a Apelor.

În acest context în propunerea privind Planul Național de Redresare și Reziliență, a fost inclusă măsura privind: “***Reconfigurarea actualului mecanism economic al ANAR în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Inundații***”.

Propunerea vine ca urmare a necesității revizuirii mecanismului economic în domeniul resurselor de apă, la nivelul unei structuri care să permită Administrației Naționale”Apele Române” să raspundă în mod optim prevederilor legislației aferente domeniului, cerințelor utilizatorilor de apă, inclusiv prin îmbunătățirea conexiunii dintre atribuții și structura de personal.

Totodată, propunerea vine să susțină întărirea calităților de autoritate ce asigură aplicarea strategiei și politicii naționale din domeniu, gestionarea cantitativă și calitativă a resurselor de apă, administrarea lucrărilor de gospodărire a apelor și de operator unic al resurselor de apă, având în vedere aplicarea mecanismului economic specific domeniului gospodăririi durabile a resurselor de apă.

Propunerea de reconfigurare a actualului mecanism, vizează perioada 2022-2024, iar pentru realizarea acesteia se are în vedere:

- Elaborarea de scenarii privind reconfigurarea/revizuirea mecanismului economic al Administrației Naționale”Apele Române”, păstrând principiile de bază ale acestuia (principiul recuperării costurilor pe baza contribuțiilor specifice de gospodărire a apelor, principiul utilizatorul plătește, principiul poluatorul plătește, accesul egal la resursele de apă).
- Modificarea și completarea cadrului legal (*Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare și OUG 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale ”Apele Române”*).

9.2.2. Măsuri pentru recuperarea costurilor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare şi epurare

Așa cum se specifică în Subcapitolul 8.5.2.1. *Cadrul legislativ, instituțional și de reglementare în domeniul serviciilor de apă*, A.N.R.S.C., potrivit prevederilor legale, are competența de a aviza/aproba prețurile pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Prin activitatea de avizare/aprobare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă de canalizare, furnizate/prestate utilizatorilor în condiții de monopol, prin intermediul rețelelor publice se urmărește:

- protejarea intereselor consumatorilor faţă de tendinţa operatorilor de a ajusta pozitiv preţurile şi tarifele la aceste utilităţi;
- verificarea modului de susţinere şi fundamentare a nivelului tarifelor şi preţurilor propuse de operatori;
- avizarea operativă a preţurilor şi tarifelor, în vederea menţinerii echilibrului financiar al operatorilor;
- respectarea de către operatorii regionali a strategiilor de tarifare din contractele de delegare a gestiunii serviciilor de alimentare cu apă şi de canalizare prin care se implementează proiectele de investiții finanțate din fonduri europene nerambursabile.

În conformitate cu Raportul anual ANRSC 2020[83], se au în vedere următoarele:

- Implementarea tuturor activităților proiectului *Întărirea capacității administrative a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru reglementarea, autorizarea, evaluarea și monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*, finanțat prin POCA 2014-2020, prin:
  - propuneri de îmbunătățire a cadrului de reglementare economică și a metodologiei de avizare/aprobare de către A.N.R.S.C. a prețurilor și tarifelor în sectorul de apă și apă uzată, ținând cont de investițiile și eficiența investițiilor realizate de operatori, stabilite în contractele de delegare a gestiunii și/sau în planurile de afaceri;
- Implementarea proiectului *Consolidarea reglementării economice a serviciului de salubrizare*, finanțat din Technical Support Instrument 2021, prin elaborarea unei propuneri de modificare a normelor metodologice pentru:
  - aprobarea tarifelor distincte pentru colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale, tarifelor de operare a stațiilor de transfer, tarifelor de sortare, compostare, tratare mecano-biologică și depozitare, precum și a tarifelor distincte de gestionare a deșeurilor municipale pentru activitățile serviciului de salubrizare desfășurate de operatori.

[83] https://www.anrsc.ro/wp-content/uploads/2021/02/Raport-ANRSC-2020-consolidat.pdf

9.3 Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman

Măsurile pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman constituie măsuri de bază sub cerințele art. 11.3 d al Directivei Cadru Apă, respectiv măsuri care conduc la îndeplinirea cerințelor art. 7, incluzând și măsurile de siguranță a calității apei pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă. În capitolul 5 se prezintă captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil.

Instituirea zonelor de protecție pentru captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil se realizează în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară şi hidrogeologică, precum și a Ordinului nr. 1278/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică, pentru sursele de ape subterane sau de suprafață, precum și captările aferente acestora, conform legislației în vigoare.

Deţinătorii şi/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor, construcţiilor şi instalaţiilor, aflate în funcţiune, au obligativitatea legală de a institui zonele de protecţie, conform normelor prevăzute de HG nr. 930/2005. Astfel, deţinătorii şi/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor de ape subterane destinate alimentării centralizate cu apă potabilă instituie zonele de protecție în baza studiilor hidrogeologice prevăzute la art. 12 alin. (1) al HG nr. 930/2005 efectuate în cadrul Institutului Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor. Pentru captările de ape de suprafață delimitarea și instituirea zonelor de protecție se realizează de către deţinători şi/sau operatorii de servicii de apă, conform prevederilor cap. IV al HG nr. 930/2005 și art. 5 al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

În jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, în conformitate cu art. 5 alin.(1) din Legea apelor nr.107/1996 cu modificările și completările ulterioare, se instituie **zone de protecție sanitară cu regim sever sau cu regim de restricții**, precum și perimetre de protecție hidrogeologică, în scopul evitării deteriorării calității surselor de apă.

În zonele de protecție pentru captările de apă pentru potabilizare existente la nivelul spațiului hidrografic Crișuri (prezentate în Figura 5.1), **s-au impus măsuri de interdicție a unor activități precum și măsuri de utilizare cu restricții a terenului**, pentru prevenirea riscului de contaminare sau de impurificare a apei, ca urmare a activității umane, economice şi sociale.

În zonele de protecție sanitară cu regim de restricție terenurile pot fi exploatate agricol de către deținătorii acestora, dar cu interzicerea:

- utilizării îngrășămintelor naturale și chimice;
- utilizării substanțelor fitosanitare (pesticide și biocide);
- irigării cu ape uzate, chiar dacă sunt complet epurate;
- amplasării grajdurilor și cotețelor de animale și a depozitării de gunoi animalier;
- păşunatului și însilozării nutrețurilor;
- amplasării de sere și de iazuri piscicole;
- amplasarea de: abatoare, triaje de cale ferată, baze auto; bazine neetanșe de ape reziduale, haznale cu groapa simplă; locuințe, spitale, aeroporturi, unități militare fără sistem de canalizare; cimitire umane și de animale, de mașini, containere de deșeuri; balastiere, exploatări de turbă, cariere de piatră; campinguri, ștranduri fără sisteme de canalizare;
- executarea de construcții pentru activități industriale și agricole: grajduri, silozuri, depozite de îngrășăminte și de substanțe fitosanitare; depozite de carburanți, lubrefianți, combustibili solizi;
- spălarea mașinilor și efectuarea schimburilor de ulei; etc.

În zonele de protecție sanitară cu regim sever este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă. Astfel, sunt interzise toate activitățile prevăzute pentru zona de protecție sanitară cu regim de restricție, precum și:

- amplasarea de construcții sau amenajări care nu sunt legate direct de exploatarea sursei și a instalațiilor;
- deversarea de ape uzate, chiar dacă sunt epurate;

- pescuitul și scăldatul;
- recoltatul gheții și morăritul pe apă, precum și adăparea animalelor;
- utilizarea îngrășămintelor animale sau chimice și a substanțelor fitofarmaceutice;
- irigarea cu ape care nu au caracteristici de potabilitate;
- culturile care necesită lucrări de îngrijire frecventă sau folosirea tracțiunii animale;
- pășunatul.

Perimetrul de protecție hidrogeologică cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergențe naturale (izvoare), drenuri și foraje, iar măsurile de protecție au drept scop păstrarea regimului de alimentare a acviferelor cât mai aproape de cel natural, precum şi evitarea poluării apelor subterane și a lacurilor cu substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile, respectiv regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Conform prevederilor art. 20 al HG nr. 930/2005, pentru toate lucrările şi activitățile de pe terenurile situate în perimetrele de protecție hidrogeologică este necesară evaluarea impactului asupra mediului în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului. Studiul de evaluare a impactului asupra mediului trebuie să prevadă toate măsurile necesare pentru prevenirea pătrunderii oricăror substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile în apele subterane sau în lacurile și nămolurile terapeutice, măsuri care vor constitui condiții impuse prin actul de reglementare.

În perimetrele de protecție hidrogeologică sunt interzise:

- evacuarea de ape pluviale din zone urbane sau din zone de trafic rutier;
- amplasarea de unități care evacuează ape reziduale cu risc mare de poluare;
- depozitarea, staționarea sau introducerea în subteran a substanțelor poluante;
- efectuarea de irigații cu ape uzate, neepurate sau insuficient epurate;
- amplasarea de unități zootehnice;
- amplasarea de platforme de gunoi, containere cu deșeuri;
- executarea de decopertări prin care stratul acoperitor, protector al acviferului este îndepărtat;
- executarea de foraje pentru prospecțiuni, explorări și exploatări de petrol, gaze, etc.

Conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul şi mărimea zonelor de protecție sanitară şi hidrogeologică, în autorizațiile de gospodărirea apelor este inclusă obligativitatea instituirii zonelor de protecție cu regim sever, a zonelor de protecție cu regim de restricție și a perimetrelor de protecție hidrogeologică, pentru captările de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării.

Administrația Bazinală de Apă Crișuri întocmește și ține la zi evidența zonelor de protecție sanitară și a perimetrelor de protecție hidrogeologică și înscrie aceste zone în Registrul zonelor protejate din spațiul hidrografic Crișuri .

Administrația Bazinală de Apă Crișuri reglementează din punct de vedere al gospodăririi apelor toate lucrările care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, în acest context captările de ape destinate alimentării cu apă potabilă. din spațiul hidrografic Crișuri . În cazul în care în aceste zone nu poate fi asigurată protecţia sanitară, în conformitate cu normele din HG 930/2005, având în vedere situaţia preexistentă în zona de amplasament, avizul/autorizaţia de gospodărire a apelor se emite numai dacă documentaţia de fundamentare a acestora demonstrează că nu este fezabilă nici o altă soluţie de alimentare cu apă. Supravegherea modificărilor regimului cantitativ şi calitativ al apelor subterane în perimetrele de protecţie hidrogeologică a lucrărilor de captare se face prin reţeaua hidrogeologică naţională, parte componentă a Reţelei Naţionale de Observaţii şi Masurători pentru Gospodărirea Apelor şi a Sistemului de Monitoring Integrat al Apelor din cadrul Administraţiei Naţionale “Apele Române”.

În România, corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman (resursele de apă de suprafață și subterane) sunt monitorizate conform cerințelor art. 8 (1) al Directivei Cadru Apă, pe baza programelor de monitorizare pentru zonele protejate menționate la cap. 6.1 “*Reţelele şi programele de monitorizare*”. De asemenea, operatorii de servicii de apă potabilă realizează automonitoringul apelor prelevate din resursele de apă în vederea asigurării tratării optime a acestora.

Calitatea apei potabile (la robinet) se monitorizează de către producător, distribuitor şi de autoritatea de sănătate publică judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti, conform Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare și a HG nr. 974/2004 cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile. Ministerul Sănătății prin autorităţile de sănătate publică judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti este responsabil pentru: aprobarea măsurilor legale de asigurare a calității apei potabile, inspecția sistemelor de distribuție și tratare a apei potabile, supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. Responsabilitățile sale includ autorizarea și inspecția furnizorilor de apă potabilă, evaluarea riscurilor pentru sănătatea umană și restricționarea consumului apei potabile.

În vederea protejării sănătății oamenilor împotriva efectelor oricărui tip de contaminare a apei potabile, respectiv atingerii obiectivelor adiționale ale zonelor de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării, se aplică măsuri care să conducă la respectarea valorilor pentru parametrii/indicatorii de calitate în zonele desemnate pentru captarea apelor pentru utilizarea în scop potabil. Valorile parametrilor de calitate a apelor de suprafață sunt stabilite în standarde specifice, prevăzute în HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvență de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă.

Măsurile care asigură o calitate a resurselor de apă în zonele de captare a apelor destinate consumului uman, considerată a fi de siguranță pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă, sunt următoarele:

- instituirea zonelor de protecție (menționate la cap. 5.1.) pentru **captările existente de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării**, respectiv pentru 2 captări de apă de suprafață și pentru 71 captări de apă subterană la nivelul spațiului hidrografic Crișuri;
- realizarea studiilor hidrogeologice și instituirea perimetrelor de protecție pentru noile captări de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării;
- îmbunătățirea activităților de control și inspecție ale autorităților de gospodărirea apelor în vederea respectării prevederilor legale în vigoare, în special în ceea ce privește interzicerea desfășurării unor activități în zonele de protecție.

Pe 12 ianuarie 2021 a intrat în vigoare Directiva 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare), având 2 ani ca termen de transpunere în legislația națională. Noua Directivă reformată prevede noi obligații legate de captările de apă în scop potabil.

O caracteristică principală este abordarea preventivă care favorizează acțiunile de reducere a poluării la sursă prin introducerea „abordării bazate pe risc”. Aceasta se bazează pe o analiză aprofundată a întregului lanț de aprovizionare, de la bazinul hidrografic, trecând prin captarea, tratarea, înmagazinarea și distribuția apei până la punctul de conformitate.

Evaluarea riscurilor și gestionarea riscurilor care vizează bazinele hidrografice aferente punctelor de captare a apei destinate consumului uman, va trebui să includă:

- caracterizarea bazinelor hidrografice aferente punctelor de captare,
- identificarea pericolelor și a evenimentelor periculoase în bazinele hidrografice aferente punctelor de captare și o evaluare a riscurilor pe care acestea le pot prezenta pentru calitatea apei destinate consumului uman;
- o monitorizare adecvată în apele de suprafață sau în apele subterane sau ambele din bazinele hidrografice aferente punctelor de captare sau în apa brută a parametrilor, substanțelor sau poluanților relevanți, menționați la art.(8) al Directivei 2020/2184.

Aceste obligații (de la sursă până la robinet) vor începe a fi implementate în ciclul de planificare 2022-2027.

9.4. Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosinţe

Având în vedere resursa de apă de suprafață, principalele presiuni relaționate cu captările de apă sunt lucrările de barare transversale – baraje/lacuri de acumulare, praguri și prizele de apă, derivațiile. Principalele folosințe asociate presiunilor relaționate cu captările sunt: alimentarea cu apă pentru populație, industrie, irigații, producerea de energie prin centrale hidroelectrice, acvacultură.

Din punct de vedere al resursei de apă subterană, principalele presiuni care pot conduce la impact asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterană sunt considerate captările semnificative de apă, care ar putea depăşi rata naturală de reîncarcare a acviferului prin infiltrarea apelor de suprafaţă şi meteorice. În România, apa subterană este utilizată în principal în scopul alimentării cu apă a populației, urmând activitatea agrozootehnică și industrială. Informații legate de volumele captate în funcție de tipul utilizării se regăsesc în cap. 4.2.2 din prezentul proiect al Planului Național de Management actualizat - 2021.

Măsurile privind controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane pentru populaţie, industrie, agricultură (irigații, zootehnice) și alți utilizatori, se înscriu în categoria cerinţelor art. 11.3.e al DCA şi se concretizează în activităţi referitoare la:

- controlul respectării cerinţelor din avizele şi autorizaţiile de gospodărirea apelor, respectiv pentru stabilirea condiţiilor pentru prelevarea din sursele de apă pentru folosinţe;
- controale planificate, tematice şi comune pentru activităţile de prelevare din sursele de apă pentru folosinţe;
- monitorizarea captărilor de apă prin ținerea la zi a registrului captărilor de apă din resursa de apa de suprafață și subterană.

Măsurile au fost descrise pe larg în cel de-al doilea Plan Național de Management actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/2016* (sub-capitolul 9.4) şi se menţin şi în continuare în cadrul celui de-al treilea ciclu de planificare, aplicându-se lucrărilor care au legătură cu prelevările din surse de apă pentru folosinţe. Prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, sunt stabilite categoriile de lucrări care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, printre care și lucrările de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente.

Pentru execuția acestor tipuri de lucrări este necesară solicitarea și obținerea avizului de gospodărire a apelor. De asemenea, **procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor** se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor *Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului*.

Procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor include și evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă și dacă este cazul în cadrul unui studiu de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Reglementarea etapelor procedurale de emitere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă, precum și competențele de emitere ale acestuia dac subiectul Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. *828/2019* privind aprobarea *Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării*, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă. Necesitatea elaborării unui astfel de studiu se realizează de autoritatea competentă de gospodărire a apelor, pe baza datelor și informațiilor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare supusă avizării. De asemenea, pentru funcționarea și exploatarea lucrărilor de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente este necesară solicitarea și emiterea autorizației de gospodărire a apelor.

Precizăm totodată că a fost elaborat un act legislativ privind *modul de determinare a debitului ecologic (aprobat prin HG nr. 148/2020)*, act ce include metodologia de determinare a debitului ecologic pe baza prevederilor *Ghidului nr. 31 - Debitele ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive*.

Conform prevederilor art. 4 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare, stabilirea regimului de folosire a resurselor de apă, indiferent de forma de proprietate,

este un drept exclusiv al Guvernului, exercitat prin autoritatea publică centrală în domeniul apelor, cu excepţia apelor geotermale. Apele din domeniul public sunt date în administrarea Administraţiei Naţionale "Apele Române" de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, în condiţiile legii.

Totodată în conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (articolul 59), *toate lucrările şi instalaţiile supuse autorizării, care sunt folosite pentru prelevări de apă de suprafaţă sau subterană ori pentru evacuări în receptori naturali, trebuie să fie prevăzute cu mijloace de măsurare a debitelor şi volumelor de apă prelevate sau evacuate şi de determinare a calităţii apelor evacuate, conform prevederilor autorizaţiei de gospodărire a apelor*. Totodată, *deţinătorii acestor lucrări şi instalaţii sunt obligaţi să asigure montarea şi funcţionarea mijloacelor de măsurare, să permită montarea de sigilii de către reprezentanţii Administraţiei Naţionale «Apele Române», să păstreze timp de 5 ani datele obţinute din măsurători şi să le transmită lunar Administraţiei Naţionale «Apele Române».*

Având în vedere activitățile de control în relație cu prelevările de apă, în conformitate cu Art. III din Legea nr. 122/2020 și OUG nr. 255/2020, *în condiţiile în care, în termen de 6 luni de la semnarea abonamentului de utilizare/exploatare, beneficiarul nu montează echipamente de măsură a cantităţilor de apă utilizate/evacuate, Administraţia Naţională „Apele Române" are dreptul de a instala echipamente de măsură şi control pe cheltuiala sa, urmând ca respectivul cost să fie recuperat prin adăugarea contravalorii la factura către utilizator*. Această prevedere se aplică și beneficiarilor care au semnat abonamentul de utilizare/exploatare înainte de intrarea în vigoare a acestei obligații. În cazul *nerespectării acestor obligații, utilizatorul plătește contravaloarea debitului maxim autorizat.*

În conformitate cu prevederile Ordinului 891/2019, privind *aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere şi suspendare temporară a autorizaţiilor de gospodărire a apelor, precum şi a Normativului de conţinut al documentaţiei tehnice supuse autorizări*i, emitentul autorizaţiei de gospodărire a apelor *poate impune condiții privind contorizarea consumurilor de apă. În plus documentația pentru fundamentarea solicitării autorizaţiei de gospodărire a apelor trebuie să conțină date despre aparatura şi instalaţiile de măsurare a debitelor şi volumelor de apă captate, prelevate şi evacuate;*

Procedura de emitere a autorizațiilor de gospodărire a apelor conține și obligativitatea autorității competente de gospodărire a apelor de a efectua o verificare în teren a modului de respectare a prevederilor legale din domeniu și a exactității datelor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare. Autorizațiile de gospodărire a apelor pentru prelevările de apă din surse de suprafaţă şi subterane se revizuiește ori de câte ori este necesar șiu au termen de valabilitate de la 1 an la maxim 5 ani. De asemenea, controlul cantităților de apă prelevată se realizează și în cadrul abonamentului de utilizare/exploatare a resursei de apă, funcție de natura și mărimea folosinței de apă, de la lunar la semestrial.

Verificarea activităţii folosinţelor de apă în ceea ce priveşte aspectele cantitative (prelevare, uzinare, derivaţii de debit, etc) se realizează prin acţiuni de control periodice efectuate de către Administraţia Bazinală de Apă Crișuri, Sistemul de Gospodărire a Apelor Bihor şi Sistemul Hidrotehnic Independent Crișul Alb, prin compartimentele de specialitate.

Măsurile privind controlul şi autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafaţă şi subterane sunt reprezentate de măsuri pentru monitorizarea, reglementarea, controlul şi inspecţia, precum şi asigurarea suportului tehnic privind infrastructura, echipamentele, aparatele, etc. pentru urmărirea parametrilor hidrologici sau urmărirea automată a calităţii apei.

Referitor la **Registrul captărilor**, acesta este constituit la nivelul spațiului hidrografic Crișuri și la nivel național astfel:

- Rapoarte sintetice (Balanța Apei și Anuarul de Gospodărire a Apelor) pe bazin/spațiu hidrografic și la nivel național privind toate folosințele de apă reglementate din punct de vedere al gospodării apelor care captează apă funcție de tipurile de utilizări (populație, agricultură, industrie etc) și tipul de resursă de apă (apă de suprafață și apă subterană);
- Registrul Zonelor Protejate, în care sunt incluse și captările de apă în scopul potabilizării, stabilit conform Art. 5^1 și Anexa nr. 1^2 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (art. 6.2 și anexa IV a Directivei Cadru Apă (DCA).

Activitatea de control și inspecție se desfășoară în baza ”*Normelor tehnice privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de inspecţie şi control, a inspecţiei teritoriale a apelor din cadrul Administraţiei Naţionale „Apele Române” din domeniul gospodăririi apelor”*. Aceste norme au fost elaborate în conformitate cu Recomandarea Parlamentului şi Consiliului European din 4 aprilie 2001 privind criteriile minime pentru inspecţiile de mediu în Statele Membre, transpusă în legislaţia românească prin Ordinul Ministrului Mediului nr 464/2009 "Normelor tehnice privind organizarea şi desfăşurarea activităţilor de control şi inspecţie în domeniul protecţiei mediului" cu modificările şi completările ulterioare şi prevederile Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările şi completările ulterioare.

Totodată în conformitate cu HG nr. 1.005/2012 *privind organizarea şi funcţionarea Gărzii Naţionale de Mediu,* aceasta are atribuţii în aplicarea politicii Guvernului în materia prevenirii, constatării şi sancţionării încălcării prevederilor legale privind protecţia mediului, inclusiv a nerespectării reglementărilor prevăzute în legile specifice domeniului controlului poluării industriale şi managementului riscului, substanţelor şi preparatelor periculoase, biodiversităţii şi ariilor naturale protejate, fondului de mediu şi altor domenii prevăzute de legislaţia specifică În acest sens A.N. „Apele Române” a încheiat un protocol cu Garda Națională de Mediu, având în vedere organizarea în comun a unor acțiuni de inspecție și control a persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități sau dețin sub orice formă, lucrări executate pe ape sau în legatură cu apele, în legătură cu respectarea legislației în domeniul apelor și a protecției mediului, a funcționării și încadrării acestora în prevederile actelor de reglementare.

Controlul de specialitate este un control tehnic și reprezintă analiza, verificarea permanentă sau periodică a unei activități ce se desfășoară pe ape sau care are legatură cu apele, pentru a urmări desfășurarea ei în condițiile respectării legislației în domeniul apelor, prin aplicarea de măsuri de îmbunătățire sau coercitive, în cazul în care se constată abateri de la prevederile legislației în domeniu, coroborat și cu legislația subsecventă.

În conformitate cu prevederile art. 90 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor prevăzute în lege, se fac de către:

- inspectorii din Administrația Bazinală de Apă Crișuri și din Administraţia Naţională ‘’Apele Române’’;
- directorul general al Administraţiei Naţionale ‘’Apele Române’’, directorul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri, precum şi salariaţii împuterniciţi de aceştia;
- alte persoane împuternicite de conducerea autorităţii publice locale și centrale din domeniul apelor;
- comisarii Gărzii de Mediu.

În scopul îndeplinirii atribuţiilor de control, **art. 78, pct.3 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare** prevede ca „personalul de gospodărire a apelor, precum şi împuterniciţii autorităţii publice centrale din domeniul apelor, după declinarea identităţii şi calităţii, au dreptul:

- de acces la ape, în zonele din lungul apelor, ca şi în orice alt loc, unitate sau instalaţie, indiferent de deţinătorul sau proprietarul acestora, pentru a face constatări privind respectarea reglementărilor şi aplicarea măsurilor de gospodărire a apelor;
- de a controla lucrările, construcţiile, instalaţiile sau activităţile care au legătura cu apele şi de a verifica dacă acestea sunt realizate şi exploatate în conformitate cu prevederile legale specifice şi cu respectarea avizelor sau a autorizaţiilor de gospodărire a apelor, după caz;
- de a verifica instalaţiile de măsurare a debitelor, de a recolta probe de apă şi de a examina, în condiţiile legii, orice date sau documente necesare controlului;
- de a constata faptele care constituie contravenţii sau infracţiuni în domeniul gospodăririi apelor şi de a încheia documentele, potrivit legii’’.

În cadrul controlului de inspecție la constatarea unor neconformități, inspectorii de specialitate în gospodărirea apelor dispun măsuri de conformare la prevederile actelor de reglementare, cu termene de realizare și aplică, atunci când situația o impune, sancțiuni contravenționale în conformitate cu gravitatea faptei constatate, cu respectarea prevederilor legale în domeniul gospodăririi apelor. Din punct de vedere al activității de inspecție, măsurile dispuse prin actul de control promovează conformitatea la toate folosințele de apă controlate.

Activitatea de inspecție este o activitatea de control tehnic de specialitate, prin care se verifică conformarea unui proces (scheme de flux a apei – de la captare până la evacuare) sau a unei instalații cu cerințele legale din domeniul managementului resurselor de apă, monitorizând și evaluând impactul unei folosințe asupra mediului înconjurător (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale ‘’Apele Române”, din domeniul gospodăririi apelor).

Activitatea de inspecție se realizează cu periodicitate și fond de timp diferite de la o folosință la alta, în funcție de impactul produs asupra resurselor de apă. În activitatea de inspecție vor avea prioritate activitățile care conduc la efecte deosebite în caz de avarii, poluări accidentale, calamități, precum și cele care conduc la o poluare semnificativă a resurselor de apă și respectiv asupra mediului. De asemenea, în funcție de fiecare tip de obiectiv controlat se ține cont de recomandările și cerințele din legislația în domeniu și în concordanță cu cerințele de utilizare eficientă a resurselor financiare și umane disponibile.

Organismul de inspecție, prin activitatea de inspecție, verifică conformarea folosinței de apă controlate la prevederile din actul de reglementare, iar în cazul în care aceste folosințe nu sunt autorizate, prin actul de control se dispune măsura demarării procedurii de autorizare și obținerea autorizației de gospodărire a apelor și se aplică sancțiunea contravențională corespunzătoare faptei constatate.

Activităţile de inspecţie în domeniul apelor sunt planificate pentru un an, acoperind întreg teritoriul spațiului hidrografic Crișuri și național, obiectivele ce urmează a fi controlate fiind incluse într-un plan anual de inspecție.

Toate folosințele de apă existente pe teritoriul unui bazin hidrografic sunt înregistrate în **Registrul Bazinal al Obiectivelor Controlate (RBOC) aferent spațiului hidrografic Crișuri**. Toate registrele bazinale sunt cuprinse în Registrul Național Bazinal al Obiectivelor Controlate’’ (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale ‘’Apele Române”, din domeniul gospodăririi apelor). Registrele Bazinale ale Obiectivelor Controlate (RBOC) se reactualizează anual, în funcție de apariția, modificarea sau închiderea folosințelor de apă. Lista Obiectivelor de Controlat (LOC) care face parte din planul anual de inspecție, cuprinde obiectivele propuse spre control în anul respectiv.

Costurile pentru măsurile de control și inspecție se asigură din bugetul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri şi sunt recuperate de la utilizatorii de apă, prin mecanismul economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă. Costurile pentru activitatea de reglementare a folosințelor sunt suportate de către utilizatorii de apă prin tarifele stabilite, în conformitate cu OUG nr. 107/2002 cu modificările și completările ulterioare, HG nr. 128/2010 și Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

9.5..Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme şi pentru alte activităţi cu impact asupra stării apelor

Stabilirea măsurilor de bază pentru diminuarea poluării din surse punctiforme şi pentru alte activităţi cu impact asupra stării apelor se face având în vedere informaţiile din documentele strategice şi legislative, documentele de autorizare şi pe baza informaţiilor colectate de la nivelul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri, Sistemul de Gospodărire a Apelor Bihor şi Sistemul Hidrotehnic Independent Crișul Alb, operatorilor de servicii publice pentru apă, agenţilor economici, Agenţiilor Judeţene de Protecţia Mediului Bihor, Arad, Hunedoara, Cluj, Sălaj, Satu Mare.

Măsurile au fost grupate în funcţie de tipul activităţilor şi presiunilor create de acestea cu impact asupra stării apelor, respectiv:

- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenţi care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără staţii de epurare, precum şi aglomerări cu mai puţin de 2000 locuitori echivalenţi care au sistem de canalizare centralizat/ staţii de epurare;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii din activităţile industriale;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii din activităţile agricole.

Măsurile ce trebuie luate pentru diminuarea acestor presiuni punctiforme trebuie să ia în considerare următoarele:

- strategii naţionale, regionale şi locale, programe cu referire la măsurile aplicate pentru implementarea Directivei 91/271/CEE privind **epurarea apelor uzate urbane** şi a altor directive europene asociate. Pentru aglomerările umane se vor avea în vedere, acolo unde există, aplicațile tehnice pentru finanțare europeană elaborate în cadrul POIM 2021-2027 și PNRR 2021-2026, Master Planurile la nivel judeţean aprobate, precum şi măsurile recomandate de acestea, precum şi sursele de finanţare;
- strategii naţionale, regionale şi locale, cu referire la măsurile aplicate **activităţilor industriale**, cu referire la măsurile specifice pentru fiecare directivă europeană (epurarea apelor uzate urbane, IED, SEVESO III, substanţe periculoase/ prioritar periculoase, deşeuri etc.), precum şi surse de finanţare;
- strategii naţionale, regionale şi locale cu referire la măsurile specifice aplicate **activităţilor agricole**. Pentru presiunile punctiforme (fermele zootehnice) stabilirea măsurilor trebuie să ţină cont de categoriile de ferme existente, iar aceste măsuri trebuie să conducă la respectarea legislaţiei de mediu în vigoare.

- ***Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenţi (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără staţii de epurare) şi aglomerări cu mai puţin de 2000 locuitori echivalenţi (care au sistem de canalizare centralizat/ staţii de epurare)***

Măsurile de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la aglomerări umane au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme şi difuze pentru respectarea legislaţiei europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerinţelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă în principal la apa potabilă, epurarea apelor uzate şi nămolurile din staţii de epurare (Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 și Directiva 86/278/CCE privind protecția mediului şi în special a solurilor, când se utilizează nămoluri de la stațiile de epurare). Legislația națională pentru transpunerea și implementarea acestor directive europene este precizată în Anexa 9.1 a a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri.

Lucrările necesare pentru colectarea şi epurarea apelor uzate de la aglomerările umane constau în reabilitarea, modernizarea şi extinderea reţelelor de canalizare a apelor uzate, precum şi a staţiilor şi instalaţiilor de epurare a apelor uzate, pentru realizarea conformării din punct de vedere tehnic cu prevederile Directivei 91/271/CEE. Efluentul realizat prin aplicarea acestor măsuri trebuie să respecte standardele de calitate a apelor uzate prevăzute în NTPA 001 (Anexa 3 la HG 352/2005, Tabel 1).

Măsurile avute în vedere se referă la aglomerările umane mai mari de 2000 l.e. care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără staţii de epurare, şi la aglomerări umane mai mici de 2000 l.e. care au sistem de canalizare centralizat / staţii de epurare. Pentru colectarea şi epurarea apelor uzate sunt prevăzute următoarele tipuri de lucrări/ măsuri:

- extinderea şi modernizarea sistemelor de canalizare;
- reabilitarea sistemelor de canalizare;
- construirea de staţii de epurare;
- extinderea capacității, reabilitarea şi modernizarea staţiilor de epurare existente pentru aglomerări umane cu mai mult sau mai puţin de 2000 locuitori echivalenţi;
- modernizarea tehnologiilor de epurare în staţiile de epurare existente;
- îmbunătățirea managementul nămolului din staţiile de epurare existente, etc..

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 locuitori echivalenţi (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără staţii de epurare) şi de la aglomerările umane cu mai puţin de 2000 locuitori echivalenţi (care au sistem de canalizare centralizat / staţii de epurare) sunt incluse în **Anexa 9.3**, în baza informaţiilor furnizate de operatorii de servicii publice de apă de la nivel local şi regional, proiectelor elaborate pentru obţinerea fondurilor europene, abordărilor din Master Planurile Judeţene aprobate, etc. Acolo unde nu au fost disponibile informaţii complete, şi în special cele

referitoare la aglomerările umane mai mici de 2000 l.e., s-a aplicat metodologia elaborată de ANAR.

Cheltuielile de investiţii necesare implementării măsurilor pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potenţial semnificative cauzate de efluenţii de la aglomerări umane (presiuni punctiforme potenţial semnificative stabilite la capitolul 3.4.1 şi prezentate detaliat pentru fiecare aglomerare în Anexele 9.3 a proiectului Planului de management actualizat 2021) au fost estimate în spațiul hidrografic Crișuri la aproximativ **23.358 milioane Euro** (Tabel 9.5). Cheltuielile de investiţii au fost obţinute prin însumarea costurilor pe tipuri de măsuri aplicate numai surselor de poluare punctiforme, planificate în perioada 2022-2027(Figura 9.5)

Tabel 9.5 Cheltuielile de investiţii necesare implementării măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potenţial semnificative – efluenţii proveniţi din aglomerările umane din spațiul hidrografic Crișuri, în perioada 2022 – 2027

Nr. crt.	Măsura	Cheltuieli de investiţie	
		mil. Euro	(%)
1	Reabilitarea/extinderea/construirea reţelelor de canalizare	13.490	58%
2	Extinderea/modernizarea/construirea de noi staţii de epurare şi managementul deşeurilor	9.868	42%
TOTAL		**23.358**	**100**

Figura 9.5. Repartizarea cheltuielilor de investiţii pentru implementarea măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potenţial semnificative - efluenţii de la aglomerări umane din spațiul hidrografic Crișuri

- ***Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii din activităţile industriale***

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la activităţile industriale au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme pentru respectarea legislaţiei europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerinţelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă la:

- Directiva 2008/105/CE privind Standardele de Calitate a Mediului și Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;
- Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European şi a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea şi controlul integrat al poluării) (reformare) (IED);
- Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanţe periculoase („Seveso III”), de modificare şi ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”);
- Directiva 2006/118/CE privind protecţia apelor subterane împotriva poluării şi deteriorării și Directiva 2014/80/UE de modificare a Anexei II a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării;
- Directiva 2008/98/CE privind deşeurile şi de abrogare a anumitor directive;
- Deciziei Comisiei 2014/955/UE de modificare a Deciziei 2000/532/CE de stabilire a unei liste de deşeuri în temeiul Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European şi a Consiliului;
- Directiva 2018/850 de modificare a Directivei 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri;
- Decizia 2003/33 privind stabilirea criteriilor şi procedurilor pentru acceptarea deşeurilor la depozite ca urmare a art. 16 si Anexei II la Directiva 1999/31/CE;
- Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deşeurilor din industriile extractive şi de modificare a Directivei 2004/35/CE;
- Directiva 2003/35/CE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice şi private asupra mediului.

Legislația națională care transpune și implementează aceste directive europene este menționată în Anexa 9.1 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri.

La stabilirea măsurilor s-au analizat informaţiile cuprinse în diverse documentaţii şi acte de reglementare, cum sunt autorizaţia de gospodărire a apelor, programul de conformare anexat la autorizaţia de mediu sau la autorizaţia integrată de mediu, programe de eliminare/ reducere a poluării cu substanţe prioritare pentru evacuare în receptori naturali şi reţele de canalizare, inventarul detaliat al substanţelor prioritare și prioritar periculoase evacuate în corpurile de apă şi în sistemele de canalizare, etc..

Inventarul măsurilor de bază pentru activităţile industriale cele mai importante s-a realizat pentru acele activităţi specifice sectoarelor industriale din spațiul hidrografic Crișuri, respectiv: industria minieră, industria metalurgiei neferoase, industria reciclării deşeurilor şi industria chimică. Măsurile cuantificabile pentru sursele de poluare punctiforme se referă la efluenţii de la staţiile de epurare finale, precum şi la descărcările directe de ape uzate sau pluviale prin sistemele de colectare urbane. Măsurile specifice aplicate unităților industriale sunt menționate în Anexa 9.9 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri.

Valoarea costurilor de investiţii este de **57,146 milioane Euro** și a fost preluată din informaţiile transmise de unităţile industriale, din proiecte planificate şi/ sau aflate în curs de realizare cu termen de finalizare după anul 2021, etc..

- ***Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii din activităţile agricole***

Măsurile care au în vedere reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenţii de la activităţile agricole au fost stabilite pentru reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme, având în vedere respectarea legislaţiei europene și naționale în vigoare.

Legislația europeană se referă la următoarele directivele europene:

- Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
- Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE;
- Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;
- Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării;
- Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale IED;
- Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Măsurile de bază sunt asociate cu prevederile legislaţiei naționale care implementează cerinţele directivelor europene în domeniu, în principal prevederile:

- HG nr. 964/2000, cu completările şi modificările ulterioare, privind aprobarea planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole care transpune în legislaţia românească Directiva 91/676/EEC;
- HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanţi;
- Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, care transpune Directiva 2010/75/CEE privind emisiile industriale (prevenirea şi controlul integrat al poluării);
- HG nr. 352/2005 care modifică şi completează HG 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condiţiile de descărcăre în mediul acvatic a apelor uzate.

Programul de măsuri a fost stabilit având în vedere realizarea/ reactualizarea inventarului presiunilor semnificative din agricultură, precum şi realizarea inventarului măsurilor de bază la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri.

Referitor la măsurile de bază pentru sursele agricole, în sub-capitolul 9.1 s-au prezentat măsurile de bază pentru surse agricole difuze în concordanţă cu cerinţele Directivei 91/676/EEC privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole, precum şi măsurile de bază stabilite sub incidenţa Directivei 91/414/EEC privind produsele pentru protecţia plantelor şi Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acţiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor.Având în vedere legislaţia mai sus menţionată, măsurile de bază pentru fermele zootehnice aparţin următoarelor familii de măsuri:

- Construcţia/ reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate;
- Construcţia/ modernizarea/ extinderea/ reabilitarea staţiei de epurare (treaptă mecanică, treaptă biologică, eventual treaptă terţiară, dezinfecţie) – în cazul evacuării în apele de suprafaţă;
- Construcţia/ impermeabilizarea bazinelor de stocare ape uzate/ epurate şi utilizarea lor ca apă de spălare şi/ sau irigare;
- Construcţia/ reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate;
- Construcţia platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicţie a aplicării;
- Aplicarea BAT-IED (cele mai bune tehnologii existente) la nivelul fermelor zootehnice cu creştere intensivă a porcilor şi păsărilor.

9.6 Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate

În România resursa de apă este considerată o resursă strategică, așa cum se precizează în art. 1, aliniat (1^1) din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și comletările ulterioare: „***Apa nu este un produs comercial oarecare, ci este un patrimoniu natural care trebuie protejat, tratat şi apărat ca atare, fiind o resursă strategică de siguranţă şi securitate naţională".*** În plus, potrivit art. 4, aliniat **(1*) "Resursele de apă, de suprafaţă şi subterane sunt monopol natural de interes strategic".*** La Articolul 10 , aliniat (4), se completează cu faptul că „apele subterane, corespunzătoare calitativ, sunt **resurse strategice destinate în primul rând pentru alimentarea cu apă a populației și animalelor**, precum și pentru asigurarea igienei și sănătății populației. Aceste ape pot fi utilizate şi în alte scopuri, numai în baza autorizaţiei de gospodărire a apelor".

În acest context, la art. 16, pct. d^1 din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ultrioare, se menționează că **se interzice evacuarea de ape uzate epurate şi/sau neepurate în apele subterane sau pe terenuri,** cu excepţia folosirii apelor uzate epurate corespunzător, cu respectarea indicatorilor de calitate la evacuare prevăzuţi în Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condiţiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările şi completările ulterioare, și folosirii pentru irigaţii, în baza unui studiu şi cu condiţia monitorizării acestor ape.

Potrivit Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, nu sunt permise evacuări directe în apele subterane. Conform articolului 48 alin (1), lit. m, este permisă doar **injectarea în structurile din care au provenit sau în formaţiunile geologice de foarte mare adâncime care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri a apelor de zăcământ de la schelele de extracţie, fără a produce poluarea straturilor de ape subterane traversate**. De asemenea, la art. 20, aliniat (2) se specifică condițiile în care se poate realiza injectarea, respectiv ***„injectarea apelor cu conţinut de substanţe care rezultă în urma operaţiilor de explorare şi extracţie a hidrocarburilor sau în urma activităţilor miniere, precum şi injectarea apelor din considerente tehnice poate fi realizată numai în straturi de foarte mare adâncime, în formaţiunile geologice din care s-au extras hidrocarburi ori alte substanţe sau în formaţiunile geologice care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri, pe baza unor studii şi măsuri speciale şi a avizului de gospodărire a apelor. Aceste ape injectate nu conţin decât acele substanţe care rezultă din operaţiile menţionate anterior***".

Evacuarea directă în apele subterane a apelor uzate provenite de la sursele de poluare semnificative este interzisă şi prin HG nr. 352/2005 privind modificarea şi completarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condiţiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate.

Ordinul nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere şi suspendare temporară a autorizaţiilor de gospodărire a apelor, precum şi a Normativului de conţinut al documentaţiei tehnice supuse autorizării, Anexa 1, articolul 9, Anexa 1.b., menţionează faptul că autorizarea se acordă pentru lucrări, construcţii şi instalaţii pentru protecţia calităţii apelor sau care influenţează calitatea apelor **de tip injecţii de ape în subteran**.

Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare şi retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, a Normativului de conţinut al documentaţiei tehnice supuse avizării, precum şi a Conţinutului-cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, la Anexa nr. 1.a, art. 1, menționează că pentru lucrările şi proiectele care se construiesc pe ape sau au legătură cu apele de tip injecţii de ape în subteran, nu necesită elaborarea studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, în condițiile aplicării prevederilor aplicării art. 20 alin. 2 și ale art. 48 alin (1), lit. m.

Competenţele de emitere a avizului de gospodărire a apelor şi a autorizaţiei de gospodărire a apelor pentru injecţii de ape uzate (de mină, de zăcământ, industriale) în straturi de foarte mare adâncime, indiferent de mărimea debitului, aparţine Administraţiei Naţionale "Apele Române" (nivel central). Avizarea / autorizarea se face numai în baza avizului emis de Agenţia Naţională pentru Resurse Minerale pentru injectarea, în straturi de foarte mare adâncime şi pe baza unor

studii speciale, a apelor uzate industriale, ca şi a apelor de mină sau de zăcământ pentru care nu există tehnologii sau procedee de epurare eficiente.

Se menționează că la nivelul spațiului hidrografic Crișuri există 2 autorizații pentru injecții de ape uzate în structurile din care au provenit, din care o autorizație pentru apele de zăcământ reinjectate în subteran în stratul de proveniență a țițeiului, acordate unei unități de extracție a țițeiului cu punct de lucru în localitățile Marghita (Abrămuț), și o autorizație acordata unei unități care exploatează resursă de apă geotermală și care este autorizată să reinjecteze apele geotermale epuizate în subteran, în stratul de proveniență a acestora.

9.7. Măsuri pentru reducerea poluării cu substanţe periculoase

Directiva Cadru Apă 2000/60/CE are scopul de a stabili cadrul legal pentru protecţia apelor de suprafaţă şi subterane şi de a îmbunătăţi mediul acvatic prin:

- aplicarea măsurilor necesare prevenirii deteriorării stării chimice a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterană;
- aplicarea măsurilor necesare în vederea reducerii progresive a poluării cu substanţe prioritare şi eliminării/stopării evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanţe prioritare periculoase;
- implementarea măsurilor necesare prevenirii sau limitării aportului de poluanți în apele subterane;
- aplicarea măsurilor necesare pentru a inversa orice tendință de creștere, semnificativă și durabilă, a nivelului concentrației oricărui poluant ca urmare a impactului activităților umane, pentru a reduce în mod treptat poluarea apelor subterane.

Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei (Directiva SCM), modificată de Directiva 2013/39/UE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, sunt transpuse în legislația națională prin HG 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor şi pierderilor de substanțe prioritar periculoase şi alte măsuri pentru principalii poluanți. Acest Program cuprinde toate măsurile aplicate apelor de suprafață pentru reducerea poluării cu substanțe prioritare şi principalii poluanți sau eliminarea poluării cu substanțe prioritar periculoase, provenite din toate sursele de poluare ale activității umane, care pot afecta calitatea apelor de suprafață.

În scopul protecției apelor subterane, Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării şi deteriorării, modificată prin Directiva 2014/80/CE, ambele transpuse în legislația națională prin HG 53/2009 cu modificările ulterioare, stabilește măsuri specifice, conform art. 17 (1 și 2) ale Directivei Cadru Apă, în scopul prevenirii și controlului poluării apelor subterane. Aceste prevederi includ criterii de evaluare a stării chimice bune a apelor subterane și criterii de identificare și inversare a tendințelor crescătoare a concentrațiilor de poluanți în apele subterane.

Planul naţional de protecţie a apelor subterane împotriva poluării şi deteriorării, aprobat prin HG 53/2009 prevede stabilirea măsurilor specifice necesare pentru prevenirea și controlul poluării apelor subterane, în vederea atingerii obiectivelor de protecție a apelor prevăzute la art. 2^1 alin. (1) lit. e) - g) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare. Directiva SCM are drept obiectiv principal atingerea unei stări chimice bune a apelor de suprafaţă prin stabilirea de standarde de calitate a mediului pentru substanţele prioritare şi pentru o serie de alţi poluanţi. De asemenea, o cerință importantă a directivei este de a stabili un inventar al emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, substanțe care, prin diverse căi de pătrundere, ajung, în final, în mediul acvatic.

Având în vedere că poluarea chimică a apelor de suprafaţă reprezintă o ameninţare atât pentru mediul acvatic, cât şi pentru sănătatea umană, identificarea cauzelor poluării reprezintă o măsură prioritară, iar emisiile de substanțe prioritare, prioritar periculoase trebuie tratate la sursă (prin controlul surselor de poluare punctiforme și difuze), într-un mod cât mai eficient din punct de vedere economic şi al mediului.

Rezultatele obținute în urma elaborării inventarului, contribuie la identificarea și stabilirea măsurilor de eliminare a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase și de reducere treptată a substanțelor prioritare (de ex. prin identificarea surselor principale de poluare, estimarea contribuției acestora la poluarea totală precum și prin identificarea căilor de

acces ale poluanților în mediul acvatic), dar și la urmărirea eficienței implementării acestor măsuri.

Substanțele prioritare pot fi emise atât din surse punctiforme cât și difuze. Cele mai importante surse de poluare cu substanțe prioritare sunt evacuările de ape uzate urbane epurate sau insuficient epurate (care conțin produse farmaceutice și de îngrijire personală), unități industriale, zone urbane (prin depuneri atmosferice de poluanți, depozite menajere, utilizarea pesticidelor în zonele verzi urbane, protecția clădirilor cu biocide), agricultură (prin aplicarea de pesticide și nămol contaminat, precum și prin depunerea atmosferică), vechi situri contaminate și miniere. Substanțele periculoase pot reprezenta o amenințare gravă pentru mediul acvatic. În funcție de concentrația lor și de condițiile reale de mediu, acestea pot provoca toxicitate acută (imediată) sau cronică (latentă). Unele dintre substanțele periculoase sunt persistente, lent degradabile și se pot acumula în ecosistemul acvatic.

Întrucât, în cele mai multe cazuri, unitățile care evacuează substanţe prioritare/prioritar periculoase se află şi sub incidenţa altor directive privind poluarea industrială (Directiva IED, Directiva SEVESO etc.), măsurile care se aplică se referă, în special, la implementarea celor mai bune tehnologii disponibile (BAT). Ca instrument legislativ aplicabil unităților industriale care utilizează în procesul tehnologic/produc astfel de substanțe chimice se regăsește obligativitatea realizării auto-monitoring-ului apelor uzate epurate evacuate de către acestea. De asemenea, sunt prevăzute o serie de măsuri de reabilitare/construcție a stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești, care vor permite reducerea/eliminarea poluării cu substanțe organice, metale și alți poluanți specifici. Pe de altă parte, s-au prevăzut măsuri de reducere a poluanților aferenți surselor de poluare din agricultură, prin aplicarea codului de bune practici agricole și un management eficient pentru produsele de protecție a plantelor. Astfel de programe de reducere/eliminare a poluării cu substanțe chimice, incluzând substanțele prioritare și poluanți specifici sunt incluse în măsurile prezentate, în detaliu, în subcapitolele 9.1, 9.5, 9.8 și 9.9, precum și în anexele corespondente[84] ale proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027.

Potrivit Legii Apelor 107/1996 cu modificările şi completările ulterioare, orice evacuare directă sau indirectă în resursele de apă, care ar putea conţine astfel de substanțe prioritare/prioritar periculoase, trebuie să fie reglementată din punct de vedere al gospodăririi apelor. În acest sens, se au în vedere aspectele prevăzute în *Ordinul Nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării*, precum și cele prevăzute în *Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii şi competenţelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă*.

În prezentul subcapitol se abordează atât aspectele privind **măsurile de bază**, cât și **măsurile suplimentare**, pentru ***limitarea/stoparea aportului de substanțe prioritare și poluanți specifici***, precum și costurile aferente acestora.

La nivelul anului 2020 nu au fost inventariate la nivelul spațiului hidrografic Crișuri unităţi industriale care intră sub incidenţa Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivei Cadru Apă și a Directivei 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei care ar putea afecta calitatea apelor de suprafaţă. Rezultatele monitorizării au arătat prezența în mediul de investigare biotă a unor substanţe prioritar periculoase (Hg şi difenileteribromuraţi) omniprezente, a căror sursă de proveniență este incertă, astfel că nu au fost identificate măsuri de bază pentru următorul ciclul de planificare 2022-2027.

Măsurile suplimentare pentru ***reducerea/eliminarea substanţelor prioritare/prioritar periculoase*** din sursele punctiforme şi difuze de poluare precum și pentru ***reducerea aportului de poluanți specifici*** sunt prevăzute în anexele corespondente[85] ale proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri *2022-2027*.

[84] Anexele 9.3, 9.4, 9.6, 9.7, 9.8, 9.9, 9,10 și 9.11 (numerele pot fi diferite de la bazin la bazin).
[85] Anexele 9.9, 9.10 și 9.12.

Totodată, la nivel național s-au avut în vedere o serie de măsuri suplimentare vizând corpurile de apă în care s-au înregistrat valori crescătoare ale tendinței concentrației de Pb, Cd și Hg în matricea sediment. Astfel, cu toate că tendința de creștere nu a fost semnificativă, din motive de prevenire a deteriorării stării bune, precum și în vederea realizării unei analize mai aprofundate a cauzelor acestor creșteri, s-au propus studii de cercetare[86] care au ca scop modelări în vederea stabilirii fondului natural, identificării surselor de poluare difuze, prognoze privind emisiile de astfel de poluanți etc. Studiile necesare propuse ca măsuri, au termen de finalizare cel târziu în 2024, lăsând timpul necesar până în anul 2026 pentru implementarea practică a măsurilor propuse/identificate în studii.

În ceea ce privește substanțele prioritare monitorizate/identificate în sedimente sau biotă, timpul de răspuns al măsurilor poate fi mai lung, iar pentru substanțele omniprezente din cauza persistenței acestora în mediul acvatic, faptului că unele sunt lent degradabile și în pofida implementării măsurilor, poate fi dificilă atingerea obiectivelor de stare chimică bună, prevăzute de DCA .

Pentru unele corpuri de apă afectate de poluarea din activități anterioare/istorice, sunt necesare perioade lungi de timp (care depășesc orizontul 2027), chiar și atunci când măsurile inițiale, considerate ca fiind adecvate, au fost implementate, iar activitățile antropice au încetat (de exemplu, activitățile miniere).

Se va continua procesul de monitorizare a substanțelor prioritare din sedimente în vederea creșterii gradului de confidență în realizarea analizei tendinței concentrațiilor acestora.

În ciuda progreselor substanțiale realizate în managementul poluării cu substanțe periculoase, cunoștințele trebuie continuu îmbunătățite. Multe măsuri pentru reducerea emisiilor și evacuărilor de substanțe prioritare în mediul acvatic au fost implementate, dar încă identificăm astfel de poluanți în mediul acvatic, aceștia având caracteristici omniprezente persistente, bioacumulative și toxice, ducând la neatingerea stării chimice bune a unor corpuri de apă de suprafață (sub-capitolul 6.2).

În cadrul UE, o gamă largă de politici și măsuri se concentrează pe problema poluării mediului cu materiale plastice și microplastice, existând și o preocupare ştiinţifică crescută privind microplasticele, deoarece aceste microparticule, din cauza dimensiunilor mici sunt uşor accesibile pentru o gamă largă de organisme acvatice şi transferate în cele din urmă de-a lungul lanţului trofic. Efectele biologice cronice asupra organismelor marine rezultă din acumularea de microplastice în celulele şi ţesuturile lor.

În încercarea de a combate poluarea cu materiale plastice, Comisia Europeană a propus o strategie pentru materialele plastice pe care Parlamentul European a susținut-o într-o rezoluție adoptată în septembrie 2018. Strategia identifică provocările cheie, inclusiv reutilizarea și reciclarea deșeurilor de plastic, emisiile de gaze cu efect de seră asociate cu producția și incinerarea de materiale plastice și prezența deșeurilor de plastic (inclusiv microplastice) în oceane.

Din această cauză este foarte important ca utilizarea excesivă de aditivi plastici să fie controlată şi să se introducă prevederi legislative pentru reglementarea surselor de gunoi din plastic. Acest lucru se poate face prin configurarea diferitelor procese de reciclare a plasticului dar și prin promovarea programelor de conştientizare, prin diferite medii sociale şi informaţionale, asupra pericolului pe care plasticului îl are asupra lanţului trofic.

La nivel European a fost aprobată Directiva 2019/904/UE privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, urmând a fi transpusă în legislația națională în iulie 2021.

9.8. Măsuri pentru prevenirea şi reducerea impactului poluărilor accidentale

Măsurile pentru prevenirea şi reducerea impactului poluărilor accidentale se referă, în special, la implementarea planurilor proprii de prevenire şi combatere a poluărilor accidentale ale unităţilor potenţial poluatoare şi la implementarea sistemului de avertizare în cazul poluărilor

[86]Anexa 9.12 a proiectului *Planului de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hifrografice 2022-2027.*

accidentale. Acestea au fost prezentate detaliat în cadrul *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

În acest sens se elaborează și se actualizează ori de câte ori este necesar, ***Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale ale resurselor de apă în spațiul hidrografic Crișuri.*** Obiectivul planului este acela de a determina posibilii poluatori să se pregătească și să intervină operativ în punctele critice cu mijloace tehnice, umane și materiale specifice, să fie capabili să-și asigure automonitoringul calității apelor evacuate și să îmbunătățească eficiența sistemelor de combatere a poluării.

Fiecare folosință de apă care poate prezenta surse potențiale de poluări accidentale, selectată de Administrațiile Bazinale de Apă și Sistemele de Gospodărirea Apelor, elaborează

Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale.

Planurile de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se întocmesc în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Ordinul nr. 226/2006 pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de alarmare în caz de poluări accidentale ale apelor din România – SAPA-ROM și a centrului internațional principal de alarmare în caz de poluări accidentale pe Dunăre din România – CIPA – ROM (pentru planurile elaborate la nivelul fiecărui bazin hidrografic);

- Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrul administrației și internelor nr. 1422/192/2012 pentru aprobarea *Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră*;

- Ordinul nr. 278/1997 privind metodologia cadru de elaborare a planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare (pentru planuri proprii ale utilizatorilor de apă potențial poluatori).

Măsurile de prevenire incluse în *Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale* se referă în principal la: reducerea periculozității în manipularea materialelor și produselor finite și depozitarea definitivă în condiții de securitate pentru apă și mediu, la activitățile de combatere a poluării (dotări tehnice și materiale necesare pentru sistarea poluării accidentale și limitarea raspândirii pe sol sau în apă), la stabilirea programului anual de instruire a lucrătorilor de la punctele critice și a echipelor de intervenție, precum și la activitățile autorităților pentru alarmare și informare.

La nivelul *spațiului hidrografic Crișuri* au fost stabilite în anul 2020 planuri proprii de prevenire şi combatere a poluărilor accidentale pentru 34 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale.

În România funcționează, în baza Ordinul nr. 226/2006, Sistemul de Alarmare în Caz de Poluări Accidentale (SAPA-ROM), cu subsistemul Centrul Internațional pentru Alarmare (PIAC) pentru cazurile de poluări accidentale majore transfrontiere. La nivelul bazinului Dunării funcționează Sistemul de Avertizare în Caz de Accidente (Accident Emergency Warning System - AEWS), care are ca obiectiv general creșterea siguranței și protecția mediului în cazul unei poluări accidentale, prin furnizarea rapidă de informații țărilor riverane Dunării afectate. Sistemul AEWS este format din subsisteme similare organizate la nivelul țărilor riverane.

Costurile măsurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potential poluatoare cuprind: costurile de manoperă, utilaje, materiale și costuri indirecte. Costurile se asigură din bugetul Administrației Bazinale de Apă Crișuri și bugetul propriu al unităților potențial poluatoare.

Responsabilitățile privind implementarea măsurilor revin:

- autorității competente din punct de vedere al reglementării protecției resursei de apă - Administrațiile Bazinale de Apă realizează avertizarea și intervenția în cazul poluărilor accidentale și asigură elaborarea și aplicarea Planurilor la nivelul fiecărui bazin hidrografic;

- utilizatorii de apă din punct de vedere al implementării măsurilor - parteneri pentru implementarea efectivă a măsurii care asigură punerea în aplicare a planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale și a sistemului de avertizare în cazul poluărilor accidentale.

De asemenea, este necesară intensificarea colaborării între toți factorii interesați în domeniul apelor, inclusiv cu Direcțiile de Sănătate Publică teritoriale, în vederea luării măsurilor cu privire la evitarea unui eventual impact negativ asupra sănătății populației în cazul unor poluări accidentale, în baza prevederilor H.G. nr. 270 din 3 aprilie 2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a comitetelor de bazin și art. 47 (aliniat 2, lit. B; alin. 7 lit.b) al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

9.9. Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost – eficienţă

Pentru corpurile de apă care riscă să nu îndeplinească obiectivele de mediu în anul 2027. o etapă importantă in procesul de planificare este corelarea rezultatelor analizei presiune – impact cu rezultatele analizei economice a utilizării apei pe baza scenariilor de dezvoltare. în vederea stabilirii unui program de măsuri coerent şi integrat.

În capitolul 3.4. s-au analizat presiunile semnificative din spaţiul hidrografic Crișuri. iar în capitolul 3.6 s-a evaluat impactul asupra corpurilor de apă. rezultând corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu datorită poluării cu nutrienţi. substanţe organice și substanţe prioritare. precum și presiunilor hidromorfologice.

În cazul în care prin implementarea măsurilor de bază nu se ating obiectivele de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane. s-a avut în vedere introducerea măsurilor suplimentare. Se pot stabili și implementa ulterior. de asemenea. măsuri suplimentare pentru creşterea gradului de protecţie sau îmbunătăţire a stării apelor. Măsurile de bază pentru reducerea poluării cu nutrienţi. substanţe organice și substanţe prioritare au fost prezentate în subcapitolele 9.1. 9.5 şi 9.7.

La stabilirea programelor de măsuri pentru proiectul *Planului de Management al spațiului hidrografic* Crișuri actualizat s-a utilizat ca an de plecare anul 2022. având în vedere că evaluarea costurilor pentru Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat. aprobat prin H.G. nr. 859/2016. s-a realizat pentru măsurile implementate în perioada 2016-2021.

La stabilirea măsurilor suplimentare s-au avut în vedere atât măsurile suplimentare planificate în *Planul de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016*. dacă corpurile s-au menținut la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2021. cât și măsurile suplimentare noi. stabilite în al treilea ciclu de planificare. pentru corpurile de apă la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2027.

Tipurile și costurile măsurilor suplimentare potențiale care se propun se stabilesc în funcţie de categoriile de presiuni (aglomerări umane. activităţi industriale şi agricole. alterări hidromorfologice). în vederea reducerii efectelor acestora asupra ecosistemelor acvatice.

9.9.1 Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă de suprafață

Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice

Considerații generale

Lucrările hidrotehnice executate pe cursurile de apă sau în legătură cu apele executate pentru reducerea riscului la inundații. producerea de energie prin hidrocentrale. asigurarea cerinţei de apă pentru populație. industrie și agricultură. regularizarea debitelor naturale. asigurarea condițiilor de navigație fac subiectul analizei în vederea stabilirii și implementării măsurilor de restaurare și/sau atenuare având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Având în vedere măsurile aferente reducerii efectelor alterărilor hidromorfologice se au în vedere atât măsuri de bază cât și măsuri suplimentare (cele 2 tipuri de măsuri fiind definte în introducerea capitolului 9).

Măsurile de bază se referă la implementarea prevederilor legislative și administrative din domeniul gospodăririi apelor. iar în relație cu presiunile hidromorfologice. acestea sunt:

- asigurarea debitului ecologic aval de lucrările hidrotehnice pentru menţinerea condiţiilor de viaţă ale ecosistemelor acvatice. etc. având în vedere prevederile *H.G. 148/2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic*;

- asigurarea întreţinerii albiei cursului de apă pe toată zona amenajată. în aval de baraj și pe zona de influenţă a acesteia. conform prevederilor 1176/2005 (privind aprobarea Statutului de organizare şi funcţionare a Administraţiei Naţionale "Apele Române");

- realizarea și funcționarea instalațiilor de măsurare a debitelor și volumelor de apă prelevate la toate lucrările și instalațiile aval de captare/de prelevare a apelor. conform prevederilor Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare;

- construirea de scări de peşti şi pasaje de trecere a ihtiofaunei pentru tipurile de lucrări hidrotehnice noi (baraje. stăvilare. praguri). având în vedere prevederile din Normativul Tehnic al lucrărilor Hidrotehnice nr. 1.215/2008 al O.M. nr. 1.163/2007;

- autorizarea. controlul și inspecţia la utilizatorii de apă;

- alte măsuri de întreţinere şi operare prevăzute în regulamentele de exploatare care conduc la atingerea obiectivelor de mediu.

Măsurile suplimentare se referă la:

- îmbunătăţirea conectivității longitudinale prin: realizarea de scări de pești /pasaje de trecere pentru migraţia ihtiofaunei pentru lucrările hidrotehnice deja existente. îndepartarea obstacolelor transversale de pe cursurile de apă;
- îmbunătăţirea conectivității laterale a corpurilor de apă prin aplicarea masurilor de retenție naturală a apei. inclusiv restaurarea cursurilor de apă. renaturări ale malurilor. crearea / restaurarea zonelor umede. dar și a măsurilor structurale (relocare diguri. breșe controlate. creare poldere). Aceste măsuri pot face subiectul măsurilor de protecție. respectiv a celor legate de măsuri privind managementul natural al inundațiilor avute în vedere în cadrul proiectelor de apărare împotriva inundațiilor
- măsuri de prevenire sau control al impactului advers al activităţilor de piscicultură. recreere şi pescuit sportiv. în relaţie cu presiunile hidromorfologice semnificative identificate;
- măsuri de adaptare la schimbările climatice (inundaţii. secetă) legate în special de exploatarea lacurilor de acumulare;
- măsuri de atenuare care fac subiectul studiilor de prefezabilitate şi fezabilitate;
- studii de cercetare/prefezabilitate/fezabilitate pentru îmbunătăţirea cunoştintelor în vederea reducerii incertitudinilor. etc.

Referitor la măsurile adresate alterărilor hidromorfologice în cadrul *Planului de Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic international al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României aprobat prin HG 859/2016* a fost elaborat un *Catalog al măsurilor de restaurare și atenuare aferente alterărilor hidromorfologice*. prezentat în *Anexa 6.1.4.H.a.*

Având în vedere necesitatea completării acestui catalog cu elemente noi care suțin atât identificarea unei game cât mai complete de măsuri dar și evaluarea eficienței acestora în scopul optimizării procesului de selecție și implementare. în cadrul procesului de actualizare a Planului de Management 2022-2027 s-a considerat necesară revizuirea acestuia. Astfel. elementele noi care vin sa completeze acest catalog sunt:

- Clasificarea măsurilor de atenuare/renaturare. având în vedere tipul activităților generatoare de presiuni/alterări hidromorfologice dar și categoriile de ape de suprafață (râuri. lacuri. ape costiere. ape tranzitorii) ale apelor de suprafață asupra cărora se aplică aceste măsuri.
- Stabilirea eficienței măsurilor de atenuare/renaturare în planul tuturor elementelor de calitate cerute de Directiva Cadru a Apă (elemente biologice. hidro-morfologice și fizico-chimice suport).

Masurile privind reducerea efectului presiunilor hidromorfologice cuprind:

A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale
B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale
C. Masuri pentru stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice
D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice

A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale

- **Măsuri realizate in ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management al Sh Crișuri actualizat 2016-2021)**

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul *asigurarea conectivității longitudinale* a corpurilor de apă. în cadrul celui de al doilea Plan de Management actualizat (2016-2021) al S.h. Crișuri s-au avut în vedere. în general. măsuri care să asigure în primul rând conectivitatea longitudinală în cazul barărilor transversale existente. cu înălțimi mai mici de 15 m (considerate fezabile tehnic) pe cursurile de apă.

Referitor la barajele cu înălțimi mai mari de 15 m. precizăm că în anul 2017. a fost finalizat *Studiul privind analiza pre-fezabilității lucrărilor pentru facilitarea migrării ihtiofaunei pentru baraje cu înălţimi mai mari de 15 m. Studii de caz*. Rezultatele studiului prezintă o serie de considerații de natură tehnică care vin să susțină nefezabilitatea unor soluții de migrare pentru aceste tipuri de baraje. ținând cont atât de particularitățile geomorfologice ale amplasamentului acestor baraje în România (zona de munte). dar și conisderații ce țin de soluția în sine.

Astfel putem enumera:

- existența versanților abrupți cu pante foarte mari care implică suprafețe foarte mari pentru realizarea pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- lungimi foarte mari ale pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- sensibilate ridicată la fluctuațiile apei în bazinul din amonte. lucru care duce la construcții suplimentare la intrarea apei în pasajul de migarare (la ieșirea peștilor)
- volume mari de săpătura.

Măsurile de asigurare a conectivității longitudinale realizate în cadrul celul de al doilea ciclu de planificare se regasesc în cadrul Subcap. 9.9 - *Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost-eficienţă - Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice* din proiectul Planului de management actualizat 2021 pentru Administrația Bazinală de Apă Crișuri.

- **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021**

Identificarea măsurilor suplimentare de tipul *asigurarea conectivității longitudinale* a corpurilor de apă urmează abordarea din cadrul Planului de Management actualizat (2016-2021) în sensul considerării măsurilor care fac subiectul barajelor cu înălțimi mai mici de 15 m.

Măsurile de asigurare a conectivității longitudinale la nivelul Sh Crișuri se regăsesc în cadrul *Anexei 9.12.Măsuri suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor semnificative în vederea imbunătăţirii stării apelor din cadrul proiectului Planului de management actualizat 2021* pentru Adminisția Bazinală de Apă Crișuri.

B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale

- **Masuri realizate in ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021)**

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul asigurării conectivității laterale a corpurilor de apă. în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare (Planul de Management actualizat (2016-2021)) al Sh Crișuri s-au avut în vedere măsuri care au vizat în principal lucrările de apărare împotriva inundațiilor. Aceste măsuri sunt adresate în principal măsurilor de retenție naturală a apei (NWRM – Natural Water Retention Measures). măsuri care au facut subiectul Catalogului de Masuri elaborat atât la nivelul PMBH dar și PMRI. Caracterul multifuncțional. dar și beneficiile multiple ale măsurilor de retenție naturală a apei au fost prezentate în cadrul *Planului Național de Management actualizat al Sh Crișuri aprobat prin HG 859/2016.*

Astfel. aceste măsuri constau în: remeandrarea cursului de apă. reconectarea brațelor moarte și a canalelor laterale restaurarea. conservarea luncii inundabile/zonelor umede. creare de insule artificiale laterale. restaurarea structurii zonei ripariene - consolidare vegetativă prin plantare cu arbuști. inclusiv diversificarea structurii malului înierbare. cleionaje. fascine etc) pentru reducerea fenomenul erozional).

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale. propuse la nivelul Sh Crișuri în cadrul *Planului de Management al Sh Crișuri actualizat*. aprobat prin HG 859/2016. la nivelul Sh Crișuri nu au fost stabilite măsuri de tipul diversificare a structurii malurilor și consolidări vegetative.

Măsurile de asigurare a conectivității laterale realizate în cadrul celul de al doilea ciclu de planificare se regasesc în cadrul Subcap. 9.9 - Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost-eficienţă - Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice din proiectul Planului de management actualizat 2021 pentru Administrația Bazinală de Apă Crișuri.

- **Măsuri propuse în Planul de Management al Riscului la Inundații**

În vederea consolidării legăturii Directivei Cadru Apă (DCA) cu Directiva Inundații (FD) este necesară identificarea și aplicarea de măsuri care să atingă obiectivele ambelor directive și care pot sprijini coordonarea între Planurile de Management ale bazinelor hidrografice și Planul de Management al Riscului la Inundații

Având în vedere *Planul de Management al Riscului la Inundații la nivelul Sh Crișuri*. aprobat prin *HG 972/2016* în cadrul măsurilor propuse au fost identificate un numar de 26 măsuri de tipul *Măsuri de retenţie naturală a apei*.

Acestea reprezintă măsuri de retenţie naturală a apei care susțin atingerea și menținerea obiectivelor celor două Directive (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații) și cuprind:

- Renaturarea malurilor cursului de apă (protecţii vegetative)

În conformitate cu *Studiul pentru implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea si Managementul riscului la Inundații (PMRI)*. realizat de INHGA în anul 2019. din totalul de 26 măsuri. un număr de 17 măsuri au fost finalizate. 1 fiind în derulare și un număr de 8 măsuri sunt considerate în al doilea ciclu de planificare aflat în derulare.

Din punct de vedere al tipurilor de măsuri. în cadrul PMRI. la nivelul Sh Crișuri au fost propuse un număr de 26 măsuri de tip renaturare maluri cursuri de apă (protecții vegetative) pe o lungime de 3.65 km.

- **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021**

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale. la nivelul Sh Crișuri sunt propuse un număr de 3 măsuri de îmbunătățire a conectivității laterale de tipul creare/restaurarea luncilor inundabile/zone umede. reconectare brațe moarte. renaturare maluri. refacere a ecosistemelor/îmbunătățirea habitatelor din zona ripariană.

C. Stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice

- **Măsuri realizate în ciclul doi de implementare al DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021)**

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri în cadrul Planului de Management actualizat 2016-2021. probat prin HG 859/2016 nu au fost propuse măsuri privind stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice.

Menționăm că în cadrul ciclului II de planificare al Planului de Management Bazinal a fost finalizată și promovată prin HG 148/2020 *Metodologia de determinare a debitelor ecologice*.

Metodologia are la bază prevederile Ghidului Comisiei Europene nr. 31 *Ghidul pentru stabilirea debitului ecologic/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document No. 31 (2015*). Așa cum s-a precizat și în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea 2016 aprobat prin HG 859/2016*. metodologia are la bază următoarele principii:

- Variabilitatea naturală a regimului hidrologic ținând cont de variația sezonieră;
- Definirea Debitului Ecologic în funcție de tipologia cursurilor de apă din România;
- Nevoile de habitat ale speciilor de pești dominante. corespunzătoare fiecărei tipologii.

- **Masuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2021**

Cadrul general

Asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare sau de captare a apei amplasate pe cursurile de apă de suprafață (având ca tipuri de folosințe alimentare cu apă a localităților și a operatorilor economici. producerea de energie electrică. piscicultură. irigații) constituie o *măsură de bază* care să asigure suport pentru atingerea şi menținerea stării ecologice bune. respectiv atingerea potențialului ecologic bun pentru toate corpurile de apă de suprafață.

HOTĂRÂREA nr. 148 din 20 februarie 2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic specifică faptul că debitul ecologic trebuie calculat pentru corpurile de apă amplasate aval de lucrările de barare sau de captare a apei. conform metodologiei pentru determinarea debitului ecologic. parte integrantă a actului legislativ menționat.

În conformitate cu prevederile *Legii 243/2018 privind aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 78/2017 pentru modificarea şi completarea Legii apelor nr. 107/1996 (pct.14. Art III). "în termen* ***de patru ani*** *de la date intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe de urgență. titularii autorizațiilor de gospodărire a apelor care dețin lucrări de barare sau de captare a apei. amplasate pe cursurile de apă. au obligația să notifice autoritatea competentă de gospodărire a apelor cu privire la aplicarea prevederilor art. 53 alin (4); în caz contrar. autorizația de gospodărire a apelor își pierde valabilitatea"".*

În contextul legislativ mentionat mai sus. pentru îndeplinirea cerinţelor DCA privind asigurarea debitelor ecologice în aval de **barajele aflate în administrarea ANAR** se analizează posibilitatea existenţei unor soluţii constructive care să poată fi realizate fără a implica costuri disproporționate.

Astfel la nivelul INHGA se desfășoară *Studiul suport pentru implementarea debitelor ecologice. în conformitate cu cerinţele Directivei Cadru a Apei*. pentru o serie de baraje prioritare aflate în administrarea Adimnistrației naționale Apele Române. studiu ce are ca obiectiv asigurarea suportului tehnic pentru implementarea debitelor ecologice în conformitate cu prevederile HG 148/2020. Studiul va fi finalizat în Noiembrie 2021 iar rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul Național de Management actualizat 2022-2027.

Asigurarea debitelor ecologice/de servitute în aval de baraje presupune o modificare a regulamentelor de exploatare ale lacurilor de acumulare în vederea includerii acestuia. acolo unde exista instalaţii prin care se asigură evacuarea debitului.

În cadrul studiului este în curs de realizare o bază de date care include informaţii tehnice despre lucrările hidrotehnice de tip baraj. precum şi analiza unor modalităţi de abordare pentru diversele situaţii întâlnite în practică. mai exact existenţa soluţiilor tehnic-fezabile de asigurare a debitului ecologic. respectiv existența uvrajelor de tranzitare a debitelor.

În primă fază. în scopul realizării bazei de date precum şi pentru a dezvolta o schemă/un mod de abordare pentru toate barajele aflate în administrarea A.N.A.R.. s-a elaborat un chestionar prin care să se obţină informaţii relevante în ceea ce priveşte modalităţile existente sau potenţiale de implementare în practică a debitului ecologic.

Într-o primă etapă au fost supuse analizei. din punct de vedere tehnic. regulamentele de exploatare pentru un număr de 21 baraje aflate în administrarea Administraţiei Naţionale "Apele Române" pentru care in anul 2020 a fost calculat debitul ecologic în studiile elaborate în anii anteriori de către specialiştii din cadrul I.N.H.G.A. În etapa actuală continuă analiza tehnică pentru un număr suplimentar de 35 baraje aflate în administrarea ANAR.

Referitor la **lucrările de barare amplasate pe cursurile de apă aflate în exploatarea Hidroelectrica S.A.** pentru care au fost solicitate studii hidrologice privind determinarea debitelor ecologice este de precizat că debitele ecologice sunt calculate la nivelul tutoror barajelor aflate în administrarea Hidroelectrica SA. (inclusiv captările secundare). iar până în prezent au fost elaborate 107 caiete de sarcini. pentru care în prezent Hidroelectrica SA se află în curs de achiziție a studiilor hidrologice privind determinarea și calculul debitelor ecologice.

Rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul de Management actualizat 2022-2027.

D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice

- **Masuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri aprobat prin HG 859/2016)**

În afara măsurilor privind asigurarea conectivității longitudinale și laterale precum și a celor de îmbunătățire a regimului hidrologic. respectiv de asigurare a debitului ecologic au fost realizate o serie de alte măsuri specifice. măsuri prevăzute în cadrul *Planului de Management bazinal hidrografic actualizat aprobat prin HG 859/2016*.

Astfel în cadrul spațiului hidrografic Crișuri au fost realizate un număr de 10 măsuri de tipul. monitoring de investigare pentru determinarea presiunii semnificative.

- **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat 2021**

În cadrul proiectului planului de management actualizat 2021 **al Sh Crișuri** nu sunt propuse alte măsuri specifice de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice care susțin procesul de atingere a obiectivelor de mediu. până în momentul de față .

Un aspect important în cadrul măsurilor propuse în proiectul Planului de Management actualizat 2021 îl reprezintă măsurile care vizează regimul sedimentelor.

În cadrul proiectului *Danube Sediment* (*a se vedea Sub cap 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative*) a fost elaborat un catalog de măsuri privind managementul sedimentelor. catalog ce face subiectul bunelor practici in relație cu măsurile privind alterarea regimului sedimentelor si care a stat la baza Catalogului măsurilor de atenuare aferente alterărilor hidromorfologice.

- **Măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării cu substanţe organice. nutrienţi şi substanţe prioritare în vederea atingerea stării bune a apelor**

Măsurile suplimentare sunt aplicabile corpurilor de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. respectiv corpurile de apă stabilite în capitolul 3.6. având în vedere presiunile punctiforme şi difuze aparţinând activităţilor industriale şi agricole. aglomerărilor umane. dar şi altor surse. identificate la capitolul 3.4.

În cadrul proiectului Planului de management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat pentru perioada 2022-2027. **măsurile suplimentare se consideră potențiale având în vedere că acestea se supun consultării publice. conform cerințelor art. 14 al Directivei cadru Apă. în vederea includerii în Planului Național de management actualizat. care va fi aprobat prin hotărâre de guvern.**

În cadrul Planului de management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat. aprobat prin HG nr. 859/2016. la același capitol 9.9. au fost descrise categoriile de măsuri suplimentare şi estimările de costuri unitare specifice pentru evaluarea cheltuielilor de investiţii şi operare a măsurilor suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor din activităţile umane în vederea îmbunătăţirii stării apelor.

Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea impactului aglomerărilor umane se referă la acele măsuri adiționale faţă de prevederile Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane. majoritatea fiind măsuri de tipul:

- aplicării limitelor mai stringente ale poluanților (nutrienți. substanțe organice) în efluentul stațiilor de epurare în aglomerări umane mai mari de 2.000 l.e.. respectiv construirea / modernizarea stațiilor de epurare cu treaptă terțiară în aglomerări cu 2.000 – 10.000 l.e. și cu mai puțin de 2.000 l.e.;
- realizării sistemelor centralizate de colectare a apelor uzate pentru aglomerarile umane mai mici de 2.000 l.e.;
- realizării stațiilor și epurare (mecano-biologică) pentru aglomerarile umane mai mici de 2.000 l.e.;

Aceste măsuri sunt în principal măsuri noi rezultate în urma revizuirii documentelor de planificare oficiale. proiectelor și studiilor de fezabilitate tehnică. Master Planurilor Judeţene. etc.

Măsurile suplimentare potențiale planificate să se implementeze în spațiul hidrografic Crișuri, în perioada 2022-2027 și după 2027 sunt necesare pentru aglomerările umane în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **până în anul 2027 și după anul 2027**, acestea fiind prezentate în Anexa 9.13 a proiectului Planului de management al spațiului hidrografic Crișuri.

Astfel. s-au identificat un număr de 45 măsuri cu o valoare a investițiilor și alte costuri de 41486817 Euro. care **se implementează în perioada 2022-2027**, din care:

- 35 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 l.e., în valoare de 37.921.817 Euro;
- 10 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice și terțiare) în aglomerările umane mai mici de 2.000 l.e., în valoare de 3.565.000 Euro;

Aceste măsuri suplimentare se aplică pentru o presiune de tip 1.1. – Punctiform – Ape uzate urbane și presiuni de tip 2.6 – Difuz – Evacuări neconectate la rețeaua de canalziare, la nivelul unui număr de 17 corpuri de apă (din care 17 CA râuri).

La măsurile suplimentare planificate pentru realizare în perioada 2022-2027 se adiționează **32 măsuri suplimentare pentru aglomerări umane** în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **după anul 2027**, cu o valoare a investițiilor și altor costuri de 27.270.800 Euro. din care:

- 24 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 l.e., în valoare de 23.106.000 Euro;
- 8 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice și terțiare) în aglomerrările umane mai mici de 2.000 l.e., în valoare de 4.164.800 Euro;

Se precizează că măsurile suplimentare pentru aglomerările mai mici de 2.000 l.e. de tip rețele de canalizare, aglomerări considerate presiuni semnificative care împiedică atingerea stări bune apelor, sunt propuse pentru finanțare în **Planul de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR)** transmis spre analiză la Comisia Europeană în luna iunie 2021.

În PNRR Pilon I – Tranziția verde. Componenta 1 - Managementul sistemului de apă și canalizare sunt identificate măsuri suplimentare în aglomerări sub 2000 de l.e. pentru reducerea poluării cu substanţe organice. nutrienţi şi substanţe prioritare în vederea atingerea stării bune a apelor. „***Astfel. Planul național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă pe teritoriul României identifică aglomerări umane sub 2000 de l.e. cu impact negativ asupra stării corpurilor de apă. parte din ele având şi impact asupra unor situri Natura 2000 fiind amplasate în interiorul sau în vecinătatea acestora***”.

Lista indicativă a aglomerărilor sub 2000 de l.e care pot face obiectul acestor investiții este cuprinsă în proiectul Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri . iar accesul la finanțare se va face în funcție de nivelul de maturitate al proiectelor de investiții și în limita alocării disponibile. Investițiile vor fi implementate de către autoritățile publice locale în parteneriat cu operatorul sistemului existent.

În concluzie, pentru atingerea obiectivelor de mediu pentru 22 corpuri de apă, valoarea totală estimată a costurilor de investiții și altor costuri pentru măsurile suplimentare potențiale, planificate să se realizeze în perioada 2022-2027 și după 2027, este de 61027817 Euro.

Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea efectelor activităţilor industriale se referă la:

- măsuri adiționale față de măsurile de bază pentru implementarea cerințelor Directivelor europene (ex. Directiva IED, Directiva 2008/98/CE etc.), respectiv:
- măsuri suplimentare restante din Planul de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat, *aprobat prin HG nr. 859/2016,* care trebuiau să se realizeze până în anul 2021 și care sunt transferate în cel de-al treilea ciclu de planificare.

La nivelul spațiului hidorgrafic Crișuri nu au fost identificate măsuri suplimentare pentru reducerea efectelor activităţilor industriale, în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul *Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat 2022-2027*, comparativ cu *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2016-2021, aprobat prin H.G. nr. 859/2016*,

referitoare la măsurile suplimentare pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole, se evidențiază în principal următoarele:

În contextul actualizării legislației în ceea ce privește aplicarea Codului de bune practici agricole. prin *HG nr. 587/2021 pentru modificarea şi completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, la art. 5. aliniat (1). pct. a) al Anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, se precizează că aplicarea Codului de bune practici agricole (CBPA) se face în mod voluntar de către fermieri. În acest context, măsurile sub CBPA care în Planul de management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, erau considerate măsuri de bază pentru implementarea cerințelor Directivei Nitrați, începând cu 2021 devin măsuri suplimentare.

Măsurile suplimentare pentru activităţile agricole planificate pentru perioada 2022-2027 se referă în general la: reducerea eroziunii solului, aplicarea practicilor de cultivare pentru reducerea utilizării/poluării cu produse fitosanitare, protejarea corpurilor de apă împotriva poluării cu pesticide, aplicarea codului de bune practici agricole, respectiv alte măsuri decât cele din Programul de Acțiune (descrise în Anexa 9.4), aplicarea codului de bune condiţii agricole şi de mediu şi a altor coduri de bună practică în ferme, consultanță / instruiri pentru fermieri, conversia terenurilor arabile în pășuni, realizarea şi menţinerea zonelor tampon de-a lungul apelor la o distanță mai mare decât cea prevăzută în/de legislația în vigoare, aplicarea agriculturii organice, prevenirea și combaterea poluării din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice (de ex. conversia terenurilor arabile în pășuni).

Măsurile necesare a fi luate de către fermieri pentru atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă pot fi finanţate prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020 (FEADR). în conformitate cu prevederile Regulamentelor Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală. Acest sprijin are la bază Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) care acoperă perioada 2014-2020 și care conţine domeniile de intervenție şi măsurile care răspund acestor domenii de intervenție. precum şi un plan de finanţare. Prin PNDR 2014-2020 se implementează o serie de măsuri de mediu şi climă care contribuie direct sau indirect la Prioritatea 4 (P4) – Refacerea. conservarea şi consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură. Domeniul de Intervenție 4B – Ameliorarea gestionării apelor. inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor.

În PNDR 2014-2020 este disponibilă finanțarea măsurilor agricole pentru protejarea corpurilor de apă. prin intermediul domeniilor de intervenție. care pot sprijini atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă. respectiv:

- **Măsuri de eco-condiționalitate (cross-compliance – Pilon I CAP):**
  - M1 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
  - M4.1 Investiții în exploatații agricole și pomicole
  - M4.3 - Investiţii pentru dezvoltarea. modernizarea şi adaptarea infrastructurii agricole şi silvice – componenta infrastructură irigații
  - M6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
  - M6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici
- **Măsuri de agro-mediu (agri-environment – Pilon II CAP):**
  - M.8.1 - Împădurirea şi crearea de suprafeţe împădurite
  - M10 – Agromediu și climă
  - M11 – Agricultură ecologică
  - M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
  - M15.1 - Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă.

Detalii privind descrierea acestor tipuri de măsuri se regăsesc în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri, aprobat prin HG nr. 859/2016. Distribuția zonelor eligibile[87] la nivel de județ și centru local pentru: Măsurile M10. M11 și M13 este disponibilă pe

[87] https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/hartile-zonelor-eligibile-pentru-m10-m11-si-m13.html

website-ul Ministeruui Agriculturii și Dezvoltării Rurale. De asemenea, este disponibil și calendarul lucrărilor agricole pe parcelele aflate sub angajament, în acord cu condițiile de bază relevante și cerințele specifice M10 „agro-mediu și climă”[88].

De asemenea, au fost planificate sesiuni de instruire a 4101 participanți organizate în anul 2021 la nivelul Direcțiilor Agricole județene și al Agenției Naționale a Zonei Montane pentru dobândirea de către beneficiarii M.10 și M.11 din PNDR 2014-2020 a competențelor necesare implementării angajamentelor.

Pentru aceste măsuri și sub-măsuri au fost planificate în perioada 2014-2020 cca. 6.1 miliarde Euro, din care s-au cheltuit până în luna mai 2021 cca. 3.684 miliarde Euro (60.4%) costuri de investiții și alte costuri. Restul de fonduri se vor cheltui cu precădere până în anul 2023.

Pentru perioada 2022-2027 se află în pregătire Planul Național Strategic post 2020 (PNS) care reunește obiectivele și activitățile țintă pentru îmbunătățirea performanței socio-economice și de mediu a sectorului agricol și a zonelor rurale. PNS ar trebui să acorde o atenție deosebită criteriilor de referință și cerințelor privind obiectivele legate de mediu și climă. În plus. Comisia Europeană recomandă să fie incluse și criterii solide privind schimbările climatice pentru a reflecta pe deplin obiectivele strategice din Pactul Ecologic European, cu referire în special la „De la fermă la consumator”. Introducerea cerințelor Directivei cadru Apă și a Directivei privind utilizarea sustenabilă a pesticidelor în eco-condiționalitate ar sprijini punerea în aplicare și realizarea obiectivelor lor specifice. În plus, noul Cod de Bune Practici Agricole ar putea avea un impact pozitiv asupra calității apei, prin optimizarea gestionării nutrienților la fermă, și a sechestrării dioxidului de carbon din soluri. Condiționalitatea îmbunătățită ar fi obligatorie pentru punere în aplicare și respectare de către fermierii care primesc plăți directe de la AFIR. **În momentul în care PNS pentru România se va finaliza vor fi disponibile informații referitoare la planificarea și alocarea costurilor pentru măsurile de eco-condiționalitate și agro-mediu**.

De asemenea, în categoria instrumentelor de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri, se propune modificarea legislației naționale în domeniul gospodăririi apelor, astfel încât activitățile agricole – ferme vegetale să poată fi reglementate din punct de vedere al gospodăririi apelor, în vederea monitorizării resursei de apă subterană și ulterior de a se putea prevede măsuri și controlul aplicării acestora în scopul asigurării prevenirii poluării și controlului emisiilor difuze de substanțe poluante (nitrați, pesticide).

De asemenea, un instrument important este consolidarea colaborării între sectoarele gestionării apei și agriculturii, în vederea integrării politicilor de mediu și agricole.

Pentru a aborda provocările multidimensionale și pentru a atinge obiectivele ambițioase ale Directivei Cadru Apă și ale noii Politiici Agricole Comune, gestionarea apei agricultura și agricultura trebuie să fie bine aliniate prin strategii coordonate și acțiuni comune pentru a asigura atât protecția resurselor de apă, cât și mijloacele de trai economice a fermierilor și producția de alimente de înaltă calitate.

În acest sens, un bun exemplu este elaborarea la nivelul bazinului Dunării a unor documente de politică privind apa și agricultura și referitoare la aspecte practice, respectiv Documentul de politică privind Agricolă Comună după 2020 și Managementul Apei în Bazinul Fluviului Dunărea și Ghidul privind agricultură durabilă la nivelul bazinului Dunării (https://www.icpdr.org/main/issues/agriculture). Documentul oferă țărilor dunărene sprijin pentru pregătirea și implementarea politicilor naționale de agro-mediu, a Planurilor Strategice ale PAC și a strategiilor relevante ale Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice. Acesta va oferi un cadru politic potrivit cu un set de instrumente recomandate, care să faciliteze luarea deciziilor la nivel național în domeniul apei și al agriculturii și să identifice obiective comune, să stabilească politici adecvate și să implementeze acțiuni comune și măsuri eficiente din punct de vedere al costurilor.

Un alt instrument de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri este aplicarea **Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor (PPP)** elaborat de experții AIPROM, în colaborare cu experții Universității de Științe Agronomice și Medicină

[88] https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/calendar-lucrari-agricole-masura-10-2021.html

Veterinară București (USAMV) și ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Autoritatea Națională Fitosanitară, respectiv ai oficiilor fitosanitare județene. Se menționează că aplicarea Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a PPP **se realizează pe bază voluntară de către fermieri**. În acest context ghidul de bune practici nu face obiectul reglementării prin intermediul actelor normative, și în consecință nu are un caracter obligatoriu pentru fermieri.

*

* *

În *Tabelul 9.6.1.* se prezintă planificarea din perioada 2022-2027 și în *Tabelul 9.6.2.* planificarea din perioada după 2027, **pentru costurile totale ale măsurilor de bază şi măsurilor suplimentare pentru implementarea programului de măsuri la nivelul spațiului hidrografic Crișuri**. Se observă că cca. 86,36% din alocarea costurilor de investiții pentru cel de-al treilea ciclu de planificare a programului de măsuri revine măsurilor aplicate pentru aglomerările umane, respectiv finanţării măsurilor pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată.

Asigurarea finanţării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2022-2027 se va realiza în principal din:

- **27.22 %** Fonduri europene - Fonduri de Coeziune. Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Facilitatea de Redresare și Reziliență, Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fonduri LIFE, alte fonduri;
- **39.11 %** Fonduri naționale guvernamentale şi locale (buget stat, buget local, redevențe din contribuții, etc.);
- **8.84 %** Surse proprii ale agentului economic;
- **7.92 %** Surse ale A.N. “Apele Române”;
- **16.91 %** Surse de finanţare neidentificate.

Măsurile de bază şi suplimentare stabilite în al treilea ciclu de planificare vor fi reanalizate. având în vedere identificarea stadiului operaţional al acestora. îmbunătăţirea evaluării efectelor măsurilor asupra stării corpurilor de apă, precum şi pe baza dezvoltării de noi instrumente tehnice pentru modelarea substanţelor organice şi a substanţelor prioritare. De asemenea, continuarea şi dezvoltarea activităţilor de monitoring integrat al calităţii apelor vor contribui la clarificarea aportului şi impactului surselor de poluare asupra stării corpurilor de apă.

Costurile necesare pentru implementarea *Programului de măsuri 2022-2027* au fost estimate pe baza informaţiilor disponibile la acest moment. Ele se pot modifica în următorul ciclu de planificare în funcţie de următoarele aspecte importante:

- desfășurarea procesului de consultare a publicului privind proiectul Planului de Management al spațiului hidrografic Crișuri actualizat care conduce atât la completarea datelor și informațiilor lipsă privind costurile, dar și modificarea măsurilor sau noi măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului de confidenţă în evaluarea stării/potenţialului corpurilor de apă, precum şi îmbunătăţirea sistemului de caracterizare aplicat la nivelul corpurilor de apă, care vor putea conduce la reactualizarea măsurilor şi costurilor;
- apariția de noi măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2021*;
- completarea informațiilor privind măsurile şi a costurile aferente acestora, având în vedere și rezultatele studiilor de cercetare, studiilor de fezabilitate sau studiilor pilot ce se elaborează în al treilea ciclu de planificare;
- stabilirea măsurilor suplimentare concrete şi a costurilor aferente acestora pentru zonele protejate, pe baza elaborării şi implementării tuturor planurilor de management ale ariilor naturale protejate;
- corelarea măsurilor propuse cu noile soluţii tehnologice datorate în principal progresului tehnic;
- implementarea cerințelor Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

Tabel 9.6.1. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni

Nr. crt.	Categoria de presiune	Costul măsurilor de bază planificate 2022-2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate 2022-2027 (Euro)			Costul total al măsurilor 2022-2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări umane*)	546.038.952	33.625.565	0	41.486.817	2.038.691	0	587.525.769	35.664.256	0
2	Industrie**)	57.145.908	135.400	291.405	0	0	0	57.145.908	135.400	291.405
3	Agricultura ***)	29.767.250	10.058	430.920	0	0	0	29.767.250	10.058	430.920
4	Hidromorfologie****)	1.291.992	0	0	4.579.151	0	0	5.871.143	0	0
5	Alte *****)	0	18.251.323	50.989.609				0	18.251.323	50.989.609
	Total	634.244.102	52.022.346	51.711.934	46.065.968	2.038.691	0	680.310.070	54.061.037	51.711.934

*) sunt incluse costuri pentru construirea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată. precum și măsuri pentru asigurarea managementului nămolului.

**) sunt incluse costuri pentru toate măsurile aferente unităților industriale. inclusiv costurile pentru unitățile aflate sub incidența Directivelor IED. SEVESO. E-PRTR. etc.

***) sunt incluse costuri pentru implementarea Directivei Nitrați. proiectului Controlul poluării cu nutrienți în agricultură. măsurilor la nivelul fermelor zootehnice și măsurile pentru asigurarea managementului pesticidelor. măsuri prevăzute în PNDR 2014-2020. etc.

****) sunt incluse costuri pentru măsurile și instrumentele de asigurare a conectivității longitudinale și laterale a corpurilor de apă. alte măsuri specifice.

*****) sunt incluse costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii. schimbărilor climatice. realizarea de studii de cercetare. monitorizare suplimentară. acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului. etc.

Tabel 9.6.2. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în perioada 2022-2027 (EURO)		
		Investiții	Operare/ întreținere anuale	Alte costuri
1	**Măsuri de bază (art. 11.3)**	**634.244.102**	**52.022.346**	**51.711.934**
1.1	Măsuri legislație (art. 11.3a)	575.806.202	33.635.623	7.890.157
1.2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	58.437.900	18.386.723	43.821.777
2	**Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)**	**46.065.968**	**2.038.691**	**0**
3	**Total măsuri (1+2)**	**680.310.070**	**54.061.037**	**51.711.934**

Tabel 9.7. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Crișuri pentru implementarea programului de măsuri după anul 2027.

Nr crt	Categoria de presiune	Costul măsurilor de bază planificate după 2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate după 2027 (Euro)			Costul total al măsurilor după 2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări	121.105.091	6.581.735	0	27.270.800	1.219.664	0	148.375.891	7.801.399	0
2	Industrie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Hidromorfologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Alte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	**121.105.091**	**6.581.735**	**0**	**27.270.800**	**1.219.664**	**0**	**148.375.891**	**7.801.399**	**0**

10. EXCEPŢII DE LA OBIECTIVELE DE MEDIU

10.1. Analiza Cost-Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate

Așa cum a fost precizat în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, Analiza Cost-Beneficiu (ACB) a fost utilizată ca și instrument analitic în estimarea impactului socio-economic și de mediu (în termeni de beneficii și costuri), având în vedere aplicarea de măsuri, planuri de investiții și/sau proiecte individuale care vizează diferite sectoare economice (driveri) precum: alimentarea cu apă și epurarea apelor uzate, apărarea împotriva inundațiilor, producerea de energie, irigatii și transporturi.

Astfel, analiza cost-beneficiu a fost utilizată ca și instrument analitic în procesul de identificare al excepțiilor de la obiectivele de mediu, aspect relaționat cu analiza de disproporționalitate a costurilor având în vedere aplicarea Art 4.4 și a art 4.5. În acest context, metodologia de realizare a ACB utilizată în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, a implicat atât o analiză financiară, cât și o economică (de mediu și socială) a programului de măsuri, la nivelul unui bazin hidrografic. și în cadrul căreia, disproporționalitatea a fost analizată din punct de vedere al raportului Cost-Beneficiu.

În procesul de analiză a costurilor disproporționate s-a evaluat în ce proporție costul total (de capital, operare, întreținere) este considerat disproporționat sau care este pragul peste care acest cost devine disproporționat.

Metodologia privind ACB, ca rezultat al "*Studiului privind analiza cost beneficiu aferentă programului de măsuri necesare atingerii stării bune a corpurilor de apă în anul 2021. Identificarea pragului de disproporționalitate al costurilor asociate programului de măsuri în vederea justificării excepțiilor de la obiectivele de mediu ale corpurilor de apă, conform cerințelor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE",* elaborat de Institutul Național de Cercetări Economice" Costin C. Kirițescu este prezentată în cadrul *Cap.10.1. Analiza Cost-Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate* din cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016.*

Precizăm că în conformitate cu termenii de aplicare a excepțiilor - *Art 4.4, Art 4.5, 4.7 ai Directiva Cadru Apă*, în cadrul *Planului de Management actualizat 2022-2027,* analiza de disproporționalitate va fi considerată în potentialele situații care pot viza aplicarea Art 4.5, 4.7.

Tinând cont că în această etapă o serie de măsuri nu pot fi încă evaluate din punct de vedere al costurilor, ca și componenta a ACB având în vedere: procesul de identificare a măsurilor de apărare împotriva inundațiilor ca parte integrantă a actualizării *Planului de management a Riscului la Inundații,* aflat în process de elaborare; necesitatea finalizării unor studii de fezabilitate al căror rezultat va furniza elementele de cost, analiza cost beneficiu va fi abordată ulterior publicării proiectului Planului de Management actualizat 2021.

Facem precizarea că având în vedere proiectul *RO Floods* (a se vedea *Cap.3.4.4. Viitoare proiecte potenţiale de infrastructură*), elaborarea programelor de măsuri va include, o multi-criterială, (prioritizare a alternativelor), precum și analiza cost-beneficiu (evaluare a pagubelor evitate, a beneficiiilor sociale și de mediu) pentru măsurile care se vor promova în cadrul *actualizării Planului de Management ale Riscului la inundații*. Rezultatele acestei analize , în măsura în care acestea vor fi disponibile, pot fi considerate în procesul de definitivare al excepțiilor.

Totodată se precizează că în cadrul *Proiectului Danube Floodplain - Reducerea riscului la inundații prin restaurarea zonelor inundabile de-a lungul Dunării si afluenților*or (a se vedea *Cap. 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative*) a fost elaborată o *metodologie privind ACB* în relație cu restaurarea și conservarea luncilor inundabile. Metodologia propune o îmbunătățire în planul unei ACB standard, prin includerea identificării și evaluării serviciilor ecosistemice, ca și componentă a beneficiilor în planul mediului. Cu alte cuvinte beneficiul dat de pagubele evitate, ca rezultat al aplicării măsurilor de restaurare și conservare a luncilor inundabile, este completat cu beneficiile oferite de serviciile ecosistemelor ca rezultat al aceleași măsuri.

Indicatorii de beneficiu propuși în cadrul proiectului în relație cu diferite tipuri de servicii ecosistemice, ca rezultat direct al aplicării de măsuri de restaurare a zonelor inundabile, vor face

subiectul unei analize ulterioare având în vedere posibilitatea completării indicatorilor de beneficiu pentru acest tip de măsuri.

10.2. Stabilirea excepţiilor de la obiectivele de mediu

10.2.1. Principii generale privind excepţiile de la obiectivele de mediu

În situaţiile în care nu este posibilă atingerea obiectivelor de mediu se aplică excepţii de la obiectivele de mediu în condiţiile prevăzute de **Art. 4(4), (5), (6) şi (7)** ale Directivei Cadru Apă, transpuse în legislatia nationala prin Legea Apelor 107/1996 cu modificarile si completarile ulterioare (Art. 2.3, 2.4, 2.5 și 2.7).

Excepţiile de la obiectivele de mediu sunt parte integrantă a obiectivelor de mediu, actualizându-se o dată la 6 ani prin *Planurile de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice*.

Conform Directivei Cadru Apă, excepţiile de la obiectivele de mediu se clasifică în următoarele categorii (tipuri):

1. prelungirea termenului de atingere a "stării bune" cel mai târziu până în 2027 (Art. 4(4) al DCA);

2. prelungirea termenului de atingere a "stării bune" după 2027 (Art. 4(4)c al DCA);

3. atingerea unor "obiective de mediu mai puţin severe" în anumite condiţii (Art. 4 (5) al DCA);

4. deteriorarea temporară a stării corpurilor de apă în cazul existenţei unor cauze naturale sau "forţă majoră" (Art. 4 (6) al DCA);

5. neatingerea stării bune a apelor subterane, a stării ecologice bune /a potențialului ecologic bun a/al apelor de suprafață; deteriorarea stării[89] **corpului de apă de suprafață sau subterană (ca rezultat al: noilor modificări ale caracteristicilor fizice ale unui corp de apă de suprafață; noilor modificări ale nivelului apei corpurilor de apa subterană); deteriorarea stării corpului de apă de suprafață de la "starea foarte bună" la "starea bună" ca rezultat al noilor activități umane de dezvoltare durabilă (Art. 4 (7) al DCA).**

Tuturor categoriilor de excepţii identificate le sunt aplicabile două principii (Art. 4.(8), (9)):

- excepţiile care se aplică unui corp de apă nu trebuie să excludă sau să afecteze/compromită permanent atingerea obiectivelor de mediu în alte corpuri de apă din cadrul aceluiaşi bazin hidrografic;
- aplicarea excepţiilor să fie corelată cu implementarea altor reglementări legislative la nivel comunitar; cel puţin acelaşi grad de protecţie ca şi cel asigurat de către legislaţia comunitară existentă trebuie atins în situațiile de aplicare a excepțiilor.

În procesul de stabilire a excepţiilor aplicabile corpurilor de apă s-au avut în vedere în principal, recomandările ghidurilor și documentelor europene elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA, respectiv Ghidul nr. 20 - *Excepţii de la obiectivele de mediu elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă,* Ghidul nr. 36 - *Excepții de la obiectivele de mediu conform Art. 4.7*[90], documentul WD2017-1-9- *Clarificarea aplicării Art. 4.4 privind extinderea termenelor în Planul de Management actualizat - 2021 și considerații practice privind termenul de 2027* și documentul WD2017-2-2– *Condițiile naturale în relație cu excepțiile DCA.*

[89] Noțiunea de "stare" se referă la starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică

[90] http://arhiva.rowater.ro/TEST/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL_ENG.PDF
http://arhiva.rowater.ro/TEST/Ghid%20Art.4.7_DCA_%20RO.pdf

Stabilirea **excepţiilor de la obiectivele de mediu** se realizează la nivel de **corp de apă**, fiind un proces iterativ, actualizat în cadrul fiecărui ciclu de planificare. În actualul ciclu de planificare, actualizarea s-a realizat pe baza datelor și informațiilor suplimentare (analiza de risc actualizată la nivelul anului 2021, analiza de risc aferentă perioadei 2022-2027, informații privind decalarea/prelungirea termenelor de implementare a unor măsuri, măsuri suplimentare noi, corpuri de apă redelimitate, etc.), precum și a unor date și informații ce nu au fost disponibile la momentul elaborării *Planului Naţional de Management actualizat aprobat prin H.G. 859/2016* etc.

Ca principiu general, aplicarea excepţiilor în contextul Art. 4.4. are la bază fezabilitatea tehnică și costurile disproporţionate, condițiile naturale în contextul Art.4.4.c.

10.2.2. Aplicarea excepţiilor la nivelul corpurilor de apă

10.2.2.1. Excepţii de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafaţă

Din analiza actualizată a presiunilor şi a stării corpurilor de apă de suprafață, coroborată cu datele furnizate de analiza de risc actualizată perioadei 2022-2027, se estimează la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, din 52 număr și 21,57 % de corpuri de apă cu excepții în relaţie cu obiectivul de mediu (stare ecologică bună/potenţial ecologic bun) următoarele :

- pentru un număr de 16 (6,63%) corpuri de apă se aplică excepţii de prelungire a termenului de atingere a obiectivelor de mediu având ca orizont de timp 2022-2027 (Art. 4.4)
- pentru un număr de 36 (14,93%) corpuri de apă se aplică excepţii de prelungire a termenului de atingere a obiectivelor de mediu după 2027 (Art. 4.4.c)
- pentru un corp de apă 1 (0,41%) corpuri de apă se aplică excepție sub Art. 4.7.

Aplicarea excepţiilor de la obiectivele de mediu (sub Art. 4(4), Art. 4(4).c, Art. 4(5) şi Art. 4(7) ale DCA) (figura 10.1.), pentru 52 corpuri de apă, s-a realizat după cum urmează:

- din 16 corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027,10 (62,5%) sunt corpuri de apă naturale, 5 (20,74 %) corpuri de apă puternic modificate și 1 (0,41%) corpuri de apă artificiale.
  În cazul corpurilor de apă naturale, analiza a indicat faptul că 10 sunt corpuri de apă râuri (10 permanente), ceea ce reprezintă 62,5% din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027 . În cazul corpurilor de apă puternic modificate, 4 sunt corpuri de apă râuri (2 permanente și 2 nepermanente,1 este corp de apă – lac de acumulare și 1 corp artificial, ceea ce reprezintă 0,41% din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027.
- din 36 corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului după 2027, 31 (86 %) sunt corpuri de apă naturale, 4 (11.11%) corpuri de apă puternic modificate și 1 (0.41%) corpuri de apă artificiale. Excepțiile, în cazul corpurilor de apă naturale , s-au aplicat unui număr de 31 corpuri de apă râuri (23 permanente şi 8 nepermanente, ceea ce reprezintă 31 (86%) din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului după 2027. În cazul corpurilor de apă corpuri puternic modificate, 4 sunt corpuri de apă râuri (1 permanent și 3 nepermanente, ceea ce reprezintă 4 (11.11%) din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului după 2027.

Excepțiile de tipul 4.4. aferente perioadei 2022-2027, aplicate la 16 (6,63%) corpuri de apă, au la bază **fezabilitatea tehnică (10 (62,5%) sunt corpuri de apă naturale, 5 (20,74 %) corpuri de apă puternic modificate și 1 (0,41%) corpuri de apă artificiale).**

Excepțiile de tipul 4.4.c cu termen după 2027 au fost aplicate la 36 (14.93%) corpuri de apă din motive de **condiții naturale,** cele mai frecvente fiind reprezentate de : restabilirea elementelor de calitate biologice consecință a implementării măsurilor, condiții naturale hidrologice, etc.

Menționăm că în unele situații la nivelul aceluiași corp de apă cu excepție de tip 4.4.c, anumite elemente de calitate sunt însă exceptate sub Art.4.(4), termenul de atingere al obiectivului de mediu din perspectiva elementului de calitate respectiv, mentinându-se la nivelul anului 2027.

Excepţiile de prelungire a termenelor sub Art. 4(4) și Art. 4(4)c pentru corpurile de apă sunt determinate de implementarea măsurilor de bază pentru realizarea sistemelor de colectare

și epurare în special, în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 locuitori echivalenți, a măsurilor suplimentare de construire a infrastructurii de apă uzată pentru aglomerările mai mici de 2.000 l.e., dar și de aplicarea a măsurilor pentru atenuarea efectelor presiunilor hidromorfologice.

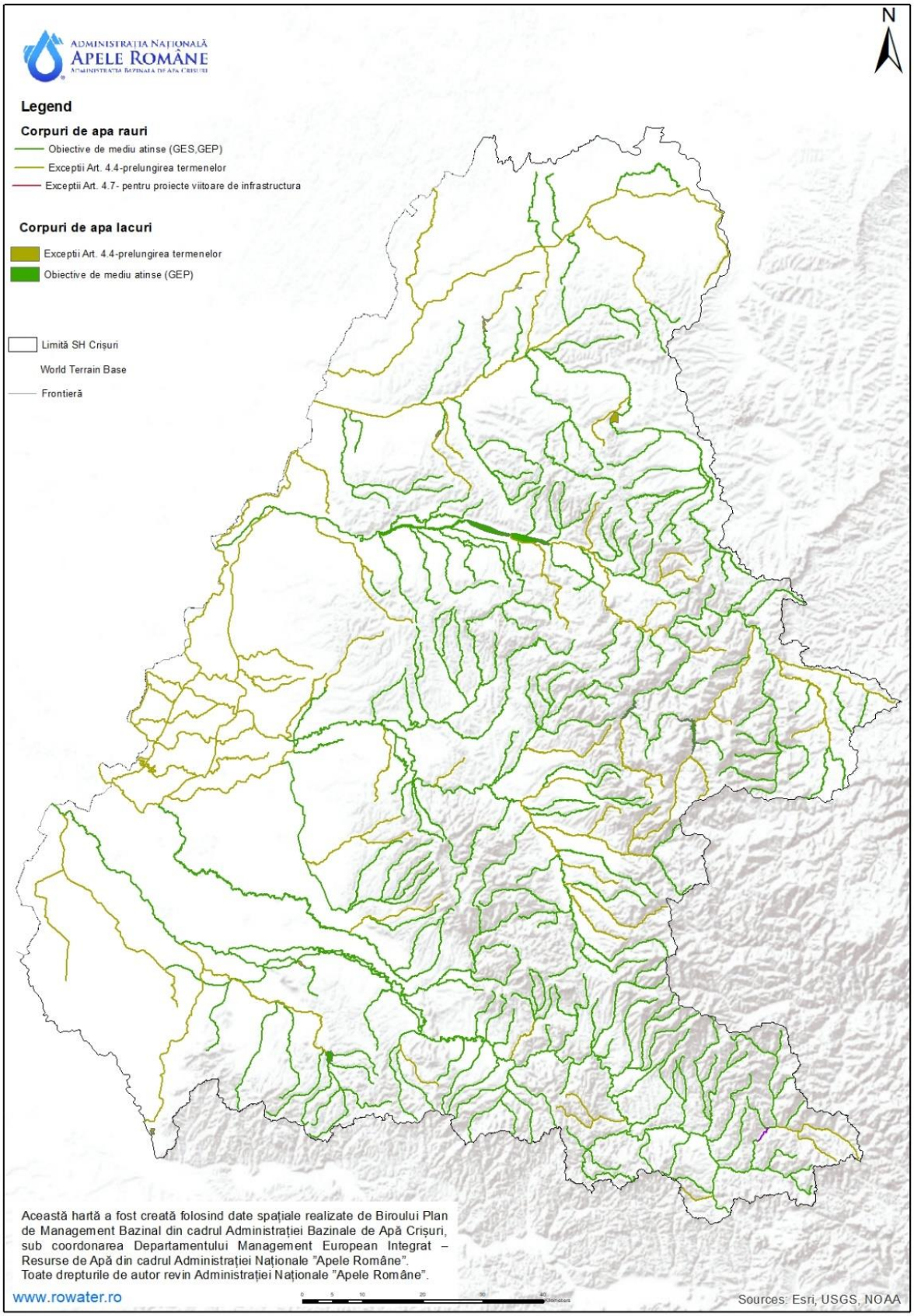

Figura 10.1. Excepţíi de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafaţă

În cazul corpurilor de apă cu ***excepţii de tipul „obiectivelor mai puţin severe”***, s-au aplicat principiile disproporţionalităţii costurilor şi al nefezabilităţii tehnice.

În cadrul proiectului Planului de Management actualizat, situațiile care vizează excepțiile datorate costurilor dispropoționate, sunt cele din Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016.

Precizăm că în prezent la nivelul INHGA se află în derulare *Studiul suport pentru implementarea debitelor ecologice, în conformitate cu cerințele DCA, pentru o serie de baraje prioritare,* care va furniza informații privind fezabilitatea/ nefezabilitatea tehnică a asigurării Qec aval de baraje. Astfel, situațiile de nefezabilitate tehnică în relație cu asigurarea debitului ecologic aval de baraj și care ar face subiectul aplicării Art.4.5 vor putea fi evidențiate după finalizarea studiului, în Noiembrie 2021.

Informaţii sintetice privind excepţiile de la obiectivele de mediu la nivelul corpurilor de apă sunt prezentate în Anexa 7.1. a Planului de Management a s.h.*Crișuri 2021*.

Informații detaliate la nivel de corp de apă[91] căruia i s-a aplicat excepție de la obiectivul de mediu se regăsesc în Anexa 10.2 a proiectului Planului de Management 2021 al s.h. Crișuri, considerațiile privind condiţiile de aplicare a excepţiilor fiind prezentate în Anexa 10.1.

Informațiile detaliate fac referire la tipologia și starea ecologică/potențialul ecologic, starea chimică a corpului de apă, obiectivul de mediu, zonele protejate, presiunile semnificative, tipul și sub-tipul de excepție, justificarea excepțiilor din perspectiva măsurilor ce conduc progresiv corpul de apă la atingerea obiectivului de mediu, termenul de implementare al măsurilor, precum și termenul/orizontul de timp la care se preconizează atingerea obiectivului de mediu sub excepția aplicată.

De asemenea măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu aplicabile corpurilor de apă sunt indicate în capitolul 9 – *Programul de măsuri* și în anexele aferente acestui capitol.

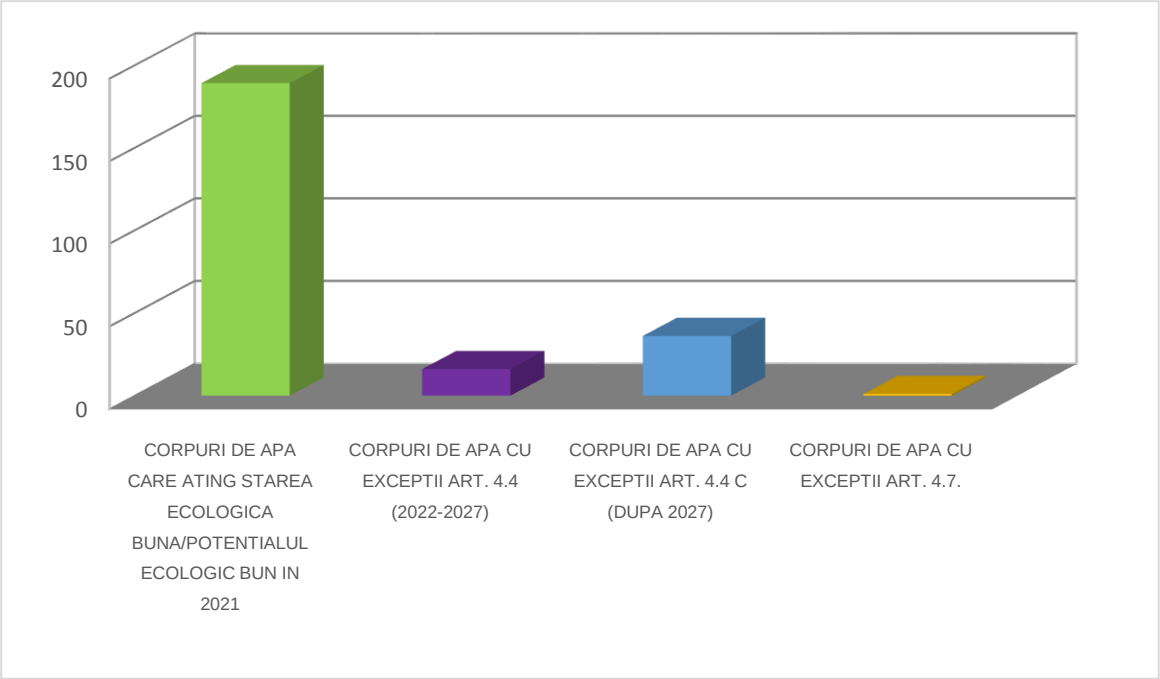

Figura 10.2. Corpuri de apă în stare ecologică bună/potențial ecologic bun (2021) și excepțiile (sub Art. 4(4), Art.4(4)c și Art. 4(7)) de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă de suprafață

[91] Principiul grupării a fost aplicat având în vedere ca informațiile utilizate pentru justificarea exceptiilor să fie relevante pentru corpurile de apa grupate

În cazul ***excepţiilor sub Art. 4(7) al DCA*** a fost reanalizată corpul de apă care a facut subiectul excepțiilor (Acumularile Suplacu de Barcău și Mihăileni) având în vedere Art.4.7 din cadrul Planului Național de Management actualizat, aprobat prin H.G. nr. 859/2016, obiective de investiții începute înainte de anul 2000, respectiv acumularea Mihăileni în 1986, acumularea Răstoliţa şi acumularea Suplacu de Barcău în 1997.

Astfel:

- Pentru **Acumularea Suplacu de Barcău**, acumulare cu folosințe multiple: alimentarea cu apă industrială și pentru populație, irigații si apărare împotriva inundațiilor, a fost emis avizul de gospodărire a apelor 277/25.10.2018.

Corpul de apă aferent *Barcău-Ac Suplacu de Barcău* a fost desemnat puternic modificat, având potențialul ecologic moderat. Precizăm că acest corp face subiectul unui set de măsuri de atenuare a alterărilor hidromorfologice, după cum urmează:

- Renaturarea malului lacului (habitatelor de mică adâncime);
- Construirea unor insule plutitoare artificiale;
- Asigurarea debitului ecologic în aval, măsură similară cu măsura R-M3.1 care se aplică în cazul lucrărilor de barare transversală (baraje, praguri), care au ca scop producerea de energie, alimentarea cu apă și reducerea riscului la inundații,
- Managementul nivelului apei în lacul de acumulare.

Toate aceste măsuri sunt luate în vederea atenuării efectului alterărilor hidromorfologice și atingerii obiectivului de mediu.

- Pentru **Acumularea Mihăileni**, acumulare cu folosințe multiple - alimentarea cu apă a localităților din aval și a centrelor industriale, producerea de energie electrică, apărarea împotriva inundațiilor sectorul Mihăileni- Vața (volumul de protecție împotriva inundațiilor fiind de 6,5 mil. mc):

-se reiterează precizarea din cadrul Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016, că investiția a fost aprobată prin HCM 243/1985 și Decret CS 92/1987, urmate de alte acte normative pentru actualizarea valorilor, H.G. nr. 1247/2006, anexa II/11, HOTĂRÂRE nr. 637 din 23 august 2018. Înălțimea barajului este de 34 m, cu un volum util de 8,33 mil mc.

Stadiul execuției obiectivului de investiții este similar celui menționat în cadrul Planului de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016 și anume cca 80%.

De asemenea, corpul de apă natural Crișul Alb - Ac.Mihăileni - am. Ac.Mihaileni - baraj Mihăileni + Afluent, se află în stare ecologică bună.

Astfel, pentru acest corp de apă se are în vedere în continuare aplicarea Art 4.7, dar trebuie precizat faptul că având în vedere că obiectivul de investiții a fost demarat înainte de anul 2000, aplicarea excepției în acest caz nu este în sensul termenilor Art 4.7 care se referă la viitoare proiecte de infrastructură. Totuși prin aplicarea acestui articol se are în vedere identificarea unui set de măsuri de atenuare a efectelor alterărilor hidromorfologice.

Menționăm totodată că pe măsura finalizării studiilor de impact asupra corpurilor de apă, pentru proiectele de infrastructura (menționate în cadrul Capitolului *3.4.4 viitoare proiecte potențiale de infrastructură*) dar și a elaborării Planurilor de Management ale Riscului la Inundații pot fi identificate situații de deteriorare ale starii/potențialului corpului de apă pentru care se impune aplicarea Art.4.7.

Indicaţii metodologice de aplicare a excepţiilor sub Art. 4(7) se regăsesc în *Anexa 10.1.* „Elemente metodologice privind aplicarea excepţiilor de la obiectivele de mediu în cadrul articolului 4(7) al Directivei Cadru în domeniul Apei (2000/60/CE)”.

Se menţionează că numărul corpurilor de apă pentru care se aplică excepţii în actualul proiect al Planului de Management este de 16, 6.63% (după anul 2021), urmând ca obiectivele de mediu (inclusiv obiectivele de mediu mai puţin severe) să fie atinse pentru 36 (14.97%) corpuri de apă până în 2027.

Principalele sectoare de activitate care determina aplicarea excepţiilor de la starea bună - orizont de timp după 2022, precum şi tipurile de impact asociate sunt următoarele: dezvoltarea urbană şi agricultura, respectiv poluarea cu azot, poluarea cu fosfor şi poluarea organică.

10.2.2.2. Excepţii de la obiectivele de mediu pentru starea chimică – ape de suprafaţă

Din analiza actualizată a presiunilor şi a stării/impactului acestora, coroborată cu datele furnizate de analiza de risc actualizată la nivelul 2022-2027, se estimează că la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, pentru un număr 5 corpuri de apă se aplică excepţii de la atingerea obiectivelor de mediu (stare chimică bună) după anul 2027 (art. 4.4.c) (*Figura 10.3*).

Aplicarea excepţiilor de la obiectivele de mediu, conform art. 4.4.c după anul 2027 (stare chimică bună) s-a realizat având în vedere 5 corpuri de apă, ce reprezintă 2,07 % din totalul de 241corpuri de apă la nivelul shCrișuri, astfel:

- 3 corpuri de apă naturale râuri, respectiv 1,46% din totalul de 205 corpuri de apă naturale și apele teritoriale;
- 2 corpuri puternic modificate râuri reprezentând 5,5% din totalul de 36 corpuri de apă puternic modificate și artificiale

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, nu se aplică excepții de la atingerea obiectivului de mediu pentru corpurile de apă lacuri de acumulare, toate fiind în stare chimică bună.

Pentru fiecare corp de apă căruia i s-au stabilit excepţii de la starea chimică, în *Anexa 7.1* a proiectului *Planului de Management actualizat al sh. Crișuri 2022-2027,* se prezintă obiectivul preconizat; aspecte privind condiţiile de aplicare a excepţiilor sunt indicate în *Anexa 10.1.*

Informaţii privind măsurile aplicate corpurilor de apă cu excepţii în vederea atingerii obiectivelor de mediu sunt prezentate în capitolul 9 – *Programul de măsuri* și în anexele aferente acestui capitol precum și în fișele de justificare din Anexa 10.2 a proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027.

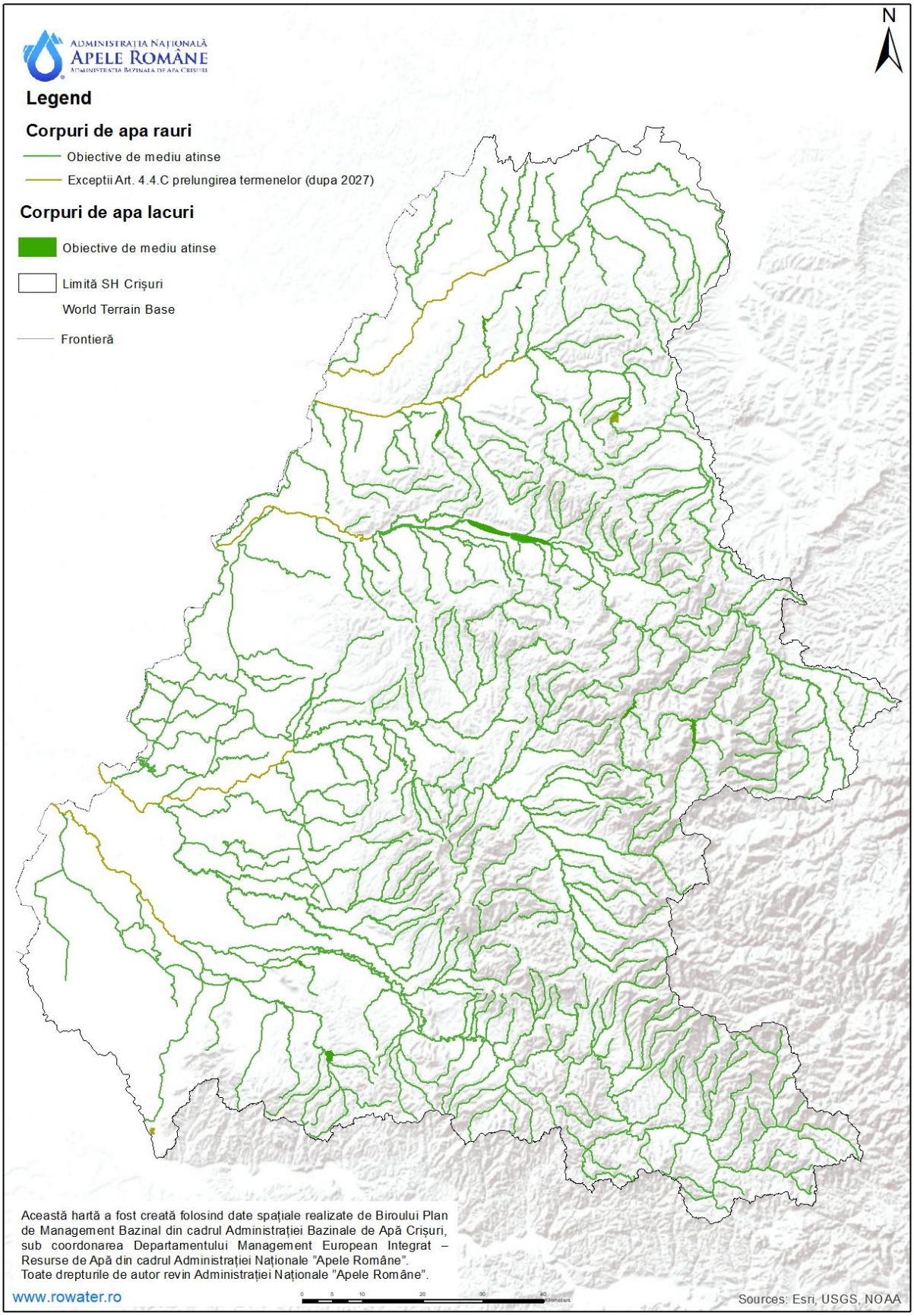

Figura 10.3. Excepţii de la obiectivele de mediu (starea chimică) pentru corpurile de apă de suprafaţă

În *Figura 10.4* sunt reprezentate grafic tipurile de excepții conform art. 4.(4).(c) (condiții naturale) pentru cele 5 corpuri de apă.

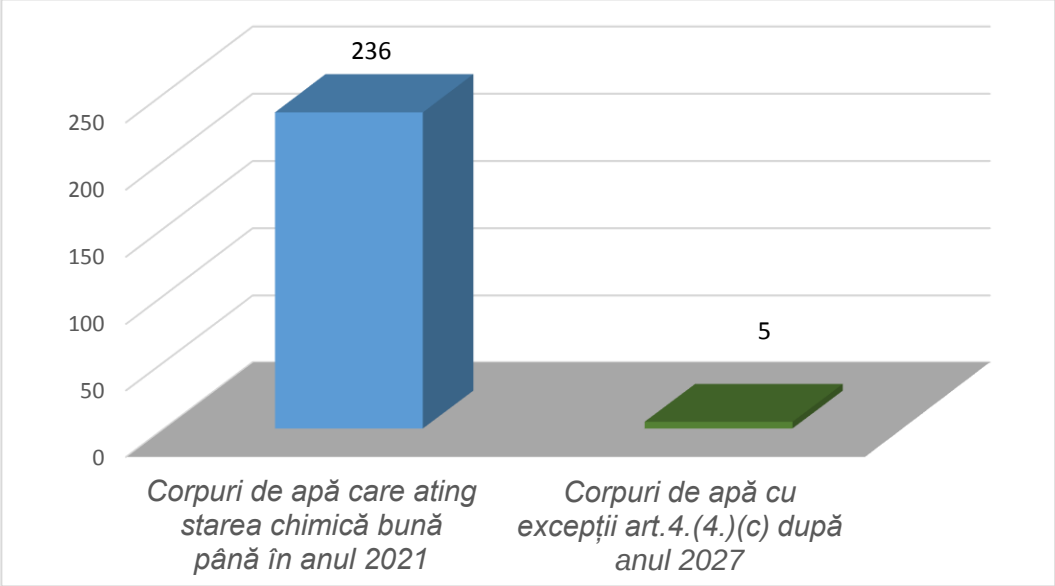

Figura 10.4. Obiectivele de mediu (starea chimică) atinse şi excepţii pentru corpurile de apă de suprafaţă

În general, la nivel național, s-a apelat la extinderea termenului de atingere a obiectivelor de mediu privind starea chimică bună a apelor de suprafață ca urmare a faptului că îmbunătățirea stării acestor corpuri de apă, până la termenul impus de DCA, nu este ***fezabilă*** din punct de vedere ***tehnic***.

Acest tip de excepţii, de prelungire a termenelor potrivit Art. 4(4), s-a solicitat având în vedere timpul necesar implementării, atât a măsurilor de bază pentru sursele punctiforme de poluare, cât și a măsurilor suplimentare stabilite pentru determinarea cauzelor insuficient cunoscute sau necunoscute de producere a poluării.

Directiva 2013/39/UE a stabilit standarde de calitate pentru mediu mai stricte pentru anumite substanțe prioritare și a introdus noi substanțe prioritare. În situația în care corpul de apă de suprafață nu atinge obiectivul de mediu din cauza acestor tipuri de substanțe, este posibilă aplicarea excepțiilor de tipul 4(4)(c).

Prelungirea termenelor pravăzute la art. 4(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, până în anul 2033 pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare (articolul 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată)[92].

Principalele sectoare de activitate care determină aplicarea excepţiilor de la atingerea stării chimice bună după 2021 sunt următoarele: industria minieră cu poluare istorică, agricultură, dezvoltarea urbană, precum şi alte surse neidentificate.

10.2.2.3. Excepţii de la obiectivele de mediu – ape subterane

La nivelul sh. Crișuri nu sunt prevăzute excepții pentru atingerea obiectivul de mediu, deoarece toate corpurile de apă subterană au atins starea chimică bună și starea cantitativă bună.

[92] Document tehnic privind Condițiile Naturale în relație cu excepțiile, conform DCA (Natural Conditions in relation to WFD Exemptions, Water Directors Meeting, 4-5 December 2017, Tallinn)

11. ASPECTE CANTITATIVE ŞI SCHIMBĂRI CLIMATICE

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creşterea populaţiei globului, de creşterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană şi de schimbări ale tehnologiilor şi ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei din cauza efectului de seră, care va avea un impact important asupra mediului şi activităţilor economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidente.

Potrivit Raportului privind starea mediului în România, variabilitatea climatică va avea efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gestionarea resurselor de apă ceea ce poate conduce la modificarea perioadelor de vegetaţie şi la deplasarea liniilor de demarcaţie dintre păduri şi pajişti şi poate determina creşterea frecvenţei şi intensităţii fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundaţii, secete). Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ţinând seama de condiţiile regionale: creşterea temperaturii va fi mai pronunţată în timpul verii, în timp ce, în nord-vestul Europei creşterea cea mai pronunţată se aşteaptă în timpul iernii.

Administraţia Naţională de Meteorologie[93] a realizat scenarii climatice pentru perioadele 2011-2040 şi 2021-2050 şi efectele cuantificabile asupra temperaturii medii multianuale şi precipitaţiilor medii multianuale în România, evidențiind o creștere a temperaturii medii anuale până în anul 2030 între 0,5°C şi 1,5°C, pentru perioada 2020-2029 și între 2,0°C şi 5,0°C, pentru 2090-2099, în funcţie de scenariul aplicat. De asemenea, a fost prognozată o tendinţă generală descrescătoare a cantităţilor anuale de precipitaţii la nivelul întregii ţări şi în special o creştere accentuată a deficitului de precipitaţii în zonele situate în sudul şi estul României. Cantitatea totală de precipitații anuale ar putea scădea cu 10-30% la sfârșitul secolului, în funcție de modelele climatice urtilizate. Mai multe detalii se pot consulta la același capitol din Planul Național de Management actualizat, aprobat prin H.G. nr. 859/2016.

În acest context, gestionarea durabilă a apei va juca un rol important în ceea ce privește adaptarea omenirii la mediul său modificat și va contribui la evitarea creșterii temperaturii globale cu mai mult de 1,5° Celsius[94]. Gestionarea acestei resurse vitale necesită o abordare cu adevărat integrată la nivelul bazinului hidrografic, care să ia în considerare dimensiunile de mediu, sociale, economice și de sănătate.

Se preconizează că schimbările climatice vor avea un impact major asupra resurselor de apă și asupra managementului lor durabil. Dintre țările din bazinul Dunării, România este de așteptat să fie mai afectată de schimbările climatice, în principal prin frecvența și amploarea inundațiilor, inclusiv inundațiile rapide, precum și prin intensitatea și durata secetelor cu repercursiuni negative asupra calității și biodiversității acvatice. Provocările ridicate de efectele schimbărilor climatice oferă o oportunitate unică de a consolida și dezvolta modul în care se gestionează resursele de apă, precum și riscurile aferente.

Directiva Parlamentului European 2008/56/CE de instituire a unui cadru de acțiune comunitar în domeniul politicii privind mediul marin[95] tratează problema impactului schimbărilor climatice asupra mărilor și a efectelor schimbărilor climatice asupra mediului marin. Ea impune Statelor Membre să ia în considerare, în cadrul evaluărilor lor inițiale, diverși factori legați de climat, cum ar fi modificarea temperaturii mărilor, stratul de gheață și acidificarea oceanelor. În

[93] Proiectului ADER - Sistem de indicatori geo-referenţiali la diferite scări spaţiale şi temporale pentru evaluarea vulnerabilităţii şi măsurile de adaptare ale agroecosistemelor faţă de schimbările globale (2011-2014), finanţat prin Planul Sectorial pentru Cercetare-Dezvoltare din Domeniul Agricol şi de Dezvoltare Rurală pe anii 2011-2014 - ADER 2020

[94] Raportul „Încălzirea globală cu 1,5 °C", adoptat în cadrul celei de a 48-a sesiuni a IPCC (6 octombrie 2018), pentru efectele și impacturile preconizate ale scenariilor de încălzire globală cu 1,5 °C și 2 °C

[95] Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0056

acest sens, la nivel național s-a observat faptul că pe termen lung, tendința evoluției nivelului la Marea Neagră este ascendentă. Pe parcursul anului 2019 în apele costiere s-a evidențiat că[96]:

- temperatura apei mării a înregistrat media anuală cea mai ridicată (14,9 ^{o}C) din ultimii 60 de ani (1959 -2019), cu abateri pozitive ale mediilor lunare cuprinse între 0,8 ^{o}C (ianuarie) și 5,8^{o}C (iunie);
- debitele Dunării au înregistrat în luna iunie 2019 valoarea medie 12.028 m^3/s care au depășit semnificativ media lunară multianuală; perioada coincide cu gradul minim de agitație al mării și temperaturile cele mai ridicate ale apei mării astfel încât impactul a fost observat până în apele costiere;
- s-au accentuat fenomenele de circulație ale maselor de apă sub influența regimului vântului și al curenților.

Estimările pe termen mediu arată că nivelul Mării Negre va crește cu o medie de 5 cm pe deceniu, în special în zona costieră de la Vama Veche până la Sulina.

Referitor la aspectele privind schimbările climatice, progresele înregistrate în *proiectul Planului Național de Management actualizat*, comparativ cu *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, se evidențiază următoarele:

- **este în derulare procesul de actualizare a *Strategiei privind schimbările climatice 2013-2020 și a Planului național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice*, având în vedere în principal noile cerințe europene din cadrul Pactului Ecologic European și Strategia privind adaptarea la schimbările climatice în bazinul hidrografic al Dunării;**
- **actualizarea evaluării cerinţelor folosinţelor de apă la nivelul bazinelor hidrografice, pentru orizontul de timp 2020 şi 2030, în vederea fundamentării acţiunilor şi măsurilor necesare atingerii obiectivelor gestionării durabile a resurselor de apă ale bazinelor hidrografice;**
- **actualizarea comparării** resurselor de apă cu consumul la **folosinţel**e **de apă, în scopul determinării deficitelor de apă și identificării zonelor deficitare din punct de vedere a resursei de apă de suprafață și subterane;**
- **dezvoltarea de studii privind actualizarea evaluării resursei de apă la nivelul bazinelor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2050**, respectiv 2100, **ținând seama de influența schimbărilor climatice și studii privind extremele hidrologice și impactul schimbărilor climatice;**
- **dezvoltarea de studii pentru stabilirea vulnerabilităţii sistemelor de gospodărirea apelor la schimbările climatice (ex. adaptarea programelor de exploatare a lacurilor de acumulare la regimul hidrologic modificat şi la noile cerinţe de apă, care ţin cont de variabilitatea naturală a regimului hidrologic în condiții de schimbări climatice, înregistrate în periodele anterioare);**
- În anul 2019, în cadrul INHGA, s-au realizat *Studii în vederea adaptării folosințelor/lucrărilor de gospodărire a apelor la schimbările climatice având în vedere atingerea / menținerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă. Studiu de caz (un sub-bazin din cadrul A.B.A. Banat)* – Lacul de acumulare Surduc;
- În anul 2020, în cadrul INHGA , s-au realizat *Studii în vederea adaptării la schimbările climatice a modului de exploatare al lacurilor de acumulare. Studiu de caz.- Lacul de acumulare Paltinu și Lacul de acumulare Siriu.*

Pentru corpurile de apă supuse stresului cantitativ și calitativ datorat schimbărilor climatice, se aplică măsuri recomandate de documentele europene: *Ghidul document nr. 24 privind Planul de management al bazinelor hidrografice în condiții de schimbări climatice*[97] și de conceptul care promovează la nivel european stocarea/retenția naturală a apelor (*Natural Water Retention Measures – NWRM*). Măsurile de acest tip luate în

[96] *Raport anual privind Starea Mediului în România pe anul 2019*

[97] *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC), Technical Report - 2009 – 040, Guidance Document no. 24 River Basin Management in a Changing Climate*

considerare în programele de măsuri se referă la restaurarea zonelor umede și renaturarea luncilor inundabile ale corpurilor de apă, măsuri care au efecte multiple, respectiv:

- **refacerea echilibrului hidrologic și ecologic și al funcțiilor naturale specifice zonelor umede;**
- **extinderea habitatelor naturale de interes conservativ SCI și SPA;**
- **stabilirea regimului de inundare controlată în incintă în vederea atenuării inundațiilor sau stocarea apei în perioade secetoase;**
- **dezvoltarea durabilă a activităților tradiționale de pescuit, pășunat și ecoturism.**

În stabilirea măsurilor pentru cel de-al treilea ciclu de planificare s-a ţinut cont şi de impactul schimbărilor climatice. Astfel, măsurile includ în evaluare aspecte privind schimbările climatice și acțiunile necesare pentru măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, acestea fiind analizate și luate în considerare, după caz, în programele de măsuri ale proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice*. De asemenea, pentru majoritatea măsurilor de construire a infrastructurii de alimentare cu apă și infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate, proiectarea și planificarea proiectelor țin seama de scenariile actualizate privind schimbările climatice (ex. evenimente de ploi, relevante la data implementării). În cazul proiectelor mai mici s-a avut în vedere o abordare flexibilă, de la caz la caz, având în vedere posibilitățile viitoare de adaptare sau extindere.

11.1. Aspecte cantitative

În România, aspectele cantitative ale gestionării resurselor de apă sunt reglementate și implementate în principal prin:

- ***Schema Directoare de Amenajare şi Management a Bazinului Hidrografic,*** prevăzută în Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificarile si completarile ulterioare ca instrument de planificare în domeniul apelor care integrează cele două componente ale planificării şi managementului, respectiv ***Planul de management bazinal actualizat*** (gestionare calitativă a resurselor de apă) şi ***Planul de Amenajare a Bazinului Hidrografic Hidrografic*** (componenta de gestionare cantitativă a resurselor de apă) ***și Planul de management al riscului la inundații***.
- ***Strategia naţională de management al riscului la inundaţii pe termen mediu şi lung,*** aprobată prin H.G. nr. 846/2010, care promovează aplicarea măsurilor de restaurare a zonelor naturale inundabile în scopul reactivării capacităţii zonelor umede şi a luncilor inundabile de a reţine apa şi de a diminua impactul inundaţiilor, respectiv păstrarea zonelor inundabile actuale, cu vulnerabilitate scăzută, pentru atenuarea naturală a undelor de viitură, cu respectarea principiilor strategiei. Această strategie va fi revizuită și actualizată în cadrul unui proiect POCA aflat în derulare (POCA SNMRI).

  Prevederile privind asigurarea managementului cantitativ al apelor și măsurile stabilite în aceste documente au fost redate pe larg în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin H.G. nr. 859/2016.
- ***Strategia națională energetică 2018–2030 cu orizont de timp 2050***, avizată prin procedura SEA și aflată în curs de aprobare. Stratregia include obiective cheie, politici și măsuri de atenuare și adaptare la schimbări climatice în sectorul producției de energie. Principalele obiective operaționale legate de decarbonizare și eficiență energetică sunt un mix energetic diversificat și echilibrat care conține tehnologii energetice avansate și dezvoltarea mijloacelor de producție cu emisii scăzute de GES (nuclear, RES, hidroenergie).

Începând cu anul 2011, **Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor (INHGA) a dezvoltat studii privind evaluarea resursei de apă la nivelul bazinelor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2020, 2030, 2050 și 2100, ținând seama de influența schimbărilor climatice și studii privind extremele hidrologice și impactul schimbărilor climatice**. Acestea sunt orientate în principal spre:

- evaluarea resurselor de apă la nivelul bazinelor hidrografice și a corpurilor de apă subterane ;
- identificarea tendinţei şi variabilităţii scurgerii medii și maxime datorate schimbărilor climatice;

- estimarea impactului schimbărilor climatice asupra regimului debitelor medii și maxime în bazinele hidrografice;
- indici pentru identificarea perioadelor secetoase şi regionalizarea acestora pe areale din România. Studiu de caz – spaţiul hidrografic pilot afectat de secetă în 2011;
- caracteristici ale variabilității spațio-temporale ale regimului de scurgere al apelor de suprafaţă şi subterane;
- estimarea caracteristicilor scurgerii apei în condiții de secetă. Indici ai scurgerii minime;
- impactul sistemului de desecare asupra corpurilor de apă de suprafață și subterane.

Unele dintre rezultatele acestor studii au fost utilizate în cadrul planurilor de management la stabilirea programelor de măsuri, cu precizarea că studiile au fost realizate pentru câteva dintre bazine/spaţii hidrografice din România, urmând ca în viitor să se realizeze studii şi pentru celelate bazine/spații hidrografice.

Astfel, în cadrul studiului ***„Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual şi în perspectiva schimbărilor climatice”*** elaborat de INHGA, s-au identificat zonele/arealele potenţial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, atât la nivel actual, cât şi în perspectiva schimbărilor climatice. În continuare se prezintă principalele rezultate și concluzii ale acestui studiu.

La determinarea disponibilității resurselor de apă pe bazine hidrografice se utilizează calculul resursei medii de apă (în regim natural și amenajat) pentru perioade caracteristice (1991-2013).

Scurgerea medie, utilă în gestiunea resurselor de apă, oferă informații asupra potențialului resurselor de apă dintr-un bazin hidrografic, reprezentând cel mai general indicator al acestora. În evaluarea resurselor de apă de suprafață este necesară cunoașterea caracteristicilor scurgerii medii pe o perioadă lungă de timp (peste 20 de ani) care pot fi exprimate sub forma următorilor parametrii: *debitul lichid* (m^3/s), *debitul de apă mediu specific* ($l/s/km^2$), *volumul scurgerii medii* ($mil.m^3$) și *stratul scurs* (h, mm). Analiza s-a realizat pe baza debitului mediu și a volumului scurgerii medii lunare și anuale. *Volumul de apă mediu* sau *resursa de apă medie* sau *stocul mediu* reprezintă cantitatea de apă transportată de cursul de apă într-o anumită perioadă de timp.

Pentru determinarea resursei de apă la nivel național, conform informațiilor prezentate în studiul mai sus menționat, **s-au luat în considerare datele de la 364 stații hidrometrice** distribuite reprezentativ pe bazine/spaţii hidrografice după cum urmează (*Figura 11.1.*):

- Bazinul hidrografic Tisa: 10 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Someș: 23 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Crișuri: 20 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Mureș: 44 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Banat: 43 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Jiu: 30 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Olt: 55 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Argeș - Vedea: 24 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Ialomița: 16 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Siret: 44 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Prut: 30 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Dobrogea - Litoral: 16 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic al Dunării: 9 stații hidrometrice.

Datele au fost calculate atât în ipoteza regimului natural, cât și influențat (amenajat) de curgere în vederea identificării diferențelor dintre cele două tipuri de regim. Analiza complexă a datelor scoate în evidență marea variabilitate spațială și temporală a scurgerii medii respectiv a volumul mediu de apă, generată de ansamblul factorilor fizico–geografici.

Resursa naturală de apă a anului 2019 provenită din râurile interioare a reprezentat un volum scurs de 37.195 milioane m^3 care îl situează cu 7% sub nivelul volumului mediu multianual

calculat pentru o perioadă îndelungată (1950 – 2018), respectiv 40.054 milioane m^3. În acest context anul 2019 poate fi considerat tot un an normal la fel ca și anul 2018.[98]

Resursa utilizabilă, potrivit gradului de amenajare a bazinelor hidrografice, cuprinde şi resursa aferentă lacurilor litorale, precum şi resursa asigurată prin refolosire externă indirectă în lungul râului[99], și a avut valoarea de 38.346,760 mil. m^3 în perioada 2014-2019.

- ***Prognoza disponibilului de apă***

În prezent, pentru a prognoza disponibilitatea resurselor de apă pe bazine hidrografice este necesar să se ia în considerare efectul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă. Estimarea impactului schimbărilor şi variabilităţilor climatice asupra regimului hidrologic dintr-un bazin hidrografic se bazează pe simulările de lungă durată realizate cu ajutorul unui model hidrologic, utilizând ca date de intrare seriile de precipitaţii şi temperaturi rezultate din simulările de evoluţie climatică realizate cu ajutorul unui model meteorologic regional.

Pentru estimarea impactului schimbărilor climatice asupra regimului scurgerii pe râurile din România, în ceea ce priveşte debitele medii anuale, s-au prelucrat şi s-au completat, acolo unde a fost cazul, rezultatele obţinute în cadrul studiilor complexe elaborate la nivel naţional și internaţional în cadrul Institutului Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor. Într-o primă etapă cercetările au vizat 80% din suprafața României, fiind obținute rezultate pentru bazinele hidrografice Someş-Tisa, Crișuri - Barcău, Mureş, Timiș – Bega, Bârzava, Moravița, Caraș – Nera, Radimna, Berzeasca, Cerna, Jiu, Olt, Argeş - Vedea, Ialomiţa - Buzău, Siret și Bârlad, urmând ca în viitor să se definitiveze analiza şi pentru celelate râuri.

Ca urmare a acestor tendinţe de variaţie ale parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluţiei debitelor, se observă următoarele modificări ale regimului debitelor medii multianuale, pentru râurile studiate: Iza: scădere de cca. -1,9 %; Someş: creştere de cca. 6,2 %; Crasna: scădere de cca. -9,4 %; Mureş: scădere de cca. -9,9 %; Jiu: scădere de cca. -11,0 %; Olt: scădere de cca. -9,5 %; Vedea: scădere de cca. -24,6 %; Argeş: scădere de cca. -8,6 %; Ialomiţa: scădere de cca. -5,8 %; Siret: scădere de cca. -9,6 %.

Datele şi informatiile prezentate mai sus sunt extrase din studiul *"Identificarea principalelor zone potenţial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel naţional, în regim actual şi în perspectiva schimbărilor climatice*", elaborat de Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor, la solicitarea A.N. "Apele Române".

Din analiza comparativă, pentru perioada viitoare (2021-2050) faţă de perioada de referinţă (1971-2000), ca urmare a tendinţelor de variaţie a parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluţiei debitelor, conform concluziilor studiului mai sus menționat, a rezultat că **bazinele hidrografice cu cele mai mari deficite ale debitelor medii multianuale sunt: Vedea, Jiu, Siret, Olt şi Argeş.**

În ultimii doi ani, în cadrul INHGA, pe lângă orizontul de timp 2021-2050, pentru care s-au făcut studii privind evaluarea cantitativă a resursei de apă de suprafață în contextul modificărilor climatice a fost analizat și orizontul de timp 2071-2100. Un exemplu în acest sens îl constituie studiul "Estimarea cantitativă a evoluției resursei de apă de suprafață din spațiul hidrografic al Crișurilor în contextul modificărilor climatice prevăzute pentru orizonturile de timp 2021-2050 și 2071-2100". Conform datelor prezentate în acest studiu, estimarea cantitativă a evoluției resursei de apă de suprafață în contextul modificărilor climatice prevăzute pentru orizonturile de timp 2021-2050 și 2071-2100 a fost realizată prin aplicarea modelului hidrologic de bilanț în contextul unui ansamblu de scenarii climatice agreate de comunitatea științifică internațională (RCP 4.5. respectiv RCP 8.5) și comparate cu o nouă perioadă de referință:1981-2010.

Din analiza comparativă a datelor rezultate în urma aplicării modelului hidrologic s-a constatat, conform rezultatelor prezentate în cadrul acestui studiu, creșteri ale stocului mediu multianual de apă la nivelul bazinelor analizate (Crișul Alb, Crișul Negru, Crișul Repede, Barcău și Ier).

[98] Raport privind starea mediului în România în anul 2019
[99] Date ANAR din Sinteza calității apelor în România

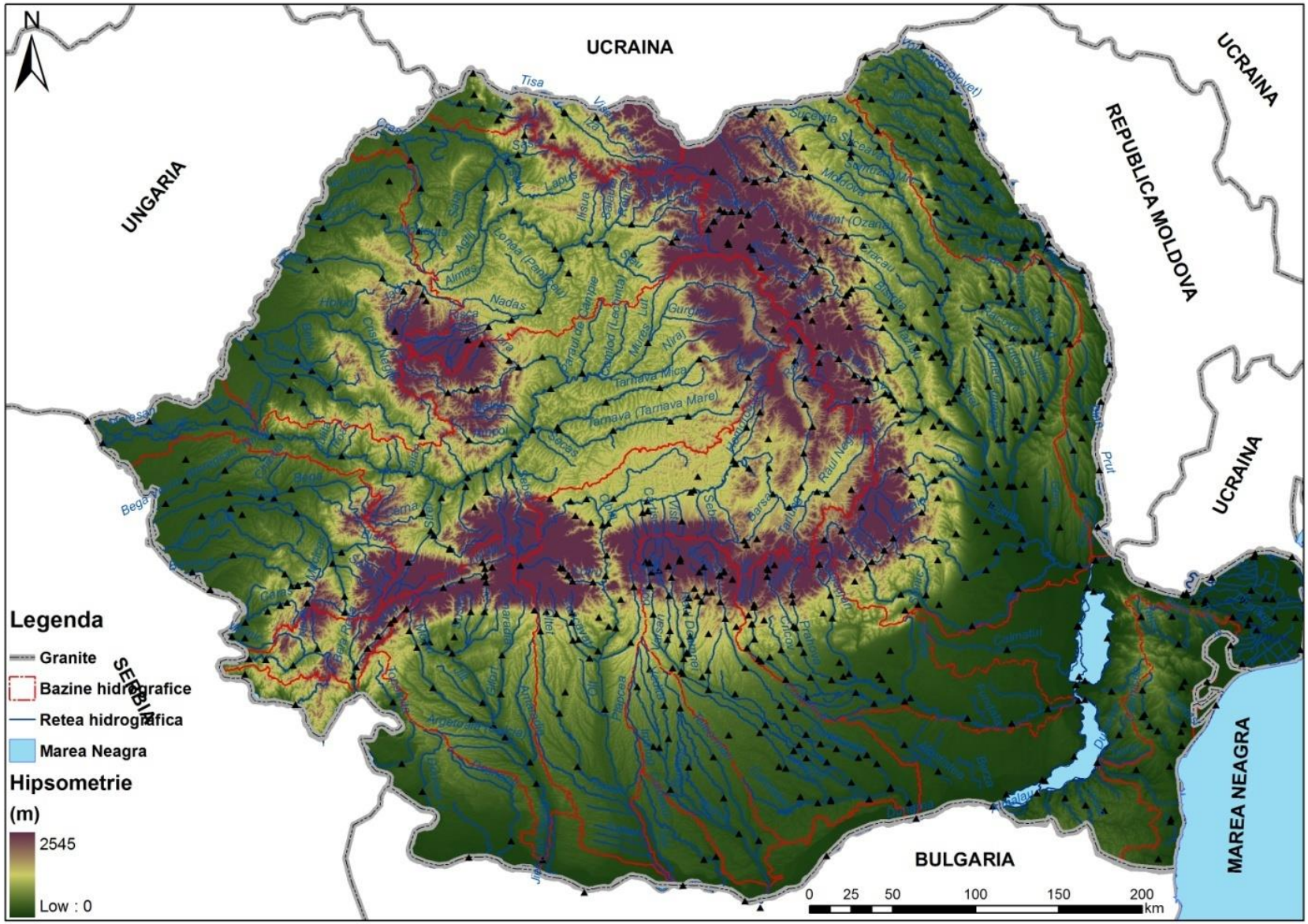

Figura 11.1. Distribuţia staţiilor hidrometrice selectate la nivel bazinal și naţional pentru stabilirea disponibilității resurselor de apă

- ***Prognoza cerinţei de apă***

Prognoza cerinţei de apă s-a determinat în cadrul studiului ***"Actualizarea studiilor de fundamentare a Planurilor de amenajare a bazinelor hidrgrografice - Evaluarea cerinţelor de apă (an de referinţă 2011) la nivelul bazinelor hidrografice pentru orizontul de timp 2020 şi 2030",*** elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor.

La realizarea prognozei cerinţelor de apă pentru orizontul de timp 2020-2030 a fost aplicată „Metodologia de prognoză a cerinţelor de apă ale folosinţelor", elaborată în cadrul Institutului Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor, metodologie utilizată și la elaborarea Planului Naţional de Amenajare a Bazinelor Hidrografice, parte componentă a Schemei Directoare de Amenajare şi Management a Bazinelor Hidrografice. Detalii privind stabilirea cerințelor de apă sunt precizate în Anexa 8.1 a Planului Național de management actualizat.

Tot în cadrul studiului "Identificarea principalelor zone potenţial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel naţional, în regim actual şi în perspectiva schimbărilor climatice", au fost identificate zonele deficitare din punct de vedere al resursei de apă de suprafață și subterană, având în vedere corelarea cu cerința de apă și efectele schimbărilor climatice.

La identificarea zonelor deficitare din punct de vedere al resursei de apă de suprafață, pe baza repartiţiei spaţiale a resursei de apă medii pentru perioada 1991 – 2013, s-a constatat că cele mai mici valori ale stocului mediu de apă se întâlnesc în spaţiul hidrografic Dobrogea – Litoral şi Dunărea, în bazinele hidrografice Vedea, Bârlad, în cadrul bazinelor hidrografice ale râurilor din Piemontul Getic.

Se constată că cele mai reduse volume de apă se înregistrează în spațiul hidrografic Dobrogea – Litoral, în bazinele râurilor mici tributare Dunării, în bazinele râurilor Bârzava- Caraș - Nera, în bazinele râurilor Bârlad și Bahlui, în bazinele hidrografice mici din zona montană cu precădere în depresiunea Giurgeu și în Munții Parâng și Retezat Godeanu (ca urmare a prezenței substratului care favorizează infiltrația apei – calcare), bazinul hidrografic Olteț, bazinul hidrografic Vedea și câteva râuri mici din zona superioară a bazinului hidrografic Crișuri. De asemenea zonele din interfluviul Jiu- Olt, Jiu – Amaradia, şi zona Bărăganului de est, unde reţeaua hidrografică are o densitate redusă, volumele de apă sunt disponibile doar din râurile mari, ceea ce face ca folosinţele de apă (în speță irigaţiile în aceste zone) să fie deficitare în cazul anilor secetoşi.

În concluzie, ca **zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă** se pot încadra din cele menționate mai sus doar **spațiul hidrografic Dobrogea – Litoral, bazinele hidrografice ale râurilor mici afluenți ai Dunării, bazinele râurilor Prut, Bârlad și Bahlui, spațiul hidrografic Banat, bazinele râurilor Vedea și Olteț.**

În ceea ce privește **identificarea zonelor deficitare din punct de vedere al resursei de apă subterană de mică adâncime,** a fost analizată reţeaua de monitorizare a acviferelor freatice pentru evidenţierea regimului de niveluri minime (ca valori maxime ale adâncimilor) şi perioadele în care nivelurile minime anuale s-au situat sub nivelul minim multianual. Astfel, în *Figura 11.2*. sunt prezentate corpurilor de ape subterane freatice şi sunt evidenţiate zonele cu resurse acvifere freatice reduse.

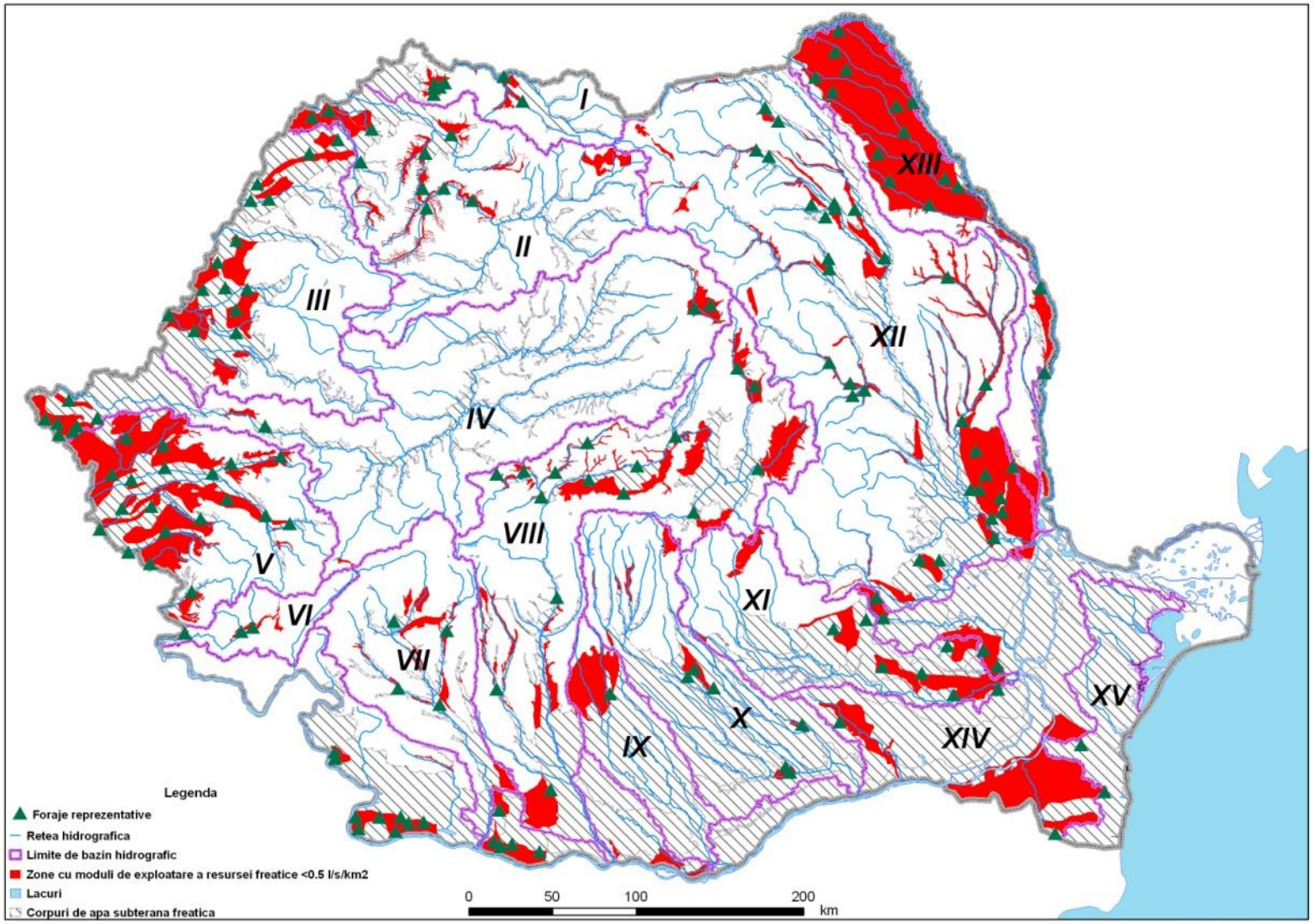
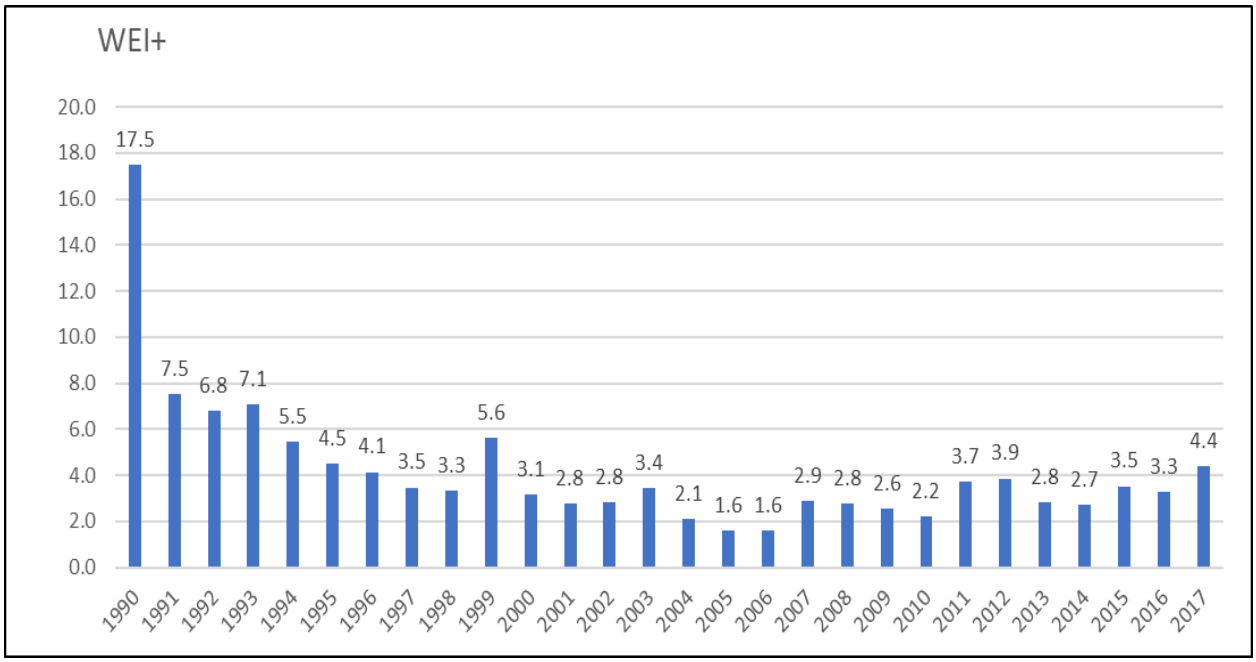

Figura 11.2. Delimitarea corpurilor de ape subterane freatice şi evidenţierea zonelor cu resurse acvifere freatice reduse

- **Indicele de exploatare al Apei (WEI+)**

Indicele de exploatare al Apei (WEI+) este indicatorul care definește nivelul presiunii pe care activitățile antropogene o exercită asupra resurselor naturale de apă într-un anumit spațiu (sub-bazin hidrografice, bazin hidrografic, teritoriu național și district internațional), în vederea identificării acelor zone predispuse la deficit de apă. Perioada minimă care se ia în considerare pentru calcularea mediei anuale pe termen lung a WEI+ este de 20 ani.

Din datele transmise în perioada 1990-2017 de România la Eurostat și preluate de către Agenția Europenă de Mediu a reieșit faptul că la nivelul României a fost identificat un stres/deficit relativ scăzut al apei, valoarea medie anuală a WEI+ situându-se în jurul unor valori minime de 1,6% în anii 2005-2006 și o valoare maximă de 17,5% în anul 1990 (*Figura 11.3*).

Notă: WEI + ilustrează procentul de utilizare a apei față de resursele regenerabile de apă dulce într-un anumit timp și loc

Figura 11.3 Evoluția WEI+ în România în perioada 1990-2017[100]

În ceea ce privește prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil, la nivelul anului 2018 în România s-au utilizat cca. 46 m^3/locuitor *(Figura 11.4),* ceea ce plasează România printre țările cu un consum mediu la nivel european[101].

[100] *EUROSTAT, Development of the water exploitation index plus (WEI+)https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/water-exploitation-index-plus#tab-chart_3*

[101] *EUROSTAT, Total freshwater abstraction for public water supply, 2018 (m^3 per inhabitant) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_freshwater_abstraction_for_public_water_supply,_2018_(m%C2%B3_per_inhabitant).png).*

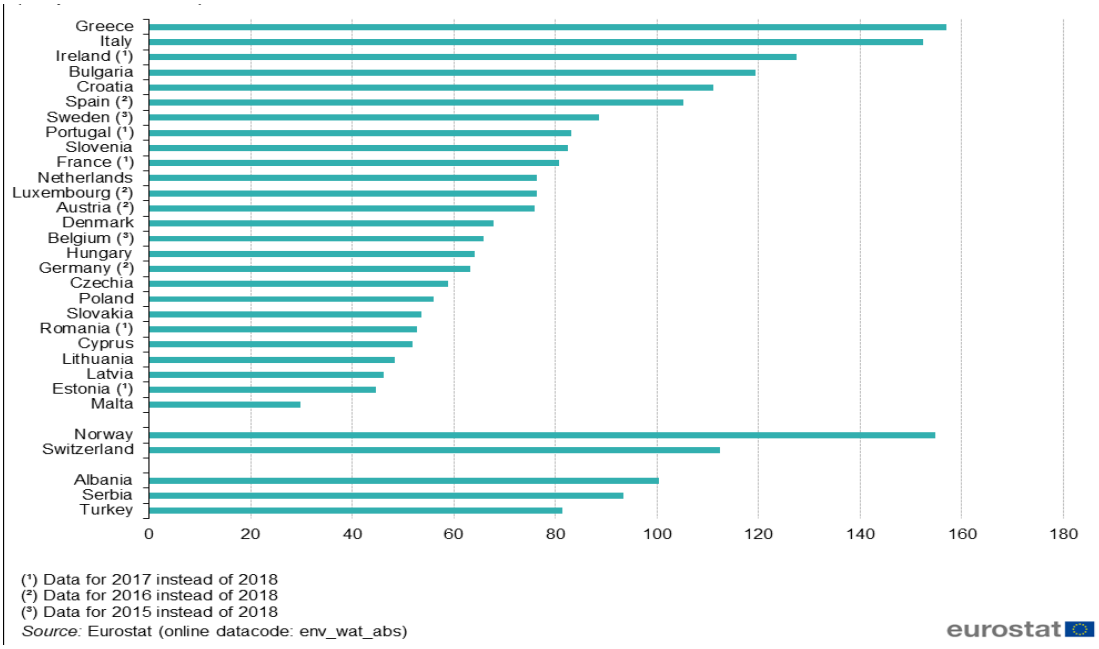

Figura 11.4 Prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil la nivel european

- **Seceta. Fenomene de aridizare/deşertificare**

Având în vedere problemele relevante la nivel european privind seceta și deficitul de apă, în cadrul *Raportului tehnic al Comisiei Europene privind dezvoltarea, implementarea și integrarea aspectelor privind seceta,* pentru prima perioadă de planificare (2009-2015), se subliniază că integrarea și corelarea managementului secetei cu Planurile de management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice rămâne limitată. Principalele probleme constau în punerea în aplicare a tuturor elementelor cheie legate de indicatori și praguri de instituire a secetei, cerințele ecosistemelor în condiții de secetă (conform cerințelor art. 4.6 DCA), evaluarea impactului prelevărilor de apă asupra stării apelor și analiza economică a utilizării apelor (conform cerințelor art. 5 DCA), stabilirea politicilor de prețuri pentru stimularea utilizării eficiente a apei asociate cu lipsa apei și seceta (conform cerințelor art. 9 DCA).

În România, zonele afectate de secetă s-au extins în ultimele decenii, iar cele mai afectate zone sunt cele situate în sudul şi sud-estul României. În ultimii 30 de ani în întreaga ţară, se resimt efectele unor perioade secetoase din ce în ce mai dese şi mai extinse în timp şi spaţiu. Producerea unor fenomene meteo-hidrologice extreme, cum sunt secetele, are ca efect pierderi economice semnificative în toate sectoarele de activitate (agricultură, transport, furnizarea energiei, managementul apei etc.), iar modelele climatice globale indică faptul că frecvenţa şi intensitatea acestor evenimente vor creşte.

Scenariile schimbărilor climatice estimează o probabilitate de 20% de secete severe în următorii 10 ani, în special în sud-vestul și nord-estul țării. Acest lucru afectează aproape 50% din totalul terenurilor agricole. Scenariile calculează că secetele prin scăderea debitelor râurilor vor deveni mai frecvente și mai severe. Pericolul de incendiu forestier este clasificat ca fiind ridicat și proiecțiile modelate ale climatului viitor arată o creștere a frecvenței vremii în România care favorizează incendiile forestiere. Astfel, din *Figura 11.5* reiese că în perioada următoare se vor extinde suprafețele agricole cu deficite de precipitații și va crește intensitatea fenomenului de secetă pedologică în sudul, sud-estul și estul țării[102].

[102] *Proiect ADER 12.4.2: Cercetări și studii privind reabilitarea infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului din suprafața de 823.000 ha viabile economic (2015 – 2018) http://madr.ro/attachments/article/228/ADER-1242-faza-2.pdf*

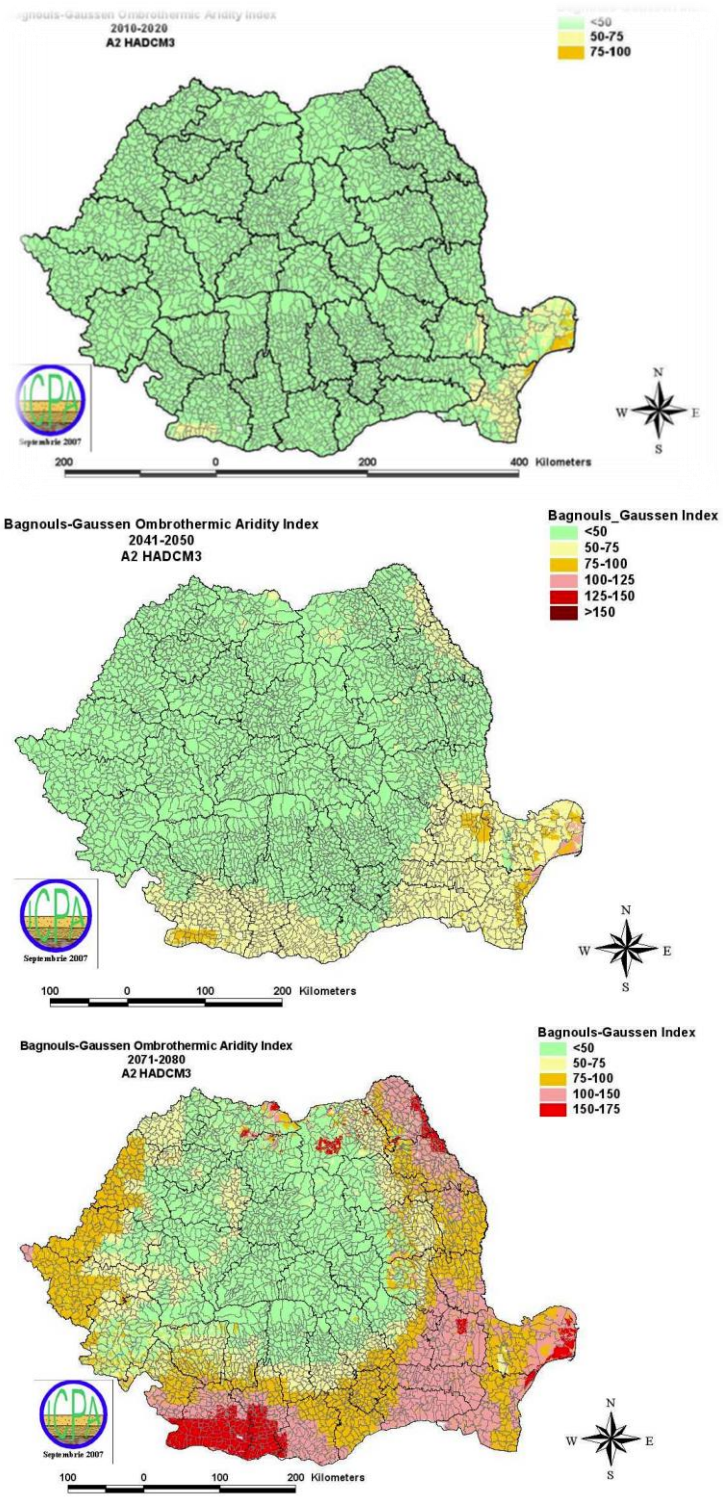

Figura 11.5. Prognoze privind intensitatea fenomenului de secetă pedologică (2010 - 2080)

Dată fiind tendinţa crescută de secetă mai frecventă şi mai intensă, există probabilitatea unei aridităţi tot mai mari a solului, care, combinată cu vânturi calde, va accentua riscul de eroziune eoliană şi degradare a solului în special în regiunile sudice, sud estice şi estice ale României. Acest fenomen include riscul de deşertificare, marginalizare şi abandonare a terenurilor agricole în regiunile unde solurile sunt mai uşoare şi mai vulnerabile la eroziune.

Seceta hidrologică se manifestă prin menținerea unui deficit al resurslor de apă pe o perioadă relativ îndelungată și continuă. Seceta hidrologică are ca efect scăderea debitelor râurilor fiind rezultatul acțiunii conjugate și simultane a unui complex de cauze (scăderea cantității de precipitații, creșterea temperaturii aerului, scăderea nivelului apelor freatice). Seceta

hidrologică ia în considerare persistenţa debitelor mici, a volumelor mici de apă din lacurile de acumulare, a nivelurilor scăzute a apelor subterane din ultimele luni sau ani. Deşi seceta hidrologică este un fenomen natural, ea poate fi accentuată ca urmare a activităţilor umane. De regulă, seceta hidrologică este în strânsă legatură cu seceta meteorologică între care există o relaţie directă. Valorile tendințelor de secetă hidrologică, determinate pe baza indicelui Palmer (IPSS şi IPSH), pentru intervalul de timp 1961-2012, în România, sugerează existența unei tendințe de secetă de la moderată la extremă pe areale din vestul extrem, Câmpia Română, Bărăgan și nordul Dobrogei și a unei tendințe spre excedent (surplus de apă) de la moderat la extrem al resurselor de apă în regiuni din nord-vestul României și sudul Dobrogei, mai ales în vestul extrem și sud-vestul României.

Pe baza scenariilor climatice previzibile pentru perioadele 2011-2040 şi 2021-2050 şi efectele cuantificabile asupra temperaturii medii multianuale şi precipitațiilor medii multianuale în România, bazinele hidrografice identificate ca fiind supuse, în mod frecvent, fenomenului de secetă hidrologică, atât în prezent cât și în viitor luând în considerare efectele schimbărilor climatice, sunt cele care se află pe teritoriul Administrațiilor Bazinale de Apă Jiu, Olt, Argeş – Vedea, Ialomiţa -Buzău, Siret, Prut – Bârlad şi Dobrogea – Litoral.

În România, în cadrul ***Strategiei naţionale privind reducerea efectelor secetei, prevenirea şi combaterea degradării terenurilor şi deşertificării, pe termen scurt, mediu şi lung*** sunt menţionate măsuri care să permită gestionarea situaţiilor de urgenţă generate de secetă hidrologică. Scopul general al *Strategiei* este de a indica acţiunile de întreprins pe termen scurt, mediu şi lung, pentru a reduce vulnerabilitatea comunităţilor locale, ecosistemelor naturale şi a activităţilor socio-economice şi de a diminua efectele de ordin social, economic şi de mediu ale acestora.

Gestionarea situațiilor de urgență generate de seceta hidrologică este stabilită prin **Regulamentul privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale**, aprobat prin Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrul administrației și internelor nr. 1422/192/2012, care prevede întocmirea unor Rapoarte operative ce cuprind: zona în care s-a impus introducerea restricțiilor, situația hidrometeorologică care a determinat introducerea restricțiilor, măsuri întreprinse pentru suplimentarea debitelor pe râuri din acumulările situate în zonă, programul de restricții, măsuri de raționalizare a folosinței apei și transmiterea de rapoarte operative zilnice până la revenirea la situația normală.

De asemenea, în cadrul Normelor metodologice pentru elaborarea regulamentelor de exploatare bazinale și a regulamentelor – cadru pentru exploatarea barajelor, lacurilor de acumulare și prizelor de alimentare cu apă, aprobate prin Ordinul nr. 76/2006, sunt prevăzute măsuri operative care sunt prevăzute în Regulamentele de exploatare ale barajelor şi lacurilor de acumulare la ape mici.

Coordonarea implementării intervenției la nivel național în caz de secetă hidrologică se asigură de către Comitetul Ministerial pentru Situații de Urgență, care se întrunește ori de câte ori există avertizări privind situații deosebite.

Fiecare bazin/spațiu hidrografic întocmește ***"Planuri de restricţii şi folosire a apei în perioade deficitare"***, cu termene și responsabilități, care se actualizează ori de câte ori este necesar. Planul de restricţii se elaborează conform Ordinului nr. 9/2006 al ministrului mediului şi gospodăririi apelor pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea planurilor de restricţii şi folosire a apei în perioadele deficitare. Planul de restricţii are ca scop stabilirea restricţiilor temporare în folosirea apelor în situaţiile când din cauze obiective (secetă/calamităţi naturale) debitele de apă contractate nu pot fi asigurate tuturor utilizatorilor.

11.2. Schimbări climatice

Aspectele privind schimbările climatice constituie o preocupare constantă, atât la nivel mondial, cât și la nivelul Uniunii Europene. Prin Cartea Albă a Comisiei Europene **„*Adaptarea la schimbările climatice; Spre un cadru european de acțiune*"** s-a stabilit necesitatea aplicării unei abordări strategice pentru adaptarea la schimbările climatice, în diferite sectoare și nivele de guvernanță. Astfel, s-a solicitat să se stabilească linii directoare sau ghiduri pentru integrarea

adaptării la schimbările climatice în implementarea politicii din domeniul apei la nivelul Uniunii Europene[103].

În prezent, Uniunea Europeană (UE) re-evaluează obiectivele și acțiunile pentru asigurarea unui mediu sănătos, în condițiile asigurării unei dezvoltări economice durabile în Europa. În acest context, ***Pactul Ecologic European (The European Green Deal)*** este o viziune ambițioasă care reiterează angajamentul Comisiei de a aborda provocările legate de climă și de mediu și de a propune răspunsuri la aceste provocări. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente[104].

Comisia a prezentat în anul 2018 o viziune asupra modalităților prin care se poate realiza neutralitatea climatică până în 2050 care ar trebui să constituie baza strategiei pe termen lung a UE. Pentru a stabili în mod clar condițiile de care depinde asigurarea unei tranziții eficiente și echitabile, pentru a le oferi investitorilor previzibilitate și pentru a asigura ireversibilitatea procesului de tranziție, Comisia a propus, în martie 2020, ***primul „act legislativ european privind clima”*.** Prin actul legislativ privind clima se va asigura și faptul că toate politicile UE contribuie la obiectivul neutralității climatice și că toate sectoarele își îndeplinesc rolul care le revine în această privință[105].

De asemenea, la nivelul UE Comisia a aprobat în februarie 2021 o **nouă strategie privind adaptarea la schimbările climatice[106]** care prezintă o viziune pe termen lung pentru ca UE să devină o societate reziliență la schimbările climatice și pe deplin adaptată la efectele inevitabile ale schimbărilor climatice până în 2050. Activitatea privind adaptarea la schimbările climatice va continua să influențeze investițiile publice și private, inclusiv în ceea ce privește soluțiile inspirate de natură. Politicile comune în domeniul agriculturii și al pescuitului vor rămâne instrumente esențiale pentru sprijinirea eforturilor pentru combaterea schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității. Pentru a avea un mediu înconjurător curat, este nevoie de mai multe acțiuni de prevenire și de reducere a poluării, acțiuni care fac parte dintr-un ***plan de acțiune de reducere la zero a poluării aerului, apei și solului[107]***. Funcțiile naturale ale apelor subterane și de suprafață trebuie restabilite, fiind esențial pentru conservarea și refacerea biodiversității în lacuri, râuri, zonele umede și în apele costiere și marine, precum și pentru prevenirea și limitarea pagubelor provocate de inundații.

În acest context, Comisia a realizat un ***Plan de investiții pentru o Europă durabilă[108]*** în vederea sprijinirii investițiilor durabile cu favorizarea investițiilor ecologice. Comisia a propus un obiectiv de 2% pentru integrarea aspectelor legate de schimbările climatice în toate programele UE. În propunerile Comisiei privind Politica Agricolă Comună (PAC) pentru perioada 2021-2027 se prevede că cel puțin 40% din bugetul total al PAC și cel puțin 30% din Fondul pentru pescuit și afaceri maritime ar trebui să contribuie la combaterea schimbărilor climatice.

Acest cadru European ambițios va influența realizarea și atingerea obiectivelor în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinelor hidrografice (2022-2027).

---

[103] *CARTEA ALBĂ Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel European, COM(2009) 147 final, Bruxelles, 1.4.2009*

[104] *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM(2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019*

[105] *O planetă curată pentru toți – O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei COM(2018) 773*

[106] *Comunicare Comisiei „Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change”, Brussels, 24.2.2021, COM(2021) 82 final https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/adaptation/what/docs/eu_strategy_2021.pdf*

[107] *Comunicarea Comisiei „Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil”, Brussels, 12.5.2021, COM(2021) 400 final https://ec.europa.eu/environment/pdf/zero-pollution-action-plan/communication_en.pdf*

[108] *Comunicarea Comisiei „Planul de investiții pentru o Europă durabilă Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic European, Bruxelles, 14.1.2020, COM(2020) 21 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0021&qid=1624432202009&from=EN*

La nivelul bazinului Dunării, sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția fluviului Dunărea (ICPDR), s-a elaborat în 2012 ***Strategia de Adaptare la Schimbările Climatice pentru Bazinul Dunării*, ce a fost actualizată în anul 2018**. Aceasta are ca scop oferirea cadrului și orientărilor privind integrarea adaptării la schimbările climatice în procesele de planificare la nivelul bazinului hidrografic al Dunării. În context multilateral și transfrontalier, Strategia ICPDR privind adaptarea la schimbările climatice descrie abordarea ICPDR pentru a integra problematica adaptării la schimbările climatice în activitățile sale, în special în Planul de management al districtului hidrografic internațional al fluviului Dunărea (PMBH Dunăre) și în Planul de management al riscului la inundații (PMRI). ICPDR a adoptat prima strategie privind adaptarea la schimbările climatice în anul 2012, iar pe baza strategiei sale, ICPDR a fost capabil să integreze problemele de adaptare la climă în actualizarea 2015 a PMBH Dunăre și PMRI Dunăre 2015. Aceeași abordare a avut-o și cu actualizarea 2018 a ***Strategiei de Adaptare la Schimbările Climatice*** integrând aspectele relevante în cadrul proiectelor PMBH Dunăre 2021 și PMRI 2021.

Baza științifică a Strategiei ICPDR este *Studiul privind schimbările climatice în bazinul Dunării* actualizat în 2018. În acest studiu, toate informațiile disponibile cu privire la schimbările climatice viitoare din Bazinul Dunării și efectele lor asupra managementului resurselor de apă au fost compilate și analizate. Conform acestui studiu, în viitor, temperatura și precipitațiile se vor schimba semnificativ în bazinul Dunării, iar schimbările climatice viitoare au fost simulate pe căile reprezentative de concentrare RCP4.5 și RCP8.5. Aceasta echivalează cu o creștere posibilă a temperaturii medii anuale pentru Bazinul Dunării de 1,1-1,5° C până în anul 2050, respectiv de 2 – 2,6° C până în anul 2100 în cazul RCP4.5 și de 1,3-1,7° C până în anul 2050, respectiv de 4 – 5° C până în anul 2100 în cazul RCP8.5. Pentru precipitațiile medii au fost identificate tendințe particulare, respectiv regiunile uscate tind să devină și mai uscate, gradientul de precipitații abundente: nord-vest (ridicat) - sud-est (scăzut), anumite schimbări semnificative ale sezonalității, cu ierni mai umede și veri mai uscate. În acest context, simulările arată o creștere viitoare a intensității și frecvenței secetei, precum și creșteri locale și regionale ale precipitațiilor, cu incertitudini în localizarea spațială și temporală (*Figura 11.6*).

Totodată, datorită schimbărilor preconizate ale condițiilor climatice, este posibil ca disponibilitatea apei să fie redusă în partea de sud și est a bazinului Dunării. Evaluarea viitoarelor evenimente hidrologice extreme precum inundațiile și secetele prezintă o incertitudine ridicată. Totuși se preconizează că, evenimentele hidrologice extreme vor avea loc mai des, vor fi mai intense și posibil cu o durată mai mare.

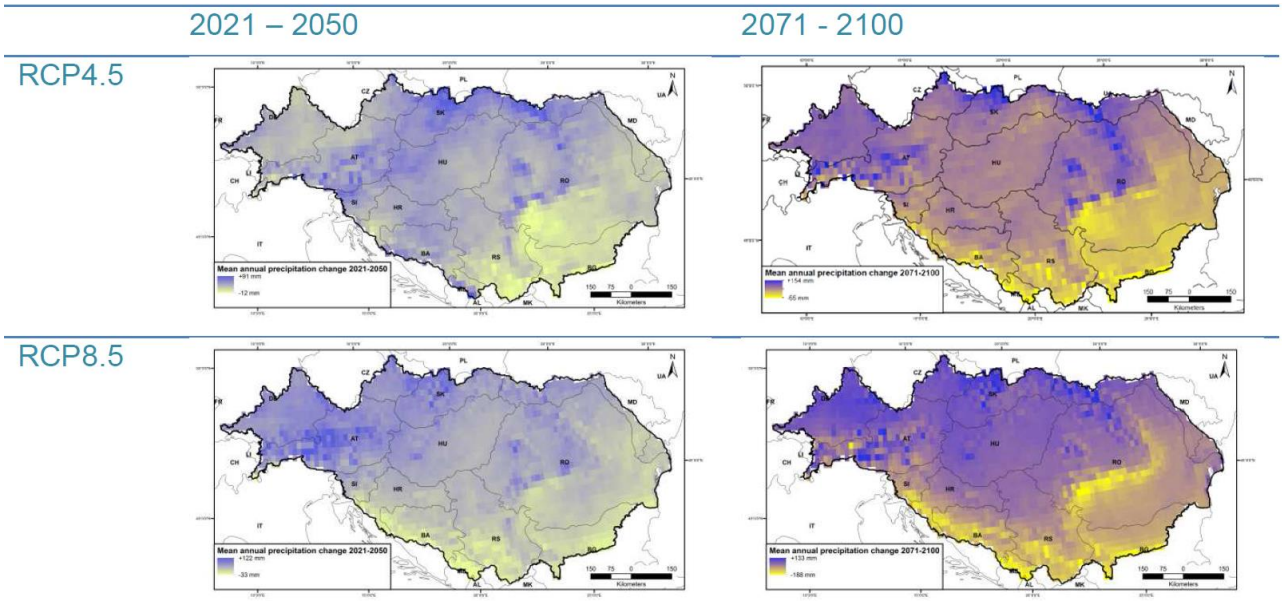

Figura nr. 11.6 *Schimbarea precipitațiilor medii anuale în bazinul Dunării pentru perioadele 2021-2050 și 2071-2100 conform RCP4.5 și RCP8.5 (EURO-CORDEX, septembrie 2018)*

Din cauza creșterii temperaturii aerului, temperatura apei crește, antrenând modificări ale proceselor bio-chimice acvatice dependente de temperatura apei, iar presiunile și impactul surselor de poluare asupra calității apei se vor intensifica. O intensificare a evenimentelor extreme, cum ar fi inundațiile și secetele, conduce la impacturi mari pentru sectoarele socio-economice, respectiv agricultură, silvicultură și industrie, precum și pentru zonele urbane și pentru infrastructură. O creștere a temperaturii aerului și a apei, combinată cu schimbările în regimul precipitațiilor, respectiv modificări ale disponibilității apei, ale calității apei și intensificarea evenimentelor extreme, cum ar fi inundațiile, debitele reduse și secetele, pot conduce la schimbări ale ecosistemelor și biodiversității în bazinul Dunării pe termen lung. De asemenea, se preconizează o schimbare a distribuției speciilor și un risc mărit de apariție și dezvoltare a speciilor invazive.

La nivelul bazinului Dunării principiile managementului integrat al resurselor de apă sunt aplicate, în special prin coordonarea implementării DCA și a Directivei privind inundațiile. Abordarea ICPDR pentru integrarea adaptării la schimbările climatice în activitățile de planificare include o înțelegere comună a scenariilor, a impacturilor și a măsurilor de adaptare cu acțiuni relevante ce sunt integrate în planurile de management (PMBH și PMRI) la nivel transfrontalier. Astfel, construirea rezilienței împotriva impactului schimbărilor climatice asupra resurselor de apă prin consolidarea cooperării transfrontaliere este o prioritate în bazinul Dunării. Strategia ICPDR privind adaptarea la schimbările climatice este luată în considerare în următoarele etape ale implementării DCA și a Directivei privind inundațiile în bazinul fluviului Dunărea, respectiv în procesul de planificare pentru perioada 2022-2027[109], urmând o serie de principii-ghid, stabilite pe baza recomandărilor din Documentul ghid nr. 24 „*Planul de management bazinal în contextul schimbărilor climatice*”, ce sunt selectate și adaptate în tabelul 11.1.

[109] *https://www.icpdr.org/main/activities-projects/climate-change-adaptation*

Tabelul nr. 11.1 Principii pentru integrarea schimbărilor climatice în procesul de planificare[110]

Directiva Cadru Apă (DCA)	Evaluarea presiunilor antropice și impacturilor asupra corpurilor de apă	- Utilizarea informațiilor și studiilor disponibile, rezultatelor modelării schimbărilor climatice și impactului asupra resurselor de apă din bazinul hidrografic; - Evaluarea influențelor directe și indirecte ale schimbărilor climatice asupra presiunilor antropice (surse de poluare punctiforme, surse de poluare difuze, alterări hidromorfologice și alte categorii de presiuni) în procesul de adaptare la schimbările climatice; - Evaluarea impactului presiunilor antropice asupra corpurilor de apă, respectiv impactul modificărilor proceselor naturale în contextul schimbărilor climatice;
	Monitorizarea și evaluarea stării	- Menținerea secțiunilor de monitorizare din programul de supraveghere pentru apele de suprafață și subterane pe termen lung pentru a asigura cuantificarea efectelor schimbărilor globale asupra stării apei; - Stabilirea unui program de monitorizare investigativ pentru monitorizarea „punctelor fierbinți" ale schimbărilor climatice și integrarea pe cât posibil cu rezultatele programului de monitorizare operațională; - Includerea secțiunilor de referință în programele de monitorizare pe termen lung pentru a înțelege intensitatea și cauzele variabilității naturale și ale impactului schimbărilor climatice;
	Stabilirea obiectivelor de mediu	- Evitarea utilizării schimbărilor climatice ca o justificare generală a stabilirii unor obiective mai puțin stringente (relaxate) și respectarea condițiilor prevăzute în DCA;
	Analiza economică a utilizării apei	- Luarea în considerare a efectelor schimbărilor climatice la stabilirea prognozelor pe termen lung ale disponibilității resurselor de apă și cerințelor de apă;
	Stabilirea programului de măsuri	- Luarea în considerare a efectelor schimbărilor climatice posibile atunci când se planifică măsurile, în special atunci când aceste măsuri sunt stabilite pe termen lung și sunt costisitoare și evaluarea eficienței acestor măsuri în condițiile posibile ale schimbărilor climatice; - Prioritizarea măsurilor care sunt robuste și flexibile la incertitudine și asigură schimbarea potențială a condițiilor climatice viitoare. Stabilirea măsurilor pe baza evaluării presiunilor (a se vedea mai sus), inclusiv pe baza proiecțiilor climatice; - Selectarea măsurilor durabile de adaptare, în special cele cu beneficii cros-sectoriale și care au cel mai redus impact asupra mediului, ținând cont și de emisiile de gaze cu efect de seră;
	Aplicarea excepțiilor de la atingerea obiectivelor de mediu	- Evitarea măsurilor care au impact asupra atingerii și menținerii obiectivelor de mediu sau care reduc rezistența ecosistemelor acvatice; - Aplicarea prevederilor și condițiilor articolului 4.7 al DCA în cazul în care măsurile de adaptare modifică caracteristicile

[110] *Revista Hidrotehnica, E. Țuchiu, C. Boscornea „Planurile de management ale bazinelor hidrografice în contextul schimbărilor climatice",*

		fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Stabilirea și implementarea tuturor etapelor practice și măsurilor pentru atenuarea efectelor adverse posibile ale măsurilor de adaptare;
Legătura DCA – Directiva Inundații	Stabilirea măsurilor în PMRI și aplicarea excepțiilor	- Stabilirea unor opțiuni favorabile, luând în considerare riscul de poluare în zonele cu risc de inundații; măsurile nestructurale, atunci când este posibil; măsurile „fără regret” și „win-win”, respectiv o combinație de măsuri și abordarea la nivel de bazin/sub-bazin hidrografic;
		- Respectarea cerințelor articolului 4.7 al DCA atunci când se stabilesc măsuri de protecție împotriva inundațiilor care modifică caracteristicile fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Determinarea pe baza unor dovezi științifice solide și, de la caz la caz, dacă o inundație extremă permite aplicarea articolului 4.6 al DCA;
Legătura DCA - managementul secetei și deficitul de apă	Adaptare, management, monitorizare, măsuri și excepții	- Utilizarea DCA și PMBH ca un cadru metodologic de bază pentru a realiza adaptarea la schimbările climatice în zonele cu deficit de apă și pentru a reduce impactul secetelor; - Utilizarea obiectivelor de mediu ale DCA (de ex. atingerea și menținerea stării cantitative bune a corpurilor de apă subterană); - Determinarea pe baza unor dovezi științifice solide și, de la caz la caz, dacă o secetă prelungită permite aplicarea articolului 4.6 al DCA; - Respectarea cerințelor articolului 4.7 al DCA atunci când se stabilesc măsuri pentru asigurarea resurselor de apă care modifică caracteristicile fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Identificarea cauzelor ce au condus la deficit de apă sau ce pot conduce în viitor; - Monitorizarea cantitativă a resurselor de apă și a cerinței de apă, precum și stabilirea de prognoze pe baza cerinței și tendințelor, în vederea asigurării balanței între disponibilitate și cerință; - Asigurarea unei abordări integrate bazată pe o combinație de măsuri pentru asigurarea surselor de apă, dar și pentru a îmbunătăți capacitatea de adaptare.

În cadrul celui de-al cincilea Raport al Comisiei[111] se prezintă stadiul punerii în aplicare a Directivei Cadru Apă și a Directivei privind inundațiile pe baza evaluării de către Comisie a celui de al doilea plan de management al bazinelor hidrografice (PMBH) și a primului plan de management al riscului de inundații (PMRI) elaborate și raportate de statele membre pentru perioada 2016-2021. Evaluarea celui de-al doilea plan de management al bazinelor hidrografice a indicat clar faptul că schimbările climatice au fost integrate în managementul apei în Europa. În timp ce în primul ciclu de planificare 2009-2015 aceste aspecte nu au fost integrate pentru toate

[111] *RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE, Bruxelles, 26.2.2019, COM(2019) 95 final (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0670&from=EN, https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/Translations%20RBMPs/Romania.pdf)*

bazinele hidrografice europene, în planul de management actualizat 2016-2021 aproape toate statele au urmat recomandările ghidului CIS privind integrarea adaptării la schimbările climatice în planurile de management. Schimbările climatice sunt considerate mai ales în raport cu inundațiile, urmate de evaluarea presiunilor provocate de schimbările climatice, iar în o treime din statele membre se aplică măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice. În ceea ce privește considerarea secetei ca o caracteristică relevantă a managementului apei, s-a constatat o inconsecvență care urmează un model geografic, respectiv în statele din sudul Europei seceta fiind considerată relevantă. De asemenea, majoritatea statelor membre au raportat utilizarea Ghidului nr. 24 ca bază în stabilirea programelor de măsuri și stabilirea unor Strategii sau Planuri naționale privind schimbările climatice, însă în general infrastructura verde și măsurile de retenție naturală a apei au fost puțin utilizate.

Recomandările desprinse din cel de-al cincilea Raport al Comisiei privind implementarea Directivei Cadru Apă (DCA) în contextul schimbărilor climatice se referă în principal la:

- îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice, măsurile tehnice și infrastructurile planificate trebuie să țină seama în mod corespunzător de previziunile privind schimbările climatice, în special cele referitoare la apariția fenomenelor extreme și schimbările în scurgerea râurilor;
- elaborarea unei strategii naționale de adaptare la schimbările climatice care ar trebui să fie luată în considerare la stabilirea programelor de măsuri;
- statele membre sunt încurajate, după caz, să dezvolte un Plan de management al secetei, și să monitorizeze seceta și intensitatea acesteia cu indicatori specifici;
- la aplicarea excepțiilor prevăzute la art. 4.6 al DCA pentru secetele prelungite, statele trebuie să furnizeze informații privind metodologiile aplicate și toate măsurile considerate pentru a evita deteriorarea stării apelor.

În România, managementul durabil al resurselor de apă, din punct de vedere cantitativ și calitativ, managementul riscurilor generate de inundații sau secetă, precum și conservarea biodiversităţii mediului acvatic, se realizează în cadrul **Schemelor Directoare de Amenajare şi Management** elaborate la nivelul bazinelor hidrografice.

În cadrul *Planului Național de Management – Sinteza Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice*, elaborat pentru perioada 2009-2015 și actualizat pentru perioada 2016-2021, aspectele privind schimbările climatice s-au axat în principal pe prezentarea aspectelor legislative, strategiilor și acțiunilor viitoare pentru implementare, în special în ceea ce privește aspectele cantitative, lipsa apei și seceta. Planul Național de Management a fost evaluat de către Comisia Europenă[112], considerând că s-a abordat contextul general al schimbărilor climatice (disponibilitatea și utilizarea eficientă a resurselor de apă, rezultatele proiectelor de cercetare, planificare studii de cercetare pentru stabilirea măsurilor, etc.) și mai puțin în termeni de vulnerabilitate a resurselor de apă. În cel de-al doilea și al treilea ciclu de planificare, urmare a recomandărilor Comisiei, în pregătirea actualizării planurilor de management ale bazinelor hidrografice, s-a pus un accent mai mare pe integrarea problematicii schimbărilor climatice în procesele de evaluare a presiunilor antropice și impactului acestora, evaluarea stării corpurilor de apă și evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra stării, stabilirea obiectivelor de mediu și a excepțiilor de a atingerea acestor obiective, analiza economică a utilizării apei, precum și stabilirea programelor de măsuri (aplicarea măsurilor de atenuare și adaptare și reducerea impactului) - *figura nr. 11.7.*

[112] *Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC), River Basin Management Plans, COM(2012) 670 final, Commision staff working document - Romania, SWD(2012) 379 final, Brussels, 14.11.2012*

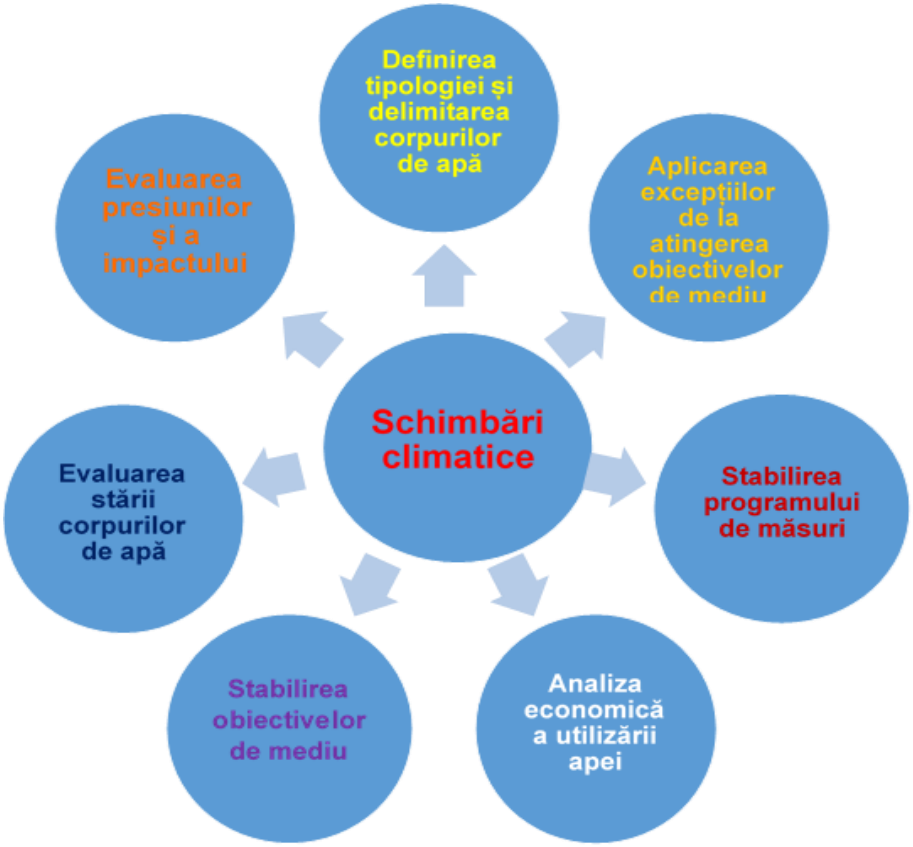

Figura 11.7 Integrarea schimbărilor climatice în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinelor hidrografice

Astfel, s-au luat în considerare următoarele:

Ținând cont că fenomenul schimbărilor climatice reprezintă un proces cu caracter global cu care se confruntă omenirea în acest secol din punct de vedere al protecţiei mediului înconjurător, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a elaborat ***Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013-2020 și Planul naţional de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice*, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 529/2013.** Informații privind prevederile strategiei și planului de acțiune menționate sunt redate în același capitol al Planului Național de management actualizat, aprobat prin H.G. nr. 859/2016.

În prezent strategia și planul de acțiune se află în curs de actualizare în vederea includerii aspectelor stabilite în noile documente europene în domeniul schimbărilor climatice, cum ar fi în principal Pactul Ecologic European și noua strategie europeană privind adaptarea la schimbările climatice.

În cadrul programului de măsuri al proiectelor *Planurilor de management actualizate*, măsurile propuse au avut în vedere atât recomandările din strategiile și planurile de acțiune în domeniul schimbărilor climatice, cât și aspectele specifice ale fiecărui bazin/spațiu hidrografic.

- **Măsuri privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice**

În procesul de planificare a măsurilor de adaptare, impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă trebuie considerat împreună cu impactul generat de alte presiuni. Ca urmare, măsurile de adaptare la schimbările climatice trebuie să se stabilească și să se planifice în acest context.

În concordanță cu proiectului ***Planului de Management actualizat al Districtului Internațional al Dunării***[113]*,* măsurile propuse în programul de măsuri al proiectului *Planului de Management actualizat* au fost corelate cu impactul schimbărilor climatice. Deși asumările privind

[113] *http://www.icpdr.org/main/activities-projects/public-consultation-draft-management-plan-updates-2021*

schimbările climatice au un anumit grad de incertitudine, măsurile de atenuare și adaptare propuse trebuie să se axeze cu prioritate asupra măsurilor cu beneficiu multiplu pentru implementarea cerințelor directivelor europene în domeniul apei (win-win), măsurilor no-regret și low-regret care sunt suficient de flexibile pentru condiții variate (inundații, secetă, biodiversitate).

Referitor la aspectele cantitative, programul de măsuri include măsuri pentru atingerea și menținerea stării cantitative bune a corpurilor de apă subterană, prin asigurarea unui management echilibrat al prelevărilor și reîncărcării acviferelor, în vederea asigurării unui management durabil ca răspuns la schimbările climatice.

Măsurile hidromorfologice de tipul scărilor de pești/pasaje de trecere pentru migraţia ihtiofaunei sau reconectări ale zonelor umede și ale cursurilor de apă la lunca inundabilă cresc reziliența ecosistemelor. Referitor la beneficiul multiplu al acestor măsuri, în termen de creștere a capacității de retenție a apei și prin urmare atenuarea inundațiilor, acestea conduc la soluții potențiale (win-win, NWRM) pentru implementarea cerințelor Directivei Cadru Apă și Directivei Inundații.

În general, datorită efectelor schimbărilor climatice asupra multiplelor sectoare care au legătură cu apa, este necesar să se clarifice impactul schimbărilor climatice asupra sectoarelor și să se integreze cunoștințele despre corelarea intersectorială, de exemplu între managementul riscului la inundații, navigația pe râurile interioare, producerea energiei hidroelectrice sau agricultură.

La nivelul Uniunii Europene a intrat în vigoare ***Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind a intrat în vigoare cerințele minime pentru reutilizarea apei***[114]. Regulamentul stabilește cerințe minime de calitate a apei și de monitorizare pentru utilizare în special în agricultură precum și dispoziții privind managementul riscului și utilizarea în siguranță a apelor recuperate, în contextul managementului integrat al apei. România trebuie să aplice Regulamentul începând cu 26 iunie 2023. Aplicarea viitoare a prevederilor regulamentului constituie o măsură specifică pentru gestionarea apei în condiții de secetă, apele uzate epurate devenind o sursă importantă de apă și nutrienți, în special pentru anumite culturil agricole.

În cadrul programului de măsuri prezentat la capitolul 9, au fost planificate măsuri care au ținut cont de aspectele menționate anterior.

În vederea stabilirii unor măsuri privind adaptarea la schimbările climatice în perioada 2022-2027 se vor realiza acţiuni importante referitoare la atenuarea și adaptarea managementului apelor la schimbările climatice. Astfel se continuă implementarea acţiunilor de adaptare la nivel naţional, regional și local stabilite în Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice și a principalelor acţiuni incluse în Planul naţional de acțiune privind schimbările climatice pentru îmbunătăţirea rezistenţei la schimbările climatice în sectoarele legate de apă. Acestea sunt prezentate detaliat în Planul Național de management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016.

În funcție de prevederile documentelor actualizate, se vor revizui și dezvolta acţiunile de atenuare și adaptare la nivel naţional, regional și local și măsurile specifice.

A. <u>Acțiuni de atenuare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</u>

- **<u>Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul alimentării cu apă și al epurării apelor uzate</u>**

<u>Principale măsuri care se au în vedere în perioada se referă la:</u>

- continuarea finanțării modernizării sistemelor eficiente de alimentare cu apă, de distribuție a apei și de epurare a apelor uzate din orașe/aglomerări pentru a se asigura conformitatea cu cerințele UE relevante privind calitatea apei și acoperirea serviciilor și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

[114] *REGULAMENTUL (UE) 2020/741 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0741&from=EN)*

- implementarea gestionării eficiente a nămolului rezultat din procesul de epurare a apelor uzate;
- cercetarea pentru utilizarea proiecțiilor la scară regională și locală ale modelelor climatice globale în scopul furnizării unor evaluări mai precise a efectelor climatice în diferite bazine hidrografice, permițând asigurarea alimentării cu apă pe termen lung;

Totodată sunt necesare măsuri pentru asigurarea alimentării cu apă a populaţiei şi agenţilor economici pe timp de secetă şi inundaţii. Prin elaborarea și finalizarea studiilor privind evaluarea resursei de apă la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2020 și 2050, ținând seama de influența schimbărilor climatice, s-au actualizat scenariile de evoluţie a cerinţelor de apă ale utilizatorilor în vederea fundamentării acţiunilor şi măsurilor necesare atingerii obiectivelor gestionării durabile a resurselor de apă ale bazinelor hidrografice. De asemenea, dezvoltarea şi regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă şi de canalizare şi epurare a apelor uzate vor permite aplicarea eficientă a măsurilor de economisire a apelor, respectiv a măsurilor de reducere a pierderilor pe rețele de distribuție a apei și reutilizarea apelor uzate epurate în zonele cu deficit de apă sau predispuse la secetă.

B. Acțiuni de adaptare la schimbările climatice - Apa potabilă şi resursele de apă

- **acțiuni prioritare de adaptare - Reducerea riscului de deficit de apă:**

- stabilirea cerințelor pentru protejarea surselor critice pentru alimentare cu apă prin măsuri privind utilizarea terenului în zonele cu deficit de apă;
- promovarea reutilizării apelor uzate epurate în sectoarele industriale;
- stabilirea de reglementări pentru limitarea utilizării apei subterane, în zonele în care captarea excesivă poate conduce la epuizare;
- studii de cercetare privind evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra resurselor de apă pe baza actualizării periodice a scenarilor de evoluție a climei în România;
- studii de cercetare privind evaluarea fezabilității utilizării apelor freatice combinată cu reîncărcarea artificială a acviferelor pentru acumularea apei în bazinele hidrografice cu deficit de apă;
- continuarea studiilor de tipul „Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național în situația actuală și în contextul efectelor schimbărilor climatice;
- realizarea unei analize pentru evaluarea nivelurilor și tipurilor specifice de agricultură irigată, ținând cont de impacturile schimbărilor climatice;
- realizarea evaluărilor cantitative a necesarului ecologic de apă ale diferitelor ecosisteme;
- realizarea de studii de meteorologie, hidrologie şi climatologie pentru elaborarea, optimizarea și evaluarea impactului tehnologiei de creştere și uniformizare a precipitaţiilor, în cadrul Sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor;

- **acțiuni prioritare de adaptare - Reducerea riscului de inundații:**
  - modernizarea rețelei radar existente pentru măsurarea intensității precipitațiilor și instalarea unor noi stații radar pentru monitorizarea fenomenelor meteo extreme ce au loc la curbura Carpaților;
  - evaluarea fezabilității unei reglementări pentru monitorizarea și gestionarea activităților de construcție în zonele cu risc mare de inundații;
- **acțiuni prioritare de adaptare - Creşterea gradului de siguranţă al barajelor şi digurilor:**
  - realizarea lucrărilor de creștere a gradului de siguranță a infrastructurii de gestionare a riscului de inundații;
  - investițiile sunt ordonate în funcție de priorități pe baza hărților actualizate de hazard și de risc la inundații (PMRI).

Impactul schimbărilor climatice asupra sectorului apei din România reprezintă o scădere anuală preconizată a precipitațiilor cu 5-20% în a doua jumătate a secolului XXI, comparativ cu a doua jumătate a secolului XX. Vara, se așteaptă ca secetele și stresul apei să crească, iar iarna sunt probabile mai multe inundații. Investițiile în măsuri de adaptare vor reduce riscurile schimbărilor climatice pentru alimentarea cu apă, producerea de energie hidroelectrică și

producția agricolă în România. Costurile acestor măsuri de adaptare au fost estimate pentru scenarii ecologice și super verzi (plan de adaptare moderat versus ambițios). Cheltuieli estimate sunt 1,8 miliarde EUR și respectiv 11,0 miliarde EUR în perioada 2015-2050.

Se menționează faptul că s-au stabilit și se implementează continuu **programe de măsuri pentru gestionarea fenomenului de secetă**, având în vedere prevederile următoarelor documente principale în domeniu pentru planificarea și adoptarea unui sistem eficient de prevenire și protecție:

- Strategiei naţionale privind reducerea efectelor secetei, prevenirea şi combaterea degradării terenurilor şi deşertificării, pe termen scurt, mediu şi lung;
- Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice și a principalelor acţiuni incluse în Planul naţional de acțiune privind schimbările climatice;
- Planurilor de management actualizate ale bazinelor / spațiilor hidrografice (seceta și lipsa apei);
- Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale ale cursurilor de apă și poluări marine în zona costieră;
- Planurilor pentru restricționarea utilizării apei în perioadele cu deficit de apă;
- Regulamentelor de exploatare ale barajelor, acumulărilor și captărilor de apă - regulamente de funcționare în caz de secetă.

De asemenea, trebuie avută în vedere implementarea măsurilor specifice pentru:

- creșterea eficienței irigării, prin utilizarea unor echipamente mai eficiente din punct de vedere energetic și schimbarea surselor de energie, adoptarea de tehnologii și măsuri pentru economisirea apei;
- reducerea pierderilor pe rețeaua de distribuție a apei, prin adoptarea de măsuri tehnice pentru reabilitarea, înlocuirea și utilziarea de materiale noi pentru conductele de distribuție a apei;
- reutilizarea apelor uzate prin valorificarea în diverse scopuri (irigații, recuperare nutrienți, etc.);
- cartarea și prognozarea secetei pe baza de mijloace moderne de modelare și detectare;
- educarea publicului cu privire la măsurile de economisire a apei, prin campanii de informare și conștientizare în mas-media și în cadrul proiectelor specifice;
- aplicarea de instrumente de stimulare (principiul utilizatorului plătește, penalități pentru consum excesiv).

În ceea ce privește managementul apelor și seceta, se are în vedere aplicarea de măsuri specifice la nivel national și bazinal, cum ar fi:

- îmbunătățirea cunoștințelor, creșterea schimbului de informații dintre comunitatea științifică și factorii de decizie din domeniul apelor;
- elaborarea studiilor de vulnerabilitate a resurselor de apă la impactul schimbărilor climatice;
- actualizarea evaluării disponibilității resurselor de apă pe baza programelor de monitorizare, în vederea stabilirii acțiunilor și măsurilor;
- dezvoltarea scenariilor pentru cerința de apă a sectoarelor economice și propunerea de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice;
- planificarea infrastructurii pentru managementul resurselor de apă considerând necesarul socio-economic și de mediu (debitul ecologic), inclusiv pentru surse de apă noi și diversificarea acestora;
- identificarea și aplicarea utilizării eficiente a apelor, economisirea apei și analiza unei posibile reutilizări a apei;
- promovarea și aplicarea măsurilor verzi de retenție naturală a apelor, acolo unde este posibil pentru asigurarea în principal a cerințelor Directivei Cadru Apă, Directivei Inundații și Directivelor Habitate și Păsări;

- aplicarea rezultatelor proiectelor implementate la nivel internațional (DriDanube[115]/Riscul secetei în regiunea Dunării, DIANA[116]/Detecția și evaluarea integrată a prelevărilor ilegale de apă, ViWA[117]/Valorile virtuale ale apei);
- consolidarea colaborării dintre mediul academic, managementul apelor și sectoarele social-economice; un exemplu de îndrumări de bună practică se găsesc în documentul Ghidul privind agricultură durabilă la nivelul bazinului Dunării[118].

Impactul acestor acțiuni este integrat în cel de-al treilea proiect de plan de management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice pentru perioada 2022-2027. În acest context, s-au analizat și integrat recomandările Comisiei Europene desprinse din evaluarea celui de-al doilea Plan de management[119].

[115] *http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/dridanube*
[116] *https://cordis.europa.eu/project/id/730109*
[117] *https://viva-project.org/*
[118] *https://www.icpdr.org/main/issues/agriculture*
[119] *Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Second River Basin Management Plans First Flood Risk Management Plans, Accompanying document - Commission Staff Working Document Second River Basin Management Plans – Member State: Romania SWD/2019/52 final, Brussels, 26.02.2019*

12. INFORMAREA, CONSULTAREA ŞI PARTICIPAREA PUBLICULUI

12.1. Cadrul operaţional de informare şi consultare a publicului

Procesul de informare, consultare şi participare a publicului, în acord cu prevederile art.14 al Directivei Cadru Apă 60/2000/CE (DCA), este asigurat de cadrul legal din România prin:

- Legea Apei nr. 107/1996, cu completările şi modificările ulterioare;
- Hotărârea de Guvern nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a comitetelor de bazin;
- Ordinul Ministrului nr. 1.012/2005 privind procedurile pentru accesul publicului la informaţii în domeniul managementului apelor;
- Ordinul Ministrului nr. 1.044/2005 pentru aprobarea procedurii privind consultarea utilizatorilor de apă, riveranilor şi publicului la luarea deciziilor în domeniul gospodăririi apelor.

Obiectivul principal al activităţii de participare şi consultare a publicului este de a îmbunătăţi procesul complex de luare a deciziilor, aplicând proceduri eficiente de cooperare, prin implicarea activă a publicului la luarea deciziilor în procesul de planificare.

Activitatea privind participarea şi consultarea publicului a avut la bază Instrucțiunile metodologice elaborate la nivel naţional prin adaptarea Ghidului *“Participarea Publicului”,* realizat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA şi a Strategiei privind participarea publicului pentru Districtul Hidrografic al Dunării, strategie aprobată de ICPDR în iunie 2003.

Strategia se bazează pe calendarul şi activităţile de implementare ale Directivei Cadru Apă şi elaborează un cadru coerent cu legături la nivel naţional.

La nivelul spațiului hidrografic Crișuri, principala unitate pentru consultarea şi informarea publicului este reprezentată prin Comitetul de Bazin, care funcționează în baza H.G. nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin (care a abrogat H.G. nr. 1.212/2000). Acest Comitet are ca obiectiv respectarea şi aplicarea principiilor gospodăririi durabile a resurselor de apă şi menţinerea echilibrului între conservarea şi dezvoltarea durabilă a resurselor de apă.

Comitetul de Bazin asigură participarea publicului la luarea deciziilor din domeniul apei şi a fost creat din necesitatea constituirii unor mecanisme eficiente de consultare și colaborare la toate nivelurile:

- autoritățile bazinale de gospodărire a apelor;
- instituțiile administrației publice locale;
- colectivităţile locale;
- utilizatorii din bazinul hidrografic;
- beneficiarii serviciilor de gospodărirea apelor;
- ONG-uri cu profil de protecția mediului.

Atribuţiile Comitetelor de Bazin, relevante pentru procesul de implementare a Directivei Cadru Apă în România, sunt prevăzute în art. 47, alin. 7 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, precum și în art. 9 din Hotărârea de Guvern nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a comitetelor de bazin, printre care:

- avizează schemele directoare, inclusiv programele de măsuri pentru atingerea obiectivelor din schemele directoare și realizarea lucrărilor, instalațiilor și amenajărilor de gospodărirea apelor;
- avizează planurile de prevenire a poluărilor accidentale și de înlăturare a efectelor lor, elaborate în funcție de condițiile districtului bazinului hidrografic respectiv;
- aprobă schemele locale, stabilind prioritățile tehnice și financiare, și le integrează în schemele directoare;
- avizează lista zonelor protejate şi măsurile de reconstrucţie ecologică a zonelor propuse în acest scop;

- aprobă/avizează încadrarea în clase de calitate a corpurilor de apă din bazinul/spaţiul hidrografic respectiv;
- propun, dacă este necesar, normative cu valori-limită de încărcare mai severe decât cele prevăzute de reglementările specifice în vigoare, pentru evacuări de ape uzate, în vederea conformării cu obiectivele de calitate a apelor;
- propun revizuirea normelor şi standardelor din domeniul gospodăririi apelor şi, în caz de necesitate, propun elaborarea de norme de calitate a apei evacuate, proprii bazinului hidrografic;
- recomandă priorităţi privind finanţarea și conformarea, în scopul realizării programelor de dezvoltare a lucrărilor, instalațiilor și amenajărilor de gospodărire a apelor;
- asigură informarea publicului, garantarea unei perioade de timp necesare primirii comentariilor publicului, să organizeze audieri publice asupra tuturor aspectelor propuse pentru aprobare și să asigure accesul publicului la documentele sale.

În cadrul Administrației Bazinale de Apă Crișuri există un birou de relaţii cu publicul, care are ca atribuţii pregătirea interviurilor şi a conferinţelor de presă privind problemele de gospodărire a resurselor de apă.

Implicarea activă a publicului are în vedere în special protecţia mediului şi a sănătaţii umane, anticiparea situaţiilor de criză, cum ar fi inundaţiile sau seceta, asigurarea unui sistem de contribuţii pentru toţi utilizatorii de apă, întărirea, dezvoltarea şi susţinerea politicilor de management local.

12.2. Prezentarea rezultatelor şi evidenţierea activităţii de informare şi consultare a publicului

Administraţia Bazinală de Apă Crișuri ia în considerare aplicarea tuturor procedurilor în vederea realizării activităţii de informare şi consultare a factorilor interesaţi cu privire la fiecare etapă importantă în procesul de implementare a Directivei Cadru Apă.

Având în vedere experienţa dobândită în perioada elaborării Planurilor de Management ale spaţiului hidrografic Crișuri din primul și al doilea ciclu de planificare, aprobate prin H.G. nr. 80/2011, respectiv H.G. nr. 859/2016, implicarea publicului şi a factorilor interesaţi se realizează încă de la primele etape ale următorului ciclu de implementare a DCA.

Procesul de elaborare a Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027 a demarat prin realizarea la nivelul anului 2018 a documentului *Calendarul și programul de lucru pentru producerea celui de-al treilea plan de management*, document care include și măsuri de informare şi consultare a factorilor interesaţi şi a publicului, pentru ciclu de planificare 2022-2027.

Măsurile pentru informare au în vedere:

- publicarea pe website-ul Administrației Bazinale de Apă Crișuri a documentelor elaborate în vederea realizării *celui de-al 3-lea Plan de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027;*
- transmiterea de e-mailuri, faxuri, scrisori pentru informarea factorilor interesaţi cu privire la publicarea acestor documente pe website-ul amintit;
- realizarea de broşuri şi pliante privind activitatea specifică şi transmiterea acestora pe orice cale către factorii interesaţi;
- publicarea de articole în presa locală prin care se aduc la cunoştinţa publicului informaţii relevante referitoare la realizarea *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri* 2022-2027;
- organizarea de activităţi specifice (ex. Ziua Dunării, Ziua Mondială a Apei etc.), prilej de informare şi creştere a gradului de conştientizare a publicului cu privire la necesitatea participării în procesul de planificare la nivel de bazin/spațiu hidrografic;

Măsurile pentru consultare includ:

- realizarea de întâlniri în cadrul Comitetului de Bazin în scopul consultării factorilor interesaţi şi publicului cu privire la activităţile în lucru, în contextul realizării Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri;

- realizarea de chestionare pentru factorii interesaţi, astfel încât aceştia să poată exprima punctele de vedere cu privire la activităţile în derulare. Acestea se transmit pe orice cale către factorii interesaţi;
- realizarea unui sistem electronic online, prin care vizitatorii website-ului, pe care se află postat Planul de Management actualizat al spaţiului hidrografic Crișuri sau alte documente realizate în urma activităţilor desfăşurate în vederea elaborării acestora, să-şi poată exprima opinia privind problematicile întâlnite;
- desfăşurarea de întâlniri tematice în cadrul cărora să se înfiinţeze grupuri de lucru ad-hoc, astfel încât factorii interesaţi să participe activ la procesul de consultare;
- colectarea răspunsurilor primite din partea publicului şi a factorilor interesaţi, iar rezultatele obţinute vor fi făcute publice, astfel încât factorii interesaţi să vadă aportul pe care l-au avut.

În cadrul întâlnirilor lărgite ale Comitetului de Bazin, a fost prezentat acest document cu scopul ca toți factorii interesați să cunoască etapele care urmează a fi realizate de către specialiştii din domeniul managementului apei, în cadrul procesului de elaborare a Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027, dar și termenele de finalizare a acestor etape, astfel încât toţi cei interesaţi să participe activ la elaborarea lor.

Documentul realizat a fost totodată publicat pe adresa web a Administrației Bazinale de Apă Crișuri în secțiunea Consultarea publicului/Documente ale Secretariatului tehnic al Comitetului de Bazin Crișuri (http://arhiva.rowater.ro/dacrisuri/Continut%20Site/Directive%20Europene/Documente%20ale%20Secretariatului%20tehnic%20al%20Comitetului%20de%20Bazin.aspx) în data de 22 decembrie 2018 și supus consultării publicului pentru o perioadă de 6 luni. Au fost realizate informări de presă în publicațiile locale și transmise scrisori electronice tuturor factorilor interesaţi, pentru a fi anunţaţi de existenţa acestui document pe website-ul ABA (adresa paginii web se găsește în capitolul similar al proiectului Planului de Management Bazinal actualizat) și, de asemenea, pe website-ul ANAR (https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/).

În cadrul acestei etape de consultare au fost invitați să participe reprezentanţi ai autorităţilor publice locale şi judeţene (Instituţia Prefectului, Primării, Consilii Judeţene), ai instituţiilor judeţene (Direcţii pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală, Agenţii de Sănătate Publică, Inspectorate Situaţii de Urgenţă, Agenţii de Mediu), principalii poluatori, operatorii de servicii publice de apă, ONG-uri, Institute de specialitate etc.

Astfel, la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, au fost transmise informări despre publicarea acestui document, iar la finalul perioadei de consultare și diseminare a informației nu au existat propuneri de modificare, cu referire la documentul supus consultării publicului, din partea factorilor interesați.

În anul 2019, a fost elaborat *documentul privind Problemele Importante de Gospodărire a Apelor* (PIGA) la nivelul spațiului hidrografic Crișuri Acesta a fost publicat la data de 22 decembrie 2019 pe website-ul ABA pentru consultarea publicului și a factorilor interesați pentru cel puțin 6 luni, în secțiunea Consultarea publicului/Documente ale Secretariatului tehnic al Comitetului de Bazin Crișuri

(http://arhiva.rowater.ro/dacrisuri/Continut%20Site/Directive%20Europene/Documente%20ale%20Secretariatului%20tehnic%20al%20Comitetului%20de%20Bazin.aspx)

În contextul pandemiei de COVID-19 și instituirii stării de urgență, începând cu data de 16.03.2020, întâlnirile programate pentru consultarea publicului cu privire la PIGA identificate la nivel bazinal au fost anulate.

Au fost folosite multiple instrumente în vederea aducerii la cunoştinţa publicului a informaţiilor privind publicarea documentului, cu scopul de a colecta comentariile şi propunerile acestuia. În acest sens, a fost elaborat un chestionar privind conţinutul documentului privind PIGA, identificate la nivelul spaţiului hidrografic Crișuri. Acest chestionar a fost publicat pe website-ul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri în secțiunea Consultarea publicului/Documente ale Secretariatului tehnic al Comitetului de Bazin Crișuri şi distribuit electronic tuturor utilizatorilor importanţi.

De asemenea, au fost trimise prin poştă către principalii factori interesaţi, scrisori electronice, prin care se aducea la cunoştinţa acestora disponibilitatea documentului pe website-

ul Administrației Bazinale de Apă Crișuri şi prin care erau invitaţi să transmită comentarii cu privire la problemele de gospodărire a apelor, identificate la nivel bazinal. Prin intermediul Compartimentului de Relaţii cu Publicul, din cadrul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri, au fost publicate articole în presa locală pentru informarea publicului referitor la aspectele relevante ale documentului PIGA și modalitățile de vizualizare și transmitere/colectare a comentariilor/propunerilor (e-mail, poştă sau fax). Scopul acestei acţiuni a fost cunoaşterea mai bună a problemelor specifice domeniului de gospodărire a apelor, stabilirea măsurilor pentru reducerea impactului surselor de poluare asupra corpurilor de apă de suprafaţă şi subterane la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, identificarea necesităţilor privind lucrările de investiţii pentru asigurarea resursei de apă, protecţia calităţii apelor şi apărarea împotriva inundaţiilor, printr-un dialog cu toţi factorii implicaţi în utilizarea resurselor de apă.

Ședințele Comitetelor de Bazin nu au mai putut fi organizate din motivele amintite mai sus (COVID-19), însă toți factorii interesați au fost încurajați să transmită punctul de vedere și să contribuie cu propuneri de îmbunătăţire a documentului privind PIGA.

Astfel, în cadrul acestei etape de consultare au fost distribuite 250 chestionare la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, au fost completate şi retransmise 60 chestionare prin care au fost transmise comentarii și propuneri de îmbunătățire.

După încheierea perioadei de consultare a publicului cu privire la documentul PIGA (22 decembrie 2019 - 22 iunie 2020), specialiștii Administrației Bazinale de Apă Crișuri au analizat toate propunerile și observațiile primite din partea factorilor interesați și au luat în considerare 8 propuneri și observații, în vederea includerii în cel de-al treilea Plan de management al spațiului hidrografic 2022-2027.

Pentru a asigura transparența în procesul de consultare, în cadrul Administrației Bazinale de Apă Crișuri a fost realizată *Anexa 12.1 - Rezultatele procesului de consultare a documentului Probleme Importante de Gospodărire a Apelor la nivelul spațiului hidrografic Crișuri.* Aceasta a fost publicată pe website-ul ABA, în aceeași locație unde a fost publicat și documentul PIGA, astfel încât publicul și toți factorii interesați să fie înștiințați de modul în care au fost luate în considerare comentariile și observațiile referitoare la acest document.

În 30 iunie 2021 a fost publicat pe website-ul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri şi al Administraţiei Naţionale „Apele Române” (https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/) ***proiectul Planului de Management actualizat al spaţiului hidrografic Crișuri 2022-2027***. Documentul este disponibil pentru informarea și consultarea publicului o perioadă de 6 luni, până în decembrie 2021. Un capitol important al proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027 îl reprezintă Programul de măsuri care cuprinde toate măsurile ce trebuie luate, astfel încât obiectivele de mediu să fie atinse până în 2027. Aceste măsuri răspund principalelor probleme din spaţiul hidrografic Crișuri. Aplicarea cu stricteţe a legislaţiei naţionale şi europene în domeniul apelor condiționează reuşita implementării programelor de măsuri care se adresează atât autorităţilor locale şi regionale, agenţiilor din domeniul mediului, tuturor factorilor interesați din domeniul apei, cât şi utilizatorilor de apă. Actorii locali implicaţi în aplicarea programelor de măsuri la nivel teritorial, fixează cadrul de acţiune în domeniul apei, precum şi modalităţile de finanţare.

La nivelul anului 2021, sunt prevăzute întâlniri în cadrul Comitetului de Bazin, în condițiile și modalitățile impuse de pandemia de COVID-19, cu principalii utilizatori şi factori interesaţi, pentru asigurarea informării, consultării şi participării active. În cursul acestor dezbateri, se va aduce la cunoştinţa factorilor interesaţi din domeniul apei, cât şi a utilizatorilor de apă, necesitatea punerii în aplicare a măsurilor de bază în scopul reducerii nivelului de poluare a apelor şi nu în ultimul rând, implementarea unor măsuri suplimentare acolo unde doar măsurile de bază nu sunt suficiente pentru a reduce sau elimina presiunile semnificative din principalele domenii de activitate.

Pentru asigurarea procesului de consultare publică se vor utiliza aceleaşi instrumente: vor fi elaborate și transmise chestionare în vederea completării de către factorii interesaţi, se vor trimite scrisori electronice și poștale, vor avea loc discuții individuale cu factori interesați, la solicitarea acestora. Prin intermediul Compartimentului de Relaţii cu Publicul din cadrul

Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri se vor realiza comunicate de presă şi articole pentru mass-media locală, în același scop de informare.

Pentru colectarea opiniilor referitoare la versiunea preliminară a *Planului de Management* actualizat *al spațiului hidrografic* Crișuri, se va realiza un sistem electronic on-line, prin care toţi cei interesați vor putea să completeze direct chestionarul și să-și exprime opinia privind aspectele conținute în proiectul *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic* Crișuri.

Rezultatele acestui proces de consultare vor fi integrate într-o Anexă specifică, care, de asemenea, va fi disponibilă publicului.

În martie 2022, Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Crișuri 2022-2027 va fi avizat în cadrul Comitetului de Bazin, va fi supus procedurii SEA și se va aproba ulterior prin Hotărâre de Guvern, urmând a fi publicat la 22 martie 2022 pe website-ul Administraţiei Bazinale de Apă Crișuri și al Administrației Naționale ”Apele Române”.

BIBLIOGRAFIE

1. *** (2019), *Significant Water management Issues in the Danube River Basin District,* International Commission for the Protection of the Danube River;
2. *** (2009) *Danube River Basin Management Plan (Basin-wide Overview),* International Commission for the Protection of the Danube River;
3. *** (2014) *Danube River Basin Management Plan – Update 2015,* International Commission for the Protection of the Danube River;
4. *** (2021) *(draft) Danube River Basin Management Plan – Update 2021,* International Commission for the Protection of the Danube River;
5. *** (2017) *Questionnaire On the Relationship between Hydromorphological Alterations and Response of BQEs in Rivers – Results,* International Commision for the Protection of the Danube River;
6. *** (*2014*) *Documentul European de politică în domeniul măsurilor naturale de stocare/retenție a apelor (EU policy document on Natural Water Retention Measures), Comisia Europeană;*
7. *** (2013), Comisia Europeană, Strategia Uniunii Europene privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice;
8. *** (2015), *Ghidul Comisiei Europene nr. 31 - Debitele ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei / Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document No. 31*;
9. *** (2015), *Ghid privind aplicarea balantei apei pentru sustinerea implementarii Directivei Cadru Apa, CE, vers. 6.1 / Guidance document on the application of water balances for supporting the implementation of the WFD*;
10. *** (2010), *Planul de Management al Spațiului Hidrografic Crișuri 2010*;
11. *** (2010), *Planul Național de Management– Sinteza planurilor de management la nivel de bazine – spații hidrografice aprobat prin H.G. nr. 80/2011 pentru aprobarea Planului naţional de management aferent porţiunii din bazinul hidrografic internaţional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, Administraţia Naţională “Apele Române”, Bucureşti;
12. *** (2016), Planul de Management actualizat al Spațiului Hidrografic Crișuri 2016;
13. *** (2016), *Planul Național de Management actualizat 2015 – Sinteza planurilor de management la nivel de bazine – spații hidrografice aprobat prin H.G. nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului naţional de management aferent porţiunii din bazinul hidrografic internaţional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, Administraţia Naţională “Apele Române”, Bucureşti;
14. *** (2013), *Probleme importante de gospodărirea apelor*, Administraţia Bazinală de Apă Crișuri;
15. *** (2019), *Probleme importante de gospodărirea apelor*, Administraţia Bazinală de Apă Crișuri;
16. *** (2000), *Directiva 2000/60/EC a Parlamentului şi Consiliului European care stabileşte un cadru de acţiune pentru ţările din Uniunea Europeană în domeniul politicii apei*, Jurnalul Oficial al Comunităţii Europene;
17. *** (2008), *Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council amended by Directive 2013/39/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013*;
18. *** (2013), *Directive 2013/39/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013 amending Directives 2000/60/EC and 2008/105/EC as regards priority substances in the field of water policy;*
19. *** (2008), *Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive)*;

20. *** (2014) *Directive 2014/80/EU amending Annex II to Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council on the protection of groundwater against pollution and deterioration;*
21. *** (2007), *Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks;*
22. *** (2006) *Directive 2006/7/EC of the European Parliament and of the council of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC;*
23. *** *Commission Decision (EU) 2018/229 of 12 February 2018 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise and repealing Commission Decision 2013/480/EU (DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale statelor membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei;*
24. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 01 - Economics and the environment. The implementation challenge of the Water Framework Directive (Wateco Guidance)*, European Commission;
25. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 02 - Horizontal Guidance on the identification of surface water bodies,* European Commission;
26. *** Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă *(2000/60/CE)- Ghidul nr. 03 – Ghid pentru analiza presiunilor și impacturilor în concordanță cu Directiva Cadru Apă, Comisia Europeană*;
27. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 04 - Guidance document on identification and designation of heavily modified and artificial water bodies,* European Commission;
28. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 05 - Transitional and coastal waters – Typology, reference conditions and classification,* European Commission;
29. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 06 - Towards a guidance on establishment of the intercalibration network and the process on the intercalibration exercise,* European Commission;
30. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 07 - Guidance on monitoring for the Water Framework Directive,* European Commission;
31. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 08 - Guidance on public participation in relation to the Water FrameworkDirective,* European Commission;
32. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 09 - Implementing the GIS elements of the Water Framework Directive,* European Commission;
33. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 10 - Guidance on establishing reference conditions and ecological status class boundaries for inland surface waters*, European Commission;
34. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 11 - Guidance document on Planning process,* European Commission;
35. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 12 - Guidance on role of wetlands in the Water Framework Directive;*
36. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 13 - Guidance on Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential,* European Commission;
37. *** Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) - *Guidance No. 14 on document on the intercalibration process 2008-2011*, European Comission;

38. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 15 – Groundwater Monitoring,* European Commission;
39. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 16 - Guidance on Groundwater in Drinking Water Protected Areas,* European Commission;
40. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 17* - Guidance on preventing or limiting direct and indirect inputs in the context of the groundwater directive 2006/118/EC, European Commission*;*
41. *** *(2009), Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 18 on Groundwater Status and Trend Assessment,* European Commission;
42. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 19 - Guidance on surface water chemical monitoring for the Water Framework Directive,* European Commission;
43. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 20 - Guidance on Exemptions to the environmental objectives,* European Commission *(Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă (2000/60/CE) – Ghidul nr. 20 – Ghidul privind excepțiile de la obiectivele de mediu, Comisia Europeană)*;
44. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 23 - Guidance on Eutrophication Assessment in the context of European Water Policies,* European Commission;
45. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) - Guidance No. 24 – River basin management in a changing climate* European Commission;
46. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 25 on Chemical monitoring of sediment and biota;*
47. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 26 - Risk Assessment and the Use of Conceptual Models for Groundwater,* European Commission, European Commission;
48. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 27 on Deriving environmental quality standards;*
49. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 28 on Preparation of Priority substances emissions inventory;*
50. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 36 - Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7)*
51. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no.37 - Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies*
52. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no 6 on groundwater dependent terrestrial ecosystems, December 2011;*
53. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no. 7 on Recommendation for the Review of Annex I and II of the Groundwater Directive 2006/118/EC, December 2011;*
54. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no. 8 on methodologies used for assessing groundwater dependent terrestrial ecosystems, 2014;*
55. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report on groundwater associated aqatic ecosystems, 2014;*
56. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Statistical aspects of the identification of groundwater pollution trends and aggregation of monitoring results,* European Commission;
57. *** Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu referitor la punerea în aplicare a Directivei Cadru Apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE), COM(2019) 95 final;
58. *** Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Second River Basin Management Plans First Flood Risk Management

Plans, Accompanying document - Commission Staff Working Document Second River Basin Management Plans – Member State: Romania SWD/2019/52 final, Brussels, 26.02.2019;
59. *** Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM(2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019;
60. *** O planetă curată pentru toți – O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei COM(2018) 773;
61. *** Comunicare Comisiei „Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change”, Brussels, 24.2.2021, COM(2021) 82 final;
62. ***Comunicarea Comisiei „Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil”, Brussels, 12.5.2021, COM(2021) 400 final;
63. *** Comunicarea Comisiei „Planul de investiții pentru o Europă durabilă Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic European, Bruxelles, 14.1.2020, COM(2020) 21 final;
64. *** (2006) *Romanian bathing water quality in 2019 – Country Report;*
65. *** *Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă (2000/60/CE)- Ghidul nr. 36 -Excepții de la obiectivele de mediu în temeiul Articolului 4 (7)*;
66. *** Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă *(2000/60/CE)-Documentul de orientare nr. 37- Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic pentru îmbunătățirea comparabilității corpurilor de apă puternic modificate;*
67. *** Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă *(2000/60/CE) –Ghid de raportare a Directivei Cadru Apă - 2022, versiunea 9*;
68. *** (2014), *Documentul de politică a apei privind Măsurile de Retenție Naturală a Apei*, Comisia Europeană;
69. *** (2018), Strategia de adaptare la schimbări climatice pentru fluviul Dunărea, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
70. Documentul de lucru al Comisiei Europene (WD2017-1-9) - *Clarification on the application of WFD Article 4(4) time extensions in the 2021 RBMPs and practical considerations regarding the 2027 deadline /Clarificarea aplicării Art. 4.4 privind extinderea termenelor în Planul de Management actualizat - 2021 și considerații practice privind termenul de 2027*;
71. Documentul de lucru al Comisiei Europene (WD2017-2-2)– *Natural Conditions in relation to WFD Exemptions/ Condițiile naturale în relație cu excepțiile DCA/ Condițiile naturale în relație cu excepțiile Directivei Cadru Apă*;
72. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafată - râuri şi lacuri;*
73. *** (2020) Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucțiuni privind evaluarea stadiului implementării programelor de măsuri prevăzute în Planul de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice 2016-2021, aprobat prin H.G. nr. 859/2016;*
74. *** (2020) Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucțiuni privind stabilirea programului de măsuri pentru Planul de Management (2022-2027);*
75. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice privind informarea, consultarea şi participarea publicului;*
76. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice privind restabilirea conectivităţii laterale a cursurilor de apă;*
77. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice privind restabilirea conectivităţii longitudinale a cursurilor de apă;*
78. *** (*2020*), Administraţia Naţională „Apele Române”, *Elemente metodologice privind identificarea presiunilor semnificative şi evaluarea impactului acestora asupra apelor de suprafaţă – Actualizarea identificării corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă;*
79. *** (2021) Administraţia Naţională „Apele Române”, Instrucțiuni privind stabilirea măsurilor suplimentare potențiale pentru cel de-al treilea draft al Planului de management (2022-2027)*;*

80. *** (2020)Administraţia Naţională „Apele Române”, *Metodologie privind evaluarea costurilor programelor de măsuri pentru cel de-al treilea Plan de Management (2022-2027);*
81. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice pentru identificarea corpurilor de apă modificate antropic pe baza testelor de desemnare;*
82. *** (2020) Administraţia Naţională „Apele Române”, *Metodologia privind evaluarea costurilor programelor de măsuri;*
83. *** (2021), Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucţiuni metodologice privind stabilirea excepţiilor de la obiectivele de mediu ale Directivei Cadru în domeniul Apei (2000/60/EC);*
84. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind raportarea stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă pentru draft-ul celui de-al 3-lea Plan de Management;*
85. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Metodologie actualizată pentru evaluarea potențialului ecologic;*
86. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Instructiuni metodologice privind raportarea exceptiilor de la obiectivele de mediu aplicabile corpurilor de apă care nu ating obiectivele de mediu aferente stării*;
87. *** Administraţia Naţională „Apele Române”, *Metodologia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic, în conformitate cu cerințele directivei 2008/105/CE cu modificările ulterioare;*
88. *** (2021), *Supraveghere Comună a Dunării - Raport științific final*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
89. (2017) *Planungsbüro Koenzen, Raport de cercetare-Study for developing the Heavily Modified Water Bodies and Artificial Water Bodies classification and assessment system by linking the Prague method (implementation of measures to mitigate the impacts of hydromorphological pressures) and the method based on the ecological potential classes derived by establishing biological element values (Method A) - Case studies;*
90. (2018) Planungsbüro Koenzen, Raport de cercetare-*Validation of the ecological potential assessment system of the heavily modified water bodies and artificial water bodies according to the method based on the implementation of the mitigation measures for the impact generated by the hydromorphological pressures and the method based on the derivation of the biological element values;*
91. *** (2021), *Supraveghere Comună a Dunării - Raport științific final*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
92. *** (2012-2013), *Ghidul privind Dezvoltarea Durabilă a Proiectelor Hidroenergetice în bazinul Dunării* (*„Guiding Principles on Sustainable Hydropower Development in the Danube Basin”),* Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
93. *** (2013), *Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013-2020, Ministerul Mediului și Schimbările Climatice;*
94. *** (2020), Proiectul *Strategia Energetică a României 2020 - 2030, cu perspectiva anului 2050,* Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri;
95. *** (2019), *Strategia naţională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România,* Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale;
96. *** (2010), *Strategia Naţională de Management al Riscului la Inundaţii pe termen mediu şi lung - prevenirea, protecţia şi diminuarea efectelor*;
97. *** Master Planuri Județene actualizate privind „*Extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată*”, 2014-2019;
98. *** (2016), *Planurile de Management al Riscului la Inundații aferent celor 11 Administrații de Apă și Fluviului Dunărea de pe teritoriul României,* Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, Administrația Națională “Apele Române” și Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor;
99. *** (2011), *Strategia Naţională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea şi combaterea degradării terenurilor şi deşertificării, pe termen scurt, mediu şi lung*;
100. *** *Planuri de restricţii şi folosire a apei în perioade deficitare,* Administrația Națională “Apele Române”;
101. *** Institutul de Cercetări pentru Pedologie şi Agrochimie, *Codul Bunelor Practici Agricole,*

Bucureşti;
102. *** Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, *Planuri de management ale ariilor naturale protejate;*
103. *** (2019), *Raport național privind starea mediului*, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului;
104. *** (2014), *Programul Operaţional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020,* Ministerul Fondurilor Europene;
105. *** (2014), *Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014–2020*, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
106. *** (2014), *Programul Operațional Regional (POR) 2014–2020*, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
107. *** (2014), *Planul de acţiuni pentru implementarea Strategiei Naţionale a Domeniului Pescăresc 2014-2020,* Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
108. Interreg-Danube Transnational Programme - Proiect MEASURES- *Managing and restoring aquatic EcologicAl corridors for migratory fiSh species in the danUbe RivEr baSin/ MEASURES: Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pesti migratori din bazinul Dunării (2018-2021);*
109. Proiect - *Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul UE 1143/2014 referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (2018-2022)* (https://invazive.ccmesi.ro/);
110. *** Proiect Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienţi, Ministerul mediului, apelor și pădurilor, 2017-2022;
111. *** (2017), Studiu privind analiza prefezabilității lucrărilor pentru facilitarea migrării ihtiofaunei pentru baraje cu înălțimi mai mari de 15 m. Studii de caz. EPMC Consulting;
112. *** (2019), Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor, *Studiu privind identificarea corpurilor de apă subterană la risc în România*;
113. *** (2013), Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor, *Studiu privind actualizarea delimitării şi caracterizării corpurilor de apă subterană din România*;
114. *** (2016-2019), Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărirea Apelor, *Studii pentru fundamentarea politicilor şi strategiilor naţionale în domeniul gestionării durabile a resurselor de apă - Studii pentru implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/EC*;
115. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Finalizarea și publicarea Atlasului Secării râurilor din România*, București;
116. *** (2017-2018) Institutul Naţional de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor, *Studiu privind identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual și în perspectiva schimbărilor climatice*, București, 2014-2015;
117. *** (2015), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - „*Metodologie de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru cursurile de apă din România*”, București;
118. *** Proiect „Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS ” cod SIPOCA 734 / cod MySMIS 130033, 2019-2021;
119. *** (2017), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - Analiză privind potențialul impact al sistemelor de irigații asupra resurselor de apă din punct de vedere cantitativ, ca rezultat al actualizării strategiei investițiilor în sectorul irigații prin evaluarea indicatorilor aferenți regimului hidrologic (conform metodologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici), București;
120. *** (2020), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Studiu privind dezvoltarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru lacurile din România, în vederea caracterizării condițiilor morfologice ale lacurilor de acumulare,* București;
121. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Stabilirea indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă lacuri de acumulare și finalizarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă râuri şi lacuri aferente fluviului Dunărea,* București;

122. *** (2018), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Adaptarea, testarea și validarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici ai cursurilor de apă din România pentru corpurile de apă nepermanente,* București;
123. *** (2020), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Catalogul măsurilor de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice în concordanță cu prevederile Directivei Cadru Apă (2000/60/EC) şi eficiența acestora în planul stării ecologice;*
124. ***(2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, Tema C2_Studii pentru implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea si Managementul Riscului la Inundații;
125. *** (2016), Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ANIF);
126. *** (2015), Asociația Hidrogeologilor din România, *Studiu privind metodologia de analiză a interdependenței dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și Directivei 2006/118/EC*;
127. *** (2018), Asociația Hidrogeologilor din România, *Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană și analiza interdepenenței acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și Directivei 2006/118/EC privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării*;
128. ***(2015) - Raport sintetic privind starea de conservare a speciilor şi habitatelor de interes comunitar din România, proiectul "Monitorizarea stării de conservare a speciilor şi habitatelor din România", Institutul de Biologie Bucureşti (IBB) - Academia Română, Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor - Direcţia Biodiversitate.
129. Behrendt H., Venohr M. **-** MONERIS model - *Modelling Nutrient Emissions in River Systems*;
130. Bretotean M., Macaleţ R., Ţenu A., Tomescu G., Munteanu M. T., Radu E., Drăguşin D., Radu C. (2006), *Delimitarea şi caracterizarea corpurilor de apă subterană din România,* Rev. „Hidrotehnica", vol. 50, nr. 10, p. 33-39, Bucureşti;
131. Bretotean M., Macaleţ R., Ţenu A., Tomescu G., Munteanu M. T., Radu E., Radu C., Drăguşin D. (2006), *Corpurile de ape subterane transfrontaliere ale României*. Rev. Hidrogeologia, vol. 7, nr. 1, p. 16-21, Bucureşti;
132. Vădineanu A., Vădineanu R.S., Cristofor S., Adamescu M. C., Cazacu C., Postoloache C., Rîşnoveanu G., Ignat G. - The 6th Symposium for European Freshwater Sciences - SINAIA 2009 – "*Scientific arguments for identification of the Lower Danube River System (LDRS) as "Heavily Modified Water Body" (HMWB);*
133. Proiect 2011- Cercetări ştiinţifice legate de starea şi hidrogeologia corpurilor de ape subterane transfrontaliere din bazinul Crişurilor pe teritoriul Bihar-Bihor (HURO). Proiect finanţat prin programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria - România 2007 – 2013.
134. *** CARTEA ALBĂ Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel European, COM(2009) 147 final, Bruxelles, 01.4.2009;
135. *E. Țuchiu, C. Boscornea* „Planurile de management ale bazinelor hidrografice în contextul schimbărilor climatice", Revista Hidrotehnica, 2020;
136. *Orăşanu I. (2000) - Contribuţii la cunoaşterea hidrodinamicii sistemelor acvifere carstice din Munţii Apuseni. Teză de doctorat, Univ. Bucureşti, 256 p, Bucureşti;*
137. *** Proiect ADER 12.4.2: Cercetări și studii privind reabilitarea infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului din suprafața de 823.000 ha viabile economic (2015 – 2018);
138. *** Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Raport privind starea mediului în România în anul 2019
139. *** Administrația Națională „Apele Române" - *Balanța Apei* - anii 2016-2018;
140. *** Administraţia Naţională „Apele Române" - *Registrele zonelor protejate 2020;*
141. *** Institutul Naţional de Statistică - *Anuarul Statistic al României 2016-2018;*
142. www.ramsar.org;
143. http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm (*Proiecte LIFE pentru protecţia naturii);*

144. https://www.fonduri-structurale.ro/program-operational/5/programul-operational-infrastructura-mare/finantari-active (*Proiecte prin Programul Operaţional Infrastructură Mare – Axa Prioritară 4 – Protecţia mediului prin măsuri de conservare a biodiversităţii, monitorizarea calităţii aerului şi decontaminare a siturilor poluate istoric);*
145. http://efi-plus.boku.ac.at/software/index.php (Adresa web pentru rularea EFI +);
146. https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/assessments/state-of-bathing-water/country-reports-2019-bathing-season/ro-bw-country-reports-2020.pdf/view (Romania Bathing Water Quality 2019);
147. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/state-of-bathing-waters-in-2019 Calitatea apelor de îmbăiere la nivel european în 2019 – hartă interactivă;
148. https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc-2000
149. https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc2018
150. https://www.anrsc.ro;
151. http://www.insse.ro;
152. http://www.mmediu.ro/articol/date-gis
153. http://www.inpcp.ro/ Proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți.